ÖĞRETMENLİK KARİYER BASAMAKLARI SINAVI SORU BANKASI

1-9. MODÜLLER

984 SORU

Hazırlayan: Eyüp YILDIRIM

ELAZIĞ-2022

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**Bu öğretim yaklaşımı; Piaget'in bilişsel gelişim kuramına, Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanına** ve **Gardner'ın çoklu zekâ kuramına, beyin temelli öğretim araştırmalarına** ve **öğrenme stillerine** dayanmaktadır."

1. **Hakkında bilgi verilen öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sunuş Yoluyla Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim
C) Farklılaştırılmış Öğretim
D) Araştırma-Geliştirme Yoluyla Öğretim
E) Beyin Temelli Öğretim

"……., bir **tutum, bir yaklaşım, bir felsefe, bir program uyarlama stratejisi, bir organizasyon stratejisi** veya **bir sınıf yönetimi modeli olarak** ifade edilmektedir."

2. **Yukarıda tanımı verilmiş öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Problem Çözmeye Dayalı Öğretim
B) Beyin Temelli Öğretim
C) Tam Öğrenme
D) Farklılaştırılmış Öğretim
E) Proje Temelli Öğretim

"Öğrencilerin **art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması** yoluyla nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran **ilk kişidir.** Ona göre çocuk, **dünya üzerinde hareket ederek ve dünyaya ilişkin yaptığı kavramsallaştırmaları birbirine bağlayarak** öğrenir. **Vygotsky'nin çalışmalarında odaklandığı yakınsal gelişim alanı, öğrenme aşamalarına ilişkin, bu kişinin anlayışına** bir şekilde atıfta bulunmaktadır."

3. **Yukarıda sözü edilen eğitim teorisyeni kimdir?**

A) Gardner
B) Bloom
C) Piaget
D) Bruner
E) Tomlinson

"**•Öğretmenden öğrenciye-öğrenciden öğretmene doğru iki taraflı olarak öğrenmeyi teşvik eden sosyal etkileşimler önem taşımaktadır.**

•Öğrenme sürecinde bireyin kendisinden daha bilgili birine (öğretmen, koç veya akıl hocası) ihtiyacı bulunmaktadır.

•Öğrenciler kendilerinin ulaşabilecekleri veya bir rehber eşliğinde başarabilecekleri bir görev üzerinde çalıştıklarında daha etkili bir şekilde öğrenirler."

4. **Yukarıda ilkeleri verilmiş olan sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisyeni kimdir?**

A) Piaget
B) Bruner
C) Bloom
D) Vygotsky
E) Gardner

"……..'a göre her öğrencinin düşünme ve öğrenme konusunda **güçlü tarafları** bulunmaktadır. Öğrenciler, **bu güçlü taraflarını kullanırken daha kolay öğrenir ve üretirler.** Buna rağmen **zekâ çeşitlerinden** yalnızca birine odaklanan bir öğretim tekniği veya programı, bu **zekâ alanına sahip olmayan öğrenciler için fırsatları en aza indirebilir.** Oysa sınıfında **farklılaştırılmış öğretim uygulayan bir öğretmen,** sınıfını tanır ve öğrencilerini gelişimsel olarak **en üst düzeye çıkarmak için** onların her birinin **güçlü ve zayıf yönlerini besler**."

5. **Yukarıda sözü edilen kişi kimdir?**

A) Gardner
B) Bloom
C) Piaget
D) Vygotsky
E) Bruner

"Farklılaştırılmış bir sınıf ortamında öğretim süreci, zekâ alanlarına göre şekillendirilir. Bu noktada ……..'un taksonomisi; **(a)hatırlama, (b) kavrama, (c) uygulama, (d) analiz, (e) sentez ve (f) değerlendirme** olmak üzere altı üst düzey düşünme becerisinden hareketle öğretmenlerden derslerin uygunluğunu ve karmaşıklığını göz önünde bulundurmalarını beklemektedir."

6. **Boşluğa ne gelmelidir?**

A) Gardner
B) Bloom
C) Bruner
D) Vygotsky
E) Piaget

"Etkili bir farklılaştırmanın en az yedi temel ilkesi olduğu belirtilmiştir."

7. **Aşağıdakilerden hangisi farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ilkelerinden biri <u>değildir?</u>**

A) Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
B) Nitelikli öğretim programı her sınıfa özeldir.
C) Süreç sonunda devam eden değerlendirme duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.
D) Öğrenciler için ulaşılabilir görevler, grup içerisindeki bireysel farklılıkları dengeler.
E) Tüm öğrencilerin kapasitesine saygı gösterilir.

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Öğrencileri bugünden çok geleceğe hazırlarken okullardan **21. yüzyıl becerileri** olan **eleştirel düşünme ve karar verme, karmaşık, multidisipliner ve açık uçlu problemleri çözme, yaratıcı ve girişimci düşünme, iletişim kurma ve iş birliği yapma; bilgi, tecrübe ve fırsatlardan yenilikçi bir şekilde yararlanma; finans, sağlık ve yurttaşlık sorumluluklarını üstlenme becerilerini geliştirmeleri ve uygulamaları** için öğretim programı dâhilinde fırsatlar yaratması beklenir."

8. Yukarıdaki açıklamada aşağıdaki hangi sorunun cevabı olabilir?

A) Neden farklılaştırılmış bir öğretim?
B) Nasıl bir farklılaştırılmış öğretim?
C) Nerede yapılır?
D) Kim uygular?
E) Ne zaman uygulanır?

"Ancak genellikle, sınıfların **farklı kültürel geçmişleri ve tecrübeleri, öğrenme tercihleri, ilgileri ve çoklu zekâ alanları olan farklı öğrenenlerle dolu olduğu** gerçeği göz ardı edilmekte ve öğretim programındaki standartlar öğretilmeye çalışılmaktadır. **Oysaki** öğrenciler sınıfa **çok çeşitli bireysel farklılıklarla** girerler. Bu noktada öğretmenlerin sınıflarındaki mevcut bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamanın bir aracı olarak **farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını** anlamaları çok önemlidir."

9. Farklılaştırılmış eğitim bağlamında yukarıdaki metinde ne(y)den şikâyet edilmektedir?

A) Zaman aldığından
B) Maliyetinin çok olduğundan
C) Öğrenci profillerinin göz ardı edildiğinden
D) Zor olduğundan
E) Eğlenceli olduğundan

"Farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin **öğrenme geçmişlerini, hazırbulunuşluk düzeylerini, ilgi alanlarını ve öğrenme profillerini** derslere dâhil ederek birçok öğrenci için **aktif öğrenme fırsatlarını** artırır. **Tomlinson** (1999), **farklılaştırılmış öğretimi; hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir öğretim felsefesi olarak tanımlamaktadır."**

10. Yukarıdaki metne göre farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı neleri derslere dâhil etmez?

A) Öğrencilerin öğrenme geçmişleri
B) Hazırbulunuşluk düzeyleri
C) İlgi alanları
D) Öğrenme profilleri
E) Öğrenme zamanları

"**Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler; geçmiş deneyimleri, kültür, dil, cinsiyet, ilgi alanları, hazırbulunuşlukları, öğrenme biçimleri, öğrenme hızları ile öğrenen olarak öz farkındalık, güven, bağımsızlık özellikleri bakımından farklılık gösterirler**."

11. Yukarıdaki metne göre öğrenciler hangi bakımdan farklılık göstermez?

A) Geçmiş deneyimler
B) Kültür
C) Canlılık
D) Dil
E) İlgi alanları

"Farklılıklar, öğrencilerin öğrenme stillerini ve öğrenme sürecinin çeşitli noktalarında ihtiyaç duyacakları yapı iskelesinin **doğasını derinden etkiler. Bütün öğrencilerinin içeriği kavramalarını sağlama sorumluluğu olan öğretmenlerin** her bir öğrenciyi **temel içerikle** buluşturmak için **özel ve sürekli gelişen plânlar yapmaları önemlidir**. Bu noktada öğretime yönelik **esnek bir yaklaşım, öğrenci farklılıklarının desteklenmesine yol açar."**

12. Yukarıdaki metne göre öğretmenlerden ne yapmaları beklenmektedir?

A) Esnek bir yaklaşımla özel ve sürekli gelişen plânlar yapmalı
B) Tek bir plânla hareket etmeli
C) Otoriter bir rol oynamalı
D) Öğrencilerin öğrenme stillerini önemsememeli
E) Sınırsız sorumsuzlukla hareket etmesi

"**Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenler,** bu **bireysel farklılıkların** öğrencilerini nasıl etkilediğine dair bir anlayış geliştirmek için sürekli değerlendirmeden faydalanırlar. Sonrasında farklılaştırmanın temel ögeleri olan **içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamını** öğrencilerin **bireysel farklılıklarının üç alanını** (**hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme profilleri**) kapsayacak şekilde farklılaştırırlar."

13. Yukarıdaki metne göre, farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenler neyi farklılaştırmaz?

A) İçerik
B) Süreç
C) Ürün
D) Öğrenme ortamı
E) İlgi

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.D 3.C 4.D 5.A 6.B 7.C 8.A 9.C 10.E 11.C 12.A 13.E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Sınıfında **farklılaştırılmış öğretimi** uygulamak isteyen bir öğretmenin yararlanabileceği çok sayıda strateji bulunmaktadır. Bunlardan biri de öğrencilerin eş zamanlı olarak **çeşitli öğrenme aktivitelerini** gerçekleştirebilecekleri **merkezlerdir.** Bir konunun **farklı alt bölümleri** farklı ..... hazırlanır. Bunlar, **aynı ortamdadır**. Öğrenciler farklı hazırbulunuşluk düzeylerine göre **farklı öğrenme görevi ve aktivitesine** yönlendirilir. Böylece bir konuda kazanmış oldukları üzerinde durmayarak kendi açılarından boşa vakit geçirmemiş olur."

1. **Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

   A) Merkezlerde
   B) İstasyonlarda
   C) Kenarlarda
   D) Durumlarda
   E) Kurumlarda

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan .....lar stratejisi, **her öğrenci için farklı görevlerin verildiği bir uygulamadır.** Bu uygulamada her öğrencinin bir .....sı bulunur. Öğretmen, öğrencilerin .....larına çoğunlukla **iki haftada tamamlanacak** görevler yazar. Öğrenciler bu görevleri sınıfta kendilerine ..... etkinliği için verilen zamanda tamamlar. Bu stratejinin amacı **derse destek** olmaktır. ..... stratejisi ile öğrenciler **kendi öğrenme hızlarında; kendi öğrenme stillerine, çoklu zekâlarına uygun etkinlikleri** tamamlar."

2. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Yörünge
   B) Defter
   C) Ajanda
   D) Sayfa
   E) Okul

"Sınıfında farklılaştırılmış öğretimi uygulamak isteyen bir öğretmenin yararlanabileceği **stratejilerden** biridir. ..... öğretim, birçok özellik açısından birbirinden farklı öğrencilerin grupları için geliştirilmiştir. **Her türlü zekâ, malzeme, stil, içerik vb. özelliklerden faydalanan küçük grup uygulamasıdır.** Bu uygulama ile öğrenciler birbirlerinin olumlu yönlerinin farkına varmış olur. Yani her öğrencinin **farklı bir yönden çalışmaya katkı yapması** sağlanır. ..... öğretimi ustaca uygulayan öğretmenler, öğrenciler çalışırken gruplar arasında hareket ederler."

3. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Karmaşık
   B) Grup
   C) Yörünge
   D) İstasyon
   E) Merkez

"**Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından** biri olan ..... uygulaması, **proje yönteminin bireysel uygulanan şekli olarak** tanımlanabilir. ..... ismi, hazırlanan projelerin işlenen konunun .....si etrafından seçilmesinden gelir. ..... çalışmaları derse destek amacıyla kullanılabilir. Projenin içeriğinde olduğu gibi araştırmasının planlanması ve yürütülmesi ile sunumun nasıl yapılacağı konusunda da karar öğrencilerin kendisine aittir. Öğrenci proje konusunu -mevcut üniteden olmak kaydıyla- kendisi seçer. Proje süresi **3-6 hafta** olarak belirlenir."

4. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Plân
   B) Yön
   C) Çevre
   D) Proje
   E) Yörünge

Eyüp YILDIRIM

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan ...., **üstbilişsel öğrenme kuramlarına** dayanmaktadır. .... stratejisinde öğrencilere **aynı anda farklı** ....ndan başlama imkânı sunulur. Bu .... **çoklu zekâ alanlarına göre tasarlanmaktadır.** Öğrenci, bir ....sında konuyu **okuyarak** başlarken bir diğerinde **bir film izleyerek** veya drama yaparak başlayabilir."

5. **Yukarıdaki metinde** boş bırakılan yerlere **gelebilecek uygun kelime grubu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çıkış noktaları
B) Alış noktaları
C) Bakış noktaları
D) Giriş noktaları
E) Duyuş noktaları

"Öğrencilerin eğitim sürecine **aktif olarak katılmalarını** artırmak, onlara **bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmak** ve **kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlamak** amacıyla kullanılan bir stratejidir. Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan ...., öğrencilerin **hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme profillerine göre** öğretmen ve öğrenci arasında yapılan bir **anlaşmadır.** ...., öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarını ve eğitim sürecinde **aktif katılımlı öğrenciler olmalarını sağlar.** Dayandığı temel ilke, öğretmenin kendileri için neyin iyi olduğunu düşündüğü ve planladığı pasif alıcı öğrenen yerine, öğrenme-öğretme sürecinde **aktif rol alan öğrencidir."**

6. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime grubu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrenme sözleşmesi
B) Eğitim sözleşmesi
C) Öğrenme anlaşması
D) Eğitim anlaşması
E) Öğretim anlaşması

"**Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından** biri olan ....; öğrencilerin **hazırbulunuşluk, öğrenme hızları, ilgileri, bilişsel yetenekleri ve öğrenme stillerindeki bireysel farklılaşmanın** öğretim ortamında meydana getireceği olumsuzluğu **gidermek amacıyla** kullanılmaktadır. ....de bireysel farklılıklara göre tasarımın içerik, öğretim süreci, öğretim ürünü ve ortam boyutları **kademelendirilmektedir.** Bu şekilde bir tasarımla, örneğin ön öğrenmesi **düşük, orta ve yüksek** olan öğrencilerin aynı konuları, kendilerine uygun zorluk seviyesinde öğrenmeleri sağlanmaktadır. Ön öğrenmeye göre **farklılaştırmalarda öğretmen,** öğrencilerin seviyelerini belirlemekte ve buna göre öğretim sürecini düzenlemektedir."

7. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere -altı çizili kelime de dikkate alınarak- gelebilecek uygun kelime grubu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İkili öğretim
B) Katlı öğretim
C) Tekli öğretim
D) Çiftli öğretim
E) Zorlu öğretim

"Katlı öğretimde, **farklı zorluk seviyelerinde** ilgili görevlerden oluşan çeşitli etkinlikler bulunur. Tüm bu etkinlikler, öğrencilerin edinmesi gereken temel bilgi ve becerilerle ilintilidir. Katlı öğretim, farklı öğrenme ihtiyaçlarına sahip olan **öğrencilerin aynı konu üzerinde fakat farklı karmaşıklık ve soyutluk düzeyinde çalışmalarını** sağlar. Bu sayede **odak aynı olmasına rağmen odak noktasına farklı zorluk seviyelerindeki yollardan** ulaşılır. Böylece her öğrencinin **gerekli noktaları öğrenmesi ve yeterli zorluk seviyesinde** çalışması sağlanır."

8. **Yukarıdaki metinde altı çizili bölümlerden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

A) Katlı öğretimde odak aynı olmasına karşılık farklı yollar denenir.
B) Katlı öğretimde her konunun farklı boyutunun olduğu anlayışı vardır.
C) Katlı öğretimde üstbilişsel konular da ele alınabilir.
D) Katlı öğretimde farklı basamakların olduğu anlayışı hâkimdir.
E) Katlı öğretimde önce karmaşık ve soyut konular çözümlenir.

Eyüp YILDIRIM

"Öğrencilerin seviyelerine göre **katlara yerleştirme** anlayışına dayanan **katlı öğretim** yönteminde öğretmenler sınıfta katları belirlerken **farklılıklar yaratabilirler**. Hedeflerin zorluk düzeylerine göre, çalışmanın karmaşıklığına göre, **kullanılan kaynağın seviyesine göre, sürecin özelliklerine göre** ve **oluşturulması istenen ürünün özelliğine** göre katlar oluşturularak öğrencilerin bu katlara yerleştirilmesiyle etkinlikler gerçekleştirilir. **Zorluk düzeylerine göre katların oluşturulması, dersin hedeflerinin belirli aşamalar oluşturulmasıyla gerçekleştirilmektedir.** İlgili literatür incelemesinde uygulayıcıların zorluk düzeylerini belirlerken **Bloom taksonomisini** kılavuz olarak kullanmaları önerilmektedir."

9. Yukarıdaki metinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Katların oluşumunda öğrencilerin seviyeleri dikkate alınır.
B) Sınıfta farklı seviyede katlar oluşturulabilir.
C) Çalışmanın basitliğine göre katlar oluşturulur.
D) Bloom'un taksonomisi kılavuz olarak kullanılır.
E) Sürecin özelliği de katların oluşumunda önemli yer tutar.

"Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarından biri olan ..... **araştırmaları stratejisinde** öğretmen öğrencilere konu seçimi konusunda **rehberlik eder ve ilgi alanlarına göre** sınıfı .....lara ayırır. Daha sonra araştırmayı **planlama, araştırmayı yürütme, bulguları sunma ve sonuçları hem bireysel hem de ..... olarak değerlendirmede** onlara yardımcı olur. Öğretmenin rolü, araştırma süresince ..... üyelerine **yol gösterme amacı ile** ..... üyelerinin araştırma süresince ulaşabilecekleri kaynaklarla ilgili **farkındalık kazanmalarını** sağlamaktır."

10. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akran
B) Grup
C) Takım
D) Bölük
E) Tim

Eyüp YILDIRIM

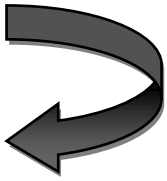
CEVAP ANAHTARI: 1.B 2.C 3.A 4.E 5.D 6.A 7.B 8.E 9.C 10.B

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Öğretim öncesinde kullanılan değerlendirme tekniklerinin amacı ön değerlendirmedir. Ön değerlendirme özellikle öğrencilerin öğretilecek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek amacıyla yapılır. Bu tekniğin uygulanmasında ilk olarak sınıfın köşelerine üzerinde "neredeyse hiç", "bazen", "sıklıkla" ve "kesinlikle" ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencilerden konu ile ilgili bilgisini ifade eden köşeye gitmesi istenir. Kendi köşesine giden öğrenci, konu hakkında ne bildiğini ve neden bu köşede olduğunu açıklar.

1. **Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim öncesinde uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kutu Yapma
B) Köşe Kapmaca
C) Portfolyo
D) Evet-Hayır Kartları
E) Sarmal Oluşturma

"Bu teknikte ilk olarak öğrenci bir kâğıda büyük bir kutu çizer, ardından bu kutunun içine küçük bir kutu çizer. Dıştaki kutuya 'Ne biliyorum?' içteki kutuya ise 'Ne bilmeliyim?' sorusunu yazar. Sonra da bu sorulara cevap arar."

2. **Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim öncesinde uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Simit Tekniği
B) Portfolyo
C) Köşe Kapmaca
D) Evet-Hayır Kartları
E) Kutu Yapma

"Öğrenciler bir kart alarak bu kartın bir yüzüne 'evet' diğer yüzüne 'hayır' yazarlar. Öğretmen, soru sorduğu zaman bu kartlardan kendi durumlarına uygun olanı kaldırmalarını ister."

3. **Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim öncesinde uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kutu Yapma
B) Köşe Kapmaca
C) Evet-Hayır Kartları
D) Konuşma Halkası
E) Simit Tekniği

"Öğretim sırasında öğrencilere öğretmenleri, arkadaşları veya öz değerlendirme yoluyla geri bildirim fırsatı sunulması önemlidir. Bunlardan biri şudur: **Öğrencilerin başparmaklarını kullanarak öğrenmenin neresinde olduklarına ilişkin bildirim vermeleri sağlanır.** Öğrencilerin konu hakkındaki **bilgi düzeylerini değerlendirmeleri** amacıyla üç başparmak işaretinden birisini yapmaları istenir.

•Başparmak yukarı doğru olduğunda, konu hakkında çok şey biliyorum.
•Başparmak yana doğru olduğunda, konu hakkında biraz bilgim var.
•Başparmak aşağıya doğru olduğunda, konu hakkında çok az bilgim var, anlamındadır."

4. **Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim sırasında uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yumruk Yapma
B) Gerçekle Yüzleşme
C) Kutu Yapma
D) Parmakla İşaretleme
E) Konuşma Halkası

"Bu teknik bir **öz değerlendirme tekniği** olarak kullanılabilir. Öğrenciler, öğrenmelerini derecelendirmek için bir elinin parmaklarını kullanarak birden **beşe kadar sıralar.** Konuyu bilme derecesine göre öğrencinin parmak sayısını artırması istenir. Bu uygulama için ilk olarak öğrencinin **'Bu konuyu ne derece iyi biliyorum?'** sorusunu kendi kendine sorması istenir. Sonra parmak kaldırılır.
• **5 parmak** açık olduğunda **'Birisine açıklayabilecek kadar iyi biliyorum.'**
• **4 parmak** açık olduğunda **'Yalnız başıma yapabilecek kadar biliyorum.'**
• **3 parmak** açık olduğunda **'Biraz yardıma ihtiyacım var.'**
• **2 parmak** açık olduğunda **'Daha fazla pratik yapmaya ihtiyacım var.'**
• **1 parmak** açık olduğunda **'Henüz öğrenmenin başındayım.'** anlamına gelmektedir."

5. **Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim sırasında uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Döngüsel Yansıma
B) Kutu Yapma
C) Gerçekle Yüzleşme
D) Parmakla İşaretleme
E) Yumruk Yapma

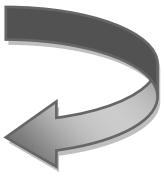

Eyüp YILDIRIM

"Bu teknikte öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini **duygularıyla** cevaplamaları istenir. Öğrencilere **3 adet kart** dağıtılır. Bu kartlara **'mutlu, sakin ve üzüntülü'** **üç adet** yüz resmi çizilir. Öğrenciler konuya yönelik **duygularla** cevaplanabilecek durumlarda ellerindeki bireysel kartlarda yer alan **yüz ifadelerinden birini seçerek** havaya kaldırırlar. Böylece öğrencilerin bilgi düzeylerinin belirlenmesinin yanı sıra duygularını ifade etmelerine olanak tanınır."

6. Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim sırasında uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gerçekle Yüzleşme
B) Konuşma Halkası
C) Sarmal Oluşturma
D) Simit Tekniği
E) Kutu Yapma

"Öğretim sonrasında kullanılan değerlendirme türü, öğrencinin öğretilmesi istenilen **hedefi, bilgi veya beceriyi başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmek amacıyla** yapılır. Bunlardan biri şudur: **Öğrencilere o günün öğrenme konusuna yönelik çeşitli sorular yöneltilir. Sorulan soruların cevaplarını öğrencilerin kâğıda yazmaları istenir. Sonrasında, öğrenciler bir daire oluşturur. Dairedeki her öğrenci dönüşümsel olarak söz hakkı alır ve kâğıda yazdıklarını okur."**

7. Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim sonrasında uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Konuşma Halkası
B) Sarmal Oluşturma
C) Döngüsel Yansıma
D) Yumruk Yapma
E) Parmakla İşaretleme

"Öğretmen tahtaya bir **simit şekli** çizer. Şeklin dış tarafına **'Öğreniyorum!'** ve iç tarafına **'Biliyorum!'** ifadeleri yazılır. Daha sonra öğrencilerden konu hakkındaki bilgilerini paylaşmaları istenir. **Gelen cevaplar simit şeklinin ilgili yerlerine not edilir.** Bu teknik farklı bir şekilde de kullanılabilir: **Öğrenciler, simit şekli gibi bir iç ve dış daire oluştururlar. Çemberin** içindeki öğrenciler, dışarıdaki öğrencilerle eşleşir. Her bir öğrenci bildiklerini paylaşır. Paylaşıma devam etmek için iç daire saat yönünde, dış daire ise saat yönünün tersine hareket eder."

8. Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim sonrasında uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Parmakla İşaretleme
B) Sarmal Oluşturma
C) Simit Tekniği
D) Yumruk Yapma
E) Evet-Hayır Kartları

"Bu teknikte öğrencilerden **üçer kişilik gruplar** oluşturulur. Öğrencilere **A, B ve C isimleri** verilir. A, belirlenen konu hakkında **konuşmaya başlar** ve kendisine işaret verilene kadar devam eder. Sonra B, konu hakkında **konuşmaya başlar**; o da kendisine işaret verilene kadar **konuşmaya** devam eder. Sonra C, konu hakkında konuşur. Bu şekilde öğrencilerin konu hakkında **konuşacak** bir şeyleri kalmayıncaya kadar devam edilir. Bu sayede öğrencilerin konu hakkında ne kadar bildikleri ya da öğrendikleri tespit edilmeye çalışılır."

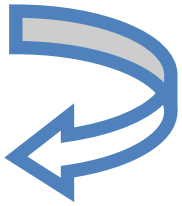
9. Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim sonrasında uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Döngüsel Yansıma
B) Portfolyo
C) Sarmal Oluşturma
D) Konuşma Halkası
E) Gerçekle Yüzleşme

"**Sınıfın farklı yerlerine,** üzerine konuların yazılı olduğu **kâğıtlar** asılır. **Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler** ve burada bulunan **kâğıtlara** konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar. **Gruplar kendilerine verilen işaretle bir sonraki konunun yer aldığı bölüme giderler.** Öğretmenin işareti ile gruplar bir sonraki **köşeye** geçerler. Öğrenciler **döngüsel olarak** sınıfın **köşelerinde** hareket etmeye devam eder. Sonrasında gruplar en son bulundukları **köşedeki** kâğıtları alarak kâğıttaki konu ile ilgili yazılanları sınıfta okurlar ve tartışırlar."

10. Yukarıda açıklaması yapılan ve öğretim sonrasında uygulanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Döngüsel Yansıma
B) Portfolyo
C) Sarmal Oluşturma
D) Konuşma Halkası
E) Simit Tekniği

Eyüp YILDIRIM

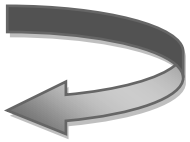
CEVAP ANAHTARI: 1.B 2.E 3.C 4.D 5.E 6.A 7.B 8.C 9.D 10.A

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"……., hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen **ölçütlere dayalı çok özel amaçlarla** öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesidir. **Kat edilen ilerlemeyi gösterebilir, başarının kanıtlarını sunabilir, ölçme ve değerlendirmeyi destekleyebilir ve hangi ek öğrenmelerin gerçekleşmesi gerektiğini gösteren bölümler sunabilir.** Öğrenme süreci boyunca devam eden geri bildirim ve yansıtma sürecini kolaylaştırmanın bir yoludur."

1. **Yukarıda açıklaması yapılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kutu Yapma
B) Köşe Kapmaca
C) Portfolyolar
D) Evet-Hayır Kartları
E) Sarmal Oluşturma

"……; **öğrencilerin çalışmalarını, projelerini, raporlarını ve hedeflere ulaşma yollarını gösterdiği, diğer belgeleri sergileyebildiği, dijital bir koleksiyondur. Öğrenci kişisel geri bildirimler ve düşüncelerle kendi kendini değerlendirir."**

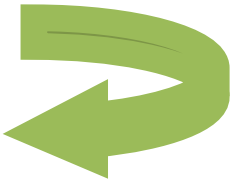
2. **Yukarıda açıklaması yapılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) E-twining
B) E-Portfolyo
C) E-Proje
D) E-Etkinlik
E) Google Drive

"**Genellikle ……nun içine konacak ürünlerin seçiminde hem öğrencinin hem de öğretmenin yer aldığı bir ortaklıktır. Öğretmen, seçim kriterleri belirleyecek ve öğrencilerin çeşitli tercihlerini yapmalarına izin verecektir. Bazı öğretmenler dâhil edilen ürünleri tanımlamak için renkli noktalar kullanır.** Bu renklerin kullanımı; **öğrenci** tarafından seçilen ürünlerde **"kırmızı NOKTA", öğretmen** tarafından seçilen ürünlerde **"sarı NOKTA", öğretmen ve öğrencinin** birlikte seçtiği ürünlerde **"yeşil NOKTA"** şeklinde olabilir. "

3. **Yukarıda açıklaması yapılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kutu Yapma
B) Evet-Hayır Kartları
C) Köşe Kapmaca
D) Konuşma Halkası
E) Portfolyo

4. **Portfolyonun "ilk ve son aşaması" aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru belirtilmiştir?**

A) Ürünleri toplama/Seçme
B) Ürünleri Seçme/Toplama
C) Niçin Seçtim?/Sonra Ne Yapacağım?
D) Ürünleri Toplama/Sonra Ne Yapacağım?
E) Ürünleri Seçme/Niçin Seçtim?

"**İçerik,** öğretim sürecinin **'girdisi'**dir. Bu girdi, öğretilmesi beklenen konuların bütünüdür. **İçerik,** öğretim programları tarafından tanımlanmaktadır. Ancak içeriğin belirlenmesindeki en kritik faktörlerden biri **öğretmenin hem konu hem de öğrencileri hakkındaki bilgisidir.** Öğretmen; öğretim programı, ders kitapları, standartlar ve kılavuzlardaki içeriği sentezler. Bu sentezi yaparken **'Burada en önemli olan konu nedir?', 'Bu konu gerçekten ne hakkında?', 'Öğrencilerim için kalıcı bir değeri olacak mı?'** gibi sorular sorar. Öğretmen bu soruları yanıtladığında; **sırasıyla bir ders, bir gün, bir ünite ve bir yıl boyunca sunulacak öğretim sonucunda öğrencilerin belirli bir konuda neleri bilmesi, anlaması ve yapabilmesi gerektiğini belirlemeye hazır olur.** Öğretmenin kapsayıcı hedefi, bütün öğrencileri için temel bilgi, anlayış ve becerileri ulaşılabilir kılmaktır."

5. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?**

A) Öğretim sürecinde bir "girdi" varsa bu içeriktir.
B) Öğretmen kendi başına içeriği tanımlayamaz; ancak belirleyebilir.
C) Öğretmen, içeriği birtakım sorular eşliğinde sentezleyebilir.
D) Öğretmen bazı öğrencileri için, her şeyi ulaşılabilir kılmayı hedefler.
E) İçeriği belirlemede öğretmen de önemli bileşenlerden biridir.

"Öğrencilerin bireysel farklılığına hitap edecek **farklı okuma düzeylerinde metin veya roman** kullanılabilir, bilgiyi **hem bütünden parçaya hem de parçadan bütüne** yaklaşımlarıyla sunulabilir, **farklı seviyelerdeki okuma malzemeleri ile çalışan öğrenciler desteklenebilir ve cesaretlendirilebilir**, bir konu ile ilgili desteğe ihtiyacı olan öğrencilerle **aynı konuda ileri düzeyde olan öğrencilere seviyelerine uygun çalışmalar** verilebilir."

6. **Yukarıdaki metne göre aşağıdaki seçeneklerin hangisinde, içeriğe erişimi farklılaştırma yollarından söz edilmemektedir?**

A) Sınıfta farklı düzeylerde metinler kullanılabilir.
B) Tümevarım ve tümdengelim yöntemleri kullanılabilir.
C) Farklı düzeylerdeki metinlerle öğrenciler desteklenebilir.
D) Sınıflarda katlı öğretim çalışması yapılabilir.
E) Cesaretlendirme eyleminden kaçınılmalıdır.

EYÜP YILDIRIM

"**İçerik,** öğretim sürecinin **'girdisi'**dir. Bu girdi, öğretilmesi beklenen konuların bütünü oluşturur. **İçerik, öğretim programları tarafından tanımlanır.** Ancak içeriğin belirlenmesindeki **en kritik faktörlerden biri öğretmenin hem konu hem de öğrencileri hakkındaki bilgisidir. İçeriği öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine göre farklılaştırmanın amacı, öğrencilerden öğrenmeleri istenen temel bilgi ve beceriyi öğrencinin okuma ve anlama kapasitesiyle eşleştirmektir.**"

7. Yukarıdaki metinde altı çizili ifadenin sebebini yansıtan cümle aşağıdaki seçeneklerin hangisinde vardır?

A) Kap, içinde ne varsa onu sızdırır.
B) Anlattığın, karşındakinin anladığı kadardır.
C) Bilmek, bilmeyi bilmektir.
D) Düşünme, şüpheyle başlar.
E) Her şeyin başı hayrettir.

"**İlgi alanlarına göre farklılaştırmanın amacı**, mevcut öğrenci ilgileri üzerine inşa edilen veya öğrenci ilgi alanlarını genişletebilen fikirlerin ve öğretim araçlarının programa dâhil edilmesidir. **İçeriğin öğrenme profillerine göre farklılaştırılmasının amacı** ise bir öğrencinin tercih ettiği öğrenme yöntemine **uygun öğretim araç gereç ve uygulamalarının işe koşularak** öğrencilerin öğrenme kapasitelerini **en üst düzeye çıkarmak** ve bu sayede hem etkili hem de keyifli öğrenme ortamı oluşturmaktır."

8. Yukarıdaki metne göre farklılaştırmanın ilgi alanlarına göre yapılmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın biricikliğini dikkate almak
B) İnsanın çevresini dikkate almak
C) İnsanın ailesini dikkate almak
D) İnsanın yaşantısını dikkate almak
E) İnsanın tecrübelerini dikkate almak

"**Bir öğrenme deneyiminde,** öğrencinin bilişsel olarak yapması beklenen temel kavramlar, genellemeler ve beceriler süreç aşamasında anlamlandırılır. **Süreç, öğrencilerin bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarıyla başlar.** Bu da okulda genellikle **'etkinlikler'** yoluyla gerçekleştirilir. Bir öğretim döngüsünün süreç aşamasında yapılan farklılaştırma çok önemlidir."

9. Yukarıdaki metne göre temel kavramlar, genellemeler ve beceriler hangi aşamada anlamlandırılmaktadır?

A) Ürün
B) İlgi
C) Süreç
D) Hazırbulunuşluluk
E) Motivasyon

"Ürün, öğrencilerin öğrenmelerinin hedeflendiği **temel bilgi ve becerileri süreç içerisinde** öğrendiklerini, anladıklarını ve yapabildiklerini göstermenin yollarıdır. Başka bir deyişle **ürün**, öğrencinin bildiğini ortaya koymaya yönelik **bireysel yorumudur.** Öğrencilerin öğrendiklerini ortaya koyabilecekleri deneme, makale veya diğer yazı türleri gibi ürünler **yazılı ürünlerdir. Bu ürünler özellikle dilsel zekâ odaklı öğrencilere farklılaştırılmış** ürün alternatifi sunmaktadır."

10. Metne göre bireysel yorum olan ürün, genel olarak ağıdakilerden hangisiyle nitelendirilir?

A) Çıktı
B) Girdi
C) Malzeme
D) Eylem
E) Söylem

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.B 3.E 4.D 5.D 6.E 7.B 8.A 9.C 10.A

Eyüp YILDIRIM

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Öğrenciler okula **Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde** ana hatlarıyla belirlediği hem bilişsel hem de duyuşsal ihtiyaçlarla gelirler. Öğretmenler bu ihtiyaçlara **farklı yollarla** cevap verirler. Bir öğretmenin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik tepkisini ve öğrenci faydaları açısından kalitesini belirleyici faktörlerden biri, öğretmenin eylemlerini şekillendiren **felsefedir.** İkinci faktör ise öğretmenin belirli bir eylem planını oluşturma ve takip etmeye yönelik **yetkinlik düzeyidir.** Genellikle bu iki faktörü **"istek" ve "beceri"** olarak düşünülür. Nihayetinde, öğretim felsefesi her öğrenciye öğretme isteğine dayanır. "

1. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

   A) Her öğrenci bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlara sahiptir.
   B) Öğretmenlerin, öğrencilerin ihtiyaçlarını farklı yollarla karşılamaları beklenir.
   C) Öğrencinin ihtiyaçlarını karşılamada, öğretmenin felsefî yaklaşımı önemsizdir.
   D) Öğretmenin yetkinlik düzeyi önemli bir faktördür.
   E) Öğretmen yaklaşımında "istek ve beceri" iki önemli faktördür.

"Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin çeşitli şekillerde ve zaman içinde, öğrencilerine hem bireysel olarak hem de bir bütün olarak tutarlı bir şekilde iletmeleri beklenen belirli mesajlar vardır. Bunlardan biri şudur: **Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunum ve sınıfa önemli deneyimler ve özellikler getirdiğinizin farkındayım. Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmak istiyorum.** "

2. **Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan öğretmen mesajı aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Davet mesajı
   B) Yatırım Mesajı
   C) Düşünme mesajı
   D) Fırsat mesajı
   E) Kalıcılık mesajı

"Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin iletmeleri beklenen mesajlardan biri de şudur: **Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğunuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım. Başarınız çabanızdan kaynaklanacağı için sizden de çok çalışmanızı isteyeceğim."**

3. **Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan öğretmen mesajı aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Fırsat mesajı
   B) Yatırım mesajı
   C) Düşünme mesajı
   D) Davet mesajı
   E) Kalıcılık mesajı

"Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin iletmeleri beklenen mesajlardan biri de şudur: **Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Ben de sizin için ve sizinle birlikte başarınızı geliştirecek yaklaşımlar bulmak için çalışacağım. Sizden asla vazgeçmeyeceğim."**

4. **Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan öğretmen mesajı aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Kalıcılık mesajı
   B) Yatırım mesajı
   C) Davet mesajı
   D) Düşünme mesajı
   E) Fırsat mesajı

"Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır."

5. **Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan öğretmen mesajı aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Kalıcılık mesajı
   B) Yatırım mesajı
   C) Fırsat mesajı
   D) Davet mesajı
   E) Düşünme mesajı

"Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfımızda çalışırken gözlemleyeceğim, ilerlemenizi inceleyeceğim ve rehberliğinizi isteyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim. Daha bilinçli ve etkili bir öğretmen olabilmek için kendimden bunu bekliyorum. Daha bilinçli ve etkili bir öğrenci olabilmeniz için sizden de aynısını isteyeceğim."

6. **Farklılaştırılmış öğretim kapsamında yukarıda açıklaması yapılan öğretmen mesajı aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Kalıcılık mesajı
   B) Davet mesajı
   C) Fırsat mesajı
   D) Yatırım mesajı
   E) Düşünme mesajı

“Öğretmenin verdiği **farklı mesajlarla** öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermesine olanak sağlayan bir yaklaşımdır **farklılaştırılmış** öğretim. Buna göre **öğretmen**, bilginin iletiminde yetersiz kalan geleneksel yöntemlerden anlamlı derecede **farklı yöntemler** takip etmekte ve bu nedenle öğretmenler çok **farklı roller** üstlenmektedir. Bu bağlamda farklılaştırmayı destekleyen öğretmen, **esnek ve yapıcı biçimde**, geleneksel olmayan yöntemleri kullanma ve daha iyi sonuçlara ulaşma bakımından **kolaylaştırıcı bir rol** oynamaktadır.”

7. Yukarıdaki metnin ana düşüncesini kapsamlı olarak yansıtan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) Farklılaştırılmış yaklaşımda öğretmen önemli bir konumdadır.
B) Öğretmen, esnek ve yapıcı yöntemlerin kılavuzluğundaki rolle her şeyi kolaylaştırır.
C) Öğretmenin, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılaması öncelikli bir beklentidir.
D) Farklı yöntemler öğretmenin başvuracağı ilk çözüm yollarından biridir.
E) Öğretmen, öğrenciler için farklı rollerin usta oyuncudan biridir.

“Tüm öğretim sürecinde olduğu gibi farklılaştırılmış öğretim sürecinde de **duygular,** dikkat edilmesi gereken önemli bir konudur. **Korku** içerisinde yaşayan öğrenciler öğrenemez. Öncelikli gereksinimi **güvenlik** olan öğrenciler, öğrenme etkinliğine katılmayabilirler. **Stres** düzeyi yükseldikçe **üst düşünme seviyelerine erişme azalır** ve hayatta kalma tepkisi olarak “Savaş ya da kaç!” hissi artar. Bu nedenle öğrencileri strese sokmadan kendi becerilerine uygun seviyelerde zorlamamızı sağlayacak planlar yapmamız gerekir. Sınıftaki güvenlik, **fiziksel güvenliğin** yanında **düşünsel güvenliği** de içerir. Stres durumunda beyindeki **duygusal merkez, bilişsel merkezi** kontrolü altına alır ve böylece beynin düşünsel kısmı etkili çalışamaz ve öğrenmeye **ket** vurulmuş olur.”

8. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Düşüncelerin duygular üzerinde etkisi büyüktür.
B) Öğrenme sürecinde duygular önemsenmelidir.
C) Duyguların, düşünceleri etkilediği açıktır.
D) Güvenlik sadece fiziksel güvenliği ifade etmez.
E) Stres iyi yönetilmezse öğrenme tehlikeye girer.

“Zihin temelli eğitim için literatürde üç temel unsur vurgulanmaktadır. Bunlar, **duygusal iklim ve ilişki veya rahatlatılmış uyanıklık ve karmaşık deneyimde öğretim veya derinleştirmedir.** Öğrenme ya da etkin öğrenim görme becerisinin güçlendirilmesi için **“rahatlatılmış uyanıklık”** diye adlandırılan duruma geçebilmek için **duygusal iklim ve ilişkiler** oldukça önemlidir. Öğrenme bağlamını düzenlemek için kullanılan tüm yöntemler **rahatlatılmış uyanıklık** hâlini etkiler.”

9. Yukarıdaki metne göre aslında kullanılan tüm yöntemlerin temel amacı nedir?

A) Öğrenmeyi iyi biçimde etkilemektir.
B) Düşünmeyi etkin şekilde etkilemektir.
C) Rahatlatılmış uyanıklık hâlini etkilemektir.
D) Hazırbulunuşluğu kapsamlıca etkilemektir.
E) Motivasyonu olabildiğince etkilemektir.

“Öğrenme bağlamını düzenlemek için kullanılan tüm yöntemler rahatlatılmış uyanıklık hâlini etkiler. Araştırmalar, **ödül ve ceza** tarzındaki uygulamaların **yaratıcılığı engellediğini, içsel motivasyona müdahale ettiğini ve öğrenmeyi öğrenme olasılığını azalttığını** göstermektedir. Ödüller ve cezalar, **öz güdülenme şansını** ve öğrenmeyi bir **ödül olarak görmeyi azaltır**.”

10. Metindeki bilgileri de dikkate alarak ödülleri kullanmanın beş işlevsel alternatifi olarak aşağıdakilerden hangisini yapmazdınız?

A) **H**edefleri belirlemeyi ertelerdim.
B) **T**ehdidi ortadan kaldırırdım.
C) **O**lumlu duyguları harekete geçirirdim.
D) **G**üçlü bir olumlu iklim yaratırdım.
E) **G**eri bildirimi artırırdım.

İpucu: Hedef TOGG olmalı!

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.A 3.B 4.A 5.C 6.E 7.B 8.A 9.C 10.A

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**Duygular** öğrencinin **davranışını etkiler,** çünkü farklı **zihin-beden durumları** yaratır. **Durum;** belirli bir duruş, solunum hızı ve vücuttaki kimyasal dengeden oluşan bir andır. **Duygusal çevre,** öğretimle etkileşime girer ve bilgilerin nasıl bir araya getirildiğini etkiler. **Aşırı bir stres** meydana gelirse **yüksek stres/tehdit tepkisi** veya otomatik karşıt tepki, bağlantıları sabote eder ve **böylece öğrenme gerçekleşemez.** Böyle bir durumda daha **üst düzey düşüncelerin gerçekleşmesi neredeyse imkânsızdır.** "

1. **Yukarıdaki metinde, öğrenmenin üzerinde oldukça etkili olan hangi kavramdan bahsedilmektedir?**

   A) Düşünce
   B) Duygu
   C) Eylem
   D) Söylem
   E) Davranış

"Öğrenci verilen **görevin çok zor olmasından veya görevi anlatan yönergelerin karmaşıklığından dolayı** ne yapacağını anlamayarak **başarısız olacağını düşünürse** belirsizlik hisseder. Bu, öğrencinin **olumsuz bir durum oluşturmasına** ve azminin **kaybolmasına neden olur. Alternatif olarak yapıcı stres veya akış durumu yaratan sınıflar, olumlu bir öğrenme ortamı yaratır.** Öğrenme konusunda seçim yapma şansı bulunan ve **karşılıklı saygının** olduğunu gösteren rutinlere sahip olan sınıflar, öğrenciler için **destekleyici öğrenme** çevreleridir."

2. **Yukarıdaki metne göre öğrencinin olumsuz hislerinin altında yatan temel sebep nedir?**

   A) Olumlu sınıf ortamının varlığı
   B) Yapıcı stres veya akış durumuna sahip sınıflar
   C) Bazı sebeplerle öğrencinin başarısız olacağını düşünmesi
   D) Karşılıklı saygının olduğu sınıfların varlığı
   E) Destekleyici öğrenme çevrelerinin varlığı

"**Farklılaştırılmış bir sınıfta** tüm öğrenciler kendilerini, risk alma konusunda ve öğrendiklerini veya eksikliklerini ifade edebilecek kadar **emin ve güvende hissetmektedirler**. Çoğu zaman akademik olarak yetenekli olduğu görülen öğrenciler, **kendilerinden tüm bilgileri bilmelerinin beklendiğini düşünürler.** Genellikle bu öğrenciler, başkalarının beklentilerine karşılık olarak tüm cevapları **biliyormuş gibi davranırlar.** Bu, **strese neden olabilir** ve **öğrenime müdahale edebilir.** Öğretmenin **hayal kırıklığına uğramış bir ifadesi veya yorumu,** yetenekli öğrencinin anlamadığı hususları ifade etmesini **önleyebilir.** Bu öğrenciler, tıpkı diğerleri gibi tüm cevapları bilmeseler bile sınıfta kendilerini **güvende hissetmelidir."**

(3 ve 4. soruları bu metne bağlı olarak cevaplayınız!)

3. **Yukarıdaki metne göre farklılaştırılmış öğretimin uygulandığı bir sınıfta öğrencinin sahip olması gereken en önemli duygu aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Özgürlük
   B) Bağlılık
   C) Sevgi
   D) Güven
   E) Saygı

4. **Yukarıdaki metinde altı çizili sözün panzehiri aşağıdakilerden hangisi kesinlikle olamaz?**

   A) Bildiğim tek şey hiçbir şey bilmediğimdir. Rahat ol!
   B) Kişi ne kadar zeki olursa olsun, kişinin ne zekâsı ne de çabası her şeyi bilmeye yeter.
   C) Çalışmak bir mumdur, cehâlet karanlığını zamanla aydınlatır.
   D) Zeki olmak, her şeyi bilmek anlamında gelmez. Panik yapma!
   E) Her şeyi bilmeyenin zeki olmasından bahsedilebilir mi?

"Başarılı bir **iyileştirmenin** her anı, bir ömür boyu **olumlu değişiklik** yapar. **Fiziksel ve duygusal atmosfer,** sınıfın fiziksel özelliklerinden **etkilenir.** Uygun aydınlatma, temizlik, düzenlilik ve öğrenci çalışmalarının paylaşımı gibi şeyler **olumlu bir atmosfere katkıda** bulunur. Öğrenci başarısını kolaylaştırmak için **bol ve uygun kaynaklar** gereklidir. Toplumsal etkileşim ve zihinsel gelişme için **fırsatlar da olmalı**dır. Zenginleştirilmiş ortamlar yalnızca malzemeler tarafından değil aynı zamanda **görevlerin, zorlukların ve geri bildirimin karmaşıklığı ve çeşitliliği** ile de oluşturulur."

5. **Yukarıdaki metne göre başarılı bir iyileştirmeye aşağıdakilerden hangisi yol açmaz?**

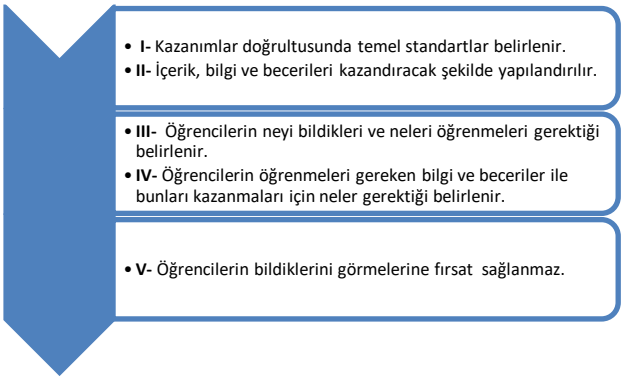
   A) Sınıfın kimyasal özellikleri
   B) Sınıfın fiziksel özellikleri
   C) Bol ve uygun kaynaklar
   D) Görevlerin karmaşıklığı
   E) Geri bildirimlerin çeşitliliği

"Sınıftaki **her öğrenci çok farklıdır** ve herkesin kendini **güvende hissetmesi** gerekir. Sınıflarda **iklim ve atmosfer** öğrenme sürecinde önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin, öğrencilerin kendilerini **güvende hissedebilecekleri** ve gelişebilecekleri **risksiz bir destekleyici ortam** yaratmak için yapabilecekleri her şey değerlendirilmeli ve uygulanmalıdır. Birbirini **önemseyen ve destekleyen** bir öğrenci topluluğu oluşturmak, farklılaştırılmış bir sınıfta **esastır**. Birbirlerini **tanıyan** ve birbirlerine **saygı duyan** öğrenciler, kendilerine verilen görevler farklı olduğunda farklılıklara karşı daha **hoşgörülü** olmaktadırlar."

Eyüp YILDIRIM

6. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Her öğrencinin farklılığı her şeyin temelindedir.
B) Kendini güvende hissetmek önemlidir.
C) Önemsenme duygusu arka plâna itilebilir.
D) Öğrencilerin birbirini desteklemeleri faydalıdır.
E) Hoşgörülü olmanın altında saygı yatmaktadır.

7. Yukarıdakilerden hangisi farklılaştırılmış öğretimin planlanma aşamalarından değildir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"**Tek beden herkese uymaz.**" uygulama teması, …… öğretimin bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır."

8. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bütünleştirilmiş
B) Farklılaştırılmış
C) Kaynaştırılmış
D) Seyreltilmiş
E) Aynılaştırılmış

"……, eski çağlardan günümüze filozofları ve bilim insanlarını uğraştıran, **oldukça tartışmalı bir kavramdır.** İnsanların temel bir etkinliği olarak ……, **toplumsal ve kültürel yapıyla yakından ilişkilidir** ve birçok disiplini **etkilediği** gibi aynı zamanda bu disiplinlerden **etkilenen** bir özelliğe sahiptir. Taşıdığı bu özellikler açısından ……in temel amaçlarının bireyin **kendini gerçekleştirmesi** ve de topluma yararlı olmasını, bir diğer deyişle **toplumsallaşmasını** sağlamak olduğu söylenebilir. Toplumlar …… yoluyla **kültürel mirasını yaşatır** ve böylece **devamlılığını** sağlar. Gutek'in de belirttiği gibi ……, en genel anlamıyla bireyi **kültürel yaşama hazırlayan tüm sosyal süreçleri** içerir."

9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) Rehberlik
B) Eğitim
C) Öğretim
D) Öğrenim
E) Kültür

"Eğitimin işlevlerinin gerçekleştirilmesinde **eğitim programları** önemli bir role sahiptir. **Eğitim programı,** insan, toplum ve onun bir çıktısı olan kültür ile sürekli ilişki içinde olan **dinamik bir nitelik** taşır. Toplumun ulaşmak istediği **genel hedefler, hükûmet politikaları, birey ve toplumun gereksinimleri ve bu gereksinimlerdeki değişim, buna etki eden bilimsel ve teknolojik gelişmeler ve benzeri birçok durum** eğitim programlarının şekillenmesini etkileyen önemli etmenlerdir."

10. Yukarıdaki metne göre aşağıdakilerden hangisi "eğitim programlarının şekillenmesini etkileyen önemli etmenlerden biri" değildir?

A) Ulaşılmak istenen genel hedefler
B) Hükûmet politikaları
C) Birey ve toplumun ihtiyaçları
D) Bireyin ve toplumun statikliği
E) Bilimsel ve teknolojik gelişmeler

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI:1.B 2.C 3.D 4.E 5.A 6.C 7.E 8.B 9.B 10.D

Eyüp YILDIRIM

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**Eğitim programının** ne olduğu konusunda alanyazında **çok sayıda tanıma rastlamak** mümkündür. Eğitim programının temel sorunları üzerine değinen ve bu konuyla ilgili 1918 yılında **ilk kitabı yazan Bobbit** (2017), **Latince 'yarış alanı'** ve **'yarış'** anlamından yola çıkarak eğitim programını **'çocuk ve gençlerin yetişkin yaşamında yapılması gereken şeyleri iyice yapabilme becerisi geliştirmek ve her açıdan yetişkinlerin olması gerektiği gibi olmak için yapmaları ve deneyimlemeleri gereken şeylerin toplamı'** biçiminde ele almıştır."

1. **Yukarıdaki metinden, aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?**

   A) Alanyazında, eğitim programına ilişkin birçok tanımla karşılaşmak mümkündür.
   B) Eğitim programıyla ilgili ilk kitabı Bobbit yazmıştır.
   C) Kelime Latince "yarış alanı veya yarış" anlamına gelmektedir.
   D) Bobbit, programı tanımlarken "deneyimleri iyice yapmayı" merkeze almıştır.
   E) Bobbit, program tanımını 2017'de güncellemiştir.

"**Tyler** (1948) eğitim programını, geçmişte ya da şu andaki uygulamalar ile bilimsel ve kuramsal çalışmalardan elde edilen amaçlar doğrultusunda biçimlenmiş **öğrenci yaşantılarının bütünü olarak** tanımlamıştır. **English'e** (1992) göre program, okul ya da okul sistemi içinde en azından öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken içeriği ve kullanabilecekleri **yöntemleri içeren bir doküman ya da plân**dır. **Posner** (2004) ise hem öğretmene hem de değerlendirme sürecine karar vermeye olanak sağlayan **öğrenme ürünleri dizisi** olarak ele almaktadır. **Ornstein ve Hunkins** (2009) ise eğitim programını **kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma yaklaşımları, kuramları, ilkeleri ve uzmanları olan bir çalışma alanı** olarak tanımlamışlardır."

2. **Yukarıdaki metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?**

   A) Tyler, eğitim programına "sonuç odaklı öğrenci yaşantılarının bütünü" olarak yaklaşmıştır.
   B) English'a göre program, "yöntemleri içeren bir bir doküman ya da plân"dır.
   C) Posner, eğitim programını "öğrenme ürünleri dizisi" olarak ele almaktadır.
   D) Varış, "amaçları gerçekleştiren tüm faaliyetler" olarak tanımlar.
   E) Ornstein ve Hunkins, "sistemli bir çalışma alanı" olarak tanımlamaktadır.

"Programı tanımlama çabalarının çeşitliliği yanında kimi zaman ne olduğuna ilişkin yorumlamalarda da bulunulduğu söylenebilir."

3. **Aşağıdakilerden hangisi eğitim programına ilişkin yapılan yorumlardan biri değildir?**

   A) Siyasi bir araçtır
   B) Topluma bağlılığı artırmaya çalışan bir araçtır.
   C) Toplumu ve kültürü yansıtmaz.
   D) Eğitimin kalbidir.
   E) Okulda alınan tüm derslerdir.

"**Eğitim programı** ile ilgili yapılan **tüm tanımlar,** eğitim programının **sınırları çizilmesi** ..... bir kavram olduğunu **göstermektedir."**

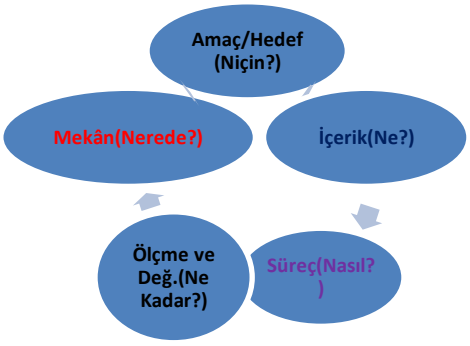
4. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

   A) Kolay
   B) Zor
   C) Geniş
   D) Derin
   E) Zengin

"Tanımlardaki **çeşitlilik ve farklılığa** karşın birtakım **ortak noktaların olduğu** görülmektedir. Bu **ortak noktalara** bakıldığında ..... programının bir **amaç dizisini**, bu amaçların kazandırılmasını sağlayacak **içeriği,** içeriği kazandırmak için kullanılacak **etkinlikleri ve öğrenme çıktılarını** belirleyecek **değerlendirme etkinliklerini** kapsayan; **öğrenme-öğretme sürecini** yönetecek olan öğretmenlere **yol gösteren bütüncül bir sistem** olduğu görülmektedir."

5. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

   A) Öğretim
   B) Bilişim
   C) Eğitim
   D) Öğrenim
   E) Değişim

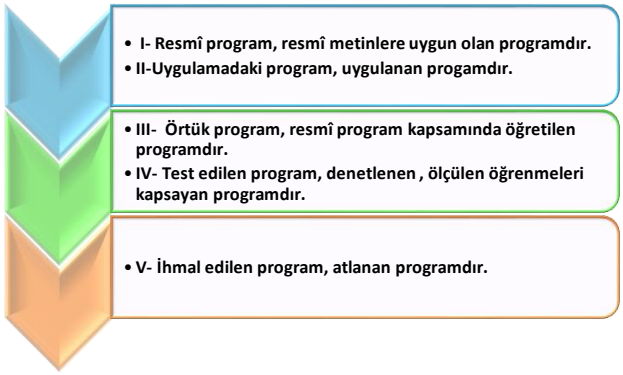
6. **Yukarıdakilerden hangisi eğitim programının ögelerinden değildir?**

   A) Amaç
   B) İçerik
   C) Süreç
   D) Ölçme ve Değerlendirme
   E) Mekân

"**Maslow'un da belirttiği gibi** bireyleri güdüleyen **en temel şey** ……dir ve dolayısıyla bu …….. **programların geliştirilmesi sürecine kaynaklık eder**. Ancak bu sadece bireylerin ya da öğrenenlerin ……..i ile sınırlı bir süreç değildir. T**oplumun, konu alanının, uygulayıcıların, doğanın** ……..i de söz konusudur. Bu, zaman alıcı, maliyetli ve yorucu bir süreçtir. Burada bir anlamda beklenenlerle var olanların bir karşılaştırması yapılır. Bunun için **plânlama yapılması, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve raporlanması** gerekir. Bunun için testler, konuyla ilgili raporlar, ölçekler, görüşme ve gözlemler kullanılabilir."

7. **Yukarıdaki metinde boşluğa getirilmesi gereken ve programların geliştirilmesi sürecine kaynaklık eden en temel şey nedir?**

A) Gereksinimler
B) İstekler
C) Duygular
D) Amaçlar
E) Hedefler

8. **Yukarıda kısaca tanıtılan program türlerinden hangisinin açıklaması yanlış yapılmıştır?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"……, en genel tanımıyla bir **karar verme** sürecidir. Program ……de de anahtar sözcük **'karar verme'**dir. Bu **karar verme** süreci birtakım sorulara yanıt aranmasını gerektirir. Barnes (1992: 177) bu soruları şu şekilde açıklamaktadır: **'Ne değerlendirilecek? Niçin ve nasıl değerlendirilecek? Kim / kimin için değerlendirilecek? Nerede değerlendirilecek? Ne zaman değerlendirilecek?'** Bu sorulardan her birine **verilen yanıtlar,** programın etkililiğini belirlemede **önemli bilgiler** sağlar."

9. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

A) Tasarlama
B) Değerlendirme
C) Ölçme
D) Biçimlendirme
E) Plânlama

I•Hedefe Dayalı Değerlendirme: Bu yaklaşım, programın hedeflerinin belirlenmesi ve bu hedefler doğrultusunda gerçekleşen çıktıların değerlendirilmesini temel almaktadır.

II•Yönetime Dayalı Değerlendirme: Bu yaklaşım, yöneticilere ya da program liderlerine bilgi sunmaya odaklanan bir nitelik taşır.

III•Uzman Odaklı Değerlendirme: En eski ve en çok kullanılan yaklaşımlarından biridir. Programın niteliğine o program konusundaki uzman ya da uzmanların karar vermesine odaklıdır.

IV•Tüketici / Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme: Bu yaklaşım eğitim programları, çalıştaylar, hizmet içi eğitimler, eğitim materyalleri gibi ürün ve hizmetler hakkında bilgi toplamakla yükümlü birey ya da bağımsız kuruluşlar tarafından geliştirilen ve desteklenen bir yaklaşımdır. Dolayısıyla geliştirilecek ürün ve hizmetlerden yararlananların değerlendirme pozisyonunda olmasına dayanır.

V•Katılımcı Odaklı Değerlendirme: Bu değerlendirme yaklaşımında paydaşların, bir diğer deyişle programla ilgisi olanların değerlendirmeye yardım etmek üzere sürece katılması söz konusudur

10. **Program değerlendirmeye ilişkin yukarıda verilen bilgilerden kaç tanesi doğrudur?**

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.E 2.D 3.C 4.B 5.C 6.E 7.A 8.C 9.B 10.E

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**(I)**Program değerlendirme, değerlendirme biçimine göre **formal ve informal** değerlendirme olarak **ikiye** ayrılır. **(II)Formal değerlendirmeler,** sistematik bir süreci içerir. **(III)**Bu, değerlendirme için **amaçların belirlenmesi;** nerede, ne zaman ve kim tarafından yapılacağına karar verilmesi; süreçte kullanılacak tüm veri toplama araçlarının geçerliği ve güvenirliğinin incelenmesi anlamına gelir. **(IV)Formal değerlendirmeler, yapılandırılmamış** bir değerlendirme türüdür. **(V)**Süreç hakkında **uzmanlık** gerektirir."

1. **Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"**(I)İnformal değerlendirme**, sistematik olmayan bir özellik taşır. **(II)**Bu, çoğunlukla **günlük yaşamda** karşılaşılan olaylarda ortaya çıkar ve **öznel bir nitelik taşıma** durumu söz konusudur. **(III)**Ancak bu **kesinlikle değersiz, geçersiz** bir değerlendirme türü olarak düşünülmelidir. **(IV)**Burada **özellikle deneyimler, içgüdüler** oldukça önemli verilerdir. **(V)**Bazı durumlarda formal değerlendirmeye göre **daha hızlı bir biçimde veriye ulaşma** söz konusudur."

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

2. **Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?**

"(I) Program değerlendirme, **değerlendirme amacı** yönünden **biçimlendirici ve toplam değerlendirme** olarak sınıflandırılmaktadır. **(II)**Biçimlendirici değerlendirme, geliştirilen programın özellikle ilk aşamalarında durumun gözden geçirilmesi amacıyla yapılır. **(III)**Bu değerlendirme sürekli, ayrıntılı ve konuya özgü bilgilendirme **sağlamaz.** **(IV)**Toplam değerlendirme ise **programın uygulanmasından sonra** yapılan bir değerlendirme türüdür. **(V)**Bu değerlendirme türü 'Eğitim programı başarılı oldu mu?' sorusu üzerinden hareket eder."

3. **Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"....., **Türk Dil Kurumu**na göre **'nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım'** olarak ifade edilmektedir. Birçok olay, nesne belli kategoriler içerisinde .....laştırılarak zihnimizde **soyut bir düşünce birimi** olarak düzenlenir. .....lar bu özellikleri ile **bilgi yapı taşları**dır. İnsanların toplum içerisindeki **iletişim**leri .....lar üzerinden sağlanır."

4. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

A) Kavram
B) Tasarım
C) Olgu
D) Kelime
E) Deyim

(I) Genelleme: Nesnelerin, olayların ya da olguların var olan özelliklerinden yola çıkarak bir **genel ilkeye** ulaşma sürecidir.
(II) Ayrım: Benzeyen özelliklerin vurgulanmasıdır.
(III) Tümevarım: Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir.
(IV) Tanımlama: Kavramların **özelliklerini açıklama**dır.
(V) Tümdengelim: Örneklerden yola çıkarak **genel hâlin açıklanma** sürecidir.

5. **Yukarıda açıklanan kavram geliştirme yaklaşımlarından hangisi yanlış olarak açıklanmıştır?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

Kavram yanılgılarının çok çeşitli nedenleri vardır ve bunlardan bazıları şunlardır:

(I) •Sınıf ve laboratuvarlarda verilen eğitim sürecince yanılgıların yeterince ele alınmaması
(II) •Analoji gibi öğretim materyallerinin öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin yapılması
(III) • Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler
(IV) • Yazılı ve görsel medya
(V) • Çocukların kullandığı dil

6. **Yukarıda kaç numaralı cümlede hatalı bilgi verilmiştir?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"**Kavramsal öğrenme** bir süreç içerisinde meydana gelir. **Kavramlar** birey için yeni bilgilerse bunlar mevcut bilişsel yapı içerisine bağlanır. Bu bağlanma olduğu sürece de anlamlı öğrenme meydana gelir. Var olan yapıdaki **kavramların değiştirilebilmesi için aşağıdaki dört koşulun** sağlanması gerekir.

(I)• Mevcut kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır.
(II)• Yeni kavramın anlaşılır olması gereklidir.
(III)• Yeni kavram mantıklı olmalıdır.
(IV)• Yeni kavram duygulu olmalıdır.
(V) • Yeni kavram işe yarar olmalıdır."

7. Yukarıdaki metinde bahsi geçen dört koşuldan biri olmayıp fazla veya hatalı olanı kaç numaralıdır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"**Kavram** haritaları, **Joseph D. Novak** tarafından **Ausubel'in anlamlı öğrenme kuramına** dayalı olarak 70'li yılların başında **Cornell Üniversitesinde** geliştirilmiştir. **(I)Kavram haritaları,** bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar. **(II)**Kavram haritaları hazırlanırken **tek bir akış diyagramı** şeklinde **hazırlanmamalıdır. (III)Özel isimler** kavramdır, yazılabilir. **(IV)**Her kavram **bir defa** kullanılmalıdır. **(V)**Belli bir grup kavramlar **renklendirilebilir.** Çünkü **ayırt edilebilirlik** sağlar.

8. Yukarıda kaç numaralı cümlede hatalı bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

I	**V DİYAGRAMLARI**	**A**	**Tony Buzan**
II	**Kavram Haritaları**	**B**	**Joseph D. Novak**
III	**Zihin Haritaları**	**C**	**D. Bob Gowin**

9. Yukarıda verilen tablonun karşılaştırması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) I-C/**II-B**/III-A
B) I-C/**II-A**/III-B
C) I-B/**II-C**/III-A
D) I-A/**II-B**/III-C
E) I-B/**II-A**/III-C

"**(I)**Öğrencilerin **pasif bir dinleyici olmasının ötesinde, aktif olarak öğrenme sürecine katılımını sağlayan** aktif öğrenme yaklaşımlarından birisi olan **akran öğretimi, her branşta uygulanabilir bir yöntem**dir. **(II)Öğrenciyi merkeze alan**, onun ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran, **bir eğitmenin rehberliğinin yanı sıra** kendi yaş grubundan, **birbirilerini çok daha iyi anlayan 'akran'larının desteğinde** olan bir süreçtir. **(III)**Akranlar arasındaki öğrenme sürecindeki öğrenenöğreten **rol değişimi,** öğrenme sürecini destekleyici niteliktedir.

(IV) Akran öğretimi yönteminin; kavramsal öğrenme, problem çözümünü artırma, öğrenme zorluklarını giderme, öz güven üzerine olumlu etkileri olduğunu gösteren **araştırmalar** mevcut değildir.

(V)Psikolojiden müziğe, bilgisayar biliminden fizike kadar **birçok alanda** akran öğretimi yöntemi kullanılmaktadır. …"

10. Yukarıda kaç numaralı cümlede hatalı bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.D 2.C 3.C 4.A 5.B 6.E 7.D 8.C 9.A 10.D

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**Öğretmen, öncelikle** konunun **kısa bir anlatımını yaklaşık 5-10 dakika** yapar. Konu **ana hatları ile özetlenir**. Bunun hemen sonrasında anlatılan kavrama yönelik bir **kavram testi uygulanır.** Öğrencilere düşünmeleri için **bir dakika** civarında zaman verilir. Öğrenciler bu aşamada **bireysel olarak cevaplarını verirler.** Bu geri bildirim alma işi ilerleyen kısımlarda daha ayrıntılı ele alınacaktır. Öğretmen hızlıca, geri dönüşlere göre sınıfın sorulan soruya verdiği **yanıtları değerlendirir.** Bu değerlendirmede, eğer tüm sınıf tarafından verilen

• **Doğru cevap** yüzdesi çok küçük ise **(%30 altı)** yavaşlanır ve konuya geri dönülerek anlatım detaylandırılır.
• **Doğru cevap** yüzdesi yaklaşık **%30-70** arasında olursa bu, **akran tartışması** için **idealdir** ve yukarıda verilen akış şeması aynen uygulanır.
• **Doğru cevap** sınıfın büyük bir kısmı tarafından verilmiş ise **(%70 üstü)** cevap kısaca açıklanır ve diğer bir soru veya konuya geçiş yapılır."

(Not: 1-5. soruları metne göre cevaplayınız!)

1. **Yukarıdaki metinde hangi öğretim tekniğinden söz edilmektedir?**

   A) Katlı Öğretim
   B) Akran Öğretimi
   C) Bireysel Öğretim
   D) Doğru Öğretim
   E) Tekli Öğretim

2. **Yukarıdaki metne göre düşünmeleri için öğrencilere kaç dakika zaman verilmesi gerekir?**

   A)1 **B)**2 **C)**3 **D)**4 **E)**5

3. **Yukarıdaki metne göre doğru cevap yüzdesi "yüzde kaçın altındaysa" konuya geri dönülerek anlatım detaylandırılır?**

   A)%20 altı
   B)%30 altı
   C)%40 altı
   D)%50 altı
   E)%60 altı

4. **Yukarıdaki metne göre doğru cevap yüzdesi "yaklaşık yüzde kaç arasında" olursa bu, akran tartışması için idealdir?**

   A)%30-40 arası
   B)%30-50 arası
   C)%30-60 arası
   D)%30-70 arası
   E)%30-80 arası

5. **Yukarıdaki metne göre doğru cevap sınıfın "yüzde kaçı tarafından" verilmiş ise cevap kısaca açıklanır ve diğer bir soru veya konuya geçiş yapılır?**

   A) %30 üstü
   B) %40 üstü
   C) %50 üstü
   D) %60 üstü
   E) %70 üstü

"**Akran öğretimi** yönteminin uygulanmasındaki en önemli aşamalardan birisi **kavram sorusu**dur. Kavram sorusunun bazı özellikleri **Mazur** (1997) tarafından **şöyle sıralanmıştır:**

(I) •Sadece sayıların kullanılıp çözüme ulaşıldığı bir soru olmamalıdır.
(II) •Soru çoktan seçmeli ve yeterli sayıda seçenek içermelidir.
(III) •Soru öğrencinin anlayacağı dilde açık ve net olmalıdır.
(IV) •Soru hem çok zor hem de çok kolay olmalıdır.
(V) •Soru tek bir kavram üzerinde olmalıdır.

6. **Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?**

   A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"**Akran öğretiminin** uygulanmasındaki teknik unsurlardan en fazla dikkat çeken durum, öğrencilerden **gelen yanıtların alınması olayıdır.** Alanyazında **en fazla kullanılan yöntemler** aşağıda sıralanmıştır:

(I) El kaldırma: En kolay ve kısa sürede öğrenci yanıtlarını alıp değerlendirme yapılabilecek yöntemdir. İşaret dili alfabesi unsurları kullanılabilir.

(II) Flaş kartlar: Öğrencilere farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar önceden dağıtılarak yapılabilir.

(III) Tarama formları: Büyük gruplarda tercih edilebilir.

(IV) Clickers: Teknolojik bir uygulamadır. Bunun için ayrıca bir uygulama aparatı gerekir. Derste tahta veya herhangi bir perdeye doğrudan cevap oranları yansıtılabilir.

(V) Çevrim içi yanıt sistemleri: Günümüz web 1.0 araçları yardımıyla rahat bir şekilde kullanılabilir.

7. **Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?**

   A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

EYÜP YILDIRIM

"(I)Akran öğretimi uygulamaları gerek eğitmenlerin gerekse de öğrenenlerin süreç içerisinde yoğun bir şekilde **etkileşimde** oldukları bir yaklaşımdır. **(II)**Bu nedenle karşılıklı **eş güdüm** önemlidir. **(III)**Uygulamaların **değerlendirilmesi,** bir sonraki **uygulamaların niteliğini** artırmada ve süreç içerisindeki olası aksaklıkları görmede önemli rol oynayacaktır. **(IV)**Uygulamadaki bazı aşamalarda **teknolojik uygulamaların** tercih edilmesi bir taraftan öğrencinin ilgisini, sürece katılımını olumlu yönde etkileyebileceği gibi bazı öğretmenler için **zahmetli ve maliyetli** görünebilir. **(V)Öncelikle** bireylerin kendilerini **değerlendirmesi** (öz değerlendirme) sonrasında akran ve grup **değerlendirmelerini** yapmaları istenebilir."

8. Yukarıdaki metinde kaç numaralı cümle anlatımın akışını bozmaktadır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

(Not: Biraz gırgır, biraz bilgi, biraz edebiyat☺ Üff! Akran öğretiminden 8 soru çıkardım. Oysa es geçmeyi düşünmüştüm. Kesin bir soru çıkar bu durumda.)

"**Öğretim programını** temel alan ve **sınıf dışındaki alanlarda ve kurumlarda** gerçekleşen öğrenme, ... öğrenme olarak bilinir. Okul süresi boyunca öğretim programına bağlı olarak **okul yapısı dışındaki alanlarda ve kurumlarda** gerçekleşen öğrenme anlamına gelir. .... öğrenme, başka bir ifadeyle **informal ortamlarda formal öğrenme** faaliyetlerinin yürütülmesidir. Yapılan çalışmalar, ... ortamlarında yapılan etkinliklerin öğrencilerin **bilişsel, duyuşsal ve psikomotor** yönden gelişimine katkı sağladığını ve öğrencilerin motivasyonlarında, tutumlarında ve akademik başarılarında da olumlu yönde değişikliğe neden olduğunu ifade etmektedir."

9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere gelmesi gereken uygun kelime grubu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bina dışı
B) Okul dışı
C) Aile dışı
D) Akıl dışı
E) Kitap dışı

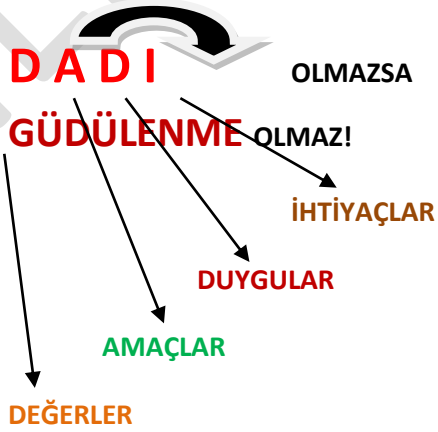
"Öğretimin her kademesinde beklenen, **sınıf içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının** bir arada kullanılması ve bu sayede öğrenmenin **zenginleştirilmesidir**. **Okul dışı öğrenme** etkinlikleri hazırlanırken **içerik-yöntem-ortam** ilişkisine **dikkat etmek** gerekir."

10. Okul dışı öğrenme etkinlikleriyle ilgili yukarıdaki metinde geçen altı çizili kavramlar sırasıyla aşağıdaki hangi sorulara karşılık gelmektedir?

A) Ne zaman- Nasıl-Ne
B) Nerede-Nasıl-Ne
C) Ne-Nasıl-Nerede
D) Nasıl-Ne-Nerede
E) Nerede-Ne-Nasıl

(Not: Sorular uzun, farkındayım. Bu bilinçli bir tercihin yansıması. Amaç öğrenmeyi sağlamak. Aynı zamanda bazı soruların cevabı başka bir sorunun içinde olabiliyor. Buna burada çok dikkat etmiyorum. Amacım öğrenmeyi sağlamak.)

(Güdülenmeyi sağlayan temel unsurları kolayca akılda tutmanın yolu!)

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.B 2.A 3.B 4.D 5.E 6.D 7.E 8.D 9.B 10.C

EYÜP YILDIRIM

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Etkinlik sonrası değerlendirme
3. Metin çözümlemesi
4. Bulmacalar
5. Gazete/poster/broşür hazırlama
6. Fotoğraf sergisi
7. Kompozisyon/mektup yazma

1. Yukarıda belirtilen ölçme-değerlendirme araçlarından kaç tanesi okul dışı öğrenme faaliyetleri sonrasında kullanılabilir?

A)3 B)4 C)5 D)6 E)7

"Öğrenme özelliklerinin oluşmasında kalıtsal ve bağlamsal özellikler ön plândadır. Kalıtsal olarak miras alınan özellikler, annelerin hamilelik dönemlerindeki yaşantılar ve doğum sonrası sosyal ve kültürel bağlam, çocukların öğrenme özelliklerinin şekillenmesinde önemli farklılıklar oluşturur. Bu unsurlar aynı evde büyüyen kardeşler arasında dahi bireysel öğrenme farklılıklarına neden olabilir."

2. Yukarıdaki paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenmede kalıtsal mirasın büyük etkisi vardır.
B) Öğrenmede çevrenin belirleyici etkisi açıktır.
C) Çevrenin öğrenme üzerindeki etkisi, kalıtsal mirastan daha fazladır.
D) Kalıtsal miras ve çevre, öğrenme üzerinde belirgin bir etkiye sahiptir.
E) Kalıtsal mirasın öğrenme üzerindeki etkisi, çevreden daha fazladır.

"(I)Hiçbir şey istek olmadan gerçekleşmez. (II)Çocuklar korku ve baskıyla değil, kendi çabalarıyla daha etkili öğrenirler.(III)Öğrenmenin en önemli itici gücü meraktır. (IV)Merakın çoğalması ile birlikte öğrenme çabası da azalır. (V)Öğretim, öğrencilerin bireysel öğrenme özellikleri doğrultusunda farklılaştırılmalı ve zenginleştirilmelidir.

3. Kaç numaralı cümlede bir bilgi hatası vardır?

A)1 B)2 C)3 D)4 E)5

"Öğretmenlerin en önemli görevi, çocuklara öğrenmeyi sevdirmek, onların öğrenme çabalarını desteklemek ve öğrenme kararlılıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktır. En geniş tabanlı öğrenmeler, yaparak ve yaşayarak ulaşılan öğrenmelerdir. Öğretmenler, demokratik bir sınıf ortamında öğrencileri pasif alıcı olmaktan kurtaran yöntemlere öncelik vermelidirler. Bu bağlamda çocukların öz güveni desteklenmelidir. Öz güven okul ekosistemindeki tüm paydaşların o bireye dair izlenimlerinin bir toplamıdır."

4. Yukarıdaki metne göre "öz güven" ne demektir?

A) Öğretmenlerin bireye dair izlenimleridir.
B) Okul idaresinin bireye dair izlenimleridir.
C) Okuldaki tüm paydaşların bireye dair izlenimleridir.
D) Ailenin bireye dair izlenimleridir.
E) Bireyin kendisine dair izlenimleridir.

"(I)Öğrenme bireyin kendi zihin şemalarını oluşturması, mevcut şemalarını güncellemesi, dış uyarıcılardan gelen bilgiyi anlamlandırması ile gerçekleşir. (II)Hatalar öğrenme sürecinin önemli deneyimleridir. (III)Geri bildirimlerin öğrenme sürecinde bireyin bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerinde olumlu etkileri vardır. (IV)Geri bildirim kapsamında öğrencinin öğrenme süreçlerine aktif olarak katılımının teşvik edilmesinin yanı sıra katılımın niteliği de değerlendirilmelidir. (V)Katılımın nitelikli olarak gerçekleşmesi, öğrencilerin okul içi ve okul dışında öğrenme sorumluluğunu üstlenebilmesi verilen geri bildirimlerin daha etkili olmasına katkı sağlar."

5. Yukarıdaki metindeki cümleler kendi içlerinde değerlendirildiklerinde hangi iki cümle anlam bakımından diğerlerinin dışında kalır?

A) I-II
B) I-III
C) II-III
D) II-IV
E) III-IV

"Bloom, tam öğrenme modelinde, öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurları; ön koşul öğrenmeleri kapsayan öğrenci bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri ve öğretim hizmetinin niteliği (ipuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme) olarak tanımlamıştır. Etkili bir öğrenme-öğretme süreç planlaması kapsamında; öğrencilerin ilgili konuya ve üniteye ilişkin ön öğrenmelerinin yoklanması, eksiklerinin giderilmesi; öğrencinin ayrıca ilgisinin, olumlu tutumunun ve akademik motivasyonunun arttırılmasına yönelik önlemler alınması sürecin temel ögeleri olarak öne çıkmaktadır."

6. Metne göre, aşağıdakilerden hangisi Bloom'un belirlediği ve ön koşul öğrenmeleri kapsayan unsurlardan olan öğretim hizmetinin niteliklerinden biri değildir?

A) İpuçları
B) Katılma
C) Pekiştirme
D) Dönüt ve düzeltme
E) Ceza

"Duyuşsal özellikler ile bilişsel beceriler öğrenme süreci içerisinde karşılıklı etkileşim içerisindedir. Öğrenci duyuşsal özellikleri arasında akademik başarıyı etkileyen en önemli özelliklerden biri bireyin akademik öz güvenidir. Akademik öz güven, bir anlamda kendi öğrenme kapasitesi ile ilgili bireyin kendine yönelik algısı olarak tanımlanabilir. Öğrenme stratejileri kapsamında ele alınan bu duyuşsal özellik, öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ile de yakın ilişkilidir. Öğrencilerin akademik öz güvenlerini etkileyen en önemli unsurlar ise onları çevreleyen ekosistemdeki ailenin, akranların, öğretmenlerin yargılarıdır."

7. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Öğrenmede duygular ve düşünceler etkileşim içindedir.
B) Çevrenin yargıları, akademik öz güveni önemli ölçüde etkilemektedir.
C) İnsanın her bakımdan etkiye açık bir varlık olduğu inkâr edilemez.
D) Akademik öz güven, çevrenin bireye yönelik algılarından oluşur.
E) Akademik öz güven, bireyin üstbilişsel becerilerini ciddi anlamdan etkiler.

"Düzenli geri bildirim sürecinin sadece bilişsel süreç ile sınırlandırılması yerine öğrenci duyuşsal özelliklerini de kapsayacak biçimde genişletilmesinin öğrencilerin akademik öz güvenleri başta olmak üzere diğer duyuşsal özellikleri arasında önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Geri bildirimler, yapıcı/düzeltici/negatif veya güçlendirici/pozitif olmak üzere farklılaşabilirler. Yapıcı ve güçlendirici geri bildirimler öğrenme üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Geri bildirimler sadece öğrencinin öğrenme-öğretme sürecine katılımını desteklemek ve öğrenciyi ödüllendirmek için değil aynı zamanda katılımın niteliğine ilişkin unsurları da içermelidir."

8. Yukarıdaki metinde üzerinde durulan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ödül ve Ceza
B) Pekiştireç
C) Geri bildirim
D) Öz güven
E) İpuçları

"(I)Geri bildirimler yön açısından pozitif ve negatif olarak gerçekleşebilir. (II)Geri bildirimler içerik açısından sınırlı veya ayrıntılı olarak gerçekleşebilir. (III)Zamanlama açısından geri bildirimler anlık olabileceği gibi gecikmiş olarak da verilebilir. (IV)Geri bildirimler sadece bilişsel değil, aynı zamanda üstbilişsel becerileri ve duyuşsal özellikleri geliştirmeyi de hedeflemelidir. (V)Geri bildirimlerin öğretim sürecinde biçimlendirici araçlar olarak kullanılmasına öncelik verilmelidir."

9. Yukarıdaki cümlelerin hangisinde yargıların birden çok seçenekte gerçekleşme ihtimali yoktur?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

(1)• Ayrıntılı olarak sunulmalıdır.
(2)• Kişiye değil, ürüne yönelik olmalıdır.
(3)• Açık ve anlaşılır olmalıdır.
(4)• Süreç odaklı ve biçimlendirici olmalıdır.
(5)• Bilişsel, üstbilişsel ve duyuşsal özellikleri içermelidir.
(6)• İlerlemeyi ve farkı göstermelidir.
(7)• Sözlü ve yazılı olmalıdır.
(8)• Pozitif unsurları içermelidir.
(9)• Pozitif jest ve mimikler geri bildirime eşlik etmelidir.
(10)• Doğrudan yanıta değil, düşündürmeye yönelmelidir.
(11)• Sadece eksikliklere ve yanlışlara yönelmemelidir, aynı zamanda düzeltme de içermelidir.

10. Geri bildirimle ilgili yukarıda verilen cümlelerin kaç tanesinde yanlış bilgi verilmiştir?

A)2 **B)**3 **C)**4 **D)**5 **E)**Hiçbirinde

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.E 2.D 3.D 4.C 5.A 6.E 7.D 8.C 9.E 10.E

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Kahoot: Kahoot ile öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilmektedir. Ağırlıklı olarak **hatırlama** ve **anlama** düzeyindeki sorulara yönelik geri bildirim sağlayan sistem, **sınırlı geri bildirimler** için daha uygundur (doğru, yanlış vb.).

Formative: Formative ile öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilir, onlar ile **etkileşime** girilerek yanıtları görülebilir ve **ayrıntılı geri bildirimler** düzenlenebilir.

Socrative: Socrative'de öğrencilere yönelik **çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı sorular** hazırlanabilir, öğrencilere anında **onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler** verilebilir.

1. **Yukarıda açıklaması yapılan web 2.O araçlarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

   A) **K**a**hoot**, **h**atırlama ve **a**nlama düzeyindeki sorulara yönelik geri bildirim sağlar.
   B) Ka**hot't**a sınırlı geri bildirim **hatt**ı vardır.
   C) **Form**ative'de insanları **şekillendiren** ayrıntılı geri bildirimler vardır.
   D) Socrative bize **Sokrat'ı** hatırlatır. Burada farklı türde sorular hazırlanabilir.
   E) Socrative'de onaylayıcı veya detaylı geri bildirim yoktur.

Edmodo: Edmodo, **sanal sınıf uygulaması** ile öğretmen ve akran geri bildirimine imkân sağlar. Program arayüzünde video linkleri paylaşılabilir, tartışma forumları açılabilir, **öğrencilere ödevler verilebilir, anlık ve gecikmeli geri bildirimler** düzenlenebilir. Bununla birlikte öğretmen ve öğrenciler tarafından derslere yönelik **sunu materyalleri yüklenebilir** ve bu materyallere yönelik geri bildirimler sunulabilir.

Google drive: Google drive üzerinde ortak **dokümanlar** oluşturulabilir. Her bir öğrenci **dokümanlar** üzerinde değişiklikler yapabilir ve kendi görüşlerine göre **dokümanı** düzenleyebilirler. Benzer şekilde öğretmenler de bu **dokümanlar** üzerinden **anlık olarak geri bildirimlerini paylaşabilirler.** Google drive yeni **dokümanlar**ın oluşturulmasına ve/veya tek bir **doküman** üzerinde öğrenci ve öğretmenlerin ortak çalışma yürütmesine olanak sağlamaktadır.

2. **Yukarıda açıklaması yapılan web 2.O araçlarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

   A) Ed**mod**o, bir sanal sınıf uygulaması **mod**udur.
   B) Edmodo'da öğretmen ve akran etkileşimi vardır.
   C) Google drive denilince ilk akla gelen doküman oluşturmaya izin vermesidir.
   D) Google drive anlık geri bildirime izin vermez.
   E) Google drive yeni dokümanlar oluşturma imkânına da sahiptir.

"Öğrenme kavramının tanımını ortaya koymak aslında öğrenmeye yönelik **bakış açısına göre farklılaşmaktadır**. Öğrenmenin **tüm teorisyenler, araştırmacılar ve uygulayıcılar** tarafından **genel anlamda kabul edilmiş bir tanımı yoktur.** Çünkü her araştırmacı, teorisyen, uygulayıcı **öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanarak** öğrenmeyi farklı tanımlamalarla ifade etmişlerdir."

3. **Yukarıdaki metnin ana düşüncesini en kapsamlı biçimde ifade eden cümle aşağıdakilerden yargılardan hangisidir?**

   A) Öğrenme kavramının tanımı, bakış açısının farklılaşmasına göre değişmektedir.
   B) Öğrenme hususunda, herkes tarafından kabul edilmiş bir tanım yoktur.
   C) Farklı bakış açıları ve öğrenmenin farklı bileşenlerine odaklanmak, öğrenmenin farklı tanımlanmasıyla sonuçlanmıştır.
   D) Her teorisyen, öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanmıştır.
   E) Farklı tanımlamalar, öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanmanın eseridir.

"(I)**Öğrenme;** doğuştan getirilen davranışları, eğilimleri, olgunlaşmayı, organizmanın **geçici durumlarını kapsamayan** yorgunluk, ilaç vb. etkilerle meydana gelmeyen, bireyin çevresiyle olan etkileşimleri ile davranışların oluşması ya da **değiştirilmesi** sürecidir. (II)**Öğrenme,** sadece **büyüme süreci ile ele alınmayan,** insanın eğilimlerinde ve yeteneklerinde belli bir zaman diliminde oluşan bir **değişmedir.** (III)**Öğrenme,** bilgide ve davranışta **kalıcı değişikliklere** neden olan yaşantı sürecidir. (IV)**Öğrenme,** tekrar ya da yaşantı sonucu davranışta meydana gelen genellikle **devamlı** bir **değişikliktir.** (V)**Öğrenme,** insan davranışında pratikten kaynaklanan göreceli **sürekli** bir **değişimdir."**

4. **Yukarıdaki metinde öğrenmeye ilişkin yapılan 5 tanımda da değişmeyen ve tanımın odak noktasını oluşturan temel kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Devamlı büyüme
   B) Sürekli etkileşim
   C) Kalıcı yorgunluk
   D) Sürekli değişim
   E) Sürekli davranış

(I) Öğrenme ile **bireyin davranışlarında bir değişme** meydana gelir.
(II) Öğrenme ile bireyin davranışında meydana gelen değişme **kalıcı ve uzun sürelidir.**
(III) Öğrenme, bireyin **öğrenme sürecine aktif katılımı** ile gerçekleşir.
(IV) Öğrenilen bilgiler **transfer** edilerek kullanılabilir.
(V) Bireyin **öğrenme ile ortaya koyduğu davranış değişikliklerinin** geçici olarak meydana gelmiş **yorgunluk, hastalık, ilaç kullanma gibi etkenlere bağlı olmaması gerekir.**

5. **Öğrenme ile ilgili yargıları dile getiren yukarıdaki cümlelerin kaç tanesi doğrudur?**

A)1 B)2 C)3 D)4 E)5

"**Refleks,** bireyin doğuştan getirmiş olduğu bir uyarıcıya karşı **belli ve basit bir davranış gösterme eğilimi** olarak tanımlanır. (I)Aynı zamanda bir uyarıcıya karşı gösterilen oldukça hızlı ve tutarlı tepki olarak da **ifade edilebilir.** (II)Refleksler **bilinçli tepkiler değildir ve hayati öneme sahiptir.** (III)Ateşe değen elimizi hemen geri çekmemiz, dizimizin belli bir noktasına vurulduğunda ayağımızın kalkması gibi. (IV)Reflekslerin işlevi organizmayı istemli eylemlere hazırlamaktır ve bu işlev yaşam boyu sürer. (V)**Refleksler** içgüdüye göre **daha basit bir yapıya** sahiptir. (VI)**Refleksler ertelenebilir** ancak **engellenemez. İçgüdü ise ertelenemez**."

(Not: 6 ve7. soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız.)

6. **Yukarıdaki metin,** iki paragrafa bölünmek istendiğinde **ikinci paragraf kaçıncı cümleyle başlar?**

A)II **B)**III **C)**IV **D)**V **E)**VI

7. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

A) Refleksler doğuştan getirilmiştir.
B) Reflekslerin belli bir uyarıcısı vardır.
C) Refleksler belli bir davranıştır.
D) Refleksler basit bir davranıştır.
E) Refleksler ertelenemez.

"**İçgüdü; doğuştan getirilen, türe özgü, karmaşık ve öğrenilmemiş olan, kişiliğin gelişiminde rol oynayan, temel, psikolojik bir güçtür.** Gündelik yaşamda içgüdü bireyin **içinden geldiği gibi davrandığında ortaya koyduğu ve bilinçli olarak yapmadığı davranışlardır**. **İnsanlarda içgüdü yoktur** yalnız **içgüdüye uygun şekilde gösterilen davranışlar** vardır ve bunlara da **'içgüdüsel davranışlar'** denir. En bilinen örneği **annelik içgüdüsü**nün olduğu yönündeki düşüncelerdir**. Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranıştır;** 'prolaktin' hormonunun etkisiyle ortaya çıkan bir davranıştır."

(Not: 8 ve 9. soruları yukarıdaki metne bağlı olarak cevaplayınız!)

8. **Yukarıdaki metne göre içgüdü "nasıl bir güç" olarak tanımlanmıştır?**

A) Biyolojik bir güç
B) Psikolojik bir güç
C) Sosyolojik bir güç
D) Ekolojik bir güç
E) İdeolojik bir güç

9. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?**

A) **İçgüdü,** doğuştan gelir.
B) **İçgüdü,** bir türün tüm üyelerinde bulunur.
C) **İçgüdü,** başka türlerde aynı biçimde bulunur.
D) **İçgüdü,** karmaşık bir davranış örüntüsüdür.
E) **İçgüdü**, belli bir **biyolojik gereksinim** ile ortaya çıkmamıştır.

Yaşantı: Bireylerin çevresiyle olan etkileşimi sonucunda bireyde kalan iz olarak tanımlanan kavramdır.
Davranış: Organizmanın gözlenebilen ve gözlenemeyen her türlü etkinliğidir.
Öğretme: Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işidir.
Öğretim: Plânlı/amaçlı öğretme çabası/etkinlikleridir.
Öğretim Programları: Öğrencilere kazandırılacak özelliklere ulaşmak için plânlanan etkinlikleri içeren yazılı dokümanlara verilen isimdir.

10. **Yukarıdaki kavramlardan hangisi yanlış tanımlanmıştır?**

A) Yaşantı
B) Davranış
C) Öğretme
D) Öğretim
E) Öğretim Programları

(Not: İnsanlarda içgüdü olmadığına dair yorum kanaatimce yanlıştır. İnsanlarda içgüdü yokmuş ama içgüdüsel davranışlar varmış! Hadi ya! Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranışmış! Kafasızlar! Ayrıca psikolojiyi biyolojiden de ayıramayız. Dolayısıyla içgüdüye sadece psikolojik bir güç demek de sakat bence. Zaten bütün problem bu ayrımdan başlıyor. Neyse! Aman ha! Bunlar sadece benim görüşlerim! Burada uzun uzun tartışırım da yeri değil!)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.E 2.D 3.C 4.D 5.E 6.A 7.E 8.B 9.C 10.B

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

(I)Öğrenme hedefe yönelik olmayıp rastlantısaldır. (II)Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır. (III)Öğrenme bilginin örgütlenmesidir. (IV)Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir. **(V)Öğrenme stratejik olup gelişimden etkilenir.**

1. **Öğrenmeye ilişkin yukarıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

Öğrenmeyi doğrudan etkileyen faktörler 3 gruba ayrılarak incelenebilir:

1.Öğrenmeyi etkileyen öğrenenden kaynaklı faktörler
2.Öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı faktörler
3.Öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktörler

2. **Aşağıdakilerden hangisi "öğrenmeyi etkileyen öğrenenden kaynaklı faktörler"den biri değildir?**

A) Türe Özgü Hazır Oluş
B) Olgunlaşma
C) Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı
D) Eski Yaşantıların Aktarılması
E) Öğrenmeye Ayrılan Zaman

3. **Aşağıdakilerden hangisi "öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktörler"den biri değildir?**

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Güdü
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Geri Bildirim

4. **Aşağıdakilerden hangisi "öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı faktörler"den biridir?**

A) Dikkat
B) Güdü
C) Olgunlaşma
D) Kavramsal Gruplandırma
E) Türe Özgü Hazır Oluş

"**İyi bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için** öğrencinin öğrenip öğrenmediği ya da ne kadar öğrendiği ile ilgili olarak **bilgilendirilmesidir.** Kısaca öğrenme sonucunun **hemen bilinmesidir.** Öğrenci **eksiklerinin ve/veya hatalarının neler olduğu hakkında** hemen **dönüt alırsa** genellikle çabuk öğrenir. Ne kadar **gelişme gösterdiğini bilmeyen öğrenci** ise **yavaş öğrenir veya hiç öğrenemeyebilir.** Örneğin sınava giren öğrencinin sınav sonuçları hakkında hemen **bilgilendirilmesi,** öğrenciye **cevap anahtarının verilmesi** veya soruların sınıfta çözülmesi yoluyla öğrenciye **dönüt verilebilir**."

5. **Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Güdü
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Geri Bildirim

"Öğrencilerin öğrenme için **ayırdıkları zaman, bireysel farklılık gösteren ve öğrenmeyi etkileyen** önemli bir faktördür. Öğrenciler **'aralıklı çalışma'** ya da **'toplu çalışma'** stratejilerini kullanırlar. **Aralıklı çalışma,** günde **birkaç saat** veya haftada **birkaç saat** gibi programlar yaparak öğrencinin **öğrenme malzemesini** (konu, ders, kitap vb.) sistematik bir biçimde tekrar etmesi yani çalışmasıdır. **Toplu çalışma,** öğrenme malzemesini (konu, ders, kitap vb.) sadece **sınav zamanı 'sıkışık'** bir şekilde çalışan **öğrenme stratejisini** anlatır."

6. **Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrencinin Aktif Katılımı
B) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
C) Öğrenilen Konunun Yapısı
D) Dikkat
E) Geri Bildirim

"**Her öğrenme malzemesinin** (konu, ders, kitap vb.) kendine özgü bir **yapısı** vardır. **Öğrenme malzemesinin yapısına** göre **'parçalara bölerek çalışma'** ve **'bütün hâlinde çalışma'** olarak ikiye ayrılabilir. Burada da hangisinin daha faydalı olduğu konuya, derse veya kitaba göre değişmektedir.

Genel olarak eğitim sistemleri **'parçalara bölerek öğrenme'**nin üstün olduğu bazı durumlardan söz etmektedir. Bunlardan biri, bütünü parçalara ayırmanın **kolay olmasıdır**. Bazı koşullarda da **'bütün hâlinde öğrenme'**, parçalara bölerek öğrenmeden daha verimlidir. Bunlardan birincisi, **öğrenme malzemesinin** tamamının parçalara bölünemeyecek kadar **kısa olduğu** durumlardır. İkincisi, öğrenme malzemesinin **kolay anlaşılır ve birbirine kolay bağlanabilir olduğu** durumlardır. Üçüncüsü ise **öğrenenin kendisine** bağlıdır."

7. **Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Öğrencinin Aktif Katılımı
D) Geri Bildirim
E) Dikkat

"**Öğrencinin öğrenme malzemesi karşısındaki duruşundan, öğrenme malzemesi ile ne kadar haşır neşir olduğundan** söz edilmektedir. Öğrencinin bir öğrenme durumunda **'pasif'** olmasından **'aktif'** olmasına doğru giden süreç **dinleme-okuma-yazma-anlatma** şeklinde oluşmaktadır. **Dinleme** durumunda öğrenci **pasif** durumdadır. **Anlatmaya** gelindiğinde ise **aktif**tir. Bir öğrencinin **'dinleme'** yönteminden **'anlatma'** yöntemine doğru gittikçe **öğrenmesi artar.** Bu **durumda iyi bir öğrenme için** önce **dinlemek**, sonra **okumak**, ardından **yazmak** ve en sonunda da **anlatmak iyi bir öğrenme yöntemi olarak sıralanabilir.**"

(Not: 8 ve 9. soruları yukarıdaki metne bağlı olarak cevaplayınız!)

8. **Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktör" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Geri Bildirim
D) Dikkat
E) Öğrencinin Aktif Katılımı

9. **Yukarıdaki metne göre öğrencinin öğrenmede pasif durumdan aktif duruma geçiş aşamaları aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Okumak-Dinlemek-Yazmak-Anlatmak
B) Anlatmak-Okumak-Yazmak-Dinlemek
C) Dinlemek-Okumak-Yazmak-Anlatmak
D) Okumak-Yazmak-Dinlemek-Anlatmak
E) Dinlemek-Yazmak-Okumak-Anlatmak

(I) Ana hatları çıkarma
(II) Ana fikri çıkarma
(III) Grafik veya şema çizme
(IV) Dinleme
(V) Örnekleri yazma

10. **Yukarıdaki yöntemlerden hangisinde öğrencinin öğrenmede aktif katılımının çok olduğundan bahsedilemez?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

(Not: Mitteki Sisifos gibi sırtımıza bir kaya yüklediler ve "Şu dağa çıkarırsanız uzmansınız, başöğretmensiniz!" dediler. Bu anlamsız eziyeti reddediyoruz. 500 sayfalık PDF'yi ezberlemek kimseyi yetkin yapmaz. Bununla da yetkinlik ölçülemez. Önce incindik, kırıldık; şimdi kızgınız! #ogretmenlerayakta)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.A 2.E 3.C 4.D 5.E 6.B 7.B 8.E 9.C 10.D

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

(I)Öğrenci, ön bilgilerinin doğruluğunu test etmiş olur. **(II)**Aktarmayla yeni yapılandırdığı bilgilerin geçerliğine ilişkin **bilgi edinir**. **(III)**Öğrencinin konuya ilişkin mevcut anlayışını **detaylandırmasına yardımcı olur. (IV)Yeterliliğine ilişkin bilgi verir. (V)Öğrencinin** içsel motivasyonunu **artırmaz.**

1. **Geri bildirimle ilgili yukarıdaki cümlelerin hangisi yanlıştır?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"Genellikle **etrafındaki malzemeden kolay ayırt edilebilenler** çabuk öğrenilir. Örneğin herkesin **siyah takım elbise** giydiği bir davette bir kişinin **beyaz takım elbise** giymesi gibi. Burada önemli olan kavram, **dikkattir. Ayırt edilebilirlik dikkati çeker** ve bir şeye ne kadar çok **dikkat ederseniz** o şeyi öğrenmeniz o kadar kolay olur ."

(Not: 2 ve 3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

2. **Yukarıdaki metne göre aşağıdakilerden hangisi "öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı" faktörlerdendir?**

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Algısal Ayırt Edilebilirlik
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Geri Bildirim

3. **Yukarıdaki metne göre algısal ayırt edilebilirlikteki en önemli unsur aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İlgi
B) Motivasyon
C) Merak
D) Dikkat
E) İstek

"Öğrenilmesi istenen **bir konu, bir kavram;** bireyin önceki bilgi birikimleriyle ve/veya geçmiş **yaşantılarıyla ne kadar ilişkili ise öğrenme o kadar kolay olmaktadır.** Bir kelime söylendiğinde öğrencinin aklına, **geçmiş öğrenmeleri ya da yaşantısıyla ilişkili diğer kelimeler** gelebilmektedir. **Bu geçmiş bağlantılar** arttıkça yani bir kavram diğer bir kavramı, o da başka bir kavramı çağrıştırdıkça **öğrenme olasılığı da gittikçe artacaktır. Bu çağrışımsal basamaklar** her bireyin zihninde **farklı farklı** olabilecektir."

4. **Yukarıdaki metne göre aşağıdakilerden hangisi "öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı" faktörlerdendir?**

A) Kavramsal Gruplandırma
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Algısal Ayırt Edilebilirlik
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Anlamsal Çağrışım

"Öğrenilmesi istenilen bir konunun **kavramsal benzerliklere ve/veya farklılıklara göre yani özelliklerine göre gruplandırmak** konunun öğrenilmesini **kolaylaştıracaktır.** Çünkü **birbirine yakın veya benzer kavramları** öğrenmek kolaydır. Ayrıca **birbirine yakın veya benzer olan kavramları gruplar hâline getirmek** öğrenilebilirliği de artıran bir durumdur. Bu nedenle **kavramlar gruplandırıp** basamaklar hâline getirilirse öğrenme **kolay gerçekleşir.** Burada kavramsal basamaklar dizisinin, **çağrışımsal anlam dizisinden farklı olduğunu** unutmamak gerekir. Şöyle ki **çağrışımsal anlam dizisi öznel olup** bireyin geçmiş yaşantılarına dayanır. Ancak kavramsal basamaklar dizisi **mantıksal birtakım kurallara** dayandığı için **her yerde, her zaman, herkes tarafından aynı şekilde** oluşturulabilir."

(Not: 5 ve 6. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

5. **Yukarıdaki metne göre aşağıdakilerden hangisi "öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı" faktörlerdendir?**

A) Kavramsal Gruplandırma
B) Öğrenilen Konunun Yapısı
C) Algısal Ayırt Edilebilirlik
D) Öğrencinin Aktif Katılımı
E) Anlamsal Çağrışım

6. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

A) Kavramları benzerliklerine göre gruplandırmak öğrenmeyi kolaylaştırır.
B) Birbirine yakın veya benzer kavramları öğrenmek daha kolaydır.
C) Kavramsal gruplandırma, çağrışımsal anlam dizisinden farklıdır.
D) Çağrışımsal anlam nesnel olup geçmiş yaşantılardan etkilenmez.
E) Kavramsal gruplandırma mantıksal birtakım kurallara dayanır.

"Eğitim kurumlarının en önemli hedefi '..... .....' olarak ifade edilmektedir."

7. **Metindeki boşluğa aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilmelidir?**

A) Öğrenmeyi öğretme
B) Öğretmeyi öğretme
C) Anlamayı öğretme
D) Dinlemeyi öğretme
E) Saygıyı öğretme

(I)Öğrenme stratejilerini **kendi kendilerine geliştirmede yetersiz kalırlar.**
(II)Öğrenme stratejilerini **farklı bağlamlardaki işlere uygulamada** güçlük çekerler.
(III)Öğrenme stratejilerini **kendiliğinden kullanamazlar.**
(IV) Kullandıkları stratejinin **etkisiz olduğunu fark edip değiştiremezler.**
(V) Daha karmaşık stratejiler kullanarak öğrenme çabalarının etkililiğini **en üst düzeye çıkarabileceklerine inanırlar.**

8. Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere ilişkin yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

"Öğretmen merkezli bir **stratejidir.** Konu alanının kavram, ilke ve **genellemeleri** öğretmen tarafından **organize edilip sunularak anlamlı öğrenme** gerçekleştirilir. **Temel aldığı yöntem, tümdengelim** (bütünden parçaya, genelden özele) yöntemidir. **İçerik,** öğretmen tarafından **anlamlı bir yapı bütünlüğüne** getirilerek **genelden özele** doğru **hiyerarşik bir sıra ile** sunulur. **Öğretmen dersin başında** öğreteceği konunun **ana temasını söyler** ve konuyu öğrencilere **basamak basamak** anlatır. **Böylece** öğrenci dersin başında **neyi öğreneceğini bilir** ve ders süresince bunları kazanır. Eğer **bilgiler iyi düzenlenmişse az zamanda çok bilgi** kazandırılabilir."

9. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğretim stratejisi" aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
C) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
D) Tam Öğrenme
E) Proje Tabanlı Öğretim

(I) Öğrencinin öğrenmeye hazır hâle getirilmesi için ön organize ediciler kullanılmaz.
(II) Konu **tümdengelim** yöntemiyle sunulur.
(III) Farklı **örnekler** sunularak **ilke ve kavramlar ile** öğrencilerin bilişsel süreçleri aktif hâle getirilir
(IV) **Sunulan bilgiler özetlenir.**
(V) Anlatımın yanında **soru – cevap, tartışma teknikleri** de kullanıldığı için **öğretmen-öğrenci etkileşimi yoğun olsa da öğrenci aktivitesi düşüktür.**

10. Sunuş yoluyla öğretmeye ilişkin yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

"**(I)Zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kısa sürede çok bilgi** aktarılabilir. **(II)Kalabalık sınıflar için** ideal olup **zor, soyut ve karmaşık konuların öğretiminde** kullanılabilir. **(III)**Öğrencilerin **ön bilgilerinin yeterli olmadığı durumlarda; dersin girişinde, özetlenmesinde ve tekrarında** kullanılır. **(IV)**Sadece bilgi düzeyindeki hedeflerin öğretiminde değil **üst düzey hedeflerde de** kullanılır. **(V)**Öğrenci aktivitesi düşük olduğu için **sıkıcı olabilir, ezber öğrenmeler gerçekleşebilir, öğrencilerden dönüt almak zor olduğundan hataların düzeltilmesine imkân olmayabilir."**

11. Sunuş yoluyla öğretmenin "yararları ve sınırlılıkları" ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.E 2.C 3.D 4.E 5.A 6.D 7.A 8.E 9.A 10.A 11.D

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Bruner'e göre öğrenci, bilgiye kendisi ulaşmalı ve **bilgiyi keşfetmelidir. Bu yaklaşımın öğretim sürecinin merkezinde öğrenci** vardır, **kural ya da bilgi yapısını keşfeden öğrencidir. Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar**; **ilke, tanım ve genellemelere kendisi ulaşır. Tümevarım yöntemi kullanılır. Tümevarım** yöntemi, olay ve olgulardan hareket ederek **sonuca ulaşma** yoludur.

Bu yaklaşımda öğrenciyi **buluşa** götürmede **sorular ve örneklerden** yararlanılır. Öğretmen gerektiğinde **ipucu ve dönütler** verir. Öğretmen öğrencilerin **merak duygusunu uyandıracak bir problemle** derse başlar. Bu yaklaşım; **belli bir problemle ilgili verileri toplayıp analiz ederek sonuca ulaşmayı sağlayan, öğrenci etkinliğine dayalı, güdüleyici bir yaklaşımdır.** Bu yaklaşımın en önemli özelliği **öğrencinin öğrenme güdüsünü artırmasıdır."**

(Not: 1 ve2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

1. **Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğretim stratejisi" aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
   B) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
   C) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
   D) Tam Öğrenme
   E) Proje Tabanlı Öğretim

2. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

   A) Öğretim sürecinin merkezinde öğrenci vardır, kural ya da bilgi yapısını keşfeden öğrencidir.
   B) Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar; ilke, tanım ve genellemelere kendisi ulaşır.
   C) Tümevarım yöntemi, olay ve olgulardan hareket ederek sonuca ulaşma yoludur.
   D) Belli bir problemle ilgili verileri toplayıp analiz ederek sonuca ulaşmayı sağlayan, öğrenci etkinliğine dayalı, güdüleyici bir yaklaşımdır.
   E) Bu yaklaşımın en önemli özelliği öğrencinin öğrenme güdüsünü yaralamasıdır.

"Öğretmenler odasında hararetli bir tartışma yaşanmakta ve Orhan Hoca 'Öğretmenin görevi sunmak değil, daha çok öğrencilere bilgileri buldurmaktır. Öğretmen dersin başında çözümü ya da sonucu vermez. Çözüme ya da sonuca giden öğrencidir. Dolayısıyla öğrencinin sezgisel düşünmesini sağlamalıyız.' görüşünü ısrarla savunmaktadır."

3. **Yukarıdaki anekdota göre Orhan Hoca'nın savunduğu "öğretim stratejisinin" aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?**

   A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
   B) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
   C) Tam Öğrenme
   D) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
   E) Proje Tabanlı Öğretim

"**(I)Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığından kalıcı öğrenmeyi sağlar. (II)Üst düzey düşünme becerilerini geliştirdiği söylenemez. (III)Kavrama ve üstü hedef düzeyleri için uygundur. (IV)Zaman almakla birlikte maliyeti yüksektir ve buna mukabil ön bilgiler yoksa amacına ulaşamaz.(V)Karmaşık bazı konularda sonuca ulaşmayabilir ve olgu öğretiminde etkili değildir."**

4. **Buluş Yoluyla Öğretme'nin "yararları ve sınırlılıkları" ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

   A)I B)II C)III D)IV E)V

"**Öğrenci merkezli** bir stratejidir. Öğrenci etkinliklerine dayalı bir **problem çözme sürecidir. Öğretmenin görevi** uygun araştırma problemlerini **belirlemektir. Bu problemler;**
1-Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problemler olmalı,
2-Merak uyandırmalı,
3-Birden çok çözümü olmalıdır.

Tümevarım ve **tümdengelim** yöntemleri kullanılır. **Buluş yoluyla öğretim stratejisinde olduğu gibi öğretmen bir yol gösterici, gerektiğinde yönlendirici bir rehber** konumundadır. Bu stratejide, öğrencinin problem çözme becerisini kullanarak **bilimsel yöntem sürecini izlemesi** gerekir. Öğretim, öğrenci etkinliklerine dayalı bir **problem çözme sürecidir. Amaç, içeriğin aktarılması değil, öğrencilerin araştırma ve problem çözme yönteminin farkında olması** ve **onu gerektiğinde kullanmasıdır.**

Bu stratejinin kullanabilmesi için konunun hedef-davranış boyutu **en az uygulama** ve **daha üst düzeyde** olmalıdır. Dolayısıyla **üst düzeyli zihinsel süreçlerin (uygulama, analiz, sentez)** geliştirilmesinde **en etkili stratejilerden birisidir.** Bu strateji sadece sınıf içerisinde değil aynı zamanda **laboratuvar, atölye ve okul dışı doğal ortamlarda** kullanılabilir."

(Not: 5 ve 6. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

5. **Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğretim stratejisi" aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
   B) Tam Öğrenme
   C) Harmanlanmış Öğretim
   D) Proje Tabanlı Öğretim
   E) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim

6. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

   A) Bu strateji, öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir.
   B) Problemler; gerçekçi, merak uyandırıcı ve alternatif çözümlü olmalıdır.
   C) Tümevarımla birlikte tümdengelim yöntemi de kullanılır.

D) Üst düzeyli zihinsel süreçlerin (uygulama, analiz, sentez) geliştirilmesinde en etkisiz stratejilerden birisidir.

E) Amaç, öğrencilerin araştırma ve problem çözme yönteminin farkında olması ve onu gerektiğinde kullanmasıdır.

"(I)Öğrencilerin bilimsel, problem çözme, yaratıcı, eleştirel gibi üst düzey düşünme becerisini kazanmalarını sağlar, üst düzey hedeflerde kullanılır. (II)İletişim, sorumluluk alma, kaynaklara ulaşma becerisi kazandırdığı söylenemez. (III)Maliyeti yüksektir ve zaman alır.(IV)Kalabalık sınıflarda uygulanması zor, ön koşul öğrenmeleri eksik olan öğrencilerde uygulanması zor, her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değildir. (V)Öğretmen sınıf yönetiminde zorluk yaşayabilir."

7. Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretme'nin "yararları ve sınırlılıkları" ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A)I B)II C)III D)IV E)V

"Bilgi birimleri ünitelere ayrılmıştır ve bir ünite tam olarak öğrenilmeden diğerine geçilmez.

Bu öğretme modeli, her okulda ve sınıfta hızlı öğrenen ve öğrenemeyen öğrencilerin bulunduğunu, her öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre öğretimin yapılmasını, her öğrenciye ihtiyacı olan ek öğretim zamanı ve nitelikli öğretme hizmeti (ipucu, katılım, pekiştireç, dönüt) sağlanırsa her öğrencinin öğrenebileceğini ve okulda tüm öğrencilerin başarılı olacağını savunur. 'Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır.'

Bu öğretme modeline göre zekâ, genel yetenek, öğrencilerin kişilik özellikleri, ailenin sosyoekonomik statüsü değiştirilemez. Buna mukabil ön öğrenmeler, derse karşı ilgi, tutum, başarı inancı, ipucu, pekiştireç, katılım, dönüt, araç gereç ve zaman gibi değiştirilebilir ögeler zenginleştirilerek etkili öğrenme sağlanabilir.

Her ünite sonunda izleme testi (formatif) uygulanır. Bloom eğitimdeki normal dağılım eğrisini reddeder, sola çarpık bir grafik oluşmasını kabul eder. %90''ın dışında kalan öğrencilerin de önemsenmesi gerektiğini, onların da tam öğrenmelerinin sağlanması gerektiğini savunur. (%95-100'ü amaçlar).

Tam öğrenmenin 3 ögesi (değişkeni) vardır: öğrenci nitelikleri, öğretim hizmetinin niteliği, öğrenme ürünleri. Öğrenci nitelikleri ve öğretim hizmetleri, öğrenme ürünlerini etkiler."

(Not: 8, 9, 10 ve 11. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

8. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen "öğretim stratejisi" aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim-Anlamlı Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim-Örnek Kural
C) Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim
D) Proje Tabanlı Öğretim
E) Tam Öğrenme

Metinde özellikleri anlatılan öğretim stratejisi "nitelikli öğretme hizmeti sağlanırsa her öğrencinin öğrenebileceğini ve okulda tüm öğrencilerin başarılı olacağını" savunur.

9. Metne göre aşağıdakilerden hangisi sağlanması gereken nitelikli öğretme hizmetlerinden değildir?

A) İpucu
B) Katılım
C) Test
D) Pekiştireç
E) Dönüt

10. Metne göre aşağıdakilerden hangisi eğitimde değiştirilebilir özelliklerden biridir?

A) Zekâ
B) Genel Yetenek
C) Öğrencinin Kişilik Özellikleri
D) Ailenin Sosyoekonomik Durumu
E) Öğrencinin Derse Karşı İlgisi

11. Metne göre "öğrenci nitelikleri ve öğretim hizmetleri" aşağıdakilerden hangisini etkiler?

A) Öğrenme Ürünleri
B) Öğrenci Karakteri
C) Öğrenme Süreçleri
D) Öğrenci Uyumları
E) Öğrenme Becerileri

EYÜP YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1.B 2.E 3.D 4.B 5.E 6.D 7.B 8.E 9.C 10.E 11.A

"**Yapılandırmacılıkta** öğrenme, deneyime bağlı **anlam oluşturma sürecidir** ve bu süreçte **öğrenci aktiftir. Anlam oluşturan** öğretmen değil, **öğrencidir.** Buna göre bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan ve **öznel bilgiyi oluşturan, yani bilgiyi yapılandıran** bireydir. Bu nedenle yapılandırmacılık **nesnel bilgiyi reddeder.**

Öğrencilerin ön bilgilerinin farkında olmaları, çevre ile etkileşime geçmeleri, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeleri öğretmen tarafından sağlanmalıdır. Öğretmen bunun için açık uçlu sorular sormalı, açık uçlu tartışmalar yapmalıdır. Öğretmen, öğrencilerin yeni bakış açıları geliştirmelerine ve önceki öğrenmeleri ile bağlantı kurmalarına **rehberlik etmelidir.** Öğretmen öğrencileriyle birlikte **araştırır ve öğrenir.** En önemli özelliği; **bireyin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine** fırsat vermesidir.

Yapılandırmacılıkta **sınıflar** bilgilerin aktarıldığı bir yer değil, öğrencilerin **aktif katılımlarının sağlandığı; sorgulama, araştırmanın yapıldığı; problemin çözüldüğü bir yer**dir."

(Not: 1, 2 ve 3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

1. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

   A) Yapılandırmacı öğretim stratejisinde deneyim, anlam oluşturmanın temelini oluşturur.
   B) Yapılandırmacı öğretim stratejisinde öğrenci aktiftir.
   C) Yapılandırmacı öğretim stratejisinde öğretmenin öğrenmeye ihtiyacı yoktur.
   D) Öğretmen, öğrencilerin farklı perspektiflerden bakmalarında rehberlik etmelidir.
   E) Sınıflar birçok aktivitenin gerçekleştirildiği mekânlar olarak kabul edilir.

2. **Yukarıdaki metne göre yapılandırmacı eğitim stratejisinde öğretmenin en önemli rolü aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Rol Model
   B) Rehber
   C) Dublör
   D) Aktris
   E) Suflör

3. **Yukarıdaki metne göre yapılandırmacı eğitim stratejisi en çok aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?**

   A) İnşa **B)** İhya **C)** İfşa **D)** İmha **E)** İlga

"Bir gün **Jean Piaget** ve **John Dewey Cenevre Gölü** kıyısındaki **Bruner** Amca'nın kafesinde kahvelerini yudumlarken hararetli bir tartışmanın içine girerler. **Bruner** de dayanamaz ve o da bu tartışmaya katılır. Tartışmanın konusu eğitimdir. Öğrenci vardır hepsinin **odak noktasında**. **Onlara göre öğrenme, deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir ve bu süreçte öğrenci aktiftir. Anlam oluşturan öğretmen değil, öğrenci olmalıdır. Buna göre bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan ve öznel bilgiyi oluşturan yani bilgiyi yapılandıran bireydir. Bu nedenle nesnel bilgiyi reddederler.** Tartışma devam ederken uzun süredir bekledikleri dostları **Vygotsky** ve **Gestalt** da gelirler nihayet. Kısa bir kucaklaşmadan sonra tartışma kaldığı yerden devam eder ve onlar da tartışmaya katılırlar. Böylece öğretim stratejilerinin **çerçevesi belirlenmiş** olur."

4. **Yukarıda kurucularından ve kısmen ilkelerinden bahsedilen öğretim stratejisi aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Proje Tabanlı Öğrenme
   B) Yapılandırmacı Öğrenme
   C) Tam Öğrenme
   D) Probleme Dayalı Öğrenme
   E) Beyin Temelli Öğrenme

I	**Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget)**	**A**	Bilginin sadece birey tarafından oluşturulabileceğini savunur.
II	**Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky)**	**B**	Öğrenme zihinsel yapıda meydana gelen denge (özümseme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. **Denge (Zihin)**
III	**Radikal Yapılandırmacılık (Von Glasersfeld)**	**C**	Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur. Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur. **Merak (Çevre)**

5. **Tablodaki kuram ve savunucuların doğru eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) I-A/II-B/III-C
   B) I-A/III-C/II-B
   C) I-B/II-C/III-A
   D) II-A/I-C/III-B
   E) II-C/I-A/III-B

Eyüp YILDIRIM

"..... .... yöntemi; bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda araştırma yapmalarını, sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini ve sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlar."

6. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim
C) Proje Tabanlı Öğretim
D) Probleme Dayalı Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

"(I)Proje tabanlı öğretim yönteminde öğrencilerin bilimsel yöntem süreç becerileri geliştirilir. (II) Gerçek yaşamda karşılaşılan sorunlar **senaryo çerçevesinde** öğrencilere verilir ve öğrencilerin bu sorunlara **çözümler bulmaları** sağlanır. **(III)**Öğrenciler problemlerin çözümüne ilişkin **yeni, özgün, orijinal ve sentez düzeyinde** ürünler ortaya koyarlar. **(IV)**Öğrencilere bir araştırma konusu verilir ve **öğrenci merkezli öğrenmeyi temel alan bu yaklaşımda** öğrenci ders senaryoları içerisinde **üst düzey düşünme, problem çözme, yaratıcılık, sentezleme, eleştirel düşünme** gibi çalışmalar yaparak etkin öğrenmeye ulaşır. (V)**Bilişsel, duyuşsal, devinimsel gelişimi destekleğini söyleyemeyiz."**

7. Proje tabanlı öğretim yöntemine ilişkin yukarıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"Proje tabanlı öğretim yöntemi; bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda araştırma yapmalarını ve sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini ve sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlar.

Öğrencilerin bireysel ya da grup olarak gerçek yaşam koşullarına uygun disiplinler arası (konular, etkinlikler, bilimsel alanlar) bağlantı kurarak bir problem ya da senaryo üzerinde yerine getirdiği bir problem çözme etkinliğidir. Bu etkinliğinin sonucunda öğrencilerin bir ürün ya da performans ortaya koyması söz konusudur. ....den en önemli farkı budur."

8. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim
C) Yaşam Boyu Öğrenme
D) Probleme Dayalı Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

" .... yaklaşımı, ilerlemecilik eğitim felsefesi akımı ve **araştırma-inceleme** yoluyla öğretim stratejini ortaya koyan **John Dewey** tarafından ortaya konmuştur. Temelini J. Dewey'in **'yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi'**nden almıştır. Bu yöntem çözülmesi gereken bir **problem**le başlar. Bu **problemin** gerçek hayatla ilgili olması, ilgi ve merak uyandırması ön koşuldur. Bu, öğrencinin gerçek hayattaki **problemlerle** daha önceden yüz yüze gelmesini sağlar."

9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sunuş Yoluyla Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim
C) Probleme Dayalı Öğrenme
D) Yaşam Boyu Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

Problem çözme yönteminde kullanılan işlem basamakları aşağıda karışık olarak verilmiştir.

(I) Problemin çözümü
(II) Problemi tanımlama
(III) Sonucu raporlaştırma
(IV) Problemle ilgili bilgilerin toplanması
(V) Problemle ilgili hipotezler kurma
(VI) Problemi hissetme
(VII) Veri toplama (problem çözümü için)
(VIII) Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)

10. Buna göre ilk ve son basamak aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) I-V
B) II-VI
C) VI-III
D) VI-VII
E) VIII-I

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

EYÜP YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.B 3.A 4.B 5.C 6.C 7.E 8.D 9.C 10.C

"Bu yaklaşım gerçek problemlerin çözümüyle en iyi öğrenmenin olacağını ve öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması gerektiğini savunur. **Öğretmen ise rehber rolündedir.**

……. ……. ……., yapısalcı yaklaşım gibi **yaparak-yaşayarak** öğrenmeyi savunur. **Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir, temeli budur**. Böylelikle öğrencinin **dikkat ve güdülenmişlik düzeyi** yüksek tutulur. **Caine and Caine'e** göre beynin **her iki lobunun da** kullanımı beynin kapasitesini **iki kat değil, kat kat** artırmaktadır. Hızlı ve etkili öğrenme için beynin **her iki lobunun da koordineli şekilde** kullanılması gerekir."

1. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

A) Sunuş Yoluyla Öğretim
B) Buluş Yoluyla Öğretim
C) Proje Tabanlı Öğretim
D) Probleme Dayalı Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

Uzmanlık sınavına çalışan Ziya Bey, rüyasında şunları sayıklamıştır: "**(I)Beyin paralel bir işlemci**dir. **(II)Öğrenme fizyolojik bir olay**dır. **(III)**Beyin, **parçaları ve bütünleri aynı anda algılamaz. (IV)Öğrenme bilinçli ve bilinçsiz süreçleri** içerir. **(V)En az iki farklı türde belleğimiz vardır.**"

2. **Beyin Temelli Öğrenme ile ilgili Ziya Bey'in sayıklamalarından hangisi yanlıştır?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

Eğitim üzerine seminer veren Vahit Hoca "Her beynin kendine özgü düzenlendiğini, anlamı araştırmanın doğuştan geldiğini ve örüntüleme yoluyla gerçekleştiğini, örüntü oluşturmada duyguların önemli olduğunu, öğrenmenin teşvikle artıp korkuyla azalacağını ve hem odaklanmış dikkati hem de çevresel algılamayı içerdiğini" anlatmıştır.

3. **Vahit Hoca bu görüşleriyle aşağıdaki eğitim teorisyenlerinden hangisine yaklaşmıştır?**

A) Bloom
B) Gardner
C) Bruner
D) Caine Caine
E) Vgotsyky

Vahit Hoca'dan sonra kürsüye çıkan Orhan Hoca teknolojik gelişmelere vurgu yaparak "Öğrenme, kelimenin tam anlamıyla etkileşimli bir deneyimdir. Öğrencilerimizin her biri belirli bir öğrenme stiline uyacak şekilde tasarlanmış çeşitli farklı içerik ortamları aracılığıyla çevrim içi pratik yaparak çevrim dışı dersleri pekiştirebilir. Öğrencilerimiz, etkileşim kurmak istedikleri içerik türünü seçebilir; öğrendiklerini uygulayabilir, eğitmenler ve diğer öğrencilerle istedikleri zaman ve herhangi bir cihazda iletişim kurabilirler. Topluluk deneyimi, öğrencilerimizin katılımını sağlar ve ilerlemeleri ve daha fazla dikkat gerektiren alanlar hakkında bizleri bilgilendirir." görüşlerini dile getirmiştir.

4. **Orhan Hoca'nın, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisine yakın durduğu söylenebilir?**

A) Yaşam Boyu Öğrenme
B) Harmanlanmış Öğrenme
C) Proje Tabanlı Öğretim
D) Probleme Dayalı Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

"**Harmanlanmış öğrenme başka bir ifadeyle** …… destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin **avantajlı ve güçlü birkaç yönlerinin birleştirilmesidir.** Yeni bir yaklaşım olan bu öğrenme, **teknolojinin öğrenme-öğretme sürecinde** ve insanın hayatında vazgeçilmez olmasıyla daha da önemli bir duruma gelmiştir."

5. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

A) Televizyon
B) Telefon
C) Telgraf
D) Web
E) Radyo

Şefik Bey, öğretmenler odasında konuşurken "**Öğrenme, örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmeyle** etkili olur. Okul, öğrenmeyi sağlayan **tek kurum olamayacağı gibi yaşam boyu gerekli tüm bilgi ve becerileri de kazandıramaz.** Bu nedenle öğrenme **yalnızca okulda gerçekleşmez, tüm yaşam süresince (ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.) devam eder.** Öğretmenlerin yanında **anne-babalar, kardeşler, arkadaşlar** vb. kişiler de **öğrenmeyi etkiler.** Temel ilke, bilinçli ve amaçlı olarak **yaşam boyunca** öğrenmeye devam etmektir. Öğrenmenin temel amacı **bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır. Savunduğum eğitim; bireyin kişilik alanında, sosyal ve mesleki alanda gelişimini amaçlayan, tüm yaşam süresince devam eden çok geniş bir kavram**dır."

6. **Şefik Bey'in, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisine yakın durduğu söylenebilir?**

A) Harmanlanmış Öğrenme
B) Proje Tabanlı Öğretim
C) Yaşam Boyu Öğrenme
D) Probleme Dayalı Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

Eyüp YILDIRIM

"**(I)Yaşam boyu öğrenme**, teknolojik gelişmeler ve bunların yol açtığı **değişime uyum sağlayabilme**, **sürekli olarak kendini yenileyebilme, bilgiyi üretebilme, öğrenmeyi öğrenebilme, iş birliği ve paylaşımı** amaçlar. **(II)**Yaşam boyu öğrenme **sadece yetişkinleri kapsayıp** yaşamın **bazı dönemlerinde** gerçekleşir. **(III)**Yaşam boyu öğrenme **sadece meslek, beceri kazandırmakla kalmaz; bireysel, sosyal, mesleki vb. her alanı** kapsar. **(IV)**Yaşam boyu öğrenme **tesadüfî oluşmaz**. **(V)**Birey **isteyerek, bilinçli, amaçlı** öğrenir."

7. Yaşam Boyu Öğrenme ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

Kenan Bey verdiği bir seminerde özetle **şunları** savunmuştur: "Öğrencilerimizin **yarışına ve rekabetine son vermeyi amaçlamamız ve başarıya birlikte ulaşmayı hedeflememiz** gerekir. Öğrencilerimizin **ortak bir amaç** doğrultusunda **küçük gruplar hâlinde** birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarına odaklanmalıyız. **'Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için'** anlayışı **temel sloganımız** olmalı. Bizler, **rehberlikle yönlendirici** olmalıyız. Rolümüz; **2-6 kişiden oluşan heterojen grupların oluşturulması, gruplarda iş birliği ve verimin artırılmasını sağlamak ve ürünlerin değerlendirilmesindeki tüm aşamaları plânlamaktır. Aynı zamanda paylaşılmış bir liderlikle** tüm üyeler, grup içerisinde **liderlik etkinliklerini** yerine getirmek için **sorumluluklarını paylaşmalıdır."**

8. Kenan Bey'in, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) Harmanlanmış Öğrenme
B) Proje Tabanlı Öğretim
C) Yaşam Boyu Öğrenme
D) İş birlikli Öğrenme
E) Beyin Temelli Öğrenme

"İş birliğine dayalı öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için 6 temel ilkeye uymak gerekir. Bu ilkelerden biri **'Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için' anlayışını temel alır. Bireyin** başarısını **gruba, grubun** başarısını **bireye** endekslemedir bu anlayış. **Grup** üyelerinin başarısının **bireye, bireyin** başarısının **gruba** yarayacağını; **bireysel** başarı olmadan **grup başarısının olmayacağını algılamaya dayanır."**

9. Açıklaması yapılan ilke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yüz yüze etkileşim
B) Kişisel sorumluluk
C) Olumlu bağlılık (bağımlılık)
D) Sosyal beceriler
E) Eşit başarı ilkesi

"İş birliğine dayalı öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için 6 temel ilkeye uymak gerekir. Bu ilkelerden biri **'Grubun her üyesi kendine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmek zorundadır.'** anlayışına dayanır. Grup üyelerinin her biri **önce kendi sorumluluklarını** yerine getirmek, **sonra da** ihtiyaç duyan arkadaşına **yardım etmekle yükümlüdür.**"

10. Açıklaması yapılan ilke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yüz yüze etkileşim
B) Kişisel sorumluluk
C) Olumlu bağlılık (bağımlılık)
D) Sosyal beceriler
E) Eşit başarı ilkesi

"**İki anlamda kullanılmaktadır**. 1. Öğretmenin kullandığı **dilin açık ve anlaşılır** olmasıdır. 2. Öğrenmede **birden çok duyu organına hitap edebilmek**tir. Öğrencinin **dersi anlaması,** öncelikle konuşulan **dilin anlaşılır** olmasına bağlıdır. Aynı zamanda öğrenmede **ne kadar çok duyu organı işe koşulursa o kadar etkili ve tam öğrenme** sağlanabilir. Ör. Anlatım yöntemini kullanan bir öğretmen tepegöz, projeksiyon cihazlarını da kullanarak **birden çok duyu organına** hitap edilebilmektedir."

11. Açıklaması yapılan öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

"Öğretimde temel öge öğrencidir. Öğrencinin ilgi, gelişim özellikleri, bireysel farklıkları dikkate alınmalıdır. Öğrencinin fizyolojik, psikolojik özelliklerinin, ilgi ve ihtiyaçlarının, yeteneklerinin göz önünde tutulması en gerekli özelliklerin başında gelmektedir. Bunun olmasını gerektiren asıl sebep, her öğrencinin farklı özelliklere sahip olmasıdır. Bu yönüyle bu ilke geleneksel yöntemlere tamamen zıttır."

12. Açıklaması yapılan öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

(Not: Arkadaşlar! PDF'de 17 tane öğretim ilkesi anlatılmış. Genel olarak bildiğimiz bu konuyla ilgili çok sayıda soru olduğu için bu konuda soru hazırlamayı gerek görmüyorum. İsterseniz bir test de ondan hazırlayabilirim yine de.)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.E 2.C 3.D 4.B 5.D 6.C 7.B 8.D 9.C 10.B 11.E 12.A

Eyüp YILDIRIM

İrfan Hoca'nın artık emekliliği yaklaşmış olsa da o hâlâ yılların verdiği alışkanlıkla öğretmen arkadaşlarına tavsiyelerde bulunmaktadır. "Eğitim durumları işe koşulduğu **hedefe hizmet edebilmeli, onlara ulaşılabilir olmalıdır.** Bu yüzden bütün uygulamalar **hedeflere ve kazanımlara** uygun olmalıdır. Aslında öğretim ilkeleri içerisinde en önemli olan ilke budur. **Çünkü bir hedefe yönelik olmayan öğretim teknikleri gerçek amaçlarını hiçbir zaman gerçekleştiremeyecektir.** Bu yüzden bütün uygulamalar **hedef davranışlara uygun** olmalıdır."

1. **İrfan Hoca'nın vurguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Serkan Hoca zümre toplantısında derslerin "öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi dikkate alınarak" işlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

2. **Serkan Hoca'nın vurguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Müdür Bey, yeni atanmış öğretmenlerin de olduğu sene başı öğretmenler toplantısında "**Eğitim-öğretimin en önemli amacı** bireyi **hayata hazırlamasıdır.** Okul, **hayatın bir parçası olmalıdır.** Ders konuları, sorunlar, araç gereçler, örnekler yakın çevreden yani **hayattan** alınmalıdır. **Hayatı sınıfa** taşımalıyız. 'Öğretim sürecinde, **bireyin gereksinim duyacağı yararlı ve kullanılabilir bilgilerin öğretilmesi** önemli bir yer tutar." ilkesini önemsemek gerekir. Bu, öğretim süreci içerisinde kazandırılan davranışların **gerçek hayatta kullanılabilir olması** ve **gerçek hayatı kolaylaştırıcı nitelikte** olmasını vurgular. Bu ilkeye göre kazandırılmak istenilen davranış eğer öğrencinin **gerçek yaşamında bir işe yaramayacaksa** eksik, amaçtan yoksun bir kazanım olacaktır." **şeklinde konuşmuştur.**

3. **Müdür Bey konuşmasıyla hangi öğretim ilkesine vurgu yapmıştır?**

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Matematik zümre başkanı, sene başı zümre toplantısında "Öğrenci derste öğrendiğini **farklı durumlara ve günlük hayata aktarabilmelidir.** Sınıftakini **hayata aktarmalıdır.** Mesela öğrencinin **dört işlem becerisini alışverişte kullanması**, derste **'Satın alacağı ürünleri belirlenen standartlara göre değerlendirir.'** kazanımı sonrası, **marketten alacağı ürünlerdeki üretim ve son kullanma tarihlerine dikkat etmesi** gibi."

4. **Zümre başkanı konuşmasıyla hangi öğretim ilkesine vurgu yapmıştır?**

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Transfer
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Edebiyat öğretmeni Eyüp Bey, rehberlik ettiği stajyer öğretmene "Öğretimde öğrencinin **aktif olması, bizzat kendisinin etkin olması** gerekir. Öğrenci eğitim sürecine ne kadar fazla **katılır,** süreçte ne **kadar etkin olursa** o kadar başarılı olur. Bu, eğitimde ezberciliği ortadan kaldırır; **kalıcı ve etkili öğrenmeyi** sağlar. Öğrencinin **etkin hâle gelmesiyle kalıcı öğrenme** gerçekleşir.

Duyu organlarının sayısının artışı da önemlidir. Ne kadar çok **duyu organı** işin içindeyse öğrenci **o kadar iyi** anlayacaktır. Öğrencinin **yapıp söylediklerinin %90'ını unutmaması ve hatırlaması** göz önüne alınırsa bunun ne kadar önemli olduğu daha da iyi anlaşılacaktır."

5. **Eyüp Bey'in vurguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Yaparak Yaşayarak Öğrenme
E) Hayatilik İlkesi

Okul Müdürü Abdurrahman Bey zihninde hep bunu gezdirmektedir: "Öğretim hedefleri **en kısa sürede, en az emek ve maliyetle en verimli şekilde** verilmelidir. Bunun için öğretim süreci iyi plânlanmalı, kullanılan **araç gereç ve materyaller amaca uygun** kullanılmalıdır. Ayrıca **bilişsel bir hedef öğretilirken yanında duyuşsal bir hedef de öğretilirse aynı anda iki hedefimizi** gerçekleştirmiş oluruz. **En az çabayla en fazla hedef davranış** üretilmeli, süre ve emek minimize edilmelidir. Bunu gerçekleştirmek için **öğretim sürecini tamamen plânlamalı,** öğrencilerin zaman ve enerjilerini yerinde kullanmalarını sağlamalı; **öğretim materyalleri, içerik ve değerlendirmeyi amaca uygun** şekilde yapılandırmalıyız."

EYÜP YILDIRIM

6. Abdurrahman Bey'in zihninde gezdirdiği öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Ekonomiklik İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Coğrafya Zümre Başkanı **Şefik Bey** zümre toplantısında şunları söylemiştir. "Çocuğun hayatın gerçekleriyle karşı karşıya gelmelerini ve **yakın çevre, ülke ve dünyada gelişen son olaylara karşı ilgi duymalarını sağlamak için ders konularıyla aktüel (güncel) olay ve sorunlar arasında ilişki kurmalıyız.** Mesela Türkiye'nin nüfusu konusu işlenirken **en son bilgileri** öğrencilere aktarabiliriz. Doğal âfetleri işlerken dünyada **en son yaşanan doğal âfete ilişkin haberleri** sınıfta okuyabiliriz. Hatta bazen bunları internetten de gösterebilir, izletebiliriz."

7. Şefik Bey'in, dile getirdiği bu görüşleriyle aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisini vurguladığı söylenebilir?

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Aktüalite (Güncellik) İlkesi
C) Ekonomiklik İlkesi
D) Hayatilik İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Sınıf öğretmeni **Mehtap Hanım** uzman öğretmenlik sınavına hazırlanırken **aşağıdaki soruyla** karşılaşır:

"Bireyin zihinsel gelişimi, **beş duyunun algıladıklarından algılamadıklarına doğru** olmaktadır. Özellikle ilköğretim **birinci kademede** uygulanır. Derste öğretmenin **araç gereçlerden yararlanarak deney yapması, konu kavrandıktan sonra olayın formülüne** yani **soyuta** geçilmesi... Matematik dersinde **önce çubukları** kullanarak onluk-birlik kavramını göstermesi, sonra **iki basamaklı sayılarla** işlem yapılması.

Bu ilke **önce elle tutulan, gözle görülen**; sonra bunların üzerine **soyut kavramların öğretilmesini** belirtmektedir. Bu ilke de, **materyal kullanımını** vurgulamaktadır. Burada dikkat etmemiz gereken başka bir husus da soyut öğrenmeler devam etmektedir ancak soyut kavramları **somutlaştırma yoluna** gidilmektedir."

8. Mehtap Hanım'ın doğru cevaba ulaşması için aşağıdakilerden hangisini işaretlemesi gerekir?

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
D) Somuttan Soyuta İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Not: Anlamlılık ilkesi, tamamen öğrenciyi güdülemeyle ilgilidir. Bunun için de dersin amacını, hayatta ne işe yarayacağını belirtmek gerekir.

"Alper Hoca ders işlerken **yeni öğreteceği bilgi ve beceriyi önceden öğrettiklerinden hareket ederek** öğretmektedir. Böylece **öğrenme kolaylaşmakta** ve **yeni öğreteceği bilgiyi önceki bilgilerle** ilişkilendirerek **anlamlı** hâle getirmektedir. Bu bağlamda derse bir **önceki derste işlediği konularla ilgili soru sorarak ya da o konuyu tekrar ederek** başlamaktadır. **Ön öğrenmeleri ve hazırbulunuşluğu göz önünde tutarak bilişsel ve duyuşsal tutumu geliştirmeye** çalışmaktadır. Bunu yaptığında, **bildiğinin üstüne bilinmeyenin eklenmesiyle** öğrencilerinin öz güvenlerinin arttığını fark etmiştir. Çünkü öğrencileri, **eski bilgilerle yeni bilgiler arasında köprü kurmuş** ve **anlamlandırmayı gerçekleştirmiştir."**

9. Alper Hoca'nın uyguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
C) Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
D) Somuttan Soyuta İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

"**Şefik Hoca** öğretmeye **yakın çevreden** başlar. Konularla ilgili örnekleri **yakın çevreden** verir. Çünkü çocuk **yakın çevreyle** daha ilgilidir. Daha sonra **uzak örneklere** doğru hareket eder. **Zamansal ve mekânsal** olarak **yakın çevreden uzak çevreye** doğru giden bir yol izlemektedir. Mesela coğrafya dersinde **dağları anlatan Şefik Hoca** önce öğrencilerin bildikleri **yakın çevredeki Baskil'in dağlarını** gösterir, daha sonra **Elazığ'da** bulunan **dağları** listeler ve **Türkiye'de** bulunan **dağların** özelliklerini anlatır."

10. Şefik Hoca'nın uyguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenciye Görelik İlkesi
B) Yakından Uzağa İlkesi
C) Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
D) Somuttan Soyuta İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

"**Matematik öğretmeni Murat Bey,** sınıfta konuları anlatırken **önce basit konulara ve kavramlara yer vermekte** ve zaman içinde giderek **zor ve karmaşık konulara** geçmektedir. Bu bağlamda önce **bir bilinmeyenli denklemleri** anlatmakta, daha sonra **iki bilinmeyenli denklemlere geçmektedir."**

11. Murat Bey'in uyguladığı öğretim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Basitten Karmaşığa İlkesi
B) Yakından Uzağa İlkesi
C) Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
D) Somuttan Soyuta İlkesi
E) Açıklık (Ayanilik) İlkesi

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.B 2.C 3.D 4.B 5.D 6.C 7.B 8.D 9.C 10.B 11.A

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

19 Ağu.

İşevuruk kelimesine baktım. TDK'de bile yok. Uydurmanın katmanını siz düşünün! Sinir oluyorum böyle üfürmelere.

Sistem, en **az bir hedefi gerçekleştirmek üzere** uygun ve değişik ögelerden oluşan **dirik bir örüntü**dür. Bir bütüne sistem diyebilmek için **girdi, süreç ve çıktı** ögelerinin olması gerekir. **Eğitim de bir sistemdir,** çünkü gerçekleştirmek istediği **hedefler** bulunmaktadır. Hedefler şu biçimde tanımlanabilir:

1. Uzak hedefler: Devletlerin hedefleridir, bazı ülkelerde çerçevesi anayasa ile güvenceye alınmıştır.
2. Genel hedefler: Daha işevuruk hedeflerdir. Kurumların (MEB, MEB genel müdürlükleri, il millî eğitim müdürlükleri, okul yönetimleri vb.) **hedefleri** vb.
3. Özel hedefler: Dersin hedefleridir, bir dersin kazanımlarını kapsar.

1. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

Not: Buradan kesin soru çıkar diye düşünüyorum.

A) Dinamik, birbiriyle ilişkili olmayan ve hedefsiz bütünlüğe sistem denilemez.
B) Girdi, süreç ve çıktı unsurları, sistemin vazgeçilmez sacayaklarıdır.
C) Eğitimin sistem olarak kabul edilişinin sebebi sahip olduğu hedeflerdir.
D) Devletlerin hedefleri genel hedefler olarak tanımlanmıştır.
E) Eğitim sisteminin hedeflerinden özel olanları okullarda gerçekleşir.

Girdi: Eğitim-öğretim için gerekli her şey eğitim sisteminin **girdisini** oluşturur. Örneğin **öğrenci, öğretmen, okul, çalışanlar, yönetim, eğitim programı** vb.

Süreç: Girdilerin hedefler doğrultusunda bir araya getirildiği, dersin hedeflerinin öğrenciye kazandırıldığı eğitim durumlarını kapsar. **Süreç; öğretmenler, okul yönetimi, il yöneticileri** ülke genelinde **belirli aralıklarla kontrol edilmektedir. Kontrol**lerin sonucu **olumlu** ise **süreç devam etmekte, değilse** sürece **müdahale edilmektedir.**

Çıktı: Öğrencilerin sahip olduğu **niteliklerdir. Eğitim sistemi için çıktılar,** dar anlamda öğrencinin bir dersin sonunda ulaştığı **hedefler ve kazanımları** ifade ederken geniş anlamda öğrencinin öğretim **sürecinin başlangıcından sonuna kadar** sahip olduğu **bilgi, beceri ve yetkinlik**lerini ifade etmektedir.

2. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Süreç, genel olarak eğitim durumlarını ifade etmektedir.
B) Süreç, sistemin paydaşları tarafından belli aralıklarla kontrol edilir.
C) Eğitim sisteminin içindeki her şey girdiyi oluşturmaktadır.
D) Öğrenicinin kazanımları sistemin çıktısı olarak ifade edilmektedir.
E) Çıktılar; dar, geniş ve uzun olmak üzere üç alanda değerlendirilmektedir.

"20. yüzyıla hâkim olan **kültürel iklim, sanayileşme** idi ve dolayısıyla eğitim **bu iklimle uyumlu** biçimde şekillenmişti. Özellikle ABD'de **1930-1950'lerde** okullardan **'eğitim fabrikaları'** olarak söz ediliyor, eğitim de bu anlayışa uygun biçimde **kurgulanıyordu. Ülkemizde de o yıllarda benzer bir anlayışın olduğunu söylemek olanaklıdır.** Atatürk'ün ortaya koyduğu **'muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak' Türkiye'nin** hedefi ve bir nevi eğitimin de **uzak hedefi** oldu. Eğitimin **genel hedefi** de pek çok ülkede kabaca **'toplumun bireylerden beklediği görev ve sorumluluklar doğrultusunda gerekli bilgi ve donanıma sahip olma'** olarak tanımlandı."

3. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) 20. yüzyılın genel paradigması sanayileşme kavramı etrafında şekillenmiştir.
B) Eğitim, ekonominin amaçlarına uygun bir şekilde tasarlanmıştır.
C) Günümüzde okullar, 'eğitim fabrikaları' olma misyonunu kaybetmiştir.
D) Türkiye de, bu hâkim paradigmadan kendisini kurtaramamıştır.
E) Bireylerdeki bilgi ve donanımın yapısını toplumların beklentileri şekillendirmiştir.

"Aşağıdaki tablo, üretimdeki paradigma değişmelerini göstermektedir."

4. Tablodaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

	Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
I	Enerji yoğun	Bilgi Yoğun
II	Standart tasarım	Sipariş üzerine tasarım
III	Otomasyon	Sistemasyon
IV	Tek firma	Ağ yapı
V	Sipariş üzerine tasarım	Standart tasarım

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

5. Üretimdeki paradigma değişmeleriyle ortaya çıkan eğitim-öğretim farklılığını gösteren aşağıdaki tabloda hangisi yanlıştır?

	Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
I	Sınıflarda eğitim	Bireysel araştırma
II	Pasif öğrenme	Yaparak-yaşayarak öğrenme
III	Bireysel çalışma	Grupla çalışma
IV	Rehberlik eden öğretmen	Her şeyi bilen öğretmen
V	Sabit içerik	Esnek içerik

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

Not: Bu tabloyla ilgili soru gelmesi sürpriz olmaz!

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"20. yüzyılın **son çeyreğinde** ve özellikle **21. yüzyılda ekonomi çevreleri ve ekonomistler eğitime yoğun bir ilgi göstermeye başladı.** Makro ekonomiyi ve gelecek ekonomi perspektiflerini ele alan değerlendirmelerde **eğitime vurgu yapmayan ekonomist pek kalmadı. Ekonomistler** son yıllarda **eğitime neden daha çok vurgu** yapıyorlar? Araştırmalar, paradigma değişimine uygun **insan gücü kaynağının** ancak **nitelikli eğitimle** gerçekleşebileceğini ortaya koymakta. Niteliğin ölçülmesi çok zor ancak nicel veriler açısından değerlendirdiğimizde bir ülkede ortalama **eğitim bir birim arttığında, ekonomik büyüme %0,7 artmaktadır.** Bu büyümenin yarısı **doğrudan eğitimin katkısı** iken diğer yarısı **eğitim ve ekonomi arasındaki etkileşimden** kaynaklanmaktadır. Dikkat edilirse **PISA, TIMSS ve PIRLS** gibi dünyanın **en geniş çaplı** uluslararası eğitim araştırmalarını yapan **örgütler ya doğrudan ekonomi ya da yine siyasiekonomik politikaların üretildiği örgütlerdir."**

(Not: 6 ve 7. soruyu yukarıdaki metne göre cevaplayınız!)

6. Yukarıdaki metne göre eğitimle en çok kimler ilgilenmiştir?

A) Siyasetçiler
B) Bilim Adamları
C) Ekonomistler
D) Eğitimciler
E) Fütüristler

7. Yukarıdaki metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ekonomistler, insanı ve eğitimi çok sevdikleri için bu konuya ciddi anlamda eğilmişlerdir.
B) Ekonomistlerin eğitime yaklaşımları sadece insancıl bir duygudan kaynaklanmaktadır.
C) Ekonominin büyümesi, eğitimin niteliğinin artmasıyla doğrusal bir korelasyon içindedir.
D) Dünyada eğitime eğilmeyen, bu konuyla ilgilenmeyen çok az ekonomist vardır.
E) Ekonomik büyümenin itici gücü olan nitelikli insan kaynağına ihtiyaçları sebebiyle ekonomistler daima eğitimle ilgilenmiştir.

PDF'DE 7

Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceri: "(I)Analitik düşünme ve yenilik/yaratıcılık (II)Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri (III)Karmaşık problem çözme (IV)Eleştirel düşünme ve analiz (V)Yaratıcılık, orijinallik (VI)Liderlik ve sosyal etki (VII)Teknoloji kullanımı"

8. Yukarıda belirtilen becerilerden hangisi doğrudan teknolojik gelişmelerle ilgilidir?

A)III **B)**IV **C)**V **D)**VI **E)**VII

9. Aşağıdakilerden hangisi "Dünya Ekonomik Forumuna" göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceriden biri değildir?

A) Analitik düşünme ve yaratıcılık
B) Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri
C) Karmaşık problemleri çözememe
D) Eleştirel düşünme ve analiz
E) Yaratıcılık, orijinallik

Öğrencinin **belirli bir özelliğini** gözleyerek **o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemidir.** Mesela,

- **Kerim Temel Yeterlilik Testinden (TYT) 450 puan aldı.**
- **Can'ın genel yetenek testi sonucu, zekâ bölümünün 132 olduğu belirlendi.**
- **Zeynep yapılan test sonucunda 1. oldu**

10. Yukarıdaki tanım ve yargılar, aşağıdaki ölçme terimlerinden hangisini tanımlamakta ve örneklemektedir?

A) Ölçüt
B) Ölçme
C) Değerlendirme
D) Fark
E) Sembol

"(I)Ölçmede gözlenen özelliğin bir betimlemesi yapılmakla birlikte bu betimleme, tek başına bir anlam ifade etmez. (II)Ölçmenin anlam ifade etmesi değerlendirme ile olanaklıdır. (III)Diğer taraftan ölçmeye temel olan durum 'fark'tır. (IV)Bir anlamda ölçmenin farktan doğduğu ifade edilebilir. (V)Fark, bireyler arasında olurken bireylerin farklı zaman dilimlerinde ortaya koydukları özellikler arasında söz konusu değildir."

11. Yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.D 2.E 3.C 4.E 5.D 6.C 7.E 8.E 9.C 10.B 11.E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

1. **Eğitim sisteminde, sistemin tüm ögeleri için geçerli olan "geçerli ve güvenilir kontrol" aşağıdakilerden hangisi ile sağlanır?**

A) Müfettişler
B) Okul müdürü
C) Ölçme ve değerlendirme
D) Öğretmenler
E) Güvenlik görevlisi

2. **Ölçme ve değerlendirme ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Eğitimde ölçme dediğimizde, aklımıza genellikle ilk önce sınavlar gelmekle birlikte ölçme yalnızca sınavlardan ibaret değildir.
B) Eğitimde akademik başarı dışında yetenek, ilgi, tutum, özel gereksinim gereken alanlar vb. özellikler de ölçmeye konu olur.
C) Ölçme, her şeyden önce bir betimlemedir ve ölçmenin anlamı ancak değerlendirmeyle birlikte ortaya çıkar.
D) Ölçme yapılmadan sisteme yönelik girdi, süreç ve çıktılar kontrol altına alınamaz.
E) Bir eğitim siteminde ölçme olmadan denetleme ve kontrol mekanizmasını işletmek de mümkündür.

3. **Ölçme ve değerlendirme terimleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Ölçme; öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemidir.
B) Ölçüt, ölçülen özellik hakkında karar alabilmek / yargıya varabilmek / değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan referans noktası ya da referans aralığıdır.
C) Değerlendirme, bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında karar verme / yargıda bulunma işlemidir.
D) Dolaylı Ölçme (Göstergeyle Ölçme), ölçülmek istenilen özellik kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirlenmesidir.
E) Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme), ölçmeye konu olan özelliğin doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türüdür.

"**Bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak** ölçülen nitelik hakkında **karar verme / yargıda bulunma işlemi**dir. Örnek olarak,
•Kerim gıda mühendisliği programına yerleştirilmiştir/yerleştirilememiştir.
• Can üstün yetenekliler sınıfına kabul edilmiştir/edilmemiştir.
• **Zeynep dersten geçmiştir/kalmıştır."**

4. **Yukarıdaki tanım ve yargılar, aşağıdaki ölçme ve değerlendirme terimlerinden hangisini tanımlamakta ve örneklemektedir?**

A) Ölçüt
B) Ölçme
C) Fark
D) Sembol
E) Değerlendirme

"……., ölçme ve değerlendirme arasında köprü görevi görür. ……. değişirse değerlendirme de değişir."

5. **Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere aşağıdaki ölçme ve değerlendirme terimlerinden hangisi getirilmelidir?**

A) Ölçme
B) Ölçüm
C) Karar
D) Ölçüt
E) Değerlendirme

"**Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme), ölçmeye konu olan özelliğin doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türüdür. Genellikle beş duyu organı ile algılanan özellikler doğrudan gözlenebilirler."**

6. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudan ölçmeye örnek verilemez?**

A) Bir sınıftaki öğrenci sayısı
B) Parktaki salıncak sayısı
C) Öğrencilerin dört işlem becerisi
D) Öğrencilerin cinsiyetleri
E) Öğrencilerin boyları

EYÜP YILDIRIM

"Bazı özellikler doğrudan gözlenemez. Bu özellikler ancak onun göstergesi olduğu bilinen ya da kabul edilen davranışlar aracılığı ile gözlenerek ölçülebilir. Buna 'Dolaylı Ölçme (Göstergeyle Ölçme)' denir."

7. Buna göre aşağıdakilerden hangisi dolaylı ölçmeye örnek verilemez?

A) Öğrencilerin dört işlem becerisi
B) Öğrencilerin derse yönelik tutumları
C) Öğrencilerin genel muhakeme düzeyleri
D) Öğrencilerin sınav kaygıları
E) Öğrencilerin pas verme becerisi

"Ölçülmek istenilen özellik kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirleniyorsa bu ölçme türüne 'türetilmiş ölçme' adı verilir."

8. Buna göre aşağıdakilerden hangisi türetilmiş ölçmeye örnek verilemez?

A) Hız (yol / zaman)
B) Yoğunluk (kütle / hacim)
C) Zekâ bölümü (zekâ yaşı / takvim yaşı x 100)
D) Kütle (mc^2)
E) Sınav kaygısı

"Mutlak Ölçüt (Kriter Referanslı Ölçüt): Eğer ölçüt, ölçme işleminin yapıldığı grubun özelliklerinden bağımsız olarak belirleniyorsa 'mutlak'tır. Mutlak ölçüt genellikle ölçme işlemi öncesinde ilan edilir."

9. Buna göre aşağıdakilerden hangisi mutlak ölçüte örnek verilemez?

A) Dersten geçme notu 50'dir.
B) Doktora başvurusu için ALES'ten en az 60 almak gerekir.
C) Akademik başarısı yüksek ilk on öğrenci proje için seçilecektir.
D) Sürücü ehliyeti sınavında 70 alan başarılı sayılır.
E) YDS'den 50 alan Yurt Dışı Öğretmenlik sınavına başvurabilir.

"Bağıl Ölçüt (Norm Referanslı Ölçüt): Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine/normuna dayalı olarak belirleniyorsa 'bağıl'dır. Bağıl ölçüt ancak ölçme işlemi sonrasında belirlenebilir."

10. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bağıl ölçüte örnek verilemez?

A) Aritmetik ortalamaya / ortancaya / moda denk ve üzerinde puan alan geçer.
B) Derste 50 puan alan dersi geçmiş sayılacaktır.
C) Aritmetik ortalama ile yarım standart sapma arasında puan alanlar şartlı geçer.
D) Akademik başarısı yüksek ilk on beş öğrenci proje için seçilecektir.
E) Sınavda ilk beş yüze girenler işe alınacaktır.

"Eğer değerlendirme mutlak ölçüte göre yapılıyorsa 'mutlak değerlendirme', bağıl ölçüte göre yapılıyorsa 'bağıl değerlendirme' adını alır."

11. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bağıl değerlendirme örneğidir?

A) Selim ……. Fen Lisesine yerleştirilmiştir.
B) Abdurrahman Hoca uzman öğretmen olmuştur.
C) Orhan Hoca başöğretmen olmuştur.
D) Mehmet, Matematik'ten geçmiştir.
E) Kenan, ehliyet sınavında başarılı olmuştur.

"Öğrenci ile ilgili önemli / hayati kararlar verileceği zaman ……. değerlendirme yapılması gerekir. Örneğin tek ders sınavları vb.

Başvuran kişi sayısının çok, alınacak kişi sayısının az olduğu (arz-talep dengesizliği olan sınavlarda, yerleştirme / atama vb.) ……. değerlendirme ile yapılmak zorundadır. Örneğin LGS, YKS, KPSS, TUS vb.

Muafiyet sınavlarında ……. değerlendirme yapılması gerekir. Örneğin yabancı dil muafiyet sınavları vb."

12. Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Bağıl/Mutlak/Bağıl
B) Bağıl/Bağıl/Mutlak
C) Mutlak/Bağıl/Mutlak
D) Mutlak/Mutlak/Bağıl
E) Bağıl/ Mutlak/Mutlak

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.D 4.E 5.D 6.C 7.E 8.E 9.C 10.B 11.A 12.C

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Öğretim sürecinin başında, öğrencilerin önceki kritik nitelikteki öğrenmelerini, hazırbulunuşluluk düzeyini belirlemek veya öğrenciyi tanıyıp grupları oluşturarak onu uygun programa/kura/sınıfa yerleştirmektir. Amaç not vermek değildir."

1. Buna göre hakkında bilgi verilen değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Formatif Değerlendirme
B) Summatif Değerlendirme
C) Diyagnostik Değerlendirme
D) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme
E) Program Değerlendirme

Gnostik, Eski Yunancadan... Bilen, bilgili demektir.

"Belirli bir konu/ünite vb. sonunda öğrencilerin öğretime konu olan davranışların ne kadarını kazandığını, diğer bir deyişle ünitedeki öğrenme eksiklerini belirlemek amacıyla yapılır. Amaç yine not vermek değildir. Bu değerlendirme türünde kısa sınavlar (quiz), ünite tarama testleri, 'izleme' ya da 'tarama testi' ile öğrenciye o ünitedeki öğrenme eksikleri bildirilir, bir sonraki kapsama geçmeden öğrenme eksikleri giderilir ya da öğrenme eksiklerinin giderilip giderilmediği denetlenir."

2. Buna göre hakkında bilgi verilen değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

Form, Fransızca forme'den... Kalıp, biçim, şekil demektir.

A) Summatif Değerlendirme
B) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme
C) Program Değerlendirme
D) Diyagnostik Değerlendirme
E) Formatif Değerlendirme

"Belirli bir öğretim sürecinin sonunda, not vermek amacıyla yapılan değerlendirmedir. Değer biçmeye yönelik değerlendirme, öğrencinin belirli bir öğretim süreci sonundaki durum tespitidir, çünkü artık hedeflenen öğretim sürecinin sonuna gelinmiştir. Bu amaçla uygulanan testlere 'alanda erişi testi' denir. Bitirme sınavları, sertifika sınavları, üniversitedeki vize ve finaller, eğitim-öğretim kurumlarında not vermek amacıyla uygulanan yazılı yoklamalar bu ölçme ve değerlendirme türüne örnek olarak verilebilir."

3. Buna göre hakkında bilgi verilen değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

Summary, özet demektir. Suyunu, özünü çıkarmak...

A) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme
B) Program Değerlendirme
C) Diyagnostik Değerlendirme
D) Summatif Değerlendirme
E) Formatif Değerlendirme

"Bu değerlendirme kabaca iki bağlamda ele alınabilir. Bunlar özel eğitim ve mesleki rehberlik hizmetleridir. Belirli alanlarda özel gereksinimi olan çocuklara uygun eğitim ortamları ve/veya programı uygulamak amacıyla ölçme ve değerlendirme süreçleri işe koşulmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin alan seçmeleri ve özellikle bir üst öğretim kurumuna yönlendirilmesi, özelliklerine uygun alan/meslek seçmeleri hem öğrenci hem de ülkenin insan gücü kaynağının doğru planlanması açısından çok önemlidir."

4. Buna göre hakkında bilgi verilen değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Summatif Değerlendirme
B) Program Değerlendirme
C) Diyagnostik Değerlendirme
D) Formatif Değerlendirme
E) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme

"...Bu değerlendirme, eğitim programlarının plânlanması, mevcut programlar ve/veya ürünlerin etkililiğinin değerlendirilmesi ve eğitim programlarının ve/veya ürünlerin geliştirilmesi amacıyla yapılır. Değerlendirilmekte olan programın boyutlarıyla ilgili sorularla yönlendirilen uygulamalı bir etkinliktir ve bilimsel araştırma sürecinin adımlarıyla büyük ölçüde benzerlik gösterir. Bu değerlendirmede program taslağının hazırlanması, programın uygulanması ve programın etkisine ilişkin yargılar elde edilir."

5. Buna göre hakkında bilgi verilen değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Summatif Değerlendirme
B) Diyagnostik Değerlendirme
C) Formatif Değerlendirme
D) Program Değerlendirme
E) Rehberlik Amaçlı Değerlendirme

6. Ölçme ve değerlendirmeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

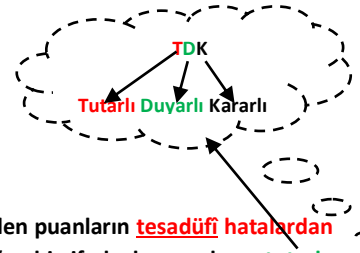
A) Ölçme her zaman belirli bir amaç için yapılır.
B) Ölçmeye konu olan özellik bakımından kişiler hakkında değerlendirme yapılır.
C) Elde edilen değerlendirme sonuçları göz ardı edilerek belirli kararlar verilir.
D) Verilen kararların doğru ve isabetli olması, ölçümün az hatalı olmasına bağlıdır.
E) Psikolojik özelliklerin ölçülmesinde genellikle ölçme araçları kullanılır.

EYÜP YILDIRIM

"Ölçmek istenilen özelliğin, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam olarak ölçülebilmesidir. Diğer bir ifadeyle ölçme aracından elde edilen puanın amaca hizmet etme derecesidir."

7. **Yukarıda tanımı yapılan ve "bir ölçme aracında bulunması gereken psikometrik nitelik" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Güvenilirlik
B) Kullanışlılık
C) Ekonomiklilik
D) Dayanıklılık
E) Geçerlilik

"Ölçme işleminden elde edilen puanların tesadüfî hatalardan arınık olma derecesidir. Diğer bir ifadeyle puanların tutarlı, duyarlı ve kararlı olmasıdır."

8. **Yukarıda tanımı yapılan ve "bir ölçme aracında bulunması gereken psikometrik nitelik" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kullanışlılık
B) Ekonomiklilik
C) Dayanıklılık
D) Geçerlilik
E) Güvenilirlik

"Ölçme aracının geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlanmasının kolay ve ekonomik (zaman, para, emek, araç gereç vb. açıdan) olması ile ilgilidir."

9. **Yukarıda tanımı yapılan ve "bir ölçme aracında bulunması gereken psikometrik nitelik" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Süreklilik
B) Dayanıklılık
C) Kullanışlılık
D) Geçerlilik
E) Güvenilirlik

".....hata; miktarı ölçmeden ölçmeye değişmeyen, diğer bir deyişle her ölçme işlemine aynı miktarda karışan hatalardır. Örneğin marketteki terazi, üzerinde herhangi bir nesne yokken terazi -120 g gösteriyorsa ne tartılırsa tartılsın 120 g eksik ölçülecektir. Bir öğretmen, sınavında herkese 10 puan fazla veriyorsa yine karışan hata sabit olacaktır.

Tek değişken

Ölçülen büyüklüğe, öğretmene ya da ölçme koşullarına göre miktarı değişen hatalardır. Örneğin marketteki terazi, her bir kilogramda 120 g eksik tartıyorsa üzerine konulan nesnenin ağırlığı arttıkça hata miktarı da artacaktır. Bir öğretmen, sınavında yazısı kötü olandan puan kırıyorsa yine karışan hata..... olacaktır.

3 değişken

.....hata; şansla ortaya çıkan, ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinemeyen hatalardır. Ölçmelere tek yönlü olarak karışmaz, ölçme sonuçlarına bazen pozitif bazense negatif yönde etki eder.

Çok değişken

10. **Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdaki ifadelerin hangisi getirilmelidir?**

A) Sabit/Tesadüfî/Sistematik
B) Sabit/Sistematik/Tesadüfî
C) Tesadüfî/Sabit/Sistematik
D) Tesadüfî/Sistematik/Sabit
E) Sistematik/sabit/Tesadüfî

"Sabit ve tesadüfî olmayan hatalar, tesadüfî değişken olma özelliğine sahiptir. Bu nedenle psikometride hata kuramı tesadüfî hatalar üstüne kurulmuştur. Tesadüfî hataların genellikle dört kaynağı olduğu kabul edilir."

11. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi tesadüfî hataların kaynağı değildir?**

A) Okul müdüründen kaynaklanan hata
B) Ölçme işlemini yapan kişiden/öğretmenden kaynaklanan hata
C) Ölçme aracından kaynaklanan hata
D) Bireyden/öğrenciden kaynaklanan hata
E) Fiziksel ortamdan kaynaklanan hata

Bağıl ölçüt anlatılırken, ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine/normuna dayalı olarak belirleniyorsa "bağıl"dır, denilmişti. Hah, işte oradaki norm buradan geliyor.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.D 4.E 5.D 6.C 7.E 8.E 9.C 10.B 11.A

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Geçerlilik tüm hata kaynaklarından etkilenirken klasik test kuramına göre güvenilirlik yalnızca ..... hatalardan etkilenir."

1. **Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?**

   A) Sabit
   B) Sistematik
   C) Tesadüfî
   D) Karmaşık
   E) Basit

2. **Psikometrik niteliklerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

   A) Güvenilirlik, geçerlilik için bir **ön şart**; ancak **yeterli şart** değildir.
   B) Bir test güvenilir ise geçerli **olmayabilir**; ancak bir test geçerli ise **büyük olasılıkla** güvenilirdir.
   C) Bir ölçme aracının geçerliliği ve güvenilirliğinden bahsedilemez.
   D) Ölçme araçlarından elde edilen puanların geçerliliği ve güvenilirliğinden bahsedilebilir.
   E) "Geçerlilik ve güvenilirlik bir varlık-yokluk sorunu değil, derece sorunudur." diyemeyiz.

"Ölçme araçlarının psikometrik nitelikleri şu durumlara göre değişebilir:
(I)Ölçme amacının değişmesi
(II)Uygulama grubunun değişmesi
(III)Dilin eskimesi/değişmesi
(IV)Maddelerde ve/veya alt ölçeklerde yapılan değişiklikler
(V)Farklı kültürler
(VI)Kuramsal bilgi birikiminde değişiklikler."

3. **Yukarıdaki bilgilerden kaç tanesi doğrudur?**

   A)2 **B)**3 **C)**4 **D)**5 **E)**6

"....., en az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik bir tekniktir. "r" ile sembolize edilir. Örneğin
• Öğrencilerin derse ilişkin tutumları ile ders başarıları arasında bir ilişki var mıdır?
• Öğretmenlerin ders saati yükleri ile iş doyumları arasında bir ilişki var mıdır?
• Saç uzunluğu ile zekâ arasında bir ilişki var mıdır?"

4. **Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?**

   A) Korelâsyon
   B) Doğru Orantı
   C) Ters Orantı
   D) Pozitif İlişki
   E) Negatif İlişki

5. **Korelâsyon ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

   A) Korelâsyon -1 ile 1 arasında değer alır ve bu iki değer arasında matematiksel olarak sonsuz birim vardır.
   B) Pozitif korelâsyon iki değişken arasında doğru orantılı ilişki anlamına gelir.
   C) Ders çalışma süresi ile sınav notu ya da gelir ile tüketim arasında pozitif bir korelâsyonun elde edilmesi beklenir.
   D) Sıfır korelâsyon, iki değişken arasında sistematik bir ilişkinin olmadığı anlamına gelir ve bu duruma mükemmel ilişki de denir.
   E) Negatif korelâsyon, iki değişken arasında ters orantılı ilişki anlamına gelir.

"(I)Korelâsyon katsayısı hakkında kabaca **iki tür** belirleme yapmak gerekir ki bunlardan birincisi **yön**, diğeri ise **miktar**dır. **(II)Yön, negatif ya da pozitif** olarak değerlendirilirken **miktar,** kabaca **düşük, orta ya da yüksek** olarak nitelendirilir. **(III)Miktar için** kesin sınırlar olmamakla birlikte alanyazında genellikle **kabul gören aralıklar** şunlardır: ±.00-.29**(Düşük)** ±.30-.70**(Orta)** ±71-1.00**(Yüksek)** **(IV)**Bir korelâsyon katsayısının **negatif ya da pozitif** olması **büyüklük-küçüklük** belirtmez, **yön** bildirir. **(V)**Korelâsyon katsayısı ile neden-sonuç ilişkisi kurulamaz.

6. **Korelasyona ilişkin yukarıdaki bilgilerden kaç tanesi doğrudur?**

   A)1 **B)**2 **C)**3 **D)**4 **E)**5

"..... geçerliliği bir testin ölçülmek istenen davranışları ne derece içerdiğiyle ilgilidir. Ne amaçla kullanılırsa kullanılsın test, ölçmeye konu olan davranışları yeterli ve dengeli bir biçimde temsil etmelidir. Bir testin ..... geçerliliğinin yüksek olduğunun söylenebilmesi için 'testteki soruların/maddelerin ölçülecek özellikler evrenini (konu kapsamını/içeriği) yeterli ve dengeli bir biçimde ölçüyor olması ve her bir sorunun/maddenin ölçmek istediği özelliği doğrudan ölçmesi, diğer bir deyişle kazanımla doğrudan ilgili olması' gerekir. Testin ..... geçerliliğinin yüksek olduğunun söylenebilmesi için bu iki kriter birden sağlanmalıdır."

7. **Geçerlilikle ilgili yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?**

   A) Yapı
   B) Kapsam
   C) Yordama
   D) Zamandaş
   E) Ölçüt Dayanıklı

Eyüp YILDIRIM

"Belirtke tablosunun hazırlanması: Bir ..... geçerliliği sorgulamasında **öncelikle ölçmeye konu olan içerik dâhilinde davranışların belirlenmesi** gerekir. Bu noktada en çok kullanılan yöntemlerden biri **belirtke tablosu hazırlamaktır**. Öğretmen **satırda davranışları, sütunda hedefleri** yazar; belirlediği madde sayısı doğrultusunda davranış ve hedefleri **yeterli ve dengeli bir biçimde temsil eden** alanları seçer."

8. Geçerlilikle ilgili yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) Yapı
B) Yordama
C) Zamandaş
D) Ölçüt Dayanıklı
E) Kapsam

9. Yordama geçerliliği ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Yordama, tahmin demektir ancak her tahmin yordama değildir.
B) Bir tahminin yordama olabilmesi için elde geçerli ve güvenilir bir veri olması ve bu verinin sınanabilir olması gerekir.
C) Yordama, eldeki sınanabilir veriden yola çıkarak geleceğe, henüz gerçekleşmemiş bir olguya ilişkin yapılan tahmindir.
D) Ölçme araçlarının çoğunda bireylerin geçmişteki davranışlarının kestirilmesi söz konusudur.
E) Yordama geçerliliği, ölçme aracının kestirim işini ne ölçüde doğru ve isabetli yaptığı ile ilgili bir sorgulamadır.

"Yordama geçerliliğinde en zor ve önemli nokta ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesidir."

10. Buna göre ölçütün belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken noktalardan hangisi yanlıştır?

A) Ölçüt, ölçme aracının yordamaya çalıştığı değişkenle doğrudan ilgili olmalıdır.
B) Ölçüt; kararsız olmalı, günden güne değişmelidir.
C) Açıktır ki kendisi kararsız olan bir özellik hiçbir araçla yordanamaz.
D) Bireylerin özelliğini gerçekten yansıtan, nesnel ve güvenilir bir ölçüt olmalıdır
E) Elde edilmesi kolay ve ekonomik olmalıdır.

"Bu geçerlilik türü alanyazında hâlihazır geçerlilik, benzer ölçekler geçerliliği, uygunluk geçerliliği adı ile de anılmaktadır.

..... geçerlilik sorgulamalarında ölçüt puan eş zamanlı olarak elde edilebilir. Geliştirilen ölçme aracı ile ilişkili olabilecek nitelikleri ölçen ve geçerliliği yüksek bir aracın puanı ölçüt puan olarak ele alınabilir. Daha sonra geliştirilen ölçme aracı ve ölçüt araç aynı zamanda uygulanıp iki araçtan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir."

11. Buna göre metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) Zamandaş
B) Yapı
C) Yordama
D) Ölçüt Dayanıklı
E) Kapsam

"..... geçerliliği, **bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi örneklediğiyle** ilgilidir. İnsan davranışları ve özellikleri çoğunlukla **soyut bir yapıya** sahiptir. **Zekâ, sevgi, merak, sosyal uyum ve ruh sağlığı gibi soyut** kavramları psikolojik testlerle ölçebilmek için **önce bu kavramların içeriğinin bilinmesi** gerekir. Birey ne tür davranışlar gösterdiği zaman hangi niteliklerin varlığına ya da yokluğuna karar verilebileceğine ilişkin ölçütler geliştirilmesi gerekmektedir. ..... geçerliliği bir yandan **testin ölçtüğü niteliklerin neler olduğunu araştırma,** diğer yandan **testi alan kişilerin elde ettikleri puanların ne anlama geldiğini** açıklama çabalarıyla ilgilidir.

Bir kişi, **geleneksel aile biçimi ile çocuk yetiştirme biçimi** arasındaki **ilişkiyi** incelemek amacıyla bir ölçek geliştirip bu ölçeğin ..... geçerliliğini ortaya koymak istediğinde, **geleneksel aile yapısı ve çocuk yetiştirme kavramlarının ne anlamlara geldiğini, ölçme aracındaki maddelerin bu anlamlara uygunluğunu** araştırarak ..... geçerliliği konusunda karar verebilir."

12. Geçerlilikle ilgili yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) Yordama
B) Zamandaş
C) Yapı
D) Ölçüt Dayanıklı
E) Kapsam

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.E 4.A 5.D 6.E 7.B 8.E 9.D 10.B 11.A 12.C

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"..... bir ölçme aracı, aynı özellikle ilgili olarak arka arkaya yapılan ölçmelerde yaklaşık olarak aynı sayısal sonucu verir; diğer bir ifadeyle bir test, aynı gruba iki ya da üç kez uygulandığında gruptaki her bir kişi bütün uygulamalarda yaklaşık olarak aynı puanı almalıdır. Bir testin ölçmek istediği özelliği ölçebilmesi için o testin söz konusu olan özelliği kararlı olarak ölçmesi gerekir."

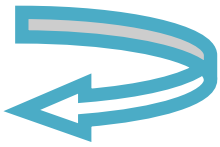
1. Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) Kullanışlı
B) Ekonomik
C) Güvenilir
D) Geçerli
E) Dayanıklı

"Güvenilirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değişir. Güvenilirlik katsayısı için alanyazında genellikle ..... ve üstü ölçüt kabul edilir. Ancak bu değerin de çok yüksek bir değer olmadığı, 0.70-0.80 arası güvenilirliğin ancak ön bilgi elde etmek amacıyla kullanılabileceği ifade edilir. Genel yetenek gibi bilişsel özellikleri ölçen testlerde güvenilirlik katsayısının 0.90 ve üzerinde olması arzu edilir."

2. Metinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) 0.30
B) 0.40
C) 0.50
D) 0.60
E) 0.70

"Güvenilirlik, genellikle birden çok uygulamaya dayalı ve tek uygulamaya dayalı yöntemler başlıkları altında ele alınır."

3. Aşağıdakilerden hangisi güvenilirliği ölçen tek uygulamaya dayalı yöntemlerden değildir?

A) KR-20
B) KR-21
C) Cronbach alfa
D) Test-tekrar test
E) Test yarılama

"Bu yöntem ile test güvenilirliğini test etmek için bir test, aynı gruba, belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanır. Daha sonra bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlarla ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Elde edilen korelasyon katsayısına kararlılık (devamlılık/istikrarlılık) katsayısı adı verilir."

4. Metinde sözü edilen ve güvenilirliği iki kez ölçen uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

A) Test-tekrar test
B) KR-20
C) KR-21
D) Cronbach alfa
E) Test yarılama

5. Test-tekrar test yöntemiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Bu yöntem, ölçülen özelliğin kararlı olduğu durumlarda uygulanması gereken bir yöntemdir.
B) Bu yolla test güvenilirliğini kestirmede karşılaşılan önemli bir sorun, testin iki uygulanışı arasındaki zaman aralığının ne kadar olması gerektiğidir.
C) Birinci uygulamada maddeleri hatırlamayacak kadar uzun, ölçülen özellikte köklü değişimler oluşmayacak kadar kısa olmalıdır.
D) Bu yöntem yetenek testleri, kişilik envanterleri vb. psikolojik ölçme araçlarından çok başarı testleri için kullanılabilir.
E) Genel yetenek testi için aradaki zaman daha uzun tutulabilirken tutum ölçeği için daha kısa tutulabilir.

"İki uygulamaya dayalı yöntemlerde güvenilirliğin 'kararlılık' boyutu öne çıkar. Güvenilirliğin bir boyutu da testin 'tutarlılığı'dır. Tek uygulamaya dayalı güvenilirlik sorgulama yöntemleri ile 'Test kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturur mu?' sorusuna yanıt aranır. Bu nedenle bu yöntemlerin tümünden elde edilen katsayı 'iç tutarlılık katsayısı' olarak adlandırılır."

6. Buna göre aşağıdaki yöntemlerden hangisinde 'iç tutarlılık katsayısı' öne çıkmaz?

A) KR-20
B) KR-21
C) Cronbach alfa
D) Test yarılama
E) Test-tekrar test

Not: Güvenilirlik ve geçerlilikle ilgili en az 1, en çok 2 soru mutlaka bekliyorum. Her ne kadar hiç kullanmasak da özellikle bu "test-tekrar test" yöntemine dikkat! Tabloyu incelerseniz iki uygulamalı yöntemden ikisi gösterilmiş ve fakat sadece bu yöntemin üzerinde uzun uzun durulmuş! Bu nedenle soru gelmesi sürpriz olmaz!

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Bu yöntemle güvenilirliği tahmin etmede uygulanmış bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir. Buradaki en temel sorunlardan biri testin iki eşdeğer yarıya nasıl bölünmesi gerektiği ile ilgilidir. En sık başvurulan yöntemler: a) ilk yarı ve son yarı b) tek ve çift ve c) rastlantısaldır.

İlk ve son yarı yöntemi her test için uygun değildir. Maddeler basitten zora doğru sıralanmış, konu içeriklerine ya da faktörlere göre kümelenerek yerleştirilmiş ve madde sayısı çok fazla ise uygun değildir."

7. **Hakkında bilgi verilen ve "iç tutarlılık katsayısını" belirleyen yöntem aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) KR-20
   B) Test yarılama
   C) KR-21
   D) Cronbach alfa
   E) Eşdeğer(Paralel)Testler

"Testin kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı ile ilgili bilgi verir. Bu nedenle her iki yöntemle de testin iç tutarlılığı değerlendirildiğinden bu yöntemlerden elde edilen katsayıya iç tutarlılık katsayısı adı verilir.

Bu yöntemlerle güvenilirlik kestirimi, puanlamanın kategorik olduğu ölçme araçları için uygundur. Puanlamanın kategorik olması, doğru yanıtlara 1 puan, yanlış ve boş bırakılan maddelere 0 puan vererek puanlamanın yapıldığı ya da maddenin yanıtının iki seçenekli verildiği durumlardır. Eğer testteki maddeler farklı ağırlıklarla puanlanmışsa ya da test puanları şans başarısı için düzeltilmişse bu formüller kullanılmaz."

8. **Hakkında bilgi verilen ve "iç tutarlılık katsayısını" belirleyen yöntem/ler aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Test yarılama
   B) Test-tekrar test
   C) Cronbach alfa
   D) Eşdeğer(Paralel)Testler
   E) KR-20/21

Öğrenmenin temelinde "merak ve istek" olsa da, "ihtiyaç" da çok hatta en önemli faktörlerden biri. Güvenilirliği ölçen bu yöntemleri hiç kullanmayacağım için öğrenmeye karşı bir direnç var bende.

"Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise KR20 ile aynı mantık üzerine kurulu ..... hesaplanır. Elde edilen katsayının ismi yine iç tutarlılık katsayısıdır. Derecelendirme ölçekleri puanlamanın çok kategorili (1-2-3-4 gibi) olduğu araçlara örnek verilebilir."

9. **"İç tutarlılık katsayısını" belirleyen ve boşluğa getirilmesi gereken yöntem aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Test yarılama
   B) Test-tekrar test
   C) Eşdeğer(Paralel)Testler
   D) Cronbach alfa
   E) KR-20/21

10. **Güvenilirliği ve geçerliliği artırmayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

    A) Güvenilirlik temelde tesadüfî hatalardan arınık olma durumu olduğu için tesadüfî hata kaynaklarını azaltmaya yönelik eylemler güvenilirliği artırır.
    B) Bir testteki madde sayısı arttıkça birimler küçüldüğünden duyarlılık artar, bu nedenle hata miktarı azalacağından güvenilirlik artar.
    C) Testteki maddeler açısından benzeşiklik (homojenlik) arttıkça güvenilirliğin artması, diğer taraftan ayrışıklık (heterojenlik) arttıkça güvenilirliğin düşmesi beklenmez.
    D) Bir ölçme işleminde genel bir ilke olarak puanlayıcı sayısı arttıkça güvenilirlik artar.
    E) Puanlama nesnelliği, güvenilirliği büyük ölçüde etkiler.

"Maddelerin dil bilgisi kurallarına uygun, açık ve anlaşılır yazılması belki de güvenilirliği en çok artıran etmenlerden biridir. Bu koşul sağlanmadığı takdirde diğer koşulların çok fazla önemi olmayabilir. İyi madde yazarı olmanın temel özelliklerinden biri de ana dilini iyi kullanma becerisidir."

11. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi güvenilirliği en çok etkileyen durumdur?**

    A) Soru sayısı
    B) İfade netliği
    C) Test süresi
    D) Test yönergesi
    E) Madde güçlüğü

Not: Güvenilirlik ve geçerliliği artırmayla ilgili mutlaka soru gelecektir. Çünkü soru hazırlarken meslek hayatımızda da sürekli karşımıza çıkan bir durum. Mesela soruyu hazırlayan ben olsaydım 10 veya 11. soruyu kesin sorardım.

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.D 4.A 5.D 6.E 7.B 8.E 9.D 10.C 11.B

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

1. Güvenilirliği ve geçerliliği artırmayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Geçerlilik yalnızca tesadüfî hatalardan değil, aynı zamanda sabit ve sistematik hatalardan da etkilendiği için öğretmenin sabit ve sistematik hatalardan da arındırmaya yönelik alacağı tüm tedbirler geçerliliği de artıracaktır.
B) Veri elde edilecek grubun (örneklem) büyüklüğü arttıkça grubun heterojenleşmesinden dolayı güvenilirlik artar.
C) Güvenilirliği artıran faktörler geçerliliği artırmaz.
D) Fiziksel ortamın ses, sıcaklık, ışık, koku, dikkat dağıtıcı uyarıcılar, ergonomi vb. etmenler açısından uygun hâle getirilmesi güvenilirliği artıran bir etmendir.
E) Eğer süreli bir test uygulaması ise sürenin yeterli verilmesi gerekir.

"Test, eğitimde bireylerin özelliklerini belirlemeye yönelik ölçme araçlarında kullanılan genel bir kavramdır."

2. Test geliştirmede ilk basamak aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kapsamın belirlenmesi ve belirtke tablosunun oluşturulması
B) Denemelik maddelerin/soruların yazılması
C) Denemelik test formunun hazırlanması
D) Maddelerin/soruların gözden geçirilmesi
E) Amacın belirlenmesi

"(I)Çoktan seçmeli madde türünden sonra en çok kullanılan ikinci madde tipidir. (II)Genellikle öğrencinin bilimsel gerçekleri, tarihî olayları, kesin yargıları tanıması ve hatırlaması; olguları ve gerçekleri kişisel yargı ve görüşlerden ayırt etmesi ölçülmek istendiğinde kullanışlıdır. (III)Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, diğer bir ifadeyle kullanışlıdır. (IV)Soru sayısı artırılabilir. (V)Sistematik hata karışma olasılığı çoktur."

3. Doğru-yanlış maddeleri ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

4. Aşağıdakilerden hangisi doğru-yanlış maddelerinin dezavantajlarından değildir?

A) Şans başarısı olasılığı yüksektir.
B) İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.
C) Öğrenme eksiklerini belirleyemez.
D) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
E) Her derste/konuda kesin yanlış denebilecek durumlar belirlemek zordur.

Dezavantaj sorularına dikkatle yaklaşılmalıdır. Tuzak sorular!Aman aman!

5. Aşağıdakilerden hangisi doğru-yanlış maddelerinin yazım kurallarından değildir?

A) Her madde tek ve belirli bir fikri belirtmelidir.
B) Doğru yanlış maddesi, kesinlikle doğru ya da kesinlikle yanlış olmalıdır.
C) Bir maddenin yanlışlığı önemsiz bir ayrıntıda ya da aldatıcı bir noktada olmamalıdır.
D) Mümkün olduğunca olumsuz ifadeler kullanılmalıdır.
E) Kanı ifadeleri kendiliklerinden doğru ya da yanlış olmadığından bir kaynağa dayandırılarak verilmelidir.

"(I)Bir maddenin ifadesi kısa, açık ve yalın olmalıdır. (II)İyi kurgulandığı takdirde doğru-yanlış maddeleri ile üst düzey öğrenmeler de yoklanabilir. (III)Doğru-yanlış maddeleri aynı kapsamdan geliyorsa ortak bir soru kökü altında birleştirilebilir. (IV)Doğru ve yanlış maddeler, testte belirli bir örüntüye göre yerleştirilmelidir.(V)Doğru ve yanlış maddelerin ifadesi yaklaşık olarak aynı uzunlukta olmalıdır. (VI)Olumsuz anlama sahip bir sözcük ya da ifade varsa altı çizilmelidir. (VII)İpucu vermekten kaçınmak gerekir. (VIII)Üst düzey becerileri yoklamak için tablo, grafik, harita ya da okuma parçası gibi bir öncülün kullanılması önerilmez."

6. Doğru-yanlış maddeleri ile ilgili yukarıdaki yargılardan kaç tanesi doğrudur?

A)3 **B)**4 **C)**5 **D)**6 **E)**7

(I)Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolaydır. (II)Bu sebeple kullanışlı olduğu söylenebilir. (III)Soru sayısı artırılabilir. (IV)Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur. (V) Şans başarısı olasılığı yüksek olup iyi yazılmadığında genellikle üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.

7. Eşleştirme maddeleri ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi dezavantaja işaret etmektedir?

A)V **B)**IV **C)**III **D)**II **E)**I

8. Aşağıdakilerden hangisi eşleştirme maddelerinin yazım kurallarından biri değildir?

A) Her eşleştirme soru grubunda yönerge/açıklama yazılmalıdır
B) Seçeneklerin kullanılıp kullanılmayacağı, birden fazla kez kullanma durumu belirtilmelidir.
C) Bir eşleştirme maddesinde yer alan öncüller ile seçeneklerin her birinin benzeşik (homojen) ögelerden oluşmasına gerek yoktur.
D) Uzun ifadeler öncül olarak kullanılmalı ve öncüller sütunu sayfanın sol sütununa, cevaplar sütunu ise sayfanın sağ tarafına yerleştirilmelidir.
E) Bir eşleştirmeli maddeler grubundaki madde sayısı, en az 6, en çok 15 olmalıdır.

"• Hazırlanması zor ancak puanlaması kolaydır.
• Puanlama objektiftir.
• Üst düzey bilişsel becerilerle ilgili madde yazmak zordur. O yüzden yazılan maddeler genellikle bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarındadır.
• Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle sentez düzeyinde soru sormak olanaklı değildir. Bu nedenle bir test yalnızca çoktan seçmeli maddelerden oluşuyorsa yaratıcılığın denetlenmediği yönünde haklı bir eleştiri vardır.
• Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle puanlara şans başarısı karışma ihtimali vardır.
• Çok sayıda soru sorulabilir.
• Sistematik hata karışma ihtimali çok düşüktür.
• Çeldirme mantığı temellidir."

(Not: 9 ve 10. soruları metne göre cevaplayınız!)

9. Yukarıda özellikleri belirtilen ölçme araç ve yöntemi hangisidir?

A) Doğru-Yanlış Maddeleri
B) Eşleştirme Maddeleri
C) Çoktan Seçmeli Maddeler
D) Cümle Tamamlama
E) Kısa Cevaplı Sorular

10. Özellikleri verilen ölçme araç ve yönteminde sentez düzeyinde soru sormanın imkânsızlığı ve puanlara şans başarısı karışma ihtimalinin nedeni nedir?

A) Çok sayıda soru sorulabildiği için
B) Puanlaması objektif olduğu için
C) Hazırlanması zor olduğu için
D) Doğru cevabı içinde taşıdığı için
E) Çeldirme mantığına dayandığı için

11. Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli maddelerin yazım kurallarından biri değildir?

A) İdeal bir çoktan seçmeli maddede, bilen bir öğrenci, **seçenekleri görmesine gerek kalmaksızın** doğru cevabı verebilmelidir.
B) Öğrencinin sözcük repertuarında bulunmayan, henüz öğrenmediği sözcük, kavram ve terimler tabiî olarak kullanılabilir.
C) Bir durumun resim ya da fotoğrafla anlatılabildiği durumda, çokça cümle kurmak yerine görsellerden yararlanılabilir.
D) Bir maddeyi okuyan bir öğrenci öğretmenin zihninden geçeni keşfetmek zorunda değildir.
E) Karışık bir dil yerine ortalama bir öğrencinin anlayabileceği bir dil kullanılmalıdır.

Ölçme araç ve yöntemlerinden 2-3 soru gelme ihtimali çok yüksek! Bu yüzden her detayı sorulara taşımaya gayret ediyorum.

12. Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli maddelerin yazım kurallarından biri değildir?

A) Madde kökünde gereksiz yere sözcük kullanılmamalı, gereksiz sözcük tekrarından kaçınılmalıdır.
B) Bir maddenin doğru yanıtı, başka bir maddenin kökünde ya da seçeneklerinde bulunmamalıdır.
C) Seçeneklerin hepsi birbirleriyle tutarlı ve ayrı gramatik yapıya sahip olmalıdır.
D) Bazen, çoğunlukla, genellikle, sıklıkla ya da zaman zaman; hiçbir zaman, asla, daima, hiçbiri, her zaman, tümü gibi ipucu olabilecek kelimeler gayet tabiî olarak kullanılabilir.
E) Birbirinin tam zıddı olan durumların seçeneklerde verilmesi çoğunlukla uygun değildir.

13. Aşağıdakilerden hangisi çoktan seçmeli maddelerin yazım kurallarından biri değildir?

A) Seçenekler yazılırken anlamca birbirini içeren/kapsayan ifadelerin kullanılmamasına dikkat edilmelidir.
B) Seçeneklerin uzunlukları birbirine eşit olmalıdır.
C) Doğru cevaplar teste dağıtılırken dikkat edilmeli, dolayısıyla doğru cevapların bir örüntü göstermesi sağlanmalıdır.
D) "Hepsi" ve "hiçbiri" bir seçenek olarak kullanılmamalıdır.
E) Bütün aşamalarında hem madde kökünde hem de seçeneklerde dil bilgisi ve imla kuralları konusunda yüksek bir titizlik ve özen göstermek çok önemlidir.

"Çoktan seçmeli maddelerde **seçenek sayısı** genellikle **4 ya da 5 olsa da seçenek sayısını belirleyen temel faktör** öğrencinin içinde olduğu **gelişim dönemi**dir. **Lise ve daha üstü öğretim düzeylerinde 5, ortaokul düzeyinde 4** ve **ilkokul düzeyinde 3** seçenek kullanılabilir."

14. Metne göre seçenek sayısını belirleyen temel faktör nedir?

A) Öğrencinin kültürel düzeyi
B) Öğrencinin zekâ düzeyi
C) Öğrencinin fiziksel gelişimi
D) Öğrencinin gelişim dönemi
E) Öğrencinin okuma düzeyi

"Hangi özellik ölçülürse ölçülsün, çoktan seçmeli madde yazımının bütün aşamalarında hem madde kökünde hem de seçeneklerde dil bilgisi ve imla kuralları konusunda yüksek bir titizlik ve özen göstermek çok önemlidir. İyi bir madde yazarı; madde yazılan alanı çok iyi bilmeli, madde yazma teknik ve yöntemlerinden haberdar olmalı, maddelerin yazılacağı dili kullanmada becerikli olmalı ve testin uygulanacağı öğrencilerin gelişim düzeyini çok iyi bilmelidir."

15. Yukarıdaki metinden iyi bir madde yazarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Alanında çok iyi olmalıdır.
B) Madde yazma tekniklerinden haberdar olmalıdır.
C) Dili kullanmada becerikli olmalıdır.
D) Öğrencilerin gelişim düzeyini bilmelidir.
E) Öğrencilerin kültürünü sahiplenmelidir.

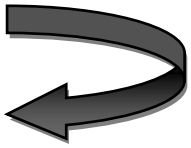
CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.E 4.D 5.D 6.E 7.A 8.C 9.C 10.D 11.B 12.D 13.C 14.D 15.E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Testi Alan Kişi Sayısına Göre	Uygulanan Süreye Göre	Ölçülen Niteliğe Göre	Değerlendirme Yaklaşımına Göre	Hazırlanış Biçimine Göre	Veri Toplama Tekniğine Göre
I	II	III	IV	V	VI
1.Bireysel	1. Süreli	1.Objektif	1.Hız Testleri	1.Standart	1.Performans
2. Grup	2 Süresiz	2.Sübjektif	2.Güç Test.	2.Öğretmen Yapımı	2.Kâğıt-Kalem

1. **Test türlerini gösteren yukarıdaki tabloda alt maddelerden hangi ikisi yer değiştirmelidir?**

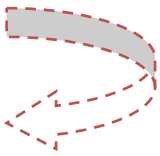
A) I-II
B) II-III
C) III-IV
D) IV-V
E) V-VI

"**Cevaplayıcıların sorulara cevap verme konusunda sınırsız bir özgürlüğü** vardır. **Sınırsız cevap özgürlüğünün hem avantajı hem de dezavantajı bulunmaktadır.**"

2. **Sözü edilen ölçme yöntemi hangisidir?**

A) Essay(Yazılı Yoklama)
B) Kısa Cevaplı Sorular
C) Cümle Tamamlama
D) Sözlü Yoklama
E) Çoktan Seçmeli

3. **Aşağıdakilerden hangisi essay (yazılı yoklama) ölçme yönteminin dezavantajlarından değildir?**

A) Öğrenci sınırlı bir bilgiye sahipse soruyla ilgisi olmayan ve aklına estiği gibi uzun cevaplar yazabilir.
B) Çok fazla soru sorulamaması bir nakısadır.
C) Puanlar sadece öğrencinin sahip olduğu bilgiyi değil; öğrencinin anlatım biçimini, yazı güzelliğini, bilgisini örgütleme biçimini de yansıttığı için sistematik hata miktarı artabilir.
D) Puanlama öznelliği belki de en önemli eksikliğidir.
E) Öğrencinin yalnızca sahip olduğu bilgiyi değil, aynı zamanda zihninin nasıl işlediğini anlama olanağı sağlar.

"....."de nesnelliği artırma yolları şunlardır:
• Ayrıntılı bir cevap anahtarı çıkarılmalıdır. Öğrenci ne yaparsa kaç puan verileceğinin belirlenmesi gerekir.
• Bütüncül (holistik) ya da analitik rubrik hazırlanabilir.

4. **Boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

A) Kısa Cevaplı Sorular
B) Cümle Tamamlama
C) Sözlü Yoklama
D) Çoktan Seçmeli
E) Essay(Yazılı Yoklama)

Not: Essay, esasen deneme anlamına gelir. Bu türde ilk yazıları 16. yüzyılda Fransız yazar Michel de Montaigne yazdı ve Essais (Denemeler) adıyla yayımladı. Bugün yazı, rapor, makale, deneme, kompozisyon gibi anlamlarda kullanılmaktadır.

"Bu testler; öğrencinin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplandırabileceği sorulardan oluşur. Öğrencinin aklının estiği cevabı yazmasını büyük ölçüde engelleyecek bir özelliğe sahiptir. Bundan ötürü maddeleri cevaplandıran bir cevaplayıcının yazacağı cevaplar çok kısadır. İstenen cevapların kısa ve belirgin olması, testlerin puanlanmasını genellikle nesnel kılar. Kısa cevap, soru cümlesi ya da eksik cümle yapısında olabileceği gibi hatırlama ya da tanımayı gerektiren bir yapıda da olabilir."

5. **Hakkında bilgi verilen test yöntemi hangisidir?**

A) Essay(Yazılı Yoklama)
B) Kısa Cevaplı Sorular
C) Cümle Tamamlama
D) Sözlü Yoklama
E) Çoktan Seçmeli

6. **Aşağıdakilerden hangisi kısa cevaplı testlerin dezavantajıdır?**

A) Hazırlanması ve uygulanması kolaydır.
B) Puanlaması da kolay olup kullanışlıdır.
C) Soru sayısı artırılabilir.
D) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
E) İyi yazılmadığında genellikle üst düzey bilişsel özellikler ölçülemez.

"**Kısa cevaplı/sınırlı cevap gerektiren soru grubudur. Bu tür sorularda öğretmen önemli gördüğü bir cümleyi alır, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarır ve yerine bir boşluk koyar. Öğrenciden o cümleyi anlamlı bir biçimde tamamlaması istenir. Bu tür sorular, boşluk doldurma olarak da geçmektedir.**"

7. **Hakkında bilgi verilen test yöntemi hangisidir?**

A) Cümle Tamamlama
B) Essay(Yazılı Yoklama)
C) Kısa Cevaplı Sorular
D) Sözlü Yoklama
E) Çoktan Seçmeli

"**(I)Her kısa cevap maddesi, yalnızca tek bir doğru cevabı olacak biçimde yapılandırılmalıdır. (II)Bir maddenin ifadesinde, o maddenin cevabının bulunmasında işe yarayacak ipuçları vermekten kaçınılmalıdır.(III)Herkesçe aynı biçimde algılanmayacak ve öğrencinin 'Acaba öğretmenim bununla neyi kastediyor?' sorusunu soracağı biçimde soru yazmak gerekir. (IV)Maddenin cevabında birden çok ayrıntı varsa o ayrıntıların her birine ayrı puan vermek gerekir.(V)Cümlenin gramer yapısı bağlamında ipucu genellikle eklerle verilmektedir.**"

8. **Yukarıda sözü edilen cümle tamamlama sorularının yazım kurallarından hangisi yanlıştır?**

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Bu tür sınavlar çok iyi organize edilse/kurgulansa dahi ciddi bir ölçme hatası barındırma potansiyeline sahiptir. Ancak bütün bu potansiyel sınırlılıklarına rağmen sözlü yoklamalar özellikle dile dayalı becerilerin ölçülmesi için geleneksel yöntemler içindeki tek türdür. Sözlü anlatım, diksiyon, yabancı dil dersinde konuşma, solfej ve şarkı söyleme vb.de kullanılır."

9. Hakkında bilgi verilen test yöntemi hangisidir?

A) Cümle Tamamlama
B) Essay(Yazılı Yoklama)
C) Kısa Cevaplı Sorular
D) Sözlü Yoklama
E) Çoktan Seçmeli

(I)• Sorular sözlü olarak sorulur ve cevap sözlü olarak verilir.
(II)• Öğretmen ile öğrenci arasında karşılıklı ve devamlı bir etkileşim vardır.
(III)• Bireysel bir test olması nedeniyle her öğrenciye ayrı soru sorma zorunluluğu vardır.
(IV)• Bireysel bir test olması nedeniyle tüm öğrencileri test etmek için gereken süre fazla değildir.
(V)• Öğrencinin cevaplarını gözden geçirme şansı yoktur.

10. Sözlü yoklama ile ilgili yukarıda yargılardan hangisi yanlıştır?

A)I B)II C)III D)IV E)V

(I)• Cevaplama çoğu zaman üzerinde düşünmeye ve tasarlamaya olanak olmadan verilir.
(I)• Puanlama hemen yapılır. Bu ise cevabın doğruluğunun genel izlenimle yapılmasına neden olur.
(I)• Öğrencinin yerinde ayağa kaldırılması ya da tahtaya kaldırılması kaygı vb. bireyden kaynaklanan hata miktarını artırabilir.
(IV)• Öğretmenin ölçme sonucuna sistematik hata karıştırma olasılığı yoktur.
(V)• Sözlü anlatım becerisi iyi olan bir öğrenci, iyi olmayan bir başka öğrenciden daha az biliyor olsa da yüksek puan alabilir.

11. Sözlü yoklama ile ilgili yukarıda yargılardan hangisi yanlıştır?

A) V B) IV C)III D) II E) I

...
• Sınavın yapılması aşamasında öğrencilerin kaygısını artıracak davranışlardan kaçınılmalıdır. Hazırbulunuşluluk artırılmalıdır.
• Basit olan sorudan başlanmalıdır.
• Kayıt altına alın(a)mıyorsa puanlama hemen yapılmalıdır.
• Puana ilişkin dönüt hemen verilmelidir.
• Puanlamada sistematik hata kaynaklarına karşı dikkatli olunmalıdır.

"Uzman öğretmenlik sınavına hazırlanan Abdurrahman Hoca, yukarıdaki kuralları okumaktadır."

12. Abdurrahman Hoca'nın hangi test yönteminin uygulama kurallarını okuduğunu söyleyebiliriz?

A) Cümle Tamamlama
B) Sözlü Yoklama
C) Essay(Yazılı Yoklama)
D) Kısa Cevaplı Sorular
E) Çoktan Seçmeli

"Her madde/soru türünün avantajları olduğu gibi dezavantajları da vardır. Dezavantajları asgariye indirmenin yolu madde/soru çeşitlemesi yapmaktır; ancak özellikle ilkokulda, çocukların gelişim süreçleri de dikkate alındığında, madde/soru çeşidi sayısını çok ..... gerekir.

Geleneksel test etme yaklaşımları ürün odaklıdır. Eğitim sürecinde ürün elbette önemlidir; ancak ürün kadar öğrencinin süreçte bilgiyi nasıl yapılandırdığının izlenmesi de, beklenen ürünün ortaya konulabilmesi açısından çok önemlidir. Bu nedenle geleneksel ölçme yöntemleri, ... yöntemlerle desteklenmelidir."

13. Paragrafın anlam örgüsü dikkate alındığında boşlukların hangi kelimelerle tamamlanması gerekir?

A) artırmamak/destekleyici
B) azaltmamak/köstekleyici
C) artırmamak/besleyici
D) çeşitlemek/alternatif
E) düşürmemek/destekleyici

"Doğru-yanlış, cevaplayıcının verilen ifadelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu belirlemesinin istendiği madde türüdür. Doğru yanlış maddelerinde verilen bir tür '.....'dir."

14. Boşluğa hangi kelime getirilmelidir?

A) Önerme
B) Yargılama
C) Sorgulama
D) Pekiştirme
E) Deneme

CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.A 3.E 4.E 5.B 6.E 7.A 8.C 9.D 10.D 11.B 12.B 13.A 14.A

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Öğrencinin bir bütün olarak gelişim ve öğrenme süreci ile ürünlerini gösteren, aynı zamanda değerlendirilmesini de sağlayan sistemli ve amaçlı olarak oluşturulmuş dosyalardır. Amaç, öğrenciyi çok yönlü olarak ve öğrencinin gelişimini bir süreç olarak izlemek ve değerlendirmektir. Öğrencinin öz geçmişi, ilgileri, tutumları, becerileri, yetenekleri, öğrenme biçimi, sosyal özellikleri vb. özelliklerinin tanınması amaçlanır. Sürecin paydaşları; öğrenci, öğretmen, arkadaş, aile ve iletişimde olduğu diğer kişilerdir. Öğrencinin yalnızca okulda değil; aile ortamında, oyun ortamında ve dış çevrede tanınması amaçlanır."

(Not: 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayınız!)

1. Hakkında bilgi verilen destekleyici değerlendirme yaklaşımı hangisidir?

A) Öz Değerlendirme
B) Akran Değerlendirme
C) Portfolyo
D) Rubrik
E) Kontrol Listeleri

2. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Söz konusu değerlendirme yaklaşımı, öğrenciyi süreç ve ürünle bir bütün olarak değerlendirir.
B) Söz konusu değerlendirme yaklaşımında dosyalar, sistemli ve amaçlı olarak oluşturulur.
C) Öğrencinin öz geçmişi, ilgileri, tutumları, becerileri, yetenekleri, öğrenme biçimi ve sosyal özelliklerinin tanınması amaçlanır.
D) Öğrencinin, iletişimde olduğu her yerde tanınması hedeflenir.
E) Sürecin paydaşları ve iletişimde olduğu diğer kişiler dikkate alınmayabilir.

"Portfolyolar, öğrenciyi ...../..... olarak sınıflandırmayı sağlayan bir araç değildir."

3. Cümledeki boşluğa, hangi uygun kelimeler getirilmelidir?

A) özverili/özverisiz
B) duygulu/duygusuz
C) başarılı/başarısız
D) devamlı/devamsız
E) ilgili/ilgisiz

"Öğrenci portfolyosunun kabaca iki türü vardır. Bunlar; süreci ve ürünü yansıtan portfolyolar olarak ikiye ayrılır."

4. Buna göre ürünü yansıtan portfolyolar öğrenci hakkında hangi bilgiyi sunar?

A) Öğrenme ve gelişim sürecini
B) Bitmiş görevlerini
C) Başlangıç çalışmalarını
D) Süreçteki çalışmalarını
E) Karşılaştığı güçlükleri

(I)•Öğretmen kayıtları (gözlemler, anekdot kayıtları)
(II)•Öğrencinin çalışmaları
(III)•Öğrencinin sözel ve psikomotor becerilerini gösteren teyp ve video kayıtları
(IV)•Öğrencinin kendi çalışmaları hakkındaki düşünceleri, günlükler
(V)• Öğrenciye yazılan mektuplar
(VI)• Öğrencinin yazdığı mektuplar
(VII)• Öğretmenin aileye ve diğer öğretmenlere yazdığı mektuplar

5. Öğrencinin portfolyo içeriğini gösteren yukarıdaki cümlelerin kaç tanesinde yanlış bilgi sunulmuştur?

A)0 **B)**1 **C)**2 **D)**3 **E)**4

"Portfolyo oluşturma süreci; toplama, seçme, yansıtma ve sonuç süreçlerinden oluşur.

6. Aşağıdakilerden hangisi toplama süreciyle ilgili değildir?

A) Hangi çalışmaların toplanacağına ve hangi özelliklerin gözleneceğine karar verilmesi
B) Öğrencilere çalışmalarının bir dosyada toplanacağının açıklanması ve çalışmalarını saklama konusunda öğrencilerin teşvik edilmesi
C) Her öğrenci için sınıfta çalışmalarının toplanacağı ayrı bir kutu, dosya vb. oluşturulması
D) Her bir çalışmanın ve öğretmen kaydının üzerine tarih yazılması
E) Bu aşamada öğrenci "Bu çalışmayı niçin yaptık?" sorusunu yanıtlar.

- **Bu çalışmayı nasıl yaptım?**
- **Bu çalışmadan ne öğrendim?**
- **Bu çalışmayı daha da geliştirebilir miyim? Nasıl?**
- **Çalışmalarım içinde en çok sevdiğim hangisi? Neden?**
- **Bana zor gelen bir çalışmam var mı? Varsa neden?**
- **Bu çalışmayı portfolyoma neden koydum?**

7. Portfolyoyu herhangi bir çalışma dosyasından ayıran en önemli aşama olarak nitelendirilen ve yukarıdaki soruların yöneltildiği portfolyo aşaması hangisidir?

A) Toplama
B) Seçme
C) Yansıtma
D) Sonuç
E) Başlangıç

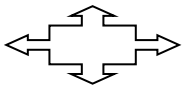
Gördüğünüz üzere portfolyodan 8 soru çıktı. Demek ki sınavdan 1 soru kesin var.

• Bu aşamada öğrenci "Bu çalışmayı niçin yaptık?" sorusunu yanıtlar.
• Okulda yaptığı çalışmalarla öğrendikleri arasında somut bağlar kurar.
• Tamamlanan portfolyo çalışmalarının öğrenci tarafından sınıf arkadaşları, öğretmeni ve ailesinden oluşan bir gruba sunumu yapılmalıdır. Portfolyonun sunumu, öğrencinin çalışmalarına önem vermesini sağlar ve kendine olan güvenini artırır.

8. Yukarıda sözü edilen portfolyo aşaması hangisidir?

A) Toplama
B) Seçme
C) Yansıtma
D) Sonuç
E) Başlangıç

"Öz değerlendirme, öğrencinin belirli bir konuda -bir ürünü ortaya koymada gösterdiği performans vb.- kendi kendisini değerlendirmesine denir."

9. Aşağıdakilerden hangisi öz değerlendirmenin sağladığı avantajlardan değildir?

A) Öğrencilerin zayıf ve güçlü yönlerini keşfetmesini sağlar.
B) Öz düzenleme becerisi artar.
C) Ölçütlü düşünme becerisi artar.
D) Öğrenme motivasyonunu artırır.
E) Öğrencilerin yanlı davranmalarına yol açabilir.

"Akran değerlendirme, öğrencinin ortaya koyduğu performansa ilişkin arkadaşlarının değerlendirmesine denir."

10. Aşağıdakilerden hangisi akran değerlendirmesinin sağladığı avantajlardan değildir?

A) Akranların değerlendirme sürecine katılması nedeniyle daha katılımcı, aktif bir eğitim ortamı sağlanabilir.
B) Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri artar.
C) Öğretmen dışındaki bir kaynaktan dönüt almak öğrencinin performansını artırabilir.
D) Yanlı davranma ve kişisel ilişkiler, olumlu ya da olumsuz yönde değerlendirmeye etki edebilir.
E) Eleştiri kültürünün gelişmesine katkı sunabilir.

"Performans ürünlerinin değerlendirilmesinde en sık kullanılan araçlardan biridir. Amaç, öğretmen tarafından ürünün genel izlenimle puanlamasındaki öznelliğini azaltmaktır. 'Bütüncül ve Analitik' olmak üzere ikiye ayrılır."

11. Yukarıda sözü edilen değerlendirme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dereceleme Ölçekleri
B) Rubrik
C) Kontrol Listeleri
D) Gözlem Formları
E) Portfolyo

"Gözlenen performans ürününün ölçütlere uygunluğunu 'evet-hayır', 'var-yok', 'gösterdi-göstermedi' vb. bir biçimde kategorik (1-0) olarak puanlama amacıyla kullanılan araçlardır.
• Özellikle sergilenecek performans detaylı ve ardışık eylemler gerektirdiği zamanlarda kullanışlıdır. Örneğin bir deneyin eyleme dökülmesi vb.
• Pek çok işlem adımında oluşan performanstaki eksik adımları belirlemek için oldukça uygundur."

12. Yukarıda sözü edilen değerlendirme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

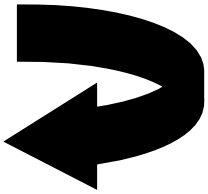
A) Dereceleme Ölçekleri
B) Rubrik
C) Kontrol Listeleri
D) Gözlem Formları
E) Portfolyo

"Bu araçların kullanımında performansa dayalı işlemler ilk baştan sonuna kadar listelenir ve davranışın karşısına davranışın gösterilme derecesi en az üçlü [örneğin tam gösterildi (3), kısmen gösterildi (2) ve gösterilmedi (1)] bir biçimde derecelendirilir."

13. Yukarıda sözü edilen değerlendirme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dereceleme Ölçekleri
B) Rubrik
C) Kontrol Listeleri
D) Gözlem Formları
E) Portfolyo

"Öğrenme çıktılarının somut olarak gözlenebildiği bazı alanlarda bu yöntem oldukça kullanışlıdır.

•Özellikle fen derslerinde, meslek liselerinin somut performans ürünlerinin geliştirildiği vb. alanlar için oldukça uygundur.
•Öğrenciler hakkında doğru ve hızlı bilgi elde edilmesini sağlar.
•Yarı yapılandırılmış biçimde olabileceği gibi tam yapılandırılmış bir formatta da olabilir."

14. Yukarıda sözü edilen değerlendirme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dereceleme Ölçekleri
B) Rubrik
C) Kontrol Listeleri
D) Gözlem Formları
E) Portfolyo

	Geleneksel Yöntemler	Destekleyici Yöntemler
I	Ürün değerlendirilir.	Süreç ve ürün birlikte değerlendirilir.
II	Bireyden ziyade gruba odaklıdır.	Odak noktası gruptan ziyade bireydir.
III	Başarının bireyler arası değerlendirilmesine odaklıdır.	Öğrencinin bireysel olarak gelişimine odaklıdır.
IV	Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü daha kolaydır.	Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir.
V	Değerlendirme öğrenmeyle bütünleşmiştir	Değerlendirme öğrenmeden ayrıdır.

15. Geleneksel ve destekleyici değerlendirme yöntemlerinin karşılaştırıldığı tabloda kaçıncı satırda bilgi yanlışlığı vardır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

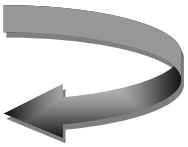
CEVAP ANAHTARI: 1.C 2.E 3.C 4.B 5.A 6.E 7.C 8.D 9.E 10.D 11.B 12.C 13.A 14.E 15.E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Test İstatistikleri, ölçme işlemi sonucunda bireylerin toplam puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir."

1. Aşağıdakilerden hangisi eğitimde en sık istatistiklerden değildir?

A) Merkezi Eğilim Ölçüleri
B) Değişkenlik Ölçüleri
C) Dağılım Özellikleri
D) Rubrik
E) Standart Puanlar

"Bu istatistik türünün bileşenleri; aritmetik ortalama, medyan (ortanca) ve moddur. Bu üç istatistiğin de temel işlevi bir puan dizisindeki merkezi bulmaktır. Bunu hesaplamak ne işimize yarar? Ne tür kararlar almamızı sağlar? Örneğin ortalama, grubun başarısı (ya da hangi özellik gözleniyorsa) hakkında kabaca da olsa fikir yürütmemizi sağlar. Söz gelimi ortalama 53 olursa grup başarı düzeyi açısından vasat, 82 olursa başarılı, 27 olursa başarı düşük vb. değerlendirmeler yapılabilir. Üstelik bazen bu ölçülerden herhangi biri ölçüt olarak kabul edilerek değerlendirme (bağıl) yapılabilir. Ancak bu istatistikler ile grup hakkında sınırlı değerlendirmeler yapılabilir."

2. Yukarıda sözü edilen test istatistik yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

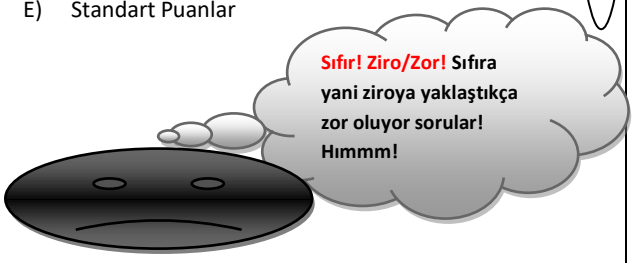
A) Değişkenlik Ölçüleri
B) Merkezi Eğilim Ölçüleri
C) Dağılım Özellikleri
D) Rubrik
E) Standart Puanlar

"Bu istatistik türünün bileşenleri; ranj (dizi genişliği), varyans, standart sapma ve çeyrek sapmadır. Grubun kabaca homojen ya da heterojen bir özellik gösterip göstermediği, standart sapma örnek olarak verilirse değişkenliğin ortalama etrafında nasıl dağıldığını gösterir. Puanların değişkenliği, grup hakkında biraz daha ayrıntılı bir değerlendirme yapılmasını sağlar."

3. Yukarıda sözü edilen test istatistik yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değişkenlik Ölçüleri
B) Merkezi Eğilim Ölçüleri
C) Dağılım Özellikleri
D) Rubrik
E) Standart Puanlar

"Grup hakkında bilgi elde etmemizi sağlayan bu istatistikler, genellikle histogramlar ya da çizgi grafikleri ile gösterilse de grubun dağılımı hakkında değerlendirme yapmamıza olanak sağlayan pek çok istatistik bulunmaktadır."

4. Yukarıda sözü edilen test istatistik yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değişkenlik Ölçüleri
B) Merkezi Eğilim Ölçüleri
C) Dağılım Özellikleri
D) Rubrik
E) Standart Puanlar

"(I)Madde İstatistikleri, ölçme işlemi sonucunda bireylerin madde puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir. (II)Eğitimde en sık kullanılan istatistikler madde güçlük indeksi, madde ayırt edicilik indeksi, madde güvenilirliği vb.dir. (III)Madde güçlük indeksi; maddenin kabaca zor mu, orta mı, kolay mı olduğunu gösteren bir istatistiktir. (IV)Madde güçlük indeksi 1'e yaklaştıkça maddenin zorlaştığı, 0'a yaklaştıkça kolaylaştığı anlaşılır. (V)0.50 civarı ise ortalama güçlükte olduğu biçiminde yorumlanır."

5. Madde İstatistikleri ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"…Nihayetinde testin ortalama güçlüğü hesaplandığında 0.50 olması ideal durumdur. Pekâlâ, 'Test zor ya da kolay olursa ne olur?' Bir test zorlaştıkça dağılımın sağa çarpık, kolaylaştıkça sola çarpık olma olasılığı artar. Diğer bir ifadeyle grup başarı düzeyi açısından homojenleşmeye başlar ve homojen bir dağılımda testin bilenle bilmeyeni birbirinden ayırt etme gücü azalabilir ve güvenilirlik katsayısı düşebilir. Diğer bir ifadeyle ayırt ediciliği ve güvenilirlik katsayısı yüksek bir ölçme işlemi için öğretmen zor ve kolay sınavlardan ziyade orta güçlükte bir test hazırlamalıdır. Daha önce de açıklandığı gibi elbette testte kolay ve zor sorular olabilir.

Madde ayırt edicilik indeksi ise maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edip edemediğine ilişkin bir istatistiktir. -1 ile 1 arasında değer alır ve genellikle alanyazında 0.30 ile 1 arası ayırt edici olarak nitelendirilir."

6. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) 0.50, ortalama güçlüğü hesaplamada beklenen bir istatistiktir.
B) Testin sağa veya sola çarpık olması, grubun başarı düzeyi bakımından homojen olduğunu gösterir.
C) Homojen dağılımda testin ayırt etme gücü azalır.
D) Testin ayırt etme gücünün azalması güvenilirlik katsayısını artırır.
E) Madde ayırt edicilik indeksi, -1 ile 1 arasında değer alır ve 0.30 ile 0 arası ayırt edici olarak kabul edilir.

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

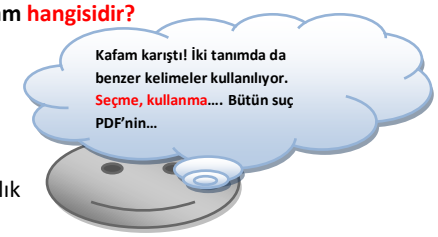
"Bilgilerin bir araya toplanıp, doğru bilgilerin seçilip ardından seçilen bilgilerin doğru şekilde kullanılması, gerçek ya da tasarlanan bir durumda kullanılabilme yetisini ifade etmektedir."

7. Tanımı yapılan kavram hangisidir?

A) Başarı
B) Erişi
C) Beceri
D) Yeterlik
E) Okuryazarlık

"Beceriyle çok ilişkilendirilen ve birçok kaynakta bir beceri türü olarak ifade edilen bir yapıdır. Günümüzde dünyada önem atfedilen eğitim izleme araştırmalarından birisi olan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programında (PISA) ölçülen özellikler '.....' olarak tanımlanmaktadır. Özellikle belirli bir alanda ilgili doğru bilgileri bulma, bu bilgileri yanlış bilgilerden ayıklama, bunun için temel okuryazarlık becerilerini kullanma, ardından doğru bilgileri seçerek ve uygun analiz yöntemlerini kullanarak gerçek ya da tasarlanmış durumlarda kullanma becerisi olarak tanımlanmaktadır."

8. Tanımı yapılan ve boşluğa getirilmesi gereken kavram hangisidir?

A) Başarı
B) Erişi
C) Beceri
D) Yeterlik
E) Okuryazarlık

"Uluslararası izleme çalışmaları ne zaman, ne amaçla ortaya çıktı? Eğitim izleme çalışmaları, bugün çok popüler olmakla beraber aslında çok uzun süredir sahada olan uygulamalardır. Bugün birçok ulusal izleme araştırmasına temel teşkil eden ilk çalışmalardan biri ..... yılında gerçekleştirilen uluslararası matematik izleme çalışmasıdır. TIMSS'in de geliştiricisi olan kurum (IEA) tarafından gerçekleştirilen bu çalışma 1960'larda matematik üzerinde başlamıştır."

9. Metne göre ilk çalışmalardan biri hangi yılda yapılmıştır?

A) 1961
B) 1962
C) 1963
D) 1964
E) 1965

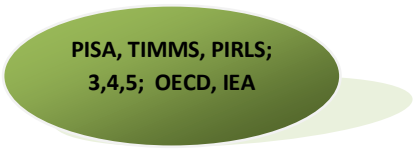
10. Uluslararası izleme çalışmalarına ihtiyaç duyulmasının ve bu çalışmaların popüler olmasının sebeplerinden ilki nedir?

A) Karşılaştırılabilir veri ihtiyacı
B) Kültürel entegrasyonu sağlama ihtiyacı
C) Ülkelerdeki farklılıkları görme ihtiyacı
D) Eğitimde başarı ivmesini yakalama ihtiyacı
E) İnsan kaynaklarını iş gücüne kazandırma ihtiyacı

"1960'lı yıllarda matematik alanı ile başlayan çalışmaların bugün kapsamı büyük ölçüde genişlemiştir. Örneğin PISA ile beraber değerlendirilen alanlar artmış; matematik, fen ve okuma becerileri üç ana alan olarak belirlenmiştir. Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırmasında (TIMSS) matematik ve fen, Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırmasında (PIRLS) ise okuma becerileri değerlendirilmektedir. Ayrıca izleme çalışmalarının kapsamı günümüzde sosyal ve duygusal beceriler, vatandaşlık becerileri, yetişkinlik becerileri, dijital okuryazarlık gibi çok farklı alanları da içerecek şekilde genişlemiştir."

11. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) PİSA'da matematik, fen ve okuma becerileri temel alanlardır.
B) TIMMS, matematik ve fen becerilerini ölçmektedir.
C) PIRLS, sadece okuma becerileriyle ilgilenmektedir.
D) Çalışmalar 1960'lı yıllarda fen alanıyla başlamıştır.
E) İzleme çalışmalarının alanları giderek genişlemiştir.

12. Yukarıdaki kısaltmalar ve rakamlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) PISA, 3 yıllık döngülerle yapılmaktadır.
B) TIMMS, 4 yıllık döngülerle yapılmaktadır.
C) PIRLS, OECD tarafından gerçekleştirilmektedir.
D) PIRLS, 5 yıllık döngülerle gerçekleşmektedir.
E) PISA, OECD tarafından gerçekleştirilmektedir.

13. PISA, hangi yaş grubunu hedef grup olarak almaktadır?

A) 10
B) 12
C) 13
D) 14
E) 15

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

PISA, TIMMS, PIRLS; 10, 15; 1995, 1999, 2000; okuma, fen, matematik

1.Not: Her ne kadar henüz sonucu açıklanmasa da son döngüsü Nisan-Mayıs 2022'de yapıldığı için PISA ile ilgili bir sorunun çıkacağını kuvvetle muhtemel öngörüyorum.

2. Not: Konu dağılımı geniş, sorulacak soru sayısı sınırlı olduğu için ayrıntılardan soru geleceğini düşünmüyorum. Rahat olun!

14. Yukarıdaki kısaltmalar ve rakamlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) PISA, ilk kez 2000'de yapılmıştır.
B) PISA'nın hedef kitlesi 10 yaştır.
C) TIMMS, ilk kez 1995'te yapılmıştır.
D) Türkiye 1999'da TIMMS'e ilk kez girmiştir.
E) PIRLS, sadece okuma becerilerini ölçer.

"…Öncelikle bu çalışma neden önemlidir ve nasıl bir fark yaratmaktadır? Birinci olarak tümüyle sosyal ve duygusal beceriler dikkate alınıyor ki bu diğer tüm izleme araştırmalarından en önemli farkıdır. İkincisi 10 ve 15 yaş grupları ayrı ayrı ele alınmaktadır ki duyuşsal özellikler, sosyal ve duygusal özellikler yaşa bağlı olarak, özellikle de ergenlik dönemine bağlı olarak önemli değişimler gösterebilmektedir. Ergenlik sürecini de içerecek şekilde iki ayrı yaş düzeyinin dikkate alınması bu becerilerin nasıl değiştiği hakkında önemli çıkarımlar sağlamaktadır. Üçüncüsü ölçümler, dünyanın farklı bölgelerinde kabul gören beş faktörlü kurama dayalı olarak (Big five modeli) yapılmaktadır."

15. Sözü edilen uluslararası izleme çalışması hangisidir?

A) OECD PISA Araştırması
B) IEA TIMMS Araştırması
C) IEA PIRLS Araştırması
D) OECD Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması
E) ABİDE Araştırması

16. Aşağıdakilerden hangisi beş faktörlü modeli oluşturan ana alanlar biri değildir?

A) Açık fikirlilik
B) İş birliği
C) Duygu düzenleme
D) Görev performansı
E) Birleşik beceriler

CEVAP ANAHTARI: 1.D 2.B 3.A 4.C 5.D 6.D 7.C 8.E 9.D 10.A 11.D 12.C 13.E 14.B 15.D 16.E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Eğitim ve onun görünen yüzü okullar, yazının bulunması ile önemli kurumlar hâline gelmişlerdir. Yazı da Sümerler (M.Ö. 3500-M.Ö.2000) tarafından bulunduğu için okulu da **Sümerlerden başlatmak mümkündür.** Fakat Sümerlerdeki eğitim bugünkü eğitimden biraz farklıdır. **Konunun öğretimi esastır;** ancak biraz da fiziksel **cezaya** başvuruluyordu ve **ezbere dayalı bir anlayışla** eğitim verilmekte idi.

Sümerlerde başlayan eğitim anlayışı günümüze kadar evrilerek gelmiştir. Artık okul için **özel yerler yapılmakta** ve **herkese eğitim verilmesi** öngörülmektedir. Bu kapsamda **Konu Merkezli Eğitim (KME)** anlayışını görüyoruz. Eğitim kurumu kavramı **ortaya çıktığı andan itibaren,** eğitim hep **öğretim ağırlıklı** olmuştur. Bunun anlamı şudur: Eğitimi verilecek **bir konu,** eğitimi veren **bir öğretmen** ve eğitimi alan **bir öğrenci** vardır. Burada **öğrencilerinin özelliklerinin, yeterliklerinin bir önemi yoktur, önemli olan o kitabın ya da malzemenin öğrenilmesidir** ve eğitim uzun yıllar **konu merkezli olarak** devam etmiştir."

(Not: 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayınız!"

1. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Yazının bulunması eğitim açısından önemli bir kırılma noktasına işaret etmektedir.
B) Sümerlerden başlatılan eğitimin kendine has özellikleri olmuştur.
C) Konu merkezli eğitim, uzun bir süreçte uygulamada kalmıştır.
D) Konu merkezli eğitimde öğrenci profilleri gerçek değerini bulmuştur.
E) Konu merkezli eğitim, öğretim ağırlıklı olduğu için malzemenin öğrenilmesi öncelenmiştir.

2. Metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yazının bulunmasından önce eğitimin gerçek değerine kavuştuğu söylenemez.
B) Sümerlerdeki eğitimin günümüz eğitim anlayışıyla paralel uygulamaları da olmuştur.
C) Sümerlerde başlayan eğitim anlayışı günümüze kadar evrilerek gelmiştir.
D) Yazının bulan Sümerlerde başlayan eğitim, konu merkezli bir anlayışla günümüze evrilerek gelmiştir.
E) Konunun veya öğretilecek malzemenin öğretilmesi ve yetiştirilmesi temel amaçtır.

"Aydınlanma Çağı düşünürü olan Jean Jacques Rousseau (1712-1778) 'Eğitim Üzerine' adlı eserinde bir çocuğun doğumdan ergenliğe yaşam öyküsünü anlatırken aynı zamanda kendi ideal, doğacı (natüralist) eğitim anlayışını dile getirmiştir. Rousseau, çocuğun fizyolojik ve psikolojik tabiatının tanınarak eğitimin ona uygun biçimde düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur ve konu merkezli eğitim anlayışı yerine öğrenci merkezli bir eğitim anlayışının kullanılması gerektiğini öne sürmüştür. 'Öğretmenler, önce çocuğu tanımakla işe başlayın!' diyerek eğitim anlayışındaki devrimi dile getirmiştir."

3. Jean Jacques Rousseau, bu sözüyle öncelikli olarak eğitimde neyin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır?

A) Öğrencinin tabiatının
B) Öğrencinin düşüncelerinin
C) Eğitim programının
D) Programın içeriğinin
E) Öğrencinin duygularının

"İnsanın merkeze alındığı bir dünya anlayışı olarak tanımlanabilecek olan ……., eğitimi etkileyen diğer bir düşünce akımıdır. Bu yaklaşımın eğitime katkıları olarak herkese eğitim anlayışı, eğitimin yaygınlaştırılması, eğitimde fırsat eşitliği, eğitimde evrensel değerlerin öğretilmesi sayılabilir."

4. Metinde sözü edilen düşünce akımı hangisidir?

A) Kapitalizm
B) Komünizm
C) Hümanizm
D) Sosyalizm
E) Klasizm

"Eğitimde bireysel farklılıklara saygının çok önemli olduğu fikrini aşarak artık sadece saygı değil, bireysel farklılıkların geliştirilmesi ve dikkate alınması gerektiğine dair anlayışlar gelişmeye başlamıştır. Eğitim sürecindeki bu gelişmeler okul örgütünü de etkilemiştir. Bu anlamda bir kurum olarak okul, çeşitli görevleri yapan kişileri barındırıyor. Okulda öğretmenler, yöneticiler ve diğer hizmetleri sunan kişiler bulunmaktadır."

5. Bu bağlamda baktığımızda okul örgütü, aşağıdaki hangi bileşenlerden oluşmaktadır?

A) Veliler-Öğretmenler-Yönetim
B) Yönetim-Öğrenci Kişilik Hizmetleri-Veliler
C) Öğretim-Yönetim-Veliler
D) Öğretim-Yönetim-Öğrenci Kişilik Hizmetleri
E) Öğretmenler-Veliler-Yönetim

"Okul örgütünün en geniş boyutudur. Akademik öğrenme ile ilgili tüm bilgi ve becerilerin kazandırılması bu alan içine girer. Öğretim alanının en sorumlu personeli öğretmendir. Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde bu kişilerin önemli bir yeri vardır. Bu nedenle, diğer kişileri bu kişilerin görevlerini daha kolay ve doğru yapmaları için çalışan kişiler olarak görmek mümkündür."

6. Yukarıdaki metinde sözü edilen okul örgütünün bileşeni hangisidir?

A) Yönetim
B) Öğrenci Kişilik Hizmetleri
C) Öğretim
D) Öğrenci
E) Veli

"..... alanı, eğitim sürecinin fonksiyonlarını yerine getirebilmesi ve öğrenci kişilik hizmetlerinin sunulması için gerekli olan liderliğin alınması, yetki ve sorumlulukların kullanılması ile ilgilidir. ....., bir araya gelen kişilerin yönlendirilmeleri, görevlerini iş birliği içinde yerine getirmeleri ve kaynakların akıllı kullanımını sağlamayı hedefler."

7. Metinde sözü edilen ve boşluğa getirilmesi gereken kavram hangisidir?

A) Öğrenci Kişilik Hizmetleri
B) Öğretim
C) Öğrenci
D) Veli
E) Yönetim

"Öğretmenler büyük ölçüde öğrencilere öngörülen bilgi ve becerileri kazandırmaya çalışmaktadırlar. Bu bilgi ve becerilerin genellikle öğrencilerin gelişimlerini sağlamaya yönelik olduğu düşünülür. Ancak öğrencilerin öğretmenler tarafından ele alınmayan veya genellikle ikinci sıraya itilen ihtiyaçları vardır.
...., eğitim sürecinde öğretim ve yönetim hizmetlerinin dışında kalan ve öğrencinin kişilik gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya dönük tüm yardım hizmetleridir."

8. Metinde sözü edilen ve okul örgütünün önemli sacayağını oluşturan hizmetlere ne denir?

A) Öğrenci Yardım Hizmetleri
B) Öğrenci Sağlık Hizmetleri
C) Öğrenci Karakter Hizmetleri
D) Öğrenci Kişilik Hizmetleri
E) Öğrenci Barınma Hizmetleri

"Öğrenci Kişilik Hizmetleri (ÖKH) eğitim sürecinde öğretim ve yönetim hizmetlerinin dışında kalan ve öğrencinin kişilik gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya dönük tüm yardım hizmetleridir. Bu hizmetler **(1) Sağlık hizmetleri; (2) sosyal yardım hizmetleri; (3) rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; (4) özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri** ve **(5) sosyal-kültürel hizmetler**dir."

9. Öğrenci Kişilik Hizmetleri'nin merkezinde hangi hizmetin olduğu söylenebilir?

A) Sağlık hizmetleri
B) Sosyal yardım hizmetleri
C) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri
D) Özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri
E) Sosyal-kültürel hizmetler

1.Meslek seçiminin zorlaşması
2. Bireysel farkların eğitimde dikkate alınma zorunluluğu
3. İlerlemeci eğitim anlayışının benimsenmesi
4. Demokratik toplumlarda bireylere tanınan seçme özgürlüğü
5. Demokratik yaşamın karar verme gücüne sahip bireyler gerektirmemesi
6. Eğitimde bireyin duygusal yönlerine önem verilmemesi
7. Psikometrideki gelişmeler
8. Akıl sağlığına verilen önemin artması

10. Yukarıdaki maddelerden kaç tanesi rehberliğin ortaya çıkmasını gerektiren koşullardan değildir?

A)O B)1 C)2 D)3 E)4

"(I)Rehberlik ve psikolojik danışmanın ilkelerini birçok şey gibi Eflatun, Sokrat ve Aristo'da bulmak mümkün değilse de bugünkü anlayışa yakın uygulamalar daha sonralarda görülmeye başlamıştır. (II)Bir meslek olarak okul danışmanlığı, ilk olarak 1800'lerin sonlarında Sanayi Devrimi ile birlikte ortaya çıkan mesleki rehberlik hareketi olarak başlamıştır. (III)1907'de ABD'de Boston'da kurulan Meslek Bürosunun amacı iş arayan gençlere meslekî yardım verebilmek ve öğretmenleri meslekî rehberlik alanında yetiştirmektir. (IV)Detroit okullarında Jesse Davis tarafından gerçekleştirilmiştir ve Davis okul rehberlik programı geliştirmiş ve uygulamıştır. (V)Bu çalışma eğitsel rehberlik kapsamında değerlendirilebilecek çalışmalar arasında olup daha sonra rehberlik anlamında başka Rehberlik Yaklaşımı ve Modelleri ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır."

11. Rehberliğin tarihsel gelişimiyle ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A)I B)II C)III D)IV E)V

I	1900-1920	A	Okula Uyum
II	1930-1960	B	Kişisel Gelişim
III	1960-....	C	Meslek Seçimi ve İşe Yerleştirme

12. Rehberliğin tarihsel gelişimini gösteren yukarıdaki tablonun doğru karşılaştırması hangisidir?

A) I-A/II-B/III-C
B) I-C/II-A/III-B
C) I-B/II-C/III-A
D) I-A/II-C/III-B
E) I-C/II-B/III-A

"Bu modelin özelliği, kişilerin **mesleki seçim süreçlerine yardımcı olmak, mesleki rehberlik etmek**tir."

13. İşlevi anlatılan rehberlik modeli hangisidir?

A) Parsons Modeli
B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"Öğrencilerin ayrıntılı incelenmesini, tanınmasını gerektiren ve çok sayıda ölçme aracının geliştirilmesine katkıda bulunan bir modeldir."

14. Özellikleri anlatılan rehberlik modeli hangisidir?

A) Parsons Modeli
B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"Rehberliği diğer konular gibi eğitim sürecinde öğretilecek bir konu olarak görür. Bu da rehberlik için eğitim programlarının içinde ders saati ayrılmasına katkıda bulunmuştur."

15. Sözü edilen rehberlik modeli hangisidir?

A) Parsons Modeli
B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"Rehberliği, kişilerin karar aşamasında yararlanacağı bir hizmet olarak görür; ancak bu rehberliğin süreklilik ilkesi ile çelişmektedir."

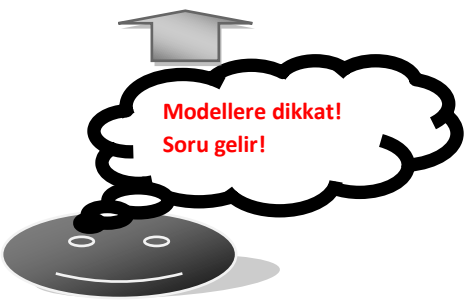
16. Sözü edilen rehberlik modeli hangisidir?

A) Parsons Modeli
B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

"En güncel yaklaşımdır. Gelişim süreklidir ve rehberlik de bu süreci destekleyen bir modeldir. Günümüzde daha kullanışlı bir model olarak karşımıza çıkıyor.

17. Sözü edilen rehberlik modeli hangisidir?

A) Parsons Modeli
B) Özellik Faktör Modeli (Klinik Model)
C) Rehberliği Eğitim Süreci ile Karşılaştıran Model
D) Gelişimsel/Kapsamlı Rehberlik Modeli
E) Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardım Olarak Gören Rehberlik Modeli

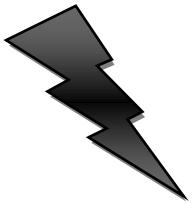
18. Türkiye'de Rehberliğin Gelişimi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) 1952-1953'te Türkiye'ye uzman getirilir ve yurt dışına uzman gönderilir.
B) 1953-1954 eğitim-öğretim yılında Gazi Eğitim Enstitüsünde "rehberlik" ve "rehberlik teknikleri" dersleri okutulmaya başlanmıştır.
C) 1955 yılında Ankara Demirlibahçe İlkokulunda Psikolojik Servis Merkezi açılmıştır.
D) Kalkınma Planlarında (1960) ve Millî Eğitim Şuralarında rehberlik konusu ele alındığı
E) 1950'de öğrencilerin yetenek ve ilgilerine göre testler geliştirmek, uyarlamak ve bunları uygulama amacı ile "Test ve Araştırma Bürosu" kurulmuştur.

"Rehberlik, MEB …….larında gündeme geldikten sonra rehberliğe yönelik kararlar alınmaya başlanmıştır. 9. sınıfın yöneltme sınıfı olması, 9. MEB ……..'da Rehberlik dersinin zorunlu hâle gelmesi gibi tartışmalar ile gelişim göstermiştir."

19. Metindeki boşluklara getirilmesi gereken uygun kavram hangisidir?

A) Toplantı
B) Karar
C) Kurul
D) Şura
E) Bakış

20. Okullarda "Rehberlik Servisleri" şeklinde örgütlenen rehberlik hizmetleri illerde hangi adla örgütlenmiştir?

A) SETA
B) BİLSEM
C) RAM
D) ATSO
E) ETO

"**Kendini anlaması**, **problemlerini çözmesi**, **gerçekçi kararlar alması,** kapasitelerini geliştirmesi, **çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması** ve **böylece kendini gerçekleştirmesi için** uzman kişilerce bireye **yapılan psikolojik yardımlardır**."

21. Tanıma göre Rehberlik'te ulaşılması beklenen son hedef nedir?

A) Kişinin kendini anlaması
B) Kişinin problemlerini çözmesi
C) Kişinin kendini gerçekleştirmesi
D) Kişinin gerçekçi kararlar alması
E) Kişinin kapasitesini geliştirmesi

CEVAP ANAHTARI:1D 2D 3A 4C 5D 6C 7E 8D 9C 10C 11A 12B 13A 14B 15C 16E 17D 18E 19D 20C 21C

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Rehberlik tanımlarının çoğunda ortak olarak kullanılan unsurlardan hareketle rehberliğin anlamında temel olabilecek birtakım genellemeler öne sürülmüştür."

1. Aşağıdakilerden hangisi bu genellemelerden değildir?

A) Rehberlik bir süreçtir.
B) Rehberlik gönüllülüğe dayalı bireye yardım etme işidir.
C) Rehberlik yardımı bireye dönüktür.
D) Rehberlik bilimsel ve profesyonel bir yardımdır.
E) Rehberliğin esası, bireyin kendini gerçekleştirmesine engel olmaktır.

"Bireyi bir bütün olarak ele alan ve özellikle normal bireyin gelişimini inceleyen 'insancıl psikoloji' akımının geliştirdiği bir kavramdır. Kavram, bireyin doğuştan sahip olduğu potansiyeli ortaya çıkarabilme isteği olarak tanımlanmıştır."

2. Metinde hangi kavramdan söz edilmektedir?

A) Kendini belli etme
B) Kendini öne çıkarma
C) Kendini gerçekleştirme
D) Kendini ortaya koyma
E) Kendini gizleme

"Amacı, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Kendini gerçekleştirmekte olan bireyin taşıdığı özellikler, aslında psikolojik sağlığı yerinde olan insan özellikleridir."

3. Metne göre kendini gerçekleştirmek hangi alanın amacıdır?

A) Psikolojinin
B) Psikiyatristliğin
C) Sosyolojinin
D) Rehberliğin
E) Biyolojinin

I	1999	A	PISA
II	2001	B	TIMMS
III	2003	C	PIRLS

4. Tabloda uluslararası izleme çalışmaları ve Türkiye'nin girdiği yıllar karışık olarak verilmiştir. Doğru karşılaştırma hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-A/II-B/III-C
B) I-C/II-A/III-B
C) I-B/II-C/III-A
D) I-A/II-C/III-B
E) I-C/II-B/III-A

"Rehberliğin temelini oluşturan ilkeler RPD alan çalışanlarının görüşlerini temsil eder. Türkiye'deki yetkili rehberlik uzmanlarının kanısına dayanılarak sekiz ilke üzerinde genel bir anlaşma bulunduğu ortaya çıkmıştır."

(Not: 5 ve 6. soruları metne göre cevaplayınız!)

5. Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

A) Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile yakından ilgili olan herkesin anlayış ve iş birliği içinde çalışması gerekir.
B) Rehberlik anlayışı, her türlü çalışması ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim anlayışını öngörür.
C) Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kendi kişiliklerini daha iyi anlamalarını, problemlerine çözüm yolları bulmada onların kendi kendilerine yeter bir duruma gelmelerini sağlamaktır.
D) Rehberlik; bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal bütün kapasitelerini kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en uygun bir düzeyde geliştirmesi için öğrencilere yardım etmelidir.
E) Rehberliğin temelinde insan hak ve sorumlulukları ile yakından ilgili, demokratik ve insancıl olmayan bir anlayış vardır.

6. Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

A) Öğrencilere rehberlik yardımı verirken onları türlü yönleri ile tanımak gerekir.
B) Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun olan alanlarda yoğunlaştırılmalıdır.
C) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde gizlilik esastır.
D) Rehberlik hizmetleri plânlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.
E) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verilişi sırasında danışmanın mahremiyetine saygı duyulmakla birlikte sırlarını ifşa etmekte sakınca yoktur.

Günümüzde hâlen RPD kavramlarıyla ilgili bazı yanlış-anlayışlar bulunmaktadır. Bu yanlış anlayışlar şöyle özetlenmektedir:

1. RPD yardımı bireye tek yönlü olarak doğrudan doğruya yapılan bir yardımdır.
2. RPD yardımının temelinde bireye acımak, onu kayırmak, her sıkıntıya düştüğünde bireye kanat germek vardır.
3. RPD bireyin sadece duygusal yanı ile ilgilenir.
4. RPD'de kullanılan bütün yöntem ve teknikler amaçtır.
5. RPD yardımı akademik bir öğrenme konusu ve derstir.
6. Rehberlik bir disiplin görevidir; yargılar ve ceza verir.
7. RPD yardımı her türlü problemi hemen çözebilecek sihirli bir güce sahiptir.

7. RPD kavramlarına ilişkin yanlış kanıların sıralandığı yukarıdaki kaç cümlede yanlış bilgi verilmiştir?

A)7 B)6 C)5 D)4 E)3

Dikkat!!! Alın size sınav sorusu!

"Rehberliğin özünü oluşturur, merkezde bunu görebilirsiniz. Dolayısıyla rehberlik hizmetlerinin anlaşılabilmesi ancak bunun anlaşılmasıyla mümkündür. Bireyin karar verme ve problem çözme ihtiyaçlarını karşılayarak gelişim ve uyumunu sürdürmesine yardımcı olmak amacıyla bireyle yüz yüze kurulan psikolojik yardım ilişkisidir."

8. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikolojik danışma
B) Oryantasyon
C) Bireyi Tanıma
D) Bilgi Toplama ve Yayma
E) Yöneltme ve Yerleştirme

"Öğrencilerin okula ve yakın çevresine uyumlarını ve böylece öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en etkili bir şekilde yararlanmalarını amaçlayan hizmetlerdir. Bu tür hizmetlerde şu çalışmalara yer verilebilir: (1) Okulun kurum olarak tanıtılması ve kısa tarihi, (2) okulun bina ve olanakları, (3) çevre, (4) programlar, (5) program dışı etkinlikler, (6) rehberlik servisi, kurallar vb."

9. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikolojik danışma
B) Oryantasyon
C) Bireyi Tanıma
D) Bilgi Toplama ve Yayma
E) Yöneltme ve Yerleştirme

"Rehberlik, bireyin kendini ve çevredeki olanakları tanıması ile başlar. Bu bağlamda, rehberliğin bu işlevi tüm diğer etkinliklerin bir şekilde ilişkilendiği bir işlevdir. Bu yolla elde edilen bilgiler rehberlik programlarının kendilerini düzenlemesinden, psikolojik danışmaya kadar birçok çalışmada kullanılabilir. Bunu yapmadan ona verilecek hizmetleri belirlemek mümkün olmadığı gibi, psikolojik danışma yapmak da mümkün değildir."

10. Metinde koşul bir işlev olarak anlatılan rehberlik işlevi veya hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bireyi anlama
B) Bireyi duyma
C) Bireyi dinleme
D) Bireyi tanıma
E) Bireyi gözetme

"Bu çalışma, öğrencilerin kendilerine uygun eğitsel ve mesleki tercihler yapmalarına yardım etmeye yöneliktir. Bu amacı gözden uzak tutmamak gerekir. Rehberlik alanları açısından bakıldığında bu hizmetler, eğitsel ve mesleki rehberlikle yakından ilişkilidir. Bunu yaparken okul içi kaynakların dışında başka kaynakları da kullanmak gerekir."

11. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikolojik danışma **B)** Oryantasyon **C)** Bireyi Tanıma
D) İzleme **E)**Bilgi Toplama ve Yayma

"…Bu çalışmalar, okul içi veya okul dışı olarak sınıflanabilir. Başka bir açıdan, bu çalışmalar eğitsel, mesleki ve sosyal olmak üzere üç gruba ayrılır. Eğitsel olanlar eğitim programı, ders, kurs ve başka bir okul gibi yerleştirmeleri kapsar. Mesleki olanlar, öğrencilerin bir iş veya mesleğe yerleştirilmelerini, sosyal yerleştirme ise kültürel, sosyal veya eğitsel kollara yerleştirmeleri kapsar."

12. Yukarıda sözü edilen rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikolojik danışma
B) Bireyi Tanıma
C) Oryantasyon
D) Yöneltme ve Yerleştirme
E) Bilgi Toplama ve Yayma

"…… hizmetleri buraya kadar anlatılan hizmetlerden farklı olarak dolaylı yollardan öğrencilere sunulan hizmetlerdir. Çünkü bu diğer hizmetlerden farklı olarak öğrencilere değil okuldaki diğer personele yöneliktir. Okuldaki yöneticilerin ve diğer öğretmenlerin ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmalarını sağlamaya yönelik olabilir. Böylece sağlanan ortak anlayış okulda rehberlik hizmetlerini kolaylaştıracaktır."

13. Metinde sözü edilen ve boşluğa getirilmesi gereken rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikolojik danışma
B) Müşavirlik
C) Bireyi Tanıma
D) Oryantasyon
E) Çevre ve Veli ile İlişkiler

"Okuldaki çalışmalar okul çevresinden ve velilerden destek görmediği zaman etkililiğini kaybeder. Etkili çalışma için çevrenin desteğini almak gerekir."

14. Metinde rehberlik hizmetlerinin etkililiğini artırmak için kimlerle iş birliği yapılması gerektiği vurgulanmaktadır?

A) Okul Müdürü ile
B) Öğrenci ile
C) Çevre ve veli ile
D) Öğretmenler ile
E) Kurumlar ile

"RPD hizmetlerinin sürekli olarak geliştirilerek iyileştirilmeleri gerekir. Bu geliştirme çalışmaları, yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve ihtiyaç analizleri gibi araştırmalara dayanmalıdır."

15. Metinde RPD hizmetlerinin hangi yönüne vurgu yapılmaktadır?

A) İzleme
B) Araştırma ve Geliştirme
C) Yöneltme ve Yerleştirme
D) Müşavirlik
E) Bilgi Toplama ve Yayma

"Rehberlik hizmetleri çerçevesinde yerleştirme ve yöneltme çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmaların amacına ulaşıp ulaşmadığı veya öğrencilere kazandırdıkları konusunda çalışmalar yapılması gerekir. Bu etkinliklere ..... çalışmaları denir. Okuldan mezun olan öğrencilerin ya da bir alanı tercih eden öğrencinin .....si bu kapsamdadır."

16. Metindeki boşluğa getirilmesi gereken uygun kelime hangisidir?

A) Anlama
B) Anlatma
C) Dinleme
D) İzleme
E) Araştırma

17. Aşağıdakilerden hangisi PDR hizmetlerinin modellerinden biri değildir?

A) Kapsamlı PDR Programları Modeli
B) Hizmetler Modeli
C) Süreç Modeli
D) Görevler Modeli
E) Psikolojik Modeli

18. Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sürece ilişkin ögelerinden biri değildir?

A) Bireysel planlama
B) Görevler Modeli
C) Müdahale hizmetleri
D) Sistem desteği
E) Rehberlik müfredatı

"PDR programının oluşturulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesini sağlayacak yönetimsel ve eğitsel etkinliklerden oluşur. Bu unsur profesyonel gelişimi personel ve çevreyle ilişkileri öğretmenlere müşavirlik danışma kurulları, topluma ulaşma, program yönetimi ve yürütülmesi, araştırma-geliştirme alanlarında yapılacak etkinlikleri içerir."

19. Yukarıda sözü edilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sürece ilişkin ögesi hangisidir?

A) Bireysel planlama
B) Müdahale hizmetleri
C) Sistem desteği
D) Rehberlik müfredatı
E) Görevler Modeli

"Öğrencilerin kişisel ve mesleki gelişimlerinin yanı sıra kendi öğrenimlerini de plânlamaları ve yönetmelerine yardımcı olacak etkinlikler içerir. Burada yer alan etkinlikler psikolojik danışman tarafından plânlanır ve yönlendirilir. Bu hizmetlerin verilmesinde bireyi tanıma, bilgi verme, yerleştirme ve izleme stratejileri kullanılır."

20. Yukarıda sözü edilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sürece ilişkin ögesi hangisidir?

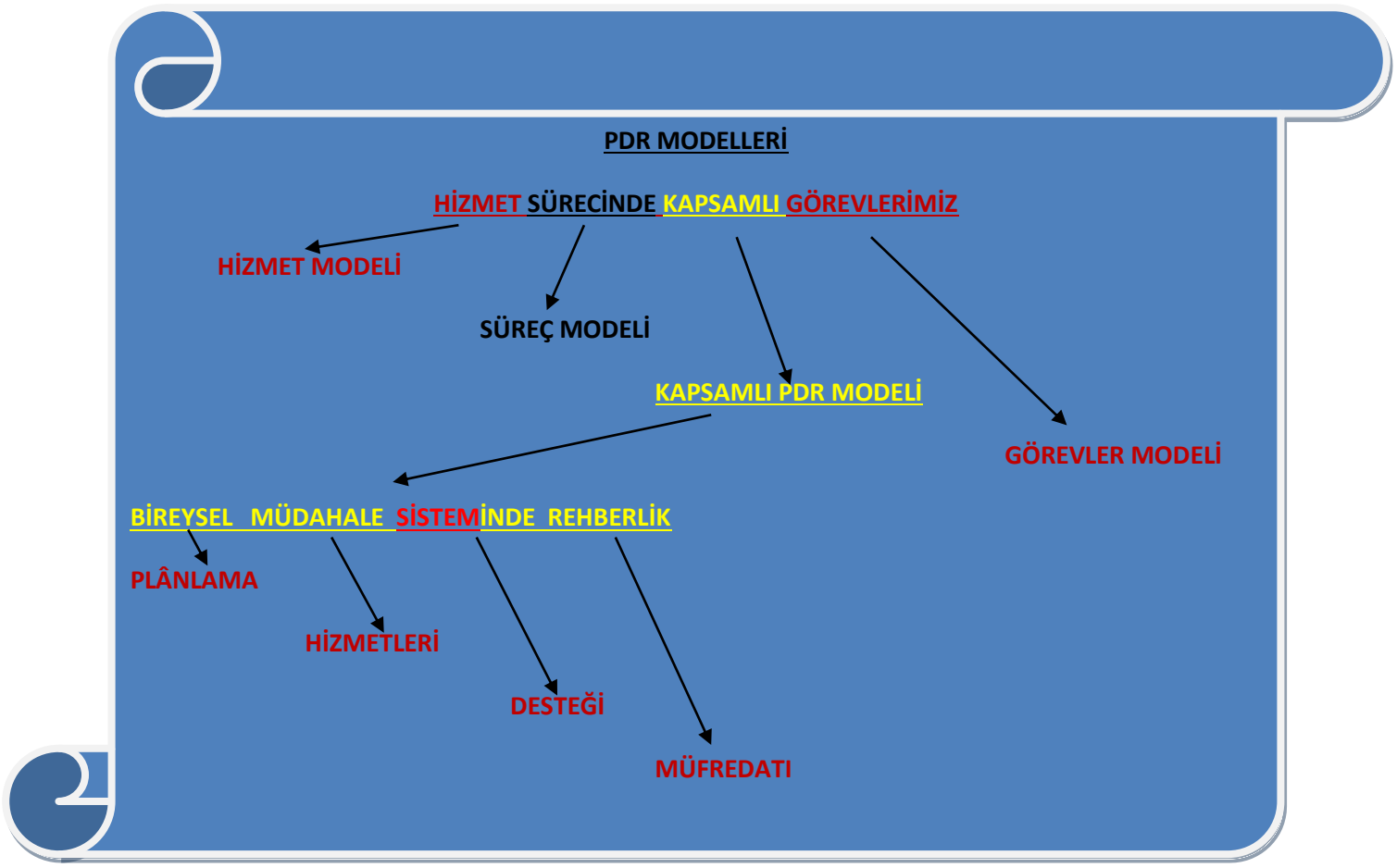
A) Bireysel planlama
B) Müdahale hizmetleri
C) Sistem desteği
D) Rehberlik müfredatı
E) Görevler Modeli

"Bu hizmetler çerçevesinde öğrencilerin psikolojik danışma, müşavirlik, sevk ya da sadece bilgi vermeyi gerektiren acil sorunlarına ve ihtiyaçlarına yönelik etkinlikler sunulur."

21. Yukarıda sözü edilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sürece ilişkin ögesi hangisidir?

A) Bireysel planlama
B) Müdahale hizmetleri
C) Sistem desteği
D) Rehberlik müfredatı
E) Görevler Modeli

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI:1E 2C 3D 4C 5E 6E 7A 8A 9B 10D 11E 12D 13B 14C 15B 16D 17E 18B 19C 20A 21B

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma (RPD) Hizmetleri Programı; plânlı, programlı, sistemli, örgütlü ve profesyonel düzeyde yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bütünüdür."

1. Bu programı hazırlamakla görevli ekip olan Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu (RHYK) içinde aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Müdür (veya görevlendireceği yardımcısı)
B) Psikolojik danışman
C) Her sınıf düzeyinden birer sınıf rehber öğretmeni
D) Ödül ve disiplin kurulu temsilcisi
E) En az bir öğrencinin velisi

"Eğer okulda psikolojik danışman yoksa RAM'dan ..... hizmeti alınarak ..... tarafından hazırlanır. Genel olarak birçok aşamada okul psikolojik danışmanı aktif, yönlendirici ve esas olarak okul RPD programını yürüten kişidir."

2. Metindeki boşluklara hangi kavram veya kelimeler getirilmelidir?

A) Müşavirlik/RHYK
B) Oryantasyon/Okul Müdürü
C) Adaptasyon/Müdür Yardımcısı
D) Yardım/RAM Müdürü
E) Yedek program/Öğretmenler

3. Okul-aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi aşağıdaki komisyonlardan hangisinde bulunabilir?

A) Okul Satın Alma Komisyonu
B) Sınıf Yükseltme Sınav Komisyonu
C) Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu
D) Muayene ve Kabul Komisyonu
E) Taşınır Değer Tespit Komisyonu

"Okul Psikososyal Destek Ekipleri; MEB rehberlik hizmetleri kapsamında doğal afet, terör, göç, intihar, ölüm-yas, cinsel istismar gibi travmatik ve zorlu olaylar karşısında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerini yürütmektedir.

Okul ekibi birinci dönemin başı, ikinci dönemin başı ve ikinci dönemin sonu olmak üzere yılda üç kez ve ihtiyaç duyulan hâllerde toplanır."

4. Yukarıdaki görevleri îfâ eden "Okul Psikososyal Destek Ekipleri" içinde kimler bulunmaz?

A) Okul müdürü
B) Okul müdürü tarafından görevlendirilmiş bir müdür yardımcısı
C) Varsa rehber öğretmenler/psikolojik danışmanlar
D) Her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeni
E) Onur Kurulu Başkanı

"Tehdit, şantaj, cinsel içerikli bir istismar, suça veya uyuşturucu kullanımına teşvik durumu varsa tüm okul personelinin bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır. İhmal ve istismar şüphesi bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yeterlidir. Gizlilik ilkesine dikkat edilerek vaka ile ilgili birimler olaydan haberdar edilmelidir."

5. Buna göre aşağıdakilerden hangisi ihmal ve istismar vakası şüphesinde başvurulacak yerlerden değildir?

A) İl/İlçe Emniyet Müdürlüğü Çocuk Büro Amirliği
B) Emniyet Genel Müdürlüğü 155 İhbar Hattı
C) Sosyal Dayanışma Vakfı
D) İl/İlçe Sosyal Hizmetler Merkezi Müdürlüğü
E) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 183 İhbar Hattı

"Kapsamlı RPD programları öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerinin bir bütün olarak desteklenmesini esas alır. Bu programının örgütsel yapısını oluşturan birtakım öncüller vardır."

6. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu öncüllerden biri değildir?

A) Sonuç temellidir.
B) Takım çalışmasını gerektirmez.
C) Standart temellidir.
D) Veri tabanlıdır.
E) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.

"Tüm öğrencilerin **okulda başarılı olmaları, üniversiteye ve/veya iş yaşamına geçiş yapmaları için gerekli olan yeterlikleri kazanmaları için** tasarlanır."

7. Metindeki açıklamalar, Kapsamlı RPD programlarının örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

A) Sonuç temellidir.
B) Standart temellidir.
C) Veri tabanlıdır.
D) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
E) Takım çalışmasını gerektirir.

"**Programın merkezini okul rehber öğretmen/psikolojik danışmanı** oluşturur ve **öğrenciyle** yakından ilişkili **okul personeli, ebeveynler ve toplum üyeleri ile iş birliğine dayalı** bir ilişki içindedir."

8. Metindeki açıklamalar, Kapsamlı RPD programlarının örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

A) Sonuç temellidir.
B) Standart temellidir.
C) Veri tabanlıdır.
D) Takım çalışmasını gerektirir.
E) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.

6-11. sorularla ilgili bir soru bekliyorum. Ben olsaydım sorardım.

"Program tüm öğrencilerin kazanmalarının beklenildiği beceri, yeterlik ve davranışları içerir."

9. Metindeki açıklamalar, Kapsamlı RPD programlarının örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

A) Sonuç temellidir.
B) Standart temellidir.
C) Veri tabanlıdır.
D) Takım çalışmasını gerektirir.
E) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.

"Program hedeflerine ulaşıp ulaşmadığının kontrol edilmesi ve programın öğrenci gelişimine yararlarının kanıtlanması amacıyla öğrenci, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinden veri toplanmasına dayanır."

10. Metindeki açıklamalar, Kapsamlı RPD programlarının örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

A) Sonuç temellidir.
B) Standart temellidir.
C) Veri tabanlıdır.
D) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
E) Takım çalışmasını gerektirir.

"Program, öğrencilerin yeterliklere ulaşmalarını sağlamada düzenli, planlı ve sistematik olarak oluşturulmuştur. Rehberlik ve psikolojik danışma programları; bireyi tanıma, bilgi verme, müşavirlik, psikolojik danışma, sevk etme, yerleştirme ve izleme gibi etkinlik ve hizmetleri içeren kapsamlı bir programdır."

11. Metindeki açıklamalar, Kapsamlı RPD programlarının örgütsel yapısını oluşturan öncüllerden hangisine işaret etmektedir?

A) Sonuç temellidir.
B) Standart temellidir.
C) Veri tabanlıdır.
D) Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
E) Takım çalışmasını gerektirir.

"Okullarda verilecek RPD hizmetleri, önceden hazırlanmış bir programa dayalı olarak yürütülmektedir. Bu program, esas olarak 3 hedef doğrultusunda hazırlanır. Bunlar genel hedef, yerel hedef ve özel hedeftir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında genel hedefler Bakanlıkça, yerel hedefler rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonlarınca, özel hedefler eğitim kurumlarınca belirlenir."

12. Metne göre RPD programının hazırlanmasının merkezinde hangi havram yer almaktadır?

A) Amaç
B) Plân
C) Sistem
D) Hedef
E) Kurum

"Okul rehberlik ve psikolojik danışma programında; genel, yerel ve özel hedeflere; gelişimsel ve önleyici hizmetlere, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetlere; okuldaki tüm öğrencileri kapsayacak faaliyetlere; değerlendirme süreçlerine yer verilir. Okul RPD programı psikolojik danışmanın sorumluğunda, Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu (RHYK) üyeleri ile iş birliği içinde hazırlanır. Eğer okulda psikolojik danışman yoksa RAM'dan müşavirlik hizmeti alınarak RHYK tarafından hazırlanır. Genel olarak birçok aşamada okul psikolojik danışmanı aktif, yönlendirici (müşavirlik) ve esas olarak okul RPD programını yürüten kişidir."

13. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı birçok hedefe göre hazırlanır.
B) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını bir ekip hazırlar.
C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlamada en aktif ve yönlendirici kişi psikolojik danışmandır.
D) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlamada iş birliğinin bir önemi yoktur.
E) Okul RPD programı psikolojik danışmanın sorumluğunda (RHYK) üyeleri ile iş birliği içinde hazırlanır.

I	Genel	A	Eğitim Kurumları
II	Yerel	B	Bakanlık
III	Özel	C	RPDH İl Komisyonları

14. Tabloda RPD programının hedefleri ve bunları hazırlayan kurumlar karışık olarak verilmiştir. Doğru karşılaştırma hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-A/II-B/III-C
B) I-C/II-A/III-B
C) I-B/II-C/III-A
D) I-A/II-C/III-B
E) I-C/II-B/III-A

"Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; **gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetler** esas alınarak sunulur. **Bireysel ve grupla psikolojik danışma ve rehberlik, psikoeğitim, akran temelli çalışmalar, bireyi tanıma tekniklerini uygulama, seminer, panel, konferans, kurs ve gezi düzenleme, sınıf rehberliği çalışmaları ile yayın hazırlama gibi faaliyetlerle** yürütülür. İhtiyaç hâlinde bu hizmetler çevrim içi bilişim teknolojileri kullanılarak uzaktan verilebilir. Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı; **ders yılı boyunca** rehber öğretmen/psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmenleri, öğretmenler ve eğitim kurumu yöneticileri ile **iş birliği içerisinde** uygulanır ve programın etkililiği ders yılı sonunda **kanıta dayalı olarak değerlendirilir**."

15. Yukarıdaki metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı iş birliği içinde yürütülür ve değerlendirilir.
B) Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetleri esas alınarak sunulur.
C) Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, farklı birçok faaliyetle yürütülür.
D) Eğitim kurumlarında RPD hizmetleri; çeşitli hizmetlerin temelinde her tür aracın da kullanılarak muhtelif faaliyetlerle iş birliği içinde yürütülür ve yıl sonunda kanıta dayalı olarak değerlendirilir.
E) Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, gerektiği durumlarda çevrimiçi bilişim teknolojilerini de kullanır.

"Okul RPD hizmetinin genel değerlendirmesi için **sene sonu rehberlik faaliyet raporu 'MEBBİS E-Rehberlik'** bölümüne girilir, ardından ……. ……nün onayı ile il/ilçe **RAM'a** gönderilir. Sınıf rehberlik programının değerlendirmesinde, **sınıf rehber öğretmeni** tarafından **dönem(ler) sonu** rehberlik faaliyetleri raporu ve yıl sonu rehberlik faaliyet raporu olmak üzere ….. adet **değerlendirme aracı** tamamlanır."

16. Metindeki boşluklara hangi kelime ve rakam getirilmelidir?

A) Okul müdürü/2
B) Okul müdürü/3
C) Okul müdürü/1
D) Müdür yardımcısı/3
E) Müdür yardımcısı/2

"Okullarda rehberlik hizmetleri, ……. …… tarafından yürütülür."

17. Metindeki boşluğa hangi kelime grubu getirilmelidir?

A) Okul Müdürü
B) Müdür Başyardımcısı
C) RPD servisi
D) Okul servisi
E) RAM Müdürü

Not 1: Yanına siyah yıldız koyduğum sorular çıkmasını beklediğim sorulardır.

Not 2: Sorular biraz uzun. Farkındayım. Bilinçli bir tercih bu. Amaç, öğrenmeyi sağlamak. MEB'in sorularındaki öncüller daha kısa ama böyle olacaktır.

Not 3: Öncüllerin bazılarında kelime ve anlatım bozuklukları, noktalama işareti yanlışlıkları olabilir. Bazılarını düzeltsem de bu tamamen PDF'nin kusurudur.

"Resmî ve özel, örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarında RPD hizmetlerinin yürütülmesi ve koordinasyonunun sağlanması amacıyla kurulan **rehberlik ve psikolojik danışma servisi,** hizmetlerini **etkili bir şekilde** yürütebilmelidir."

18. Bunu sağlayabilmek için aşağıdakilerden hangisi uygun değildir?

A) Öğrenci, veli, öğretmen ve diğer personelin kolaylıkla ulaşabileceği konumda olmalı
B) Uygun fiziki koşullara sahip olmalı
C) Bilişim, iletişim araçları, gerekli büro malzemeleri, bireysel çalışmalar ve grup çalışmaları için gerekli araç ve gereçler ile donatılmış olmalı
D) RPD hizmetleri dışında başka bir amaç için kullanılmamalı
E) Gerekli durumlarda zümre toplantılarının yapıldığı bir mekâna dönüştürülebilmeli

"Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu, eğitim kurumu müdürünün başkanlığında aşağıdaki üyelerden oluşur:

(I)Eğitim kurumunda görevli müdür yardımcıları
(II)Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar
(III)Sınıf rehber öğretmenlerinden her sınıf düzeyinden seçilecek en az birer temsilci
(IV)Okul öncesi eğitim kurumlarında farklı yaş grubundaki çocukların eğitiminden sorumlu en az birer öğretmen
(V)Ortaöğretim kurumlarında disiplin kurulu ve onur kurulundan; ilköğretim kurumlarında ise öğrenci davranışları değerlendirme kurulundan birer temsilci
(VI)Okul-aile birliğinden bir temsilci"

19. Yukarıdaki numaralı ifadelerden kaç tanesinde yanlış bilgi verilmiştir?

A)0 **B)**1 **C)**2 **D)**3 **E)**4

20. Hayat boyu öğrenme kurumlarında RPD hizmetleri yürütme komisyonunda kim bulunmaz?

A) Kurum müdürü
B) Bir müdür yardımcısı
C) Rehber öğretmen/psikolojik danışman
D) Müdürün görevlendireceği bir hademe
E) Müdürün görevlendireceği bir öğretmen

"Eğitim Kurumu müdürü, müdür yardımcıları ile …… …… komisyonun sürekli üyesidir. Komisyonun diğer üyeleri her ders yılı başında öğretmenler kurulunda belirlenir."

21. Metindeki boşluğa hangi kelime grubu getirilmelidir?

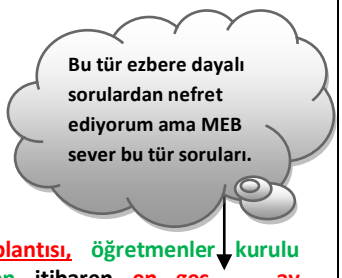
A) RAM Müdürü
B) Psikolojik Danışman
C) Servis Şoförü
D) Güvenlik Görevlisi
E) Hizmetli Personel

CEVAP ANAHTARI: 1E 2A 3C 4E 5C 6B 7A 8D 9B 10C 11D 12.D 13D 14C 15D 16B 17C 18E 19A 20D 21B

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı bulunmayan eğitim kurumlarında gerekliğinde **rehberlik ve araştırma merkezinden** bir .... **ya da** rehberlik ve araştırma merkezinin **sorumluluk bölgesindeki eğitim kurumlarında görev yapan** bir ....**katılımının sağlanması için plânlama yapılır."**

1. **Metindeki boşluğa aşağıdaki kelime gruplarından hangisi getirilmelidir?**

A) Müdür yardımcısının
B) Psikolojik danışmanın
C) RAM Müdürünün
D) Şube Müdürünün
E) Eğitim uzmanının

"PDR Komisyonunun ilk toplantısı, öğretmenler kurulu toplantısının yapıldığı tarihten itibaren en geç ..... ay içerisinde yapılır."

2. **Metindeki boşluğa ne getirilmelidir?**

A)5 B)4 C)3 D)2 E)1

"PDR Komisyonunun gündemi, ... hazırlanarak eğitim kurumu müdürüne sunulur; gündem ve toplantı tarihi eğitim kurumu müdürü tarafından bir hafta önce yazılı olarak ilgililere duyurulur."

3. **Metindeki boşluğa aşağıdaki kelime gruplarından hangisi getirilmelidir?**

A) PDR servisince
B) Sınıf öğretmenlerince
C) Müdür başyardımcısınca
D) RAM Müdürünce
E) Güvenlik görevlisince

4. **Aşağıdakilerden hangisi "rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunun" görevlerinden değildir?**

A) **Eğitim kurumuna ait genel** hedeflerin belirlenmesinde görüş bildirir.
B) Rehberlik ve psikolojik danışma servisince hazırlanan okul rehberlik ve psikolojik danışma programını inceler ve görüşlerini bildirir.
C) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi sırasında hizmetlere ilişkin çalışmaları inceler, değerlendirir; ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik önlemleri belirler.
D) Eğitim ortamında; öğrenciler, aileler, idareciler ve öğretmenler arasında etkili iletişim kurulabilmesi için yapılacak çalışmaları belirler.
E) Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimleri ile ilgili yapılacak çalışmalar için görüş bildirir.

"Bu sistem MEBBİS'in bir uzantısı olarak kullanılmaktadır. Bütün etkinliklerin bir arada görüldüğü, yapılan etkinliklerin kaydedildiği, öğrenciyi tanıma amaçlı pek çok bilginin edinilebileceği bir sistemdir. RAM'a öğrenci yönlendirirken bu sistemde var olan formlar doldurularak işlemler bu sistem üzerinden takip edilebilmektedir. Rehber öğretmenler MEBBİS'teki bu sistem üzerinden program hazırlama, yıllık ve haftalık program giriş ve düzenlemelerini yapabilir, veri raporlama yapabilmektedirler."

5. **Yukarıda sözü edilen sistem hangisidir?**

A) E-Devlet
B) E-Okul
C) E-Rehberlik
D) E-Yaygın
E) E-Rapor

"2020 yılında hazırlanan sınıf rehberlik programında üç basamaklı bir rehberlik sistemi kurulmuştur.
1. Algıya dayalı değerlendirme
2. Süreç Değerlendirmesi
3. Sonuç Değerlendirmesi"

6. **Aşağıdakilerden hangisi sonuç değerlendirmesine örnek bir eylem olabilir?**

A) Öğretmenlere uygulanan ankete dayalı kanılar
B) Önceki yıla göre devam, devamsızlık/disiplin gibi istatistikî gelişim sonuçlarının karşılaştırılması
C) Öğrencilere uygulanan ankete dayalı kanılar
D) Velilere uygulanan ankete dayalı kanılar
E) "Bir yıl içerisinde neler yapıldı?" sorusuna cevap aranması

7. **Aşağıdakilerden hangisi koordinatör rehber öğretmen/psikolojik danışmanın görev ve sorumluluklarından değildir?**

A) PDR servisi ile eğitim kurumu yönetimi arasındaki koordinasyonu sağlar.
B) PDR programı doğrultusunda yapılan çalışmalarla ilgili öğretmenler kuruluna bilgi verir.
C) PDR hizmetleri yürütme komisyonu toplantılarına ait gündemi ve toplantılarda alınan kararları yazılı hâle getirir.
D) Eğitim kurumuna ait özel hedeflerin belirlenmesinde görüş bildirir.
E) PDR servisi tarafından ortak olarak e-Rehberlik sistemi üzerinden hazırlanan okul rehberlik ve psikolojik danışma programını eğitim kurumu müdürüne onaylatır.

"Eğitim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman; gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetlere ilişkin görevlerini yerine getirir."

8. Aşağıdakilerden hangisi rehber öğretmen/psikolojik danışmanın gelişimsel ve önleyici hizmetlere ilişkin görevlerinden değildir?

A) Sınıf rehberlik programı kapsamında rehberlik alanında özel bilgi ve beceri gerektiren etkinlikleri uygular.
B) Bireyi tanıma çalışmaları kapsamında bireyi tanıma tekniklerini uygular, değerlendirmelerini raporlaştırarak öğrencilere geri bildirimde bulunur ve ilgililerle paylaşır.
C) Doğal afetler ile kaza, ihmal, istismar, intihar, şiddet, savaş, göç ve salgın hastalıklar gibi zorlu yaşam olaylarında öğrenci, aile ve öğretmenlere psikolojik ve sosyal destek sağlar.
D) Bilgi verme çalışmaları kapsamında öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında ihtiyaç duydukları bilgileri bireysel çalışmalar, grup çalışmaları veya yayın hazırlama yoluyla öğrencilerle paylaşır.
E) Yöneltme ve izleme çalışmaları kapsamında bireyi tanıma ve bilgi verme hizmeti sunarak öğrenciyi kendine uygun olan eğitim kurumuna, alana, dala, staja, işe, mesleğe, okul içi ya da okul dışı sosyal ve kültürel etkinliklere yöneltir ve öğrencinin gelişimini izler.

9. Aşağıdakilerden hangisi rehber öğretmen/psikolojik danışmanın destek hizmetlere ilişkin görevlerinden değildir?

A) Hakkında danışmanlık tedbir kararı verilen çocuğa ve çocuğun bakımından sorumlu kişilere hizmet sunar.
B) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını rehberlik ve araştırma merkezine iletilmek üzere en geç ekim ayının ilk haftasında e-Rehberlik sistemi üzerinden hazırlar.
C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı doğrultusunda e-Rehberlik sistemi üzerinden kendi haftalık programını hazırlar.
D) Her yıl kasım ayı içerisinde sınıf rehber öğretmenleri tarafından bir örneği rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletilen risk altındaki öğrencilere ait verileri birleştirerek eğitim kurumuna ait risk haritasını oluşturur.
E) İş birliği kapsamında, doğal üyesi olduğu kurul ve komisyonlara katılır, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin görevlerini yerine getirir.

Not: 8,9 ve 10. sorulara benzer bir sorunun gelmesi sürpriz olmaz. PDF'nin 138-139. sayfasına göz atmakta fayda var. Göz aşinalığı olunca farklılıktan bile sonuca ulaşılabilir.

10. Aşağıdakilerden hangisi rehber öğretmen/psikolojik danışmanın iyileştirici hizmetlere ilişkin görevlerindendir?

A) Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesi, kendilerini keşfetmeleri, duygusal, düşünsel, davranışsal düzeyde kapasitelerinin güçlendirilmesi, iyileştirme ve geliştirme amacıyla formasyonu uygun olan rehber öğretmen/psikolojik danışman bireysel ve grupla psikolojik danışma yapar.
B) Araştırma ve proje çalışmaları kapsamında, sunduğu hizmetlerin etkililiğini ve verimliliğini artırmak amacıyla araştırma, izleme ve değerlendirme çalışmaları yapar.
C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı kapsamında gerçekleştirilen çalışmaları eRehberlik sistemine işler.
D) Müşavirlik hizmetleri kapsamında, öğrencinin gelişimini desteklemek için öğretmen, veli, yönetici ve okul içerisinde öğrenci ile iletişimde olan diğer kişilere kendilerini geliştirmeleri, ortak ve yeterli bir rehberlik anlayışı kazanmaları amacıyla çalışmalar yürütür.
E) Sınıf rehberlik programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında, sınıf içi rehberlik uygulamalarının geliştirilmesinde sınıf rehber öğretmenlerine müşavirlik eder.

"Eğitim kurumlarında görevli ……. …….sistemdeki en yetkili ve görev alanı en geniş kullanıcılar olup 'okul RPD programı hazırlama', 'RPD hizmetleri veri girişi', 'raporlama' ve 'öğrenci yönlendirme' işlemleri ekranlarını kullanmaktadır."

11. Metne göre eğitim kurumlarında E-Rehberlik sistemindeki en yetkili kullanıcılar kimlerdir?

A) Okul Müdürü
B) Müdür Başyardımcısı
C) Sınıf Rehber Öğretmen
D) Psikolojik Danışman
E) Uzman Öğretmen

"……. merkez teşkilatı ise ülke genelindeki tüm eğitim kurumları ile Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde yapılan çalışmalara ait nicel verileri okul türü, eğitim kademesi, okul ve sınıf düzeyine göre raporlaştırabilmekte, illerin yerel hedeflerini ve eğitim kurumlarının özel hedeflerini görüntüleyebilmektedir."

12. E-Rehberlik sisteminde yukarıda belirtilen işlemleri yapabilen kurum hangisidir?

A) MEB
B) RAM
C) İl MEM
D) İlçe MEM
E) Kurum Müdürleri

"•Rehberlik Araştırma Merkezine İlk kez ve Kademe Geçişinde Öğrenci Yönlendirme
•Rapor Yenilemek İçin RAM'a Yönlendirme
•Tıbbî Tanı Gerektiren Durumlar ve Yönlendirme Süreci

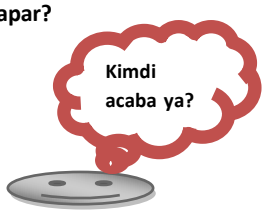
Yaşıtlarından anlamlı derecede farklılık gösteren öğrenciler belli bir süre gözlem yapıldıktan ve gerekli tedbirler alınmasına rağmen bir ilerleme gösteremediği durumlarda, …… de durumla ilgili bilgilendirilerek Rehberlik Araştırma Merkezlerine yönlendirme işlemleri yapılır."

(Not: 13 ve 14. soruyu metne göre cevaplayınız!"

13. Buna göre RAM'a yönlendirme yapılmadan önce durumla ilgili kim bilgilendirilmelidir?

A) Okul Müdürü
B) Psikolojik Danışman
C) Sınıf Rehber Öğretmeni
D) Veli
E) Müdür Başyardımcısı

14. Yönlendirme işlemleri için kendi MEBBİS sisteminden girişi kim yapar?

A) Okul Müdürü
B) Psikolojik Danışman
C) Sınıf Rehber Öğretmeni
D) Branş Öğretmeni
E) Müdür Başyardımcısı

"(I)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonu, il millî eğitim müdürü başkanlığında;(II)Özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinden sorumlu il ve ilçe şube müdürlerinden,(III) RAM müdürlerinden,(IV)RAM'nin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölüm başkanlarından,(V)Örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarının her tür ve kademesinden seçilen en az birer müdür ile bu tür ve kademedeki kurumlarda görev yapan en az birer rehber öğretmen/psikolojik danışmandan oluşur.(VI)Bu komisyona gerektiğinde; aile, çalışma ve sosyal hizmetler il müdürlüğü, il emniyet müdürlüğü, il sağlık müdürlüğü, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili kurum temsilcileri davet edilir.

15. Yukarıdaki metnin kaç cümlesinde doğru bilgi verilmiştir?

A)2 B)3 C)4 D)5 E)6

"Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonu, biri ……. ayında, diğeri …… ayında olmak üzere yılda en az iki kez toplanır."

16. Metindeki boşluklara ne gelmelidir?

A) mayıs/eylül
B) eylül/haziran
C) ekim/mayıs
D) mayıs/ekim
E) kasım/haziran

"(I)Haziran ayında yapılan toplantıda iline ait rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ihtiyaç analizi sonuçları ile e-Rehberlik sisteminde yer alan ilgili eğitim öğretim yılına ait verileri inceler ve değerlendirir.(II)Belirlenen yerel hedeflerin eylül ayının ilk haftasında e-Rehberlik sistemine işlenmesini sağlar.(III)Eğitim kurumlarının rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin talepleri ve ihtiyaçları doğrultusunda aile, öğrenci, öğretmen, yönetici ve diğer kamu personeline yönelik yürütülecek etkinlikleri plânlar.(IV)Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı olmayan eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi için alınacak tedbirleri karara bağlar. (V)Haziran ve eylül aylarında yapılan her iki toplantıda alınan kararların uygulanmasına yönelik gerekli tedbirleri alır.(VI)Açılmasına ihtiyaç duyulan rehberlik ve araştırma merkezleri ile ilgili değerlendirmede bulunur."

17. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonunun görevlerine ilişkin yukarıdaki ifadelerin kaçında yanlış bilgi verilmiştir?

A)0 B)1 C)2 D)3 E)4

"(I)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesinden birinci derecede sorumludur. (II)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin şekilde yürütülebilmesi için hizmetin gerektirdiği fiziksel şartları ve uygun çalışma ortamını hazırlar, kullanılacak araç gereci sağlar. Kurumda birden fazla rehber öğretmen/psikolojik danışman olması durumunda fiziksel imkânlar dâhilinde her bir rehber öğretmen/psikolojik danışman için ayrı oda tahsis eder. (III)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonuna başkanlık eder. (IV)Eğitim kurumundaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için rehber öğretmen/psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmenleri, öğrenciler ve veliler arasında iş birliğini sağlar. (V)Eğitim kurumunda birden fazla rehber öğretmen/psikolojik danışman bulunması halinde bir rehber öğretmen/psikolojik danışmanı koordinatör olarak görevlendirir ve gerekli gördüğü takdirde görev değişikliği yapar."

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

18. **Okul Müdürünün Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine ilişkin görevlerinin anlatıldığı yukarıdaki metnin kaç cümlesinde yanlış bilgi verilmiştir?**

A)4 **B)**3 **C)**2 **D)**1 **E)**0

19. **Aşağıdakilerden hangisi Okul Müdürünün Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine ilişkin görevlerinden değildir?**

A) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonuna başkanlık eder.
B) Eğitim kurumunun özel hedeflerini e-Rehberlik sistemine işler.
C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programını hazırlar ve öğretmenlere özenle sunar.
D) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı ile haftalık programın uygulanmasını e-Rehberlik sistemi üzerinden izler.
E) Sınıf rehber öğretmenleri tarafından hazırlanan sınıf rehberlik planlarını onaylar ve uygulanmasını izler.

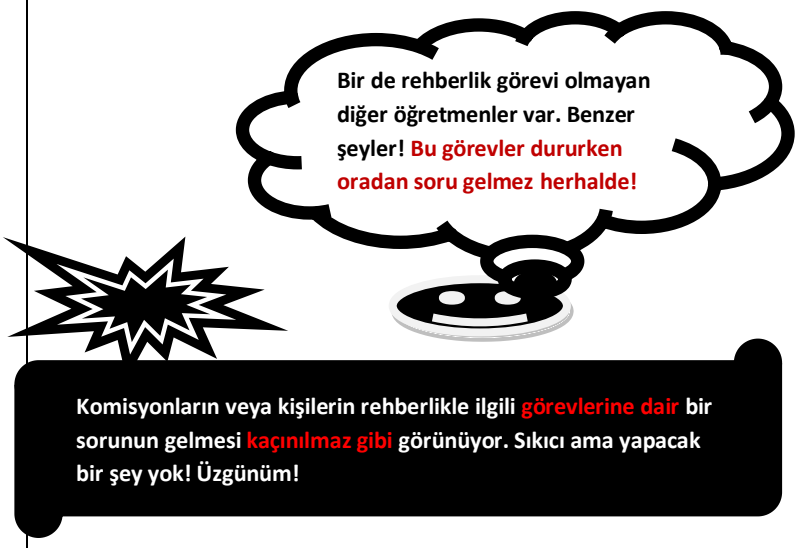
20. **Aşağıdakilerden hangisi Sınıf Rehber Öğretmeninin rehberlikle ilgili görevlerinden değildir?**

A) Sınıf rehberlik planını okul rehberlik ve psikolojik danışma programı ile sınıf rehberlik programı çerçevesinde hazırlayarak en geç ekim ayının ikinci haftasında eğitim kurumu müdürüne onaylatır.
B) Sınıf rehberlik plânının bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile paylaşır.
C) Plân haricinde uygulamalarını gerçekleştirir.
D) Sınıf rehberlik programı kapsamındaki etkinlikleri sınıfında uygular.
E) Öğrencilerinin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin ihtiyaçlarını belirleyerek okul rehberlik ve psikolojik danışma programına yansıtılmak üzere rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletir.

"(I)Okul rehberlik ve psikolojik danışma programının hedeflerine ilişkin etkinliklerde rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği yapar. (II)Her yıl kasım ayı içerisinde sınıfında bulunan risk altındaki öğrencilere ait verilerin bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletir. (III)Bireyi tanıma tekniklerinden uzmanlık bilgisi gerektirmeyenleri (Sosyometri gibi, kimdir bu gibi etkinlikleri yaparak) rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği yaparak sınıfında uygular, sonuçlarını rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile paylaşır. (IV)Sınıfa yeni gelen veya uyum güçlüğü yaşayan öğrencilerin okula uyum sağlamaları sürecinde rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği içerisinde çalışır. (V)Öğrencilerini rehber öğretmen/psikolojik danışman ile iş birliği yaparak ilgi, yetenek, değer, akademik başarı ve kişilik özelliklerine göre öğrenci kulüplerine, seçmeli derslere ve sosyal etkinliklere yöneltir. (VI)Risk altında olan öğrencileri fark ettiğinde, gerekli desteği almaları için rehberlik ve psikolojik danışma servisini bilgilendirir. (VII)Öğrencinin, öğrenme stilini fark etmesine, öğrenme becerilerini geliştirmesine, akademik performansını artırmasına yönelik çalışmalarında rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği yapar."

21. **Sınıf Rehber Öğretmeninin rehberlikle ilgili görevlerini anlatan yukarıdaki cümlelerin kaçında doğru bilgi verilmiştir?**

A)3 **B)**4 **C)**5 **D)**6 **E)**7

CEVAP ANAHTARI: 1B 2E 3A 4A 5C 6B 7D 8C 9A 10A 11D 12A 13D 14C 15E 16B 17A 18E 19C 20C 21E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarına yönelik olarak belirlenmiş kazanımların sınıflarda grup etkinlikleri yolu ile öğrencilere sistemli bir şekilde sunulmasını amaçlayan programdır. Okul RPD programının en önemli ögelerinden biri olup gelişimsel ve önleyici niteliktedir."

1. **Özellikleri anlatılan program hangisidir?**

A) Sınıf Rehberlik Programı
B) Günlük Ders Programı
C) Ders Dışı Program
D) Egzersiz Programı
E) Haftalık Ders Programı

"SRP'de akademik, kariyer ve sosyal duygusal olmak üzere üç gelişim alanı tanımlanmış ve her bir gelişim alanının amaçları, yeterlikleri ve kazanımları belirlenmiştir."

2. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi akademik alanın kazanımlarına işaret etmektedir?**

A) Kendilerini tanıyıp duygularını yönetirler.
B) Amaçlar oluşturup karar verirler.
C) Kişisel güvenliklerini sağlarlar.
D) Eğitsel başarıya götüren strateji, yöntem ve teknikleri edinirler.
E) Kariyer bilgisini kullanarak kariyer farkındalığı kazanırlar.

"Sınıf rehberlik programı, günümüz ihtiyaçları ve güncel okul RPD programı yaklaşımları dikkate alınarak hazırlanan özgün bir programdır. Sınıf rehberlik programında gelişim alanlarına göre incelendiğinde sosyal duygusal gelişim alanında 163, akademik gelişim alanında 65, kariyer gelişim alanında 62 olmak üzere toplam 290 kazanım yer almaktadır."

3. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi SRP'nin temel ilkeleriyle uyuşmaz?**

A) Tek modele dayanmaz.
B) Sosyal-duygusal kazanımlar daha çok ön plândadır.
C) Gelişimsel bir yaklaşımla geliştirilmiştir.
D) Birey ve topluma karşı sorumluluklar gözetilmiştir.
E) Bireysel farklılıklar dikkate alınmamıştır.

"Orhan Hoca, Sınıf Rehberlik Programı'nı uygularken **hoşgörülü olma, kazanımların sırasını öğrenci, okul ve bölge özelliklerini dikkate alarak değiştirebilme** gibi **bazı ilkeleri** gözetmektedir."

4. **Buna göre Orhan Hoca'nın hangi uygulamasının yanlış olduğu söylenebilir?**

A) Bilimselliği esas alır.
B) Öğrencilerin bireysel farklılığını gözetir.
C) Programı iş birliği içinde yürütür.
D) Bütün kazanımları kendisi yürütür.
E) Öğrenci merkezli anlayışla hareket eder.

"Psikolojik danışmanlar/rehber öğretmenler kadar diğer öğretmenlerin de öğrenciyi tanımaları gerekir. Öğretmenlerin öğrenciyi tanımaları, onların çalışmalarında kolaylıklar sağlayacaktır. Bu bağlamda öğrencinin yaşadığı **çevre ile ilgili bilgiler** önemli ipuçlarındandır."

5. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin tanımaları gereken öğrenci özelliklerinden değildir?**

A) Öğrencinin sağlık durumu
B) Öğrencinin akademik başarısı ve yetenekleri
C) Öğrencinin demografik ve etnik özellikleri
D) Öğrencinin kişiliği ve ilgileri
E) Öğrencinin benlik tasarımı ve değerleri

"Rehberlikte bireyi tanımak için kullanılan testlerin belli başlı bazı özellikleri taşıması gerekir."

6. **Ölçme aracının ölçmek istediği şey hatalıysa ve doğru olarak ölçülmüyorsa testin hangi özelliğe sahip olmadığı söylenebilir?**

A) Geçerlilik
B) Güvenilirlik
C) Kullanışlılık
D) Ekonomiklilik
E) Esneklik

"Psikolojik Danışmana olan Kenan Hoca, öğrencisi Bilal'e yaptığı testleri açıklarken birtakım ilkeler ışığında hareket etmesi gerektiğini bilmekte ve bu ilkeleri uygulamaktadır."

7. **Buna göre Kenan Hoca'nın aşağıdaki hangi uygulamasında hata yaptığını söyleyebiliriz?**

A) Test puanlarını açıklamadan önce danışanının testten ne beklediğini anlar.
B) Sonuçları bildirmeye başlamadan önce danışanının bunları gerçekten bilmek isteyip istemediğinden emin olmuştur.
C) Danışanının her testten nasıl bir başarı beklediğini sormuştur.
D) Test sonuçlarını açıklarken danışanının soru sormasına ve katılmadığı noktalarda görüşlerini söylemesine izin vermemiştir.
E) Birden fazla test uyguladığı için sonuçlara yetenek testlerinden başlamıştır.

"Rehberlikte kişileri tanımak için birtakım testler kullanılmaktadır. Bunlardan biri de, kişilerin belli bir nesne ya da duruma yönelik duygusal, düşünsel veya davranışsal eğilimlerini belirlemeye yönelik testlerdir. Hemen hemen her nesne, durum veya düşünceye yönelik olarak geliştirilebilir. Çeşitli cevaplama biçimi kullanılabilir ise de genellikle Likert tipi denilen ve bir ifadeye kişinin katılma durumunu 4, 5 veya 7 derece üzerinden değerlendirme yapmayı öngören cevaplama şekli kullanılmaktadır."

8. **Sözü edilen test çeşidi hangisidir?**

A)İlgi **B)**Kişilik **C)**Tutum **D)**Yetenek **E)**Başarı

"..... testi deyince de ilk akla gelen zekâ testi olmaktadır. Zekâ ile ..... arasındaki fark veya örtüşme ile ilgili akademik tartışmaları bir yana bırakıp zekâ ile .....in uygulamada büyük ölçüde örtüştüğü düşünülerek birlikte ele alınmalıdır. Zekâ testleri gerçekten de test anlayışının temelini oluşturur. Geliştirilen ilk testler de zekâ testleri olmuştur. Zekâ testlerinin temel varsayımı kendi zekâ anlayışlarını temel almalarıdır. Herkesin üzerinde uzlaştığı bir zekâ anlayışı olmadığı için, hemen hemen bütün zekâ testleri, 'Zekâ, benim testimin ölçtüğü şeydir.' demektedirler."

9. Metindeki boşluklara bireyi tanıma testlerinden hangisi getirilmelidir?

A) İlgi
B) Yetenek
C) Tutum
D) Kişilik
E) Başarı

"En iyi ve akıllı ebeveynler kendi çocukları için istediklerini, toplumun bütün çocukları için istemelidir. Okullarımız için diğer idealler dar fikirli ve sevimsiz olur; demokrasimizi yok eder." John Dewey (1859 -1952)

10. John Dewey'in bu sözü aşağıdaki kavramlardan hangisiyle bağdaştırılamaz?

A) Kuşatıcılık
B) Bütüncüllük
C) Benmerkezcilik
D) Toplumsallık
E) Kapsayıcılık

"**İş birliği temelli katılım; ebeveynin, öğretmen ve okul personeli ile öğrencinin gelişimine yönelik etkileşimleridir.** Etkinlikler konusunda öğretmenle konuşmak, problemlerle ilgili konuşmak ve bilgi edinmek üzere okul yönetimi ile görüşmek iş birliği temelli katılım örnekleridir."

11. Aşağıda belirtilen hangi anlayış iş birliği temelli katılımı desteklemez?

A) Ana-babaların çocukların eğitimi, gelişimi ve eğitim yöntemleri ile ilgisiz olduğunu kabul etmek
B) Ana babaların becerilerinin ve özelliklerinin farklı olduğunu kabul etmek
C) Ailelerin ihtiyaçlarına yaratıcı ve esnek programlarla karşılık vermek
D) Ailelerin beklentilerini öğrenmek, rol ve sorumluluklarını paylaşmak
E) Ailelerin çocuklarının gelişimine ve eğitim-öğretim ortamına katkılarını vurgulamak

"Toplumda birçok ebeveyn tarzı bulunmakla birlikte bu tür anne-babalar, çocuklarını bağımsız olmaya teşvik eder ama yine de eylemlerine sınırlar ve kontroller getirirler. Kural koyarlar ama kuralların mantığını açıklarlar ve eleştirileri dinlerler. Sevgilerini hissettirler ve çocukla iletişim kurarlar."

12. Sözü edilen ebeveyn tarzı hangisidir?

A) Otoriter anne-baba
B) Demokratik anne-baba
C) İzin verici anne-baba
D) İhmalkâr anne-baba
E) Helikopter anne-baba

"Eğitim kurumları ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde RPD hizmetlerini yürüten personelin **uyması gereken etik ilkeler MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi** ile belirlenmiştir."

13. Aşağıdakilerden hangisi rehberlikte uyulması gereken etik ilkelerden değildir?

A) Psikolojik danışmanların sınırlılıklarını bilir ve kendilerini aşan konularda başkalarından yardım talebinde bulunurlar.
B) Psikolojik danışmanlar, tüm mesleki ilişkilerinde dürüstlüğü, doğruluğu ve gerçekçiliği ilke edinirler.
C) Psikolojik danışmanlar, danışanlarının zarar görmemeleri için çalışırlar ve yansızlığı benimserler.
D) Psikolojik danışmanlar, bir yandan bireyin çıkar ve yararı, diğer yandan toplumsal sorumluluk arasında denge sağlamaya çalışırlar.
E) Psikolojik danışmanlar, hizmet verdikleri kişilerin iyilikleri ve yararları doğrultusunda ilgili kurumlarla iş birliği yapabilirler, ancak gerektiğinde danışanları, alandaki başka uzmanlara yönlendiremezler.

"Zedelenme, bireyin sahip olduğu organlarının yapısında ve işleyişinde çeşitli nedenlere bağlı olarak bozulmalar olması durumudur. Bu zedelenmelere bağlı olarak **kimi zaman yetersizlik durumu yaşanabilirken** kimi zaman bu durum **yetersizlikle sonuçlanmayabilir. Yetersizlik,** bireyin yaşadığı zedelenme sonucunda **sahip olduğu organının işlevini yerine getirememesi**dir."

14. Buna göre aşağıdakilerden hangisinde bir zedelenmeden söz edilemez?

A) Ali'nin çalıştığı iş yerinde elini makineye kaptırmasıyla parmağının ezilmesi
B) Trafik kazasında Caner'in bacağının sakatlanması
C) Elindeki tığı kulağına batıran Ceylan'ın kulak zarını yırtması
D) Ceylan'ın, yaşadığı talihsiz olay sonucu işitme cihazı kullanması
E) Aynur'un elindeki makası gözüne sokması

Eyüp YILDIRIM

"Engel, bir yetersizlik sonucunda bireyin toplumsal yaşamda akranlarının gerçekleştirebildiği rolleri gerçekleştirememe durumu olarak tanımlanmaktadır. Engelli olma durumu çoğunlukla **toplum tarafından oluşturulan koşullar sebebiyle** bireyin kendisinden beklenen **rol ve sorumlulukları gerçekleştirememesi olarak** düşünülebilir."

15. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Mehmet'in kolunun kırılması bir zedelenmedir.
B) Mehmet'in kolunu belli bir süre kullanamaması bir yetersizliktir.
C) Can'ın gözündeki zedelenmeye bağlı olarak görememesi bir yetersizliktir.
D) Can'a herhangi bir uyarlama yapılmaksızın sınıf ortamında öğretim sunulması bir engeldir.
E) Can'ın akranlarıyla benzer materyallerle benzer şekilde değerlendirilmesi bir yetersizliktir.

"**Etik kurallar** genel olarak **psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme, araştırma ve yayın, müşavirlik hizmetleri** için geçerlidir. Her hizmet için ayrıca özel kurallar da bulunmaktadır. **Esen öğretmen,** danışmanlık sırasında birtakım kuralları göz önünde bulundurduğunu söylemektedir."

16. Buna göre Esen öğretmen hangisinde hata yapmaktadır?

A) Sadece eğitim gördüğüm ve gerekli formasyona sahip olduğum uygulama ve etkinlikleri yapar, onları öğretirim.
B) Alanımdaki yeni gelişmeleri takip eder, mesleki bilgi ve becerilerimi artırmanın yollarını ve fırsatlarını ararım.
C) Öğrencilerime, araştırmaya katılanlara, danışanlarıma ve diğer kişilere zarar vermekten ve onlara güçlük çıkarmaktan kaçınırım.
D) Danışanlarıma ilişkin özel ortamlarda ve özel şartlarda alınan bilgileri korurum.
E) Kimliğimi, çalıştığım yeri, statümü ve durumumu, etkili olmak için olduğundan farklı tanıtırım.

"Zihinsel yetersizlik, 22 yaşından önce ortaya çıkan ve hem öğrenme, akıl yürütme, problem çözme gibi zihinsel işlevlerde hem de bireylerin günlük yaşamlarında gerçekleştirdikleri kavramsal, sosyal ve pratik becerilerin toplamı olan uyumsal davranışlarda önemli sınırlılık durumudur. Zihinsel yetersizlik; hafif, orta, ağır ve çok ağır düzeyde olmak üzere **dört grupta** ele alınmaktadır."

17. Buna göre zihinsel yetersizliği olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Zekeriya, akıl yürütme ya da değerlendirme yoluyla bir uyaranı sınıflandırma ya da bilgiyi organize etmekte sorun yaşamaktadır.
B) Mehmet'in yeni öğrenmelere ilişkin motivasyonu yüksektir ve öğrenilmiş çaresizliğin hayatında yeri yoktur.
C) Mustafa, öğrendiği yeni bilgileri kısa süreli ve uzun süreli belleğe depolamada ve gerektiğinde uzun süreli bellekten bilgiyi geri çağırmada problem yaşamaktadır.
D) Ali'nin dikkat süresi çok kısa olup dikkati odaklama ve sürdürmede güçlük yaşamaktadır.
E) Elif, dilin hem anlama hem de ifade etme boyutunda zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyine bağlı olarak sorun yaşamaktadır.

"Otizm spektrum bozukluğu (OSB), nörogelişimsel bir bozukluk olup yaşamın erken dönemlerinde sosyal iletişim ile etkileşimde güçlük yaşama ve sınırlı yineleyici davranışlar sergileme gibi belirtilerle ortaya çıkan bir durumdur. Hafif, orta ve ağır düzeyde olmak üzere sınıflandırma yapılmıştır. Bu sınıflandırma OSB olan öğrencinin gereksinim duyduğu destek miktarını ifade etmektedir."

18. Buna göre OSB olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Hilal, göz kontağından kaçınmakta ya da öğretmenine sadece gözlerinin kenarlarından bakabilmektedir.
B) Oytun; ismine tepki vermemekte, diğer insanlara karşı ilgisiz görünmekte ya da çok az ilgi göstermektedir.
C) Esra, diğer insanların düşünce ve duygularını anlama yeteneğinde yani zihin teorisinde sınır tanımamaktadır.
D) Vahit, beden dilini kullanma ve anlama konusunda çeşitli sorunlar yaşamakta, komik bir şey olmadığında bile gülmektedir.
E) Kenan; oyun becerileri az, akranları ve yetişkinlerle etkileşimde sınırlılıkları olmakla birlikte nesnelerle meşgul olmaktadır.

Eyüp YILDIRIM

"• Soyut kavramları anlamakta, alay ya da şaka gibi sosyal dili yorumlamada zorlanırlar.
• Basmakalıp motor veya sözel davranışlar sergileyebilir. Nesneleri döndürme, el çırpma ve sallanma gibi sınırlı ve tekrarlayan motor davranışlar görülebilir.
• Bazı nesnelerle aşırı derecede meşgul olabilir ya da çok sınırlı ilgi alanlarına sahip olabilirler. Bir nesneyle saatlerce oynayabilirler ya da belirli özellikteki nesnelere aşırı ilgi gösterebilirler. Ortamdaki herhangi bir değişiklikten dolayı üzülebilirler.
• Rutinlere ve aynılıklara aşırı bağlı olup değişikliklerden rahatsız olma, kurallara uymakta ısrarcı olma veya esnek olmayan düşünceye sahip olma gibi davranışlar sergileyebilirler."

19. **Yukarıda bazı özellikleri verilen öğrenciler hangi kategoride değerlendirilmektedir?**

A) Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrenciler
B) Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler
C) Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler
D) Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Öğrenciler
E) İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler

"Öğrenme güçlüğü; okuma, yazılı anlatım ve/veya matematik alanında güçlüklerle karakterize olan nörogelişimsel bir bozukluktur. Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler, normal zekâya sahip olmalarına karşın beynin atipik işleyişinden kaynaklı olarak bilgiyi işleme ve edinme biçimi bakımından akranlarından farklı özellikler gösterirler. Okuma, okuduğunu anlama, yazılı ifade ve matematiksel akıl yürütme ile hesaplama alanlarında yaşanan güçlüklerle ön plâna çıkmaktadırlar. Heterojen bir grup olan öğrenme güçlüğü yaygın olarak okuma bozukluğu (disleksi), yazılı anlatım bozukluğu (disgrafi) ve matematik bozukluğu (diskalkuli) olarak sınıflandırılır."

20. **Buna göre öğrenme güçlüğü olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Amir Khan; harfleri tanıma, heceleme, doğru ve akıcı bir şekilde çözümleme konusunda düşük performans sergilemektedir.
B) Şefik, okumayı çözümleme ve akıcı okumada yaşanan sınırlılıklara bağlı olarak okuduğunu anlamakta da zorlanmaktadır.
C) Abdurrahman, Matematik ile ilgili kavramları, olguları anlamakta ve matematiksel hesaplamalar yapmada zorlanmaktadır.
D) Kenan, dilin sosyal kullanım alanında rahatlıkla karşılıklı sohbet etmekte ve sohbeti sürdürmek için gerekli olan bazı stratejileri ustalıkla kullanmaktadır.
E) Orhan; görsel ya da işitsel algı alanında güçlük yaşamakta, yapboz oluşturmada, görsel şekilleri algılamada ve hatırlamada güçlükler ya da harfleri tersine çevirme gibi problemler yaşamaktadır.

"İşitme engelli birey, işitme duyarlılığının kısmî ya da tamamen yitirilmesinden kaynaklı özel eğitim ve destek eğitime ihtiyaç duyan birey olarak tanımlanmaktadır. İşitme yetersizliğinin sınıflandırılmasında işitme kaybının derecesine, kaybın ortaya çıktığı yaşa ve kaybın olduğu yere göre farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. İşitme kayıplarının şiddeti, bireyin desibel (dB) cinsinden ölçülen sesi almasıyla belirlenir."

21. **Buna göre işitme yetersizliği olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) İşitme yetersizliği olan Aslı'nın zihinsel olarak herhangi bir problemi yoktur, normal zekâ düzeyine sahiptir.
B) İşitme yetersizliği olan Nur'un ebeveyni, bu cihazların işitme kaybından kaynaklanan tüm problemleri çözdüğünün farkındadır.
C) İşitme yetersizliği olan Özlem'in okuma düzeyi, işiten akranlarından önemli ölçüde daha düşüktür.
D) Murat'ın, konuşulanları anlama ve kendi konuşmalarının anlaşılırlığı işitme yetersizliğinin düzeyine bağlı olarak artıp azalmaktadır.
E) Osman'ın işitme yetersizliği, yaygın olarak dil ve iletişim becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Not: 17-21. sorularla ilgili sorunun gelmesi sürpriz olmaz!

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1A 2D 3E 4D 5C 6B 7D 8C 9B 10C 11A 12B 13E 14D 15E 16E 17B 18C 19B 20D 21B

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Gözün yapısında oluşan zedelenmeye bağlı olarak **gözün görme işlevini gerçekleştirememesi durumu**na görme yetersizliği denir. Görme yetersizliği olan öğrenciler, **az gören ve kör olarak** sınıflandırılabilir. Bu kavramları eğitsel açıdan ele alırsak **az gören öğrenciler**, yardımcı araçlar kullanarak ya da kendileri için yapılan çeşitli uyarlamalarla öğrenme süreçlerinde görme potansiyellerini kullanabilirler. **Kör olan öğrenciler ise** yardımcı araçlarla dahi materyalleri okuyamazken öğrenme süreçlerini ancak **dinleyerek ve dokunarak** sürdürebilirler."

1. **Buna göre görme yetersizliği olan öğrencilere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Görme yetersizliği olan öğrenciler kendi içlerinde oldukça heterojen bir gruptur.
B) Görme yetersizliği olan Murat, öğrenme deneyimlerini dokunarak ve işiterek edinebilmektedir.
C) Görme yetersizliği olan Serkan'ın, çevresinde hareket etme yeterlikleri sınırlıdır.
D) Görme yetersizliği olan Ayşe'nin bilişsel gelişimi, yaşamının ilk yıllarındaki deneyimlerinden önemli ölçüde etkilenmiştir.
E) Görme yetersizliği olan Ayhan, dil ve iletişim becerileri gören akranları ile benzer özellikler göstermemektedir.

"Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik nitelikli özel eğitim hizmetlerinin sunulması için **öğrencilerin ilgilerinin, gereksinimlerinin ve çeşitli alanlardaki eğitsel performanslarının** ortaya konmuş olması gerekmektedir. Öğretim programını takip etmede güçlük yaşayan öğrencilerin **fark edilmesi** değerlendirme sürecinin başlangıcını oluşturur. Öğrenci hakkında bilgi toplama ve toplanan bu bilgilerden bir yargıya varma süreci genel olarak **'değerlendirme'** olarak tanımlanmaktadır. **Değerlendirme; tarama, tanılama, yerleştirme, bireyselleştirilmiş eğitim planı (BEP) geliştirme ve izleme gibi amaçlarla** yapılmaktadır."

2. **Buna göre Rehberlik ve Araştırma Merkezine yönlendirme süreciyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) RAM'a yönlendirmeden önce öğrencinin performans düzeyine ilişkin değerlendirme yapılır.
B) Değerlendirme süreci, ilk belirleme aşamasıyla başlar.
C) İlk belirleme, öğrencinin sınıf öğretmeni ile rehber öğretmeninin iş birliği ile çalışmasını gerektiren bir süreçtir.
D) İlk belirleme aşamasının mümkün olduğunca uzun bir sürece yayılarak uzatılması önemlidir.
E) Bu süreçte öğrenci performansıyla ilgili kaba değerlendirme yapılır ve bu süreçte birtakım değerlendirme araçları kullanılarak özel eğitim ihtiyacı olduğundan şüphe edilen öğrenciler belirlenir.

"RAM'a yönlendirmenin **ikinci aşamasında** bu öğrenciler için **gönderme öncesi** süreç uygulanır. Gönderme öncesi süreç, hastanelere ve rehberlik araştırma merkezine yönlendirme yapmadan önce öğretmenin **eğitim ortamında çeşitli düzenlemeler yapması ve bu düzenlemeler sonrasında öğrencinin eğitim faaliyetlerine katılımının artıp artmadığını değerlendiren bir işleyişe** sahiptir."

3. **Buna göre, bu sürecin yürütülmesindeki en önemli ve nihaî amaç aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) Öğrencinin doğumdan itibaren geçirdiği hastalıkları tespit etmek
B) Gereksiz yere yönlendirmeyi ve etiketlemeyi önlemek
C) Öğrencinin ailesinin eğitim düzeyi ve sahip oldukları olanakları belirlemek
D) Öğrencinin okulda sergilediği davranışları evde de sergileyip sergilenmediğini tespit etmek
E) Öğrencinin daha önce devam ettiği eğitim ortamında sergilediği performansı belirlemek

"RAM'a yönlendirmede **'gönderme öncesi'** süreçte öğretmenlerin yapacakları iş ve işlemler birkaç basamakta ele alınabilir."

4. **Aşağıdakilerden hangisi gönderme öncesi uygulanması gereken basamaklardan değildir?**

A) Bilgi toplama
B) Müdahale programı hazırlama
C) Müdahale programını uygulama
D) Sonuçları değerlendirme
E) Sonuçları ilan etme

"Bilgi toplama basamağında öğrenci hakkında toplanan ve kaydedilen tüm bilgiler, **müdahale programı hazırlama** sürecinin temelini oluşturur. Öğretmenler bu bilgilerden yararlanarak öğrenci için müdahale programı hazırlar. Hazırlanan müdahale programında mutlaka öğrenciye **özgü uyarlamalara** yer verilmelidir."

5. **Buna göre müdahale programı hazırlama aşamasında aşağıdaki hangi uyarlamalara yer verilmez?**

A) Program hedeflerinde
B) Öğretimsel süreçlerde
C) Sınıf yönetiminde
D) Öğrenci profilinde
E) Sınıf ortamında

(I)Öğrencinin güçlük yaşadığı gelişim alanlarına ve bu alanlarda sergilediği performansa yer verilir.
(II)Öğrencinin güçlük yaşadığı alanların nerede, ne zaman ve hangi etkinlikler sırasında ortaya çıktığına yer verilir.
(III)Öğrencinin güçlük yaşadığı alanlara ilişkin yapılan uyarlamalara, uygulanan müdahalelere ve stratejilere yer verilmez.
(IV)Müdahale programının oluşturulması, uygulanması ve izlenmesinde sorumlu olan kişilere yer verilmez.
(V) Başarılı ve başarısız olan müdahalelere ilişkin açıklamalara yer verilir.

6. Öğrenciyi değerlendirecek uzmanlara -öğrenci hakkında daha fazla bilgi sağlamak ve daha doğru kararlar vermelerine yardımcı olmak için- gönderilen raporda bulunması gereken bilgilere ilişkin yukarıdaki cümlelerin kaçında yanlış bilgi verilmiştir?

A)1 **B)**2 **C)**3 **D)**4 **E)**5

"Öğrencinin **en az kısıtlayıcı** eğitim ortamına yerleştirilmesi, **tıbbî yetersizlik tanısına ek olarak eğitsel performans düzeyinin ve bununla bağlantılı olarak gereksinimlerinin belirlenmesinin sonucunda** gerçekleştirilir. Ülkemizde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin devam edebilecekleri eğitim ortamları ya da yerleştirme seçenekleri **en fazla kısıtlayıcı olandan en az kısıtlayıcı olana doğru** sıralanmaktadır."

7. Buna göre en fazla ve en az kısıtlayıcı olan ortamlar hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A)	**Yatılı özel eğitim okul ve kurumları**	**Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme**
B)	**Özel eğitim sınıfı**	**Yarı zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme**
C)	**Gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları**	**Özel eğitim sınıfı**
D)	**Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme**	**Yatılı özel eğitim okul ve kurumları**
E)	**Özel eğitim sınıfı**	**Gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları**

"İster yatılı ister gündüzlü olsun özel eğitim okulları **ayrıştırılmış eğitim ortamları** olarak kabul edilmektedir. Çünkü burada eğitim gören öğrencilerin tamamı **özel eğitim ihtiyacı olan** öğrencilerdir. Bu eğitim ortamları, özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için düzenlenmiş **özel bir çevrede, özel olarak yetişmiş personelle, öğrenci gereksinimleri dikkate alınarak oluşturulan program ve materyallerle** öğrencinin gelişiminin daha iyi karşılanacağı görüşünden hareketle açılmıştır. Ayrıştırılmış eğitim ortamları farklı nedenlere bağlı olarak çeşitli sınırlılıklara sahiptir."

8. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu sınırlılıklardan değildir?

A) Öğrenciler, performansı iyi olan modeller göremezler.
B) Öğrenciler akranlarıyla mutlu bir dünya kurarlar.
C) Öğretmenlerin öğrencilere dönük beklentileri düşüktür.
D) Ayrıştırılmış eğitim ortamları etiketleme nedeni olur.
E) Öğrenciler toplumsal yaşama uyum sağlama güçlükleri yaşarlar.

"Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının başarıya ulaşması birçok etkene bağlıdır."

9. Aşağıdakilerden hangisi bu etkenlerden değildir?

A) Tüm okul çalışanlarının ve sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisine ilişkin olumlu tutumları
B) Okulun tüm paydaşlarına danışmanlık hizmetleri olarak tanımlanan destek hizmetlerinin sağlanması
C) Sınıf ortamlarında çeşitli çevresel düzenlemelerin yapılması
D) Akranların kaynaştırma öğrencisi hakkında bilgilendirilmesi
E) Velilerle iş birliğinin göz ardı edilmesi

"Alanyazında kaynaştırma/bütünleştirme başarısını etkileyen en önemli etkenlerin başında ……in geldiği görülmektedir."

10. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Velilerin
B) Ebeveynlerin
C) Öğretmenlerin
D) İdarecilerin
E) Öğrencilerin

"Özel eğitim ihtiyacı olan her öğrenci için yerleştirildikleri eğitim ortamında oluşturulması **yasal bir zorunluluktur**. Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri **eğitim programı temel alınarak** öğrencinin **gelişim özellikleri, eğitsel gereksinimleri ve performans düzeyleri** doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek **destek eğitim hizmetlerini de içeren bireye özgü program** olarak tanımlanmaktadır."

11. Metinde tanımı yapılan ya da özellikleri verilen programın adı nedir?

A) Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)
B) Yüceltilmiş Eğitim Programı (YEP)
C) Hazırlanmış Eğitim Programı (HEP)
D) Küçültülmüş Eğitim Programı (KEP)
E) Genişletilmiş Eğitim Programı (GEP)

"BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden okullardaki **BEP geliştirme birimi sorumludur.** Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin (2021) 47. maddesine göre BEP geliştirme biriminde **okul müdürü ya da görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında** kurulur."

Eyüp YILDIRIM

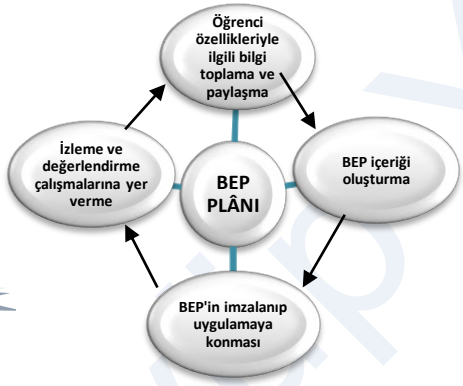
12. Buna göre BEP geliştirme biriminde aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Rehber öğretmen
B) Öğrencinin sınıf öğretmeni
C) Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri
D) Öğrencinin velisi ve kendisi
E) Disiplin kurulu başkanı

"BEP geliştirme biriminin birçok önemli görevi bulunmaktadır."

13. Aşağıdakilerden hangisi BEP geliştirme biriminin görevi değildir?

A) BEP'in geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili koordinasyonu sağlar.
B) Velinin yazılı isteği doğrultusunda ilkokul döneminde öğrencilerin bir kereye mahsus sınıf tekrarı yapmasına karar verir.
C) Sınavlarda refakat edilmesi gereken öğrencileri belirler.
D) Okulda bulunan diğer birimlerle iş birliği içinde çalışma ihtiyacı hissetmeden özerk hareket eder.
E) Destek eğitim odasından faydalanacak öğrencilere hangi derslerin haftalık kaç saat sunulacağını belirler.

14. Yukarıdaki tablodan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) BEP geliştirme süreci döngüsel bir yapıdadır.
B) BEP geliştirme birimi, öncelikli olarak öğrencinin gelişimsel özellikleri hakkında bilgi toplar.
C) Öğrencinin gelişimsel özelliklerinden bağımsız olarak öğrenme içerikleri belirlenir.
D) Öğrencinin performans düzeyi tanımlanır ve buna uygun hedefler geliştirilir.
E) Yıllık hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığını belirlemek amacıyla BEP yılda bir kez mutlaka gözden geçirilir.

"**Bireyselleştirilmiş eğitim programının içeriğinde yer alması gereken bazı temel ögeler bulunmaktadır. (I)**Öğrencinin demografik özelliklerinin tanımı ve öğrencinin eğitsel performans düzeyinin tanımı **(II)** Öğrenciye uygun, sadece uzun dönemli ya da yıllık hedefler(III)Öğretim yöntemleri ve materyaller **(IV)**Amaçlara ulaşmak için gerekli olan zamanın başlama ve bitiş tarihleri **(V)**Uygun değerlendirme yöntemleri ve ölçütler"

15. Bireyselleştirilmiş eğitim programıyla ilgili yukarıdaki paragrafta kaç numaralı cümlede yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"Zekeriya için toplanan **BEP geliştirme biriminde** konuşan Esen öğretmen şunları söylemiştir: Eğitsel performans düzeyi, öğrencinin güçlü ve zayıf olduğu alanları yansıtan bir ifade olup burada öğrencinin yapabildikleri ile yapamadıkları birlikte ifade edilir. Performans düzeyinin tanımlanmasında dikkat edilecek bazı hususlar bulunmaktadır."

16. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi Esen öğretmenin söyleyecekleriyle bağdaşmaz?

A) Performans düzeyi ifadesi, öğrencinin geçmişteki ya da gelecekteki olası performansını değil, şimdiki performansını yansıtmalıdır.
B) Performans düzeyinin tanımı, değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak oluşturulmalıdır.
C) Performans düzeyi ifadesi, öğrencinin gereksinimleri ile bağlantılı olup uzun dönemli ve kısa dönemli hedeflere ilişkin ipuçları içermelidir.
D) Performans düzeyinin "söyler ya da gösterir gibi ifadelerle" ölçülebilir ve gözlenebilir bir şekilde ifade edilmesi gereklidir.
E) Performans düzeyini tanımlarken öğrencinin gelişimsel ve öğrenme özellikleriyle ilgili yüzeysel, dar kapsamlı ve gerçek dışı bilgiler sunmaktan kaçınmamak gerekir.

"Kısa dönemli hedef ifadelerinde **birey, ölçüt, koşul ve davranış** olmak üzere **dört temel öge** bulunur."

17. Buna göre kısa dönemli hedeflerin belirlenmesine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

A) Oluşturulacak hedef ifadeleri öğrenciden beklenen davranışları yansıtmalıdır.
B) Öğretmen öğrenciye dönük hedef koymaz, kendisine dönük hedefler koyar. Bu nedenle öğrencinin ismine yer verilmez.
C) Ölçüt, öğrencinin hedef davranışı kazanıp kazanmadığına karar vermede kullanılan bir standarttır.

D) Davranış, öğrenciden sergilemesi beklenen eylemlerin açık bir şekilde ifade edilmiş hâlidir.

E) Koşul; hedef davranışın hangi koşullar altında, nerede, ne zaman ve nasıl sergilenmesi gerektiğini gösteren bir ifadedir.

"**Uzun dönemli hedefler**, öğrencinin **bir yıl ya da akademik dönem içerisinde** makul düzeyde kazanabileceği davranışlar; **kısa dönemli hedefler** ise öğrencinin performans düzeyi ile uzun dönemli hedefleri arasındaki **ara basamaklar** olarak tanımlanmaktadır."

18. Buna göre aşağıdakilerden hangisi kısa dönemli hedef örneği değildir?

A) Mete kendisine verilen farklı uzunlukta düz çizgilerin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keser.

B) Mete kendisine verilen farklı uzunlukta eğik çizgilerin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keser.

C) Mete kendisine verilen farklı şekillerin çizgilerinin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keserek şekli çıkarır.

D) Mete, bir akademik yıl sonunda basit şekilleri çizgilerinin üzerinden bağımsız bir şekilde makasla keserek şekli çıkarır.

E) Mete, iki farklı büyüklükte aynı cinste aynı tipte nesne resimleri arasından büyük olanı göstermesi istendiğinde ¾ oranında büyük olanı gösterir.

"Orhan Hoca'nın getirdiği BEP plânını inceleyen psikolojik danışman, plânda fark ettiği **tamamlayıcı destekler ve hizmetlerle** ilgili ifadelerin yokluğu sebebiyle bu eksiği gidermek için plânı geri verir."

19. Psikolojik danışmanın fark ettiği bu eksiklik aşağıdakilerden hangi ilkeye riayet etmemekten kaynaklanmıştır?

A) BEP içeriğini oluştururken kısa dönemli hedeflerin yanı sıra bu hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracak öğretim yöntemleri ve materyaller de belirlenir.

B) Öğretim yöntemleri ve materyaller belirlenirken hem hedefin özelliklerine hem de öğrenci özelliklerine dikkat edilmelidir.

C) Öğrenciye sunulacak hizmetlerin başlayacağı zaman, bu hizmetlerin sıklığı ve devam etme süresi BEP hazırlanması sürecinde planlanmalıdır.

D) Öğrencinin BEP'inde yer alan hedeflere ulaşıp ulaşmadığını değerlendirmek amacıyla kullanılacak değerlendirme yöntemleri ve başarı ölçütleri BEP hazırlanma sürecinde belirlenmelidir.

E) BEP geliştirme birimi BEP içeriğine, öğrencinin ihtiyaç duyduğu ek hizmetleri ve bu hizmetlerin nerede, ne zaman, kimler tarafından ve ne sıklıkla verileceği bilgisini eklemelidir.

"**BEP Sürecinin Etkili Bir Şekilde Yürütülmesi İçin Neler Yapılabilir?** başlıklı bir seminer düzenleyen Psikolojik Danışman Esen Hoca seminerin başında: 'Gerçekçi bir BEP geliştirmek için öncelikli olarak öğrencinin performans düzeyinin doğru bir şekilde belirlenmiş olması gerekir. Performans düzeyinin hatalı belirlenmesi durumunda oluşturulan hedefler de hatalı olacaktır. Bu nedenle öğretmenlerin çeşitli değerlendirme araçları ile farklı ortam ve zamanlarda öğrenci performansı hakkında bilgi toplaması gerekmektedir.' ifadelerini kullanmıştır.

Seminerin ilerleyen sürecinde bir öğretmen, Esen Hoca'nın dilinin sürçmesiyle bir çelişkisini fark eder ve buna itirazda bulunur."

20. Esen Hoca'nın, daha sonra dil sürçmesinden kaynaklı kurduğu hangi çelişkili cümle bu itirazın sebebi olabilir?

A) Öğrencinin program içerisindeki performansını belirlemek ve programdan ne ölçüde yararlandığını ortaya koyabilmek amacıyla mutlaka izleme ve değerlendirme çalışmalarına yer verilmelidir.

B) BEP geliştirme, uygulama, izleme ve değerlendirme süreci bir ekip işidir.

C) BEP geliştirme biriminin ayrılmaz bir parçası da ailedir.

D) Ailelerin BEP sürecine katılımlarının azalması öğrenciler için daha anlamlı hedefler belirlenmesini sağlayabileceği gibi ailelerin okulda devam eden öğretim süreçlerini evde de destekleme olanağını artırabilir.

E) BEP sürecinin işleyişinin niteliğini artıran önemli noktalardan biri de öğretmene ve öğrenciye sağlanan destek hizmetlerdir.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Bazı arkadaşların uyarısı üzerine renklendirmeleri azalttım.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2D 3B 4E 5D 6B 7A 8B 9E 10C 11A 12E 13D 14C 15B 16E 17B 18D 19E 20D

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**Özel eğitime** ihtiyacı olan öğrencilerin her birinin var olan performansları kapsamında üst düzeyde öğrenebilmesi, öğrenme ihtiyaçlarının ve **bireysel özelliklerinin dikkate alınması**na bağlıdır. Bu da ancak öğretimlerde öğrenciye özgü **uyarlamalar** yapılarak öğretimlerin bireyselleştirilmesiyle mümkün olabilir. Öğretimin **bireyselleştirmesi,** bir sınıftaki tüm öğrencilerin hedeflenen davranışları kazanmaları için yapılabilecek uyarlamalar anlamına gelmektedir. **Öğretim uyarlamaları,** öğrenme hızı ve kapasitesi bakımından akranlarına göre farklılık gösteren öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmeleri ve sınıf içinde gerçekleştirilen faaliyetlere üst düzeyde katılımları için yapılan **çeşitli düzenlemelerdir**. Sınıf içinde yapılacak uyarlamaları öğretmenler organize edebilir. Bu sebeple öğretmenlerin iyi bir gözlemci olmaları gerekmektedir."

1. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını ve bireysel özelliklerini dikkate almak, üst düzey öğrenmenin temel şartıdır.
B) Öğretimleri bireyselleştirmek ve öğrenciye özgü uyarlamalar yapmak öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alındığını gösterir.
C) Öğretimin bireyselleştirmesi, hedef davranışların kazandırılması amacıyla yapılacak uyarlamalar anlamına gelmektedir.
D) Sınıf içinde yapılacak uyarlamaları yapan öğretmenler gözlem yapmadan da öğrencilerin ihtiyaçlarını belirleyebilir.
E) Öğretim uyarlamaları, öğrenci özelliklerine göre yapılan çeşitli düzenlemeleri içerir.

Sene başı öğretmenler kurulunda **Elazığ Gazi MTAL Müdürü**: "Sınıflarda bulunan öğrencilere eşit öğrenme fırsatları sunabilmek ve öğrencilerin var olan performansları kapsamında üst düzeyde öğretimler gerçekleştirebilmek önemlidir. Bunun için öğrencilerin başarılı olduğu öğrenme biçimlerinin farkında olmak ve öğretilecek içerikleri buna uygun bir biçimde sunmak gerekmektedir. Bu kapsamda **özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere öğretim yapan öğretmenlerin öğretim yaklaşımlarını gözden geçirerek gerekli uyarlamaları yapmaları gerekmektedir.**" ifadelerini kullanmıştır.

2. Buna göre Müdür Bey, öğretimin bireyselleştirilmesi ve öğretim uyarlamaları bağlamında konuşmasını hangi cümleyle devam ettirdiğinde öğretmenler itiraz edebilir?

A) Tüm öğrenciler öğrenebilir ve öğretmenler öğretebilirler.
B) Her öğrencinin eğitimden en yüksek düzeyde faydalanma hakkı vardır.
C) Tüm öğrencilerin farklı, ortak ve kendine özgü olmayan ihtiyaçları vardır.
D) Her öğrencinin gelişimi takip edilmeli ve ilerleme gösterenler ödüllendirilmelidir.
E) Her öğrencinin ortak, farklı ve bireysel gereksinimleri vardır.

"Öğretimin bireyselleştirilmesi, öğrenmeye etki eden tüm faktörlerin öğrenci özellikleri çerçevesinde düzenlenmesi olup bireyselleştirilmiş eğitim plânının (BEP) parçası olan düzenlemeleri ve değişiklikleri içerir."

3. Buna göre, öğretimini öğrencilere göre uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıda belirtilen hangi alanda düzenlemeler yapamaz?

A) Fiziksel düzenlemeler
B) Sonuca yönelik düzenlemeler
C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
D) Öğretimsel düzenlemeler
E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"**Sınıf ortamındaki ısı, ışık ve gürültü miktarı, renk, büyüklük vb. fizikî özellikler**dir. Sınıf ortamındaki ısının gereğinden fazla ya da az olması öğrenmeyi olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bu olumsuz koşullar, öğrencilerin dikkatini öğrenilecek konuya odaklamasını zorlaştırır. Sınıfta bulunan öğrencileri etkileyecek fiziki koşullardan bir diğeri de gürültü miktarıdır. **Aynı zamanda** sınıfta bulunan **sıra, masa, sandalye, yazı tahtası, akıllı tahta, kitaplık, harita gibi sınıf ortamındaki araç-gereçlerin** öğrencilere göre düzenlenmesi öğretimleri daha etkili kılabilir."

4. Buna göre, öğretimini öğrencilere göre uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıda belirtilen hangi alanda düzenlemeler yapmıştır?

A) Fiziksel düzenlemeler
B) Sürece yönelik düzenlemeler
C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
D) Öğretimsel düzenlemeler
E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"**Fiziksel düzenlemeler,** uygun öğrenme ortamının oluşturulmasına yönelik yapılan düzenlemeleri kapsar. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için yapılacak fiziksel düzenlemeler sınıfın genel **fizikî yapısı, araç-gereçlerin düzenlenmesi** ve **ulaşılabilirlik** olarak üç başlık altında toplanabilir. **Ulaşılabilirlik,** sınıf ortamında gerektiğinde öğrencilerin yerini değiştirmekle sağlanabilirken gerektiğinde ise sınıfta bulunan eşyaların yerini değiştirmekle mümkün olabilir. Bununla birlikte öğrencilerin oturma düzenleri plânlanırken dikkat edilmesi gereken bazı durumlar da vardır."

5. Buna göre Ayşe öğretmenin aşağıdaki hangi uygulamasının yanlış olduğu söylenebilir?

A) Kontrol kolaylığı açısından davranış problemi olan Emre'yi, ön sıraya oturtmuştur.
B) Görme problemi olan Mehmet'i, en iyi görebileceği sıraya yerleştirmiştir.
C) Dikkat problemi olan Selim'i, dikkatini dağıtan araç-gereçten uzak sıraya oturtmuştur.
D) Öğrencilerin gün içinde yerlerini değiştirmelerine asla izin vermemiştir.
E) İşitme problemi olan Mehtap'ı, en iyi işitebileceği yere oturtmuştur.

"**Bu düzenlemeler, sınıfın işleyişiyle ilgili düzenlemeleri** içerir. Bu düzenlemeler genel olarak okulun ve öğrencilerin **karşılıklı olarak beklentilerini** belirlemeyle ilgilidir. Öğretmenler, eğitim-öğretim yılının başında öğrencilere yönelik **beklentilerini** plânlamalı ve eğitim-öğretim sürecine yönelik plânlarını öğrencilere açıkça ifade etmelidir. Bu kapsamda **genel ilkeleri belirleme, sınıf kurallarını tanımlama**, **sınıf rutinleri oluşturma** gibi **sınıfın işleyişi ile ilgili düzenlemeler** plânlanır ve öğrencilere aktarılır."

6. Yukarıda sözü edilen öğretim uyarlaması hangisidir?

A) Fiziksel düzenlemeler
B) Sürece yönelik düzenlemeler
C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
D) Öğretimsel düzenlemeler
E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"**Sınıf kuralları, sürece yönelik düzenlemeler** kapsamında öğrencilerin yapması istenen davranışlardır. Öğrencilerin belirlenen kurallara uyması, öğretimlerin etkili olmasının ön koşulu olarak kabul edilebilir. Her sınıfın kuralı ihtiyaçlar doğrultusunda kendine özgü bir şekilde oluşturulur. Kuralları oluştururken **öğrencilerin de sürece dâhil edilmesi** önemlidir. Sınıf kuralları oluştururken dikkat edilmesi gereken bazı kriterler bulunmaktadır."

7. Bu kriterlere göre sınıf kuralları oluşturan Murat öğretmen aşağıdaki hangi uygulamada hata yapmıştır?

A) Kuralları belirlerken öğrencilerini sürece dâhil etmiştir.
B) Kuralları olabildiğince kısa ve anlaşılır bir şekilde ifade etmiştir.
C) Kuralları belirledikten sonra her kuralı açıklamış ve öğretmiştir.
D) Kurallara uyulmadığı zaman ne olacağı hususunu muğlâk bırakmıştır.
E) Kuralları olumlu ifadelerle oluşturmuştur.

"**Genel ilkeler, öğrencilerden yapması istenen davranışları ve yöneticilerin ve öğretmenlerin davranış biçimlerini içerir.** Tüm öğrencilere **eşit davranmak**, **saygılı olmak, sorumluluk sahibi olmak, güvenilir, kibar ve üretken olmak** gibi davranışlar bunlardan **bazılarıdır**. Bireylerin içinde bulunduğu ortamlarda kendisinden beklenen rol, sorumluluk ve görevleri bilmesi onları ilgili davranışları yapmaya yönlendirir. Bu sebeple eğitim öğretim döneminin başında genel ilkeler açık ve net bir şekilde ortaya konulmalıdır."

8. Sürece yönelik düzenlemelerden olan genel ilkelerle ilgili hangisi söylenemez?

A) İnsanî erdemleri ifade eder.
B) Sorumluluk duygusunu geliştirir.
C) Bireyciliği geliştirir.
D) Üst değerleri barındırır.
E) Karşılıklılık söz konusudur.

"**Sınıf iklimi**, bir sınıfın **sosyal ve psikolojik** özellikleri ile ilgilidir. (I)**Olumlu sınıf ikliminin** öğrenciler üzerinde **olumlu etkileri** bulunmaktadır. (II)Bu öğrenciler sınıf ortamında daha **rahat, mutlu ve arkadaşça tutumlar** gösterirler. (III)Olumlu sınıf iklimine sahip sınıflarda özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin öğretmenleri ve arkadaşları tarafından kabul oranı yüksek olur. (IV)**Olumlu sınıf iklimi oluşturmada öğretmen**, her öğrenciye önemli olduğunu **hissettirmeli**, ders dışı konularda da **sohbet etmeli** ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel özelliklerine saygı duymalıdır. (V)Böylelikle zaman geçtikçe öğretmenin bu olumlu davranışları sınıftaki öğrenciler tarafından da benimsenir ve uygulanır."

9. Sınıf iklimine yönelik düzenlemelerden bahseden yukarıdaki metin anlamlı bir şekilde iki paragrafa bölünmek istendiğinde ikinci paragraf kaç numaralı cümleyle başlatılmalıdır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"Bu düzenlemeler, **iki başlık altında** incelenebilir. Bunlardan biri **öğretim yöntemlerinin uyarlanması** diğeri ise **öğrenci gruplarının oluşturulması**dır."

10. Sözü edilen öğretim uyarlaması hangisidir?

A) Fiziksel düzenlemeler
B) Sürece yönelik düzenlemeler
C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
D) Öğretimsel düzenlemeler
E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Bu düzenlemeler, öğretimlerin okul çapında öğrenci gereksinimlerine uygun olarak bireyselleştirilmesine yönelik temel uyarlamaları içerir. Bu kapsamda **aşağıda belirtilen** alanlara yönelik uyarlamalar yapılabilir.

- **Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama**
- **Zamanda uyarlama ve düzenleme**
- **Ödevlerde uyarlama**
- **Sınavlarda uyarlama**

11. Buna göre yukarıda sözü edilen öğretim uyarlaması hangisidir?

A) Fiziksel düzenlemeler
B) Sürece yönelik düzenlemeler
C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
D) Öğretimsel düzenlemeler
E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Her öğrencinin öğrenme ve bilgiyi işleme hızı aynı değildir. Bu sebeple Ayşe öğretmen, öğretimleri öğrencilerin **öğrenme hızına uygun bir şekilde** sürdürmekte, öğrencilerin dikkat sürelerini göz önünde bulundurmakta, gerektiğinde öğretimlere kısa aralar vererek tekrar devam etmektedir."

12. Buna göre Ayşe öğretmen, işleyişle ilgili düzenlemeler bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
C) Ödevlerde uyarlama
D) Sınavlarda uyarlama
E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Öğretimin bireyselleştirilmesi, sadece öğretmenin yapacağı öğretimlere yönelik değildir, aynı zamanda öğrenciden beklenen görev ve sorumluluklarda da uyarlama yapılması gerekir. Bu kapsamda Selim öğretmen, her öğrenciye aynı ödevi vermek yerine öğrenci **ihtiyaçları doğrultusunda** ödev içeriklerini değiştirmekte, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerine **aynı zorluk ve uzunlukta** ödevler vermemekte, bu öğrencilerin özellikleri çerçevesinde daha basit düzeyde ödevler vermektedir."

13. Buna göre Selim öğretmen, işleyişle ilgili düzenlemeler bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
C) Ödevlerde uyarlama
D) Sınavlarda uyarlama
E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"**Serkan öğretmen,** sınav sorularını hazırlarken öğrencilerin performans düzeyini dikkate almakta, sınav süresini özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri için **daha uzun** tutmaktadır. Öğrencilerine en uygun sınav türünü seçerken yetersizlik durumuna göre seçim yapmakta, az gören öğrencisi Hatice'ye sözlü sınav uygulamakta, konuşma bozukluğu olan Ali'ye yazılı sınav yapmakta, ince motor becerileri zayıf olan Murat'a çoktan seçmeli soru sormaktadır."

14. Buna göre Serkan öğretmen, işleyişle ilgili düzenlemeler bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
C) Ödevlerde uyarlama
D) Sınavlarda uyarlama
E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Özel yetenek kavramının tanımı, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan özel yetenekli bireyler strateji ve uygulama plânında **'Özel yetenekli birey zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi, motivasyon veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireydir.'** şeklinde yapılmıştır."

15. Tanıma göre özel yetenekli bireylerin aşağıdaki özelliklerden hangisini taşıması şart değildir?

A) Öz güven
B) Sempatiklik
C) Yaratıcılık
D) Çalışkanlık
E) Üretkenlik

"**19. yüzyılda Terman** üstün zekâlıları, standart zekâ ölçeklerinde ilk **%1'lik** dilime girenler olarak ele almış ve üstün zekâyı, zekâ testi puanıyla ilişkilendirmiştir. 20. yüzyılda dikkat çeken **Marland Raporu'nda** ise üstün zekânın birden fazla alanda görülebileceği vurgulanmıştır."

16. Buna bağlı olarak özel yetenekle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Özel yetenek; zihinsel, özel akademik, yaratıcı-üretken, liderlik, sanat alanı veya psikomotor gibi farklı birçok alandan oluşur.
B) Özel yetenek alanlarından en az birinde olağanüstü potansiyel yeteneğe veya olağanüstü başarıya sahip olanlar üstün zekâlı olarak tanımlanır.
C) Geçmişte bugüne özel yetenek kavramına ilişkin tanımlar incelendiğinde dikkat çeken nokta, tekil bir bakış açısından çok boyutlu bir bakış açısına doğru değişim görülmesidir.
D) Özel yetenek kavramı, üstün zekâ ve üstün yetenek kavramları bazen farklı bazen birbirinin yerine kullanılmaktadır.
E) Geçmişten günümüze bir bakış atıldığında özel yetenekli insanların sayısında azalma olduğu görülmüştür.

"Özel yetenekle ilgili çalışmalar ele alındığı disiplinden, bilim insanından, çalışılan zamandan ve toplumdan etkilenebilir. Bu kavramı toplumsal açından ele alan kuramlar olduğu gibi, bileşenlerine ayıran kuramlar da vardır. Özel yetenek konusunda ilk akla gelen temel kuramlardan biri Renzulli (1978) tarafından ortaya konmuştur. Bu kuram özel yeteneğin bazı bileşenlerden oluştuğunu öne sürer. Bunlar **ortalama üstü yetenek, yaratıcılık ve motivasyon**dur. Bireyde bu bileşenlerin biri eksik olursa özel yetenek ortaya çıkamaz."

17. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üçlü Halka Kuramı
B) Beşgen Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
E) Üstün Yetenek Kuramı

Sternberg ve Zhang (1995) tarafından ortaya konulan kuramda, özel yeteneğin ortaya çıkması için bazı ölçütlerden bahsedilir. Onlara göre, birini özel yetenekli olarak tanımlamak için şu beş ölçüt karşılanmalıdır:

- **Mükemmellik**
- **Nadirlik**
- **Kanıt**
- **Üretkenlik**
- **Değer**

18. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üçlü Halka Kuramı
B) Beşgen Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
E) Üstün Yetenek Kuramı

"İsminden de anlaşılacağı gibi **tam netleşmemiş** bir yapıdan bahseder. Aslında pek çok özel yetenek kuramının isminde geçmese bile onlarda da **bu karmaşa** hissedilmektedir. Sak (2021) tarafından ortaya konan kurama göre özel yetenek âdeta **sınırları olmayan bulutsu bir yapıdadır**. Kuramda yetenek gelişimi sürecinde hem bileşenlere hem de gelişime değinilmiştir. Kuramın ana bileşenleri **yatkınlık, uyarıcı koşul ve etkileşim**dir."

19. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üçlü Halka Kuramı
B) Beşgen Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
E) Üstün Yetenek Kuramı

"Gagne, özel yetenek çalışmalarında üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarının ayrı ayrı tanımlanabileceğini iddia etmiştir. Kuramında üstün zekânın üstün yeteneğe dönüştüğü ve bu süreçte öğrenme-uygulama, katalizörler ve şans boyutlarının da rol aldığını belirtmiştir. Kuramına göre üstün zekâ doğuştan var olan **mental ve fiziksel** alanlara ait yetenekleri ifade etmektedir. **Mental alanlar**; bilişsel, yaratıcı, algısal ve sosyal becerileri ifade eder. **Fiziksel alan** ise spor ve müzik gibi alanlarda görülen becerileri içerir. Üstün yetenek ise doğuştan var olan üstün zekânın sistematik bir eğitim ve öğrenme süreci ile yeteneğe dönüşmüş hâlidir."

20. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üçlü Halka Kuramı
B) Beşgen Kuramı
C) Bulanık Kuram
D) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı
E) Çok Faktör Kuramı

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1D 2C 3B 4A 5D 6B 7D 8C 9D 10D 11E 12B 13C 14D 15B 16E 17A 18B 19C 20D

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Özel yeteneklilerin karakteristik özelliklerini belli listelere sığdırmak çok doğru olmayabilir. Ancak özellikle çocuklarda **yaygın olarak görülen özellikleri bilmek**, özel yetenek potansiyeli taşıyanları belirlemede yardımcı olabilir."

1. Yusuf'un özel yetenekli bir çocuk olduğunu düşündüğümüzde aşağıdaki yargılardan hangisi Yusuf'un özel yetenekli çocuk olduğunu göstermez?

A) Akranlarına göre erken ve ileri düzeyde dil gelişimi gerçekleşmiştir.
B) Okumaya erken başlamış ve bunun ötesinde okumayı kendiliğinden öğrenmiştir.
C) Empati, sorumluluk gibi özelliklerde erken gelişim göstermiştir.
D) Dar bir ilgi alanına sahip olmakla birlikte bazı konulara da sığ bir ilgisi vardır.
E) Duygusal açıdan hassas olmakla birlikte liderlik özellikleri de görülmektedir.

(I)Asenkronize gelişim gösterme
(II) Duygusal açıdan hassas olma
(III)Meraklı olma, çok soru sorma
(IV)Yaşından ileri düzeyde mizah yeteneği olması
(V)Mantık, muhakeme gibi becerilerde geç ve yavaş gelişim gösterme
(VI)Mükemmeliyetsizlik eğilimi gösterme
(VII)Sosyal, toplumsal olaylara, evrensel değerlere karşı duyarsız kalma

2. Özel yetenekli çocuklarla ilgili yukarıdaki önermelerden hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

A) I-II-III
B) V-VI-VII
C) IV-V-VII
D) III-IV-V
E) II-III-IV

"Özel yetenek konusundaki **tanımlar ve kuramlar** hatırlanırsa kavramın sadece zekâ puanıyla değil **pek çok bileşenle** ve **gelişim süreciyle** ifade edildiği hatırlanacaktır. Dolayısıyla özel yeteneği tanılamak için sadece zekâ puanını ölçme anlayışı da değişmeye mecbur kalmıştır. Bu konuda **Clark** özel yeteneğin tanılanmasında öğretmenlerin aday gösterme formları, öğrencinin gelişim alanlarına ilişkin öğretmen raporları, öğrencinin aile hayatıyla ve sağlık durumuyla ilgili spesifik durumları içeren öyküsü, akran değerlendirme formları, okul içi ve okul dışı ilgi ve tutum envanterleri, öğrencinin çalışmaları, tarama testleri ve grup zekâ testleri kullanıldığı **çok boyutlu ve aşamalı bir süreç** önermiştir."

3. Metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Zekâ puanı tek bir parametreyle ölçülemez.
B) Özel yetenek, çok boyutlu/katmanlı bir fenomendir.
C) Özel yeteneği belirlemede öğretmen görüşü çok önemlidir.
D) Özel yeteneği belirlemede akranların değerlendirmesinin önemsiz olduğu söylenebilir.
E) Özel yeteneği belirlemek için ciddi bir çabayla birlikte çok aşamalı bir çalışmaya ihtiyaç vardır.

"Aday gösterme aşaması, isminden de anlaşılacağı gibi öğrencinin özel yetenek tanısına **henüz aday olduğu aşamadır**. Öğrencinin **kendisi, akranları, annesi, babası, öğretmenleri** aday gösterme aşamasında **rol alabilirler**."

4. Özel yetenekli çocuğu aday gösterme aşamasında -daha nesnel davranma ve sağlıklı bilgiler sunma açısından değerlendirildiğinde- hangisinin daha objektif davranabileceği söylenebilir?

A) Anne
B) Baba
C) Öğretmenler
D) Akran
E) Kendisi

"Özel yeteneklilerin tanılanması sürecinde **çocuğun kendisi, ailesi, akranları, öğretmenleri, özel eğitim uzmanları** gibi pek çok **paydaş** rol alabilir. Paydaşlar tanılama sürecinde **hata yapmamaya, programla uyumlu ve güvenilir araçlar kullanmaya, alana özgü değerlendirmelere, tanılama zamanına, zorluk düzeyine** dikkat etmelidir. Tanılamanın **özellikle ölçme kısmında daha çok alan uzmanları** rol alsa da sürecin tamamında ..... önemi büyüktür."

5. Bilimsel açıdan düşünüldüğünde metindeki boşluğa gelebilecek kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ailenin
B) Akranların
C) Akrabaların
D) Öğretmenlerin
E) Öğrencinin

6. Aşağıdakilerden hangisi özel yeteneklilerin tanılanmasında öğretmenlerin dikkat etmesi gerektiği ilkelerden değildir?

A) Güçlü, sağlam ve dikkatli bir gözlemci olma,
B) Alan uzmanlarına başvurma
C) Derinlikli ve çok boyutlu araştırma
D) Fark edilmeyen öğrencileri keşfetme
E) İki kere özelleri eleme

"**Farklılaştırma** farklı boyutlarda yapılabilir. Kazanımlara **aynı veya başka bir disiplinden eklemeler yapılması**, üst sınıflardan kazanımlar çekilmesi içeriği farklılaştırılabilir. Öğrencilerin bir etkinlikte **U düzeniyle veya kümeler** şeklinde oturmalarını istemek, etkinliğin ilerlemesini tamamen etkileyebilecek bir **farklılaştırmadır**. Dersle ilgili bir geziye gidilmesi veya derse bir **konuk davet edilmesi** de farklılaştırmalara örnektir. Öğrencilerin yazılı teslim edecekleri ürünlerini birer **afiş veya poster şeklinde** hazırlamaları da **çıktıları farklılaştırabilir**.

Özel yeteneklilerin **eğitimi alanındaki farklılaştırmaları** farklı boyutlarda görmenin mümkün olduğu anlaşılmıştır. Bu öğrencilerle gerçekleştirilen eğitsel uygulamalar yaygın olarak ....., ... ve ..... başlıklarında toplanır."

7. Yukarıdaki metinde bulunan boşluklara aşağıdaki kavramlardan hangileri getirilmelidir?

A) Yavaşlatma/Hızlandırma/Gruplama
B) Gruplama/Zenginleştirme/Hızlandırma
C) Düşündürme/Hızlandırma/Ayrıştırma
D) Farklılaştırma/Ayrıştırma/Düzenleme
E) Kalıplaştırma/Zenginleştirme/Ayrıştırma

"Özel yeteneklilerin eğitimlerinde **öğretim programının kendisini ve eğitim olanaklarını çeşitlendirerek** eğitim öğretim süreci **normalin ötesine** taşınabilir. **İçerik transferi, müfredat daraltma, bağımsız çalışma, öğrenme merkezleri, saha gezileri ve okul sonrası programlar** buna örnek olarak verilebilir. Özel yetenekli öğrenciler için hazırlanmış programlarda en sık tercih edilen farklılaştırma stratejisidir."

8. Metinde sözü edilen ve özel yetenekliler için başvurulması gereken farklılaştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gruplama
B) Hızlandırma
C) Zenginleştirme
D) Yavaşlatma
E) Ayrıştırma

"Bir eğitim programının çeşitli uyarlamalarla **normal süresinden daha önce tamamlanması**dır. Özel yetenekli bireylerin eğitiminde özellikle **akademik anlamda** oldukça etkilidir. Bu stratejinin **okula erken başlama, sınıf atlama, üstten ders alma, sınavla ders geçme** gibi öğrencinin özelliğine göre seçilebilecek türleri vardır. Uygulama için özel yetenekli öğrencinin **hazır ve istekli** olmasına dikkat edilmelidir."

9. Metinde sözü edilen ve özel yetenekliler için başvurulması gereken farklılaştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gruplama
B) Hızlandırma
C) Zenginleştirme
D) Yavaşlatma
E) Ayrıştırma

"**Serdar öğretmen** farklılaştırma yaparken **birkaç stratejiyi birlikte** kullanmaktadır. Ayrıca **hızlandırma, zenginleştirme ve gruplama** yaparken bazı önemli noktalara da dikkat etmektedir."

10. Buna göre, aşağıdakilerden hangisini yaptığında Serdar öğretmen uyarıyla karşılaşacaktır?

A) Farklılaştırmayı gelişigüzel bir etkinlik yığını olmaktan çıkararak belli bir plân dâhilinde yapmaktadır.
B) Öğrencilerinin düzeyini, ilgi ve yetenek alanlarını belirleyerek başlamaktadır.
C) Farklı dersleri ortak temalar altında ele almakta ve disiplinlerarası bağlantılar kurmaktadır.
D) Öğrencilerine, çalışmalarını gerçek dinleyicilere sunma fırsatı vermektedir.
E) Öğrencilerine zorluk düzeyi çok yüksek veya çok düşük görevler vermekten kaçınmamaktadır.

"Türkiye'de özel yeteneklilere eğitim veren kurumların çıkışı **1960'lı yıllara kadar** gitmektedir. Türdeş sınıf denemesi şeklinde başlatılan çalışmalar kısa sürmüş; **1990'lı yıllardan itibaren** yeniden bu öğrencilere yönelik eğitim kurumları açılmaya başlanmıştır**. Günümüzde** özel yeteneklilere yönelik eğitim veren kurumlar, **okullardaki programlar** ve **okul sonrası programlar** olarak ikiye ayrılabilir. Okul boyutunda genel olarak **lise düzeyinde** eğitim verilmektedir. **İlkokul ve ortaokul** düzeyinde ise özel yetenekliler için açılan **destek eğitim odaları**nın sayıları artmaktadır. **Okul sonrası programlar** ise **Bilim ve Sanat Merkezleri** (BİLSEM), **üniversiteler bünyesinde yürütülen programlar** ve **bazı özel yetenek programları**dır."

11. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de özel yeteneklilere eğitim veren okullardan değildir?

A) Fen Liseleri
B) Sosyal Bilimler Liseleri
C) Güzel Sanatlar Liseleri
D) Spor Liseleri
E) Anadolu Liseleri

"**Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim** çağındaki özel yetenekli öğrencileri normal eğitim programlarından arta kalan zamanlarda eğiterek **potansiyellerini geliştirmek amacıyla** geliştirilen ..... modeli okul sonrası uygulamalara **iyi bir örnek**tir."

12. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) ÜYEP
B) BİLSEM
C) AYSEL
D) BİRSEL
E) BİSLEM

"Özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri **etkili sınıf ortamı oluşturmalı, nitelikli sorular sorma, yüksek düzey düşünme seviyesini artırmalı ve yaratıcılığı cesaretlendirmeli**dir."

13. Buna göre aşağıdakilerden hangisi özel yeteneklilerle çalışan öğretmenlerde beklenen özelliklerden değildir?

A) Öğrencinin görevlerini onun düzeyine ve hızına uygun vermelidir.
B) Ödevlerde tekrarlara ve alıştırmalara ağırlık vermemelidir.
C) Hatırlama, kavrama ve uygulama basamaklarını içeren çalışmalar yapmalıdır.
D) Farklı öğrenme ve öğretme teknikleri, malzeme ve araç-gereç kullanmalıdır.
E) Tartışma, proje ve drama çalışmalarına önem vermelidir.

"**Clark,** öğrencilerin yaratıcılığını teşvik eden öğretmenlerde **bazı özelliklerin görüldüğünü** belirtmiştir. Öğretmenler başta kendileri **yaratıcı bir kişi modeli** oluştururlar. Öğrencilerinin yaratıcı davranışlarını pekiştirmeyi atlamazlar. **Yaratıcı davranışlar** için sınıf atmosferini de hazırlarlar. Öğrencilerin bağımsız çalışmaları için onlara cesaret verirler.

Özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri için beklenen özellikler daha da artırılabilir. Ancak **en önemli özelliklerden biri** ...."

14. Metinde bulunan boşluk aşağıdakilerden hangi kelime grubuyla tamamlanmalıdır?

A) ...davranış bilgisidir.
B) ...kültürlü olmasıdır.
C) ...bilgili olmasıdır.
D) ...alan uzmanlığıdır.
E) ...sanat duyarlılığıdır.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

CEVAP ANAHTARI: 1D 2B 3D 4C 5D 6E 7B 8C 9B 10E 11E 12B 13C 14D

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

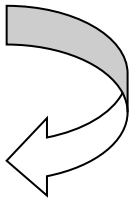
2 Eyl.

"Bilimin temelinde evrendeki olayları, olguları anlamaya çalışmak, gerçeği **aramak** vardır. Bu süreç aslında **merak** ile başlar. Merak ettiğimiz bir olguyu ilk olarak **duyularımızla** algılarız. Ancak duyularımız bizi yanıltabilir. Dolayısıyla duyularımızla **kesin ve doğru** bilgiye **ulaşamayız.** Merak ettiğimiz bir olayla ilgili bilgiyi, kendimiz dışında diğer kişilerle **görüş birliği** yaparak da edinebiliriz. Sınıfımızda derse katılmayan bir öğrenci ile ilgili başka bir meslektaşımızın görüşünü alabiliriz. Böylece duyularımızla ortaya çıkan durumu başka bir meslektaşımızın hissettikleri ile doğrulamaya çalışırız. Bu nedenle, güvenilir bilgiye sahip olmak için **uzman görüşüne** başvurabiliriz. Dersine girdiğimiz sınıf ile ilgili **uzman olarak** gördüğümüz kişi o sınıfın **sınıf öğretmeni** olabilir veya **rehber öğretmen de** olabilir. Bilgi edinmenin bir diğer yolu da **mantık**tır. **Mantık,** kavramları, kavramlardan oluşturulan önermeleri, içeriğinden bağımsız **akıl yürütmeleri** ele alır."

(Not: 1 ve 2. soruları metne göre cevaplayınız!)

1. **Metinde geçen "evrendeki olayları, olguları anlamaya çalışmak, gerçeği aramak" ifadesindeki "arayış" olgusunun temelinde ne yatmaktadır?**

A) Arzu
B) Düşünce
C) Duygu
D) Merak
E) Hayal

2. **Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?**

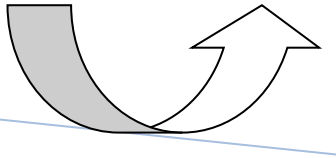
A) Evreni ve evrenin içindeki olayları anlama arayışının temelinde merak yatmaktadır.
B) Duyular, merak hassasının ilk aracı konumunu teşkil etmektedir.
C) Duyuların, daima bizleri kesin ve doğru bilgilere ulaştırdığı konusunda şüphe yoktur.
D) Duyularımızın yetersizliği sebebiyle uzman görüşüne başvurarak görüş birliğine varılabilir.
E) Bilgi edinmenin bir yolu olan mantık, akıl yürütmelerle kendini gösterir.

"Tüm canlılar ölümlüdür.
Ebru bir canlıdır.
O halde, Ebru ölümlüdür.

İlk iki ifade doğru olduğu sürece, üçüncüsü de doğru olmak zorundadır. **Dolayısıyla** mantık da her zaman bizi güvenilir bilgiye ulaştırmayabilir. **Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmanın en temel yolu araştırmadır, bilimdir** ve bu süreçte **bilimsel yöntem** kullanılır. **Bilimsel yöntem**, bir problemin veya sorunun belirlenmesi ile başlayan **verinin toplanması, analiz edilmesi ve ulaşılan sonuçların yorumlanması** ile tamamlanan bir süreçtir."

Yukarıya geçiniz lütfen! Gördüğünüz üzere seçenekler yok!

3. **Bu metinden aşağıdaki hangi sorulara cevap verilemez?**

A) Mantık her zaman güvenilir bilgiye ulaştırabilir mi?
B) Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmanın en temel yolu nedir?
C) Araştırma ve bilim alanında hangi yöntem kullanılır?
D) Bilimsel yöntem hangi süreçlerden oluşur?
E) Mantığın doğasında var olan temel unsur nedir?

"**Bilimsel yöntem,** bilimlerin ortaklaşa kullandıkları **betimleme ve açıklama** yollarını kapsayan, bir yanı ile **eylemsel** diğer yanı ile **düşünsel** bir süreçtir. Literatürde bilimsel yöntemin aşamaları farklı şekillerde yapılmakla birlikte genel olarak şu şekilde sınıflandırılmaktadır. **a)problemin ……. edilmesi, b)problemin tanımlanması, c)çözüm önerilerinin tahmini, d) araştırma yönteminin geliştirilmesi, e)verilerin toplanması ve analizi, f)karar verme ve yorumlama"**

4. **Metinde boş bırakılan yere gelmesi gereken sihirli kelime hangisidir?**

A) darp
B) terk
C) fark
D) test
E) dert

"**Abdurrahman öğretmen** uzun süredir **'bilimsel araştırmanın bir problem ile başladığını, problemin araştırma ile çözümü plânlanan bir sorun olduğunu ve bu sebeple öncelikle bir araştırma fikrinin bulunması gerektiğini'** bilmekte ve bunu daima zihninde gezdirmektedir. Öyle ki bu konu rüyalarına bile girmeye başlamıştır. Bir sabah terler içinde aniden uyandığında, rüyasında gördüğü problemin niteliklerini de gün gibi hatırlamıştır. Okula gittiğinde yaptığı ilk iş, rüyasında gördüğü bu problemin niteliklerini arkadaşına anlatmak olmuştur. Ancak arkadaşına, bu niteliklerden bir tanesini hatırlamayarak yanlış anlatmıştır."

5. **Abdurrahman öğretmenin arkadaşına anlattığı araştırılabilir problemin niteliklerinden hangisi yanlıştır?**

A) Gördüğüm problem akla yatkındı ve çok fazla zaman, para veya enerji gerektirmiyordu.
B) Etikti, anlamlıydı, araştırılmaya değerdi ve araştırıldığında ilgili alana bilgi ve deneyim veya uygulama adına katkı getirebilirdi.
C) Açıktı ve okunulduğunda herkes tarafından anlaşılabilirdi.
D) Çok geniş veya çok dar kapsamlıydı.
E) Sınanabilir, test edilebilir, ölçülebilir; orijinal ve özgündü.

Vay be! Ne rüyaymış!

Eyüp YILDIRIM

Giriş bilgisi:	I	Sınırlandırılan konuya ilişkin çalışmaların sonuçları özlüce sunulur.
Gelişme (Detaylandırma):	II	Çalışmanın kuramsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar özetlenir. İlgili araştırmaların sonuçları tartışılarak sunulur. Konu sınırlandırılarak önemli görülen araştırmalar daha detaylı sunulur.
Bilgileri özetleme:	III	Araştırmanın temel değişkeni hakkında genel bilgiler verilerek problemin bağlamı ve neden önemli olduğu açıklanır.
Problem durumuna işaret etme	IV	Cevap aranan problem tanımlanır. Neyin araştırılacağı kısaca açıklanır. Araştırmanın amacına işaret eden problem cümlesi oluşturulur.

"Tabloda araştırma problemini tanımlarken **kullanılan başlıklar ve içerikleri** sunulmuştur."

6. **Açıklaması yanlış yapılmış hangi iki başlığın içeriği yer değiştirmelidir?**

A) I-III
B) II-III
C) I-II
D) III-IV
E) II-IV

"…… fikrinin kaynakları; **günlük yaşam, uygulama, geçmiş araştırmalar ve kuramlardır.**"

7. **Metinde boş bırakılan yere gelmesi gereken şanslı kelime aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Soruşturma
B) Kovuşturma
C) Araştırma
D) Düşünme
E) Sorgulama

Direkt ezbere dayalı bu tarz sorular beklemiyorum. Ezberle, geç, unut! Olmaz! Sınavın zor olduğunu hissettiren en büyük etken, bu tarzda hazırlanmış soruların çokluğudur. Ben biraz sevimlileştirdim. … fikrinin kaynaklarını niye ezberleyeyim ya!

"Araştırma probleminin doğru şekilde tanımlanabilmesi için **detaylı bir alanyazın taramasına** ihtiyaç vardır. **Alanyazın taraması;** araştırma problemini **sınırlandırmaya** yardımcı olur, **araştırmanın önemini belirlemeye, yöntemin geliştirilmesine katkı sağlar,** yapılacak araştırmanın sonuçlarının **yorumlanmasına** yardımcı olur. Alanyazın taraması sürecinde temel amaç mümkün olduğunca **birincil kaynaklara** ulaşmaktır."

(Not: 8 ve 9. soruları metne göre cevaplayınız!)

8. **Araştırmasını birincil kaynaklar üzerinde temellendirmek isteyen Emre'nin, aşağıdaki hangi kaynaklardan uzak durması beklenir?**

A) Araştırma raporları
B) Tezler
C) Araştırma makaleleri
D) Ansiklopediler
E) Özgün kitaplar

Ben olsaydım 9. soruyu sorardım. Güzel soru. Beğendim soruyu!

9. **Metne göre alanyazın taraması aşağıdakilerden hangisini sağlamaz?**

A) Araştırma problemini sınırlandırır.
B) Araştırmanın önemini ortaya koyar.
C) Araştırmanın toplum için faydalı olmasını sağlar.
D) Araştırmanın sonuçlarını yorumlamada katkı sunar.
E) Araştırma yöntemini geliştirir.

"Değişken, bir durumdan diğerine **farklılık gösteren bir özelliktir.** 'Öğrencilerin genel **akademik başarıları sosyo-ekonomik düzeylerine göre** değişmekte midir?' şeklinde belirlediğimiz bir araştırma sorusu için **genel akademik başarı** öğrenciden öğrenciye değişim gösterecektir. Yine öğrencilerin **sosyo-ekonomik düzeyleri** de öğrenciden öğrenciye değişiklik gösterecektir. Bu durumda araştırma sorusunda yer alan bu kavramlar **birer değişkendir**."

10. **Buna göre aşağıdaki hangi değişkenler arasında bir ilişkisizlik söz konusudur?**

Değişken! Adından belli, değişen şey demek!

A) Ders süresi-Dikkat
B) Çalışma-Para
C) Göz rengi-Başarı
D) Eğitim-Kültür
E) Uzun boy-Basketbol

"Değişkenin özelliği **sayı ve miktar** olarak açıklanabiliyorsa buna **nicel değişken** denir."

11. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi nicel değişken değildir?**

Nicel, nice'den gelir. Nice, çok demektir. Sayıyı ifade eder. Nitel, özellikle ilgilidir.

A) Sınav puanı
B) Kardeş sayısı
C) Ağırlık ölçüleri
D) Kan grubu
E) Zekâ puanı

"Değişkeni **sayısal olarak ifade edemiyor, sınıflandırıyorsak** buna **nitel değişken** denir."

12. **Buna göre aşağıdakilerden hangisi nitel değişken değildir?**

A) Cinsiyet
B) Medeni durum
C) Doğum yeri
D) Yaş
E) Göz rengi

"Süreksiz(sonlu, belli sayıda demek istiyorlar) değişkenler, ölçülen özellikle ilgili sadece sınırlı sayıda değer alırken, **sürekli değişkenler** iki ölçüm arasında **sonsuz sayıda** değer alabilirler."

Soru aşağıda!!!

13. Buna göre aşağıdakilerden hangisi süreksiz(sonlu) değişken değildir?

A) Cinsiyet
B) Okul türleri
C) Sıfatlar
D) Doğal sayılar
E) Yaş

Bağımsız=neden
Bağımlı=sonuç

"Değişkenler **neden-sonuç ilişkisi** içinde bulunuyorsa bu durumda **bağımsız ve bağımlı değişken** olarak sınıflandırılır. **Bağımsız değişken** (X), araştırmacının bağımlı değişken üzerinde etkisini test etmek istediği değişkendir. **Bağımlı değişken** (Y) ise üzerinde bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir. **Bağımsız değişken, etki eden/neden olan** değişkenken**; bağımlı değişken, sonuç** olarak ortaya çıkan değişkendir."

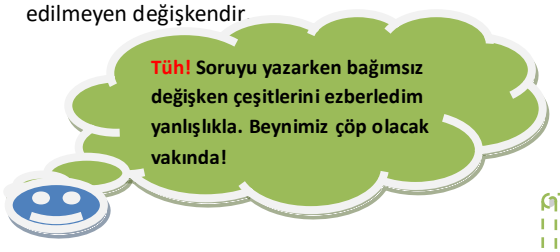
14. Buna göre "Uzaktan ve yüz yüze öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi başarıları arasında bir fark var mıdır?" **incelemesinde bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisi olur?**

A) 5. sınıf öğrencileri
B) Uzaktan yüz yüze eğitim
C) Öğrencilerin Türkçe dersi başarıları
D) Öğrenim gören öğrenciler
E) Öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri

"**Bağımsız değişkenler; değiştirilebilen, seçilmiş, düzenleyici ve dışsal(kontrol)** olmak üzere **dört başlıkta** sınıflandırılır."

15. Buna göre bağımsız değişkenlere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Değiştirilebilen bağımsız değişken; araştırmacının müdahale ettiği, değiştirdiği bağımsız değişkendir.
B) Değiştirilebilen bağımsız değişken, öğretim yöntemi ve tedavi türü gibi nicel bir değişkendir.
C) Seçilmiş bağımsız değişken; araştırmacının müdahale etmediği, ortamda var olan, nitel veya nicel, seçilen bağımsız değişkendir
D) Düzenleyici bağımsız değişken; bağımlı değişken ve bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi düzenleyen veya etkileyen değişken olup buna ikinci düzey bağımsız değişken de denir.
E) Dışsal (Kontrol) bağımsız değişken; bağımlı değişkenle ilişkisi olan; ancak araştırmada etkisi test edilmeyen değişkendir

"Araştırmanın problemini tanımladıktan sonra araştırmanın amacı şekillenmiş olur. Araştırmanın amacı, çalışmanın hedeflerini ortaya koyan genel bir ifadedir. Çalışmanın neyi araştırmayı planlandığı, açık ve net bir biçimde bu bölümde gösterilebilir. Araştırmanın amacı iki düzeyde tanımlanır.

• **Genel (temel) amaç:** Çalışmanın hedeflerini ortaya koyan **genel bir ifade**dir.

• **Alt amaçlar (alt problemler):** Genel amaca ulaşmak için hangi **özel amaçların** gerçekleşeceğini gösterir. Alt amaçlar düz cümle, soru cümlesi veya hipotez olarak yazılabilir."

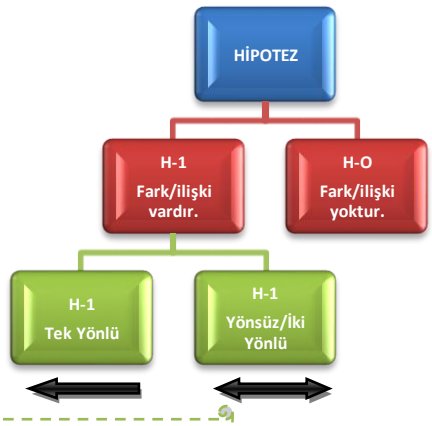
16. Buna göre, bir araştırmanın amacını doğuran temeldeki varlık nedir?

A) Tanımlama
B) Problem
C) Anlama
D) Hipotez
E) Çalışma

Araştırma soruları şunlardır:
• **Betimsel (...nedir?)**
• **Korelasyonel (... bir korelasyon / ilişki var mıdır?)**
• **Karşılaştırmalı (... bir fark var mıdır?)**

17. Buna göre aşağıdakilerden hangisi betimsel soru örneğidir?

A) Öğrencilerin bilgisayar başında geçirdiği süre ile oyun bağımlılığı arasında korelasyon (ilişki) var mıdır?
B) Çocukların sosyal becerileri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
C) Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri nedir?
D) Öz yeterlik ile performans arasında bir ilişki var mıdır?
E) Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark var mıdır?

Diğer tarafa da gidebilir ama!
Ama hep tek yönde!

EYÜP YILDIRIM

"Araştırmanın amacına yönelik olarak alt amaçlar **hipotez** olarak da yazılabilir. **Hipotez, araştırmada test edilmek üzere oluşturulan ifadelerdir.**

Sıfır (null) hipotezi, farkın veya korelâsyonun olmadığına yöneliktir. İstatistiksel hipotez olarak da isimlendirilir.

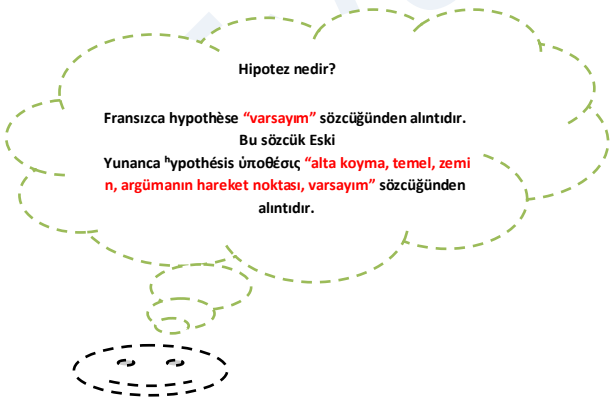
18. Buna göre aşağıdakilerden hangisi sıfır hipotezi örneğidir?

A) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki yoktur.
B) Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark vardır.
C) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki vardır.
D) Sosyo-ekonomik durum ile insanların öz güvenleri arasında bir ilişki vardır.
E) Öğrencilerin matematik ve fen bilgisi dersi başarıları arasında bir ilişki vardır.

"**Araştırma (alternatif) hipotez, farkın veya korelâsyonun var olduğuna yönelik**tir."

19. Buna göre aşağıdakilerden hangisi araştırma/alternatif hipotezi örneğidir?

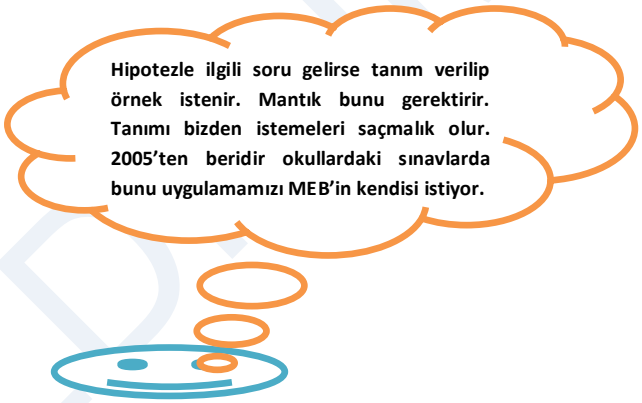
A) Oyun bağımlılığı yüksek ve düşük düzeyde olan çocukların akademik başarıları arasında fark yoktur.
B) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki yoktur.
C) Öğrencilerin matematik ve fen bilgisi dersi başarıları arasında bir ilişki yoktur.
D) Oyun bağımlılığı düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasında ilişki vardır.
E) Drama yöntemi veya geleneksel yöntem ile öğretim yapılan öğrencilerin başarıları puanları arasında fark yoktur.

"İlişkinin (korelâsyonun veya farkın) yönü belli ise yönlü (tek yönlü) hipotez olarak adlandırılır. İlişkinin yönü belli değilse yönsüz (iki yönlü) olarak adlandırılır."

20. Buna göre aşağıdakilerden hangisi yönlü hipotez örneğidir?

A) Öz yeterlik ile performans arasında bir ilişki vardır.
B) Probleme dayalı öğrenme yöntemiyle ders işleyen öğrencilerin başarıları daha yüksektir.
C) Yabancı dil öğrenme ile yaş arasında bir ilişki vardır.
D) Kadın ve erkek arasında kalp krizi geçirme açısından fark vardır.
E) Gündüz işçisi ile gece işçisinin verimi arasında anlamlı bir fark vardır.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: 17-20 ile ilgili böyle bir sorunun gelmesi ihtimal dâhilindedir.

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1D 2C 3E 4C 5D 6A 7C 8D 9C 10C 11D 12D 13E 14C 15B 16B 17C 18A 19D 20B

Eyüp YILDIRIM

……., araştırmaya temel alınan ve doğruluğunun **ispatlanmasına gerek duyulmadan kabul edilen** önermelerdir. ……., araştırmacının **kontrol edemediği** ancak araştırma sonuçlarını negatif olarak etkileyebileceğini düşündüğü noktalardır. ……. bölümünde, araştırma kapsamında **pek fazla bilinmeyen veya yoruma açık olabilecek kavramlar** tanımlanır.

1. Metindeki boşluklara aşağıdaki kavramlardan sırasıyla hangileri getirilmelidir?

A) Sınırlılıklar/tanımlar/sayıltı
B) Sayıltı/sınırlılıklar/tanımlar
C) Tanımlar/sayıltı/sınırlılıklar
D) Sayıltı/tanımlar/sınırlılıklar
E) Sınırlılıklar/sayıltı/tanımlar

"Yaratıcılık, süreç olarak tanımlanmaya başlandığından bu yana birçok düşünür bu süreci 4-6 adımda tanımlar olmuştur ve hepsinin ilk adımı problemin ……."

2. Yukarıdaki metinden boşluğa getirilmesi gereken kelime hangisidir?

A) …belirlenmesidir.
B) …görülmesidir.
C) …anlaşılmasıdır.
D) …yorumlanmasıdır.
E) …tanımlanmasıdır.

……., özellikle **World Wide Web'de** belirli siteleri bulmak için kullanılan, kullanıcı tarafından belirtilen anahtar sözcüklere veya karakterlere karşılık gelen bir veri tabanındaki ögeleri arayan ve tanımlayan bir programdır. Kullanıcı deneyimini iyileştirmek için sıklıkla algoritmalarını değiştirir. ……. ise diğer **internet sitelerine bağlantıların**, genellikle **alfabetik** olarak listelendiği sitedir. ……. disiplin, konu veya yayın türüne göre düzenlenen **dergi** listeleridir.

3. Metindeki boşluklara aşağıdaki kavramlardan sırasıyla hangileri getirilmelidir?

A) Portal/Bilimsel dizinler/Arama motoru
B) Arama motoru/Portal/Bilimsel dizinler
C) Bilimsel dizinler/Arama motoru/Portal
D) Portal/Arama motoru/Bilimsel dizinler
E) Arama motoru/Bilimsel dizinler/Portal

Yaratıcı problem bulmanın basamaklarıyla ilgili birçok araştırmacının farklı sınıflandırmalarını pas geçtim! Neden? Çünkü bunları ezberlemek çok gereksiz! Bilimsel bir yaklaşım değil. Okuyup geçebiliriz sadece. Beynimiz onların basamaklarının çöplüğü mü olsun?

Arama Motoruna Yazılan İfade		İfadenin Açıklaması
"Durum Çalışması" site:edu.tr	I	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye'deki üniversitelerde yayınlanan sayfaları listeler.
"Durum Çalışması" site:gov.tr	II	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, pdf uzantılı sayfaları listeler.
"Durum Çalışması" filetype:pdf	III	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye'deki devlet kurumlarında yayınlanan sayfaları listeler.
link: oba.gov.tr	IV	oba.gov.tr'yi adresleyen sayfaları listeler.

4. Tabloda verilen arama motoruna yazılan ifadelerden hangilerinin açıklamaları yer değiştirmelidir?

A) I-II
B) II-III
C) III-IV
D) II-IV
E) I-III

Bu iki soruya dikkat! İkisinden birisinin çıkması sürpriz olmaz! Pratik karşılıkları var çünkü.

5. Arama motoruyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Arama motoruna aranmak istenilen anahtar sözcükler boşluk bırakılarak yan yana arandığında metin içerisinde her bir sözcüğün geçtiği metinler sıralanır.
B) Öncelik olarak kelimelerin yan yana geçtiği metinler listelenir.
C) Kelime grubu bir bütün olarak aranmak isteniyorsa, tırnak işareti içinde yazıldığında araştırma genelleşecektir.
D) Eksi işareti aramalarınızda çıkartmak istediğiniz kelime/kelime grupları için tırnak işareti ise arama gruplarınızı bir bütün olarak ifade ettiğinizi işaret eder.
E) Aranılan metnin içinde iki terimden herhangi birini kapsanması istendiğinde iki terim arasına "or" mantıksal bağlacı eklenmelidir.

"Son dönemde pandeminin de etkisi ile birlikte ortaöğretim öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığının artığını hepimiz gözlemliyoruz. Öğretmen olarak bu durumun öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelemek istiyorsunuz. Araştırmacı olarak sizin bütün ortaöğretim öğrencilerine ulaşmanız mümkün değil. Ayrıca zaman, maliyet ve emek açısından düşündüğünüzde öğrencilerin tamamına ulaşabilmek, aynı zamanda süreci yönetmek ve kontrol etmek oldukça güç. Bu durumda araştırmacı olarak bizler ne yapabiliriz? Araştırma kapsamında ihtiyaç duyduğumuz verileri kimlerden ve nasıl toplayabiliriz?"

6. Yukarıdaki metinde yazar -altı çizili kısımları da dikkate aldığımızda- neye vurgu yapmaya çalışmaktadır?

A) Araştırmaya
B) Düşünmeye
C) Sorgulamaya
D) Örneklemeye
E) Dijitalleşmeye

"Evren, soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin elde edildiği **büyük gruptur**. Araştırma sonuçlarının geçerli olacağı **evrenin sınırlandırılmış parçasına** ise **evren birimi** denir. Evrenden elde edilen verilerden hesaplanan ve evreni betimlemek için kullanılan değerlere **evren değer** ya da **parametre** denir. Evrenin tüm birimlerine ulaşılarak bilgilerin toplanmasına ise **sayım** denir."

7. Yukarıda tanımı yapılan terimler aşağıdaki hangi kavramla ilgilidir?

A) Araştırma
B) Örnekleme
C) Betimleme
D) İstatistik
E) Veri

8. Ankara'da ortaöğretim öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığını belirlemeye yönelik bir araştırma için "Ankara'da ortaöğretim düzeyinde eğitim gören öğrenciler" neyi ifade etmektedir?

A) Evren
B) Örneklem
C) Örnekleme
D) Sayıltı
E) Evren birim

9. Ankara'da ortaöğretim öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığını belirlemeye yönelik bir araştırma için "ortaöğretim öğrencisi" neyi ifade etmektedir?

A) Evren
B) Örneklem
C) Örnekleme
D) Sayıltı
E) Evren birim

- ✓ Araştırmacının ulaşmak istediği ancak ulaşması güç olan ve ideal seçimini yansıtan soyut evrendir.
- ✓ Araştırmacının ulaşabileceği, gerçekçi seçimi olan somut evrendir.
- ✓ Özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen sınırlı bir parçadır.
- ✓ Evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin etmek amacıyla onu temsil edecek uygun örnekleri seçmeye yönelik süreci ve bu süreçte gerçekleştirilen tüm işlemlerdir.
- ✓ Örneklemlerden elde edilen verilerden hesaplanan ve örneklemi betimlemede kullanılan değerlerdir.

10. Yukarıda tanımı yapılmayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Örnekleme
B) Örneklem
C) Ulaşılabilir evren
D) Hedef evren
E) Problem

"Örnekleme yöntemleri evren biriminin seçiminin seçkisiz olup olmama durumuna göre **"seçkisiz örnekleme yöntemleri"** ve **"seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri"** şeklinde sınıflanır. Seçkisizlik ilkesi evrenden örneklem için çekilecek birimlerin seçilme olasılıklarının **eşit ve bağımsız** olması anlamına gelir.

Örnekleme birimlerinin, evren listesinden **seçkisiz olarak** çekilmesidir. İlkokul öğretmenlerinin web 2.0 araçlarını kullanma düzeylerinin araştırıldığı bir çalışmada, kodlanarak oluşturulan okul listesinden belirlenen sayıda okulun **seçkisiz (kura ile) seçilmesi** örnek olarak verilebilir."

Kura deseler daha anlaşılır olacak! Kafasızlar!

11. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen seçkisiz örnekleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tabakalı örnekleme
B) Sistematik örnekleme
C) Basit seçkisiz örnekleme
D) Uygun örnekleme
E) Amaçlı örnekleme

Amaç, evrendeki **alt grupların** ağırlıkları oranında örneklemde temsil edilmelerinin sağlanmasıdır. **Alt evrenlerin** her birinden birim çekme işlemi **basit yansız örnekleme** ile yapılır. Burada alt grupların belirlenmesinde araştırmanın bağımsız değişkenleri esas alınabilir. Örneğin öğretmenlerin web 2.0 araçlarını kullanma düzeylerinin **cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini** incelemek istediğinizde **cinsiyete göre dağılım** önemli olacaktır. Bu durumda evreni **cinsiyete göre ayırdıktan** sonra evrendeki ağırlıklarına göre seçim yapılabilir."

12. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen seçkisiz örnekleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Basit seçkisiz örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Amaçlı örnekleme

"Örneklem için birimler **belli bir sistematik izlenerek** seçilir. Seçim sürecinde, evren, örneklem büyüklükleri için «N/n» oranı belirlenir; 1'den itibaren k genişlikteki aralıktan seçkisiz olarak bir sayı belirlenir; bu değer çekilecek ilk örnekleme birimidir, örneklem büyüklüğüne ulaşılıncaya kadar başlangıç noktasından ileriye doğru k aralık kadar atlanarak birimler çekilir."

13. Yukarıda, tanımı ve yöntemi verilen seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Basit seçkisiz örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Amaçlı örnekleme

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Zaman, para ve iş gücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin **kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden** seçilmesidir. **Kendi çalıştığınız okuldaki öğrenciler üzerinde uygulama yapma vb."**

14. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Basit seçkisiz örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Amaçlı örnekleme

"**Derinlemesine araştırma** yapabilmek amacıyla **çalışmanın amacı bağlamında** bilgi açısından **zengin durumların** seçilmesidir. Aykırı, maksimum çeşitlilik, benzeşik, tipik durum, tabakalı amaçsal örnekleme, ölçüt örnekleme gibi sık kullanılan türleri vardır."

15. Yukarıda, tanımı ve sık kullanılan örnekleri verilen seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Basit seçkisiz örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Amaçlı örnekleme

"Örneklemin, problemle ilgili olarak **birbirine aykırı (uç) durumlardan, örneklerden** oluşturulmasıdır. **Uçlardan** sadece biri de çalışılabilir. Oyun bağımlılığı yüksek olan ve oyun oynamayan veya oyun bağımlılığı olmayan öğrencilerin seçilmesi gibi."

16. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen amaçlı örnekleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Aykırı örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Maksimum çeşitlilik
E) Ölçüt örnekleme

"Bir araştırmada gözlem birimleri **belli niteliklere sahip** kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen **ölçütü karşılayan** birimler (nesneler, olaylar, vb.) örnekleme alınır. Günde 10 saatten fazla oyun oynayan öğrencilerin seçilmesi gibi."

17. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen amaçlı örnekleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Aykırı örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Maksimum çeşitlilik
E) Ölçüt örnekleme

"Örneklemin, **ilgilenilen** belli **alt grupların özelliklerini** göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla tanımlanan **alt gruplardan** oluşturulmasıdır."

18. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen amaçlı örnekleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Tabakalı amaçsal örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Maksimum çeşitlilik
E) Ölçüt örnekleme

"Maksimum çeşitlilik örneklemesinin tam tersidir. Burada araştırmacı, olabildiğince **homojen, benzerlikleri, ortaklıkları çoğunlukta olan** küçük bir gruptan verilerini toplar. Kimi zaman, araştırmacı için belirli bir grubun özelliklerinin ya da ihtiyaçlarının belirlenmesi ön plâna çıkabilir. Örneğin, aile eğitim programı, pek çok farklı aileye verilmektedir. Ancak özellikle tek ebeveynli ailelerin bu eğitim programını nasıl değerlendirdiklerini belirleyebilmek için gerçekleştirilecek bir nitel araştırmada, tek ebeveynlerden oluşan homojen bir grup oluşturulması gerekli olacaktır. Bu örnekleme türü çoğunlukla odak grup görüşmelerinde kullanılmaktadır."

19. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen amaçlı örnekleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Aykırı örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Benzeşik örnekleme
E) Ölçüt örnekleme

"Bu örnekleme türü, incelenen konu ile ilgili mümkün olduğunca **farklı çeşitlilikte vakadan** bilgi toplamayı olanaklı kılmaktadır. Örneklem içerisinde **çeşitli** açılardan **heterojenlik** aranmaktadır. Bu **çeşitlilik** içerisinde ortak noktalar tespit edilmeye çalışılır. Küçük örneklemlerde büyük oranda heterojenlik sorun yaratabilir. Çünkü her bir katılımcının bireysel farklılıkları olacaktır. Ancak bu örnekleme, temelde şu fikre dayanmaktadır: Birbirinden oldukça **farklı ve heterojen** olan bir grupta belirli deneyimler ortaksa, bu önemli bir bulgudur. Araştırmacı örneklemi oluştururken temel alacağı **farklı** özelliklerin neler olduğunu belirler. Bu özellikleri taşıyan vakaları örneklemine dâhil eder. Bu örnekleme türü her zaman bu şekilde ifade edilmese de araştırmacının örneklemi seçerken olabildiğince **heterojen** bir gruba ulaşma çabasında olduğunu belirtmesi, örneklemin bu şekilde seçildiğini göstermektedir."

20. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen amaçlı örnekleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Aykırı örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Maksimum çeşitlilik
E) Ölçüt örnekleme

"Aykırı olay örneklemesinin aksine, bu örnekleme türünde, incelenen konuda **genel kalıplara uygun** vakalar örnekleme dâhil edilmektedir. Burada amaç genellenebilir bir bilgi üretmek değil, **'normal'** ya da **'ortalama'** olarak kabul edilenin etraflıca tanımlanmasıdır."

21. Yukarıda, tanımı ve örneği verilen amaçlı örnekleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik örnekleme
B) Tipik Durum örnekleme
C) Uygun örnekleme
D) Maksimum çeşitlilik
E) Ölçüt örnekleme

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Örnekleme konusundan 1 sorunun gelmesi ihtimalini çok yüksek görüyorum. %99 gibi. Konu dağılımı geniş olmasaydı 2 bile olabilirdi. Araştırmada önemli çünkü.

CEVAP ANAHTARI: 1B 2A 3B 4B 5C 6D 7B 8A 9E 10E 11C 12D 13A 14C 15E 16B 17E 18B 19D 20D 21B

Eyüp YILDIRIM

"Araştırmalar, temel aldıkları felsefeye, bakış açısına göre nicel (quantitative), nitel (qualitative) ve karma (mixed) araştırmalar olmak üzere üçe ayrılır. Gerçekliği **araştırmacıdan bağımsız** gören, kendi dışında olan gerçekliğin de nesnel olarak gözlenip, ölçülüp analiz edilebileceğini kabul eden pozitivist görüş nicel araştırmaları tanımlamaktadır. En basit anlamda nicel verilerin toplanmasını ve analizini gerektiren çalışmalardır. Değişkenler arasındaki ilişkiler kanıtlanmaya çalışılır. Araştırmacının genelleme yapmak, tahminlerde bulunmak ve nedensellik ilişkisini açıklamak gibi amaçları vardır. **Araştırma deseni,** araştırmanın sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir **plândır.** Olaylara nasıl bakıldığını ortaya koyar. Böylece araştırmacı süreci nasıl planlaması gerektirdiğini netleştirmiş olur."

1. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Araştırma deseni, araştırmacının hipotezlerini test etmek amacıyla geliştirdiği bir plândır.
B) Araştırma deseni, araştırmacının bakış açısını yansıtan bir formdur.
C) Araştırmalar, farklı bakışlar temelinde genel itibariyle üç başlık altında değerlendirilir.
D) Nicel araştırmaların, nitel araştırmalara göre daha yaygın olduğu görülmektedir.
E) Nicel araştırmalar, pozitivist görüş temelinde öznellikten uzak nesnelliği esas almaktadır.

"Araştırmalarda **iç geçerlik ve dış geçerliği** etkileyen veya etkileyebilecek durumlar araştırmaya başlamadan önce üzerinde düşünülmeli ve uygun tedbirler araştırmaya başlamadan önce alınmalıdır. **Bağımlı değişkende gözlenen değişmelerin, bağımsız değişkenle açıklanabilirlik derecesi iç geçerlik, sonuçların deneklerin seçildiği büyük gruplara, evrene genellenebilirlik derecesi ise dış geçerlik** olarak tanımlanır. Araştırmalarda **iç geçerliği ve dış geçerliği** tehdit eden pek çok faktörden söz edilebilir."

2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi iç geçerliği tehdit eden faktörlerden değildir?

A) Deneklerin seçimi
B) Deneklerin olgunlaşması
C) Veri toplama aracı
D) Deneklerin geçmişi
E) Örnekleme etkisi

"Bir konuya veya olaya ilişkin **var olan durumun fotoğrafını çekerek** bir **betimleme** yapmak amacıyla katılımcıların demografik özelliklerinin, görüşlerinin, yeterliklerinin veya ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre **görece daha büyük örneklemler** üzerinde yapılan araştırmalara denir.

Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü pandemi süreci sonrasında ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin dijital yeterliliklerini artırmaya yönelik olarak bir hizmet içi eğitim planlıyor. Eğitim öncesinde öğretmenlerin dijital yeterliliklerini belirlemek ve eğitim sürecini buna göre plânlamak istiyor. İşte, Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülecek olan bu çalışma ..... araştırmasıdır.

3. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nicel
B) Nitel
C) Tarama
D) Korelasyonel
E) Deneysel

"..... tarama, araştırmalarını belli bir zamanda **mevcut durumun var olduğu şekliyle** betimlenmesi amacıyla yürütülen çalışmalar olarak tanımlanmaktadır. ..... araştırmalarda betimlenecek değişkenler **bir seferde** ölçülür. ..... tarama araştırmalarında araştırma değişkenlerinin **zamana bağlı değişimlerini** incelemek üzere farklı zamanlarda yinelenen ölçümler yapılmaktadır. Eğilim belirlemek, ortak özelliği olan bir grubu incelemek ya da aynı kişilerin zamana bağlı değişimlerini, eğilimlerini araştırmak amacıyla yapılabilir. .... tarama araştırmaları ise **geçmişte yaşanan olayların yaşayan kişilerin görüşlerine, beyanlarına dayalı olarak** yürütülen çalışmalardır."

4. Metindeki boşluklara sırasıyla hangi kelimeler yerleştirilmelidir?

A) Boylamsal/Kesitsel/Anlık/Geçmişe dönük
B) Anlık/Kesitsel/Boylamsal/Geçmişe dönük
C) Kesitsel/Boylamsal/Anlık/Geçmişe dönük
D) Kesitsel/Anlık/Boylamsal/Geçmişe dönük
E) Anlık/Boylamsal/Kesitsel/Geçmişe dönük

"**Okul yöneticilerinin liderlik özellikleri ile öğretmenlerin stres düzeyleri** arasındaki **ilişkiyi** belirlemek istediğimiz çalışma ..... bir araştırmadır. ..... araştırma, **iki ya da daha çok değişken** arasındaki **ilişkinin** herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır."

5. Metindeki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nicel
B) Nitel
C) Tarama
D) Korelasyonel
E) Deneysel

"**Ortaya çıkmış/var olan bir durumun** veya **olayın nedenlerini, bu nedenleri etkileyen değişkenleri veya bir etkinin sonuçlarını** belirlemeye yönelik bir araştırma türüdür.

Hüseyin Öğretmen, üç farklı sınıfın kimya dersine girmektedir. Yaptığı sınav sonunda iki sınıfın hem ödev puanlarının hem de sınav sonuçlarının daha yüksek, diğer sınıfın ise daha düşük olduğunu görmüştür. Ortaya çıkan bu durumun **nedenlerini** araştırmak istemektedir. Bu çalışma, bu tür araştırmalara örnektir."

Soru aşağıda!!!

6. Metinde açıklaması verilen araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nicel
B) Nitel
C) Nedensel Karşılaştırma
D) Korelasyonel
E) Deneysel

"Araştırma deseninde birbiriyle karşılaştırılabilecek **en az iki grup varsa** 'nedensel karşılaştırma araştırmaları', **sadece tek grup** varsa '..... araştırma' olarak adlandırılır.

7. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nicel
B) Nitel
C) Tarama
D) Nedensel
E) Deneysel

"Nedensel karşılaştırma iki değişken arasındaki ilişkinin araştırılması yönünden **korelasyonel araştırmalara** benzetilebilir. Ancak korelasyonel araştırmalarda **iki değişkenin birlikte** ..... belirlenebilir; ancak hangi değişkenin diğerini etkilediği bir başka deyişle hangi değişkenin **neden,** hangi değişkenin **sonuç** olduğu belirlenemez. Nedensel karşılaştırma araştırmalarında ise **hangi değişkenin diğerinin nedeni olduğu** belirlenmeye çalışılır."

8. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) ...ilişkileri...
B) ...değişimleri...
C) ...sonuçları...
D) ...nedenleri...
E) ...etkileri...

"..... araştırmalar, kısaca **araştırmacı tarafından oluşturulan farkların bağımlı değişken üzerindeki etkisini** test etmeye yönelik çalışmalardır. ..... desenlerde temel amaç değişkenler arasında oluşturulan **neden-sonuç ilişkisini** test etmektir.

Bir akademisyen, tersyüz öğrenme ortamını oyunlaştırma bileşenleri ile desteklemenin, öğrenim gören öğrencilerin motivasyonu, katılımı ve akademik başarısı üzerinde **etkili** olup olmayacağını belirlemek istemektedir. Bu kapsamda üniversite öğrencilerini seçkisiz atama yöntemi ile **iki gruba ayırarak** gruplardan **birinde oyunlaştırma bileşenleri kullanmayı** diğerinde ise **herhangi bir müdahalede bulunmamayı** planlamıştır. Araştırmacı böylece gerçekleştirmiş olduğu müdahalenin öğrenci motivasyonu, katılımı ve başarısı üzerinde **etkisi olup olmadığını** belirlemek istemektedir. Bu çalışma ..... bir araştırmanın yapılmasını gerektirmektedir."

Hımmm!!! Kurgulanan yapay bir ortam ve kontrol grubu var! Bağımsız değişken manipüle ediliyor. Nedensel'de her şey gerçek!

9. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nicel
B) Nitel
C) Tarama
D) Nedensel
E) Deneysel

Deneysel araştırma türlerini geçmez lazım! Gereksiz ayrıntılar....

"Bu tür araştırmaların tanımlanmasında anahtar kelimeler **'anlam, yorumlayıcı doğal yaklaşım ve dünyayı dönüştürme kabiliyeti'**dir. Bu yaklaşımda araştırmacılar doğal ortamdaki veri koleksiyonuna **tümdengelim ve tümevarım** yoluyla örüntü ve temalar kuran veri analizini kullanır. Bu araştırmalar **psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla** ilgili nicel araştırma yöntemlerine göre **daha derinlemesine** bilgi sağlar. Geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi zor olan sorulara cevap bulmak için gereklidir. Bu araştırmaların **nicel araştırmalara göre daha bilimsel veya daha iyi olduğu** söylenemez. Her birinin kendi içinde **avantajları ve dezavantajları, zayıf ve güçlü yönleri** vardır. Önemli olan doğru yöntemi seçmek veya bu yöntemlerin her ikisini birden uygun şekilde kullanmaktır."

(Not: 10 ve 11. soruları metne göre cevaplayınız!)

10. Metinde sözü edilen araştırma türü hangisidir?

A) Korelasyonel
B) Nitel
C) Tarama
D) Nedensel
E) Deneysel

11. Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırmaların özelliklerinden değildir?

A) Araştırma desenlerinde esneklik
B) Temel araç olarak araştırmacı
C) Sayısal değerlere indirgeme
D) Doğrudan veri toplama
E) Tümevarım ve tümdengelim veri analizi

	Özellik	Nitel	Nicel
I	İzlenen yol	Tümevarımsal	Kuramsal bilgiden yararlanma
II	Araştırma deseni	Genellikle esnek ve dinamik	Çok istenmese de bazen değişime gidilebilir.
III	Araştırma süreci	Hem doğrusal hem de ardışıktır.	Genellikle döngüseldir.
IV	Hipotezler	Çalışmanın gelişme sürecinde ortaya çıkması tercih edilir.	Başlangıçta belirlenen hipotezlere sadık kalınır.
V	Amacı	Nelerin başkalarınca nasıl anlamlandırıldığının anlaşılmasıdır.	İlişkileri tanımlamak ve tahmin etmektir.

12. Nitel ve nicel araştırma arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

	Özellik	Nitel	Nicel
I	Genellenebilirliği	Vardır	Yoktur
II	Veriler	Sözel ifadelerle betimlenir.	Sayısal ifadelerle betimlenir.
III	Güvenirlik	Sonuçların uygunluğuna bakılır.	Araçlardan elde edilen değerlere daha çok önem verilir.
IV	Geçerlik	Bilgi kaynaklarının sağlaması yapılarak gerçekleştirilir.	Ölçümler istatistiksel indekslere bağlı yapılır.
V	Örneklem	Alan uzmanları belirler.	Seçkisiz seçim yöntemleri tercih edilir.

13. Nitel ve nicel araştırma arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

	Özellik	Nitel	Nicel
I	Prosedürler	Anlatılarak betimlenir.	Kesin olarak tanımlanmıştır.
II	Konu dışı değişkenler	Mantıksal analizler tercih edilir.	İstatistiksel olarak kontrol edilmesi tercih edilir
III	Sonuçlar	İstatistiksel olarak özetlenmesi tercih edilir.	Sözel ifadelerle anlatılarak özetlenmesi tercih edilir.
IV	Sonuç	Alternatif görüşler üretir.	Kesin ifadelerle sonuçlanır.
V	Araştırmacılar	Kendilerini araştırma dışında tutmaları mümkün değildir.	Kendilerini araştırılan konunun dışında tutmaları mümkündür.

14. Nitel ve nicel araştırma arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"Nitel araştırmaların aşamaları **beş aşaması** vardır."

15. Aşağıdakilerden hangisi nitel aşamaların ilk aşamasıdır?

A) Çalışılacak olan konunun saptanmasıdır.
B) Çalışmadaki katılımcıların belirlenmesidir.
C) Hipotezlerin üretilmesidir.
D) Verilerin toplanmasıdır.
E) Verilerin analizi ve analizin yorumlanmasıdır.

16. Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırma türlerinden biri değildir?

A) Durum Araştırması
B) Eylem Araştırması
C) Fenomenoloji Araştırması
D) Etnografi Araştırması
E) Nedensel Araştırma

"Kendi gerçekliği içinde çalışan ve içinde bulunulan içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı bir veya daha fazla **olayın, ortamın, programın, sosyal grubun veya diğer birbirine bağlı sistemlerin ve bunların derinlemesine incelendiği** araştırma yöntemi olarak tanımlamaktadır. Bu tür çalışmalar **gerçek yaşamın, güncel bağlam veya ortamdaki durumun** incelenmesidir."

17. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eylem Araştırması
B) Durum Araştırması
C) Fenomenoloji Araştırması
D) Etnografi Araştırması
E) Anlatı Araştırması

	Özellik	Açıklaması
I	Durum	Birey, küçük grup, kuruluş, ortaklık, topluluk, ilişki, karar verme, proje olabilir.
II	Amacı	İçsel bir durum (benzersiz bir durumu) veya araçsal bir durum (seçilmiş durumu) ele alabilir.
III	Veri	Tek tipleştirilmelidir.
IV	Veri Analizi	İrdelenecek durumun birden fazla birimi veya tamamı olabilir.
V	Betimleme	Temalar, konular, belli durumlar seçilebilir. Çapraz durum analizi veya kuramsal model sunulabilir.

18. Tablodaki durum araştırmasının özelliklerinden hangisi yanlıştır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

19. Aşağıdakilerden hangisi durum araştırmasının olumlu yönlerinden değildir?

A) Yaşamın bir kesiti ile ilgili doğrudan ve derinlemesine bilgi sağlar
B) Okuyucunun kendi bulunduğu durumla verilen durumu karşılaştırma şansı olur.
C) Alışık olunmayan durumları ayrıntılı irdeler.
D) Araştırmacı önceden belirlenen soru ve veri toplama yöntemlerini güncelleyebilir.
E) Sonuçların genellenebilirliği düşüktür.

20. Aşağıdakilerden hangisi durum araştırmasının olumsuz yönlerinden değildir?

A) Durum içinde kaç durum olduğunu belirlemek araştırmacı için zordur.
B) Raporlaştırmada dil becerisi önemlidir.
C) Yaşamın bir kesiti ile ilgili doğrudan ve derinlemesine bilgi sağlar.
D) Kurum veya kişilerin kimliklerini gizlemek zordur.
E) Sonuçların genellenebilirliği düşüktür.

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Nitel, nicel ve karma araştırma türlerinden mutlaka soru gelir.(1-2 tane) En başta bu üç araştırma türünü genel özellikleriyle iyi bilmek lazım. Bir alt basamakları sorulabilir. Altın altı detaydır, kafayı bozmaya gerek yoktur.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3C 4B 5D 6C 7D 8B 9E 10B 11C 12C 13A 14C 15A 16E 17B 18C 19E 20C

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Bilimsel araştırma yönteminden daha çok **meslekî gelişim modelidir**. Kişilerin kendi **meslekî eylemleri** hakkında araştırma yapmaları ve **değişim için eyleme geçmeleri** temelinde gerçekleşen sistematik bir müdahale sürecidir ve sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliştirme çalışmasıdır. Bu sosyal bağlam; **eğitim, sağlık, askeri** vb. kurumların **eğitim, araştırma geliştirme ve uygulama** gibi çalışmalarından birinin gerçekleştiği **ortam, kişiler ve eylemlerden** oluşmaktadır. Eylemlerin niteliğinin gelişmesiyle birlikte sosyal bağlamın niteliği de gelişir."

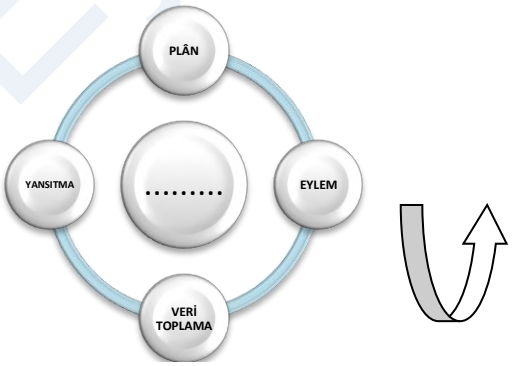
1. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eylem Araştırması
B) Durum Araştırması
C) Fenomenoloji Araştırması
D) Etnografi Araştırması
E) Anlatı Araştırması

"**Eğitimle ilgili eylem araştırması**, öğretim süreci içerisinde kullanılan bir yöntem olması nedeniyle öğretmenlerin rolünü **'araştırmacı öğretmen'** olarak değiştirmektedir. Eylem araştırması yapan öğretmenler yalnızca **akademisyenlerin ürettikleri bilgiyi kullanan bireyler değil,** bunun ötesinde bu bilgilerden de yararlanarak karşılaştıkları problemlerle **ilgili çözümleri kendileri geliştirerek** yeni bilgi üreten ve bu sayede **uzmanlıklarını ve mesleklerini geliştiren** kişilerdir."

2. Metinden çıkarılacak en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitimle ilgili eylem araştırması, öğretim süreci içerisinde kullanılan bir yöntem olması nedeniyle öğretmenlerin rolünü 'araştırmacı öğretmen' olarak değiştirir.
B) Eylem araştırması yapan öğretmenler yalnızca akademisyenlerin ürettikleri bilgiyi kullanan bireyler değildir.
C) Eylem araştırmasıyla araştırmacı rolüne bürünen öğretmen, yalnızca üretilen bilgiyi kullanmaz; aynı zamanda ürettiği bilgi ve çözümlerle meslekî gelişiminin de önünü açar.
D) Eylem araştırması yapan öğretmenler karşılaştıkları problemlerle ilgili çözümleri kendileri geliştirirler.
E) Eylem araştırması yapan öğretmenler ürettikleri yeni bilgi sayesinde uzmanlıklarını ve mesleklerini geliştirirler.

3. Temel döngü tablosundan da anlaşılacağı üzere döngüsel dört süreçten oluşan nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Durum Araştırması
B) Fenomenoloji Araştırması
C) Eylem Araştırması
D) Etnografi Araştırması
E) Anlatı Araştırması

	Eylem Araştırması	Nicel Araştırma
I	Çok az genellenebilir.	Amacı bilimsel bilgi üretmeye odaklı ve genellenebilir olmasıdır.
II	Üst düzey eğitime gerek yoktur.	Belli bir eğitim düzeyi gerekir.
III	Araştırmacı bağlamın içinden biridir.	Araştırmacı bağlam içinden değildir.
IV	Veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilir.	Uzman(lar) tarafından geliştirilir/denetlenir.
V	Tutucu bir şekilde plânlanır	Esnek olarak plânlanır.

4. Eylem ve nicel araştırma arasındaki farkların gösterildiği tabloda kaç numaralı satırda yanlış bilgi verilmiştir?

A)V **B)**IV **C)**III **D)**II **E)**I

"Eylem araştırmalarını **uygulamalı ve katılımlı eylem araştırmaları** olarak ele almak mümkündür."

5. Aşağıdakilerden hangisi uygulamalı eylem araştırmalarının özelliklerinden değildir?

A) Yerel uygulamalar üzerinde çalışır.
B) Bireysel/takım temelli araştırma içerir.
C) Öğretmenin gelişimine ve öğrencinin öğrenmesine odaklanır.
D) Bir eylem plânını yürürlüğe koyar.
E) Bireylerin yaşamlarını sınırlandıran sosyal meseleleri inceler.

6. Aşağıdakilerden hangisi katılımlı eylem araştırmalarının özelliklerinden değildir?

A) Bireylerin yaşamlarını sınırlandıran sosyal meseleleri inceler.
B) Eşitlikçi iş birliğini vurgular.
C) Yaşam kalitesini yükseltecek değişimlere odaklanır.
D) Araştırmacının özgürleşmesi ile sonuçlanır.
E) Bir eylem plânını yürürlüğe koyar.

"**Görüngübilim** çalışmaları olarak da tanınmaktadır. **Görüngü**, duyularla algılanabilen her şey, fenomendir; **bireyin başına gelen olay, yaşantıdır ve tanımlanabilir ve sonludur**. Fenomenolojik araştırmaların amacı **bireysel deneyimleri evrensel nitelikte açıklamaya çalışmaktır**. Örneğin mutluluk, yaşlanmaya katlanma, küresel salgınla mücadele gibi."

Soru aşağıda olacak!

7. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eylem Araştırması
B) Durum Araştırması
C) Fenomenolojik Araştırma
D) Etnografi Araştırması
E) Anlatı Araştırması

"**Araştırmacılar**, fenomeni deneyimleyen kişilerden veri toplayarak bütüncül bir bakış açısı ortaya koyan; deneyimi 'neyin' ve 'nasıl' etkilediğinin betimlemesini sunar. Araştırmacı katılımcıların neyi deneyimlediğini 'dokusal; koşul, durum ve içerik açısından nasıl deneyimlediklerini ise 'yapısal' olarak betimler. Fenomenolojinin öncüleri arasında Husserl, Heidegger, Sartre ve Merleu-Pont gibi bilim insanları dikkat çekmektedir. Yaşam dünyaları kişiye özel olmakla birlikte aynı duygu durumunun benzer koşullarda ortaya çıkması söz konusudur. Örneğin, mutluluk veya yakın birinin ölümü karşısında hissedilen üzüntü/acı gibi. Ancak belli bir görüngüye karşı kişilerin deneyimleri, kendi gördükleri ve yaşadıkları ile ilişkilidir. Bu olaylara bakışımız, yaşanmış deneyimlerimizle yapılandırdığımız kişisel anlamları ortaya çıkartır, dolayısıyla deneyimlerimiz kendi gördüklerimiz, kendi bakış açımızla ilişkilidir."

8. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Araştırmacıların amacı deneyim hakkında kapsamlı bir betimleme sunmaktır.
B) Araştırmacılar iki açıdan betimleme yaparlar.
C) Fenomenolojinin öncüleri arasında Husserl, Heidegger, Sartre gibi bilim insanları vardır.
D) Mutluluk veya yakın birinin ölümü karşısında hissedilen üzüntü/acı gibi durumlar herkeste aynı şekilde yaşanır.
E) Duygu durumları benzer olsa da yaşam dünyaları özgün ve biriciktir.

	Özellik	Açıklaması
I	Fenomen	Fenomen tek bir kavram veya düşünceyi işaret eder. Örneğin eğitimde "çalışma alışkanlıkları".
II	Örneklem	Fenomeni deneyimleyen bir grup insan
III	Felsefi tartışmalar	Yaşanılan deneyimler fenomenle ilgili öznel diğer insanlarla ortak olan nesnel deneyimler söz konusudur.
IV	Araştırmacının rolü	Kendisini ayraç içerisine almaz.
V	Sonuç	"Neyin" "nasıl" deneyimlendiğini bütünleştiren "öz" betimlenir. Öze ulaşmak için dokusal ve yapısal betimlemeler harmanlanır.

9. Fenomenolojik araştırmanın özelliklerinin anlatıldığı tabloda kaç numaralı satırda yanlış bilgi verilmiştir?

A)V **B)**IV **C)**III **D)**II **E)**I

10. Aşağıdakilerden hangisi fenomenolojik araştırmanın türlerinden biri değildir?

A) Bireysel fenomenoloji
B) Ampirik fenomenoloji
C) Diyaloglu fenomenoloji
D) Hermenötik (yorumlayıcı) fenomenoloji
E) Nitel fenomenoloji

"**Bir insan grubuna** ve bu grubu farklı kılan **kültürel temellere** ilişkin **sosyal bilimsel bir betimleme**dir."

11. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eylem Araştırması
B) Durum Araştırması
C) Fenomenolojik Araştırma
D) Etnografi Araştırması
E) Anlatı Araştırması

"Etnografinin kökeninde iki kelime yer alır. Etno, insana; grafi ise tanımlama, tasvir etmeye karşılık gelir. Dolayısıyla etnografi, insanların dünyasını belgelendirmedir denilebilir. Öğretmen betimlemeleri; öğrencilerin sınıf etkinlikleri ile ilgili betimlemelerinin yer aldığı yazıyı, öğretmen-öğrenci sunumlarına ait ses kayıtlarını, sınıf tartışmalarına ait video kayıtlarını, öğretmenin ders plânını ve öğrenci çalışmalarının örneklerini içerebilir. Etnografyacının işi, yapılandırılmamış görüşmelerle, hayatın özel bir yönünün belgelenmesi olup şu sorulara odaklanır: Toplumun üyeleri arasında iletişim nasıldır ve hangi anlamlar yaratılmaktadır? Kültürel bilginin yapısı nedir? Dil, kültür ve düşünce arasındaki ilişkiler nelerdir?"

12. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Etnografi, etno ve grafi kelimelerinden oluşur.
B) Etnografi, insanların dünyasını belgelendirmedir.
C) Etnografi, psikolojinin temelini oluşturmuştur.
D) Öğretmen betimlemeleri, sınıf etkinliklerine dayanır.
E) Etnografi, toplumun özel sosyal dokusunu resmeder.

"**Etnografi,** aynı kültürü paylaşan bir grubun kültürünün karmaşık ve eksiksiz betimlenmesine odaklanır. Bu, bir grubun bütünü veya grubun bir alt kümesi olabilir. Grubun fikir ve inançlarının yanı sıra zihinsel faaliyetleri, gözlenen davranışları ile ritüeller, geleneksel sosyal davranışlar ve devamlılıklar gibi bedensel faaliyetlerin de modelleri ile ilgilenilir. Kültürdeki davranışlar uzun süre bozulmadan devam eder. Veri analizi için anahtar kelimeler emik, kültürel yorum ve etiktir. Araştırma sonunda aynı kültürü paylaşan grubun nasıl çalıştığı, nasıl hareket ettiği, grubun yaşam şekline dair bilgi vermek gerekir."

Emik yaklaşım, araştırmanın konusu olan gruba dâhil olarak o grubu anlamaya çalışırken, **etik yaklaşım** grubu tamamen dışarıdan gözlemleyerek grubun davranış normlarını anlamaya çalışır.

13. Etnografinin özelliklerini anlatan yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Etnografi, bir bakıma kültür fotoğrafçılığıdır.
B) Etnografi, görünen görünmeyen her şeyi fotoğraflar.
C) Emik, kültürel yorum ve etik; fotoğraf için veri araçlarıdır.
D) Etnografi, sadece maddî kültür boyutuyla ilgilenir.
E) Elde edilen bilgileri paylaşmak, etnografinin fotoğraf sunumudur.

"Etnografi araştırmalarının türlerine bakıldığında **dinî etnografi, yaşam öyküsü, otoetneografi, feminist etnografi**, etnografik romanlar ile fotoğraf, video elektronik ortamda bulunan görsel etnografi türleri ile gerçekçi etnografi ve eleştirel etnografi şeklinde listelenebilir.

Bunların yanı sıra otantik dünyada **bilişsel etkinliklerin nasıl gerçekleştirildiğini olay odaklı araştıran, bilginin nasıl inşa edildiği açıklayan, kültürel faaliyetlere maddî ve kavramsal kaynakların nasıl yansıtıldığını inceleyen, sosyokültürel bakış açısıyla bir faaliyetin anlık ve farklı zamanlardaki gelişimini irdeleyen, süreç analizi ile etnografi araştırmasını derinleştiren bir tür daha karşımıza çıkmaktadır."**

14. Söz konusu etnografi türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyal etnografi
B) Bilişsel etnografi
C) Psikolojik etnografi
D) Kültürel etnografi
E) Kavramsal etnografi

"İnsanların bir konuya veya duruma **ilişkin deneyimlerini, yaşamış oldukları hikâyeler** ile inceler. İnsanların yaşadıkları olayların ardışık olarak düzenlenmesi, bu olaylar arası ilişkilerin kurulması ve böylece bu olayların belirli hedef kitle için anlamlandırılması sağlanır. Anlatı olumlu/olumsuz bir durumun hikâyelendiği, **örneğin âşık olma gibi bir fenomen olabileceği gibi, yaşam öykülerinin analiz edilme süreci** de olabilir."

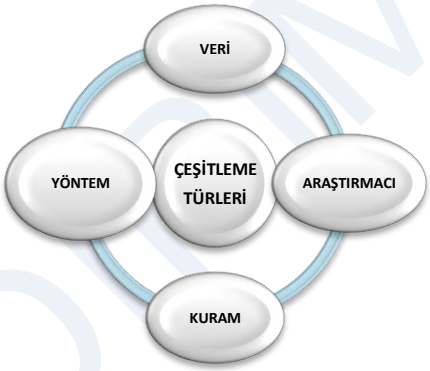
15. Metinde sözü edilen nitel araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eylem Araştırması
B) Anlatı Araştırması
C) Durum Araştırması
D) Fenomenoloji Araştırması
E) Etnografi Araştırması

"Araştırmacının, nicel ve nitel yöntemlerin, yaklaşımların veya kavramların **karışımlarını veya kombinasyonlarını** tek bir araştırmada veya bir dizi araştırmada kullanmasıdır."

16. Metinde sözü edilen araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nitel Araştırmalar
B) Nicel Araştırmalar
C) Karma Araştırmalar
D) Nedensel Araştırmalar
E) Korelasyonel Araştırmalar

"Bu tür araştırmaların iki temel ve önemli amacı, **çeşitleme ve tamamlayıcılık**tır."

17. Yukarıdaki döngüde çeşitleme türleri verilen araştırma hangisidir?

A) Nitel Araştırmalar
B) Karma Araştırmalar
C) Nicel Araştırmalar
D) Nedensel Araştırmalar
E) Korelasyonel Araştırmalar

18. Aşağıdakilerden hangisi karma araştırma türlerinden değildir?

A) Zenginleştirilmiş desen
B) Açıklayıcı desenler
C) Keşfe yönelik/keşfedici desen
D) Gömülü desen
E) Deneysel desen

Eyüp YILDIRIM

"**Yayın etiği** başlığı altında Üniversitelerarası Kurulun ve ayrıca TÜBİTAK'ın etik ihlallerine ilişkin listeleri vardır.

Araştırma etiğini garanti altına almak için başta vicdanî sorumluluğu yerine getirmek ardından, etik komisyonlardan, araştırma yapılan kurumlardan, bireylerin kendilerinden, reşit olmayanların velilerinden izin almak gerekir."

19. Buna göre "Araştırma-Katılımcı Etiği" için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bireye saygı ön plânda tutulur.
B) Katılımcı, araştırmaya katılımın seçim hakkının kendisinde olduğunu bilir.
C) Araştırmanın amacını, yapısını ve süresini bilir.
D) Sürecin fayda ve risklerini, süreçteki etkilerini bilir.
E) Sürecin herhangi bir anında çekilemeyeceğini bilir.

"Creswell, araştırmacıların özellikle veri toplama sürecinde etik kaygıları üst düzeyde tuttuklarını, **oysa araştırma sürecinin ilk adımında henüz tasarı aşamasındayken başlayıp tamamlanması ve yayımlanmasına kadar** geçen **tüm süreçlerde** etiği akıldan ve vicdandan çıkartmamak gerektiğini dile getirmiştir."

20. Bilimsel yayın etiğinin anlatıldığı bir toplantıda kullanılan aşağıdaki yargılardan hangisi yukarıdaki sözle çelişir?

A) Bir araştırmanın olmayan verilerini üretmek/uydurmak; yayımlanmamış başka birine ait çalışmayı kendine mal etmek meşru değildir.
B) Sonuçları, materyalleri değiştirmek/çarpıtmak; yazarlarının isim sırasını değiştirmek, yazar olmayan birini göstermek bilim ahlâkının yoksunluğudur.
C) Başkasının ürünlerini âtıf yapmadan kullanmak/aşırmak; araştırma desteğini belirtmemek kanunî bir haktır.
D) Aynı çalışmayı başka başka yerlerde yayımlamak, dublikasyon yapmak hukuk dışıdır.
E) Bütününü parça parça yayın hâline getirmek/dilimlemek kabul edilemez.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır. 20. soru mutlaka gelir.

Not 2: Nitel, nicel ve karma araştırma türlerinden mutlaka soru gelir.(1-2 tane) En başta bu üç araştırma türünü genel özellikleriyle iyi bilmek lazım. Bir alt basamakları sorulabilir. Altın altı detaydır, kafayı bozmaya gerek yoktur.

CEVAP ANAHTARI: 1A 2C 3C 4A 5E 6E 7C 8D 9B 10E 11D 12C 13D 14B 15B 16C 17B 18E 19E 20C

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Verilerin toplanması bağlamında geçerlik, belli araçları kullanarak **elde edilen bilgilerin, araştırmanın amaçlarına hizmet etmesi**dir. Başka bir deyişle geçerlik, **ölçülmek istenen özelliğin ölçülebilme derecesi**dir."

1. Buna göre geçerlik türlerini gösteren aşağıdaki tabloda hangi iki kavramın açıklaması yer değiştirmelidir?

Geçerlik Türleri		
Kapsam Geçerliği	**I**	**Teste ilişkin teknik olmayan bir özelliktir. Bir ölçme aracının ismi, açıklamaları ve sorularıyla ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçüyor görünmesi durumudur**
Ölçüt Geçerliği	**II**	**Test puanlarının, ölçüt puanları ile ilişkili olması, Eş zaman/hâlihazır/uygunluk geçerliği (ölçüt aynı veya yakın bir zamanda ölçülmüşse) Yordama geçerliği (ölçüt daha sonra ölçülmüşse)**
Yapı Geçerliği	**III**	**Testten elde edilen puanlar, testin ölçtüğünü varsaydığı kavramı/yapıyı ölçüyor mu? Test ölçtüğü özelliği nasıl bir yapısal model içinde ölçüyor?**
Görünüş Geçerliği	**IV**	**İçeriğin uzman görüşüne dayalı değerlendirilmesi**

A) I-II
B) I-III
C) I-IV
D) II-III
E) II-IV

"**Ölçme sonuçlarının güvenirliği, ölçme yöntemi ve madde sayısı, puanlayıcı yanlılığı ve uygulama koşulları** ..... etkileyen faktörlerdir."

2. Metindeki boşluk aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

A) …duyarlılığı…
B) …tutarlılığı…
C) …dinamikliği…
D) …geçerliliği…
E) …kararlılığı…

"Güvenirlik, aynı ölçme aracının bağımsız ölçümleri arasındaki **tutarlılığı** ifade eder. Güvenirlik elde edilen puanların **hatadan ne kadar uzak olduğunun bir göstergesi**dir. Güvenirliğin yüksek olması, elde edilen puanların **hata düzeyinin düşük olduğu** anlamına gelmektedir. Güvenirlik katsayısının hesaplanmasında pek çok yöntem kullanılmaktadır.

Güvenirliği etkileyen faktörler **ölçme aracına ilişkin faktörler** (testin uzunluğu, test uygulama yönergesi ve maddelerin ifadesi, maddelerin homojenliği ve puanlamadaki nesnellik), **testi alan birey ve gruba bağlı faktörler** (bireysel değişkenler, normal dağılım gösteren heterojen grup) ile **uygulama koşulları ve zamandır** (sınav koşularının standart olması ve sınav süresinin az veya çok olması)."

Soru yukarıdadır!

3. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Güvenirlik, her şeyden evvel bir tutarlılık meselesidir.
B) Hatanın azlığı, tutarlılığı; tutarlılık, güvenirliği artırır.
C) Güvenirlik katsayısını hesaplayan birçok yöntem vardır.
D) Ölçme aracı, birey ve koşullara bağlı faktörler güvenirliği etkiler.
E) Zamanın, güvenirlik üzerinde bir etkisinin olmadığı kabul edilir.

"**Madde analizi**, madde özelliklerini incelemeye yönelik analizleri tanımlar. **Madde güçlüğü,** başarı ve yetenek testlerinde doğru cevaplama oranını ifade ederken; **madde ayırt ediciliği** ise her bir maddenin grupları birbirinden ne kadar ayırt ettiğini gösterir."

4. Yukarıdaki metinden aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) Analiz, bir inceleme ve çözümleme olayıdır.
B) Madde güçlüğü, doğru cevaplama oranıyla; madde ayırt ediciliği, grupları ayırt etme gücüyle ilgilidir.
C) Birinci cümlede tanımlama, ikinci cümlede karşılaştırma anlamı baskındır.
D) Madde güçlüğü, güvenirlikle doğrudan ilgilidir.
E) Madde güçlüğü, maddenin ayırt ediciliğini etkiler.

"Bilimsel yazıların hazırlanmasında belli kuralların olması hiç şüphesiz okuyucular arasında ortak bir dilin oluşmasını, iletişimin kurulmasını sağlar. Sosyal bilimler alanında ağırlıklı olarak **Amerikan Psikoloji Derneği** tarafından hazırlanan yazım kuralları kullanılmaktadır.

..... kullanmanın temel amacı, **çalışma hakkında okuyucuya bilgi vermektir.** ..... aynı zamanda çalışmanın genel yapısını yansıtması açısından da önemlidir. Bu nedenle .....larda kısaltma kullanılmamalıdır. Her çalışmada **yazar/yazarların adı** ve yazarlara ilişkin **kurum bilgisi** yer alır. Yazar adı verilirken önce ilk adı, varsa ikinci adı ve soyadı yazılmalıdır. Yazarların tüm yayınlarında isimlerini aynı şekilde kullanmaları yazarların rahatlıkla takip edilmesini sağlar."

5. Metindeki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Özet
B) Giriş
C) Başlık
D) Yöntem
E) Tartışma

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Bilimsel raporun bu bölümü **kısa, ayrıntılı ve çok yönlü** olmalıdır. Okuyucuların **ilk incelediği bölümdür** ve **çalışma hakkında fikir vermeli**dir. Bu nedenle; **bilgi yoğunluğu açısından yeterli olmalı,** bununla birlikte **okunaklı, eksiksiz ve iyi düzenlenmiş olmalı**dır. Araştırmanın **amacını, içeriğini ve yöntemini** yansıtmalıdır. **120 kelimeyi geçmemeli** ve bu bölüme **en önemli olan bilgiyle** başlanmalıdır. Bu bölümde çalışmanın en önemli **dört veya beş bulgusu** veya **sonucu** verilmelidir."

6. Yukarıdaki metinde bilimsel raporun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Giriş
B) Özet
C) Başlık
D) Yöntem
E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde **çalışmanın problemi** sunulur, tanıtılır. Yeni bir sayfadan başlatılmalıdır. Araştırmaya ilişkin **altyapı** oluşturulur. Bu kısımda alanyazın tartışılır; ancak ayrıntılı bir tarihsel incelemeye gidilmemelidir. Önceki çalışmalarla mevcut çalışma arasındaki mantıksal ilişkiler kurulur. Ardından **problem, okuyucuların anlayabilmesi için yeterince açık ve anlaşılır şekilde ortaya konulmalı**dır. Çalışmaya ilişkin altyapı oluşturulduktan ve problem tanıtıldıktan sonra problemin çözümündeki yaklaşım ortaya konulmalıdır. Burada, değişkenler tanımlanır ve araştırmanın amacı, hipotezleri ve/veya soruları verilir."

7. Yukarıdaki metinde bilimsel raporun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Özet
B) Başlık
C) Yöntem
D) Giriş
E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde **araştırmanın nasıl yürütüldüğüne ilişkin** detaylar yer alır. Bu tanıtım; okuyucuların, çalışmanın yönteminin ve sonuçların güvenirlik ve geçerliğinin uygunluğunu değerlendirebilmelerini sağlar. Araştırmanın deseni, çalışma grubu/örneklemi, veri toplama araçları ve süreci, veri analizi ve uygulama süreci detaylı olarak açıklanır. Çalışma, detaylı ve karmaşık bir yapıya sahipse alt bölümlerin sayısı artırılabilir."

8. Yukarıdaki metinde bilimsel raporun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Özet
B) Başlık
C) Yöntem
D) Giriş
E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde, toplanan verilerin analizine ilişkin **istatistiksel sonuçlar** özetlenir. Bunlar, sonuç kısmını destekleyecek şekilde gereksiz ayrıntılara girmeden **raporlanır**. Çalışmanın hipotezlerine aykırı olan **sonuçlar** da dâhil olmak üzere konuyla ilgili tüm **argüman** ve **sonuçlardan** söz edilir. Bu bölümde **sonuçların** yorumlanması ve tartışılması uygun değildir."

9. Yukarıdaki metinde bilimsel raporun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Özet
B) Tartışma
C) Giriş
D) Bulgular
E) Yöntem

"Bilimsel raporun bu bölümünde, **özellikle çalışmanın soruları/hipotezleri ile ilgili değerlendirme ve yorumlar** yapılır. Bu bulguların kuramsal önemi ve sonuçların geçerliliği vurgulanır. Bu bölüm kısa ve açık olduğu durumda, bulgular bölümüyle birleştirilebilir ve bu durumda bölüm başlığı, buna uygun olarak değiştirilir. Yapılan çalışmanın **bulguları ile diğer çalışmalar arasındaki benzerlik ve farklılıklar, çalışmanın sonuçlarını aydınlatır ve doğrular.** Bu bölümün sonunda ortaya çıkan sonuçların önemi vurgulanır. Burada okuyucular **açık, ne olduğu belli ve doğrudan aradıkları cevapları** bulmalıdırlar."

10. Yukarıdaki metinde bilimsel raporun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Özet
B) Başlık
C) Yöntem
D) Giriş
E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde, çalışmada kullanılan .....ın tamamı yer almalı ve ..... listesindeki .....a da metin içinde atıf yapılmalıdır. Bu bölüm az ve öz olmalı, yapılan araştırmayı destekleyen önemli kaynaklara yer verilmelidir."

11. Metindeki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Özet
B) Giriş
C) Kaynaklar
D) Yöntem
E) Tartışma

EYÜP YILDIRIM

"Bilimsel raporun bu bölümünde bir materyalin; çalışmanın gövde kısmında **detaylı olarak verilmesinin uygun olmayacağı ve dikkati dağıtacağı durumlarda** oldukça yararlıdır. Bu bölüm, okuyucuların çalışmayı anlamasında ve değerlendirmesinde gerçekten faydalı olacaksa eklenmelidir. Bu bölüm ayrı sayfada başlamalı, her bir ek ayrı sayfalarda yer almalı ve çift satır aralığı ile yazılmalıdır."

12. Yukarıdaki metinde bilimsel raporun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Yazar notu
B) Başlık
C) Ekler
D) Kaynaklar
E) Tartışma

"Bilimsel raporun bu bölümünde, her bir yazara ilişkin **kuramsal bilginin, finansal desteğin kaynağının belirtildiği, çalışmaya destek veren meslektaşların belirtildiği** bölümdür."

13. Yukarıdaki metinde bilimsel raporun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Yazar notu
B) Başlık
C) Ekler
D) Kaynaklar
E) Tartışma

"Gerek tezler gerek bilimsel makalelerde genellikle **APA** (American Psychological Association) **6** veya **APA 7** atıf stili kullanılır."

14. Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Her bir sayfanın üst, alt, sağ ve solundan 2.54 cm boşluk bırakılmalıdır.
B) Kelimeler arasındaki boşluklar kelime işlemcinin özellikleri kullanılarak ayarlanmalıdır.
C) APA 6'ya göre 12 punto Times New Roman serifli yazı karakteri, karakterlerin kenarlarındaki tırnağı ifade etmektedir.
D) APA 7 ile birlikte dijital ekranlarda kolay okunabilen sans serif yazı tipleri olan Arial 11, Calibri 11, Computer Modern 10, Georgia 11, Lucida Sans Unicode 10 ve Times New Roman 12 de kullanılabilir hâle gelmiştir.
E) Sıkıştırılmış yazı karakterleri ya da kelime ve harfler arasındaki boşluğu azaltan özellikler kullanılabilir.

15. APA 6'ya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Rakam olarak kullanılan "0" ile harf olan "o" birbirinin yerine kullanılmamalıdır.
B) Kelimeler satır sonunda kesinlikle bölünmemelidir.
C) Satır aralığı özelliklerini çift (tezlerde 1,5) olarak düzenlemek gerekir.
D) Yazılar sola hizalı olacak şekilde yazılmalı, sağ kenar girintili olarak bırakılmalı ve kelimeler satır sonunda kesinlikle bölünmemelidir.
E) Tezlerde yazı sağa yaslanmalıdır.

16. APA 6'ya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Üstbilgi olarak eklenecek olan başlık, çalışmanın başlığının ilk iki veya üç kelimesinden oluşur ve üst bilgi olarak sağ üst köşeye, sayfa numarasından önceye yerleştirilir.
B) Başlıklar numara veya harf kullanılarak etiketlenmemelidir.
C) İstisnalar olmakla birlikte 10 ve 10'unun üzerindeki sayılar rakam ile, 10'nun altındaki sayılar ise yazı ile ifade edilmelidir.
D) Tablo sütunlarına isim verilmemelidir.
E) Okuyucuya detaylı bilgi sunmak istediğimizde okuyucunun dikkatini dağıtmamak için bu bilgiler eklerde verilebilir.

"Raporlaştırmada alanyazın taraması sürecinde ulaşılan ve çalışmada kullanılan kaynakların **hem metin içinde gösterilmesi** hem de metin içinde kullanılan kaynakların tam künyelerini gösterir **bir kaynak listesi** sunulması gerekir. Bu araştırmacının en temel sorumluluğudur."

17. Buna göre "Kaynakların Metin İçinde Gösterimi"ne ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kılıç (2006) iki farklı çoklu ortamı karşılaştırdığı çalışmada .....
B) Bu çalışmada iki farklı çoklu ortam karşılaştırılmış (Kılıç, 2006).
C) İki yazarlı bir çalışma kaynak olarak gösterildiğinde metin içinde her seferinde yazarların her ikisinin de soyadı belirtilir.
D) Büyüköztürk vd. (2006) çalışmalarında [Kaynağın ilk geçtiği yerden sonraki paragraflardaki gösterimi.]
E) Büyüköztürk, Akgün, Demirel, Karadeniz ve Kılıç (2022) çalışmalarında .....[Kaynağın ilk geçtiği yerden sonraki paragraflardaki gösterimi.]

18. "Kaynakların Metin İçinde Gösterimi"ne ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Altı ya da daha fazla yazarlı bir çalışma kaynak olarak gösterildiğinde metin içinde alıntının yapıldığı ilk yerde yalnızca ilk yazarın soyadı verildikten sonra "vd." eklenir ve virgülden sonra çalışmanın yayın yılı verilir.
B) Grupların yaptığı yayınlar, alıntının yapıldığı ilk yerde (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2015) şeklinde yazılır.
C) Grupların yaptığı yayınlar, ilk alıntılarda (YÖK, 2015) şeklinde yazılır.
D) Aynı yazarın birden fazla çalışması aynı parantezde kaynak olarak gösterileceğinde ise yıllara göre sıralama yapılır. Baskıda olan yayınlar en sona eklenir. (Kılıç Çakmak ve Karataş, 2020, 2021) gibi.
E) Aynı yazarın aynı yılda yayınlanmış birden fazla yayını kaynak olarak gösterileceğinde yayın yıllarının yanına sırasıyla a, b, c ve diğer harfler alfabetik olarak değil karışık eklenir.

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

19. Kaynaklar listesinin düzenlenmesine ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kaynaklar ilk yazarın soyadına göre alfabetik sıraya konulur.

B) Aynı yazarın farklı yıllarda tek başına yaptığı çalışmalar, yıl sırasına göre önce yapılan çalışmadan başlanarak düzenlenir.

C) Aynı soyadlı farklı yazarların çalışmaları, yazarların yaşları dikkate alınarak alfabetik olarak sıralanır.

D) Aynı yazarın/yazarların aynı tarihli çalışmaları listelenirken çalışmanın adı alfabetik olarak sıralanır.

E) Yayın yılından sonra a, b, c … şeklinde alfabetik olarak küçük harfler yerleştirilir.

Yayın türü		Kaynaklar listesindeki gösterimi	Metin içindeki gösterimi
I	Kitap	Karasar, N. (1999). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel yayın dağıtım.	Karasar (1999) ..... şeklinde belirtmektedir. ..... olarak belirtilmiştir (Karasar, 1999).
II	Kitap bölümü	Şimşek, N. ve Kılıç, E. (2004). Davranışçı öğrenme kuramları. A. Ataman (Ed.), Gelişim ve öğrenme (s. 297-315). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.	Şimşek ve Kılıç (2004), davranışçılığı ..... şeklinde tanımlamaktadırlar. Davranışçılık, ... olarak tanımlanmaktadır (Şimşek ve Kılıç, 2004).
III	Makale	Kılıç Çakmak, E. (2007). Arayüz tasarımında yeni bir yaklaşım: Paralel öğretim tasarımı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27(1), 1-22.	Paralel tasarım, Kılıç Çakmak (2007) tarafından ..... şeklinde tanımlanmaktadır. Paralel tasarım, ... şeklinde tanımlanmaktadır (Kılıç Çakmak, 2007)
IV	Tez	Kılıç, E. (2002). Web temelli öğrenmede baskın öğrenme stilinin öğrenme etkinlikleri, tercihi ve akademik başarıya etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Kılıç (2002) tarafından yapılan tez çalışmasında ..... ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. ..... ile ilgili önerilerde bulunulmuştur (Kılıç, 2002).
V	Elektronik Kaynak	E., Kılıç (2000). Araştırmaların önemi www.gazi.edu.tr/web/ekilic adresinden alınmıştır.	E. (2000), araştırma yapmanın önemini ..... şeklinde vurgulamaktadır. Araştırma yapmanın önemi..... şeklinde vurgulanmaktadır (Kılıç, 2000).

20. Kaynak gösterimi tablosundaki hangi satırda yanlışlık yapılmıştır?

A)V **B)**IV **C)**III **D)**II **E)**I

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Bilimsel metinlerde "Bilimsel Raporun Bölümleri, Yazım Kuralları ve Kaynak Gösterimi" ile ilgili mutlaka soru gelir. Ya maddeler ya tablo şeklinde ya da tablodaki her bölümü bir maddeye koymak suretiyle sorulabilir. Onların tercihi artık! Raporun bölümlerinde ön bilgi verilerek gelir, gelirse. Bu üç bölümden en az 1, en çok 2 soru gelir. Eğer 100 soru olursa tabiî!

CEVAP ANAHTARI: 1C 2D 3E 4D 5C 6B 7D 8C 9D 10E 11C 12C 13A 14E 15E 16D 17D 18C 19C 20.A

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**Girişimcilik** ifadesine ilk kez, ekonomist **Richard Cantillon'da** (1755) rastlıyoruz. **Girişimci,** toplumun istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için kaynakları bir araya getiren, bu ihtiyaçları yerine getirirken risk alan, yeni bir ürün veya hizmet üreten kişidir. TDK'ye göre **girişim,** bir işi yapmak için harekete geçmeyi; **girişimci**, ticaret ve endüstri gibi alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan kimseyi; **girişimcilik** ise girişimci olma durumunu ifade eder."

Soru gelirse böyle gelir. Girişimcilik nedir? gibi çocukça sorular gelmez.

1. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Girişimcilikte, sosyal ve ticarî açıdan katma değer yaratmak vardır.
B) Girişimci bireyler, diğer bireylerden farklı olarak farklı çabalar sarf eder.
C) Girişimci bireyler, girişimciliğe konu olan yeniliği keşfeder.
D) Girişimci bireyleri eyleme geçiren temel muharrik güç çıkarlarıdır.
E) Girişimci bireyler, risk almaktan çekinmeyen bir karaktere sahiptir.

"Alanyazında **farklı girişimcilik tanımları** yapılmıştır. Örgütsel verimsizliğin azaltılması, kıt kaynakların koordinasyonu, kontrol edilen kaynakların ötesinde fırsat arayışı, risk alma, yenilikleri yakalama, dinamik bir vizyon değişimi gibi başlıklar **dikkat çeken hususlar** olarak göze çarpmaktadır.
Girişimcilik ekollerine bakıldığında kişisel nitelikler olarak büyük insan olma; psikolojik özellikler, fırsatları tanımlama; klasik, davranış ve yönetim bağlamında yönetim ve liderlik; yeniden değerlendirme bağlamında iç girişimcilik olarak sınıflandırmak mümkündür."

2. Metne göre girişimci için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Fırsatları arayan
B) Vizyon sahibi
C) Liderlik
D) Yenilikçi
E) Geleneğe bağlılık

"Günümüzde okulların içinde bulunduğu sorunlar ve eğitime yönelik değişen beklentiler, öğrencileri ve toplumu için kaliteli hizmet sunacak, **yeniliklere öncülük etmeye istekli ve yetenekli öğretmenlere olan ihtiyacı** artırmıştır. Okullarda **değer yaratacak değişimlerin aracıları** olarak görülen öğretmenlerin **girişimci yetkinlik ve davranışlar kazanması** ve bu kazanımlarını eğitim **ortamlarında kullanmasının** bu ihtiyacı karşılayacağı düşünülmektedir. Öğretmenlerin girişimci davranışları; **fırsatları tanıma (risk alma), inisiyatif alma ve risk yönetimi, inovasyon, bir projeyi plânlama ve yönetme yeteneği ve dış kaynak arayışı** olarak sıralanabilir."

3. Metinde, öğretmenlerin özellikle hangi niteliği taşımaları gerektiğinden bahsedilmektedir?

A) Değerlere bağlı olma
B) Kendini yenileme
C) Girişimci olma
D) Yöntemleri kullanma
E) Eleştiriye açık olma

Öğretmen girişimciliğiyle ilgili bir seminerde **Elazığ Gazi MTAL Müdürü** şöyle konuşmaktadır: "Öğretmen girişimciliğine ilişkin alanyazında yer bulan bazı yetkinlik, davranış ve özellikler ise sosyal motivasyon…"

4. Müdür Bey, konuşmasını aşağıdaki ifadelerden hangisiyle devam ettiremez?

Bu soruyu çok beğendim! Güzel kurgu!

A) …yenilikçi ve becerikli
B) … iş birlikli ve özverili
C) …proaktif ve vizyoner
D) …bilgili ve fırsat odaklı
E) …riske karşı toleranssız

"İnovasyon olarak sıklıkla kullanılan yenilikçilik köken olarak **Latince** innovatus, novare ve **İngilizce** innovation kelimelerinden gelir ve toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanmasıdır. Yenileme, yenileşme, yenileşim ve ticat gibi terimlerle kullananlar vardır. İlk üçü yeni olma durumunu; ticat, ticari icat ve inovasyon ise yeni olarak tanımlanan şeylerin toplumsal ve ekonomik olarak değer yaratması ile ilgilidir. Yeniliğin ekonomik veya sosyal yönünün olması beklenir."

5. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) İnovasyon Latince kökenli bir kelimedir.
B) Yeniliğin tek bir yönde gelişmesi, inovasyon olarak tanımlanmasında yeterli bir ölçüttür.
C) İnovasyon, birçok alanda yeni yöntemlerin kullanılmasıdır.
D) İnovasyon, hakkında ortak bir mutabakat olmadığı için farklı terimlerle kullanılmaktadır.
E) Ticat, ticari icat ve inovasyon; toplumsal ve ekonomik değer yaratır.

"Her icat yenilik içermeyebilir, her yenilik inovasyon içermeyebilir; ancak her inovasyon yenilik içerir. Yenilik; bir birey, grup ya da toplum tarafından yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama ya da nesnedir. İlgili birim tarafından yeni olarak algılanan fikirlerin, süreçlerin, ürünlerin ve hizmetlerin üretilmesi ve/veya kabulüdür. Yenilik; bir fikri, satılabilir yeni ya da geliştirilmiş bir ürün veya mal ve hizmete dönüştürmektir; bir fikrin buluş aşamasından başlar uygulama aşamasını sonuçlandırması beklenir. Yenilik için tamamen yeni olma durumu zorunluluk değildir. Ürün, hizmet veya sürecin kendisi de yeni olabilir veya önemli ölçüde değiştirilebilir; yeni bir pazarlama yönteminin ya da iş uygulamalarında, iş yeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni bir organizasyonel yöntemin uygulanması da olabilir. **OECD'ye göre** bir ülkede refahın ve istihdamın artması, o ülkenin **inovasyon yapma ve benimseme kapasitesine** bağlıdır."

6. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Her inovasyon, aynı zamanda bir icat ve yeniliktir.
B) Yenilik, genel bir algı ve kabul meselesidir.
C) Yenilik; daima, tamamen yeni olma durumudur.
D) Yenilik, refah ve istihdam artışının ön şartıdır.
E) Yenilik, aynı zamanda paraya tahvil edilebilir.

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Okulda inovasyon anlayışını yerleştirmeye çalışan **Elazığ Gazi MTAL Müdürü** sene başı öğretmenler toplantısında şunları söylemiştir: "Yenilik ile ilgili önemli bakış açıları şunlardır: Bir süreç olabilir, kısa süre içinde algılanır, tek başına buluş veya Ar-Ge değildir, ..."

7. Müdür Bey, konuşmasını aşağıdaki ifadelerden hangisiyle devam ettiremez?

A) ...yayılmacıdır, çevreyle bütünleşmenin bir yoludur.
B) ...problem çözme sürecidir.
C) ...çevreye uyum süreci olup süreklidir.
D) ...orijinal olmadığı için rekabet aracı değildir.
E) ...refah düzeyini ve yaşam kalitesini artırır.

"Okuluna yenilikler getirmek isteyen Orhan Hoca, okul müdürü ile yenilik üzerine konuşmakta ve istişare etmektedir."

8. Konuşma esnasında Müdür Bey'in aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenemez?

A) Teknolojik yeniliklerin, teknolojik olmayanlara göre daha hızlı benimsendiğini dikkate almamız gerekir.
B) Sadece bizim okul için yeni olan yenilikler de yapabiliriz.
C) Gelişigüzel yenilik yapamayız; okulumuzun mevcut ve geçmiş olanaklarını dikkate almalıyız.
D) Yeniliğin kabullenilmesinde, nitelikleri belirleyici olmayacaktır.
E) Yenilikleri okulumuzun içerisinde geliştirebileceğimiz gibi dışarıdan da alabiliriz.

9. Aşağıdaki hangi anlayış veya uygulamanın var olduğu bir okulda yenilikçilikten bahsedilemez?

A) Okul müdürünün desteği mevcuttur.
B) Özel sektör ve STK ile iş birliği, veli desteğine ihtiyaç yoktur.
C) Yenilik her zaman ve her fırsatta ödüllendirilir.
D) Gerekli yatırımlar ivedilikle yapılır.
E) Sinerji, örgütsel merak, daha yakın ve iş birliğine açık bir yapı vardır.

I	**Plânlama**	**A**	**Geçici bir girişim, özgün ürün**
II	**Program**	**B**	**Düzenli bir yürütme, ortak hedef**
III	**Proje**	**C**	**Bilinçli çaba, süreç düzenleme, akılcı hedefler, kontrol, uzun dönemli karar alma vb.**

10. Tablodaki terimler ve karşısındaki kavramların doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-A/II-B/III-C
B) I-C/II-B/III-A
C) I-B/II-C/III-A
D) I-B/II-A/III-C
E) I-C/II-A/III-B

11. Proje ne değildir?

A) Geçicidir, yani projenin tanımlanmış bir başlangıcı ve bitişi vardır.
B) Faaliyetlerin yürütülmesi için insan gücüne, kaynağa ve ekipmana ihtiyacı olan bir girişimdir.
C) Sonucunda elde edilen özgün değer, ürün veya hizmetin sadece bir kere yaratıldığı bir süreçtir.
D) Projenin rutin yapılan işlerden farklı olmaması gerekir.
E) Projeler, faydalı mal ya da hizmet üretiminde kullanmak amacıyla yeni ya da ek üretim kapasiteleri yaratır.

"**Proje yönetimi;** paydaşların beklentilerine ulaşmak veya daha fazlasını sağlayabilmek için **yürütülen faaliyetlere bilgi, beceri, araç ve tekniklerin uygulanmasıdır.**"

12. Buna göre aşağıdakilerden hangisi proje yönetiminin faydalarından sayılmaz?

A) Amaç ve hedeflere ne zaman ve nasıl ulaşılacağını önceden gösterir.
B) Sürekli raporlama ihtiyacı minimuma iner.
C) Zaman ve maliyet önceden belirlenir.
D) Gerekli kaynaklar ortaya çıkar; kontrol sisteminin kurulmasını sağlar.
E) Ekip üyelerinin proje süreci konusunda gerilemesine yol açar.

"**Proje yöneticisi;** bir projeyi yönetmek üzere görevlendirilen ve projeyi mümkün olan **en yüksek üretkenlik, en düşük belirsizlik ve risk ile** yürütmekten **sorumlu kişi**dir. Proje ekibini **kurmak** ve proje sürecinde bu ekibi **yönlendirmek**ten **sorumlu**dur. Ekibin hangi niteliklere sahip kişilerden oluşacağını **belirlemek,** ekip üyelerine görevlerini ve sorumluluklarını **bildirmek,** ekibin gerekli kaynaklara ulaşmasını, eğitimleri almasını ve ekibin proje ile ilgili görevlerini yerine getirmelerini **sağlamak** proje yöneticisinin **sorumlu**lukları arasındadır. Proje yöneticisinin, proje yönetimi **bilgi sahaları konusunda da bilgi ve deneyime sahip olması** sürecin sağlıklı yönetilmesi açısından önemlidir."

13. Buna göre aşağıdakilerden hangisi proje yöneticisinin bilgi sahaları arasında sayılmaz?

A) Kapsam yönetimi
B) Zaman, maliyet ve risk yönetimi
C) Entgrasyon ve iletişim yönetimi
D) İnsan kaynakları, kalite ve tedarik yönetimi
E) Teknik araç-gereç yönetimi

"Projenin fikir olarak doğmasından uygulamanın değerlendirilmesine ve kapanışına kadar geçen süre **'proje plânlama süreci'** olarak adlandırılır."

14. Buna göre aşağıdakilerden hangisi proje yaşam döngüsü aşamalarından değildir?

A) Başlangıç **B)** Plânlama **C)** Uygulama **D)** Yenileme **E)** Kapanış

"Proje yaşam döngüsü; proje fikrinin **derlendiği, değerlendirildiği ve ön elemeye** tâbi tutulduğu aşama ile başlar. Proje fikrinin ortaya atılarak tartışıldığı, değerlendirildiği ve şekillendirildiği dönemdir. Proje fikirlerini belirlemek, maliyetlerini kabaca tahmin etmek ve **ön elemeye** tâbi tutmak bu aşamanın **en önemli noktasını** oluşturur."

15. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

A) Başlangıç
B) Plânlama
C) Uygulama
D) Kontrol
E) Kapanış

"Proje yaşam döngüsünün en önemli aşamalarından biridir. Bu aşamada projeye ilişkin her tür **tasarlama** ayrıntılarıyla yapılır. Başlangıç aşamasında belirlenen proje fikri **detaylandırılır**. Proje sürecinde yapılması gereken tüm faaliyetler, bu faaliyetlerin **zamanlanması, bütçelendirilmesi ve kaynakların belirlenmesi** bu aşamada yapılır."

16. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

A) Başlangıç
B) Plânlama
C) Uygulama
D) Kontrol
E) Kapanış

17. Aşağıdakilerden hangisi plânlamanın önemini göstermez?

A) Projenin bütünü hakkında açık olarak fikir verir.
B) Kaynakların ne zaman ve nasıl kullanılacağını gösterir.
C) İşlerin birbiriyle ilişkisizliğini gösterir.
D) Plânlanan ve gerçekleştirilen faaliyetler arasında karşılaştırma yapma ve gerekli düzeltme ve düzenlemeleri yapma imkânı tanır.
E) Proje sürecinde ihtiyaç duyulan kaynak, zaman ve maliyetin ortaya çıkmasını sağlar.

"Projenin plânlama aşamasında detaylı bir şekilde plânlanan ....., ... ve ..... kısıtlamalarını dengelemek gerekir, bunu yapacak olan da proje yöneticisidir. **Proje üçgeni,** kısıtlamaları dengeleme sürecini gösterir, çünkü üçgenin bir kenarındaki **değişiklik,** en az bir diğer kenarı etkiler."

18. Bir kısıtlama olarak değerlendirilen proje üçgeni, aşağıdaki hangi kavramları kapsamaktadır?

A) Zaman/Maliyet/Kapsam
B) Zaman/Maliyet/Süreç
C) Zaman/Maliyet/Personel
D) Zaman/Maliyet/Plân
E) Zaman/Maliyet/Program

"Bu aşamada proje plânının **hayata geçirilmesine** odaklanılır. Plân, insan ve tüm kaynakların koordine edilmesi ile gerçekleştirilir. Proje yöneticisi ve ekip üyeleri birçok teknik ve örgütsel düzenlemeleri yapar ve yönetir. Projenin performansı düzenli olarak yapılan işlerin performansı ile **izlenir.** Bu süreçte ekip elemanları **sürekli iletişim ve bilgi paylaşımı** içinde bulunmalıdırlar. Bu aşamada ekip olarak çalışacak kişiler bir araya gelir ve projede verilen **görevi yerine getirir**."

19. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

A) Başlangıç
B) Plânlama
C) Uygulama
D) Kontrol
E) Kapanış

"Bu aşamada proje kapsamındaki ilerleme, değişik izleme ve ölçüm yöntemleri ile düzenli olarak **denetlenir. Sapmaların belirlenmesi hâlinde** düzeltici önlemlerin alınması ve proje hedeflerinin bütçe çerçevesinde gerçekleştirilmesi sağlanır. Proje başarısı, proje çıktılarının tanımlandığı şekilde belirlenen zamanda ve belirlenen plân çerçevesinde sağlanmasıdır."

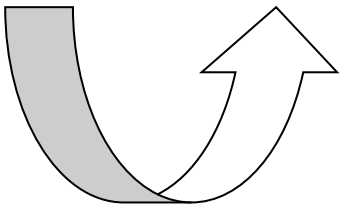
20. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

A) Başlangıç
B) Plânlama
C) Uygulama
D) Kontrol
E) Kapanış

"Bu aşama, projeye ilişkin sözleşme ve idari kapsamdaki tüm işlemlerin **sonuçlanmasını** ifade eder. Bu aşama ile projenin sonuç ve başarılarının **raporlaştırıldığı** sunuşlar yapılır, deneyim **dokümante edilir** ve proje için ayrılan **tüm kaynaklar serbest bırakılır**. Sözleşme kapanışı ile sözleşme tüm şartları ile gerçekleştirilmiştir ve ürün/hizmet devredilir."

21. Metinde sözü edilen aşama, "proje yaşam döngüsü"nün hangi aşamasıdır?

A) Başlangıç
B) Plânlama
C) Uygulama
D) Kontrol
E) Kapanış

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Girişimcilik, inovasyon ve projeden en az 2 soru gelir.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3C 4E 5B 6C 7D 8D 9B 10B 11D 12E 13E 14D 15A 16B 17C 18A 19C 20D 21E

"Proje yöneticisi bu tür araçlar ile kendi ekibindeki bireylere kolaylıkla görevler atayabilir. Bu görevleri önceliklendirebilir. Proje zaman çizelgesini, kilometre taşlarını ve hangi görevin hangisine bağlı olduğunu işaretleyebilir. Yine bu araçlar ile çalışanların iş yükünü dengelemek için ilgili raporları inceleyebilir. Benzer şekilde proje yürütücüleri bu yazılımlar ile projenin bütçesini, harcama miktarına bağlı olarak raporlaştırıp inceleyebilir, harcama dokümanlarının dijital ve düzenli saklanmasına olanak tanır. Proje yönetim araçları farklı zamanlarda başlayan ancak eş zamanlı süren, farklı zamanlarda sona eren iş paketlerinin yönetilme süreçlerini izleme, takip etme ve çıkacak sorunları önlemede başarılı bir araç olarak karşımıza çıkarlar. Takvim uygulaması ile projeye bütüncül bakış atılması sağlanır, ayrıca yaklaşan işler için görevi üstlenen kişilere tanımlanan periyotlarla hatırlatmalar gönderilebilir."

1. Yukarıdaki metinden çevrim için proje yönetim araçlarında proje yöneticisine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Görevler atayabilme
B) Görevleri önceliklendirebilme
C) Zamanı ve görevleri kontrol edebilme
D) Takvim dışına çıkabilme
E) Bütçeyi kontrol edebilme

"Birçok çevrim içi proje yönetim aracı bulunmaktadır."

2. Aşağıdakilerden hangisi çevrim içi proje yönetim araçlarından biri değildir?

A) ClickUp
B) Wrike
C) monday.com
D) Kissflow Project
E) Twitter

"TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) projelerine başvurmadan önce proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanların öz geçmişlerinin sistem üzerinde oluşturulması beklenmektedir."

3. Türkiye'nin güncel araştırmacı veri tabanını oluşturmak amacıyla TÜBİTAK tarafından tasarlanan ve geliştirilen web tabanlı uygulama hangisidir?

A) MEBBİS
B) ARBİS
C) ORBİS
D) EDEVLET
E) TURBİS

4. TÜBİTAK Bilim ve Toplum Destekleri'nden hangisine, öğretmenler sadece katılımcı olarak katılabilirler?

A) 4007 Bilim Şenlikleri Destekleme Programı
B) 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları
C) 4006 TUBİTAK Bilim Fuarları Destekleme Programı
D) 4008 Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik KTU
E) 2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Proj. Yrş.

I	2204-A	A	Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması
II	2204-B	B	Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması
III	2204-C	C	Lise Öğrencileri İklim Değişikliği Araştırma Projeleri Yarışması
IV	2204-D	D	Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması

5. TÜBİTAK'ın öğrencilere sağladığı destekleri gösteren yukarıdaki tabloda doğru karşılaştırma aşağıdaki hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-B/II-A/III-C/IV-D
B) I-B/II-A/III-D/IV-C
C) I-B/II-C/III-D/IV-A
D) I-A/II-C/III-B/IV-D
E) I-A/II-D/III-C/IV-B

6. TÜBİTAK, alanında uzman bilim insanlarını özellikle dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerle buluşturma ve öğrencilerin bilime ilgisini pekiştirme amacı ile hangi etkinlikler dizisini başlatmıştır?

A) Bilim Konferansları
B) Bilim Panelleri
C) Bilim Açık Oturumları
D) Bilim Münazaraları
E) Bilim Söyleşileri

"Türkiye, Avrupa Birliği (AB) topluluk programlarından **1999 yılından beri** yararlanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye Ulusal Ajansı (UA) 2002'den beri Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi altında bu görevi üstelenmiş **2003'te** ise tüzel kişiliği haiz Avrupa Birliği Bakanlığının ilgili kuruluşu hâline dönüşmüştür. **2018'de** Dışişleri Bakanlığının bağlı kuruluşu olan Avrupa Birliği Başkanlığının ilgili kuruluşu olmuştur. Türkiye Ulusal Ajansı; Eğitim, gençlik ve spor alanlarındaki AB programlarını yürüterek kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlarımızın bu programlardan yararlanmasını sağlamaktadır."

7. Aşağıdakilerden hangileri Türkiye Ulusal Ajansı'nın sağladığı fırsatlardan yararlanamaz?

A) Gençler/Gençlik Çalışanları
B) Eğitim Alanlar
C) Eğitim Verenler
D) Kurum/Kuruluşlar
E) Sivil Toplum Kuruluşları

8. Yaratıcı Ortaklık (Creative Commons) ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Kâr amacı gütmeyen açık lisanslama topluluğudur.
B) ABD'de, dijital eserlere ilişkin telif hakkı yasasının çok uzun soluklu olmasına karşı çıkmıştır.
C) "Tüm hakları saklıdır." anlayışından, "Bazı hakları saklıdır." anlayışına bir kayıştır.
D) Creative Commons, telif hakkı kullanımına itiraz eder.
E) Creative Commons, telif ve her türlü kullanım hakkını eserin sahibine bırakır.

Eyüp YILDIRIM

"**Fikri mülkiyet hakkı;** kişinin yaratıcı düşünme ürününü ortaya koyduğunda kendisine yasal bazı imkânlar sağlar. Fikrî mülkiyet, kişiye/kuruluşa ait fikir ürünüdür; bu kişi/kuruluş, bu fikir ürününü dilediği zaman bir şarta bağlı kalmaksızın paylaşmayı/kullanıma açmayı belirli biçimlerde kontrol etmeyi tercih edebilir."

9. Buna göre aşağıdakilerden hangisi fikri mülkiyet türlerinden sayılmaz?

A) İlim ve edebiyat eserleri
B) Musiki eserleri
C) Güzel sanatlar eserleri
D) Marka
E) Sinema eserleri

"Sınaî mülkiyet; sanayide ve tarımdaki buluşların, yeniliklerin, yeni tasarımların ve özgün çalışmaların ilk uygulayıcıları adına ticaret alanında üretilen ve satılan malların üzerlerindeki üretici veya satıcısının ayırt edilmesini sağlayacak işaretlerin sahipleri adına tescil edilmesini ve böylece ilk uygulayıcıların ürünü üretme ve satma hakkına belirli bir süre sahip olmalarını sağlayan gayri maddi bir haktır."

10. Buna göre aşağıdakilerden hangisi sınaî mülkiyet türlerinden sayılmaz?

A) Marka
B) Patent/Faydalı Model
C) Tasarım
D) Harita ve krokiler
E) Coğrafî işaret

- Teknik çizimler
- Fikrî haklar
- Sınaî haklar
- Musikî eserleri
- Veri tabanları
- Marka
- Tasarım

11. Tablodaki kavramlara ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Tasarımlar, sınaî haklar kapsamına girer.
B) Teknik çizimler fikrî haklar kapsamına girer.
C) Musikî eserler fikrî haklar kapsamına girer.
D) Veri tabanları sınaî haklar kapsamına girer.
E) Marka sınaî haklar kapsamına girer.

12. Fikrî ve sınaî haklarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Fikrî ve sınaî hakların her ikisi de sürelidir.
B) Her ikisinin ihlali durumunda hukuki işlem hakkı doğar.
C) Her ikisinin de alınma, satılma devredilme hakları mevcuttur.
D) İzinsiz çoğaltılması her iki hak için de suç unsurudur; hakka tecavüz, haksız rekabet kabul edilmektedir.
E) Her ikisinin gaspı durumunda hapis hariç maddî ve manevî tazminat ödeme ile karşı karşıya kalınabilir.

I	7	A	İncelemeli patent
II	10	B	Faydalı model
III	20	C	İncelemesiz patent
IV	Yaşam+ 70	D	Fikrî haklar

13. Fikrî ve sınaî hakların geçerli olacağı yılları gösteren tablodaki doğru karşılaştırma aşağıdaki hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-A/II-B/III-C/IV-D
B) I-C/II-B/III-A/IV-D
C) I-C/II-A/III-B/IV-D
D) I-A/II-C/III-B/IV-D
E) I-B/II-C/III-A/IV-D

"Bir okul için patent başvurusunda bulunuluyorsa okul yöneticisinin başvuru yapmak isteyen okul çalışanına yetki devri belgesini onaylayarak yüklemesi gerekir. Sisteme yüklenecek diğer belgeler, …"

14. Cümle nasıl tamamlanmalıdır?

A) …tarifname, istem ve özettir.
B) …tarifname, istem ve başlıktır.
C) …tarifname, istem ve bütçedir.
D) …tarifname, istem ve zamandır.
E) …tarifname, istem ve plândır.

15. Patentle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Patentin yenilik, buluş basamağı, sanayiye uygulanabilirlik ve koruma süresi şeklinde dört özelliği vardır.
B) Sınaî haklar içerisinde yer alan patent, bir problemin teknik çözümü anlamına gelen buluş için istemler bazında gösteren teknik bir belgedir.
C) Patent; buluş için yeni bir ürün, alet/cihaz, yöntem ve süreç/yeni olabileceği gibi hâlihazırda bu bilinenlerin teknolojik ilerlemesini de içerir.
D) Ülkemizden alınan patent bütün ülkeler için de geçerlidir.
E) Rüçhan hakkı, başka bir ülkeden edinilen patente sahip olmanın belgesidir ve bu belgeye sahip olmak, ülkemizden patent almayı kolaylaştırır.

EyüpYILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

16. Yukarıdaki resim sınaî hakların hangisiyle ilgilidir?

A) Marka
B) Coğrafî işaret
C) Know-How
D) Tasarım
E) Patent/Faydalı Model

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Fikrî ve sınaî haklar, yaratıcı ortaklık (Creative Commons), TÜBİTAK programları ve destekleriyle ilgili en az 2 soru bekliyorum.

ARGE BELİRTKE TABLOSU	
Araştırma ve Araştırma Süreci Araştırma Probleminin Tanımlanması Yaratıcı Problem Bulma	1
Örnekleme Yöntemleri	1
Nicel-Nitel-Karma Araştırmalar	1
Verilerin Toplanması Bilimsel Raporun Bölümleri	1
Yazım Kuralları	1
Kaynak Gösterimi	1
Girişimcilik ve Yenilik	1
Proje Yönetimi Çevrim İçi Proje Yönetimi	1
TÜBİTAK Destekleri AB Destekleri	1
Fikrî ve Sınaî Haklar	1

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3B 4A 5B 6E 7E 8D 9D 10D 11D 12E 13B 14A 15D 16B

Eyüp YILDIRIM

"Kapsayıcılık, pek çok bakımdan ele alınabilecek bir kavramdır. Kapsayıcı eğitim, her şeyden öte bir anlayıştır. Günümüzde uluslararası ilişkilerden endüstriye, politikadan eğitime kadar pek çok alanda geçmektedir. Eğitimde kapsayıcılık ise, son yıllarda üzerinde daha çok konuşulan bir gündem hâline gelmiştir. Kapsayıcı eğitim, her bir öğrencinin kendi öğrenme ve gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda eğitime erişimini, eğitim ortamlarına katılımını ve bu doğrultuda onlarla ilgili profesyonellerin desteklenmesine yönelik süreçleri gerektiren; sosyolojik, politik, felsefî ve ideolojik temelleri olan bir program, müfredat ya da yaklaşımdan ziyade bir anlayıştır."

1. Metne göre kapsayıcılıkla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Kapsayıcılık, birçok açıdan ele alınabilme özelliğine sahiptir.
B) Kapsayıcılık, birçok alanda üzerinde durulan bir kavramdır.
C) Eğitimde kapsayıcılık, son zamanlarda dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştır.
D) Kapsayıcılık, öğrenci profilleriyle birlikte destek ve erişimi de dikkate almaktadır.
E) Kapsayıcılık; öncelikle sosyolojik, politik, felsefî ve ideolojik temelleri olan bir programdır.

"Kapsayıcı eğitimin farklı zamanlarda, farklı araştırmacılar tarafından çeşitli özellikler vurgulanarak yapılmış tanımları bulunmaktadır. Bu bağlamda Hodkinson, kapsayıcı eğitimi 'tüm çocukların **eğer**siz ve **ama**sız genel eğitim sınıflarında bir arada bulunması üzerine inşa edilen bir yapı' olarak tanımlamaktadır."

2. Hodkinson, kapsayıcı eğitimde "eğersiz ve amasız" sözleriyle özellikle neye vurgu yapmaktadır?

A) Herkesi kapsaması gerektiğine
B) Tüm imkânların olması gerektiğine
C) Ön şartsız olması gerektiğine
D) Genellemeci olması gerektiğine
E) Yayılmacı olması gerektiğine

Kapsayıcı eğitim hakkında konuşan PDR öğretmeni Esengül Hanım 'Kapsayıcı eğitim, tüm öğrencileri destekleyebilecek bir altyapı üzerinde, öğretmenlerin meslekî gelişimi de bu yönde sağlanarak sunulduğunda öğrencilere, ailelere ve topluma yararı olabilecek bir anlayıştır.' şeklinde konuşmasına başlamıştır."

3. Esengül Hanım, konuşmasını aşağıdakilerden hangisiyle devam ettiremez?

A) Kapsayıcı eğitim uygulamaları, farklı özellikteki tüm akranların gelişimlerini desteklemektedir.
B) Akran etkileşim ortamına katkı sağlayarak çocukların öğrenme süreçlerini yönlendirir.
C) Tüm çocukların aileleri kapsayıcı eğitime yönelik olumlu tutum geliştirir.
D) Kapsayıcı ortamlarda bulunan çocuklar öğretimsel hedeflerinde bulunan iletişim, sosyal ve akademik becerileri daha kısa sürede öğrenebilmektedir.
E) Çocukların eğitim ortamına hazır olmasını gerektirir.

"Ülkemizde kapsayıcı eğitimin karşılığı olarak kaynaştırma ve bütünleştirme ifadeleri de kullanılmaktadır. Ancak bu kavramların birbirinden farklılıkları bulunmaktadır."

Kaynaştırma/Bütünleştirme		Kapsayıcı Eğitim
Özel gereksinimli çocuklara odaklı	I	Tüm çocuklar odaklı
Çocuklar, eğitim ortamına hazır olmalı	II	Eğitim ortamları düzenlenmeli
Yarı zamanlı ya da tam zamanlı ortamlar	III	Öğretimsel uyarlamalar/erişim, destek ve katılım
Çocukların "bireysel farklılıkları" ayırıcı özellik olarak görülür.	IV	"Çeşitlilik" esastır ve bireysel farklılıklar olağan karşılanarak ayırıcı özellik şeklinde vurgulanmaz.
Tüm çocukların okula aidiyeti, katılımı için gerekli tedbirler alınır.	V	Ayrıştırılan çocukların bütünleştirilmesine yönelik destek sunulur.

4. Kaynaştırma/bütünleştirme ile kapsayıcı eğitimin farklarının anlatıldığı tabloda hangi satırda yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

5. Kapsayıcı eğitim aşağıdaki hangi yaklaşım üzerinde şekillenmez?

A) Çeşitlilik
B) Katılım
C) Pozitif ayrımcılık
D) Aidiyet
E) Hak ve adâlet

"……; yaş, etnik köken, ırk, cinsiyet, engellilik, sosyoekonomik düzey, dil, din, coğrafi konum gibi özelliklerin farklılıklarının doğasını değerlendirmeden ve yargılamadan olduğu gibi kabul etmeyi ve sosyal dışlamayı ortadan kaldırmayı ifade etmektedir. Kapsayıcı eğitim anlayışında farklılıklar bir sorun olarak görülmekten ziyade **'olağan'** olarak karşılanarak …… önemsenmektedir"

6. Metindeki boşluklara kapsayıcı eğitimin hangi yaklaşımı yerleştirilmelidir?

A) Çeşitlilik
B) Katılım
C) Aidiyet
D) Hak
E) Adâlet

"……., tüm çocukların **aynı eğitim ortamında** 'bulunmasının' yanı sıra, kendi gereksinimlerine ve ilgilerine göre çeşitli uyarlamalara da yer verilerek öğrenme süreçlerine ……ını ifade etmektedir. Okullarında ve sınıflarında tüm çocukların sosyal ilişkiler geliştirerek kendilerini o eğitim ortamına ait hissedebilecekleri bir kapsayıcı kültürü oluşturmak, kapsayıcı eğitim uygulamalarının hayata geçirilmesi noktasında kritik öneme sahiptir."

7. Metindeki boşluklara kapsayıcı eğitimin hangi yaklaşımı yerleştirilmelidir?

A) Çeşitlilik
B) Katılım
C) Aidiyet
D) Hak
E) Adâlet

"Kapsayıcı eğitim yaklaşımının eğitimsel, sosyal ve ekonomik gerekçeleri bulunmaktadır. Bu gerekçeler pek çok ülke tarafından kabul gören ve kapsayıcı eğitimin neden uygulanması gerektiğine ilişkin hemfikir olunan bakış açılarını yansıtmaktadır."

8. Kapsayıcı eğitimin gerekçeleri bağlamında aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Kapsayıcı eğitim yaklaşımı işler hâle geldiğinde, okullarda tüm çocuklar birlikte eğitim alabilir.
B) Tüm öğrencilere etkili bir eğitim sunabilecek kapsayıcı okulların "herkes için eğitim" sunmanın daha uygun maliyetli bir yolu olmadığı belirtilmektedir.
C) Bireysel farklılıklara yanıt veren, tüm çocukların yararlanabildiği öğretim yöntemlerinin kullanılarak tüm çocukların gelişimsel olarak ilerlemeleri desteklenebilir.
D) Kapsayıcı okullar, tüm çocukların birlikte eğitim almasını sağlayarak farklılıklara karşı tutumları değiştirebilir.
E) İnsanları barış içerisinde, bir arada yaşamaya teşvik eden âdil olan ve ayrımcı olmayan bir toplumun temelini oluşturur.

9. Kapsayıcı eğitim ne değildir?

A) Kapsayıcı değerleri eyleme geçirir.
B) Her insanın yaşamına eşit derecede önem verir.
C) Herkesin aidiyet hissetmesine destek olur.
D) Dışlanmayı, ayrımcılığı ve öğrenmeye katılıma engel olan durumları artırır.
E) Çocukların öğrenme ve öğretime katılımlarını sağlar.

Kapsayıcı eğitim üzerine konuşan **Elazığ Gazi MTAL Müdürü kapsayıcı eğitimi tanımladıktan sonra** "Çeşitliliği ve herkese eşit derecede saygıyı teşvik etmek için kültürler, politikalar ve uygulamalar geliştirmeli; öğretim süreçlerinden geniş ölçüde faydalanmak için kapsayıcı uygulamadan yararlanmalı; çocuklar arasındaki ve yetişkinler arasındaki farkları öğrenme için bir kaynak olarak ele almalıyız." şeklinde sözleriyle konuya devam etmiştir.

10. Okul Müdürü sözlerini aşağıdaki yargılardan hangisiyle devam ettirdiğinde daha önce söylediklerileriyle çelişir?

A) Çocuklarla birlikte, çalışanlar ve aileler için de okulları geliştirmeliyiz.
B) Başarıların yanı sıra, olumlu okul ortamı oluşturmanın değerini öne çıkarmalıyız.
C) Okullar ile okulların değerleri ve bulundukları yakın çevre arasındaki olumlu ilişkileri teşvik etmeliyiz.
D) Çocukların yerel tabanlı, düşük kalitede eğitim alma hakkını kabul etmeliyiz.
E) Kapsayıcı eğitimin, topluma dâhil olmanın bir göstergesi olduğunun farkına varmalıyız.

"Biz yetişkinler kendimize benzer özelliklerde olmayanlara ilişkin farklı tutumlara ve zaman zaman ön yargılara sahip iken, erken dönemden itibaren çocuklar aslında çok kabullenicidir ve zihinlerinde ayrıştırıcı şemalar yer almamaktadır. Yetişkinlerden kapsayıcı olmayan dilsel ifadeleri ve tutumları öğrendikçe, çocuklar da çeşitli bakımlardan kendileri gibi olmayanı kapsamakta zorlanmaktadır."

11. Metne göre çocuklar, kapsayıcı olmayan dilsel ifadeleri kimlerden öğrenmektedir?

A) Yetişkinlerden
B) Akranlarından
C) Öğretmenlerinden
D) Akrabalarından
E) Arkadaşlarından

"Engeline göre kategorize ederek bir çocuğa hitap etmek ya da ondan bahsetmek yerine ismini kullanarak bahsetmek, 'otistik çocuk/öğrenci' yerine 'otizm spektrum bozukluğu olan çocuk/öğrenci' demek; 'normal çocuk/öğrenci' yerine 'tipik gelişim gösteren çocuk/öğrenci', 'MRli çocuk/öğrenci' yerine 'zihin yetersizliği olan çocuk/öğrenci' ifadelerini kullanmak kapsayıcı anlayışa daha uygundur."

12. Metne göre kapsayıcı anlayışa yönelik olarak görünen ve ilk değiştirilmesi gereken alışkanlık hangisidir?

A) Düşünce
B) Duygu
C) Dil
D) Davranış
E) Yaşam

"Kapsayıcı eğitimin pek çok açıdan ele alınabilecek **ilkeleri, gerekçeleri ve temel dayanak noktaları** bulunmaktadır. Kapsayıcı eğitimin işler hâle getirilmesi, kapsayıcılığın tam olarak anlaşılması ile mümkün olabilir. Kapsayıcı eğitim anlayışı sınıftaki **tüm öğrencilerin öğretmeni** olmak ile ilgilidir. Çeşitli nedenlerle akranlarından farklılaşan özelliklerine bakılmaksızın, tüm öğrencilerin sınıflarına ve okuluna aidiyet kurabilecekleri bir yapı gerektirmektedir. Zihnimizde farkında olmadığımız sınıflama dilimize yansımakta ve zaman zaman ayrıştırıcı olabilmektedir. Yetişkinlerin tutumları ve dil kullanımları çocukların gözünde arkadaşlarına yönelik doğrudan fikir oluşturmalarına ve zaman zaman ön yargı geliştirmelerine sebep olabilir. Kapsayıcı anlayışta çocukların "etiketleri", tanıları, çeşitli özellikleri, onların çocuk/öğrenci olmalarının önüne geçmemelidir."

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

13. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Kapsayıcı eğitim farklı temellere dayanan çok boyutlu bir anlayıştır.
B) Kapsayıcı anlayışta çocukların "etiketleri", tanıları, çeşitli özellikleri, onların çocuk/öğrenci olmalarının önüne geçmelidir.
C) Kapsayıcılık tam olarak anlaşılmadan kapsayıcı eğitimin hayata geçirilmesi olanaksızdır.
D) Öğretmen, tüm öğrencilerin öğretmeni olduğunu kabul etmelidir.
E) Yetişkinlerin zihinsel kalıpları, önemli bir engel olarak önümüzde durmaktadır.

"Kaliteli kapsayıcı eğitimin net bir çerçevede tanımlanması gerekmektedir. Kalitenin alt unsurları olan **erişim, katılım ve destek** boyutlarındaki sorunlara çözüm geliştirme çalışmaları daha etkili bir biçimde yapılabilecektir."

I	Erişim	A	Çocukların aidiyet ve katılma hislerini kasıtlı olarak teşvik edecek ve destekleyecek önlemler alma ve uygulamalarda bulunma
II	Katılım	B	Geniş çaplı öğrenme fırsatları, etkinlikleri ve ortamları sunmak, çocukları eğitim fırsatlarından alıkoyan fiziksel ve yapısal engelleri ortadan kaldırma, öğrenme için evrensel tasarım temelinde eğitim çevresini düzenleme ve bunları gerçekleştirmede teknolojiyi işe koşma
III	Destek	C	Aileler, öğretmenler, uzmanlar ve yöneticilerin kapsayıcı eğitime ilişkin bilgi ve tutumlarını geliştirmeyi hedefleyen profesyonel eğitim olanakları sunma

14. Tablodaki kavramların ve açıklamalarının doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-C/II-A/III-B
B) I-B/II-A/III-C
C) I-A/II-B/III-C
D) I-C/II-B/III-A
E) I-B/II-C/III-A

"Geniş kapsamlı ele alındığında, dünya genelinde kapsayıcı eğitim yaklaşımının tarihsel yolculuğu ile ilgili olarak uluslararası alanda **dört temel süreç** yer almaktadır."

15. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu süreçlerden biri değildir?

A) Engelli Gruplara Yönelik Süreç
B) İnsan Hakları Temelli Süreç
C) Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Süreç
D) Dezavantajlı Gruplara Yönelik Süreç
E) Eğitim Sistemlerinin Dönüşümü

"Herkes; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, gelir durumu/mülkiyet, doğuş veya herhangi bir ayrım gözetmeksizin bu bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve özgürlüklerden yararlanabilir." hususu ifade edilerek kendisinden sonra gelen pek çok düzenlemeye temel oluşturmuş ve gerek eğitim gerekse diğer hizmetlerde temel haklara ve özgürlüklere yönelik bakış açısı sağlamıştır.

16. Yukarıda sözü edilen madde bağlamında kabul edilen anlayış ilk kez hangisiyle kabul edilmiştir?

A) 1948 BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi
B) 1952 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
C) 1960 UNESCO Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşme
D) 1966 Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi
E) 1971 BM Zihinsel Engelli Bireylerin Hakları Bildirisi

"Her ne kadar eğitim hakkı, eşitlik, ayrımcılık gözetmeksizin yapılması gereken uygulamalar pek çok uluslararası dokümanda yer alsa da ……'nde 'kapsayıcı eğitim' ilk kez gündeme gelmiştir."

17. Buna göre "kapsayıcı eğitim ifadesi" ilk kez nerede gündeme gelmiştir?

A) BM Engelli Hakları Bildirgesi
B) UNESCO Sundberg Bildirgesi
C) BM Engelliler İçin Dünya Eylem Programı
D) UNESCO Salamanca Bildirgesi ve Eylem Çerçevesi
E) BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

"…… **2006** yılında ortaya konulmuş ve **2008** yılında yürürlüğe girerek **181** ülke bu sözleşmeye taraf olmuştur. Bu sözleşme, kapsayıcı eğitimi işler hâle getirmeye yönelik formüle eden uluslararası insan hakları hukukunun ilk örneği ve **24.** maddesi ile kapsayıcı eğitim hakkını dile getiren ve yasal olarak bağlayıcılığı olan ilk uluslararası insan hakları belgesidir. ***24.*** maddede 'Taraf devletler, engellilerin eğitim hakkını tanır ve bu hakkın ayrımcılık olmaksızın ve fırsat eşitliği temelinde gerçekleştirilmesi amacıyla her düzeyde kapsayıcı bir eğitim sistemi sağlar.' hususu belirtilmiştir."

18. Sözü edilen belge aşağıdakilerden hangisidir?

A) UNESCO Kapsayıcılık Rehberi
B) Avrupa Konseyi Engellilik Eylem Planı
C) UNESCO Kapsayıcılığa Yönelik Politika Rehberi
D) AB Engellilik Stratejisi
E) BM Engelli Hakları Sözleşmesi

Eyüp YILDIRIM

"1982 Anayasası'nın 10. maddesinde 'Herkes; dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.' ifadesi yer almaktadır."

19. Anayasanın söz konusu maddesi <u>hangi değere</u> vurgu yapmaktadır?

A) Adâlet
B) Eşitlik
C) Hak
D) Görev
E) Hakkaniyet

20. 1983 yılında çıkarılan hangi yasa, özel gereksinimli çocukların tipik gelişim gösteren akranları ile bir arada eğitim görmelerine ilişkin gerekliliği ifade eden ülkemizdeki <u>ilk</u> yasadır?

A) 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
B) 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu
C) 2916 Sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası
D) 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun
E) 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2C 3E 4E 5C 6A 7B 8B 9D 10D 11A 12C 13B 14B 15A 16A 17D 18E 19B 20C

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

1. Kapsayıcı eğitimin önemi hakkında konuşan bir eğitimci aşağıdakilerden hangisini söyleyemez?

A) Farklı gelişim özelliklerine ve öğrenme gereksinimlerine sahip çocukların öğrenme ortamlarında bir arada bulunmalarını, başkalarına saygı göstermelerini ve toplumun değerli bir bireyi olmalarını sağlar.
B) Çocukların zayıf yanlarını öne çıkarır.
C) Ayrıştırıcı eğitim ortamlarının doğurabileceği ayrımcı yaklaşımların önüne geçer.
D) Çocuklar arasındaki farklılıkları gözetmeksizin okula gelen tüm çocuklara yarar sağlamayı amaçlar.
E) Tüm çocukların gelişimini ve akademik başarısının yükselmesini destekler.

I. Çocukların aile dışındaki ortamlarda sosyal ilişkilerinin ve etkileşimlerinin gelişmesini sağlar.
II. Sivil katılım, istihdam ve toplum hayatını kapsayıcı hâle getirir.
III. Tüm çocukların, toplumsal yaşama katılımını sağlar.
IV. Tüm çocukların; öğretmenleri, ebeveynleri ve akranları tarafından desteklenmesini sağlar.

2. Kapsayıcı eğitimin sağladığı faydalarla ilgili yukarıdaki hangi yargılar doğrudur?

A) I-II
B) I-II-III
C) II-III-IV
D) I-III-IV
E) I-II-III-IV

3. Aşağıdakilerden hangi yaklaşım, kapsayıcı eğitimin hayata geçmesinde sıkıntı doğurur?

A) Erişilebilir ve kapsayıcı öğrenme alanları oluşturulur.
B) Kapsayıcı eğitime yönelik eğiticilerin meslekî gelişimine destek verilir.
C) Tek sektörlü ve tek boyutlu bir yaklaşım kullanılır.
D) Toplum, sürece dâhil edilir.
E) Hizmetlere ve hizmet alan gruplara yönelik veriler toplanır, değerlendirilir ve kullanılır.

"Kapsayıcı eğitim anlayışının net olarak anlaşılabilmesi ve uygulamaya aktarılabilmesi **bileşenlerinin anlaşılmasına** bağlıdır. Kapsayıcı eğitim ....., ... ve ..... olmak üzere üç bileşende şekillenmektedir. Kapsayıcı eğitimin bileşenlerinin tamamı çocuğu merkeze alarak ona bireyselleştirilmiş destekler sunulmasını; çocuğun eğitim ortamında aidiyet ve sosyal ilişkilerinin geliştirilmesini, buna yönelik olarak öğretmenlerinin meslekî gelişimlerinin desteklenmesini ve bu sürecin de izlenip değerlendirilmesini gerektirmektedir."

4. Metindeki boşluklara aşağıdaki kavramlardan hangileri getirilmelidir?

A) ...erişim, katılım, köstek
B) ...erişim, katılım, anlayış
C) ...erişim, katılım, fayda
D) ...erişim, katılım, destek
E) ...erişim, katılım, bilişim

"Fiziksel engellerden arındırılarak sınıfın her noktasının tüm çocuklar tarafından kullanılabilir olması, öğrenmeyi desteklemeye yönelik çeşitli türde etkinliklere izin verecek şekilde sınıf ortamının düzenlenmesi ve sınıftaki tüm materyallerin çocuklar tarafından -bireysel gereksinimleri temelinde- kullanılabiliyor olmasını ifade etmektedir."

5. Yukarıdaki metin kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninden söz etmektedir?

A) Erişim
B) Katılım
C) Destek
D) Bilişim
E) Farkındalık

"Elazığ Gazi MTAL'de rampaların olduğu ve tırabzanların/merdivenlerin çocuklara göre yapıldığı görülmüştür."

6. Bu durum, kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninin hayata geçirildiğinin göstergesidir?

A) Katılım
B) Destek
C) Erişim
D) Bilişim
E) Kaynaşma

"**Oyun ve öğrenme etkinlikleri ile meşgûl olma** ve her bir çocuk için aidiyet duygusunu teşvik etmeye yönelik çeşitli öğretim ve müdahale yaklaşımları kullanmayı ifade etmektedir. Çocukların oyun ve öğrenme etkinliklerine katılımlarının en önemli göstergesi **fiziksel olarak orada bulunmanın yanı sıra etkinliklerle meşgûl olmasıdır**. Çocukların etkinliklere katılımının sağlanmasının amacı onların etkinliğin, rutinin aktif bir üyesi hâline gelmesini ve akranları ile bir arada olmasını sağlamaktır."

7. Yukarıdaki metin, kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninden söz etmektedir?

A) Erişim
B) Katılım
C) Destek
D) Bilişim
E) Farkındalık

"Kaliteli kapsayıcı eğitim uygulamalarının gerçekleştirilmesi için **sistem düzeyinde altyapının oluşturulmasına** yöneliktir. Okullarda çalışan profesyonellerin meslekî gelişimi, organizasyon yapıları ve kapsayıcı eğitimi destekleyen veri sistemleri ile iş birliğini kapsamaktadır."

8. Yukarıdaki metin kapsayıcı eğitimin hangi bileşeninden söz etmektedir?

A) Erişim
B) Katılım
C) Destek
D) Kaynaşma
E) Farkındalık

EYÜP YILDIRIM

I. Çocuğu merkeze alarak ona bireyselleştirilmiş destekler sunar.
II. Eğitim ortamında aidiyet bağını ve sosyal ilişkileri geliştirir.
III. Öğretmenlerin meslekî gelişimleri desteklenir ve bu süreç izlenerek değerlendirilir.

9. Yukarıdaki maddelerden hangisi veya hangileri kapsayıcı eğitimin bileşenlerinin önemini anlatır?

A) I
B) II
C) III
D) I-II
E) I-II-III

10. Kapsayıcı eğitimde, çocuklara sunulan desteğin sınıf ortamında erişimi ve katılımı artırıcı özelliklere sahip olmasının teminatı kimlerdir?

A) Öğretmenler
B) Okul müdürleri
C) Veliler
D) Öğrenciler
E) Kurumlar

"Anaokulu öğretmeni Mehmet 'Sınıfımda engeli olan bir çocuk bazı arkadaşlarımın ifadesiyle fazladan bir iş. Ancak zaten işimiz çocukların eğitimini plânlamak, yürütmek. Çocukların hepsinin ilgisi farklı. İhtiyacı farklı. Bazısı arabalara bayılıyor, bazısı renkli bebek resmi çizince mutlu oluyor. Bedensel engeli olan bir çocuğun rahat oturmasını sağlayınca etkinliklere katılabiliyor. Gözlüğüm olmasa, yolumu bulamayacak kadar gözlerim bozuk mesela. Ne farkım var o çocuktan?' demiştir."

11. Kapsayıcı eğitim kapsamında Mehmet'in esas vurgulamak istediğini en iyi anlatan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitimcinin en önemli işi, eğitimi plânlamak ve yürütmektir.
B) Önemli olan farklılığı bir eksiklik olarak görmek değil, çeşitlilik bağlamında zenginlik odağı hâline getirmektir.
C) Her çocuk, özel ve farklı olmakla birlikte her çocuğun ilgisi de kendine has bir albeni taşır.
D) Bedensel engellerin dezavantajlarını ortadan kaldırmaya yardımcı olmak, çocuğun eğitime katılımına büyük fayda sağlar.
E) Herkes farklı açıdan bir engellidir veya potansiyel engelli adayıdır.

I. Öğrenciler okula geldikleri andan itibaren tüm personel tarafından selamlanır ve güler yüzle karşılanır.

II. Öğrencilere destek olabilecek personele onların özel ihtiyaçları (ilaç, alternatif destek vb.) hakkında bilgi verilir.

III. Öğrenciler, yapabildikleri temelinde okuldaki tüm personel tarafından desteklenir.

12. Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri kapsayıcı kültürü oluşturan en temel adımlardandır?

A) I
B) II
C) III
D) I-II
E) I-II-III

"**(I)**Kapsayıcı sınıf ortamlarının fiziksel ve sosyal özellikleri birbirlerinden bağımsızdır. **(II)** Buna mukabil fiziksel ve sosyal özellikler, kapsayıcı sınıf içerisinde bulunanların davranış özellikleri ile birlikte 'ekolojik' olarak ele alınmaktadır. **(III)** Sınıf ortamının düzenlenmesi ve tüm çocuklar için yararlı hâle getirilmesinde fiziksel ve sosyal ekolojik özelliklerin bir arada ele alınması önemlidir. **(IV)** Fiziksel ekolojik özellikler kapsamında materyaller/araçlar, etkinlik ortamı, görseller ve çizelgeler, sınıftaki yetişkin-çocuk oranı yer almaktadır. **(V)** Sosyal ekolojik özelliklerde akran etkileşimi, yetişkin-çocuk etkileşimi, materyaller ve ortamla etkileşim, sosyal ilişkiler ve aidiyet yer almaktadır."

13. Kapsayıcı sınıf ekolojisiyle ilgili yukarıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

"Kapsayıcı okul; farklılıklarına rağmen tüm öğrencilerin başarabileceğine inanan, ortak bir anlayış geliştirmiş, kişisel haklara ve eşitliğe değer veren okulları tanımlar. Tanımda da görüleceği üzere kapsayıcı bir okulda tüm farklılıklar bir zenginlik olarak görülür ve kapsayıcı okul kavramı bir strateji veya uygulamadan çok **farklılıkları kucaklayan ve buna değer veren** eğitsel bir yönelimi ifade etmektedir."

14. Buna göre kapsayıcı okullarla iligili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Kapsayıcı okullarda liderlik pozisyonunda bulunan yöneticiler, vizyonlarıyla okulu başarılı bir okul durumuna getirmede önemli rol oynar.
B) Kapsayıcı okul; bireysel farklılıklara önem verir, öğrencilerin katılımını önemser ve öğretmenlerden ailelere tüm paydaşların eğitim faaliyetlerinde sorumluluk ve görev almalarını destekler.
C) Güvenli, olumlu ve sağlam bir okul kültürü yaratmak, kapsayıcı okul olma yolundaki en önemli adımlardan birisidir.
D) Kapsayıcı okullar; kişisel haklara ve erişilebilirliğe değer vererek tüm öğrencileri için rekabet ortamını sağlar ve herkesin önemsendiği rekabetçi bir okul ortamı yaratır.
E) Kapsayıcı okul, öğrencilerin yapamadıklarına değil, yapabildiklerine odaklanır ve çeşitlilik odağında tüm öğrencilerin başarabileceğine inanır.

Eyüp YILDIRIM

"Kapsayıcı eğitim ilkelerine göre yönetilen okullar genellikle günlük faaliyetlerine rehberlik eden bir dizi ilkeye dayanmaktadır. Kapsayıcı okul profilini belirleyen bu ilkeleri her okul biraz farklı çalışsa da, çoğu durumda özellikleri çok benzerdir."

15. Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

A) Eğitim, fırsat eşitliği ve adaleti temelinde bir hak olarak görülür.
B) Çocukların yaşam kalitesinin sadece öğrenme düzeyinde değil, her alanda artması hedeflenir.
C) Bu okullarda, özelliklerine veya kişisel koşullara bakılarak ihtiyacı olan öğrencilere erişim izni verilir.
D) Çocuklar bir bütün olarak ele alınarak çocukların tüm gelişim alanları desteklenmeye çalışılır.
E) Öğretmenler, kendilerini sınıflarında sadece bilgi aktarmaya adamak yerine rehberlik ve destek rolüne de sahiptir.

"**(I)** Öğretmenin rol ve sorumluluklarında farklılaşmalar olmakla birlikte öğretmen, bu rol ve sorumlulukları diğer paydaşlar ile paylaşmaya gönüllü ve isteklidir. **(II)** Kapsayıcı eğitime dayalı okullar; çocuğu, kendi dönüşümünü gerçekleştirebilecek özerk ve yetenekli bir kişi olarak görür. **(III)** Bireysel farklılıklar bir dezavantaj değil gelişime destek noktası olarak ele alınır. **(IV)** Öğrencilerde eleştirel düşünmeyi teşvik etmeye ve farklı olanları kabul ederken kendi fikirlerini geliştirmelerine izin vermeye çalışılır. **(V)** Öğretmenler, öğrencilerin akademik performanslarını; yetenekleri veya genel ilerlemeleri gibi diğer faktörlere göre daha çok önemser."

16. Kapsayıcı eğitimle ilgili yukarıdaki ifadelerin hangisi yanlıştır?

A)V **B)**IV **C)**III **D)**II **E)**I

"Kapsayıcı eğitim ortamları çeşitli öğrenme ve gelişim gereksinimleri olan öğrencilerin yer aldığı ortamlardır. Bu ortamlardaki öğrenme süreçlerinin erişilebilir olmasına yönelik, öğrenme için evrensel tasarım ilkeleri ve farklılaştırılmış öğretim kavramlarının ilkeleri uygulamaya yönelik öneriler sunmaktadır."

17. Buna göre, kapsayıcı eğitim ortamlarına ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kapsayıcı sınıf ortamı, öğrencilerin bireysel gereksinimlerine yanıt verir.
B) Neyin nasıl öğretileceğine ve bunun neden yapılacağına ilişkin tek form kullanılır.
C) Evrensel tasarım ilkelerine göre çoklu sunum yolları sağlanır.
D) Çoklu meşgûl olma yolları sağlanır.
E) Çoklu ifade etme yöntemleri kullanılır.

"**(I)** Öğrenme için evrensel tasarım rehberinde çeşitli öneriler detaylandırılmıştır. **(II)** Çoklu sunum yolları sağlamak; öğretim sürecinde videolar, sunumlar, kitaplar, görseller gibi yazılı ve görsel, birbirinden çeşitli yollar kullanmayı ifade etmektedir. **(III)** Çoklu ifade etme yolları sağlamak, öğrencilere sözlü, yazılı, resmederek, çizim yaparak, bilgisayar ya da diğer dijital araçları kullanarak kendilerini ifade etmelerine olanak sağlamaktır. **(IV)** Öğrencilerin gelişim ve öğrenme özelliklerine göre performanslarını ortaya koymalarına yönelik fırsat vermektir. **(V)** Çoklu meşgûl olma yolları sağlamak ise öğrencilerin öğrenme sürecine katılımlarını teşvik etmeden bireysel çalışmaların, oyunlaştırmalar ve etkileşimsiz süreçlerin işler hâle getirilmesi olarak ifade edilebilir."

18. Kapsayıcı eğitim ortamlarında erişilebilirliği artırma yollarıyla ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A)I **B)**II **C)**III **D)**IV **E)**V

19. Kapsayıcı eğitim ortamlarında erişilebilirliği artırma yollarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kapsayıcı ortamda çevresel düzenlemeler fiziksel çevre, sosyal çevre, geçici çevreye yönelik düzenlemeleri ve aynı ortamda bulunan materyallerin uyarlanmasını ve özel materyal desteğini içerir.
B) Isı, ışık ve ses düzeyinin ayarlanması, öğrencilerin gereksinimlerine göre kural hatırlatıcılarının yerleştirilmesi ile fiziksel çevreye yönelik düzenlemeler yapılabilir.
C) Sosyal çevreye yönelik olarak, küçük grup çalışmalarına yer verilebilir.
D) Öğrencilerin geçici olarak bulundukları yemekhane, lavabo gibi yerler geçici çevre olarak adlandırılmakta ve bu ortamların öğrencilerin fiziksel yapısı dikkate alınarak düzenlenmemesi gerekir.
E) Öğrencilerin gereksinimlerine göre kullandıkları materyaller uyarlanabilir.

✓ Karmaşık bir beceri içeren etkinlikleri küçük parçalara bölerek veya basamak sayısını azaltarak kapsamını çocuğa göre sınırlandırmadır.
✓ Bu yapılırken çocukların performanslarının dikkate alınarak onlara özgü bir aşamalandırmanın yapılması önem taşımaktadır.

20. Buna göre, kapsayıcı eğitimde öğrenme içeriğinin farklılaştırılması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Etkinlikleri basitleştirme
B) Etkinlikleri çeşitlendirme
C) Çocukların tercihleri
D) Etkinlikleri artırma
E) Öğretmenin tercihleri

- ✓ Çocukların materyal kullanma, öğrenme içeriğinin bir kısmını kendi seçimi doğrultusunda belirleme gibi alternatiflerinin olması, öğrenme sürecinde onların motivasyonlarını artıran önemli bir unsurdur.
- ✓ Sevdiği deftere yazı yazması, etkinlik sürecinde sevdiği bir oyuncağını yanında bulundurması onların katılımını destekleyebilir."

21. Buna göre, kapsayıcı eğitimde öğrenme içeriğinin farklılaştırılması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Etkinlikleri basitleştirme
B) Etkinlikleri çeşitlendirme
C) Çocukların tercihleri
D) Etkinlikleri artırma
E) Öğretmenin tercihleri

"Sevgili Dost!

Büyüyünce doktor olmak isteyen çocuklar, büyüyünce cellât oldular. Mirasları için anne babalarını, kalpleri için sevgililerini, ilkeleri için kendilerini öldürdüler."

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Yandaki öyküyü okuyan tüm öğretmen arkadaşlarıma ithaf ediyorum.

- ✓ Tek tip etkinliklere yer vermekten çok çocukları farklı gelişimsel alanlarda desteklemeyi ve bireysel gereksinimleri doğrultusunda ilerlemelerine yardımcı olacak şekilde farklı türde etkinlikler yapmayı içerir.
- ✓ Derslerde yer alan etkinlikleri müzik, sanat ve hareket içeren ögelerle birleştirmek bu kapsamda yapılabileceklerdendir.

22. Buna göre, kapsayıcı eğitimde öğrenme içeriğinin farklılaştırılması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Etkinlikleri basitleştirme
B) Etkinlikleri çeşitlendirme
C) Çocukların tercihleri
D) Etkinlikleri azaltma
E) Öğretmenin tercihleri

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

hiçlikte yaşamak

Hayatın, belini büktüğü bir kadındı Hatun Ana. Güleç yüzüyle hiçliğe gider gibi, hep beli bükük yürürdü elindeki asasıyla.

…

Köyden epeyce uzakta, yapayalnız, komşusu olmayan bir yerde, tek komşularının gökyüzü maviliğinin altında çekirgelerin, kelebeklerin, kuş cıvıltılarının, cırcır böceklerinin ötüşlerinin ve gökteki yıldızların parlayışlarının olduğu bir mekânda, bir dağın sırtında, büyükçe bir bahçenin ortasındaydı evleri. Bahçede çeşit çeşit elma, ayva, erik, kiraz, vişne, dut, iğde, ceviz ve yabani böğürtlen ağaçları vardı. Ağaçlar, baş döndüren bir rayiha yayardı ortalığa yazları. Bahçedeki bostan, yazın ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra kurutmalıkları, konservesi, reçeli, turşusu ve salçasıyla kışlık deposuydu aynı zamanda evlerinin. Bahçenin üst kısmında, dikdörtgen biçiminde, yaklaşık bir buçuk metre derinliğinde bir havuz bulunurdu. Havuzun köşesindeki demir borudan su, her mevsim ağzına kadar dolu akardı. Havuz, âbıhayat olurdu bahçe için. Âbıhayat olurdu serinleyen bedenler için.

…

Evlerinden biraz aşağıdaki iki tarla, birkaç büyükbaş hayvan ve en önemlisi bir keçi sürüsü geçim kaynaklarıydı. Bir de tavukları vardı; beyaz, siyah, sarı, kırmızı ve rengârenk tavukları... Sürüyü, bazen kocası Hayri, çoğunlukla da ortanca erkek çocuğu olan Mehmet güderdi. Dokuz kardeşten biri olan Mehmet, on sekiz yaşlarında, yaşına göre biraz daha gelişkin, iri yarı bir vücuda ve büyükçe ellere sahipti. Kudretli elleriyle tuttuğunu koparırdı. Mehmet'in yüzü özellikle yazları güneşten kavrulur, elleri meşe ağaçlarının çizikleriyle dolardı. Mehmet, nadiren konuşur ve konuştuğunda da, o ışıl ışıl parlayan gözleriyle hiçliğe bakar gibi bakışlarını yere diker, sonra da

gülümserdi utangaç yüzüyle. Beyaz kanatlı tavuk, Mehmet'in en gözde, en sevdiği tavuğuydu. Bohçasındaki erzakta; keçi peyniri, keçi çökeleği, kaymak ve tereyağının yanında daima beyaz tavuğun haşlanmış yumurtasını da isterdi annesinden.

…

Mehmet, hiç okula gitmedi, okumayı-yazmayı hiç öğrenmedi. Hiç kokusunu almadı kitapların. Hiç kalem tutmadı Mehmet'in elleri. Onun bütün okulu kırlar, dağlar, dağlardaki börtü böcekler, bahçedeki tavuklar, siyah-beyaz keçiler ve çoban köpekleri oldu. Ayağında Ankara lastikleri, yamalı pantolonu ve çoğu zaman meşe ağaçlarına takılarak yırtılmış gömleği, bazen giydiği eski-püskü bir ceketi, kafasında onu güneşten koruyan kumaş kasketi ve elindeki sopasıyla bu okulun en uçarı, en kabına sığmaz, en hür öğrencisi oldu. Dünyası, gökyüzünün çevrelediği bu dağlardan ve kırlardan ibaretti. Bu masmavi çerçevenin dışındaki dünyada nelerin olduğu, nelerin döndüğü onun bilgisinin de, duyularının da kapsamı dışındaydı. Çerçevenin dışı, siyah-beyaz bir film gibi koyu karanlık bir muammaydı Mehmet için.

…

Mehmet, sabahları gün doğmadan sürüyü dağlara götürür, gün batarken getirirdi yanındaki çoban köpekleriyle. Hem sürünün hem de evlerinin koruyucusuydu demir tasmalı çoban köpekleri. Rengârenk yasemin çiçeklerinin müjdelediği bahar geldiğinde, keçileri ve çoban köpekleriyle yaklaşık üç bin rakımlı, rüzgârın efil efil estiği, kozasını yırtarak uçan bir kelebek gibi hissettiği yalçın zirvelere çıkar; bu zirvelerde önce gözlerini kapayıp kollarını açarak havayı doyasıya içine çeker, sonra tabiatın bu cömert bağrında o ekşimsi tatlarıyla mor-yeşil karışımlı ışkınları toplardı. Işkının pürüzlü kabuğunu soyup yediğinde, ucundaki mora çalan püsküllerine eliyle vurur, fırlayan zerrecikleri hayranlıkla izlerdi. Işkını her eve getirişinde, annesinden beyaz kanatlı tavuğun yumurtasıyla pişirmesini isterdi. Bazen etrafını hafifçe kazıyarak kengeri, elindeki çakıyla köklerinden keser, bu köklerden çıkan sütün katılaşmasıyla doğal bir sakız elde ederdi. Kestiği kengeri de, dikenlerinden kurtularak ağzında çiğneye çiğneye mideye indirirdi. Bazen geniş yapraklı ve ekşimsi bir tada sahip olan kuzukulağını, bazen damakta güzel bir tat bırakan ince, uzun ve kıvrımlı yemlik otunu yerdi. Yemlik otuna bayılırdı. Adlarını bilmese de tatlarını biliyordu hemen hemen her bitkinin. Yenilip yenilmediklerini de… Birçok tepede taşları özenle üst üste dizer, adeta imzasını atardı bu tepelere. Düzenli olarak üst üste dizilmiş bu taşlar, Mehmet'in oraya geldiğini, orada dolaştığını haber verirdi. Mehmet'in hayatı, biteviye bu işlerin etrafında dönerdi.

…

Bazen, sabahın ilk ışıklarıyla arka arkaya bindikleri açık kahverengi eşeklerinin sırtında, ellerinde kaymak sürülmüş ekmekleri yiyerek semerine taktıkları bir tarafı kazma, bir tarafı kesme görevi gören baltaları, siyah dehreleri ve keçi kılından yapılmış urganlarıyla kışlık odun için köyden dağa çıkan, kendisiyle yaklaşık aynı yaşlarda olan iki biradere odun kesmede, yüklerini eşeğe bindirmede, bir karşılık beklemeden yardım ederdi. Çoğu zaman da ceplerinde taşıdığı, sulu, tatlı ve mayhoş lezzetleriyle sarı-kırmızı elmaları ikram ederdi onlara. Böyle zamanlarda, ya hiç konuşmazdı ya da sadece bir iki cümle konuşurdu. Bu cümleler de "Evet! Hayır! Yok!" gibi sevinç yayılan gülümsemelerine karışmış tek kelimeden oluşurdu. Bu iki birader, yazları buraya sürekli geldikleri için Mehmet ile aralarında bir ünsiyet peyda olmuştu. Yoksa Mehmet, tanımadığı insanlara kolay kolay yanaşmazdı; hatta yanaşmak bir yana tanımadığı insanlardan, vahşi bir hayvandan kaçar gibi kaçardı. Evlerinin yakınında, kazma ve kürekleriyle krom cevheri çıkaran köylülerin maden bekçilerini gördüğünde kazdıkları çukurlardan bütün malzemelerini bırakarak sıçanlar gibi sağa sola son hızlarıyla kaçıştığı gibi…

…

Bazen sürüyü dağlara çıkardığında yüksek bir tepeye çıkar, orada uygun gördüğü kayalığa oturur ve etrafını seyrederek düşünceye dalar, hayata anlam vermeye çalışırdı. Sürüyü meraya götürdüğünde, yeşillikler üstünde sırt üstü uzanır, yeryüzünden gökyüzüne bir pencere açarak seyreder, maviliklerin ve bulutların içinde, hayretin ve hayranlığın doruklarında hiçliğe karışırdı.

…

Sonbaharları Mehmet, babasıyla meşe ağaçlarının yapraklı dallarını keserek üste üste koyar, demet yapıp katıra yüklerdi. Eve getirerek evin önünde düzgünce dizerdi. Bu yapraklı meşe dalları, kışın keçilerin en önemli besin kaynağı olurdu. Keçiler hem yaprakları hem de dalların kabuklarını zevkle kemirirdi küçük, tatlı, sevimli ağızlarıyla. Karın yağmasıyla çöken ayaz, bir metrelik karları üzerinde yürünecek biçimde sertleştirirdi. Böyle zamanlarda bembeyaz karlı dağlar, keçiler için hem ayaklarının açıldığı girintili çıkıntılı, engin bir meydana döner hem de uçları karın üstünde kalmış meşe dallarının yapraklarını yeme imkânı sunardı.

…

Kırlarda ve dağlarda insana daha yakın olan ve daha yavaş hareket eden güneşle günler günleri, haftalar haftaları usulca, ağır ağır izledi. Ve bir gün sürü, gün batımıyla çoban köpekleri eşliğinde tozu dumana katarak, meleye meleye evin önündeki genişçe ağıla girdi. Kavruk yüzlü Mehmet gelmedi.

…

Annesi, babası, kardeşleri; giderek artan bir endişe ve korkuyla Mehmet'i aradılar, aradılar, aradılar. Günlerce, haftalarca, aylarca… Mehmet bir daha gelmedi. Hiç gelmedi, hiç dönmedi. Kayboldu hiçliğin derinliklerinde Mehmet. Sanki bir kelebek gibi kanat çırptı hiçliğe doğru. Hatun Ana, defalarca bükük beliyle dağlara çıktı. Çaresizliğin titrek ıstırabında yürüdü. Kederin ve hiçliğin gölgesinde attığı her adım ıstırabını ağırlaştırıyordu. Meşe ağaçlarının koyu yeşil yapraklarını her tutuşunda ince bir sızı damarlarından boşalıyordu. Hatun Ana'nın hüzünle karışık donuk bakışları, yolların sırdaşı oldu. Sesi de, sözü de nefes kesici ağırlığıyla içine doğru aktı. Asasının telleri de yoktu ki, bir dokunulunca binlerce âh işitilsin. Giderek zayıflayan kalbi hep kapıda, hep beklemede attı. Bazen uzaktan gelen, belli belirsiz bir seste, bazen küçük bir hışırtıda, bazen kulaklarının uğultusunda… Hiçlikte… Son atışına kadar!

…

Ve beyaz kanatlı tavuk, o günden sonra bir daha hiç kanat çırpmadı; beyaz kanatlı tavuk, o günden sonra bir daha hiç tünemedi.

…

Hiç!

(e.y.)

"Öğrenme sürecini farklılaştırmada desteğe gereksinimi olan öğrenciler için yetişkin desteği ya da akran desteği sunulabilir. Yetişkin desteği, çocukların katılım ve öğrenmesini desteklemek için yaptıkları müdahaleyi kapsamaktadır. Bu bağlamda **öğrenme sürecindeki** etkileşimlerde geri bildirimin kullanılması oldukça önemlidir. Geri bildirim türlerinden biri olan **düzeltici geri bildirim**, öğrencilere **yapması istenilen görevle ilgili sunulan geri bildirim**dir. Çocuğun davranışının ya da **tepkisinin yanlış olduğunu ya da uygun olmadığını** bilmesini sağlamakta ve çocuğa daha uygun bir alternatif sunmaktadır."

1. Buna göre aşağıdakilerden hangisi düzeltici geri bildirime örnektir?

A) Pınar öretmen, mavi renkli kalemi gösterir. Gelen "Kırmızı!" cevabını "Hayır, mavi!" biçiminde düzeltir ve öğrencinin doğru cevabı vermesi için süre tanır.
B) Ali öğretmen, serbest oyun zamanında çocuklara "Ayşe ile oyuncaklarınızı çok güzel paylaştınız." der.
C) "Onunla oynadığın için Can çok mutlu oldu, harikasın!" denilmesi
D) Sanat etkinliğinde fırça ile boyama yapan bir çocuğa "Çok çabalıyorsun, boyamanı bitirmek üzeresin." denilmesi
E) Annenin, parkta kumu bir kaptan diğerine boşaltmaya çalışan ve art arda deneyen çocuğa "Gerçekten çok çalışıyorsun, deniyorsun." demesi

"Betimleyici geri bildirim, öğrencilere davranışlarının bulunduğu ortama ve **kişilere etkisi ile ilgili sunulan, olumlu olarak ifade edilen** geri bildirimdir. Onlara hangi davranışların sınıf ortamında **uygun/kabul edilebilir** olduğu konusunda bilgi veren önleyici bir sınıf yönetimi stratejisi olarak da ifade edilmektedir."

2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi betimleyici geri bildirime örnektir?

A) Pınar öretmen, mavi renkli kalemi gösterir. Gelen "Kırmızı!" cevabını "Hayır, mavi!" biçiminde düzeltir ve öğrencinin doğru cevabı vermesi için süre tanır.
B) "4+4 kaç eder?" sorusuna gelen 5 cevabına "Hayır, 8" denilmesi, açıklanması ve öğrencilerden doğru cevabın beklenmesi
C) "Onunla oynadığın için Can çok mutlu oldu, harikasın!" denilmesi
D) Sanat etkinliğinde fırça ile boyama yapan bir çocuğa "Çok çabalıyorsun, boyamanı bitirmek üzeresin." denilmesi
E) Annenin, parkta kumu bir kaptan diğerine boşaltmaya çalışan ve art arda deneyen çocuğa "Gerçekten çok çalışıyorsun, deniyorsun." demesi

"Çaba geri bildirimi, öğrencilere öğrenme sürecindeki **çabalarına yönelik** davranışlarına sunulan geri bildirimdir."

3. Buna göre aşağıdakilerden hangisi çaba geri bildirime örnektir?

A) Pınar öretmen, mavi renkli kalemi gösterir. Gelen "Kırmızı!" cevabını "Hayır, mavi!" biçiminde düzeltir ve öğrencinin doğru cevabı vermesi için süre tanır.
B) Ali öğretmen, serbest oyun zamanında çocuklara "Ayşe ile oyuncaklarını çok güzel paylaştın." der.
C) "Onunla oynadığın için Can çok mutlu oldu, harikasın!" denilmesi
D) Ahmet öğretmen, ders zamanında çocuklara "Ali ile silginizi paylaşmanız harika!" der.
E) Annenin, parkta kumu bir kaptan diğerine boşaltmaya çalışan ve art arda deneyen çocuğa "Gerçekten çok çalışıyorsun, deniyorsun." demesi

"Eyüp Hoca, sınıfta bir kitap okunduğunda çocuklara soru sormak istiyorsa bazı çocukların **iki sözcükle**; bazı çocukların ise **üç-dört cümle** ile ifade etmesine yönelik açık uçlu sorular sormaktadır."

4. Kapsayıcı eğitim bağlamında Eyüp Hoca aşağıdakilerden hangisini farklılaştırmaktadır?

A) Öğrenme içeriğini
B) Öğrenme sürecini
C) Öğrenme ürününü
D) Öğrenci profilini
E) Öğrenme ortamını

"Proje yaklaşımının öncüsü ve erken öğrenme projesinin baş araştırmacısı olan **Lilian Katz**, birbirinden çeşitli özellikleri olan öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta **'Bir öğretmen tüm sınıfa aynı anda bir şey öğretmeye çalıştığında, büyük ihtimalle çocukların üçte biri bunu zaten biliyor, çocukların üçte biri anlıyor ve kalan üçte biri anlamıyor olabilir. Yani çocukların üçte ikisi zamanlarını boşa geçiriyor.'** demiştir."

5. Lilian Katz'ın sözü, aşağıdaki hangi eğitim yaklaşımının önemine özellikle vurgu yapmaktadır?

A) Tam Öğrenme Yaklaşımı
B) Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımı
C) Sunuş Yoluyla Öğrenme Yaklaşımı
D) Farklılaştırılmış Öğrenme Yaklaşımı
E) Buluş Yoluyla Öğrenme Yaklaşımı

"**(I)Öğrencilere** ne öğretileceğine karar verilirken öğrenme gereksinimlerine, hazır bulunuşluklarına, değerlendirme sonuçlarına ve müfredat kazanımlarına bakılmalıdır. **(II)**Değerlendirme sonuçlarına göre elde ettiğimiz öğrenci gereksinimlerine yönelik hareket edilmesi önemlidir. **(III)**Sınıflarda gereksinimleri, özellikleri, ilgi alanları, kendilerini ifade etmeleri bakımından çok çeşitli bilgi ve beceri düzeyinde olan öğrenciler vardır. **(IV)**Her öğrenci aynı içeriği, aynı şekilde öğrenebilir. **(V)**Bu nedenle bazı öğretimsel uyarlamalara ihtiyaç duyulabilir.

6. Kapsayıcı eğitime ilişkin yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A)V **B)**IV **C)**III **D)**II **E)**I

Geleneksel Sınıflar		Öğretimin Uyarlandığı Sınıflar
Öğretmen merkezli	I	Öğrenci merkezli
Büyük grup etkinlikleri	II	Farklı formatlarda gruplama
Düşük, orta, yüksek seviyede gruplamalar	III	Öğrenme gereksinimlerine ve ilgilerine göre gruplama
Daha çok orta seviyedeki öğrencilere göre öğretim	IV	Herkesin özelliklerini dikkate alan öğretim
Birden fazla yolla öğretim	V	Tek bir şekilde öğretim

"**Öğrenme içeriklerinin** ve diğer özelliklerinin **uyarlandığı sınıflar ile geleneksel sınıflar** arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır."

7. Buna göre tabloda kaç numaralı satırda bilgi yanlışlığı söz konusudur?

A)V **B)**IV **C)**III **D)**II **E)**I

"Orhan Hoca, sınıf düzeyindeki standartlara uyum sağlarken öğretim görevlerini **öğrencilerin ihtiyaçlarına ve farklılıklarına hitap edecek şekilde** tasarlamakta, bilgileri sunmak için çeşitli materyaller kullanmakta, birkaç ödev seçeneği sunmaktadır."

8. Buna göre Orhan Hoca için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Öğretimi uyarlamıştır.
B) Öğrenci profillerini dikkate almıştır.
C) Geleneksel sınıf modelini uygulamıştır.
D) Çeşitli materyaller kullanmıştır.
E) Ödevleri çeşitlendirmiştir.

"İrfan Hoca, sınıf düzeyindeki standartlarla uyumlu bir şekilde bilgiyi sunmak için tek bir kaynağa güvenmekte, tüm öğrencilere aynı ödevi vermektedir.

9. Buna göre İrfan Hoca için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Öğretimi uyarlamıştır.
B) Geleneksel sınıf modelini uygulamıştır.
C) Öğrenci profillerini dikkate almıştır.
D) Çeşitli materyaller kullanmıştır.
E) Ödevleri çeşitlendirmiştir.

"**Öğrenme içeriği** öğrencilere **ne öğretileceğini** ifade eder. Öğretimin uyarlandığı sınıflarda öğrenme içeriği de öğrencilere göre **farklılaştırılır**. Öğrenme içeriğinin uyarlanması çeşitli yollarla yapılabilir."

10. Buna göre "öğrenme içeriği" **aşağıdakilerden hangi alanlarda uyarlanamaz?**

A) Boyut/miktar
B) Zorluk
C) Alternatif hedefler
D) Öğrencilerin ilgileri
E) Uzak Hedefler

"Kenan Hoca, bir seferde tamamlanacak çalışma sayfası veya çalışma sayfasında yer alan soruların **sayısını** öğrencinin performansına göre **azaltmakta,** boyanması gereken bölümden **bir kısmının** boyanmasını, yapılacak işlemlerden bir kısmının yapılmasını istemektedir."

11. Buna göre Kenan Hoca, "öğrenme **içeriğinin** uyarlanması" **hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?**

A) Boyut/miktar
B) Zorluk
C) Alternatif hedefler
D) Öğrencilerin ilgileri
E) Öğrenme Sözleşmesi

"Orhan Hoca, çok aşamalı etkinliklerin nasıl yapılacağını **aşama aşama** görselleri ile anlatıp yönergeleri art arda sunmakta, akranlarından göreceli olarak hızlı öğrenen ve sınıf seviyesinin üstünde yer alan öğrenciler için aynı içerikleri **daha karmaşık** hâle getirmektedir."

12. Buna göre Orhan Hoca, "öğrenme içeriğinin uyarlanması" **hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?**

A) Boyut/miktar
B) Zorluk
C) Alternatif hedefler
D) Öğrencilerin ilgileri
E) Mini Dersler

"Eyüp Hoca, Türk Dili ve Edebiyatı dersinde aynı etkinlikle bağlantılı olarak bir öğrenciden kelimenin tanımını yazmasını isterken, diğerinden kelimeyi tanımıyla eşleştirmesini veya kelimeyi sözlü olarak tanımlamasını istemektedir."

Soru aşağıda!

13. Buna göre Eyüp Hoca "öğrenme içeriğinin uyarlanması" **hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?**

A) Boyut/miktar
B) Zorluk
C) Alternatif hedefler
D) Öğrencilerin ilgileri
E) Destekleme

"**Vahit Hoca** dersini işlerken **'Araştırıyorum'**, **'Sorularım var!'**, **'Bir ders tasarlıyorum!'** stratejilerini kullanarak öğrencileri kendi deneyimlerine dayalı olarak kişisel ilgi alanlarına giren bir konuda araştırmacı olmaya; bireysel olarak ilgilendikleri soruları sormaya, sorularına nasıl cevap bulabileceklerini bulmaya ve bulduklarını akranlarıyla paylaşmanın yollarını tasarlamaya teşvik etmekte; öğrencilere bir ders dönemi veya birkaç ders dönemi boyunca ne üzerinde çalışacaklarına karar vermelerini sağlamaktadır."

14. **Buna göre Vahit Hoca,** "öğrenme içeriğinin uyarlanması" **hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?**

A) Boyut/miktar
B) Zorluk
C) Alternatif hedefler
D) Öğrencilerin ilgileri
E) Öğrenme Sözleşmesi

"**Eyüp Hoca,** öğrencinin performansına göre sistematik olarak **sunulan desteği öğrenci bağımsızlaştıkça kaldırarak aşamalı bir sistem** izlemektedir. Öğrencilerinin okuduğunu anlamalarına yardımcı olmak için **okuma öncesi, sırası ve sonrası** stratejilerini kullanmaktadır. Okuma öncesinde önceki bilgileri harekete geçirme, tahminde bulunma; okuma sırasında şematik düzenleyiciler kullanma; okuma sonrasında ise özetleme stratejileri gibi."

15. **Buna göre Eyüp Hoca** "öğrenme **içeriğinin** uyarlanması" **hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?**

A) Boyut/miktar
B) Zorluk
C) Alternatif hedefler
D) Öğrencilerin ilgileri
E) Destekleme

"Öğrenme sözleşmesi, öğrencinin belirli bir süre içinde tamamlayacağı işi yazılı olarak belirleyen öğretmen ve öğrenci arasında yapılan bir anlaşmadır. Bir öğrenme sözleşmesi, öğretmenlerin müfredatı öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine veya öğrenme profiline göre farklılaştırmasına olanak tanır."

16. **Buna göre öğretmen, öğrenme sözleşmelerini kullanırken aşağıdaki hangi hususu dikkate almaz?**

A) Sözleşmelerini erken tamamlayan öğrenciler için içerikle ilgili ek etkinlikler plânlamalıdır.
B) Zamanlarını yönetmek için yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere yardım etmelidir.
C) Öğrencilere; programa uymalarına yardımcı olmak için günlük plânlama gibi destekler sağlamalıdır.
D) Öğretmen; öğrencinin devamsızlığı, hastalık durumu gibi durumlarda sözleşmeyi tamamlamak için ek süre teklif edebilir.
E) Sözleşmesini zamanında tamamlamayan öğrenci ile bir daha asla sözleşme yapmamalıdır.

"Melek Hoca, bilgi düzeylerinin değerlendirilmesine dayanarak öğrencilerinin bir kısmına yeniden öğretmekte, bir grup öğrencisine öğretmek için başka yollar bulmakta veya anlayışlarını ve becerilerini genişletmek için başka bir grupla çalışmaktadır. İçeriği, öğrencilerin hazır bulunuşluğuna, ilgi alanlarına veya öğrenme profiline göre hedeflemekte, küçük grup çalışmalarında bir grup, başka bir konu ile ilgilenirken diğer gruba alternatif olarak küçük bir ders yapmaktadır."

17. **Buna göre Melek Hoca,** "öğrenme içeriğinin uyarlanması" **hususunda aşağıdaki hangi unsuru dikkate almıştır?**

A) Mini Dersler
B) Boyut/miktar
C) Zorluk
D) Alternatif hedefler
E) Öğrencilerin ilgileri

18. **Kapsayıcı eğitim ortamlarında, öğrenme süreçlerine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Kapsayıcı ortamlarda Öğrencilerin çeşitli öğrenme gereksinimlerine göre öğrenme süreçleri de farklılaştırılabilir.
B) Öğrenme süreci; öğrencilerin içerisinde bulundukları ortamda öğretmenleri, arkadaşları, okuldaki/sınıftaki tüm materyaller ile etkileşim kurduğu süreçtir.
C) Öğrenme sürecinin nörolojik, eğitimsel, psikolojik, sosyal ve ekonomik boyutu bulunmaktadır.
D) Öğrenme süreçlerinin uyarlanmasına yönelik çok kısıtlı tür ve tarzda uyarlama yapılabilir.
E) Birlikte öğrenen çocuklar, birlikte yaşamayı da öğrenirler.

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

19. Kapsayıcı bir sınıfta "öğretimin **sunum şeklini** uyarlamak" **isteyen Nesrin öğretmen aşağıdakilerden hangisini yapamaz?**

A) Farklı görsel araçlar kullanabilir.
B) Daha somut örnekler plânlayabilir.
C) Uygulamalı etkinlikler yapabilir.
D) Standart bir öğretim stratejisi uygulayabilir.
E) Öğrencileri iş birlikçi gruplara yönlendirebilir.

"Sevgili Dost!

Hürriyet istememekse bu reklam panoları neye çağırıyor?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

20. Kapsayıcı bir sınıfta "öğrencilerin **tepkilerini** uyarlamak" **isteyen Nesrin öğretmenin yaptığı hangi uygulama bunun dışındadır?**

A) Sözlü ve yazılı yanıta izin verebilir.
B) Farklı görsel araçlar kullanabilir.
C) Öğrenciler için bir iletişim kitabı kullanabilir.
D) Öğrencilerin uygulamalı materyallerle bilgileri göstermelerine izin verebilir.
E) İfade edici dil bakımından katılım özellikleri sınırlı olan öğrencilerin yanıtlarını çeşitli kartlarla göstermesini isteyebilir.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1A 2C 3E 4C 5D 6B 7A 8C 9B 10E 11A 12B 13C 14D 15E 16E 17A 18D 19D 20B

♣ Coğrafya dersinde, bir öğrencinin dünyayı tutmasını sağlarken diğerlerinin yerleri işâret etmesi sağlanabilir.
♣ Bir öğrencinin etkinlikle ilgili materyalleri arkadaşlarına dağıtması sağlanırken diğerinin materyalleri toplaması sağlanabilir.
♣ Biyoloji dersinde grup çalışması ile hazırlanan bir materyalin bir kısmını bir öğrenci yaparken diğeri nasıl yaptığını anlatabilir.

1. Yukarıda verilen örnekler, öğretim uyarlamasında aşağıdaki hangi uyarlamayla ilgilidir?

A) Öğretimin sunum şeklini uyarlama
B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

♣ Matematik problemleri için bir hesap makinesi kullanılmasına izin vermektedir.
♣ Öğrencilerin öğrenme sürecindeki ihtiyaçlarını karşılamak için kurallarda tekrar düzenleme yapmaktadır.

2. Öğretim uyarlamasında yukarıdaki uygulamaları yapan bir öğretmen aşağıdaki hangi uyarlamayı yapmaktadır?

A) Öğretimin sunum şeklini uyarlama
B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

Abdurrahman Hoca;

✓ Bir görevi tamamlamak için bir zaman çizelgesini kişiselleştirmekte,
✓ Bazı öğrenciler için öğrenme sürecini hızlandırmakta, bazıları için ise azaltmaktadır.

3. Buna göre, Abdurrahman Hoca'nın öğretim uyarlamasında aşağıdakilerden hangi uyarlamayı yaptığı söylenebilir?

A) Öğrencilere yönelik bireysel destek miktarını artırma
B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

Yunus Hoca;

♣ Öğrencilerin özelliklerine göre akran arkadaşlar, öğretim asistanları, akran eğitmenler belirlemekte,
♣ Öğrencilerinin özelliklerine göre ipucu ve yardım sistemlerini kullanmaktadır.

4. Buna göre Yunus Hoca'nın öğretim uyarlamasında aşağıdakilerden hangi uyarlamayı yaptığı söylenebilir?

A) Öğrencilere yönelik bireysel destek miktarını artırma
B) Öğrencilerin tepkilerini uyarlama
C) Öğrenme, görev tamamlama veya test etme için ayrılan ve izin verilen süreyi uyarlama
D) Öğrencinin göreve aktif olarak dâhil olma seviyesini uyarlama
E) Beceri seviyesini, problem türünü veya öğrencinin işe nasıl yaklaşabileceğine ilişkin kuralları uyarlama

"Bir öğrencinin bireysel hedeflerini karşılamak için farklı yönergeler ve materyaller sağlanabilir."

5. Buna göre, aşağıdaki hangi uygulamanın bunun dışında olduğu söylenebilir?

A) Bir görevi tamamlamak için öğrencinin zaman çizelgesi kişiselleştirilebilir.
B) Öğrencinin bütün ödevlerini akranlarının veya ebeveyninin yapması istenebilir.
C) Bazı öğrenciler için öğrenme süreci farklı şekilde hızlandırılabilir, ekstra yönergeler sunulabilir; bazılarının da minik minik hedefleri gerçekleştirmesine destek olunabilir.
D) Bir öğrenciden öykünün tamamı yerine bir metnin çizgi roman versiyonunu okuması istenebilir.
E) Bir öğrenciden şarkıyı dinlemesi, diğerinden sözlerini de sessizce okuyarak şarkıyı dinlemesi istenebilir.

"Bazı öğrenciler uyarlamalara rağmen etkinliklere katılmakta zorlanabilirler, bütün çabalara rağmen dâhil olmakta güçlük yaşayabilirler. Motivasyonu düşük olan öğrenciler için öğrenme süreçleri kapsamında yapılabilecek birtakım alternatifler olabilir."

6. Aşağıdakilerden hangisi yapılabilecek alternatif uygulamalardan biri olamaz?

A) Ders heyecanlı hâle getirilebilir.
B) Sınıf belli öğretimsel hedeflerde çekici hâle getirilebilir.
C) Rutinlerin dışında, etkinliklere öğrenciler tarafından beklenmedik özellikler taşıyan bazı içerikler eklenebilir.
D) Öğrencileri duygusal olarak dâhil etmeye yönelik çaba gösterilebilir.
E) Sınıf, her şart altında bütün derslerde şaşırtılabilir.

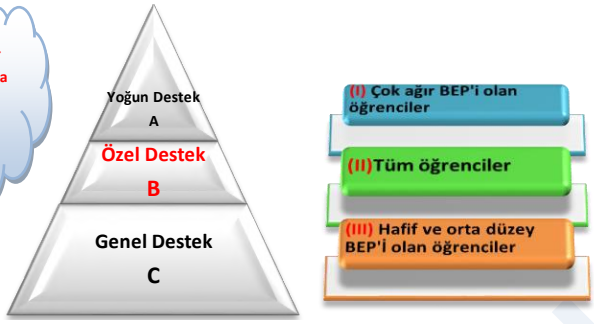
Eyüp YILDIRIM

"Çeşitli nedenlerle öğrenilmiş çaresizlik yaşayan ve ne yaparsa yapsın olmayacağına, yapamayacağına inanan öğrenciler için de yapılabilecek şeyler olabilir."

7. Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamalardan biri olarak değerlendirilemez?

A) Önce onlar için kısa vadeli hedefler belirlenebilir.
B) Yapabildiklerine yönelik geri bildirim verilerek başarabildiklerine olan inançları pekiştirilebilir.
C) Sevdiği, rol modeli olan kişiler varsa onlarla iletişim kurmaları sağlanabilir.
D) Rol modeli olan kişiler varsa öğrenci, her hâl ve şartta nerede olursa olsun rol modeliyle bulunduğu yerde buluşturulabilir.
E) Üst sınıflardan başarılı ve kendisini ifade etme becerileri iyi öğrenciler sınıfa konuk edilerek neler yaptıklarını, nasıl çalıştıklarını ve öğrendiklerini paylaşmaları istenebilir.

Basit bir soru ama gelmesi sürpriz olmaz!

"Kapsayıcı eğitim ortamlarında **tüm** çocukların/öğrencilerin çeşitli öğrenme ve gelişim özellikleri bakımından **desteğe** ihtiyacı olabilir. "

8. Öğrencilerin özelliklerine göre desteklenmesini ifade eden piramitteki ifadelerle tablonun doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?

A) A-I/B-II/C-III
B) A-I/B-III/C-II
C) A-II/B-I/C-III
D) A-II/C-I/B-III
E) B-I/A-II/C-III

"Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak **değerlendirme ortamında** düzenlemeler yapılabilir."

9. Buna göre, değerlendirme ortamını uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıdakilerden hangisini yapmamalıdır?

A) Hassasiyeti olan öğrenciler için ortamı, ısı ve ışık bakımından düzenleyebilir.
B) Görme bakımından desteklenmesi gereken öğrenciler için aydınlık bir ortamı tercih edebilir.
C) Mümkünse, dikkat dağıtıcı olmayan yer zemin kaplamasına sahip yerleri tercih edebilir.
D) Bireysel ya da grup değerlendirmelerine uygun ortamı seçebilir.
E) Sakin bir ortam yerine kalabalık bir ortamı seçebilir.

"Kapsayıcı eğitim ortamlarında tüm çocukları desteklemek ve öğrenme sürecinin aktif bir üyesi olmasını sağlamak için uygulayabileceğimiz bir diğer yöntem **öğrenme ürünlerini** uyarlamaktır. **Öğrenme ürünleri ile kastedilen**, öğrencilerin **neyi öğrendiğini**, nasıl gösterebileceğidir."

10. Buna göre, kapsayıcı eğitim ortamlarında öğrenme ürünlerine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Öğrenme ürünleri, öğrencilerin öğretim süreci sonunda neleri, ne kadar öğrendiklerini gösterir.
B) Öğrenme ürünlerini uyarlama, öğrencilerin dersteki yetkinliğini farklı bir formatta göstermesine olanak tanır.
C) Öğrenme ürünleri; yazılılar, kısa sınavlar, sunumlar, projelerle değerlendirilerek ortaya konulmuş olur.
D) Çocuklara resimle ifade etmelerine izin vermek, grup çalışmaları yaptırmak, resimli kartlar arasından seçmesini sağlamak; sözel olarak, jest ve mimikle ifade etmesine destek olmak bizi yanıltabilir.
E) Her öğrenci, profilinin farklı olması sebebiyle öğrenme sürecinde kazandıklarını/öğrendiklerini birtakım uyarlamalarla daha net biçimde ifade edebilir.

"Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak **değerlendirme yöntemi**nde düzenlemeler yapılabilir."

11. Buna göre, değerlendirme yöntemini uyarlamak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması uygun olmaz?

A) Yazılı sınavlar, testler, grup ödevleri gibi çeşitlendirilmiş değerlendirme yöntemlerini kullanabilir.
B) Tek tür yerine farklı türde soruların bir arada yer aldığı -eşleştirme, seçenekleri işaretleme, yazmayı içeren- değerlendirmeler yapabilir.
C) Sadece bilgi düzeyinde sorular hazırlaması daha isabetli olabilir.
D) Derslerin yapısına uygun olabilecek şekilde uygulamalı değerlendirmeler de tercih edebilir.
E) Bazı sınavlarda web 2.0 araçları kullanarak değerlendirme yapabilir.

"Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak **değerlendirme süresi**nde düzenlemeler yapılabilir."

12. Buna göre, değerlendirme süresinde uyarlama yapmak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması uygun olmaz?

A) Sınavlarda ihtiyacı olan öğrencilere ek süre tanıyabilir.
B) Sınav yönergelerini zorlaştırabilir.
C) Ara verme gereksinimi olan öğrencilere kısa molalar sağlayabilir.
D) Yanlarında yiyecek bulundurması gereken öğrencilere fırsat tanıyabilir.
E) Sınav süresine ilişkin hatırlatmalar yapabilir.

Eyüp YILDIRIM

"Öğrenme ürünlerinin uyarlanmasına yönelik olarak **değerlendirme materyaller**inde düzenlemeler yapılabilir."

13. Buna göre, değerlendirme materyallerinde uyarlama yapmak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması uygun olmaz?

A) Yazılı dokümanların okunabilirliğini organize edebilir.
B) Gerektiğinde büyük puntolu yazılar, Braille ile yazılmış kâğıtlar kullanabilir.
C) Resim ve müzik dersinde kullanılacak çizgili/yazılı materyallerin çizgilerine dokunsal özellikler ekleyebilir.
D) Matematik dersinde bütün öğrenciler için hesap makinesi kullanımını zorunlu tutabilir.
E) Yazılı metinleri okuyup anlamada sorun yaşayan öğrenciler için seslendirilmiş metinler kullanabilir.

Vahit Hoca;

•Çoktan seçmeli sorularda açık, net ve basit bir dil kullanmakta; soru kökünün yapısında yanıtlara yönelik ipucu bulundurmamakta,
•Eşleştirme sorularında öğrencilerin takibi açısından sekizden fazla ögeye yer vermemekte,
•Diagramlar ya da doldurulması gereken tablolarda öğrencilere yeterli boşluk bırakmakta; doğru yanlış sorularının dilinin açık, net ve anlaşılır olmasına dikkat etmektedir.

14. Buna göre, Vahit Hoca'nın değerlendirme uyarlamasında aşağıdakilerden hangi uyarlamayı yaptığı söylenebilir?

A) Değerlendirme ortamı
B) Değerlendirme yöntemi
C) Değerlendirme materyali
D) Değerlendirme süresi
E) Değerlendirme kriteri

"Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, **'meslekî bilgi'**, **'meslekî beceri'** ve **'tutum ve değerler'** olmak üzere birbiriyle ilişkili üç yeterlik alanından oluşmaktadır"

15. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "Tutum ve Değerler" yeterlik alanında yer alan "İletişim ve İş Birliği" yeterliği bağlamında öğretmenlerin yapabileceklerden değildir?

A) Dönem başı ve sonu veli toplantıları; bireysel veli toplantıları
B) Veli katılımı ile gerçekleştirilen sosyal etkinlikler
C) Veli katılımı ile gerçekleştirilen akademik etkinlikler
D) Oryantasyon etkinlikleri, yılsonu sunumları/ okuma bayramı/ resmî bayramlar ve törenler
E) Yaz konserleri ve şenlikleri

•Okula uyum semineri, okul tanıtım seminerleri, okul kuralları ve işleyişi seminerleri
•Rehberlik ve psikolojik danışmanlık birimi tarafından verilen "duygusal gelişim" seminerleri
• Çocuk istismarı eğitimi, aile içi şiddet eğitimi
•Çocuklarda davranış bozukluğu sorunları eğitimi, olumlu davranış kazandırma eğitimi

16. Okul ve aile arasındaki etkileşimi artırmaya ilişkin yukarıdaki faaliyetler, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilgilidir?

A) Ebeveyn eğitimi
B) Ebeveyn katılımı
C) Okul-aile iş birliği
D) Toplumsal güven
E) Oryantasyon

• Dönem başı ve sonu veli toplantıları, okul aile birliği toplantıları, telefonla irtibatlar
• Veli katılımı ile gerçekleştirilen sosyal faaliyetler, okulda bulunan atölyelere velilerin katılımı
• Bireysel veli görüşmeleri (okul ortamında); ev ziyaretleri

17. Okul ve aile arasındaki etkileşimi artırmaya ilişkin yukarıdaki faaliyetler, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilgilidir?

A) Ebeveyn eğitimi
B) Ebeveyn katılımı
C) Okul-aile iş birliği
D) Toplumsal güven
E) Oryantasyon

"**Ritüeller,** derin anlam içeren süreçler ya da günlük rutinlerdir. Teknik bir eylemden daha fazlasıdır. Her okulda sabah alınan yoklamadan öğlen okuldan dağılmaya kadar yüzlerce alışkanlık vardır. Bu rutin olaylar okulun misyon ve değerleriyle birleştirilebilirse okula rûh kazandırılır ve kültürel bağlantılar güçlendirilir."

18. Aşağıdakilerden hangisi okulların açıldığı ilk günlere özgü önerilen karşılama ritüellerinden biri değildir?

A) Oryantasyon
B) Hoş geldin mektupları
C) Yılbaşı partisi
D) Hoş geldin etkinlikleri
E) Tanışma yemeği; sene başı okul kahvaltısı

EYÜP YILDIRIM

"Her sınıf seviyesi için **senenin başında** bir gün belirlenir ve veliler o gün okula gelerek öğretmenlerle tanışırlar. Veliler kendileri için düzenlenen günde okula gelerek öğretmenlerden yıl içerisinde işlenecek olan derslerden ve beklentilerden haberdar olurlar."

19. Metinde sözü edilen ve okulların açıldığı ilk günlere özgü önerilen karşılama ritüeli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Veli-öğrenci-öğretmen katılımıyla sene başı pikniği
B) Okul web sitesinin ve sosyal medya hesaplarının etkin kullanılması
C) Sabah anonsları
D) Müfredat gecesi
E) Sene başı genel kurul toplantısı

"Okul müdürü her gün **derse başlamadan önce** farklı kültürlere ait müzikler dinletir. Ardından o günkü önemli olayları, beslenme ve öğle yemeği menüsünü okul ile paylaşır. Sınıf öğretmenleri ile birlikte bu anonsu sınıfta dinlerler. Ardından sınıf öğretmeni anons ile ilgili öğrenci sorularını yanıtlar."

20. Metinde sözü edilen ve okulların açıldığı ilk günlere özgü önerilen karşılama ritüeli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Veli-öğrenci-öğretmen katılımıyla sene başı pikniği
B) Okul web sitesinin ve sosyal medya hesaplarının etkin kullanılması
C) Sabah anonsları
D) Müfredat gecesi
E) Sene başı genel kurul toplantısı

"Bir okulun kapanışı ya da programın sonlandırılışı ritüelleri önemlidir. Bu ritüeller olmadan gerekli psikolojik kapanma gerçekleşmeyebilir. Okul yönetimince gerçekleştirilebilecek bazı 'kapanış veya sonlandırma ritüelleri' de vardır."

21. Aşağıdakilerden hangisi okulların kapandığı günlere özgü önerilen kapanış ritüellerinden biri değildir?

A) Müfredat gecesi
B) Bayrak törenleri
C) Mezuniyet törenleri
D) Yıl sonu etkinlikleri
E) Yılbaşı partisi

(I) Türk Eğitim Vakfı
(II)Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
(III)Türk Eğitim Derneği
(IV) Başka Bir Okul Mümkün Derneği
(V)Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar (Koruncuk) Vakfı

22. Yukarıdaki sivil toplum kuruluşlarından kaç tanesi eğitim alanında faaliyet yürütmektedir?

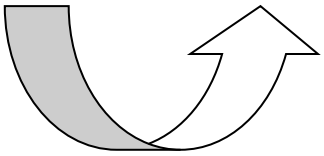
A)5 **B)**4 **C)**3 **D)**2 **E)**1

"Ülkemizde sivil toplum kuruluşlarının eğitimle ilgili çalışmalarda etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bunun en belirgin örneği Millî Eğitim şûralarında; üniversiteler, resmî kurum ve kuruluşlar ve MEB merkez ve taşra teşkilatlarının yanında sivil toplum kuruluşlarının da görüşlerine yer verilmesidir."

I	TED	A	2009 yılında fikirsel temelleri atılan dernek, 2010 Kasım ayında alternatif bir okul modeli geliştirmek ve bu modelin uygulandığı okullar açmak amacıyla kurulmuştur
II	TEV	B	1995 yılında "devlet tarafından verilen temel eğitime destek olmak" amacıyla kurulmuş, ilköğretim çağındaki çocuklara "okul dışı eğitim desteği" vermeye odaklanmıştır.
III	TEGV	C	1979 yılında çocuk köyleri kurmayı ve yaşatmayı amaç edinmiş gönüllü kişiler tarafından kurulan, korunmaya muhtaç çocukların yani "koruncuklar"ın, topluma faydalı bireyler olmaları için çalışmaktadır.
IV	Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar (Koruncuk) Vakfı	D	Ülkemizde yetenekli fakat maddî olanaklardan yoksun çocukların ve gençlerin eğitim ve öğrenimlerini sağlamak için yardım etmek, ülkemize ve insanlığa katkılar yapacak öncü gençleri ve onların yetişecekleri eğitim sistemini desteklemek amacıyla 1967 tarihinde eğitime gönül vermiş 205 hayırsever tarafından kurulmuştur.
V	Başka Bir Okul Mümkün Derneği	E	1928 yılında Atatürk'ün direktifleriyle kurulan bir dernektir. Dernek, yeterli maddî olanağa sahip olmayan ahlâklı, anlayışlı ve çalışkan Türk çocuklarının eğitimlerini desteklemekte ve Türk eğitim hayatına maddi ve bilimsel katkılar sağlamaktadır.

23. Tablodaki sivil toplum kuruluşlarının kuruluş açıklamalarının doğru karşılaştırmaları hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-A/II-B/II-C/IV-D/V-E
B) I-E/II-D/III-B/IV-C/V-A
C) I-B/II-A/III-C/IV-D/V-E
D) I-E/II-D/III-A/IV-D/V-E
E) I-E/II-D/III-B/IV-E/V-C

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Sevgili Dost!

Denemediği bir şey kalmayan insan acaba bir gün insan olmayı deneyecek mi?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Uyarlamalarla ilgili mutlaka soru geleceğini düşünüyorum.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3C 4A 5B 6E 7D 8B 9E 10D 11C 12B 13D 14C 15E 16A 17B 18C 19D 20C 21A 22A 23B

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Okullarda aile ve toplum katılımı, öğrenci başarısı için **kritik bir bileşen**dir. Araştırmalar, güçlü aile-toplum-okul iş birliği geliştiren okulların sınıf seviyesine göre daha yüksek bir yüzdeliğe, artan ebeveyn gönüllülüğüne ve desteklenen okul reformu çabalarına sahip olduğunu, öğrenci sınav puanlarını, öğrencinin okula devam oranlarını artırdığını ve öğrencilerin okul dışındaki öğrenme fırsatları için bağlantılar oluşturduğunu göstermektedir."

1. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi aile ve toplum katılımı faaliyetlerine örnek verilemez?**

A) Topluluk ve Kimlik Oluşturma
B) Evde ve Okulda Öğrenmeyi Birleştirme
C) Ailenin Rolünü Tanıma
D) Ortak Karar Verme Süreçleri Oluşturma
E) Okulun Dışında Rekabet Ortamı Oluşturma

"Okul-aile iş birliğinin önündeki engeller konusunda yapılan araştırmalar, sorunların **üç başlık** altında ortaya çıktığını göstermektedir. Bunlar; **eğitici/öğretmen**, **aile** ve **iş birliği eksikliği**dir."

(2 ve 3. soruları metne bağlı olarak cevaplayınız!)

Güzel soru!

2. **Buna göre, aşağıda belirtilen okul-aile iş birliğinin önündeki engellerden hangisinin kaynağı farklıdır?**

A) Ebeveyn katılımına yönelik olumsuz ön yargılar
B) Öğrencilerle ve onların okul performansları ile ilgili olumsuz ifadelerin kullanılması
C) Eğitimi okula bırakarak pasif bir rol benimseme
D) Ailelerle çatışma korkusu
E) Eğitimcilerin, aile iş birliğinin nasıl yapılacağı konusunda eğitim eksikliği

3. **Buna göre, aşağıda belirtilen okul-aile iş birliğinin önündeki engellerden hangisinin kaynağı farklıdır?**

A) Eğitimi okula bırakarak pasif bir rol benimseme
B) Dil farklılığı ve kültürel farklılıklar nedeniyle okullara yönelik bilgi eksikliği ve yaklaşım farklılığı
C) Destekleyici çevre ve kaynak eksikliği
D) Ebeveyn katılımına yönelik olumsuz ön yargılar
E) Zaman kısıtlamaları

4. **Türkiye özelinde bakıldığında aşağıdakilerden hangileri dezavantajlı gruplar arasında gösterilmemektedir?**

A) Erişim sınırlıkları (mülteciler, coğrafi dağılım)
B) Hapishanede doğmuş çocuklar
C) Dil bariyeri (mülteci ve göçmenler, anadili farklı çocuklar)
D) Düzey çeşitliliği (hazırbulunuşluk, okul öncesi eğitimde okullaşma)
E) Öğrenme kayıpları (mevsimlik tarım işçiliği, mücbir sebepler)

"Son zamanlarda ülkemiz özelinde gündemde yer alan mülteci grupların eğitimi dikkate alındığında bazı sorunların yaşandığı görülmektedir."

5. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu sorunlardan biri değildir?**

A) Cinsiyet ayrımcılığı
B) Psikososyal travmalar
C) Uyum (farklı kültür)
D) Dil ve iletişim (farklı dil)
E) Sistemsel (farklı eğitim sistemi)

"Mülteci grupların eğitimi dikkate alındığında ortaya çıkan sorunların çözümünde **mikro**(sınıflar ve öğrenciler), **mezo**(okullar) ve **makro**(sistem) olmak üzere değişik düzeylerde tedbirlerin alınması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır."

6. **Bu bağlamda, atılması gereken adımlardan hangisinin yanlış olduğu söylenebilir?**

A) Etnik merkezden uzak, farklılıklara saygı gösteren anlayış geliştirilmelidir.
B) Herkesin eğitimi amacıyla farklılıkları uyumlulaştıran bir eğitim sunulmalıdır.
C) Farklı kültürleri anlamaya çalışan ve buna saygı duyan bir anlayışla hareket edilmelidir.
D) Farklılıklardan yararlanarak sosyal ve akademik beceri geliştirmeye odaklanılmalıdır.
E) Evrensel değerleri aktarmaya odaklanılmalıdır.

"Hangi yaklaşım benimsenirse benimsensin genel olarak değerlendirildiğinde **öğretimi çeşitlendirme, motivasyon, kültür, mültecilik ve iletişim/sosyal uyum** başlıklarının eğitim ortamlarında dikkate alınması önem arz etmektedir."

(7. ve 8. soruları metne göre cevaplayınız!)

7. **Buna göre, aşağıdaki hangi eylem bu başlıkların kapsamında değerlendirilemez?**

A) Kişisel ilgi, ihtiyaç ve beklentileri dikkate alma
B) Süreç odaklı değerlendirme
C) Ayrıştırıcı sınıf iklimi oluşturma
D) Psikososyal aidiyet oluşturma
E) Etkin ve tam katılımı sağlama

8. **Buna göre, aşağıdaki hangi eylem bu başlıkların kapsamında değerlendirilemez?**

A) Kültürlerarası iletişimi sağlama
B) Kültürel yapıları sürece dâhil etme
C) Aile katılımını sağlama
D) Olumsuz davranışların nedenlerini görmezden gelme
E) Değerli olduklarını hissettirme

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Hangi yaklaşım benimsenirse benimsensin genel olarak değerlendirildiğinde öğrenimi **çeşitlendirme, motivasyon, kültür, mültecilik ve iletişim/sosyal uyum** başlıklarının eğitim ortamlarında dikkate alınması önem arz etmektedir. Bu yeterliklerin yerine getirilmesi ve geliştirilmesi aşamalarında yapılacak bazı uygulamaların öğretmen ve öğrencilere olumlu katkıları olacaktır. Öğrenci katılımını sağlama ve kültürlerarası iletişim ve etkileşim başlıkları altında dikkate alınabilecek bazı uygulamalar vardır."

9. Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamalardan biri değildir?

A) Gerekli ve uygun ipucu ve yardımı sağlamak gerekir.
B) Cesaretlendirici sözel pekiştireçler kullanmak gerekir.
C) Her bir öğrenciyle iletişimde kapsayıcılığa uygun sözlü ve sözsüz iletişim yolları kullanmak gerekir.
D) Saygı, hoşgörü, etkin dinleme gibi kapsayıcı iletişim kanallarını kullanmak gerekir.
E) Öğrencilerin empati, sosyal eşitlik, saygı, adâlet gibi konular üzerinde düşünmelerini sağlayacak ortamlar sunmaktan kaçınmak gerekir.

"Türkçe Sözlük'te, 'bir şeyi yeterince bilmeden varılmış kanı, önceden verilmiş yargı' biçiminde felsefî ve sosyolojik açılardan tanımlanmıştır. Suriyeli bir göçmenin **'tehlikeli'** olabileceğini varsaymak böyle bir düşüncedir ve bu düşünce, bu kişilerden uzak durma davranışının temel sebebidir."

10. Metinde sözü edilen ve kapsayıcı eğitim anlayışını temelden dinamitleyen düşünce kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ön yargı
B) Doğrudan ayrımcılık
C) Dolaylı ayrımcılık
D) Pozitif ayrımcılık
E) Ön bilgi

"Kapsayıcılığın karşıt terimi olarak kullanacağımız **ayrımcılık ya da dışlama**, en basit hâliyle bir kişiye ya da bir gruba benzer durum ve koşullardaki diğer kişilerden **eşit olmayan farklı bir muamele yapılması** şeklinde tanımlanabilir. **Doğrudan ayrımcılık;** bir kişi veya bir grubun farklılıkları nedeniyle, açık bir biçimde eşit olmayan bir muamele görmesidir. **Dolaylı ayrımcılık** ise; fark edilmesi güç olan, genelde **îmâlar veya dolaylı ifadeler ile** ortaya çıkan ayrımcılık şeklidir. **Pozitif ayrımcılık,** toplumda ayrımcılığa uğrayan ve bu sebeple birtakım haklara **erişemeyen ya da kısıtlı erişen** grupların lehine geliştirilen **politika, strateji, yöntem ve uygulamaların** bütünüdür."

I	Doğrudan Ayrımcılık	A	Yok sayma/görmezden gelme
II	Dolaylı Ayrımcılık	B	Açıkça alay etmek
III	Pozitif Ayrımcılık	C	İşyerlerinin fiziksel engeli bulunan bireyler için kota oluşturması

11. Metindeki açıklamayı dikkate aldığımızda tablodaki kavramların ve örneklerin doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-A/II-B/III-C
B) I-B/II-A/III-C
C) I-C/II-B/III-A
D) I-C/II-A/III-B
E) I-B/II-C/III-A

"Ayrımcılık çeşitli nedenlerle ortaya çıkmakta ve ayrımcılığın **çeşitli türleri** bulunmaktadır."

12. Aşağıdakilerden hangisi ayrımcılığın türlerinden biri değildir?

A) Etnik köken ayrımcılığı
B) Dinî inanç ayrımcılığı
C) Mavi göz ayrımcılığı
D) Cinsiyet ayrımcılığı
E) Sosyo-ekonomik düzey ayrımcılığı

"Eğitim kurumlarında öğretmenler, okul yöneticileri, aileler ve öğrenciler, birçok durumda farkında olmadan **algıları, ön yargıları ve kalıp yargıları** çerçevesinde öğrencilere farklı davranabilmektedir."

13. Bu bağlamda "bir kişiyi diğerlerinden ayıran ve onun istenmeyen, hoş karşılanmayan bir niteliğe sahip olduğunu belirtmeye yarayan **'işâret'** olarak ifade edilen kavram" **aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ön yargı
B) Kalıp yargı
C) Ötekileştirme
D) Damgalama
E) Sosyal dışlanma

"Toplumun çoğunluğunun sahip olduğu **avantajlardan mahrûm olmak, bu kaynaklardan yeterince pay alamamak** olarak tanımlanmaktadır."

14. Metinde sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ön yargı
B) Kalıp yargı
C) Ötekileştirme
D) Damgalama
E) Sosyal dışlanma

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Farklı sosyal sınıf ya da **grupların** özelliklerine ilişkin **kaynaksız ve genellemeci inançlara** denir. Belli bir grubun 'her' durumda nasıl davranacaklarına ilişkin yargılayıcı kanaatlerimizin olması, o grup hakkında **köşeli yargılarımızın** olduğunun göstergesidir. Daha önce bahsettiğimiz **ön yargı** daha çok **'tanılama ve niteleme'**, bu kavram ise daha çok, **'sınıflama'** içerir."

15. Metinde sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Peşin hüküm
B) Kalıp yargı
C) Ötekileştirme
D) Damgalama
E) Sosyal dışlanma

"Temelinde bir azınlık grubunu **'diğer'** olarak görür; **biz'in farklı olanı ve zıddıdır**. Medya haberleriyle bunu sıradanlaştırdığında hak ihlalleri kolaylaşır ve dezavantajlı gruplar için sosyal hayat daha zorlu ve tehlikeli bir hâle gelir. Medyada sunulan bir haberde suça karışan birisinin etnik kimliği üzerine yapılan bir vurgu, suça karışmış kişinin ait olduğu toplumsal grupları açık bir hedef hâline getirebilir."

16. Metinde sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ön yargı
B) Kalıp yargı
C) Ötekileştirme
D) Damgalama
E) Sosyal dışlanma

"Anadolu'nun İslamlaşmasında büyük rolü olan **fütüvvet** ve **Ahilik kültürünün** de inşâ etmek istediği ahlâkın neredeyse bütünüyle **'cömertlik'** üzerine kurulduğu görülür. Üstelik bu cömertlik, kendinden olan ya da olmayan biçiminde bir **ayrımı kesinlikle reddeder**."

17. Buna göre aşağıdakilerden hangisi "fütüvvet ve cömertlik" kavramlarının sonucunda oluşur?

A) Misafirperverlik
B) Kalıp yargı
C) Ötekileştirme
D) Damgalama
E) Sosyal dışlanma

Güzel soru!

Fütüvvet, fetâ'dan gelir. Fetâ, genç demektir. Genç, sahip olduğu imkânlarla veren taraftadır. Fütüvvet; delikanlılık, gençlik; cömertlik, el açıklığı; mertlik, yiğitlik demektir.

"**MEB 2017 yılında**, toplumun öğretmenlerden beklentileri ile ulusal ve uluslararası gelişmelerin gerektirdiği ihtiyaçları gözeterek yetkin bir öğretmenin tüm özellikleri ile tanımlanmasını hedeflemiş ve **Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri** (ÖMGY) içerisinde **üç yeterlik alanı** tanımlanmıştır. Bu üç yeterlik alanında 11 yeterlik ve 65 gösterge belirlenerek yetkin bir öğretmenin sahip olması gereken nitelikler bütüncül bir biçimde ele alınmıştır."

18. Metinde bahsi geçe "üç yeterlik alanı" aşağıdakilerden hangisidir?

A) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Karakter ve anlayışlar
B) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Duygu ve düşünceler
C) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Söylem ve eylemler
D) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Fikir ve hareketler
E) Meslekî bilgi/Meslekî beceri/Tutum ve değerler

"Öğretmenlerin **değişen toplum ve eğitim şartlarına** uyum sağlayabilmesi ancak sürekli mesleki gelişimlerini gerçekleştirmeleriyle mümkün olabilir. Bu bağlamda alanyazında öğretmenlerin yansıtıcı düşünme merkezli bir anlayış geliştirmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır."

19. Buna göre, öğretmenlerin verdikleri kararların farkına varmalarını ve sistematize etmelerini sağlamaya yönelik kullanılabilecek en etkili araç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevgili Günlük
B) Benim Eşsiz Sınıfım
C) Sevgili Meslektaşım
D) Öğretmen Öz Değerlendirme Rubriği
E) Portfolyo

"**Görsel araçlar** etkili bir öz düzenleme aracı olarak kullanılabilir. **Posterler, grafikler, diyagram şemaları** ve **fotoğraflar** çoğu zaman yazıdan daha kalıcı olmaktadır. Sınıfın fizikî düzenini, etkinlikler sırasında çocuklarla etkileşim anlarını ya da çocukların birbirleri ile etkileşime girdikleri anları gerekli durumlarda **fotoğraflamak,** arada kat edilen yolu görmenizde görsel bir ipucu sağlamak amacıyla bu yöntem kullanılabilir."

20. Metinde sözü edilen ve öğretmenin meslekî gelişimini gösteren araç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevgili Günlük
B) Benim Eşsiz Sınıfım
C) Sevgili Meslektaşım
D) Öğretmen Öz Değerlendirme Rubriği
E) Portfolyo

Eyüp YILDIRIM

"Gereksinim duyulduğunda sınıfa **davet ettiğimiz meslektaşımızın** önceden geliştirilmiş kayıt formuna notlar alarak **bizi izlemesi**, bu notları **bizimle paylaşması** ve bize **yapıcı bir dönüt sağlaması** amacıyla gerçekleştirilebilir. Bir kişinin kendisini dışarıdan birisinin gözüyle değerlendirmesi her zaman kolayca gerçekleştirilebilecek bir uygulama olmayabilir. Bunu gerçekleştirmenin en etkili olan ve sıkça uygulanan bir yolu **meslektaşlardan alınan destektir**. Meslektaşlardan **alınan dönüt** sizin kendinize dair gözden kaçırdığınız ayrıntıların farkına varmanıza yardım edecektir."

21. Metinde sözü edilen ve öğretmenin meslekî gelişimini gösteren araç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevgili Günlük
B) Benim Eşsiz Sınıfım
C) Sevgili Meslektaşım
D) Öğretmen Öz Değerlendirme Rubriği
E) Portfolyo

"Ülkemizde kapsayıcı anlayışın eğitim alanında uygulamalara aktarılmasının, **kapsayıcı dil kullanımı** ve **tutumlardan** başlayarak okul ve sınıf içi öğretimsel süreçlere yansıması çok önemlidir. Bu kapsamda toplumun tüm eğitim paydaşlarına önemli sorumluluklar düşmektedir. Özetle, kapsayıcı eğitimden beklenen yararların sağlanması ancak kalitesinin geliştirilmesi ile mümkündür. **Kalitenin gelişmesinde en kritik faktör** ……dir. Kapsayıcı uygulamaların geliştirilmesi iş birliği ve ekip çalışması ile birlikte sistematik destek süreçlerini içerir."

22. Buna göre, metindeki boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi getirilmelidir?

A) …yöneticiler
B) …öğretmenler
C) …veliler
D) …öğrenciler
E) …yönetmenler

"Sevgili Dost!

Kürersen kahkahayı, hüznü görebilirsin!

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2C 3D 4B 5A 6B 7C 8D 9E 10A 11B 12C 13D 14E 15B 16C 17A 18E 19D 20B 21C 22B

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Yerküreyi saran, onun **yaşanabilir bir gezegen** olmasını sağlayan ve çeşitli gazlardan oluşan **gaz örtüsü**dür."

1. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hava
B) İklim
C) Atmosfer
D) Meteoroloji
E) İklim değişikliği

"Atmosfer (hava küre), yerküreyi saran ve onun yaşanabilir bir gezegen olmasını sağlayan, çeşitli gazlardan oluşan gaz örtüsü olarak tanımlanır. Atmosferdeki bulut, yağış ve fırtına oluşumları vb. gibi hava olaylarının büyük bölümü ile atmosferi oluşturan **azot** (N), **oksijen** (O2), **argon** (Ar) gibi **temel gazlar** ile; **su buharı** (H2O), **karbondioksit** (CO2) ve **metan** (CH4) gibi başlıca **sera gazlarının** büyük bölümü ortalama kalınlığı yaklaşık **11** kilometre (km) olan atmosferin en alt katmanı olan troposferde ve **yaklaşık 30** km yükseltiye kadar uzanan alt orta stratosferde bulunur. Atmosferi oluşturan gazların yaklaşık % 90'ı atmosferin yeryüzünden yaklaşık 16 km'ye ve % 99'u ise yeryüzünden orta stratosfere kadar olan bölümünde yer alır"

2. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Atmosfer, yaşama kaynaklık eden bir gaz örtüsünden oluşur.
B) Azot, oksijen, argon; atmosferi oluşturan temel gazlardır.
C) Su buharı, karbondioksit ve metan başlıca sera gazlarıdır.
D) Atmosferi oluşturan temel gazlar ile sera gazları troposfer ile stratosferde bulunur.
E) Temel gazlar ile sera gazlarının büyük çoğunluğu troposferde bulunur.

3. Atmosfere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Atmosfer, yeryüzünden ısı enerjisi ve nem kazanır ve kazandığı bu enerji ve nemi çeşitli alan ve zaman ölçeklerinde atmosfer dolaşımı ve okyanus akıntıları yoluyla yeniden dağıtır.
B) Atmosferin kazandığı ısı enerjisinin bir bölümü ve nemin çoğunluğu yeryüzüne döner.
C) Atmosfer; **karbon, hidrojen, oksijen ve azot** gibi yaşamın sürmesi için gerekli olan yaşamsal elementleri de sağlar.
D) Atmosferdeki su; toprağın üst katmanlarında ve yeraltı su depolarında ve haznelerinde bulunur.
E) Atmosfer, yalnız soluduğumuz havayı sağlamaz, aynı zamanda insanı ve öteki canlıları Güneş'in şiddetli kısa dalga boylu ışınımından ve bazı zararlı ışınım türlerinden de korur.

"Herhangi bir yerde ve zamandaki **atmosfer koşullarının** herhangi bir andaki **kısa süreli durumu** olarak tanımlanır."

4. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hava
B) İklim
C) Atmosfer
D) Meteoroloji
E) İklim değişikliği

5. Hava ve hava olaylarına ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Hava, atmosferin bir anlık durumunu ifade eder.
B) Hava, yeryüzünün herhangi bir yerindeki sıcaklık, yağış, nem, güneşlenme, sis, bulut, rüzgâr ve hava basıncı gibi çok sayıdaki değişkenle açıklanır.
C) Hava, insanoğlunun ve öteki tüm canlı türlerinin yaşamını dolaylı yoldan etkiler.
D) İnsan etkinlikleri, havadaki ani ve şiddetli değişikliklerle kesintiye uğrayabilir.
E) Türkiye, subtropikal kuşak karalarının batı bölümünde gözlenen ve Akdeniz iklimi olarak adlandırılan bir makroklima bölgesinde yer alır.

"Genel olarak, yeryüzünün herhangi bir yerinde **uzun yıllar boyunca** gözlenen tüm hava koşullarının **ortalama özelliklerinin yanı sıra**, bu olayların **yaşanma sıklıklarının zamansal dağılımlarının**, gözlenen **uç değerlerin,** şiddetli olayların ve **tüm değişkenlik çeşitlerinin bireşimi**dir."

6. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hava
B) İklim
C) Atmosfer
D) Meteoroloji
E) İklim değişikliği

"Çok genel bir yaklaşımla **-nedeni ne olursa olsun-** iklim koşullarındaki **geniş ölçekli/küresel** ve **bölgesel ya da yerel önemli etkileri bulunan**, **uzun süreli ve yavaş gelişen değişiklikler** olarak tanımlanır."

7. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hava
B) İklim
C) Atmosfer
D) Meteoroloji
E) İklim değişikliği

"Tüm zaman ve alan ölçeklerinde **iklimin ortalama durumundaki ve standart sapmalar ile uç olayların oluşumu** gibi öteki istatistiklerindeki değişimlerdir."

8. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hava
B) İklim
C) Atmosfer
D) İklimsel değişkenlik
E) İklim değişikliği

9. İklim, iklim değişikliği ve iklimsel değişikliğe ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) İklim, gözlenen uç ya da aşırı değerleri ve tüm istatistiksel değişkenlik biçimlerini de içerir.
B) İklim değişikliği, iklimin ortalama durumunda ya da onun değişkenliğinde onlarca ya da daha uzun yıllar boyunca süren anlamlı istatistiksel değişimlerdir.
C) Kışların sert geçtiği bir yerde, soğuk bir kış mevsimini, ılık bir kış mevsimi izleyebildiği görülmemiştir.
D) İklim değişikliği, doğal iç süreçler ve dış zorlama etmenleri ile insan kaynaklı değişiklikler nedeniyle oluşabilir.
E) İklimsel değişkenlik, iklim sistemi içindeki doğal iç süreçlere ya da doğal kaynaklı dış zorlama etmenlerindeki değişimlere bağlı olarak oluşabilir.

"Türkiye'deki egemen iklim tipi ise, birçok farklı bölgesel alt iklim ve yağış rejimi tipleri bulunmasına karşın, kışı ılıman/soğuk ve yağışlı, yazı kurak ve sıcak/çok sıcak subtropikal ..... iklimidir."

10. Metindeki boşluğa getirilmesi gereken kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karadeniz
B) Akdeniz
C) Marmara
D) Karasal
E) Doğu Akdeniz

"Yeryüzünün herhangi bir yerinde egemen olan fizikî coğrafya denetçilerinin ve **uzun süreli atmosfer dolaşımı düzeneklerinin** oluşturduğu **sürekli yağış ve nem açığı koşulları** ya da **hidroklimatolojik kuraklık**tır."

11. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aridite
B) İklim
C) Kuraklık
D) İklimsel değişkenlik
E) İklim değişikliği

"Yeryüzündeki çeşitli sistemlerce kullanılan **doğal su varlığının**, **belirli bir zaman süresince** ve **bölgesel ölçekte uzun süreli ortalamanın** ya da **normalin altında** gerçekleşmesi sonucunda, temel olarak şiddet, süre ve coğrafi yayılış bileşenleri ile nitelendirilebilen üç boyutlu bir doğa olayı biçiminde etkili olan **su açığı ve yetersizliği**dir."

12. Yukarıda tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aridite
B) İklim
C) İklimsel değişkenlik
D) İklim değişikliği
E) Kuraklık

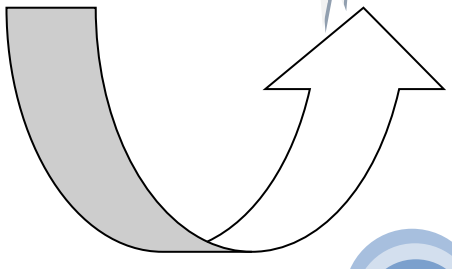
13. Köppen iklim sınıflandırma sistemine göre Türkiye'nin iklimine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) İç Anadolu Bölgesi'nin orta bölümü ve Doğu Anadolu'nun en doğusunda Van-Iğdır bölümü orta enlem yarı kurak step ikliminde yer alır.
B) Marmara kıyı bölümü dışında Karadeniz kıyı kuşağı nemli orta enlem (ılıman) iklimlerin kurak mevsimi olan, yazı çok sıcak, nemli olmayan karasal iklim sınıfında yer alır.
C) Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri ile İç Anadolu'nun batı ve güney bölümleri yazı kurak sıcak ve çok sıcak subtropikal Akdeniz iklim sınıfına girer.
D) İç ve Doğu Anadolu bölgelerinin genel olarak orta-kuzey bölümlerinde uzanan geniş bir kuşak yazı kurak nemli karasal iklim sınıfına girer.
E) Kuzeydoğu Anadolu'nun (Erzurum-Kars Bölümü) ve İç Anadolu'nun kuzeyindeki görece dar bir alan ise kurak mevsimi olmayan nemli karasal iklim sınıfında yer alır.

"Türkiye'de **gerçek çöllerin yer aldığı çok kurak ve çöl benzeri koşulların yaşandığı gerçek kurak (arid) araziler** ....."

14. Metin aşağıdaki kelimelerin hangisiyle bitirilmelidir?

A) ...vardır.
B) ...azdır.
C) ...çoktur.
D) ...yoktur.
E) ...oluşmuştur.

Eyüp YILDIRIM

"Türkiye'de, aridite koşullarına göre, farklı şiddetlerde **çölleşmeye açık** ya da çölleşmeden **etkilenebilirliği olan** yarı kurak, kurakça-yarı nemli ve nemlice-yarı nemli bölge ve **yöreler vardır.** Aridite İndisi'ne göre Türkiye'de çölleşmeye eğilimli yarı kurak ve kurakça yarı nemli araziler, ülke topraklarının yaklaşık **% 30'unu** kaplar."

15. Nemlice-yarınemli kuraklık sınıfı ile birlikte bu oran yüzde kaça ulaşır?

A) %40
B) %45
C) %50
D) %55
E) %60

"Türkiye'de toplam kullanılabilir su tutarı, 112 milyar m3 (112 km3) olarak hesaplanmıştır. Türkiye nüfusunun 2019 yılına göre toplam yaklaşık 83 milyon ve toplam kullanılabilir su tutarının 112 milyar m3 olduğu dikkate alındığında, Türkiye'de kişi başına yıllık ortalama yaklaşık 1350 m3 kadar su düştüğü bulunur. Nüfusun hâlâ artmakta olduğu Türkiye'de, bu tutar dünya ortalamasının yaklaşık % 18'ine karşılık gelir. Başka bir deyişle, Türkiye su zengini bir ülke değildir, öyleymiş gibi yaşayan bir ülkedir."

16. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Türkiye'de toplam kullanılabilir su tutarı, 112 milyar m3'tür.
B) Türkiye su zengini bir ülke değildir, sadece öyleymiş gibi yaşayan bir ülkedir.
C) Türkiye'de kişi başına yıllık ortalama yaklaşık 1350 m3 kadar su düşmektedir.
D) 2019 yılındaki verilere göre Türkiye'de yaklaşık 1 milyona yakın insan 1350 m3' ten az su tüketmiştir.
E) Türkiye'de yıllık ortalama kişi başına düşen su miktarı, dünya ortalamasının yaklaşık % 18'ine karşılık gelir.

"**Canlı yaşamı**nın başlangıcından bugüne kadar iklim, türlerin evrimi ve çeşitliliği üzerinde **en önemli etken**lerden birisi olmuştur. Oldukça yavaş ve zamana yayılmış bir hâlde gerçekleşen **küçük değişimler,** geçtiğimiz yüzyıla kadar çevre dengesi ile uyumlu bir seyir izlemiştir."

17. İklimde meydana gelen değişikliklerin temel sebepleri arasında hangisi, farklı bir kaynağa işâret etmektedir?

A) Milankovitch döngüleri
B) Güneş'ten gelen enerji miktarındaki değişimler
C) Sera gazlarının artışları
D) Okyanusal ve atmosferik süreçler
E) Volkanik püskürmeler ve atmosferdeki birikimleri

"…… …… ile birlikte **sera gazı birikimlerindeki hızlı artış** ve buna bağlı olarak geliştiği düşünülen **küresel ısınma** ve yaşanmakta olan **olumsuz sonuçları**, iklim araştırmalarını çok daha önemli bir konuma taşımıştır. Devletlere, iklim değişikliği konusunda bilimsel raporlar hazırlamak için **1988 yılında** Birleşmiş Milletler himayesinde **Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO)** ve **Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)** ortaklığında **Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC)** kurulmuştur."

18. Metindeki boşluğa aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) Sanayi Devrimi
B) Fransız İhtilali
C) Bolşevik Devrimi
D) Dijital Devrim
E) Rönesans Hareketi

19. Küresel ölçekte iklim değişikliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Sanayi Devrimi'nden bu yana gezegenimizin yüzey sıcaklığının ortalama yaklaşık 1.2°C derece kadar arttığı belirlenmiştir.
B) IPCC raporları ve çeşitli araştırmalar, gezegenimizin yüzey sıcaklığının yüzyıl sonuna kadar en fazla 2°C derece artmasını kabul edilebilir görmektedir.
C) Önlem alınırsa da gezegenimizin iklim düzeninin kalıcı olarak değişime uğrayacağı "bilimsel olarak" kanıtlanmıştır.
D) "Kırmızı alarm" olarak değerlendirilen IPCC "İklim Değişikliği 2021: Fiziksel Bilim Temeli Raporu"na göre insanlık, uluslararası kabul gören 1.5°C'lik geri dönülmez eşik noktasına tehlikeli bir yakınlıktadır.
E) IPCC "İklim Değişikliği 2021: Fiziksel Bilim Temeli Raporu", ısınmanın engellenmesinde mevcut çabaların yetersiz kaldığının altını çizmektedir.

I	1.2 °C	A	Uluslararası kabul gören geri dönülmez eşik
II	1.5 °C	B	Yüzyıl sonuna kadar kabul edilebilir en fazla artış
III	2.0 °C	C	Sanayi Devrimi'nden bu yana artan oran
IV	3.0 °C	D	Mevcut düzende devam edildiğinde ulaşılacak aşırı seviye

20. Tablodaki gezegenimizin yüzey sıcaklığına ilişkin değerlerin açıklamaları hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) I-B/II-A/III-C/IV-D
B) I-C/II-A/III-B/IV-D
C) I-A/II-B/III-C/IV-D
D) I-A/II-C/III-B/IV-D
E) I-C/II-B/III-A/IV-D

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

21. Küresel iklim değişikliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

A) Sanayi Devrimi'ni takip eden süreçte nüfus artışı, şehirleşme ve endüstriyel gelişmeler doğa ve çevre üzerinde olumsuz gelişmelere sebep olmuştur.

B) Dünyanın geri kalanından iki ila üç kat daha hızlı ısınan ve iklim değişikliğine karşı en savunmasız bölgeler olarak kabul edilen kutuplar hızla erimektedir.

C) Alpler, Himalayalar, And ve Rocky Dağları, Afrika ve Alaska gibi farklı yerlerdeki dağ buzullarında daha önce görülmemiş erimeler görülmektedir.

D) İklim değişikliğinin ekolojik dengeyi bozmasının sosyal ve ekonomik hayat üzerinde büyük etkileri bulunmaktadır.

E) Endüstriyel ürünlerde, tarımsal faaliyetlerde ve günlük yaşamda kullanılan kimyasallar çevre sağlığını, ekosistemi ve biyoçeşitliliği olumlu yönde etkilemektedir.

"Sevgili Dost!

"Bizi mutlu kılan şey şartlardan çok rûhumuzdur." İstemekle değil, istememekle hür olan rûhumuz…

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

"Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) 2021 yılı raporunda, sera gazı salımlarının, deniz seviyelerinin, okyanus suyu sıcaklığının ve atmosferdeki birikimi artan CO_2 nedeniyle okyanus asitlenmesinin rekor yüksek seviyeye ulaştığını tespit etmiştir. Deniz seviyesinin yükseliş oranı **son 20 yılda iki katına** çıkmıştır. Sanayi Devrimi'nden beri okyanus suyu **asitlenme miktarı** %30 oranında artmıştır. Okyanuslar **doğal karbon yutağıdır** ve atmosferdeki karbondioksit gazının bir kısmını emer. Atmosferdeki karbondioksitin aşırı düzeye çıkması sonucunda, okyanusların tuttuğu **karbon miktarı da** yükselmekte; okyanusların karbon emme kapasitesi azalmakta; birçok deniz canlısının yaşam döngüsü de olumsuz etkilenmektedir. Okyanuslardaki mercan resiflerinin %95'i ölmektedir. İklim değişikliği ile gerçekleşen hava sıcaklığındaki genel artış nedeniyle biyoçeşitlilik büyük zarar görmektedir. Dünya genelinde; sel, kasırga, kuraklık ve orman yangını gibi hava olaylarına bağlı afetlerin sayısında ve şiddetinde rekor artışlar olmaktadır."

22. Metne göre "birçok deniz canlısının yaşam döngüsünü olumsuz etkileyen" **temel sebep nedir?**

A) Mercan resifleri başta olmak üzere biyoçeşitliliğin büyük zarar görmesi

B) Âfetlerin sayısında ve şiddetinde rekor artışların olması

C) Atmosferdeki karbondioksitin aşırı düzeye çıkması

D) Okyanus asitlenmesinin rekor seviyeye ulaşması

E) Okyanusların doğal karbon yutağı olması

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: 19 ve 20. sorularla ilgili bir soru kuvvetle muhtemel gelecektir.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1C 2E 3D 4A 5C 6B 7E 8D 9C 10B 11A 12E 13B 14D 15E 16D 17C 18A 19C 20B 21E 22C

Atmosfer	I	Yaşam Küre
Hidrosfer	II	Su Küre
Krayosfer	III	Buz Küre
Litosfer	IV	Taş Küre
Biyosfer	V	Hava Küre

"Küresel iklim; en genel anlamıyla **atmosfer, hidrosfer, krayosfer, litosfer ve biyosfer** olarak adlandırılan başlıca **beş bileşeni** bulunan ve bu bileşenler arasındaki karşılıklı etkileşimleri de içeren çok karmaşık bir sistemdir ve **Fiziksel İklim Sistemi** ya da daha kısa bir deyişle **İklim Sistemi** olarak adlandırılır."

1. Buna göre, tablodaki hangi iki iklim bileşeninin açıklaması yer değiştirmelidir.

A) I-II
B) I-III
C) I-IV
D) I-V
E) II-V

"Tüm atmosfer hareketlerinin **enerji kaynağı** ……'tir."

2. Metinden boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Güneş
B) Ay
C) Dünya
D) Venüs
E) Merkür

I	Rotasyon	A	Dünya'nın dönüş hareketi esnasında başını sallayan bir topaç gibi yalpalaması
II	Revolusyon	B	Yerkürenin Güneş'in çevresindeki dönüş hareketi
III	Presesyon	C	Yerkürenin kendi ekseni etrafındaki dönüşü

"**Yerkürenin;** rotasyon, revolusyon ve presesyon olarak adlandırılan başlıca üç hareketi vardır."

3. Buna göre tablodaki kavramlar ile açıklamalarının doğru karşılaştırması hangi seçenekte verilmiştir?

A) I-A/II-B/III-C
B) I-C/II-B/III-A
C) I-C/II-A/III-B
D) I-A/II-C/III-B
E) I-B/II-C/III-A

"GKDB Güneş ışınımının yaklaşık **% 31'i** (yerkürenin ortalama albedosu) yeryüzünden ve atmosferden **yansıyarak ve saçılarak;** % 57'si atmosferden **geri ışıyarak** ve yaklaşık % 12'si yerden **geri ışıyarak** atmosfer penceresi yoluyla uzaya kaçar. Sonuçta, gelen Güneş enerjisi, gezegensel olarak **yansıma, saçılma ve ışınım** yoluyla uzaya geri dönmüş olur. GKDB Güneş enerjisi ile GUDB kızılötesi ışınım arasındaki dengeyi değiştirebilecek birçok etmen vardır."

4. Buna göre, günümüzde bu dengeyi bozup iklimi değiştirme gücüne sahip olan etmenlerden hangisi insan etkinlikleri dışında kalır?

A) Fosil yakıt kullanımı
B) Arazi kullanımı değişiklikleri
C) Ormansızlaşma
D) Sanayi süreçleri
E) Volkanik püskürtmeler

"Litosferi oluşturan geniş ve katı levha parçaları, astenosferdeki konveksiyon hücrelerinin oluşturduğu iç dolaşıma bağlı olarak hareket etmektedir. Bu büyük ölçekli düzenek, **levha tektoniği (plaka tektoniği)** olarak adlandırılır. Genel olarak okyanus tabanlarından ve kıtalardan, yani okyanusal ve kıtasal kabuktan oluşan okyanusal ve kıtasal levhalar, yılda birkaç mm ya da cm hızla sürüklenir, daha küçük parçalara ayrılır, birbirinden uzaklaşır ya da birbirine çarpar."

5. Bu hareket aşağıdakilerden hangisine yol açmaz?

A) Doğal deniz yollarını açar ve kapatır.
B) Okyanus havzalarını oluşturur ve genişletir.
C) Fosil yakıtların havayı daha çok kirletmesine yol açar.
D) Sıradağları ve volkanları oluşturur.
E) Rüzgârları ve okyanus akıntılarını değiştirir.

"**Levha tektoniği**, doğal Dünya'daki **üç ana iklim zorlama etmeninden bir**idir. **Levha tektoniği;** atmosfer, kara yüzeyi ve bitki örtüsü gibi iklime doğrudan etkisi olan bazı etmenlerin tersine, milyonlarca yıl boyunca çok yavaş çalışır. **Diğer ikisi,** yerküre ile güneş arasındaki astronomik ilişkiler, özellikle Dünya'nın yörüngesinin şeklindeki ve kendi dönüş ekseninin eğimindeki vb. değişiklikler şeklinde tanımlanan **orbital zorlama** -**Milankoviç döngüleri** olarak da adlandırılan, Dünya ekseninin eğimindeki ve Dünya'nın Güneş çevresindeki yörüngesinin şeklindeki yavaş değişikliklerin yerküre iklimi üzerindeki etkisi, **yani orbital zorlama**sı- ve **Güneş enerjisinin şiddetindeki değişiklikler**dir."

6. Metne göre doğal üç ana iklim zorlama etmeni aşağıdakilerden hangileridir?

A) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Kuvvetlenen ya da değişen sera etkisi
B) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Dünya'nın yörüngesinin şeklindeki değişiklikler
C) Levha tektoniği/Orbital zorlama/Güneş enerjisinin şiddetindeki değişiklikler
D) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Dünya'nın kendi dönüş ekseninin eğimindeki değişiklikler
E) Levha tektoniği/Orbital zorlama/ Milankoviç döngüleri

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Normal koşullarda yer/atmosfer sistemine giren GKDB Güneş enerjisi ile geri salınan GUDB yer ışınımı ortalama koşullarda **dengededir**. Güneş ışınımı ile yer ışınımı arasındaki bu dengeyi ya da enerjinin atmosferdeki ve atmosfer ile kara ve okyanus arasındaki dağılışını değiştiren herhangi bir etmen, iklimi de etkileyebilir. Yer/atmosfer sisteminin enerji dengesindeki herhangi bir değişiklik ise **ışınımsal zorlama** olarak adlandırılır."

7. Atmosferdeki ışınımsal etkisi/küresel ısınma potansiyelleri yüksek olan temel etkenlerden hangisi, farklı bir kaynağa işâret etmektedir?

A) Sera gazları
B) Volkanik püskürmeler
C) Arazi kullanımı değişikliği
D) Ormansızlaşma
E) Fosil yakıt kullanımı

"Fizik yasalarına göre sera etkisi olmasaydı yerkürenin salım sıcaklığı **-18 °C** olurdu. Gerçekte yeryüzünün ortalama sıcaklığı yaklaşık 15 °C'dir Bu açıklamalar çerçevesinde, **sera etkisi**, atmosferdeki gazların gelen Güneş ışınımına karşı **geçirgen**, buna karşılık geri salınan uzun dalga boylu yer ışınımına karşı çok daha **az geçirgen** olması nedeniyle, yerkürenin beklenenden **daha fazla ısınmasını** sağlayan ve **ısı dengesini düzenleyen** doğal süreç olarak tanımlanabilir."

8. Metinden aşağıdaki hangi yargıya ulaşılamaz?

A) Sera etkisi normal şartlar altında doğal bir süreçtir.
B) Sera etkisi olmasaydı yeryüzünün salım sıcaklığı -18 °C olurdu.
C) Gerçekte yeryüzünün ortalama sıcaklığı yaklaşık 15 °C'dir
D) Yerkürenin beklenenden daha fazla ısınmasını sağlayan, atmosferdeki gazların uzun dalga boylu yer ışınımına karşı çok daha az geçirgen olmasıdır.
E) Atmosferdeki gazlar, gelen Güneş ışınımına karşı çok daha az geçirgendir.

"Küresel ısınma, **Sanayi Devrimi'**nden beri, özellikle **fosil yakıtların yakılması, ormansızlaşma, tarımsal etkinlikler ve sanayi süreçleri** gibi çeşitli insan etkinlikleri sonucunda atmosfere salınan sera gazlarının atmosferdeki birikimlerindeki hızlı artışa bağlı olarak, şehirleşmenin de **katkısıyla** doğal sera etkisinin kuvvetlenmesi sonucunda, yeryüzünde ve atmosferin alt katmanlarında saptanan **sıcaklık artışı** şeklinde tanımlanabilir."

Soruyu yukarıya aldım. Lütfen sağ üst köşeye bakınız! Gördüğünüz üzere yer yok!

Bu durumda buna katkı denir mi bay akademisyen? Katkı ve sağlamak olumlu durumlarda kullanılırken bay akademisyenimiz –çok sevdiği için herhalde- ilerleyen sayfalarda da hep olumlu durumlarda kullanmış.
Not: Bay akademisyenin CİDDİ Türkçe eğitimine ihtiyacı var!

9. Metinde küresel ısınmanın temel sebebi olarak ne gösterilmektedir?

A) İnsan etkinlikleri
B) Dünyanın doğal döngüsü
C) Atmosferik olaylar
D) İnsanın fizyolojisi
E) İneklerdeki metan gazı

"Kuşkusuz, BMİDÇS Paris Antlaşması'nın küresel ısınma hedeflerini tutturmak ve giderek hızlanıp şiddetlenen insan kaynaklı iklim değişikliğini azaltmak için **ormanları koruyup geliştirerek** yutak kapasitesini artırma yoluyla **insan kaynaklı karbonu arazide tutmak** (negatif salımlar) çok önemli bir iklim değişikliği savaşımı eylem ve politikasıdır."

10. Buna göre, aşağıdaki eylemlerden hangisi bu eylem ve politikaların bir uzantısı olarak görülemez?

A) Fosil yakıt kullanımını azaltma
B) Fosil yakıtlı enerji sistemlerinden vazgeçmek
C) Güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerjilerin payını azaltmak
D) Enerji tasarrufu, iklim ve çevre dostu sürdürülebilir tarım
E) Döngüsel ekonomi

"İnsan kaynaklı iklim değişikliğinin, Dünya'nın her yerindeki birçok hava ve iklim ekstremlerini/aşırılıklarını şimdiden etkilediğini görüyoruz. Öyle ki **denizlerdeki ısı dalgalarının sıklığı 1980'lerden bu yana** yaklaşık **iki katına** çıkmıştır"

11. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi iklim değişikliğinin göstergelerinden değildir?

A) Sıcak hava dalgaları
B) İneklerin aşırı metan gazı çıkarması
C) Daha kuvvetli ve şiddetli yağışlar
D) Kuraklıklar
E) Kasırgalar/tropikal siklonlar

"**İklim değişikliği diplomasisi**; bilim, teknoloji, coğrafî temsil, politik süreçler, yasalar, etik, denkserlik (hakkaniyet) ve felsefe gibi zengin bir çeşitlilik barındıran çok disiplinli ve disiplinler arası bir düzlemden gelen ve/ya da bir bilim-politika ara yüzünden beslenen girdilere dayalı uzun soluklu ve çok taraflı bir politika alanı ve yaklaşımıdır."

12. Tanıma göre, iklim değişikliği diplomasisi aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilişkili değildir?

A) Bilim
B) Felsefe
C) Hukuk
D) Siyaset
E) Tarih

Eyüp YILDIRIM

13. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin en önemli girişimi aşağıdakilerden hangisi olmuştur?

A) İneklerin çıkaracağı metan gazını belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
B) Sera gazı salımlarını belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
C) İnsanların et tüketimini belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
D) Fosil yakıt tüketimini belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda azaltma
E) Ormanların tükenişini belirli bir yıl düzeyinde tutma ya da belirlenen bir yıla kadar istenen oranda artırma

"BMİDÇS'nin hazırlıkları **BM Hükümetlerarası Görüşme Komitesi** (INC) tarafından sürdürüldü. **Haziran 1992'de Brezilya'nın Rio** kentinde gerçekleştirilen **BM Çevre ve Kalkınma Konferansı**'nda (UNCED) imzaya açılan sözleşmeyi, çok kısa bir sürede Haziran **1993'e** kadar **166** ülke ve Avrupa Topluluğu (AT) imzaladı ve özleşme 21 Mart ..... tarihinde yürürlüğe girdi."

14. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

A) 1994
B) 1995
C) 1996
D) 1997
E) 1998

"Türkiye, yaklaşık **10 yıl süren** zor ve yoğun diplomatik uğraşılardan sonra, BMİDÇS'ye **Ek-II'den çıkarak** ve onu Ek-I ülkelerinden farklı kılan özel koşulları kabul edildikten sonra bir **Ek-I ülkesi olarak** taraf olmuştur. 1996 yılında TBMM'ye sunulmuş olan 'BMİDÇS'ye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı', 2003 yılında TBMM Genel Kurulu'nda da uygun bulunarak 21 Ekim 2003 tarih ve 25266 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. Sözleşme kuralları gereğince, Türkiye BMİDÇS'ye, 24 Mayıs .....'te 188. (AB dikkate alındığında 189.) taraf ülke olarak kabul edildi."

15. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

A) 2003
B) 2004
C) 2005
D) 2006
E) 2007

BMİDÇS'nin nihai amacı, "Atmosferdeki sera gazı birikimlerini, ... iklim sistemi üstündeki tehlikeli **etkilerini** önleyecek bir düzeyde durdurmayı başarmaktır".

16. Metindeki boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi getirilmelidir.

A) ...ineklerin
B) ...yağışların
C) ...insanın
D) ...teknolojinin
E) ...tarımın

"BMİDÇS'nin kalbini oluşturan sera gazı salımlarıyla ilgili yükümlülükler ise **'gelişmiş ülkelerin antropojen sera gazı salımlarını 2000 yılına kadar** ..... **yılı düzeyinde tutmaları'** şeklinde yer almıştır."

17. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

A) 1950
B) 1960
C) 1970
D) 1980
E) 1990

Emisyon nedir?
Fransızca émission veya İngilizce emission "çıkarma, salma, serbest bırakma" sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Latince emittere "dışarı salmak" fiilinden türetilmiştir.

"Küresel düzeydeki **insan kaynaklı sera gazı salımlarını** 2000 sonrasında azaltmaya yönelik yasal yükümlülükleri BMİDÇS Kyoto Protokolü düzenlemektedir. KP'ye göre Ek-I tarafları (OECD, AB ve eski sosyalist Doğu Avrupa ülkeleri), KP Ek-A'da listelenen sera gazlarını 2008-2012 döneminde 1990 düzeylerinin en az % 5 altına indirmekle yükümlüdür. Bazı taraflar, bu ilk yükümlülük döneminde sera gazı salımlarını artırma ayrıcalığı alırken (Avustralya % 8 arttırabilecek), Yeni Zelanda, Rusya Federasyonu ve Ukrayna'nın sera gazı salımlarında 1990 düzeylerine göre herhangi bir değişiklik olmayacaktır. AB, hem birlik olarak hem de üye ülkeler açısından % 8'lik bir azaltma yükümlülüğü almıştır. ABD'nin salım azaltma yükümlülüğü % 7 idi."

18. Metinden aşağıdaki hangi yargı elde edilemez?

A) Kyoto Protokolü 2000'den sonra devreye girmiştir.
B) Bazı ülkelere özel ayrıcalıklar tanınmıştır.
C) Avustralya, kayırılan ülkelerden biri olmuştur.
D) AB'nin, önceki yıllara göre yükümlülüğü artmıştır.
E) Bazı ülkelerin durumunda bir değişiklik olmamıştır.

Eyüp YILDIRIM

"KP'nin ve Kyoto düzeneklerinin uygulanmasına ilişkin **yasal kuralların çerçevesi,** Temmuz 2001'de kabul edilen ……. **Anlaşması** ile çizildi."

19. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bonn
B) Berlin
C) Paris
D) İstanbul
E) Londra

"Türkiye'nin 'BMİDÇS KP'ye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Kanun No. 5836)' TBMM tarafından 5 Şubat ……'da kabul edildi."

20. Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?

A) 2008
B) 2009
C) 2010
D) 2011
E) 2012

Not 1: **Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.**

"Sevgili Dost!

"Kulaklar işgal altında. Bu yüzden kelimeler yere dökülüyor."

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

EYÜP YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1D 2A 3B 4E 5C 6C 7B 8E 9A 10C 11B 12E 13B 14A 15B 16C 17E 18D 19A 20B

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

15 Eyl.

"BMİDÇS Paris Antlaşması, 30 Kasım-13 Aralık tarihlerinde Paris'te gerçekleştirilen BMİDÇS 21. Taraflar Konferansı'nda, ülkelerin çok büyük bir bölümünce imzalanarak kabul edildi. 12 Aralık **2015'te 196** taraf ülkece kabul edilen BMİDÇS **Paris Antlaşması**, çok kısa sürede 4 Kasım ……..'da yürürlüğe girdi."

1. **Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?**

A) 2016
B) 2017
C) 2018
D) 2019
E) 2020

Paris Antlaşması,

- ✓ **(I)** Uzun erimli sıcaklık hedefi 1.5°C/2°C
- ✓ **(II)** İklim direngen ve düşük salımlı kalkınma
- ✓ **(III)** Finansman akışı

2. **Maddelerinden hangisi veya hangilerini gerçekleştirmeyi temel hedef olarak almıştır?**

A) I
B) II
C) I-II
D) I-III
E) I-II-III

"**Paris Antlaşması'nın** küresel sıcaklıklardaki artışın sınırlandırılmasına yönelik uzun süreli hedefi, taraf ülkelerin ana amacı olarak belirlenen en kısa sürede insan kaynaklı CO2 salımlarının küresel tepe noktasından yüzyılın ortasına kadar iklimin dengeli olduğu bir yerküre amacına uygun bir hızla …… şeklinde özetlenebilir."

3. **Metindeki boşluğa gelebilecek anlamlı kelime aşağıdakilerden hangisidir?**

A) …artırılması
B) …azaltılması
C) …yayılması
D) …saçılması
E) …püskürtülmesi

4. **Paris Antlaşması'nın Kyoto Protokolü'nden en temel farkı nedir?**

A) Daha yeni olması
B) Paris'te imzalanmış olması
C) Taraf ülkeler arasında ayrım yapmaması
D) Sera gazı emisyonlarını azaltmayı hedeflemesi
E) Türkiye'nin de taraf olması

"Türkiye Cumhuriyeti, 10 Kasım …… tarihinde BMİDÇS **Paris Antlaşması**'na resmî olarak taraf oldu.**"**

5. **Metindeki boşluğa aşağıdaki tarihlerden hangisi getirilmelidir?**

A) 2017
B) 2018
C) 2019
D) 2020
E) 2021

"Türkiye **2015** yılında sunmuş olduğu -bir referans senaryoya (BAU) göre sera gazı salımlarını **2030 yılında % 21** oranına kadar azaltma hedeflerini içeren- Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı'ndaki önceki hedefini **'2035'te % 45'e kadar'** şeklinde değiştirmiştir.

6. **Bu bağlamda, aşağıdaki hangi eylem Türkiye'yi bu hedefinden uzaklaştırır?**

A) Hızla kömürlü termik santralleri devreden çıkarması
B) Fosil yakıtlara verdiği her türlü desteği kesmesi
C) Rüzgâr ve Güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının payını artırması
D) Ormansızlaştırma faaliyetlerine hız vermesi
E) Tarımda ve arazilerin kullanımında zarar verici eylemlerden kaçınması

1-13 Kasım 2021 tarihlerinde İskoçya'nın **Glasgow** kentinde gerçekleştirilen BMİDÇS 26. Taraflar Konferansı'nda,

- ✓ **(I)** Daha güçlü, daha azimkâr sera gazı azaltım yükümlülüklerinin kabulü
- ✓ **(II)** Fosil yakıtların, özellikle kömür kullanımının hızla terk edilmesi
- ✓ **(III)** Etkilenebilirliği yüksek gelişmekte olan ve az gelişmiş yoksul ülkelerin gereksinim duyduğu iklim finansmanının sağlanması

7. **Maddelerinden hangisi veya hangilerini gerçekleştirmede ilerleme sağlanamamıştır?**

A) I
B) II
C) I-II
D) I-III
E) I-II-III

- ✓ Bataryalar (piller)
- ✓ Açık deniz rüzgâr enerjisi
- ✓ Yakıt hücresi

8. **Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri** "2050'ye kadar Net Sıfır Salım Senaryosu" **altında 2050'ye kadar en fazla yatırım gerektiren teknolojilerdendir?**

A) I
B) II
C) II-III
D) I-III
E) I-II-III

Eyüp YILDIRIM

"Veriler, küresel sera gazı salımlarının sektörel bazlı analizinde **tüm sektörlerde** artışların yaşandığını; salımların elektrik ve ısı üretimi, tarım, ormancılık ve diğer arazi kullanımları, sanayi, ulaştırma, binalar ve - elektrik ve ısı üretimi dışındaki - diğer enerji etkinlik ve süreçlerinden kaynaklandığını göstermektedir."

9. Buna göre küresel sera gazı salımlarında birinci sırada aşağıdaki sektörlerden hangisi yer almaktadır?

A) Elektrik ve ısı üretimi
B) Tarım
C) Ormancılık ve diğer arazi kullanımları
D) Sanayi
E) Ulaştırma

"İklim değişikliği ile mücadelede birtakım temel politika alanları bulunmaktadır."

10. Aşağıdakilerden hangisi bu politika alanlarından birinden değildir?

A) Emisyon azaltımı
B) Kömürlü termik santralleri artırma
C) İklim değişikliğine uyum
D) İklim değişikliği ile mücadele için teknoloji transferi
E) Ormanlaştırma ve yeniden ormanlaştırma

"İnsan kaynaklı sera gazı salımlarının azaltımında öncelikli ele alınması gereken **enerji yoğun sektörlerden biri**, ... sektörüdür. Bu sebeple emisyon azaltımı için elektrifikasyon yöntemi yani elektrikle çalışan araçların kullanımı gündemdedir."

11. Metindeki boşluğu anlamlı bir şekilde tamamlaması gereken kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarım
B) Sanayi
C) Ulaştırma
D) Ormancılık
E) Binalar

12. Aşağıdakilerden hangisi emisyon azaltım önlemleri arasında sayılmaz?

A) Elektrifikasyon için düşük karbonlu yakıtların tercih edilmesi
B) Yenilenebilir ve sınırlı da olsa nükleer enerji kaynaklarından enerji temini
C) Biyoyakıtların ve hidrojen yakıtlarının ulaştırma sektöründe kullanılması
D) Demir yolu yerine kara yolu ve hava yolu ile ulaşımın teşvik edilmesi
E) Yakıt verimi yüksek motorların ve hammadde olarak geri kazanılmış malzemelerin kullanımı

"Fizik yasalarına göre sera etkisi olmasaydı yerkürenin salım sıcaklığı **-18 °C** olurdu. Gerçekte yeryüzünün ortalama sıcaklığı "Konutlar, hizmet binaları ve ticari binalardan oluşan bina sektörünün bulunduğu inşaat sektörü (2020 yılı verilerine göre) **enerji kullanımının** % 36'sından, **karbon salımının** ise **%37'sinden** sorumludur."

13. Buna göre binalarda emisyon azaltımı için aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?

A) Enerji verimliliği yaygınlaştırılmalı
B) Alan ve bölge ısıtma sistemlerinde daha verimli teknolojiler kullanılmalı
C) Binalarda kullanılan malzeme, tercih edilen ekipmanların ve binaların tasarımının önemsiz olduğu kabul edilmeli.
D) Aydınlatma ve elektrikli ev aletlerinde daha az enerji ile yüksek verimin alındığı teknolojiler kullanılmalı
E) Yenilenebilir enerjinin ve düşük karbonlu teknolojilerin kullanımı teşvik edilmeli

"Sanayi sektöründe, salım azaltımı için özellikle imalat sanayindeki süreçlerin **yeniden tasarlanması** gerekmektedir. Sanayide üretim sürecinin yeniden tasarlanması hem hammadde ihtiyacının azaltılmasını hem de sürece uygun teknolojilerin kullanımı ile salım azaltımını sağlamaktadır."

14. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "sanayi sektöründe" **emisyon azaltımına ters bir uygulamadır?**

A) Geri dönüştürülmeyen, dayanıksız ürün ve malzeme kullanmak
B) Kullanılan enerjide, ısıl (enerji) değeri yüksek kaynakları tercih etmek
C) Düşük karbonlu elektrik sistemlerine geçiş yapmak
D) Üretim ve inşa tasarımlarına dikkat etmek
E) Verimi yüksek, enerji yoğunluğu ve emisyon yoğunluğu düşük tasarımların tercih etmek

"**Tarım, ormancılık ve arazi kullanımı sektörlerinde**, emisyon kaynaklarının nötrlenmesi ve atmosferdeki karbon emisyonlarının tutulması ve yeryüzünün albedosunun çok fazla değiştirilmemesi açısından oldukça değerlidir. Emisyonlar açısından bakıldığında tarımsal faaliyetler metan emisyonlarına neden olmaktadır."

15. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "tarım, ormancılık ve arazi kullanımı sektörlerinde" **emisyon azaltımına ters bir uygulamadır?**

A) Hayvancılık ve gübre yönetiminde tedbirler almak
B) Emisyon yoğunluğu yüksek gıdaları tercih etmek
C) Ormanları korumak ve ağaçlandırmayı artırmak
D) Zayıf bitki atıklarından biyoyakıtlar elde etmek
E) Gıda kayıplarını ve israfı en aza indirmek

Eyüp YILDIRIM

Bir topluluk ya da sistemin,

- ✓ **(I)** İklim değişikliği stresinden etkilenmesi
- ✓ **(II)** Etkiye açık olma derecesi, gerilimi karşılama ya da yanıtlama düzeyi
- ✓ **(III)** İklim değişikliklerine uyum düzeyi ya da uyum kapasitesi arasındaki ilişkisi

16. "İklim değişikliğinden etkilenebilirlik" **yukarıdaki maddelerden hangisi veya hangileriyle ilgilidir?**

A) I-II
B) II
C) II-III
D) I-III
E) I-II-III

"IPCC'ye göre **insan sistemlerinde uyum**, zararı azaltmak ya da iyi fırsatlardan yararlanmak için var olan ya da beklenen iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir. **Doğal sistemlerde uyum** ise, güncel iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir. Öte yandan **maladaptasyon**, artan sera gazı salımları, iklim değişikliğine karşı artan ya da değişen etkilenebilirlik, daha adaletsiz sonuçlar ve şimdi ya da gelecekte azalan refah dâhil olmak üzere iklimle ilgili olumsuz sonuçların riskinde artışa yol açabilecek **'yanlış uyum'** eylemleridir."

17. Metinden aşağıdaki hangi yargıya ulaşılamaz?

A) Maladaptasyon yanlış uyum demektir.
B) Maladabtasyon iklim değişikliği sonucu gerçekleşir.
C) İklim değişikliğinin sosyal ve ekonomik sonuçlarından söz edilemez.
D) İnsan sistemlerinde uyum, mevcut veya olası iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir.
E) Doğal sistemlerde uyum, güncel iklime ve etkilerine uyarlanma sürecidir.

"Atmosferdeki sera gazı salımlarının yüzde 77'si; petrol, kömür, doğal gaz gibi fosil yakıtların yanmasıyla oluşur. Günümüzde, başlıca sera gazlarından olan CO_2'nin atmosferdeki miktarı, doğanın kabul edebileceğinden çok daha hızlı artmaktadır. Bunun sonucunda, yeryüzünün ortalama yüzey sıcaklığı sanayi öncesi döneme oranla yaklaşık 1.2°C artmıştır. Enerji üretiminde ve tüketimindeki tüm süreçlerde açığa çıkan emisyonlar, iklim değişikliğinin en önemli nedenidir. Buna ek olarak kömür ve doğal gaz gibi yakıtların kullanımı, sera gazlarının yanı sıra azot oksitleri (NOx) ve sülfür oksitler gibi zehirli gazları açığa çıkarmakta, bu gazlar asit yağmuru gibi yarattığı hava kirliliği yoluyla birçok sağlık ve çevre sorununa neden olmaktadır."

18. Metinde aşağıdaki sorulardan hangisine cevap verilemez?

A) Fosil yakıtlar, atmosferdeki sera gazı salımında yüzde kaç oranında paya sahiptir?
B) CO_2'nin atmosferdeki miktarı makul bir düzeyde midir?
C) Yeryüzünün yüzey sıcaklığı, sanayi öncesi döneme oranla yaklaşık kaç derece artmıştır?
D) Sera gazı salımlarının artması ne tür ekonomik sonuçlara yol açmaktadır?
E) İklim değişikliğinin en önemli nedeni nedir?

"**Enerji verimliliği,** karbon salımlarının azaltılmasında, dolayısıyla iklim değişikliğinin etkilerinin hafifletilmesinde önemli bir role sahiptir. **Enerji verimliliği,** binalarda yaşam standardı ve hizmet kalitesinin, endüstriyel işletmelerde ise üretim kalitesi ve miktarının düşüşüne yol açmadan, birim veya ürün miktarı başına enerji tüketiminin azaltılmasıdır."

19. Buna göre, enerji verimliliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Enerji verimliliği politikaları, hassasiyetle ele alınması gereken alanların başında gelmektedir.
B) Enerji verimliliğini artırmak, ülkelerin enerji güvenliğini sağlamaları ve sera gazlarını azaltma sözlerine ulaşmalarında önemsiz bir paya sahiptir.
C) Enerji verimliliği, artan enerji ihtiyacı için doğal kaynakların tahribini önlemenin yanı sıra ekonomik açıdan da kârlıdır.
D) Raporlar, enerji verimliliği sayesinde enerjiye tahmini talebin yılda % 39 oranında azaltılabileceğini göstermektedir.
E) Enerji verimliliği, Türkiye'nin % 71'ler seviyesinde olan dışa bağımlılık oranı ve bundan kaynaklanan risklerin azaltılmasında büyük önem taşımaktadır.

20. Aşağıdaki hangi uygulama enerji verimliliği politikasıyla uyuşmaz?

A) Elektriğin üretiminde, iletiminde ve dağıtım süreçlerinde enerji verimliliğinin gözetilmesi
B) Enerjinin etkili ve yeterli kullanılmasında enerji verimliliğinin dikkate alınması
C) Ulaşımda kullanılan akaryakıtın üretim ve dağıtımındaki kayıplarının önlenmesi
D) Binalardaki, alan ısıtma ve soğutmadaki enerji verimliliğinin iyileştirilmesi
E) Elektrikli ev aletlerinde B sınıfı ve altı ekipmanların ve her yerde aydınlatmanın kullanılması

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Sevgili Dost!

Birileri tarafından sürekli izlendiğini düşünmek bir delilik belirtisidir de biri tarafından izlenildiğini düşünmemek neyin belirtisidir?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Sera gazı salımları, etkileri ve enerji verimliliği ile ilgili soruların gelmesi kaçınılmaz! Genel fikir sahibi olmak bu soruları çözmek için yeterli olacaktır.

Kyoto Protokolü, Paris Antlaşması, bunların kabul tarihi ve Türkiye'nin bunlara taraf olduğu tarihler önemli. Bilinmeli!

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1A 2E 3B 4C 5E 6D 7E 8E 9A 10B 11C 12D 13C 14A 15B 16E 17C 18D 19B 20E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

1. **Kentler ve ilkim değişikliğine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Bugün yaklaşık 3.9 milyar insanın yaşadığı kentlerin toplam yüzölçümü, yeryüzünün sadece % 2'sini kaplamaktadır.
B) 2050'ye kadar 2.5 milyar kişinin daha kent nüfusuna eklenmesi ve dünya nüfusunun %70'inin kentlerde yaşaması öngörülmektedir.
C) Günümüzde dünya enerji tüketiminin % 60 ila % 80'i kentlerde gerçekleştirilmektedir.
D) Karbondioksit salımlarının % 75'i kırsalda gerçekleştirilen etkinliklerden kaynaklanmaktadır.
E) Dünyanın en büyük 40 kenti, gezegenin fosil yakıt kaynaklı CO2 salımlarının üçte birinden sorumludur.

"Kentler bir yandan, insanların etkinlikleri ile iklim değişikliğine neden olurken, iklim değişikliği sonucunda ortaya çıkan olumsuz sonuçlardan da en çok etkilenen yaşam birimleri olmaktadır. Bir diğer yandan kentler **medeniyetin, yatırımların ve yeniliklerin** merkezi olarak, iklim değişikliğine bağlı sorunların çözümünde anahtardır. Zira kentler, iklim değişikliğiyle mücadele için gerekli olan karbon emisyonlarının azaltılmasında ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum eylemlerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir aktördür."

2. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi kentlerin ve kentli nüfusun karşı karşıya olduğu iklim değişikliğine bağlı başlıca riskler arasında değerlendirilemez?**

A) Sıcak hava dalgaları
B) Aşırı hava ve iklim olayları
C) Deniz seviyesinin yükselmesi
D) Yağışların düzensizleşmesi
E) Kontrollü yangınlar ve su bolluğu

"Genel sıcaklık ortalamalarında artışa neden olan iklim değişikliği, **kentsel ısı adası** etkisiyle oluşan aşırı sıcak ve nem nedeniyle kentli nüfusu tehdit etmektedir. Dünya nüfusunun **% 30'u** yılın en az **20 günü** insan sağlığını tehdit eden seviyelerdeki hava sıcaklıklarına maruz kalmakta, bu oranın 2100 yılında **%74'e** çıkması beklenmektedir."

3. **Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sebepleri arasında sayılamaz?**

A) Kar ve buzullardaki hızlı eriyiş
B) Kurak mevsimlerin süresinin uzaması
C) Su tüketiminin giderek azalması
D) Artan sıcaklıklarla buharlaşmanın yükselmesi
E) Kullanılabilir su kaynaklarının tükenmesi

"Kentlerde **sel, taşkın ve kuraklık** gibi âfetlerin önlenmesinde su yönetimi önemlidir."

4. **Aşağıdakilerden hangisi su yönetimiyle ilgili yapılabileceklerden biri değildir?**

A) Yağmur suyunun yönetimi, yeniden doğal hâline kavuşturulan su kanalları
B) Geçirgen olmayan yer kaplamaları
C) Taşkın parkları, yeşil kaldırımlar, yeşil çatılar
D) Bitkilendirilmiş yağmur suyu hendekleri
E) Yağmur bahçeleri ve kent ormanları

"Son yıllarda, şehirleri daha sürdürülebilir ve iklim değişikliğine karşı daha direngen hâle getirmek için küresel bir hareket ortaya çıktı. Şehirlerde daha fazla **park** ve **yeşil** alan oluşturuluyor, araçlara ve diğer kirlilik biçimlerine sınırlar koyuluyor ve binalar için enerji verimliliği önlemleri alınıyor. Bu kapsamda ötekilerin yanı sıra, kentlerde geniş alanları kaplayan **bina çatılarından**, hatta **duvarlarından** yararlanmaya yönelik yaklaşımlarla ve sonuçlarıyla daha sık karşılaşıyoruz."

5. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yeşil çatıların sağladığı faydalardan biri değildir?**

A) Kentin havasını soğuturlar.
B) Enerji ve sağlık bakım maliyetlerini azaltırlar.
C) Kentsel selleri önlerler.
D) Sosyal uyumsuzluğa yol açarlar.
E) Suyu süzerler ve gıda güvenliğini geliştirirler.

"Şehirler, onları çevreleyen kırsal alanlardan daha **sıcaktır.** Çeşitli faktörler buna yol açar. Buna **'kentsel ısı adası etkisi'** denir ve bu etki şehir merkezlerini komşu kırsal ya da yarı kırsal alanlardan birkaç derece daha **sıcak** yapabilir."

6. **Aşağıdakilerden hangisi kentsel ısı adasına yol açan faktörlerden değildir?**

A) Park ve bahçeler
B) Asfalt yollar
C) Beton binalar
D) Araç egzozları
E) Klimalar

"**Farklı bitki türleri**, atmosferik **CO2'nin** organik karbona dönüştürüldüğü fotosentez sırasında oluşan biyokimyasal süreç olan **farklı karbon asimilasyon** (özümleme) **düzeneklerine sahiptir**. Günümüzde tüm karasal bitkilerin yaklaşık % 95'ini içeren çoğu fotosentetik (fototrof) organizma, **Calvin Döngüsü** adı verilen biyokimyasal bir yolla **karbonu sabitler.** Calvin Döngüsü, organizmaların - özellikle bitkiler ve alglerin - havadaki CO2'den enerji ve yiyecek oluşturduğu süreçtir. "

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

7. Aşağıdakilerden hangisi iklim değişikliği koşullarında C3 ve C4 bitkilerinin CO2 gübrelemesinin farklı yanıtlarına ilişkin doğru bir yargı değildir?

A) Buğday, pirinç, pamuk, soya fasulyesi, şeker pancarı ve patatesler gibi C3 bitkileri CO2 artışlarına C4 bitkilerine göre daha fazla tepki verir.
B) Mısır ve şeker kamışı gibi C4 bitkileri, CO2 artışlarına C3 bitkilerine göre daha az tepki verir.
C) CO2 gübrelemesinin, C3 bitkilerinin büyüme hızı üzerinde önemli bir etkisi vardır.
D) CO2 gübrelemesinin, C4 bitkilerinin büyüme hızı üzerinde önemli bir etkisi yoktur.
E) C3 dünyası içinde bile farklı bitki türlerinin, CO2 artışlarına eşlik edebilecek sıcaklık ve nem varlığındaki değişikliklere farklı tepkiler göstermemesi beklenmektedir.

"**Sürdürülebilir kalkınma,** insan ile doğa arasında **denge** kurarak doğal kaynakları tüketmeden, gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına imkân verecek şekilde bugünün ve geleceğin yaşamını ve kalkınmasını programlama anlamını taşımaktadır. Sürdürülebilirliğin bir kavram olarak **tarım, ormanlar ve balıkçılık** gibi yenilenebilir kaynaklar konusunda ortaya çıktığı görülmektedir. Sürdürülebilir kalkınma **çevresel, toplumsal ve ekonomik** boyutları olan bir kavramdır."

8. Aşağıdakilerden hangisi sürdürülebilir kalkınma için tehdit oluşturmaz?

A) DDT gibi tarım ilaçları
B) Nükleer silahların kullanımı
C) Tüm sektörlerde yeşil becerilerin kazandırılması
D) Fosil yakıtların kullanımı
E) Kimyasal ve biyolojik silahların kullanımı

"**Sürdürülebilir kalkınma** kavramı **ilk kez, 1987** yılında **Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu**'nca hazırlanan **Brundtland (Ortak Geleceğimiz) Raporu**'nda **'Bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılayan kalkınma'** olarak tanımlanmıştır. 2000 yılında toplanan **Bin Yıl Zirvesi**'nde ilan edilen **BM Binyıl Kalkınma Hedefleri**'nin **temel amacı aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak** olmuştur."

9. Aşağıdakilerden hangisi "BM Binyıl Kalkınma Hedefleri" **arasında yer almaz?**

A) Cinsiyet eşitliğinin sağlanması
B) Ulusal birliklerin sağlanması
C) Kadınların güçlendirilmesi
D) Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
E) Kalkınma için ortak hareket edilmesi

"**Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları** (BM SKA) olarak belirlenen **17 Amaç**, **169 hedef** ve **247 gösterge**, gezegenin ve tüm canlıların sağlıklı bir şekilde varlıklarını sürdürebilecekleri bir sistemin oluşturulması temeline dayanmaktadır."

SKA'lar,

- ✓ Yoksulluğu ortadan kaldırmak
- ✓ Gezegenimizi korumak
- ✓ Tüm insanların barış ve refah içerisinde yaşamasını sağlamak

10. Evrensel eylem çağrılarından hangisini veya hangilerini içermektedir?

A) I
B) I-III
C) I-II
D) II-III
E) I-II-III

"**17 SKA** ayrı amaçlar olarak kurgulanmış olsalar da **birbirinden bağımsız olmayıp** herhangi bir amaç için yürütülen politikalar veya eylemler diğer amaçları da etkilemektedir.

Sürdürülebilirliğin **ekonomik boyutu**; **8, 9, 10 ve 12** numaralı amaçları kapsar ve **ekonomik büyüme, verimlilik, üretim süreçleri ve yatırım gibi konular** ile ilgilidir. Üretimde kullanılan kaynakların tükenme olasılığı, ekonomik süreç ve etkinliklerin neden olduğu atıklar, ekonomik kalkınmanın sürekliliğini tehlikeye atacak tüm çevresel riskler ve iklim değişikliğinin getirmekte olduğu sorunlar, sürdürülebilirliğin ekonomi boyutunda değerlendirilmektedir. "

11. Buna göre, aşağıdakilerden hangi amaç ekonomik boyutla öne çıkmaktadır?

A) İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
B) Yoksulluğa Son
C) Açlığa son
D) Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam
E) Nitelikli Eğitim

"Sürdürülebilirliğin **çevresel boyutu**; **6, 13, 14 ve 15** numaralı amaçları kapsar ve **doğal kaynakların, biyoçeşitliliğin korunması ve doğal yaşamın sürmesi** ile ilgilidir. Üretim ve tüketim sonucu oluşan **atık ve kirliliğinin önlenmemesi, önleyici tedbirlerin alınmaması, sürdürülebilir bir yaşamı tehlikeye atmaktadır.** "

Eyüp YILDIRIM

12. Buna göre, aşağıdakilerden hangi amaç çevresel boyutla öne çıkmaktadır?

A) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
B) Erişilebilir ve Temiz Enerji
C) Temiz Su ve Sanitasyon
D) Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
E) Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar

"Sürdürülebilirliğin **sosyal boyutu**; **1, 2, 3, 4, 5, 7, 11 ve 16** numaralı amaçları kapsar ve **toplumsal değerlerin, ilişkilerin ve kurumların geleceğe yönelik devamlılığı** ile ilgilidir**. Fırsat eşitliği, yaşam kalitesinde iyileşme, hak ve özgürlüklerin ve temel bireysel gereksinimlerin sağlanması** sürdürülebilirliğin sosyal boyutunda değerlendirilmektedir."

13. Aşağıdakilerden hangi amaç sosyal boyutla öne çıkmaktadır?

A) Temiz Su ve Sanitasyon
B) Yoksulluğa Son
C) İklim Eylemi
D) Sudaki Yaşam
E) Karasal Yaşam

"**Toplumların;** 21. yüzyılın getirmekte olduğu **iklim krizi, kuraklık, kıtlık, âfetler ve iklim göçleri** gibi ekolojik, politik, toplumsal ve teknolojik gelişmelere hazırlanması ve dirençliliklerinin artırılması gerekmektedir."

14. Hangi amaç, neredeyse tüm amaçların önünde büyük bir engel olarak durmaktadır?

A) Yoksulluğa Son
B) Açlığa Son
C) Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam
D) İklim Eylemi
E) Nitelikli Eğitim

"İnsan faaliyetleri sonucunda doğanın ve yaşam alanlarının kirlenmesine **çevre kirliliği** denir. Çevre kirliliğinin birçok çeşidi vardır. En çok bilinen kirlilik çeşitleri; **hava, su ve toprak kirliliği**dir.

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre dünyada her yıl **10 kişiden 9'u** hava kirliliğine bağlı olarak **hayatını kaybetmektedir**."

15. Aşağıdakilerden hangisi hava kirliliğinin nedenleri arasında değildir?

A) Fabrika bacalarından salınan zehirli gazlar
B) Taşıtların egzozlarından havaya yayılan zararlı gazlar
C) Taş ocaklarından çevreye yayılan tozlar
D) Kalitesiz kömür kullanımı sonucunda bacalardan yayılan zararlı gazlar
E) İneklerin çıkardığı metan gazları

"**Su kirliliği,** zararlı maddelerin akarsu, nehir, göl, okyanus gibi su kaynaklarımızı kirletmesi ve kalitesini düşürmesidir. BM SKA'ların altıncısı, **'Temiz Su ve Sanitasyon Amacı'** herkes için erişilebilir su ve atık su hizmetlerinin ve sürdürülebilir su yönetiminin güvence altına alınmasını vurgulamaktadır."

16. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi su kirliliğinin nedenleri arasında değildir?

A) Kanalizasyon ve kirli fabrika atık sularının arıtılmadan akarsu ve denizlere boşaltılması
B) Endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerde kullanılan suyun arıtılarak alıcı ortamlara deşarj edilmesi
C) Evlerden ve sanayi kuruluşlarından atıkların çevreye bilinçsizce atılması
D) Hava kirliliği sonucunda havaya karışan zehirli gazların yağışlarla birlikte yeryüzüne inmesiyle yer üstü ve yer altı sularına karışması
E) Petrol taşıma tankerlerinin ve gemilerin denizlere petrol sızdırması ve zehirli atık taşıyan varillerin okyanus diplerine atılması

"**WWF** (Dünya Doğayı Koruma Vakfı) tarafından plastik atıklar konusunda hazırlanan bir rapor, ……'in bir **'plastik denizi'** olma riski ile karşı karşıya kaldığını vurgulamaktadır."

17. Metindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Karadeniz
B) Marmara
C) Akdeniz
D) Doğu Akdeniz
E) Batı Karadeniz

Birleşmiş Milletler,

- ✓ Okyanus sağlığını koruma
- ✓ Deniz sağlığını koruma
- ✓ Biyoçeşitliliği koruma

18. Amaçlarından hangisini veya hangilerini gerçekleştirmek için 2021-2030 dönemini "Uluslararası Okyanus Bilimleri On Yılı" olarak ilan etmiştir?

A) I
B) II
C) III
D) I-II
E) I-II-III

Eyüp YILDIRIM

"Toprak, en önemli doğal kaynaklardan birisidir. Toprağın tarım dışı amaçlar ile kullanılması, ağır metallerle kirlenmesi ve erozyon sonucu oluşan etkilerle kayıplara uğraması sonucunda verimi düşmekte ya da yok olmaktadır. Kaybedilen toprakların ise yeniden kazanılması çok zordur. Toprağın **1 cm'lik** üst tabakası, ancak **birkaç yüzyılda** oluşabilmektedir. Dünyadaki toprakların ancak **1/10'unda** üretim yapılabilmektedir. Toprak kirliliği, temizlenmesi en zor bazen de **hiç mümkün olmayan** tehlikeli bir ortam teşkil etmektedir."

19. Aşağıdakilerden hangisi toprak kirliliğinin nedenleri arasında değildir?

A) Tarımdaki kimyasal gübre veya tarım ilaçlarının kullanılması
B) Belediye atıkları ve evsel nitelikli atıklar veya kullanılmayan malzemelerin toprak kirliliği üzerinde baskı unsuru oluşturması
C) Kömür madenciliği ya da petrol ve doğal gaz arama faaliyetleri
D) Toprak ve çevre hususunda "Kullanan veya kirleten öder." gibi ilkelerin uygulanması
E) Verimli tarım arazilerindeki depolamalar, tarım arazilerinin tarım dışı faaliyetlerde kullanılması

"İklim değişikliğinin toprak üzerinde önemli etkileri vardır ve arazi kullanımı ile topraktaki değişimler de iklim değişikliğini hızlandırabilir veya yavaşlatabilir. Sağlıklı topraklar, sürdürülebilir bir arazi ve toprak yönetimi olmadan iklim değişikliği ile mücadele ve gıda üretimi mümkün görünmemektedir. **BM** Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) dünya toprağının **üst 30 cm'sinin** tüm atmosferden neredeyse iki kat daha fazla karbon içerdiğini tespit etmiştir. Havadaki karbondioksiti yakalama kabiliyeti açısından toprak; okyanuslardan sonra en büyük **ikinci** doğal karbon yutağıdır. Bu gerçekler yalnızca gıda üretimi için değil, aynı zamanda iklim değişikliği ile mücadele konusunda sağlıklı toprakların önemini göstermektedir."

20. Metinden, aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Arazi kullanımı ile topraktaki değişimler, iklim değişikliğini hızlandırma veya yavaşlatmada önemsizdir.
B) Sağlıklı topraklar olmadan iklim değişikliği ile mücadele edilemez ve gıda üretimi yapılamaz.
C) Toprak da, iklim değişikliğinden önemli ölçüde etkilenmektedir.
D) FAO'ya göre toprağın üst 30 cm'sinin tüm atmosferden neredeyse iki kat daha fazla karbon içermektedir.
E) Toprak, okyanuslardan sonra en büyük ikinci doğal karbon yutağıdır.

"**Sıfır Atık;** israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya en aza indirilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetim felsefesi olarak tanımlanan bir hedeftir. Dünya'nın sınırlı kaynaklarına artan talepler ve sürdürülebilir bir hayat için **sıfır atık** yaklaşımına şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır."

21. BM SKA'larından hangisi sıfır atık politikasıyla doğrudan ilgili değildir?

A) Açlığa Son
B) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
C) Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
D) Sorumlu Üretim ve Tüketim
E) İklim Eylemi

"**Johan Rockström** öncülüğünde bir grup bilim insanının **2009** yılında yayımladığı **'Gezegenin Sınırları: İnsanlık İçin Güvenli Alanı Araştırmak'** isimli bilimsel makale, gezegenimizde yaşamın sürmesi için **9 kritik eşik** belirlemiştir. Bu eşikler; **biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliği, yeni kimyasallar, ozonun incelmesi, atmosferik aeresol yükselmesi, denizlerin asitlenmesi, biyojeokimyasal döngüler, tatlı su kullanımı, arazi kullanımıdır.** Eşiklerden 5'i, henüz güvenli sınırlar içindeyken 4 eşik ise aşılmıştır."

22. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi geçilen 4 eşikten biri değildir?

A) İklim değişikliği
B) Biyolojik çeşitlilik
C) Ozonun incelmesi
D) Biojeokimyasal döngüler
E) Arazi kullanımı

"Gezegenin sınırlarının aşılmasına yol açan insanlığın bugün içinde yaşadığı sistem, **doğrusal ekonomi** döngüsüne dayanmakta olup sürdürülebilir değildir. **Doğrusal ekonomide** ham madde doğadan temin edilir; kullanılacak malzeme üretilir, kullanılır sonra da hepsi **tekrar atık olarak doğaya atılır**. Atık üretmeden yaşayabilmek için doğrusal ekonomi anlayışını **döngüsel bir yapıya** kavuşturmak gerekmektedir. **Döngüsel ekonomi;** hammadde temininden itibaren üretim, kullanım, **dönüşüm ve yeniden dönüşümü** esas almayı ifade eden üretim ve tüketim modelidir."

EyupYILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

23. Buna göre sıfır atık ve döngüsel ekonomi bağlamında aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) İsrafı azaltmak ve çevreyi korumak amacıyla Türkiye'de 2017'den beri Sıfır Atık başlığını taşıyan bir atık politikası yürütülmektedir.

B) Sıfır atık politikası kapsamında israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık miktarının azaltımı ve oluşan atığın geri dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

C) Sıfır Atık anlayışı, tüketicilerin tüketim alışkanlıkları, atık çıkarmanın azaltması ve atıkları değerlendirme konusunda insanlara yeni bir bilinç kazandırmayı hedeflemektedir.

D) İlk sıfır atık uygulaması Cumhurbaşkanlığı Külliyesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda başlamıştır.

E) Sıfır atıkta en önemli etken, tüm paydaşların işbirliğiyle çalışmalarının gerçekleştirilmemesidir.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: İklim değişikliğinin sebepleri ve etkileri; sürdürülebilir kalkınmanın amaçları ve sebepleri ile ilgili sorular mutlaka gelir.

"Sevgili Dost!

Dostluk gündüz görünmez; o, ateşböceği gibi yalnız geceleyin parlar.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1D 2E 3C 4B 5D 6A 7E 8C 9B 10E 11A 12C 13B 14D 15E 16B 17C 18E 19D 20A 21B 22C 23E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

17 Eyl.

"İletişim kavramı, Latince **'communis ve communicare'** kökünden gelmektedir ve katılanların bilgi ya da sembol üreterek birbirlerine ilettikleri **iletileri anlamaya ve yorumlamaya çalıştıkları bir süreç** olarak değerlendirilmektedir. İletişim kavramı; **iknayı, etkilemeyi, duygu ve düşüncelerin aktarılma sürecini, ortak algılamayı ve paylaşma**yı içerir."

1. Buna göre, iletişime dair aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle yanlıştır?

A) İletişim, düşüncenin yalnızca sözel olarak karşılıklı değiş tokuşu değildir.
B) İletişim, sayesinde dünyayı anlamlı kıldığımız ve bu anlamı başkaları ile paylaştığımız insanî bir süreçtir.
C) Duygu, düşünce veya bilgilerin yalnızca tek bir yolla başkalarına aktarılması ve haberleşmedir.
D) İletişim; insanların çevreyi etkileyebilme, varlığını ifade edebilme, amaçlarını gerçekleştirebilme ve gereksinimlerini karşılayabilme aracıdır.
E) İletişim tek yönlü olmayıp hem psikolojik hem de sosyal/kültürel bir olgu ve süreçtir.

"İletişimin **kaynak, hedef, mesaj/ileti ve kanal** olmak üzere **dört ögesi** vardır. Bu ögeler etkileşimsel iletişim modeli ile açıklanmaktadır."

2. Buna göre, iletişim ve ögelerine dair aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

A) Kişiler arası iletişimde kaynak, mesajı gönderendir.
B) Hedef; mesajı alır, anlamlandırır ve kaynağa farklı bir mesaj gönderir.
C) Döngüsel olmayan ve rollerin asla değişmediği bir süreçtir.
D) İletişim sürecinde hedeften kaynağa, kaynaktan hedefe iletilmek istenen her şey mesajdır.
E) İletişim sürecinde kişiler; mesajlarını söz, beden dili, sessiz kalma ve yazı gibi farklı yollarla iletirler.

"**Kodlama, kod açma** ve **yorumlama**, **geri bildirim** ve **gürültü iletişim süreçlerini** oluşturur."

3. Buna göre, iletişim süreçlerine dair aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

A) Kod, mesajın işâret hâline dönüşmesinde kullanılan simgeler ve simgeler arasındaki ilişkileri düzenleyen kuralların tümüdür.
B) Kültürden kültüre değişmekle birlikte kodlama, mesajın içeriğinin kod simgelere dönüştürülmesidir.
C) Kod açma, kaynaktan gelen mesajın içeriğinin alınıp çözümlenmesi, anlamın anlaşılmasıdır.
D) Geri bildirimin kişiler arası iletişimdeki işlevi karşılıklı gidip gelen mesajların doğru algılanıp algılanmadığını test etmektir.
E) Kaynaktan çıkan mesajın hedef tarafından tam ve doğru olarak alınmasını sağlayan şey gürültüdür.

"İletişim, hem bireysel hem toplumsal hem de kültürel işlevleri olan bir süreçtir."

4. İletişimin doğasına dair aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

A) İnsanın sosyal bir varlık olması, iletişimi gerekli ve zorunlu bir ihtiyaç hâline getirir.
B) İletişim, insanı sosyal ve kültürel bir varlığa dönüştürür.
C) İletişim sayesinde insanlar, kendilerini ve etrafını algılar, tanır ve anlamlandırır.
D) Duygu ve ihtiyaçlarımızı dile getirmek, bildiklerimizi aktarmak ve öğrenmek niteliksiz bir iletişimle de sağlanabilir.
E) İnsanın en önemli ihtiyaçları arasında var olma ve kendini ifade edebilme özgürlüğü vardır.

"İletişim; etkilerine, yönüne, kullanılan koda, ilişki sitemlerine, bireylerin konumlarına, zaman ve mekâna göre sınıflandırılmıştır."

5. Sınıfta tek yönlü iletişim ortamı hâkim olduğunda aşağıdakilerden hangisinin yaşanması daha olasıdır?

A) Öğrenciler anlamadığını dile getirebilir.
B) Öğretmen sürekli aktif, öğrenci pasif olur.
C) Öğrencilerin soru sorma becerisi gelişebilir.
D) Öğrencilerin sosyal-duygusal güvenliği sağlanır.
E) Karşılıklı bir iletişim atmosferi gerçekleşir.

6. İletişim sınıflandırmalarına dair aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İletişim, kullanılan koda göre; sözlü, sözsüz ve yazılı iletişim olmak üzere sınıflandırılır.
B) Sözlü iletişimde kullanılan kelimeler, ses tonu ile beden dili büyük öneme sahiptir.
C) Kullanılan kelimeler aynı olsa bile ses tonumuz ve beden dilimiz anlam kaymasına neden olmaz.
D) İletişimde etkinlik açısından yapılan karşılaştırmalarda sözsüz kodların % 55 oranla en etkin araçsallığı ortaya koyduğu tespit edilmiştir.
E) Sözel kodların etkililik oranı % 7 olarak tespit edilirken, ses tonunun % 38 oranında etki yarattığı belirtilmektedir.

Amerikalı ünlü iletişimci Dale Carnegie **"Söyleyeceğiniz sözü yazmak, sizi düşünmeye ve düşüncelerinizi tasfiyeye sevk eder."** demektedir.

7. Dale Carnegie, bu sözüyle neyi vurgulamaya çalışmaktadır?

A) Yazmak, insanı düşünmeye sevk etmekle birlikte insanın düşüncelerini saflaştırır.
B) Sözü yazmak, düşüncelerimizi unutmaktan kurtarır.
C) Yazmak, sözün etkisini daha güçlü kılarak sözü ötelere taşımaya yardım eder.
D) Sözü yazmak, insanı yanlış anlaşılmaktan kurtarır.
E) Yazmak, kalıcılığın anahtar eylemi olmada her zaman bir adım öndedir.

Eyüp YILDIRIM

"Yazılı iletişim; mektuplar, raporlar, özetler, makaleler, tutanaklar, basın bildirileri, elektronik ortamlarda gönderilen çeşitli yazılı mesajları içerir. Yazılı iletişim sayesinde gönderici ve alıcının mesajları tekrar okunabilir ve belgelerin saklanabilir olmasıyla hatalar en aza indirilebilir."

8. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yazılı ve sözlü iletişim arasındaki farka işâret etmez?

A) Yazılı iletişimde; seslendirme, tavır, jest ve mimiğin sağlayacağı etkiler yoktur.
B) Sözlü iletişimde plânlama, yazılı iletişime oranla daha çok önem taşır.
C) Yazılı iletişimde yanlış kullanılan bir sözcük okuyucunun hemen dikkatini çeker
D) Sözlü iletişimde yapılan dil yanlışları, söyleyiş bozuklukları dışında pek fark edilmez.
E) Yazılı iletişimde, birtakım biçimsel kurallara uymak gerekir.

"İlişki sistemlerine göre kişinin kendisiyle kurduğu iletişim oldukça önemlidir. Bireylerin kendileri ile kurdukları iletişim ne kadar sağlıklı ise başkaları ile kurdukları iletişim de o kadar sağlıklı olacaktır. Bireylerin kendini iyi tanıması, hangi güçlü özelliklere sahip olduklarını bilmeleri bu anlamda son derece önemlidir."

9. Metne göre, sağlıklı bir iletişimin temelinde ne vardır?

A) Bireyin toplumu tanıması
B) Bireyin ailesini tanıması
C) Bireyin kültürünü tanıması
D) Bireyin kendini tanıması
E) Bireyin muhatabını tanıması

"**Bireyin kendini tanıması** için çok farklı araçlar vardır. Ailede başlayan ve eğitim hayatı boyunca devam etmesi istenilen olumlu ve yapıcı bir geri bildirim sisteminin kurulması; duygularını ve ihtiyaçlarını dile getirebilecekleri ortamların oluşturulması oldukça önemlidir."

10. Buna göre -araç ve ortamın sağlıklı bir iletişimdeki rolü göz önünde bulundurulduğunda- **verilen örneklerde kimin sağlıklı bir iletişim kurabileceği söylenebilir?**

A) Mehmet, sınıftaki tek yönlü iletişim sebebiyle duygularını ifade edememektedir.
B) Ayşe, anlamadığını dile getirmede kendini baskı altında hissetmektedir.
C) Melih'in, soru sorma konusunda çekinceleri vardır.
D) Öğretmenin dominant kişiliği sebebiyle Tuncer, merak ettiklerini soramamaktadır.
E) Ali, ailesine her sorduğunun cevabını yerinde ve zamanında alır.

"İki Amerikalı psikolog, **Joseph Luft** ve **Harrington Ingham**, **1950** yılında **Johari Penceresi Modeli**'ni geliştirerek insanın sosyal ilişkilerinde kendisi ile ilgili aktarımda bulunduğu alanlarının yanı sıra paylaşımda bulunmadığı, bulunmak istemediği alanları da ortaya çıkarmışlardır. Böylece kişilerin kendilerini tanımaları sağlanmış, başkaları tarafından da nasıl görüldükleri tanımlanabilir hâle gelmiştir. Bireyler Johari Penceresi'nde yer alan; **açık alan, kör alan, gizli alan ve bilinmeyen alanları** hakkında bilgi sahibi olabilir."

11. Metinde aşağıdaki hangi sorunun cevabı bulunmaz?

A) Johari Penceresi Modeli'ni kimler geliştirmiştir?
B) Johari Penceresi Modeli kaç yılında geliştirilmiştir?
C) Johari Penceresi Modeli hangi vakıfta geliştirilmiştir?
D) Johari Penceresi Modeli'nde kaç alan belirlenmiştir?
E) Johari Penceresi Modeli neyi sağlamıştır?

I	Açık Alan	A	Hiç kimse bilmez.
II	Kör Alan	B	Kişi bilir, başkaları bilmez.
III	Gizli Alan	C	Kişi bilmez, başkaları bilir.
IV	Bilinmeyen Alan	D	Herkes bilir.

12. Tabloda karışık verilen Johari Penceresi Modeli'nin alanları ve açıklamaları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) I-A/II-B/III-C/IV-D
B) I-D/II-C/III-B/IV-A
C) I-B/II-C/III-A/IV-D
D) I-D/II-C/III-A/IV-B
E) I-D/II-B/III-A/IV-C

"Johari Penceresi'nde bulunan dört alandan biri olan **açık alan,** kişinin **kendi tarafından da başkaları tarafından da bilinen alan**dır."

13. Buna göre aşağıdakilerden hangisi açık alan örneğidir?

A) Vahit; umutlarını, beklentilerini ve korkularını çekinmeden diğer insanlarla paylaşmaktadır.
B) Remziye, kasıtlı olarak müziğe olan yatkınlığını gizlemektedir.
C) Orhan'ın iyi bir oyuncu olduğunun ne kendisi ne de arkadaşları farkındadır.
D) İş arkadaşları, Fatma'nın özverili yapısı hakkında ciddi bir izlenime sahiptir.
E) İrfan, basketbol oynama yeteneği hakkında bir fikir sahibi olmadığı gibi ailesi de bundan habersizdir.

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Eğitim ile iletişim arasında bir bağ kurmamız gerekirse eğitim bir etkileşimdir ve etkileşimin aracı ise iletişimdir. Bu sebeple okulda iletişim süreci hem eğitsel faaliyetler için hem de yönetsel faaliyetler için temel bir gerekliliktir."

14. Buna göre, okullarda iletişime dair aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Okul ortamlarında "formal" ve "informal" olmak üzere iki tip iletişim türü kullanılır.
B) Formal iletişim, iletişimin kademeli olarak aşağı ve yukarı yönlü hiyerarşik aktarımıdır.
C) İnformal iletişim, okullarda daha sık gördüğümüz kişi ve grupların tutumlarına bağlı olarak değişen ve okula dair düzensiz yaklaşımları olan bir iletişimdir.
D) Türk milli eğitim sistemi içerisinde, informal ilişkilerin baskın olduğu ve hiyerarşinin görece az olduğu görülmektedir.
E) Okullar bürokratik yapılar olup kamu ve özel okulların yapıları bu anlamda farklılaşmamaktadır.

15. İletişime dair aşağıda kurulan cümlelerden hangisi doğru bir bilgi taşımamaktadır?

A) Kişiler arası ve grup içi iletişim çift yönlü; kitle iletişimi tek yönlüdür.
B) Kitle iletişimi, topluma bilgi sağlamada ve bireylerin sosyalleşmesine katkıda bulunur.
C) Sosyal medyada kurulan iletişim, internetin yaygınlaşmasıyla önemli bir hâle gelmiştir.
D) Çevrim içi araçlarla kurulan iletişim bazen iletişim kazaları ve engellerine neden olabilir.
E) Çevrim içi araçlarda iletişim kazalarında kuşaklar arası farklılıkların bir etkisi yoktur.

"Beceri, kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma maharetidir."

16. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sağlıklı bir iletişimin becerileri arasında yer almaz?

A) Saygı duyma
B) Empati
C) Etkin dinleme
D) Sen dilini kullanma
E) İçten ve samimi olma

"Hatice Hanım, arkadaşları hakkında **peşin hüküm vermeden** onlar adına sorumluluk almaya veya onları **belli bir kalıba sokmaya çalışmadan** dinlemektedir."

17. Buna göre, Hatice Hanım'da iletişim becerilerinden hangisinin baskın olduğu söylenebilir?

A) Somutlaştırma
B) Empati
C) Etkin dinleme
D) Ben dilini kullanma
E) İçten ve samimi olma

"Melek Hanım, insanlara yalnızca insan oldukları için değer vermekte, karşı tarafı olduğu gibi kabul etmekte; din, dil, ırk, sosyoekonomik durum, cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi vb. gibi **farklılıkları bir zenginlik olarak** görmekte ve dolayısıyla sınıfta ve okulda kapsayıcı bir dil kullanmaktadır."

18. Buna göre, Melek Hanım'da iletişim becerilerinden hangisinin baskın olarak öne çıktığı söylenebilir?

A) Somutlaştırma
B) Empati
C) Saygı duyma
D) Ben dilini kullanma
E) İçten ve samimi olma

"**Vahit Bey,** birini dinlerken dinlemenin amacını ve yöntemini belirlemekte, ön bilgilerini harekete geçirmekte, dinlediklerini ön bilgilerinin ışığında incelemekte, konuşmacının aktardığı bilgilerle ön bilgileri arasında bağ kurmaktadır."

19. Buna göre, Vahit Bey'in iletişim becerilerinden hangisini öne çıkardığı söylenebilir?

A) Etkin dinleme
B) Somutlaştırma
C) Empati
D) Ben dilini kullanma
E) İçten ve samimi olma

Cüceloğlu dinlemeye ilişkin olarak **"Doğuştan iyi dinleyici olanların sayısı azdır. İyi bir dinleyici olabilmek için bilinçli bir çaba ve yeni beceriler öğrenmek gereklidir."** demiştir.

20. Cüceloğlu'nun bu sözünden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Bazı insanlar doğuştan iyi dinleyicidir.
B) Doğuştan iyi dinleyici olanlar çok azdır.
C) İyi dinleyici olmak, bilinçli bir çabanın ürünüdür.
D) İyi dinleyici olmak, öğrenilebilecek bir beceridir.
E) İyi dinleyici olmak, doğuştan gelen bir zekâ işidir.

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

"Sevgili Dost!

İnsan tekerleği bulduğu zaman başına neler geleceğini bilseydi, bakmadan arkasından yuvarlardı onu ıssız bir yere. İnsanın elinden gelseydi düğümlerdi yolları ıssız bir yerde.

(Ali Ural. Posta Kutusundaki Mızıka)

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1C 2C 3E 4D 5B 6C 7A 8B 9D 10E 11C 12B 13A 14E 15E 16D 17B 18C 19A 20E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Dinleme alanları işlem, etkileşim ve sözlü anlama olmak üzere **üç boyutta** incelenmektedir."

- ❖ Anlama sırasında seçilen bilgi ve düşünceler çeşitli zihinsel işlemlerden geçirilerek işlenir.
- ❖ Sıralama, sınıflama, ilişki kurma, düzenleme, sorgulama, değerlendirme gibi zihinsel işlemler yapılır.
- ❖ Daha sonra yeni bilgiler bireyin zihinsel yapısına göre ön bilgilerle bütünleştirilir ve zihne yerleştirilir.

1. Yukarda özellikleri verilen alan, hangi dinleme alanına işâret etmektedir?

A) İşitme
B) Anlama
C) Zihinde yapılandırma
D) Fiziksel etkileşim
E) Sözlü anlama

"Dinleme alanları **işlem, etkileşim ve sözlü anlama** olmak üzere üç boyutta incelenmektedir."

2. Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi dinleme alanlarıyla ilgili söylenemez?

A) İşitmede sözler, seslerle fiziksel olarak alınarak algılanmakta ve beynimize iletilmektedir.
B) İşitme sürecinde ses, ses telleri, ses dalgaları ve kulak yer almaktadır.
C) Anlamada işitilenlere dikkat yoğunlaştırılmakta, ilgi duyulan ve gerekli görülenler seçilerek anlamlandırılmaktadır.
D) Süreçsel etkileşim; konuşmacının sesi, ses tonu, konuşma hızı, kullandığı kelimeler, beden dili, yüz ifadesi, göz teması, ışık, ısı, renk gibi durumlarla etkileşimi içermektedir.
E) Zihinsel etkileşim; dinleyicinin konuşmacının düşüncelerini öğrenmesi, anlaması, kendi bilgileriyle karşılaştırmasıdır.

"Hatice Hanım, söylenenleri **'keyif alarak'** dinlemektedir."

3. Buna göre, Hatice Hanım'ın nasıl bir dinleme yaptığı söylenebilir?

A) Takdir edici dinleme
B) Kapsamlı dinleme
C) Kritik değerlendiren dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

"**Vahit Hoca,** gittiği konferansta **'öğrenmeye ve hatırlamaya odaklanarak'** dinleme yapmaktadır."

4. Buna göre, Vahit Hoca'nın nasıl bir dinleme yaptığı söylenebilir?

A) Takdir edici dinleme
B) Kapsamlı dinleme
C) Kritik değerlendiren dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

"**Orhan Bey,** televizyondaki açık oturum programında **'duyduklarını yargılamaya ve değerlendirmeye odaklanarak'** dinlemektedir."

5. Buna göre, Orhan Bey'in nasıl bir dinleme yaptığı söylenebilir?

A) Takdir edici dinleme
B) Kapsamlı dinleme
C) Kritik değerlendiren dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

"Kenan Bey, elîm bir olay yaşayan arkadaşını dinlerken **'arkadaşının duygularını anlamaya odaklanarak'** dinlemektedir."

6. Buna göre, Kenan Bey'in nasıl bir dinleme yaptığı söylenebilir?

A) Takdir edici dinleme
B) Kapsamlı dinleme
C) Kritik değerlendiren dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

"Çok sevdiği bir yazarın geldiği konferans salonunda İrfan Bey, yazarın söylediklerine aktif katılarak **'duyduklarını tekrar etmekte, özümsemekte ve yansıtmakta'**dır."

7. Buna göre, İrfan Bey'in nasıl bir dinleme yaptığı söylenebilir?

A) Takdir edici dinleme
B) Kapsamlı dinleme
C) Kritik değerlendiren dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

"**Etkili dinleme,** hem **yargısız** hem de **eleştirel**dir; açık bir zihinle **anlamak için dinlemeyi** gerektirir."

8. Söz konusu dinleme aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yargısız ve eleştirel dinleme
B) Kapsamlı dinleme
C) Kritik değerlendiren dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

- Dinleyen kişi, sözel geri bildirimde bulunmaz.
- Konuşan kişinin duygularını anlamaya çalışır.
- Konuşan kişinin vereceği karara güvenir.
- Kişinin sorunundan kendisinin sorumlu olduğu gibi mesajlar veren destekleyici bir süreçtir.

9. Yukarıda sözü edilen dinleme çeşidi hangisidir?

A) Yargısız ve eleştirel dinleme
B) Edilgin dinleme
C) Kritik değerlendiren dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

- Dinleyen kendisini açar.
- Duygularını daha yoğun yaşar.
- Kendisinde var olan çatışmaları çözer.
- Kendisini kabul etmek için cesaretlendirir.

10. Yukarıda sözü edilen dinleme çeşidi hangisidir?

A) Yargısız ve eleştirel dinleme
B) Edilgin dinleme
C) Empatik dinleme
D) Vurgulu dinleme
E) Katılımcı dinleme

"**Ahmet Bey,** gittiği bir seminerde **'yüzeydeki mesajları da önemsemekte, konuşmacının sözlü ve sözsüz mesajlarına ve bunlar arasındaki tutarlılığa dikkat etmekte, hem içerik hem de duygu mesajlarını, konuşmacının dile getirmediği duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmakta ve anlaşılanları dile getirmekte, hatta konuşmacının mesajlarına yanıt vererek'** dinlemektedir."

11. Buna göre, Ahmet Bey'in nasıl bir dinleme yaptığı söylenebilir?

A) Yargısız ve eleştirel dinleme
B) Edilgin dinleme
C) Empatik dinleme
D) Derinlemesine dinleme
E) Katılımcı dinleme

- Kişinin kelimelerini aynen tekrarlamak değildir.
- Kişinin duyguları ve mesajları anlaşılmaya çalışılır.

12. Yukarıda sözü edilen dinleme çeşidi hangisidir?

A) Yargısız ve eleştirel dinleme
B) Edilgin dinleme
C) Empatik dinleme
D) Derinlemesine dinleme
E) Çözümleyici dinleme

- Konuşmacının **mesajının** sözel yönüne,
- Sözel olmayan yönüne,
- İçeriğine,
- Duygularına

13. Anlam katma yöntemi olan dinleme hangisidir?

A) Etkin dinleme
B) Edilgin dinleme
C) Empatik dinleme
D) Derinlemesine dinleme
E) Çözümleyici dinleme

14. "Konuşmacının söylediklerini takip etmeyi gerektiren" dinleme çeşidi hangisidir?

A) Etkin dinleme
B) Dikkatle dinleme
C) Empatik dinleme
D) Derinlemesine dinleme
E) Çözümleyici dinleme

- Kişiler arası ilişkilerde benliği olumlu yönde etkiler.
- Bireyin olumlu özelliklerine ve performanslarına vurgu yapılır.
- Yeterlilikleri öncelenerek eksiklikleri dile getirilir.
- Böylece kişinin eksik yönlerini giderebileceği algılatılmaya ve hissettirilmeye çalışılır.

15. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "ego geliştirici dil" örneği değildir?

A) Sınava motive olmakta güçlük çekiyorsun.
B) Yemek yemeye bayılıyorsun.
C) Kardeşim boşboğaz biridir.
D) Ali, konuşmayı çok sever.
E) Eşim biraz topluca.

- Tepkiler; duygu ve düşüncelerle açıklanır.
- Sen dili suçlayıcı, yargılayıcı iken ben dili sadece kişinin kendi duygularını ortaya koyar.
- Ben dili kullanılırken yargılama, eleştirme, suçlama vb. yapılmaz.
- **Ben dili iletileri**, davranışların başkalarını nasıl etkilediğini açıklar ve hissedilen duyguyu açıklar.

16. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "ben dili" örneği değildir?

A) Bunları yapman beni üzer.
B) Dikkatsiz olman beni çok üzüyor.
C) Bu davranışların beni kırıyor.
D) Sınavlarında başarısız oluyorsun.
E) Akşamları televizyon izlemen beni de etkiliyor.

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

(I) Öğrenciler ve öğretmenler birlikte ve birbirinden öğrenir.
(II) Öğrenme kazanımları ve kuralları, bunlardan etkilenecek herkesin anlaşmasıyla belirlenir.
(III) Öğrenenler içsel değerlerden, ihtiyaçlar ve arzulardan motive olurlar.
(IV) Öğrenme ortamında hiçbir şekilde baskı yoktur.

17. Yukarıdaki ilkelerden hangisi veya hangileri öğrenme ortamında bize rehber olacak özelliklerdendir?

A) I-II
B) II-III
C) III-IV
D) I-II-III
E) I-II-III-IV

"**Kültür,** bir toplumun her türlü maddî ve simgesel üretimleri ile bu üretim alanları içindeki ilişkiler, biçemler, örüntüler ve pratiklerdir. **Kültür,** bireyin toplumun bir üyesi olarak, iletişim kurmasına, belli davranışları ve olayları yorumlamasına ve değerlendirmesine yardımcı olan değerler, fikirler ve semboller dizisidir. İletişim süreci de içinde **kültürel kodları** da barındırır."

18. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

A) İletişim süreci simgeleri, sembolleri ve kültürel kodları da içerir.
B) Simgesel iletişim, çeşitli simgesel göstergelerle yapılan ve farklı durum ve kültürlerde farklı anlamlar taşıyan iletişim biçimidir.
C) Sinergoloji; kültürden kültüre değişen, sözsüz, bilinçsiz dili okumaya yönelik bir yöntemdir.
D) Davranışın temel motivasyon kaynağı sorgulamalarında tutum, temel belirleyici değildir.
E) Etkili iletişimde tutumlar, değer yargıları ve algılarımız da etkili olabilmektedir.

"İletişim engelleri alanyazında farklı biçimlerde sınıflandırılmıştır. Alanyazında bu faktörler; **fiziksel, teknik, psikolojik ya da sosyal ve örgütsel** olarak sınıflandırılabilir."

- ❖ Mesaj ile ilgili engeller
- ❖ Kanal ve araçlarla ilgili engeller
- ❖ Gürültü ile ilgili engeller
- ❖ Dil ile ilgili engeller

19. Yukarıda örnekleri verilen iletişim engeli aşağıdakilerden hangisine girmektedir?

A) Fiziksel ve teknik engeller
B) Sosyal ve psikolojik engeller:
C) Örgütsel engeller
D) Zaman baskısı
E) Algılamadaki seçicilik

- ❖ İletişim amacının belirlenmemesi
- ❖ Ön yargılar, görüş ve algılama farklılıkları
- ❖ Tutum ve davranışlar
- ❖ Sosyokültürel farklılıklar
- ❖ Sahip olunan bilgi düzeyi

20. Yukarıda örnekleri verilen iletişim engeli aşağıdakilerden hangisine girmektedir?

A) Fiziksel ve teknik engeller
B) Sosyal ve psikolojik engeller
C) Örgütsel engeller
D) Zaman baskısı
E) Algılamadaki seçicilik

"**Roller,** zaman baskısı, örgütün büyüklüğü, geri bildirim sisteminin yetersiz olması, yönetim tarzı, aşırı bilgi yüklemesi, statü farklılıkları ve hiyerarşi nedenli olabilir."

21. Yukarıda örnekleri verilen iletişim engeli aşağıdakilerden hangisine girmektedir?

A) Fiziksel ve teknik engeller
B) Sosyal ve psikolojik engeller
C) Örgütsel engeller
D) Zaman baskısı
E) Algılamadaki seçicilik

- ➢ Alıcının mesajı yanlış anlayabilmesi ve yorumlayabilmesi
- ➢ Belli ön yargılar nedeniyle mesajı yanlış değerlendirme
- ➢ Konuşmacıya karşı ilgisizlik ve farklı olumsuz tutumlar

22. Yukarıda örnekleri verilen iletişim engeli aşağıdakilerden hangisine girmektedir?

A) Fiziksel ve teknik engeller
B) Sosyal ve psikolojik engeller
C) Örgütsel engeller
D) Kişisel unsurlar
E) Algılamadaki seçicilik

"Kişilerin **kendilerinden kaynaklanmayan**, dış kaynaklı ortamlarda oluşan ve iletişimi olumsuz yönde etkileyen unsurlardır."

23. Yukarıda bahsi geçen iletişim engeli aşağıdakilerden hangisine girmektedir?

A) Algılamadaki seçicilik
B) Sosyal ve psikolojik engeller
C) Örgütsel engeller
D) Kişisel unsurlar
E) Fiziksel unsurlar

EYÜP YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Sevgili Dost!
Tahterevalliye tek başına binen aşağıda durmayı hak eder.

Sevgili Dost!
Gel ve yüksel!

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Dinleme türleriyle ilgili bir soru mutlaka gelir.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1C 2D 3A 4B 5C 6D 7E 8A 9B 10C 11D 12E 13A 14B 15C 16D 17E 18D 19A 20B 21C 22D 23E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

- ✓ Bazı mesajlar bilerek veya bilmeyerek algılanmayabilir.
- ✓ Ön yargı algılamaya engel olur.
- ✓ Kastedilenler farklı algılanabilir.

1. Yukarıda örnekleri verilen iletişim engeli aşağıdakilerden hangisine girmektedir?

A) Algılamadaki seçicilik
B) Sosyal ve psikolojik engeller
C) Örgütsel engeller
D) Kişisel unsurlar
E) Fiziksel unsurlar

"Dilin kullanmayla ortaya çıkan engeller de mevcûttur. Bu engeller, karşı tarafta birtakım **tepkisel davranışlara** sebep olabilir."

2. Buna göre "emir vermek, yönlendirmek, yönetmek" aşağıdaki hangi tepkisel davranışa yol açabilir?

A) Gücenme, kızgınlık ve isyankârlığa neden olabilir.
B) Korku ya da aktif direnç yaratabilir.
C) Zorunluluk ya da suçluluk duyguları yaratır.
D) Bağımlılık ya da direnme yaratabilir.
E) Bıkkınlık, nefret uyandırabilir.

"Öğretmen, sürekli öğrencisini **uyarmakta** ve **öğrencisine göz dağı vermekte**dir."

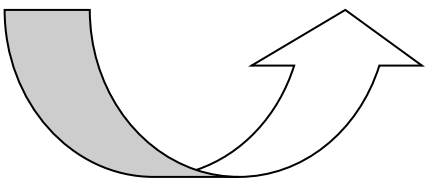
3. Öğretmeninin bu davranışı, öğrencide hangi tepkisel davranışa yol açabilir?

A) Korku ya da aktif direnç yaratabilir.
B) Zorunluluk ya da suçluluk duyguları yaratır.
C) Gücenme, kızgınlık ve isyankârlığa neden olabilir.
D) Bağımlılık ya da direnme yaratabilir.
E) Bıkkınlık, nefret uyandırabilir.

"Okul Müdürü Ayhan Bey, her sabah öğrencilere **ahlâk dersi vermekte**dir."

4. Ayhan Bey'in bu davranışı, öğrencilerde hangi tepkisel davranışa yol açabilir?

A) Korku ya da aktif direnç yaratabilir.
B) Zorunluluk ya da suçluluk duyguları yaratır.
C) Gücenme, kızgınlık ve isyankârlığa neden olabilir.
D) Bağımlılık ya da direnme yaratabilir.
E) Bıkkınlık, nefret uyandırabilir.

"Orhan Bey her dersinde, derse başlamadan evvel öğrencilerine **nutuk çekmeyi, mantıklı düşünceler önermeyi** bir alışkanlık hâline getirmiştir."

5. Orhan Bey'in öğrencileri aralarında konuşurken hangi cümleyi kurmaları olasıdır?

A) Korkuyorum!
B) Suçlu hissediyorum.
C) Kızgınım!
D) Söylediklerini yapmayacağım.
E) Bıktık arkadaş! Nefret ediyorum bu nutuklardan!

I	Öğüt vermek, çözüm ve öneri getirmek	Benlik saygısını azaltabilir.
II	Ad takmak, alay etmek	Genellikle karşılık vermeye iter.
III	Yorumlamak, analiz etmek, tanı koymak.	Yanlış anlaşılma korkusuyla iletişim kesilebilir.
IV	Sorgulamak, sınamak, sorguya çekmek	Kendini köşe sıkıştırılmış hissetmesine sebep olabilir.
V	Yargılamak, eleştirmek, suçlamak	Bağımlılık ya da direnme yaratabilir.

"Tabloda dilin kullanımıyla ortaya çıkan engeller ve muhtemel tepkisel davranışlar verilmiştir."

6. Hangi ikisinin tepkisel davranışı yer değiştirmelidir?

A) I-II
B) I-III
C) I-IV
D) I-V
E) II-V

"**Ekolojik yaklaşım;** birey, aile, grup ve/veya topluluk ile politik, sosyal ve kültürel çevreleri arasındaki ilişki ve bağlantıları, bunların birbirlerini nasıl etkilediğini ve şekillendirdiğini düşünmeyi gerektirmektedir. İnsan davranışı bireysel ve sosyal çevre arasında süregelen karşılıklı etkileşimin bir ürünüdür. Sosyal ağ içerisinde; ev, aile, kültür, alt kültür, toplum, okul gibi sistemler yer almaktadır."

7. Okul sistemi bağlamında ekolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisini öngörmez?

A) Çocuk, modelin merkezinde yer alır.
B) Çocuğun hayatında kendisini ve birbirlerini etkileyen farklı sistemler yer alır.
C) Çocuğun davranışları çevresindeki bireylerden ve ilişkilerden etkilenirken çocuk onları etkilemez.
D) Sistemler arasındaki ilişkilerin niteliği ve sıklığı da çocuk üzerinde etkilidir.
E) Çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı sistemler de çocuğun gelişimini etkiler.

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"**Ekolojik sistem yaklaşımı,** bireyi çevre içerisinde yaşayan bir varlık olarak ele alır ve bireyin davranışını değerlendirirken çevreyi de göz önünde bulundurur. İnsan çevresi ile iç içe dinamik bir varlıktır, insan ve çevre arasında var olan bütünlük insan davranışı üzerinde etkilidir. Birey ve çevre arasındaki ilişkiler etkileşimseldir. Kesişim, birey ve çevre arasında meydana gelen etkileşimlerin odak noktasıdır. Her birey bir yaşam döngüsüne sahiptir."

8. Metinden aşağıdaki hangi yargıya ulaşılamaz?

A) Çevrenin insan üzerindeki etkisi göz ardı edilemez.
B) Çevre ile insan arasında dinamik bir ilişki vardır.
C) Birey ve çevre arsındaki ilişkiler karşılıklıdır.
D) Yaşam döngüsel bir yapıya sahiptir.
E) Bireyin bağımsız hareket noktaları da vardır.

"Bireyin yaşam döngüsü içerisinde meydana gelen etkileşimler ve karşılaştığı yaşam olayları üç temel kategori**(mikro/mezo/makro)** içerisinde ele alınabilir."

9. Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Mikro olaylar kişisel olarak her bireyin sahip olduğu yaşam deneyimlerini ifade eder.
B) Madde bağımlılığı, intihar teşebbüsleri, depresif kişilik yapısı vb. bireysel yaşantılar ve kişilik özellikleri mikro olaylardır.
C) Bireylerin sosyal çevre içerisinde diğer bireyler ve küçük gruplar ile kurdukları ilişki ve etkileşimler mezo düzeydeki yaşam olaylarıdır.
D) Mezo düzeydeki yaşam deneyimleri bireyin içten ilişkiler içerisinde bulunduğu aile, arkadaş ve iş çevresi ile arasındaki etkileşimleri kapsar.
E) Ekonomik ya da siyasal ideolojiler, baskın inançlar ya da basmakalıp düşünceler mezosistemin içindedir.

I	Mikrosistem	Kültürü kapsayan örüntüler: ekonomik ya da siyasal ideolojiler, baskın inançlar ya da basmakalıp düşünceler…
II	Mezositem	Mikrosistemlerden oluşan sistem: komşuluk, toplum…
III	Egzosistem	Doğrudan bireyi kapsamayan sosyal yapılar: kamu kurumları, profesyonel kuruluşlar…
IV	Makrosistem	Şu anki ortam: ev, okul, iş yeri vb.

"Tabloda ekolojik sistem yaklaşımının alt kategorileri ve açıklamaları verilmiştir."

10. Hangi iki alt kategorinin açıklamaları yer değiştirmelidir?

A) I-II
B) I-IV
C) I-III
D) II-III
E) II-IV

11. Ekolojik sistem yaklaşımının alt kategorileriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) Mikrosistemler, günlük yaşamda bireylerle en doğrudan ilişkili sistemlerdir.
B) Mezosistem, mikrosistemin kişisel oluşumlarını birbirine bağlayan ilişkileri ya da ağları içermektedir.
C) Egzosistem; sosyal medya, yasal mevzuat gibi bireyin gelişiminde dolaylı etkisi olan birimlerin oluşturduğu katmandır.
D) Mikrosistemde bireyin yaşadığı toplumun kültürel değerleri, ırksal ilişkileri, benimsenen din gibi özellikleri yer alır.
E) Önceki tüm katmanları kaplayan bu dış katman olan kronosistem, yaşanan zaman dilimini ifade etmektedir.

"Bireyin yakın ilişki kurduğu kişilerle olan ilişkilerde bozulma olursa çocuğun çevresindeki yaşantıları keşfetme süreci engellenebilir. Bu durum özellikle ergenlik döneminde,

- ✓ **Antisosyal davranışlar,**
- ✓ **Düşük akademik başarı,**
- ✓ **Öz denetimi sağlamada problemlerin ortaya çıkmasına** neden olabilir."

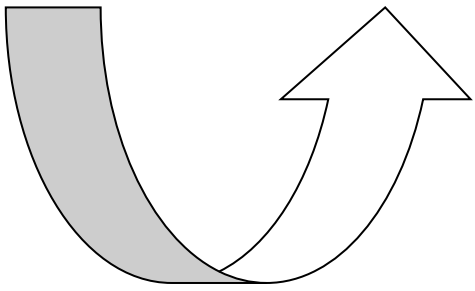
12. Yukarıda sözü edilen durumlar, ekolojik yaklaşımın hangi kategorisinde görülmektedir?

A) Mikrosistem
B) Mezosistmem
C) Egzosistem
D) Makrosistem
E) Kronosistem

- ✓ Kişisel oluşumları birbirine bağlayan ilişkileri ya da ağları içerir.
- ✓ Sistemler arasındaki bağlantıların fazla ve nitelikli olması durumunda iyi çalışır.
- ✓ Okul-aile iş birliğinin çocuğun akademik başarısına etkisi ya da aile-akran ilişkilerinin çocuğun ebeveyn denetimine katkısı önemlidir.

13. Yukarıda sözü edilen durumlar ekolojik yaklaşımın hangi kategorisiyle ilgilidir?

A) Mikrosistem
B) Mezosistmem
C) Egzosistem
D) Makrosistem
E) Kronosistem

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Sosyal medya, yasal mevzuat gibi bireyin gelişiminde dolaylı etkisi olan birimler
- ✓ Genel eğitim politikaları
- ✓ Medya ve kitle iletişim araçları

14. Yukarıda sözü edilen durumlar ekolojik yaklaşımın hangi kategorisiyle ilgilidir?

A) Mikrosistem
B) Mezosistmem
C) Egzosistem
D) Makrosistem
E) Kronosistem

"Ekolojik yaklaşımın bu katmanında bireyin yaşadığı toplumun özellikleri yer alır.

- ✓ **Kültürel değerler,**
- ✓ **Irksal ilişkiler,**
- ✓ **Benimsenen din** bunlara örnek verilebilir."

15. Yukarıda sözü edilen durumlar ekolojik yaklaşımın hangi kategorisinde görülmektedir?

A) Mikrosistem
B) Mezosistmem
C) Egzosistem
D) Makrosistem
E) Kronosistem

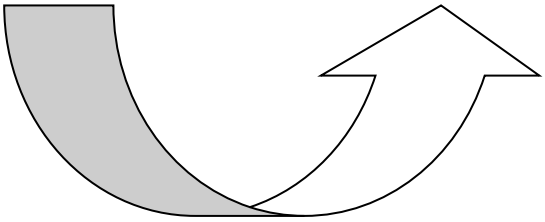
"Önceki tüm katmanları kaplayan bu dış katman, yaşanan zaman dilimini ifade etmektedir.

- ✓ **Savaşlarda ve ekonomik kriz dönemlerinde suç davranışlarında artış olması** bu katmanla ilgilidir."

16. Yukarıda sözü edilen durumlar ekolojik yaklaşımın hangi kategorisinde görülmektedir?

A) Mikrosistem
B) Mezosistmem
C) Egzosistem
D) Makrosistem
E) Kronosistem

"**Ekolojik yaklaşım hakkında** seminer düzenleyen **Orhan Bey** 'Psikolojik sağlamlık ekosistemsel yaklaşıma göre, bireyin kendisinden başlayarak **(mikro düzey)** bireyin karşılıklı etkileşime girdiği tüm çevreleri içine alarak gelişen bir mekanizmadır.' sözleriyle konuya girmiştir."

17. Buna bağlı olarak Orhan Bey'in aşağıdaki hangi sözü itirazı hak eder?

A) Çocuğun psikolojik sağlamlığını, mikrosistemdeki birincil anlamda etkileşime girdiği ailesi inşâ eder.
B) Çocuk, içinde yaşadığı toplumun yasal işlemleri ve kültürü tarafından desteklenebilmesine karşılık risk altına sokulmaz.
C) Ekosistemsel yaklaşıma göre ekolojik sistem, bireyin kendisinden başlayarak etkileşime girdiği tüm çevreleri içine alarak gelişen bir mekanizmadır.
D) Okullar çocuğun mikrosisteminin anahtar parçalarından biridir.
E) Psikolojik sağlamlığın yapılandırılması adına okul deneyimleri büyük önem arz etmektedir.

"Okul iklimi üzerine seminer veren **Elazığ Gazi MTAL PDR Öğretmeni Esengül Hanım** 'Okul iklimi ve ekolojik sistem yaklaşımı arasındaki ilişkiye geçmeden önce okul iklimini tanımlamak gerekebilir. Okul iklimi, okulda çalışanların okulu nasıl betimlediği ile ilgilidir. İklim, okulda zaman içinde şekillenen, her zaman görülemeyen değerler ve kurallar bütününden oluşur.' sözleriyle konuya giriş yapmıştır.

18. Esengül Hanım, okul iklimine dair hangi cümleyi kurduğunda yukarıdaki cümleleriyle çelişkiye düşer?

A) Okulun dışarıdan nasıl göründüğünü gösterir.
B) Bir okula ilk girdiğinizde hissettiğiniz şeydir.
C) Okul kültürü ile oldukça ilişkilidir.
D) İklim, okula kimliğini kazandıran, üyelerin davranışlarını etkileyendir.
E) Üyelerden bazıları tarafından algılanan ve okulun bir kısmına egemen olandır.

"Halphin ve Croft (1996), yaptıkları araştırmalar sonucunda, sosyal ilişkileri ifade eden; açık, bağımsız, kontrollü, samimi, babacan ve kapalı olmak üzere **altı** iklim çeşidinin olduğunu ileri sürmüşlerdir."

Buna göre,

- ✓ Arkadaşça ilişkiler,
- ✓ İşleri kolaylaştırıcı,
- ✓ Katılımcılığı teşvik gibi faktörlerin önemli olduğu ve yöneticinin örgütte kurmay liderlik sergilediği

19. Bu tür okullarda hangi iklim türünün hâkim olduğu söylenebilir?

A) Açık İklim
B) Kapalı İklim
C) Özerk(otonom)İklim
D) İdareci İklim
E) Samimi İklim

Eyüp YILDIRIM

- ✓ **Yönetici,** çalışanları yönlendirmede etkili değildir.
- ✓ Çalışanların kişisel zenginlikleri ile ilgilenilmez.
- ✓ **İş birliği yoktur.**
- ✓ Grup başarısı minimum düzeydedir.
- ✓ Resmî bir örgüt iklimi söz konusudur.

20. Özellikleri verilen okullarda hangi iklim türünün hâkim olduğu söylenebilir?

A) Açık İklim
B) Kapalı İklim
C) Özerk(otonom)İklim
D) İdareci İklim
E) Samimi İklim

21. Yöneticinin örgütte **resmî ve sistemli bir iş yapmak için kendini çalışanlarından uzak tuttuğu okul iklimi hangisidir?**

A) Açık İklim
B) Kapalı İklim
C) Özerk(otonom)İklim
D) İdareci İklim
E) Samimi İklim

- ✓ Yönetici, işi kendisi yapar.
- ✓ Arkadaşça ilişkiler yoktur.
- ✓ Yazılı kurallar hâkimdir.
- ✓ Sosyal ihtiyaçlar tatmin edilmez.

22. Özellikleri verilen okullarda hangi iklim türünün hâkim olduğu söylenebilir?

A) Açık İklim
B) Kapalı İklim
C) Özerk(otonom)İklim
D) İdareci İklim
E) Samimi İklim

- ✓ Arkadaşça ilişkiler hâkimdir.
- ✓ Örgüt üyeleri işlerin nasıl yapılacağı konusunda görüşlerini bildirirler.

23. Özellikleri verilen okullarda hangi iklim türünün hâkim olduğu söylenebilir?

A) Açık İklim
B) Kapalı İklim
C) Özerk(otonom)İklim
D) İdareci İklim
E) Samimi İklim

- ✓ **Kısmen kapalı** bir iklim hâkimdir.
- ✓ Çalışanlar **birlikte hareket etmez**.
- ✓ Grup içinde **bölünmeler** vardır.
- ✓ Yönetici sürekli **kontrol edici** görevdedir.

24. Özellikleri verilen okullarda hangi iklim türünün hâkim olduğu söylenebilir?

A) Babacan İklim
B) Kapalı İklim
C) Özerk(otonom)İklim
D) İdareci İklim
E) Samimi İklim

(I) İlgi, sevgi ve sıcaklıktan yoksun bir aile ortamı
(II) Cezalandırıcı, tartışmacı, düşmanca ve kötüleyici ebeveyn tavırları
(III) Fiziksel ve duygusal istismar uygulayan ebeveynler
(IV) Okul ve aile arasındaki iletişimin yetersiz veya eksik olması
(V) Mahallenin sosyo-ekonomik düzeyi

25. Akran zorbalığı incelendiğinde yukarıdaki sebeplerden hangilerinin mikrosistemden kaynaklandığı söylenebilir?

A) IV-V
B) I-II-III
C) III-IV-V
D) I-II-IV
E) II-III-IV

(I) Okul yönetimi tarafından fiziksel cezanın uygulanması
(II) Öğrencilerin okul atmosferi hakkındaki negatif düşünceleri
(III) Okuldaki akranların saldırgan davranışlar sergilemesi
(IV) Okul mevcudunun fazla olması
(V) Şiddetin toplumda kabul görmesi

26. Akran zorbalığı incelendiğinde yukarıdaki sebeplerden hangilerinin makrosistemden kaynaklandığı söylenebilir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

"Sevgili Dost!

Arkaya bakmamayı başarabilenler, acaba gittikleri yere başlarını götürmeyi başarabilmişler midir?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Dilin kullanımıyla ortaya çıkan engeller ve muhtemel tepkisel davranışlarla ilgili pek soru geleceğini sanmıyorum. Küçük bir ihtimal. Çünkü her kişide farklı etkiler oluşturabilir. Ancak ekolojik sistem yaklaşımı ve okul iklimiyle ilgili 2 soru gelme ihtimali çok yüksek.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1A 2B 3C 4B 5E 6D 7C 8E 9E 10B 11D 12A 13B 14C 15D 16E 17B 18E 19A 20B 21C 22D 23E 24A 25B 26E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

19 Eyl.

"Dijital yetkinlik ve **dijital yeterlik** kavramları farklı kaynaklarda zaman zaman eş anlamlı olarak kullanılmakla birlikte bu kavramların anlam olarak farklılıkları bulunmaktadır."

1. **Yukarıdaki metin temel alındığında dijital yetkinlik ve yeterliğe dair aşağıdaki yargılardan hangisi kabul edilemez?**

A) Alanyazında bir kavram kargaşası yaşanmaktadır.
B) Dijital yeterlik; bilgi ve beceriyi gerektiği gibi kullanmakla birlikte değerlendirme ve karar vermeyi de kapsar.
C) Yetkinlik, "yargılamaya yetkili" veya "konuşma hakkına sahip" anlamına gelmektedir.
D) Yeterlik, bir işi yapma gücünü sağlayan özel ehliyet ya da görevi yerine getirme gücü veren bilgi demektir.
E) Yeterlikler, eğitim-öğretim faaliyetlerinde sadece öğreten rolünde olan öğretmenleri etkiler.

"**Elazığ Gazi MTAL Müdürü 'Yeterlik'** başlıklı bir seminerde '**Öğretim alanında yeterlikler,** bizler için öğretimde ulaşılması gereken **hedefler** olarak karşımıza çıkmaktadır. Hangi seviyede veya bağlamda olursa olsun **öğretim faaliyetleri ile** hedef yetkinliklerin öğrenenlere **kazandırılması** beklenir. Dolayısıyla bu **yeterlikler** öğretimi plânlamada hedef ve doğrultu gösteren **deniz feneri** gibidir.' cümleleriyle konuşmasına başlamıştır."

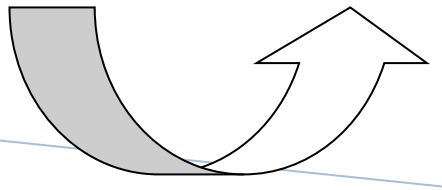
2. **Okul Müdürü'nün** "öğretimin plânlanmasında yeterliklerin yol göstericiliği" **bağlamında aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenmez?**

A) Bilgi/beceri tipleri ve seviyelerini belirlemede
B) Ders içeriklerini oluşturmada
C) İnformal eğitim müfredatlarını oluşturmada
D) Öğretmen adaylarını yetiştirmede
E) Öğretmenin meslekî gelişim programlarını oluşturmada

"**Dijital yeterlik;** geniş anlamda iş, istihdam edilebilirlik, öğrenme, boş zaman, dâhil olma ve/veya topluma katılım ile ilgili hedeflere ulaşmak için Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin (BİT'in) kendinden emin, eleştirel ve yaratıcı kullanımı olarak tanımlanabilir."

3. **Buna göre dijital yeterliğin hedefine dair aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Sorunları çözmektir.
B) İletişim kurmaktır.
C) Bilgileri yönetmektir.
D) Bireyselleşmektir.
E) İçerik oluşturmak ve paylaşmaktır.

"Öğrenciler; akıllı telefonlar, tabletler ve sosyal ağ uygulamaları gibi dijital araç ve ortamlarla giderek daha fazla zaman geçirmektedirler. BİT'in hızlı gelişimi ile birlikte yaşama, çalışma ve öğrenme biçimi sürekli olarak değişmiştir"

4. **Bu bilgiler ışığında öğretmenlerin eğitim alanında sahip olması gereken en yaygın yeterliklerden birinin ne olması gerektiği söylenebilir?**

A) Finans okuryazarlık
B) Dijital yeterlik
C) Kitap okuma yeterliği
D) Sosyal medyayı takip etme yeterliği
E) Aktüaliteyi takip etme yeterliği

"Bilişim teknolojilerinin toplum içinde **bilinçli** kullanılması için gerekli bilgi ve becerileri **dijital okuryazarlık** olarak adlandırılır."

5. **Buna göre dijital okuryazarlık ve dijital beceriye dair aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?**

A) Dijital beceri, günlük yaşamda bir sorunu çözmek için bilgi teknolojisi becerisini kullanma ve uygulama yeteneğidir.
B) Bilgileri yönetmek, iletişim kurmak, sorunları çözmek ve içerik oluşturmak için donanım ve yazılım kullanmak dijital beceridir.
C) Dijital becerilerin, doğası gereği sürekli olarak geliştirilmesi gerekmektedir.
D) Dijital okuryazarlık; iletişim ve etkileşimi bilişim teknolojilerini kullanarak etkili, verimli ve güvenli şekilde yapabilecek kadar becerilere sahip olmak demektir.
E) Dijital yeterlikler, dijital becerilerin aksine statik bir çalışma alanını oluşturur.

"Yaratıcılığı ve inovasyonu merkeze alan **dijital dönüşüm**, geleneksel yöntemlerde daha verimli sonuçlar elde etmek için ortaya çıkmıştır."

6. **Buna göre** "var olan içeriklerin dijital ortama aktarımını" **ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dijitalleştirme
B) Dijitalleşme
C) Dijital dönüşüm
D) Dijital yetkinlik
E) Dijital vatandaşlık

7. **Teknoloji adaptasyonu ile veri alışverişi ve otomasyon içeren bütünleşik sistemlerde süreçlerin dijital ortama taşınması ve daha verimli işletilmesini kapsayan kavram hangisidir?**

A) Dijitalleştirme
B) Dijitalleşme
C) Dijital dönüşüm
D) Dijital yetkinlik
E) Dijital vatandaşlık

EyüpYILDIRIM

- ✓ Bankacılık işlemleri
- ✓ Öğrenci akademik başarı takibi
- ✓ Vergi ve yasal süreçler vb.

8. Hizmetlerin çevrim içi ortamlardan ve uzaktan gerçekleştirilmesini kapsayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dijitalleştirme
B) Dijitalleşme
C) Dijital dönüşüm
D) Dijital yetkinlik
E) Dijital vatandaşlık

- ✓ Siber zorbalık ve dijital mahremiyet
- ✓ Dijital alışkanlıklar
- ✓ Dijital teknolojilerin etkin ve güvenli bir şekilde günlük kullanımı
- ✓ Davranış normları

9. Yukarıdaki özellikler hangi kavramla ilgilidir?

A) Dijitalleştirme
B) Dijitalleşme
C) Dijital dönüşüm
D) Dijital yetkinlik
E) Dijital vatandaşlık

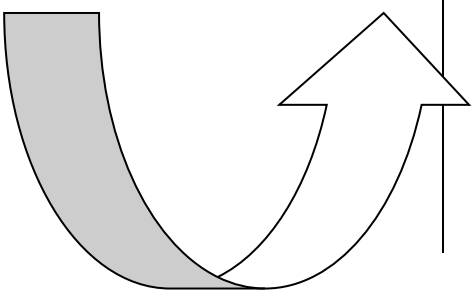
- ✓ Daha iyi bir süreç yönetimi için araç olarak BİT ve özellikle internetin kullanılması
- ✓ İnternet tabanlı (çevrim içi) hizmet sunumu
- ✓ Kamu yönetimini BİT'lerin kullanımı yoluyla dönüştürme kapasitesi
- ✓ Yeni bir hükûmet biçimi

10. Yukarıda özellikleri sayılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) E-Devlet
B) Dijitalleşme
C) Dijital dönüşüm
D) Dijital yetkinlik
E) Dijital vatandaşlık

11. Aşağıdakilerden hangisi "E-Devlet"in sağladığı faydalardan değildir?

A) Devlet hizmetlerine erişimi kolaylaştırır.
B) Enerji, zaman ve emek israfını artırır.
C) Hizmetlerin sunumunu geliştirir.
D) Devletin etkili yönetişimini güçlendirir.
E) Devletin şeffaflığa yönelimine yardımcı olur.

"Günümüzde internetin yaygınlaşması ve açık erişim ile birlikte bilgiye erişim ve bilginin yayılması da hızlanmıştır**. Bilişim etiği;** bilgisayar, iletişim ve ağ/internet ortamlarında uyulması gereken kuralları tanımlayan normlardır. Bunun yanı sıra bilgi toplumunda karşımıza çıkan diğer bir kavram **olan telif hakkı,** kişinin her türlü fikrî emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerinde hukuken sağlanan haklardır."

12. Buna göre, bilişim etiği ve telif hakkına dair aşağıdaki hangi yargı kabul edilemez?

A) Telif hakları fikirleri değil, fikirlerin ifade etme biçimini koruma altına almaktadır.
B) Yaratıcı eser sahiplerini telif hakları aracılığıyla ödüllendirmek ve daha fazla eser yaratmaya teşvik etmek amaçlanır.
C) Telif hakları, özgün ve yaratıcı eserleri belirli bir süre geçtikten sonra toplumdaki herkesin yararlanmasına hizmet eder.
D) Bilişim suçu; bilgileri otomatik işleme tâbi tutan sistemle kanunî, ahlâkî veya yetki gücü ile gerçekleştirilen her türlü davranıştır.
E) Bilişim hukuku, etik ve telif haklarına paralel olarak doğmuş olan bir kavramdır.

- ✓ Vatandaşlık numarası
- ✓ Kişinin e-posta adresi
- ✓ IBAN bilgisi
- ✓ Araç plaka bilgisi

13. Yukarıda sayılan bilgiler aşağıdaki hangi kavramın kapsamına girmektedir?

A) Kişisel Veri
B) Dijital Vatandaşlık
C) Bilişim Hukuku
D) Telif Hakkı
E) Vatandaşlık Hakları

"Anayasa'da, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili detaylı düzenlemelerin kanunla yapılacağı belirtilmektedir. Anayasa'da öngörülen başta **özel hayatın gizliliği** olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin korunması amacıyla **6698** sayılı **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) 2016** yılında Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir."

14. Kişisel verileri kullanan bir devlet memuru bu verileri kullanırken hangisini yaptığında hata yapmış olur?

A) Kişisel verilerin toplanmasında hukuka ve dürüstlük ilkelerine uyar.
B) Kişisel verilerin doğru ve güncel olmasına dikkat eder.
C) Verileri meşrû ve gerekli amaçlar için toplar ve işler.
D) Veri toplama amaçlarını açıklar ve verileri sadece bu amaçlar için kullanır.
E) Verileri amaç için kullanıldıktan sonra muhafaza eder ve itinayla korur.

Eyüp YILDIRIM

"Teknolojik ilerleme ve dijital dönüşüm, tüm dünya için yeni bir çağın kapılarını aralamış durumdadır. **'Dördüncü Sanayi Devrimi'** olarak adlandırılan bu gelişim süreci, insanlık için önemli imkânlar sunarken ülkeler düzleminde ise tüm dengelerin değişmesine ve rekabet koşullarının yeniden şekillenmesine neden olmaktadır. Ülkemizde bu yeni dönemin paradigma değişimlerini, küresel rekabette daha güçlü olmayı, sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı ve toplumsal refah artışını sağlamak amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından **'2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi'** hazırlanmıştır. Bu belgede, Türkiye'nin **'Millî Teknoloji Güçlü Sanayi'** vizyonunu gerçekleştirmede yol haritası çizilmektedir."

(Not: 15 ve 16. soruları metne göre cevaplayınız!)

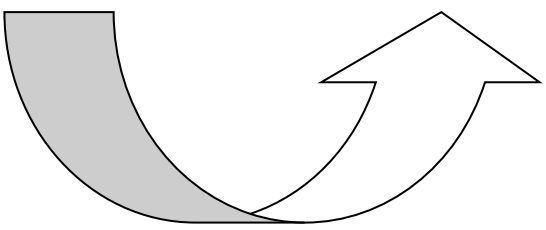
15. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Teknolojik ilerleme ve dijital dönüşüm, kritik bir dönemin muharrik gücü olmuştur.
B) Dördüncü Sanayi Devrimi olarak adlandırılan bu süreç, dengeleri çok derinden sarsmıştır.
C) Ülkemizde de bu sürecin yansımaları çeşitli hazırlıklarla kendini göstermiştir.
D) "2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi" önemli bir yol haritası hüviyetini taşımaktadır.
E) Yeni dönemin paradigma değişimleri, rekabet koşullarını zorlaştırmayı hedeflemektedir.

16. Türkiye'nin "Millî Teknoloji Güçlü Sanayi" vizyonunu gerçekleştirecek 5. bileşen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Altyapı
B) Üstyapı
C) Proje
D) Program
E) Plânlama

✓ Avrupa Birliği (AB) üye devletlerinin eğitim ve öğretim sistemlerinin dijital çağa sürdürülebilir ve etkin bir şekilde uyarlanmasını desteklemek için yenilenmiş bir politika girişimidir.
✓ Öğretmenlerin dijital yeterliklerine dair en güncel politika belgesidir.

17. Yukarıda sözü edilen öğretmenlerin eğitimine dair dijital eylem plânı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi
B) TEDMEM Türkiye'de Öğretmen Dijital Yeterlikleri Raporu
C) Avrupa Birliği Dijital Eğitim Eylem Plânı (2021-2027)
D) Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Çerçevesi
E) Geniş Tabanlı Öğretmen Dijital Yeterlik Çerçevesi

18. Avrupa Birliği Dijital Eğitim Eylem Plânı'nın (2021-2027) aşağıdakilerden hangisini hedeflediği düşünülemez?

A) Bu plân ile yüksek kaliteli, kapsayıcı ve erişilebilir bir dijital eğitim sunmak
B) Pandeminin teknolojik açıdan fırsatlarını ve zorluklarını ele alarak dijital eğitim konusunda iş birliğini minimum düzeye indirmek
C) Dijital teknolojilerle ilgili öğretimin kalitesinin ve miktarının iyileştirmek
D) Öğretim yöntemlerinin ve pedagojilerin dijitalleştirilmesi için destek vermek
E) Kapsayıcı ve esnek uzaktan öğrenme için gerekli altyapının sağlanması dâhil olmak üzere fırsatlar sunmak

✓ Öğretme ve öğrenme için dijital teknolojiyi daha iyi kullanmak
✓ Dijital yeterlikler ve beceriler geliştirmek
✓ Daha iyi veri analizi ve öngörü yoluyla eğitimi iyileştirmek

19. Yukarıda sayılan özellikler aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

A) Dijital Eğitim Eylem Plânı
B) Farklılaştırılmış Eğitim Eylem Plânı
C) Sanayi ve Teknoloji Eylem Plânı
D) Harmanlanmış Eğitim Eylem Plânı
E) Geliştirilmiş Eğitim Eylem Plânı

Eyüp YILDIRIM

"Toplumların sahip oldukları ihtiyaçları gidermek için gerçekleştirdikleri **ekonomik, sosyal ve politik** faaliyetler, gelişmenin ve ilerlemenin nedenleri arasında gösterilir. Bu ilerlemede **teknoloji** önemli bir rol oynamaktadır. En genel anlamıyla teknoloji, insan **ihtiyaçlarını** en verimli şekilde gidermek için kullanılan **araçlar ve süreçler** olarak tanımlanabilir."

20. "Toplum, teknoloji ve eğitim sistemi" döngüsüne dair aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Kaynakların verimli kullanılabilmesi için yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve toplum içinde kullanımlarının yaygınlaştırılması bir gerekliliktir.
B) Teknoloji ve toplum etkileşiminde eğitim, bir katalizör görevi görerek yeni teknolojilerin yayılımını ve kullanımını artırıp yeni ihtiyaçları ortaya çıkarır.
C) Bireylerin hayatta kalmaları ve yaşamlarını sürdürmeleri, ihtiyaçlarını karşılama yetenekleri ile ilişkilidir.
D) Toplumların ilerlemesinde bireyler, toplumun ihtiyaçları, teknoloji ve eğitim sistemi birbiri ile etkileşim içinde olmayan bileşenlerdir.
E) Toplum ihtiyaçlarının verimli giderilmesi için kullanılması gereken kaynakların elde edilmesi ve sürekliliğini sağlayacak yöntemlerin geliştirilmesi, teknoloji kullanımı ile mümkündür.

Sevgili Dost!

Bir zarfı açmak kadar kalbi titreten ne vardır? Zarf mahremiyettir, mahrem olmasa da satırlar. Bir köşeye çekilinir, yalnız okunur mektuplar.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

"**1.Sanayi Devrimi,** kendi ekosistemi içinde oluşturduğu teknolojik yeniliklerle üretim ihtiyaçlarına çözüm geliştirmiş, bu yeniliklerin toplum içinde yaygınlaşması ve kullanılması için eğitim sistemi geliştirmiştir. Teknolojik yenilikler hakkında farkındalık ve beceri seviyesi artan toplum, yeni ihtiyaçlar ortaya koymuştur. Ardından bu ihtiyaçların teknoloji ile çözülmesi talepleri bir döngüye dönüşmüş ve devamında yeni sanayi devrimleri ortaya çıkarmıştır."

I	1.Sanayi Devrimi	Otonom sistemler
II	2.Sanayi Devrimi	İçten yanmalı motor ve elektrik teknolojileri
III	3.Sanayi Devrimi	Bilişim teknolojileri
IV	4.Sanayi Devrimi	Buhar gücü

21. Sanayi Devrimleri ile başat üretim teknolojilerinin verildiği tabloda hangi iki üretim teknolojisi yer değiştirmelidir?

A) I-II
B) I-IV
C) I-III
D) II-IV
E) III-IV

Not 1: **Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.**

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2C 3D 4B 5E 6A 7C 8B 9E 10A 11B 12D 13A 14E 15E 16A 17C 18B 19A 20D 21B

"Teknolojik yeterliklerin çalışılması için temel değerler üç farklı açıdan ele alınmaktadır. Birinci olarak literatürde ilk defa **1997** yılında **Fryer** tarafından İngiltere Çalışma Bakanlığına sunulan bir raporda geçen **21. yüzyıl becerileri listesi**, yetkinlikleri çalışmak için temel değerleri göstermektedir. **21. yüzyıl becerileri** olarak adlandırılan bu değerler çalışanlarda ve toplumdaki bireylerde olması gereken yetkinlikleri ortaya koymaktadır."

1. Aşağıdakilerden hangisinin bu değerlerden olması beklenmez?

A) Eleştirel düşünme
B) Problem çözme
C) Takım çalışması
D) Teknoloji okuryazarlığı
E) Gelenekçilik

❖ Yeterliklerin çalışılmasında temel alınan bir diğer değerler grubu **Gardner (2007)** tarafından **'Gelecek İçin 5 Zihin'** eserinde açıklanmıştır.
❖ **Gardner,** bu eserinde bireylerin eğitimleri için temel alınan değerlerin kendilerine hayat boyu öğrenme ve gelişim fırsatı sunmasını, bunun da toplum hayatının gelişimine katkı sağlayacağını belirtmiştir.
...
Buna göre,
✓ Farklı disiplinlerle etkileşim zorunlu olmakla birlikte alan bilgisinde derinlemesine uzmanlaşmak,

✓ Meslek yaşamı boyunca düzenli olarak alan hakkında bilgi birikimini artırmak şarttır.

2. Gardner'in belirttiği ve yukarıda özellikleri sayılan "Gelecek İçin 5 Zihin" alanı hangisidir?

A) Alan bilgisinde zihin
B) Sentezleyen zihin
C) Yaratıcı zihin
D) Saygı duyan zihin
E) Etik zihin

✓ **Farklı disiplinlerde** de bilgi ve beceri sahibi olmak gerekir.
✓ Farklı disiplinlerden bilgiler **sentezleyerek** çözümler üretmek gerekir.
✓ Kimya öğretmeninin bilişim teknolojilerini kullanması gibi.

3. Yukarıda sözü edilen, Gardner'ın "Gelecek İçin 5 Zihin" alanlarından hangisidir?

A) Alan bilgisinde zihin
B) Sentezleyen zihin
C) Yaratıcı zihin
D) Saygı duyan zihin
E) Etik zihin

✓ Alan bilgisini ve farklı disiplinleri kullanarak kendi alanlarında **var olan problemlere çözümler** geliştirmesi
✓ Bunları diğer meslektaşları tarafından kullanılabilir hâle getirebilmesi

4. Yukarıda sözü edilen, Gardner'ın "Gelecek İçin 5 Zihin" alanlarından hangisidir?

A) Alan bilgisinde zihin
B) Sentezleyen zihin
C) Yaratıcı zihin
D) Saygı duyan zihin
E) Etik zihin

✓ Kendisininkinden **farklı** kültüre, yaşam tarzına ve özelliklere sahip bireyleri ve toplumları **anlamaya**,
✓ Onlarla **beraber** çalışma ve yaşama becerilerine değer veren zihindir.

5. Yukarıda sözü edilen, Gardner'ın "Gelecek İçin 5 Zihin" alanlarından hangisidir?

A) Alan bilgisinde zihin
B) Sentezleyen zihin
C) Yaratıcı zihin
D) Saygı duyan zihin
E) Etik zihin

6. Bireylerin bir insan, çalışan ve vatandaş olarak görev ve sorumluluklarını yerine getirirken etik kurallara uygun davranışlar göstermesi olarak tarif edilen Gardner'ın "Gelecek İçin 5 Zihin" alanı hangisidir?

A) Alan bilgisinde zihin
B) Sentezleyen zihin
C) Yaratıcı zihin
D) Saygı duyan zihin
E) Etik zihin

"**UNESCO** tarafından öğretmen yeterliklerini geliştirmek için ortaya konmuş değerler, **Fryer** ve **Gardner**'in ortaya koyduğu değerlere paralellik gösteren ve yeterlikler oluşturulurken temel alınan değerler grubudur. Öğretmenler için geliştirilen öğretim programlarının bu değerleri yansıtması, gelecek kuşaklar için de bu değerlerin yaygınlaşmasına yardım edecektir."

7. Aşağıdakilerden hangisinin bu yeterliklerden olması beklenmez?

A) Temel meslekî bilgilerde yetkin olma
B) Kapsayıcı eğitim kültürünü yaygınlaştırma
C) İnsanî becerileri kazandırma
D) Öğrenme topluluğu ve öğrenen organizasyon olma
E) Tabulara bağlılık ve tabuların bir parçası olma

Eyüp YILDIRIM

"**Meslekî yeterliklerin belirlenmesi konusunda** konuşan **Elazığ Gazi MTAL Müdürü** 'Toplumun yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için ortaya koyduğu yeni ihtiyaçların, önceki çözümlerden daha verimli ve yeni çözümlerle giderilmesi gerekir. Yeterliklerin oluşturulmasında temel alınan değer olarak yenilikçilik, bu yeni çözümlerin geliştirilmesi için toplumun eğitimine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda öğretmenler…' sözleriyle konuşmasına başlamıştır."

8. Okul Müdürü'nün sözlerini aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirmesi beklenmez?

A) Problem çözmek için uzmanlık bilgisini ve diğer disiplinlerdeki bilgileri sentezleyebilmelidir.
B) Var olan problemleri çözmek için başkalarının da kullanabileceği ürünler veya yöntemler geliştirebilmelidir.
C) Sürekli öğrenmeyi ve tecrübelerinden ders çıkarmayı sistematik hâle getirebilmelidir.
D) Farklılıkları zenginlik yerine ayrışma ve çatışma sebebi olarak görebilmelidir.
E) Meslekî ve günlük hayatında etik ve insanî değerleri ön plânda tutan bireyleri yetiştirebilmelidir.

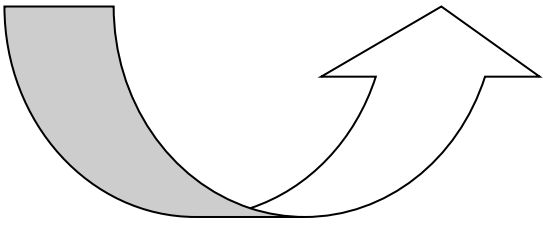
"JISC (Joint Information Systems Committe-Birleşik Bilişim Sistemleri Komitesi) tarafından ortaya konulan **dijital yeterlikler çerçevesi,** eğitimcilerin ve öğrencilerin sahip olması gereken dijital yetkinlikleri **6** alanda ve **15** yetkinlik başlığında açıklamaktadır.

Buna göre,

- ✓ **Dijital bilgileri** bulma, doğrulama, yönetme, düzenleme ve paylaşabilme.
- ✓ **Dijital bilgileri** akademik ve meslekî amaçlar için yorumlama, farklı ortamlarda gözden geçirme, analiz etme ve yeniden sunabilme.
- ✓ **Bilgiyi;** kaynağı, uygunluğu, değeri ve güvenilirliği açısından değerlendirmeye yönelik eleştirel bir yaklaşım.
- ✓ **Telif hakkı kurallarının anlaşılması** ve dijital eserlere farklı bağlamlarda uygun şekilde referans verilebilmesi.

9. Özellikleriyle öne çıkan ve JISC'in alt bileşenlerinden olan kavram hangisidir?

A) Bilgi okuryazarlığı
B) Veri okuryazarlığı
C) Medya okuryazarlığı
D) BİT yetkinliği
E) BİT verimliliği

- ✓ **Dijital veriyi;** veri tabanları, tablolama yazılımları ve diğer formatlarda bulma, yönetme, bunlara erişme ve kullanabilmenin yanında analiz ve raporlar ile yorumlayabilme.
- ✓ Kişisel **verilerin** gizlilik ve güvenliği ile ilgili iyi uygulamaları yapabilme.
- ✓ **Verinin** kişisel, meslekî hayatta ve kamu hayatında etik, kanun ve güvenlik açılarından nasıl toplandığı ve kullanıldığını kavrama.

10. JISC'in alt bileşenlerinden olan ve yukarıda özellikleri verilen kavram hangisidir?

A) Bilgi okuryazarlığı
B) Veri okuryazarlığı
C) Medya okuryazarlığı
D) BİT yetkinliği
E) BİT verimliliği

- ✓ **Metin, grafik, video, animasyon, ses** gibi dijital medyadaki mesajları eleştirel bir şekilde alma ve yanıtlama.
- ✓ Bu mesajları oluşturanlara gereken takdiri vererek **medyayı düzenleme ve yeniden kullanma**.
- ✓ **Medya mesajlarını**, kökenleri ve amaçları açısından değerlendirebilme.
- ✓ Sosyal, politik ve eğitimsel bir araç olarak **dijital medyanın kullanımının** ve dijital medya üretimi sürecinin kavranması.

11. JISC'in alt bileşenlerinden olan ve yukarıda özellikleri verilen kavram hangisidir?

A) Bilgi okuryazarlığı
B) Veri okuryazarlığı
C) Medya okuryazarlığı
D) BİT yetkinliği
E) BİT verimliliği

"Öğretim, birçok uzmanlık bilgisinin iç içe geçmesini gerektiren karmaşık bir uygulamadır. **Etkili öğretim;** öğrencinin düşünme ve öğrenme bilgisini, konu bilgisini ve giderek artan **teknoloji bilgisini** de içeren zengin, iyi organize edilmiş ve **bütünleşik bilgiye,** esnek erişime bağlıdır. Öğretmenler; mesleklerini, anlayışlarını sürekli olarak değiştirmelerini ve geliştirmelerini gerektiren oldukça karmaşık, dinamik sınıf ortamlarında icra ederler."

12. Aşağıdaki hangi seçenekte "Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Çerçevesi"**nin üç ana bileşeni bir arada verilmiştir?**

A) Teknoloji/Pedagoji/Yeterlik
B) Teknoloji/Pedagoji/Yetkinlik
C) Teknoloji/Pedagoji/Okuryazarlık
D) Teknoloji/Pedagoji/Alan
E) Teknoloji/Pedagoji/Beceri

EYÜP YILDIRIM

"**Falloon (2020)**, öğretmen dijital yeterliğine ilişkin genişletilmiş bir görüş sunan kavramsal bir çerçeve sunmuştur. TPAB ile uyumlu hâle getirdiği modeli **'öğretim programı yeterlikleri'**, **'bireysel-etik yeterlikler'**, **'bireysel-meslekî yeterlikler'**, **'bireysel-etik ve bireysel-meslekî yeterliklerin bütünleştirilmesi'** kapsamında **geniş tabanlı öğretmen dijital çerçevesini** sunmuştur."

13. Aşağıdakilerden hangisi konu tabanlı öğrenme için "dijital teknolojileri kullanmak amacıyla gereken yetenek ve becerileri" ifade etmektedir?

A) Profesyonel uygulamada dijital teknolojinin kendinden emin, ulaşılabilir ve dönüşümsel kullanımı
B) Meslekî öğrenmenin devamlılığına adanmışlık
C) Eğitsel ve öğretici tasarım yeterliliği
D) Disiplin/içerik bilgisi yeterliliği
E) Dijital teknolojilerin insan, toplum ve çevre üzerindeki etkisini dikkate alma

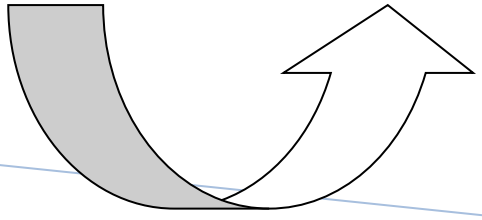
"Avrupa Birliğinin birleşik araştırma merkezi tarafından ortaya konulan European Framework for the Digital Competencies of Educators **(DigCompEdu - Eğitimcilerin Dijital Yeterlikleri İçin Avrupa Çerçevesi)** çerçevesi öğretmenlik mesleğini yapan bireylerin özelinde eğitimcilerin eğitim-öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmesi için sahip olmaları gereken **6 alanda 22 yeterliği** tanımlar."

14. Aşağıdakilerden hangisi DigCompEdu çerçevesinde öğrenenlerin dijital yetkinliklerini gerçekleştirmeyle ilgili değildir?

A) Bilgi ve medya okuryazarlığı
B) Meslekî iş birliği
C) Dijital iletişim ve iş birliği
D) Dijital içerik oluşturma
E) Sorumlu kullanma

"**DigCompEdu** çerçevesinde **iki nokta** dikkat çekmektedir: Yeterliklerin seviyelendirilmesi ve yeterlikler arasında ilişki kurulmasıdır. **Yeterliklerin seviyelendirilmesi**, öğretmenlerin bilişim teknolojileri **bilgi ve beceri seviyesi** ile bu becerileri öğretimde kullanabilme seviyeleri arasında ayrımlar yaparak eğitime ihtiyacı olan öğretmenleri belirlemek için yapılmıştır. **DigCompEdu** öğretmenler için dijital yeterlikler çerçevesinde yer alan yeterlikler, öğretmenler için **6** seviyede değerlendirilmektedir: **yeni gelen (A1), keşfedici (A2), birleştirici (B1), uzman (B2), lider (C1)** ve **öncü (C2).**

✓ **Dijital teknolojilerin öğretimi,**
✓ **Meslekî uygulamaları iyileştirme potansiyellerinin farkında dırlar.**

15. DigCompEdu çerçevesinde özellikleri anlatılan yeterlik seviyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) A1- Yeni gelen
B) A2- Keşfedici
C) B1- Birleştirici
D) B2- Uzman
E) C1- Lider

✓ Dijital teknolojilerin öğretimleri ve mesleğini iyileştirmek için potansiyellerini **deneme ve keşfetme aşamasında**dır.

16. DigCompEdu çerçevesinde özelliği anlatılan yeterlik seviyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) A1- Yeni gelen
B) A2- Keşfedici
C) B1- Birleştirici
D) B2- Uzman
E) C1- Lider

✓ Dijital teknolojileri farklı amaçlarda ve farklı bağlamlarda mesleki uygulamalarına **entegre** ederler.

17. DigCompEdu çerçevesinde özelliği anlatılan yeterlik seviyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) A1- Yeni gelen
B) A2- Keşfedici
C) B1- Birleştirici
D) B2- Uzman
E) C1- Lider

✓ Dijital teknolojileri **kendinden emin, yaratıcı ve iyileştirme önerileri verecek derecede uzman** olarak kullananlardır.
✓ Bilişim teknolojilerinin ve eğitime uygulamalarının güçlü ve zayıf yanları hakkında yorum yapabilirler.
✓ Dolayısıyla bu seviyedeki öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması hakkındaki bilgileri daha fazladır.

18. DigCompEdu çerçevesinde özellikleri anlatılan yeterlik seviyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) A1- Yeni gelen
B) A2- Keşfedici
C) B1- Birleştirici
D) B2- Uzman
E) C1- Lider

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Dijital teknolojilerin eğitimde ve meslekî uygulamalarda kullanımları konusunda **tutarlı ve geniş bir yaklaşıma** sahiptirler.
- ✓ Ellerindeki duruma çözüm üretebilmeleri için birçok dijital aracın ve **stratejinin değerlendirilmesini, seçimini ve kullanımını** gerçekleştirebilirler.
- ✓ Bu seviyedeki öğretmenlerin bu konudaki **repertuvarları geniş**tir.

19. DigCompEdu çerçevesinde özellikleri anlatılan yeterlik seviyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) A1- Yeni gelen
B) A2- Keşfedici
C) B1- Birleştirici
D) B2- Uzman
E) C1- Lider

- ✓ Güncel dijital teknolojilerin ve yeterliğinin **sorgulamalarını** yapabilirler.
- ✓ Yeni teknolojilerin eğitimde uygulanmasının **sınırlılıkları, güçlü ve zayıf yanları hakkında** yorum yapabilir; tahminlerde bulunabilir, yeniliklerin yayılmasında genç eğitimcilere de **rol model** olabilirler.

20. DigCompEdu çerçevesinde özellikleri anlatılan yeterlik seviyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) C2- Öncü
B) A2- Keşfedici
C) B1- Birleştirici
D) B2- Uzman
E) C1- Lider

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

CEVAP ANAHTARI: 1E 2A 3B 4C 5D 6E 7E 8D 9A 10B 11C 12D 13A 14B 15A 16B 17C 18D 19E 20A

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

- ✓ Öğretmenlerin sahip olması gereken dijital yeterlikleri ve seviyelerini bir matris ile açıklamıştır.
- ✓ Matriste öğretmen yeterlikleri 6 alanda ve 3 farklı seviyede 18 yeterlik olarak organize edilmiştir.
- ✓ Eğitim ve öğretim süreçlerinde verimliliği, yenilikleri ve eğitim çıktılarını artırarak insanlar arasında **"bilgi toplulukları"**, eğitim kurumlarının ise **"öğrenen organizasyonlar"** olmasını hedeflemiştir.

1. Yukarıda özellikleri verilen "Öğretmen Dijital Yeterlikleri Çerçevesi" hangi kuruluşa aittir.

A) UNESCO
B) AB
C) Fryer
D) Falloon
E) Koehler ve Mishra

"Bugüne kadar alanyazında yer alan ve bundan sonra da muhtemelen yer alacak dijital yeterlikler çerçevelerinin ele aldığı ortak sorular bulunmaktadır."

2. Boş bırakılan yere, dijital yeterlikler çerçevelerinin geliştirmek istediği hangi alan getirilmelidir?

A) İlgi
B) Meslekî Gelişim
C) Öğrenci Profili
D) Hazırbulunuşluk
E) Yetenek

"Dijital teknolojiler ve bunları kullanabilmek için gerekli yeterlikler zamanla gelişmektedir. Bilişim ve iletişim teknolojilerindeki donanımların kapasitelerinin artması; artan işlemci, hafıza ve iletişim altyapısı kapasitesi ile daha işlevsel ve kullanışlı yazılımların hazırlanması, gelişmiş donanım ve yazılımlar kullanılarak üretilen veri miktarlarının artması sonucu teknolojiyi günlük hayatta veya eğitimle ilgili problemlerin çözümünde kullanabilmek için güncel bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliklerine sahip olmak gereklidir. Bu yeterliklerin yıllara göre neden daha fazla talepkâr olduğunu anlamak için bilişim teknolojilerinde iki anahtar değişimi anlamak gereklidir. Bunlar: **donanım kapasitesindeki artış hızı ve veri hacmindeki artış hızı**."

3. Metne göre dijital yeterliliklerin geliştirilmesini zorunlu kılan temel etmen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dijital teknolojilerle paralel olarak dijital yeterliklerin de gelişmesi
B) Yeterliklerin yıllara göre daha fazla talepkâr olması
C) Donanım kapasitesinin ve veri hacminin hızla artması
D) Artan işlemci, hafıza ve iletişim altyapısı kapasitesi
E) Teknolojinin günlük hayatta veya eğitimle ilgili problemlerin çözümünde kullanılması

"Uzaktan eğitim ve özellikle çevrim içi eğitim, eğitim ve öğretime bir nedenden dolayı (sağlık, yer, kaynak vs.) erişimi olmayacak öğrencilerin eğitim imkânı bulmasını sağlayabilmektedir. **Bir bilgisayar ve bir internet bağlantısı** olduğunda, öğrencilerin boş zamanlarında mesleki gelişimleri için bir sertifika alabilmeleri ya da bilgi ve becerilerini artıracak dersler alabilmeleri mümkündür."

4. Bu bağlamda öğrencilerin mobil teknolojileri ve interneti kullanarak her yerde ve her zaman öğrenme materyalleri elde etmelerini sağlayan öğrenme modeli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uzaktan Eğitim
B) Karma(Hibrit) Öğrenme
C) Geleneksel Öğretim
D) Mobil Öğrenme
E) Mektupla Öğrenme

- ✓ Kökleri mektupla haberleşmeye dayanır.
- ✓ Covid-19 salgınıyla birlikte hayatımızda daha geniş bir uygulama alanı bulmuştur.
- ✓ Öğreten ve öğrenen fiziksel olarak ayrı yerlerdedir.

5. Yukarıda özellikleri sıralanan teknoloji destekli öğretim yöntemi hangisidir?

A) Uzaktan Eğitim
B) Karma(Hibrit) Öğrenme
C) Geleneksel Öğretim
D) Mobil Öğrenme
E) Mektupla Öğrenme

"Öğrenmenin gerçekleştiği ortamları inceleyen araştırmalarda **%75'lik** bir oranla **informal öğrenme ortamları** öne çıkmaktadır."

6. Aşağıdakilerden hangisi informal öğrenmenin dışındadır?

A) Konuşmak
B) Başkalarını gözlemlemek
C) Deneme yanılma yapmak
D) Bilgili insanlarla çalışmak
E) Sınıfta öğrenmek

"Uzaktan eğitim farklı yöntemlerle gerçekleştirilebilmektedir. Bunlar **eş zamanlı ve eş zamansız uzaktan eğitim** olarak nitelendirilmektedir."

7. Aşağıdakilerden hangisi eş zamanlı uzaktan eğitimin özellikleri arasında sayılmaz?

A) Öğrenciler ve öğretmen aynı anda bir konferans salonunda, bir sınıf ortamında bulunur.
B) Öğretmen içeriği sunmakta ve etkinlikler gerçekleştirmektedir.
C) Soru-cevap etkinlikleri yapılabilir.
D) Öğrencilere anında dönüt verilebilir.
E) Gerçek zamanlı ders anlatımları gerçekleşir.

8. Uzaktan eğitimde "eş zamansız yöntemin" en önemli avantajı nedir?

A) Aynı mekânda bulunma zorunluluğunun olmaması
B) Erişimin farklı zamanlarda gerçekleşebilmesi
C) Teknolojik araçlarla gerçekleşiyor olması
D) İnternet bağlantısıyla gerçekleşmesi
E) Soru sorma imkânının olmaması

✓ Yüz yüze ve çevrim içi öğrenme ortamı ve yöntemleri kullanılır.
✓ Web destekli öğrenme, katışık öğrenme, tersyüz edilmiş öğrenme olarak da bilinir.
✓ İçeriğe çevrim içi olarak da ulaşılır.
✓ Uygulamalı etkinlikler ve ölçme değerlendirme genellikle yüz yüze yöntemlerle gerçekleşir.

9. Yukarıda özellikleri anlatılan öğrenme ortamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uzaktan Eğitim
B) Karma(Hibrit) Öğrenme
C) Geleneksel Öğretim
D) Mobil Öğrenme
E) Mektupla Öğrenme

10. Aşağıdakilerden hangisi karma öğrenmenin avantajlarından değildir?

A) Öğrenci ve öğretmen aynı zamanda bir araya da gelebilir.
B) Öğretimde önemli bir bileşen olan vücut dili kullanımına ve insan etkileşimine imkân sağlar.
C) Tek ve değişmeyen içerik sunumu ortamı kullanılır.
D) Dijital ortamların sağladığı imkânlar da kullanılabilir.
E) Karma öğrenme yönteminde içerik zenginleştirilerek ve etkileşimli olarak sunulabilir.

"Bireylerin kullandığı dosyaların, uygulama programlarının hatta işletim sistemlerinin **her yerden ve her cihazdan** erişilebilir olmasını sağlayan internet altyapısı, yazılımları ve servisleridir. Bireylere zaman ve mekân sınırı olmaksızın kendilerine ait dokümanları ve yazılımları saklama ve bunlara erişim imkânı sağlar."

11. Yukarıda sözü edilen teknoloji aracı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Veri Bilimi
C) Yapay Zekâ
D) Finans Teknolojileri ve Blok Zincir
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

✓ Bilişim teknolojileri sayesinde insanlar ve nesnelerden toplanan **verilerden anlam çıkarma** ve günümüzde var olan problemlere daha önceden keşfedilmemiş çözümleri önermek için geliştirilmiş modellerin ve algoritmaların kullanılmasıdır.
✓ Veri toplama, düzenleme ve analiz etmeye odaklanmış bir alandır.
✓ İstatistik, veri tabanı ve bilgisayar programlama gibi alanlardan faydalanan disiplinler arası bir çalışma alanıdır.

12. Yukarıda özellikleri anlatılan yeni teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Veri Bilimi
C) Yapay Zekâ
D) Finans Teknolojileri ve Blok Zincir
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

13. Bilgisayarların insan öğrenmesinin ve zekâsının benzeşimini yaparak veriler içinde örüntüler keşfetmesi ve bu keşifler sonucu kullandığı algoritmada iyileştirmeler yaparak verilen işi daha verimli yapması olarak tanımlanan teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Veri Bilimi
C) Yapay Zekâ
D) Finans Teknolojileri ve Blok Zincir
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Kişiler veya kurumlar arasında bilgi, belge, likidite ve finansal enstrümanların güvenli bir şekilde değişimi ve saklanması için geliştirilmiş sistemlerdir.
- ✓ Şifreli iletişimin ötesinde belgenin oluşturulması ve tüm değişimlerinin kaydını tutarak ilgili bilginin internet üzerindeki tüm hareketlerini güvenli, şeffaf ve izlenebilir bir formatta sunmaktadır.
- ✓ Bu da kişiler arası belge değişimlerinde ve anlaşmalarda noter veya banka gibi anlaşmayı onaylayıcı aracı kurumların işlevlerini ortadan kaldırmaktadır.

14. Yukarıda özellikleri anlatılan yeni teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

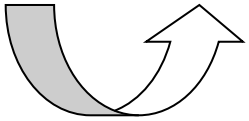
A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Veri Bilimi
C) Yapay Zekâ
D) Finans Teknolojileri ve Blok Zincir
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

- ✓ İnternet üzerinden bulunduğu ortam hakkında durum verisi aktaran **sensörler** ve bu sensörlerden gelen veriyi işleyerek ilgili aktüatörleri kontrol etmeye izin veren uygulamalardır.
- ✓ Bu teknolojiler ile **akıllı** evler ve şehirler yakın gelecekte en önemli çalışma konularından biri olacaktır.

15. Yukarıda özellikleri anlatılan yeni teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nesnelerin İnterneti
B) Veri Bilimi
C) Yapay Zekâ
D) Finans Teknolojileri ve Blok Zincir
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

- ✓ İçerik üretmeye ve paylaşmaya izin verir.
- ✓ Öğrenme, öğretme, eğlenme ve iş yapma amaçlı olarak kullanılır.
- ✓ Yapılan işlerin veya ürünlerin toplumda görünürlüğünü artırır.
- ✓ Aynı zamanda bilgi paylaşım platformu olarak da kullanılır.
- ✓ Böylelikle öğrenen organizasyonlar veya öğrenme toplulukları oluşturulur.

16. Yukarıda özellikleri anlatılan yeni teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Sosyal Ağlar
C) Yapay Zekâ
D) Finans Teknolojileri ve Blok Zincir
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

- ✓ Etkileşim, iş birliği, bilgi ve kaynak paylaşımı için destek olabilir.
- ✓ Katılımı ve eleştirel düşünmeyi teşvik edebilir.
- ✓ Kültürlerarası dil öğrenimini destekleyebilir.
- ✓ Akademik başarıyı olumsuz etkilemesi ya da dikkati dağıtması gibi olumsuz etkileri de olabilir.

17. Yukarıda özellikleri anlatılan yeni teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Veri Bilimi
C) Sosyal Medya
D) Finans Teknolojileri ve Blok Zincir
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

- ✓ Grafik arayüz tasarımı insan bilgisayar etkileşimi ilkelerine göre yapılan **üç boyutlu** düzlemde bilgisayara verilecek komutlara karşılık alınacak geri bildirimin plânlama çalışmasıdır.
- ✓ Gerçek dünyadaki nesnelerin üzerine sanal olarak **daha fazla bilgi** yerleştirmedir.
- ✓ Her iki teknoloji de eğitimde kullanım için birçok potansiyel sunmaktadır.

18. Yukarıda özellikleri anlatılan yeni teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Veri Bilimi
C) Sosyal Medya
D) Sanal ve Artırılmış Gerçeklik
E) Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri

Eyüp YILDIRIM

✓ Veri bilimi ile bağlantılı olarak bir kurumun işiyle ilgili yaptığı etkinlikler sonucu toplanan veriden **karar vericilere** yardımcı olması amacıyla oluşturulan **doğru ve güvenilir veri görselleştirme** tekniklerdir.

19. Yukarıda tanımı yapılan yeni teknoloji alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mobil ve Bulut Teknolojileri
B) Veri Bilimi
C) Sosyal Medya
D) Sanal ve Artırılmış Gerçeklik
E) İş Zekâsı

Sevgili Dost!

Sokakların kiri aktı, kalbimizin kiri duruyor.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

"Öğretim için görsel materyallerin geliştirilmesi, öğretmenler için bir zorunluluktur. Öğretim için görsel materyal geliştirmenin en zor iki yanı, hazır görsel kütüphanelerini bulmak/uygun olarak kullanmak ve görsel kompozisyonu hazırlamak için açık erişim eğitim lisanslı yazılımlar/servisler kullanmaktır."

20. Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin öğretimsel görseller oluşturabilmek için kullanabileceği görsel okuryazarlık araçlarından biri değildir?

A) Canva
B) Noun Project
C) Grafio 3
D) WhatsApp
E) Venngage

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1A 2B 3C 4D 5A 6E 7A 8B 9B 10C 11A 12B 13C 14D 15A 16B 17C 18D 19E 20D

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

22 Eyl.

"Çoklu ortamların eğitim amaçlı kullanımında video oluşturmak ve yayımlamak, öğretmenlerden beklenen dijital yeterliklerdendir. Öğrenme ortamları, öğrencilere; içerik, öğretmenleri ve diğer öğrencilerle etkileşim fırsatı veren platformlardır."

1. **Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin kullanabileceği** etkileşimli video ve animasyon araçlarından **biri değildir?**

A) Snagit
B) ExplainEverything
C) Google VR Tour Creator
D) Sway
E) Telegram

"Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanımını öğrenmelerini sağlayacak dijital öğrenme ortamlarının tasarlanması, öğretmenlerden beklenen yeterliklerdendir."

2. **Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin kullanabileceği** öğrenme ortamlarını geliştiren **araçlardan biri değildir?**

A) OpenSim
B) İnstagram
C) MineCraft
D) MS Kodu
E) UnityLearn

"Öğretimin ayrılmaz bir parçası da değerlendirme etkinlikleridir. **Değerlendirme,** öğretimin hedeflerine bağlı olarak birçok farklı formda geliştirilebilir bir etkinliktir."

3. **Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin kullanabileceği** dijital ölçme ve değerlendirme araçlarından **biri değildir?**

A) Kahoot
B) Socrative
C) Facebook
D) Google Forms
E) Mentimeter

"Eğitim faaliyetlerinde **uzaktan eğitim ortam ve araçlarını** kullanabilme dijital yeterliğine Covid-19 salgınıyla hem öğretmen hem de öğrenciler için özel bir vurgu yapılmaktadır."

4. **Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin kullanabileceği** uzaktan eğitim ortam ve araçlarından **biri değildir?**

A) Google Classroom
B) EdModo
C) Zoom
D) Twitter
E) Microsoft Teams

"Günümüz dünyasında malumat (information) ve ondan elde edilen bilgi (knowledge); finansal, politik, hukukî, tıbbî ve sosyal karar vericilerin karar verirken ihtiyaç duyduğu en büyük yardımcıdır."

5. **Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin kullanabileceği** veri toplama, elde etme ve analiz araçlarından **biri değildir?**

Kısaca, bilişim teknolojileri konusunda öğretmenlerden her şeyi bilmeleri bekleniyor.

A) Google forms
B) Google Analytics
C) YÖK Atlas
D) TÜİK
E) BİP

"Bilişim teknolojilerinin güvenli kullanımı bilişim dünyasında en hızlı güncellenen alanlardandır."

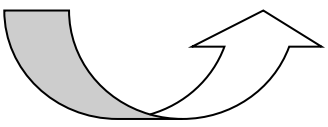
6. **Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin bilişim sistemlerini etik ve güvenli kullanmak için yapabileceklerinden değildir?**

A) Kişisel internet ağındaki veri trafiğini risk altına almalı
B) İnternetten güvenli bağlantı yöntemleri ile veri transferi yapmalı
C) Sosyal mühendislik tuzaklarını tanımlayabilmeli
D) Güvenlik duvarı işlevlerini tanımlayarak yetkisiz erişim kaynakları için tedbirler geliştirebilmeli
E) Antivirüs yazılımlarını kullanabilmeli

"Dijital servislerin hayatımızın vazgeçilmezi olduğu bu dönemde MEB'e bağlı okullarda hem idarî süreçlerde hem de öğretim süreçlerinde teknoloji kullanımı kaçınılmazdır. **Okul idaresi, öğretmenler, veliler ve öğrenciler** dijital ortamları kullanarak hem süreç yönetimini daha iş birlikli ve şeffaf yürütmekte hem de öğrenmenin okul saatleriyle sınırlı olmamasını sağlamaktadır."

7. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi dijital yetkinlikleri kazandırmak için okul düzeyindeki gereksinimlerden biri değildir?**

A) Altyapı Gereksinimleri
B) Teknik Destek
C) Sosyal-Kültürel Hizmetler
D) Öğretmen Eğitimi
E) İdari İnisiyatif ve Araştırmalara Destek

Eyüp YILDIRIM

"Okullarda bilişim altyapısı üç bileşenle ele alınabilir: (1) **aygıtlar**, (2) **ağ ve bağlantılar**, (3) **yazılımlar ve servisler**. Bu üç bileşenin sürekli yönetilmesi, güncellenmesi ve derslerde kullanıma hazır bulundurulması gereklidir. Aygıtları iki gruba ayırabiliriz. Bunlardan **ilki öğrenci, öğretmen ve idarecilerin** kullandığı **son kullanıcı aygıtları**dır. İkincisi ise **destek cihazları**dır."

(Not: 8 ve 9. soruları metne göre cevaplayınız!)

8. Aşağıdakilerden hangisi son kullanıcı aygıtlarından bir değildir?

A) Taşınabilir veya masaüstü bilgisayarlar
B) Akıllı telefonlar
C) Tablet bilgisayarlar
D) Güvenlik kameraları
E) Bilgisayar özelliği taşıyan akıllı tahta

9. Aşağıdakilerden hangisi destek cihazları arasında değildir?

A) Sunucular
B) Yazıcılar
C) Tarayıcılar
D) Güvenlik kameraları
E) Taşınabilir veya masaüstü bilgisayarlar

"Teknoloji destekli eğitimin vazgeçilmezlerinden birisi **öğretim yönetim sistemi**dir. Pek çok **öğretim yönetim sistemi** bulunmaktadır. Bu sistemlerin ortak özelliği **içerik sunumu, ders yönetimi, sınav ve test oluşturma, ödev verebilme ve takibi, notlandırma ve içerik paylaşımı** yapabilmesidir."

10. Aşağıdakilerden hangisi öğretim yönetim sistemlerinden biri değildir?

A) Moodle
B) Telegram
C) Google Classroom
D) Sakai LMS
E) Base LMS

✓ MEB'e bağlı okullarda en yaygın kullanılan öğretim yönetim sistemi olarak öne çıkmaktadır.
✓ Ancak **daha çok** bir **bilgi yönetim sistemi** niteliğindedir.
✓ **Öğretmenler** not girişlerini, öğrencilerin notlarını ve devamsızlık bilgilerini sisteme girerek **okul idaresi** ve **velilerin** öğrenci takibini yapabilmelerini sağlar.
✓ Öğretim yönetim sistemlerinde bulunması gereken içerik paylaşımı özelliği **sınırlıdır**.

11. Yukarıda özellikleri anlatılan dijital platform aşağıdakilerden hangisidir?

A) EBA
B) MEBBİS
C) E-OKUL
D) E-YAYGIN
E) E-KURS

"Okul yöneticilerinin öğretmen ve öğrencilerin dijital kaynakları kullanması yönünde inisiyatif alması ve özendirici olmasının teknoloji destekli öğretim ortamlarının gelişmesinde önemli olduğu aşikârdır."

12. Aşağıdakilerden hangisi idarî inisiyatif ve araştırmalara destek **bağlamında değerlendirilemez?**

A) İdarî gücü kullanılmanın yanı sıra yöneticilerin liderlik etmesi
B) Yöneticilerin kaynakları azaltmak için çaba sarf etmesi
C) Her bakımdan öğretmen eğitimlerini desteklemesi
D) Okul içinden ve dışından örnek uygulamaları paylaşarak iyi uygulamaları yaygınlaştırmaya çalışması
E) Yurt içi ve dışı paydaşlarla proje ve araştırmalara katılım sağlanması için öğretmen ve öğrencilerin özendirilmesi

✓ Öğretmen ve öğrencilerin içerik paylaşımı yapabilecekleri dijital bir ortam
✓ Web, akıllı telefon ve tablet bilgisayarlarla erişim imkânı
✓ FATİH Projesi kapsamında ders içeriklerinin paylaşılması amacıyla plânlanan bir sistem
✓ Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen bir sistem
✓ Eş zamanlı ders vermeye de olanak sağlayan bir sistem

13. Yukarıdaki özelliklerden kaçı EBA ile ilgilidir?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

✓ Bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) sürekli yenilenmesi
✓ Bilginin katlanarak artması
✓ Farklı kaynakların ve dijital medyanın kullanılması ve benzeri görülmemiş şekilde tüketilmesi

14. Yukarıda sıralanan gelişmeler aşağıdakilerden hangisini zorunlu kılmıştır?

A) Dijital Yetkinlik
B) Uzak Görüşlülük
C) Farklılıklara Saygı
D) Okul Güvenliği
E) Düşüncede Süreklilik

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Eğitimin dönüştürülmesi ve iyileştirilmesi sürecinde teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlayacak noktada kilit konumdadırlar.
- ✓ Sınıfta BİT'in benimsenmesi ve uygulanmasında çok önemli bir rol oynarlar.
- ✓ Dijital yetkinlik sağlandığında sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik büyümeyi teşvik etmenin stratejik noktasını oluştururlar.

15. Yukarıda özellikleri sayılan ve birçok açıdan kilit konumda olan kimlerdir?

A) Kurum Müdürleri
B) Öğretmenler
C) Öğrenciler
D) Veliler
E) Hizmetli Personeller

Sevgili Dost!

Herkesin seviyormuş gibi yaptığı, ancak sevginin ne olduğunu pek az kimsenin bildiği bir zamanda yaşıyoruz. Belki de bütün zamanlar böyleydi.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Eğitimin ortamlarında dijital araçların kullanımı sorulduğunda seçeneklerde mutlaka çok yaygın olarak kullanılan platformların olacağını düşünüyorum. Onları da her öğretmen az çok bilir. Don't panic!

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2B 3C 4D 5E 6A 7C 8D 9E 10B 11C 12B 13E 14A 15B

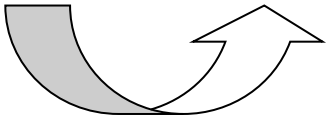
Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

23 Eyl.

"İnsanların korkusuzca ve emniyet içinde yaşama durumu olarak tanımlanabilecek olan güvenlik olgusu yaşamımızı sağlıklı bir biçimde devam ettirebilmemiz için gereklidir. **Huzurlu ve mutlu olmak, uyum** içinde ve hayata değer katan bir birey olarak var olabilmek için güven içinde olmamız şarttır. **Maslow,** insanın temel ihtiyaçlar hiyerarşisinin **ikinci basamağını güvenlik** olarak belirlemiştir. Bu kurama göre, insanın kendisini gerçekleştirebilmesi için **beden, iş, kaynak, sağlık, mülkiyet vb. konularda** güven içinde olması gerekmektedir."

1. Metne göre, insanın "sağlıklı olması, huzur, mutluluk ve uyum içinde yaşaması" **hangi temel değere bağlıdır?**

A) Uyum
B) Mutluluk
C) Güven
D) Sağlık
E) Huzur

"Sağlıklı nesiller inşa edebilmek için dikkat edilmesi gereken hususların başında **okul güvenliği** gelmektedir. Güvenin olmadığı ve korkunun hâkim olduğu okullarda **nitelikli öğrenme**den söz edilemez. Güvensiz okul ortamları öğrenmeye odaklanamamaya ve öğrencilerde motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır. Güvenli okul ortamının inşasında dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise okulun paydaşlarının özellikle öğretmen ve diğer çalışanların kendilerini **emniyette** hissetmeleridir."

2. Metne göre, güvenin hâkim olmadığı okullarda hangi sonuçla karşılaşılır?

A) Motivasyon yüksekliği görülür.
B) Odaklanma sorunu yoktur.
C) Çalışanlar kendilerini emniyette hisseder.
D) Nitelikli öğrenmeden bahsedilemez.
E) Sağlıklı nesiller yetiştirilir.

"İlgili literatür incelendiği zaman **güvenli okul** kavramının farklı yönlerine işaret eden tanımlamaların yapıldığı ve bunların güvenli okulun farklı boyutlarıyla ilgili olduğu görülmektedir. Okulun temel unsurları olan öğrenci, öğretmen ve diğer personelin kendilerini **fiziksel, psikolojik ve duygusal** açıdan özgür ve güvenli hissettikleri okullar güvenli olarak **tarif edilmektedir**. Diğer bir tanım ise öğrencilerin başkalarına duydukları **saygı** ve okula **olumlu bağlılık** hissetmeleri üzerinde durmaktadır."

3. Metindeki tanımlar göz önüne alındığında güvenli okullara dair aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Öğrenciler güvenli bir eğitim ortamında sosyal becerilerini sergileyemez.
B) Öfkelerini kontrol edemezler.
C) Sorunlarına çözüm bulamazlar.
D) Hiç kimse birbirine saygılı davranmaz.
E) Her bakımdan özgür ve güven içinde hissedilir.

"Öğrenci ve okul personelinin okul içinden ya da çevreden kaynaklanan suç, şiddet, saldırganlık, zorbalık, hırsızlık, vandalizm, alkol, sigara ve uyuşturucu madde kullanımı, cinsel ve ırksal taciz gibi istenmeyen davranışlara karşı korunmaları ve okulda bir kriz ortamı yaratabilecek olağanüstü hâllerde … can güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanmasıdır."

4. Okul güvenliği hakkında yapılan tanıma göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Okul güvenliği, dışarıdan kaynaklanabilecek tehdit edici durumları da kapsar.
B) Terörist saldırılar, NC sızıntıları, trafik ve savaş durumları okul güvenliğini bozan unsurlar değildir.
C) Okul güvenliği, okuldaki herkesi kapsayan geniş boyutlu bir kavramdır.
D) Okul güvenliği, doğrudan beden bütünlüğünü korumayı içerdiği gibi cân güvenliğini de içerir.
E) Okul güvenliği okul içinden kaynaklanan her tür saldırıyı da içerir.

"Güvenli okulların öğrenci, öğretmen, çalışan vb. paydaşlar açısından **fiziksel, sosyal, psikolojik ve çevresel tehditlerden uzak mekânlar** olduğu ön plâna çıkmaktadır. Güvenli okulların inşası için eğitimcilerin güvenli okulların özelliklerini bilmesi gerekmektedir."

5. Aşağıdakilerden hangisi güvenli okulların özelliklerinden değildir?

A) Okulların güvenli olabilmesi için okulun önemli bazı mekânlarına hâkim olunması yeterli gelmektedir.
B) Güvenli okulların inşası için okul idaresinin ve öğretmenlerinin etkili liderlik sergilemeleri gerekmektedir.
C) Güven hissi güvenli okulun en temel göstergelerinden biridir.
D) Güvenli okulların temel göstergelerinden biri de okullardaki karşılıklı saygı kültürüdür.
E) Okulun paydaşları arasındaki samimiyet, okul güvenliğinin temel göstergelerinden biridir.

✓ Fiziksel zarar, gözdağı, zorbalık ve tacizin bulunmaması
✓ Alay, nefret dili ve sosyal dışlanmadan uzak olma
✓ Çatışma riskinden uzak olma
✓ Doğal âfetlerden uzak olma
✓ Sorumluluk duygusunu geliştirme

6. Yukarıda sıralanan özellikler, literatürde aşağıdaki hangi kavramla ilgilidir?

A) Başarılı Okul
B) Sağlıklı Okul
C) Güvenli Okul
D) Saygın Okul
E) Meşhûr Okul

"Okul Güvenliği üzerine seminer düzenleyen PDR öğretmeni **Esengül Hanım** 'Aileleri tarafından temel ihtiyaçları karşılanamayan öğrencilerin bulunduğu bir eğitim kurumunda güvenli okul ikliminin tesis edilebilmesi zordur. Öğrencilere eşit muamele edilmemesi, güvenli okul iklimini zedeleyen diğer bir problemdir. Güvenli okulun göstergelerinden biri de okulun yönetim kadrosunun ve öğretmenlerinin veliler ve toplumla iyi ilişkiler kurması ve aynı zamanda öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilmeleridir. Özgür düşünebilen ve fikirlerini beyan eden öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu bilinmektedir. Akademik başarısı yüksek okullarda güvenli okul iklimini tehdit eden problemler daha az yaşanmaktadır.' sözleriyle konuya girizgâh yapmıştır.

7. Esengül Hanım, aşağıdaki hangi cümleyi kurduğunda itirazla karşılaşabilir?

A) Güvenli okullarda okulun güvenlikle ilgili problemleri okul paydaşlarıyla açıkça tartışılır ve çözümler üretilir.
B) Sağlıklı öğrenmelerin meydana geldiği okulların temel göstergelerden biri, okulu oluşturan paydaşlar arasındaki açık ve kesintisiz iletişimdir.
C) Güvenli okulların bir diğer özelliği okuldaki empati kültürünün sıfıra yakın oluşudur.
D) Okul iklimini tehdit edebilecek davranışların ortaya çıkması durumunda idare, öğretmen ve çalışanlar uygunsuz davranışları görmezlikten gelmez.
E) Güvenli okul denilince sadece okul içinin güvenli olması yeterli değildir; aynı zamanda okul çevresinin de güvenli olması gerekmektedir.

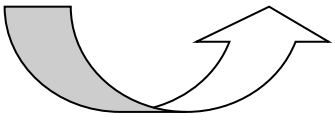
"Rusya-Ukrayna savaşı sonrasında Elazığ'a getirilen Ahıska Türklerinden yaklaşık 150 kişilik öğrenci grubunun Elazığ Gazi MTAL'ye kayıtları yapılmıştır."

8. Bu durumda, okul güvenliği bağlamında Elazığ Gazi MTAL okul idaresi, öğretmenleri ve diğer çalışanları öncelikle hangi konuda bilgi sahibi olmalıdır?

A) Krize Hazırlık ve Müdahale Plânlarına Sahip Olma
B) Her Türlü Bağımlılıkla Mücadele
C) İhtiyacı Olan Öğrencilerin İhtiyaçlarını Giderme
D) Göçmen Çocukların Problemlerini Yönetebilme
E) İfade Özgürlüğünü Destekleme

9. Aşağıdakilerden hangisinin varlığı güvenli okullar için bir tehdittir?

A) Samimiyet
B) İletişimsizlik
C) Saygı
D) Empati Kültürünü Geliştirme
E) Güven Hissi

"Bireyler, yaşamları boyunca hem olumlu hem de olumsuz duyguları yaşayabilmektedir. Bu duyguların bazıları öfke gibi yıkıcı olabilen duygulardır. Öfke duygusu kontrol edilmediği takdirde, davranışsal olarak şiddete de dönüşebilmektedir. Bireyler sözel, duygusal ve fizikî şiddet gibi farklı türden şiddet davranışları gösterebilmektedir. Bu şiddet davranışları ne yazık ki diğer insanlara zarar verici davranışlar olarak ortaya çıkmaktadır. Zorbalık da bu şiddet davranışlarından biridir."

10. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan, farklı özellikte birçok duyguyu yaşayabilen bir varlıktır.
B) Öfke, özü itibariyle yıkıcı bir vasfa sahiptir.
C) Davranış olarak da kendini gösterebilen öfke, kontrol altına alınamaz.
D) Şiddet, tabiatı gereği insanlara zarar verebilecek bir durumu ifade eder.
E) Zorbalık, şiddet davranışlarından biri olarak bilinir.

"**Zorbalık,** yaşça daha büyük ya da fiziksel olarak güçlü olan çocukların kendilerinden daha güçsüz olan çocuklara sürekli eziyet etmesi, onları hırpalaması ve rahatsız etmesidir. Öğrencilerin okulda gerçekleştirdikleri zorbalık davranışları bireysel özellikler, akran grubu, okul ortamı, aile ve çevresel özellikler gibi birçok değişkenle ilgili olabilir."

11. Yukarıdaki metinden aşağıdaki hangi sonuca ulaşılamaz?

A) Zorbalığın birbirinden farklı dereceleri vardır.
B) Rahatsız etmek zorbalığın en alt derecesi sayılabilir.
C) Zorbalık, farklı değişkenlere bağlı olarak ortaya çıkar.
D) Zorbalık, güçlü olandan güçsüz olana doğrudur.
E) Okuldaki hiçbir davranış, zorbalık kapsamına girmez.

"Okul Müdürü'nün düzenlediği seminere geç kalan Ahmet Bey aşağıdaki ifadeleri duymuştur:

- ✓ Kasıtlı ve istekle yapılır, belli bir çıkar amaçlanır.
- ✓ Fiziksel yönden psikolojik yöne kadar her açıdan zarar vermeyi amaçlar.
- ✓ Eylemler, tekrar edilme karakteri taşımakla birlikte sadizm kokar.
- ✓ Eylem, bireysel yapılabildiği gibi grupla da yapılabilir.
- ✓ Mağdur, kendini koruyamayacak zayıflıktadır."

12. Özelliklerden hareketle Okul Müdürü'nün hangi konu üzerinde seminer düzenlediği söylenebilir?

A) Zorbalık
B) Siber Güvenlik
C) Sınıf İklimi
D) Düşünce Özgürlüğü
E) İfade Özgürlüğü

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Yeni tür bir zorbalıktır.
- ✓ Sanal ortamda gerçekleşir.
- ✓ Bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla yapılır.

13. Özellikleri sıralanan zorbalık türü hangisidir?

A) Vandalizm
B) Siber Zorbalık
C) Geleneksel Zorbalık
D) Duygusal Zorbalık
E) Fiziksel Zorbalık

"Geleneksel zorbalıkta özellikle çocuklar diğerleri tarafından tanındığı ve bu da kaygıyı artırdığı için çocuklar genellikle siber zorbalığı tercih etmektedir. Hatta bazen normal hayatında zorbalık davranışları göstermemiş olmasına rağmen tanınamadığı ya da bulunamayacağını düşündüğü için sosyal medyada zorbalık davranışlarına devam eden bireyler, gençler ya da çocuklarla da karşılaşılıyor. Ayrıca genellikle geleneksel zorbalık yapan bireyler ve çocuklar siber zorbalığı da sıklıkla tercih etmektedir. Çocukların siber zorbalığı geleneksel zorbalığa tercih etmesinin nedenlerinden biri de daha fazla izleyiciye ulaşmasıdır. Ayrıca yazılı kelimelerin etkisi daha büyüktür. Sözel kelimeler daha çabuk unutulurken yazılı tacizlerin etkisi daha büyük olabilir ve bireyler siber zorbalığı her zaman her yerde uygulayabilirler."

14. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Tanınma, zorbalıkta belirleyici, kritik bir unsurdur.
B) Tanınma, geleneksel zorbalıkta önemli bir frendir.
C) Siber zorbalıkta tanınma perdesi ortadan kalkmakla birlikte kitlelere beğendirme şehveti de ağır basar.
D) Tanınmama düşüncesi, gizil zorbalık dürtülerini ortaya çıkarabilir.
E) Geleneksel zorbalık yapanların siber zorbalık yapma yetenekleri yoktur.

- ✓ İntikam alma ya da cezalandırma arzusu
- ✓ Popüler olma arzusu
- ✓ Aile içinde yaşanan sorunlar
- ✓ Düşük öz güven
- ✓ Gerçek dünyada elde edilemeyen başarıyı sanal dünyada yakalama arzusu
- ✓ Yaşanılan kıskançlıklar

15. Yukarıda sayılanlardan kaçı siber zorbalığın nedenleri arasında sayılabilir?

A) 6
B) 5
C) 4
D) 3
E) 2

"Günümüzde gittikçe daha fazla ergen ve çocuk, **siber zorbalığı** maruz kalmaktadır. Siber mağduriyetin tanımı incelendiğinde kişinin dijital teknolojiler aracılığıyla kendine zarar veren saldırgan tutumlara maruz kalması ve bunun da kişide mağduriyet oluşturması durumudur."

16. Aşağıdakilerden hangisi siber mağduriyet yaşayan bireylerde görülmesi beklenmez?

A) Akademik, duygusal ve sosyal problemlerle karşılaşma
B) Artan stresle depresyon, kaygı, intihar vb. sonuçların tetiklenmesi
C) Baş ve karın ağrısı, cilt problemleri gibi fiziksel problemlerle karşılaşma
D) Çatışma ve problem çözme, iletişim becerileri, duygu düzenleme becerilerinde artış
E) Çocuğun yeme alışkanlıklarının etkilenmesi

"Ülkemizde ve dünyada **siber zorbalığı** önlemeye yönelik çeşitli müdahale programları uzun yıllardır uygulanmaktadır. Ayşe Hanım da bu programı uygulamaya çalışmaktadır."

17. Ayşe Hanım'ın aşağıdaki hangi uygulamada yanlış bir hareket içinde olduğu söylenebilir?

A) Çocuklarının şifre kullanmalarını ve bu şifreleri kimseyle paylaşmamalarını sağlamaktadır.
B) Çocuklarının sosyal medya hesaplarında gizlilik ayarlarını herkese açık şekilde uygulamaktadır.
C) Siber zorbaların karşıdan duygusal yanıt isteklerine karşı çocuklarının yanıt vermemelerini tembih etmektedir.
D) Siber zorbalık yapanları ilgili makamlara bildirmektedir.
E) Çocuklarıyla rahat bir iletişim iklimi oluşturmakta ve siber zorbalığın ne olduğunu onlara anlatmaktadır.

(I) Çocukların çevrim içi aktiviteleri gözlemlenmeli
(II) Uygulamalar ve çevrim içi platformlar hakkında bilgi sahibi olunmalı.
(III) Öğrenci, öğretmen ve ailelere yönelik zorbalık ve siber zorbalık seminerleri düzenlenmeli.
(IV) Okul ve aile arasındaki iş birliği ve iletişim artırılmalı.
(V) Zorbalık ve siber zorbalığı önlemeye ve azaltmaya yönelik çeşitli etkinlikler ve grup çalışmaları, psikolojik danışmanlar/rehber öğretmenler tarafından yapılmalı.

18. Yukarıdaki maddelerden hangisi veya hangileri zorbalık ve siber zorbalığa yönelik alınacak önlemlerdendir?

A) I
B) I-II
C) I-II-III
D) I-II-III-IV
E) I-II-III-IV-V

Eyüp YILDIRIM

"Bağımlılık, herhangi bir maddenin zarar veren sonuçlarına rağmen **sürekli ve aşırı kullanımı** sonucu ortaya çıkan bir **rahatsızlık**tır."

19. Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin bağımlılığın göstergesi veya özelliği olduğu söylenemez?

A) Bağımlı bireyler, belirli bir maddeye karşı aşırı ve yoğun ilgi gösterirler ve bu durum kişinin yaşamı boyunca sürebilir.
B) Madde bağımlısı bireyler, madde kullanımının birçok probleme yol açacağını bilmelerine rağmen o maddeleri kullanmaya devam ederler.
C) Bireyler, zamanla maddeye karşı tolerans geliştirir ve bu maddeyi gittikçe daha çok kullanmak isterler.
D) Bağımlılığın biyolojik, sosyal ve davranışsal boyutları yoktur ve bağımlılık yeniden tekrar eden bir rahatsızlık değildir.
E) Bağımlılığın, maddenin varlığına karşı duyulan fizyolojik bir istek; gereksinimlerini giderme amacıyla o maddeye ruhsal düşkünlük görünümü vardır.

DSM-V'ye (Psikolojik Tanı Kriterleri Kitabı) **göre,**

- ✓ **(I)** Maddeye ulaşmak için engellenemez arzu ve istek
- ✓ **(II)** Tolerans adı verilen kullanımın giderek artması
- ✓ **(III)** Yoksunluk

20. Özelliklerinden hangisi veya hangileri bağımlılık kavramı için yeter şarttır?

A) I
B) II
C) III
D) I-II
E) I-II-III

Madde bağımlısı kişilerin hastaneler bünyesinde kurulan Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezlerinden (AMATEM) destek alması gerekir.

Sevgili Dost!

Ölüm de davetliler arasında.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Not 2: Bu soruların hepsi yıldızlı sayılır. Benzer soruların çıkma ihtimali çoktur.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1C 2D 3E 4B 5A 6C 7C 8D 9B 10C 11E 12A 13B 14E 15A 16D 17B 18E 19D 20E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

24 Eyl.

"Teknoloji ve internetin bilinçli olmayan, kontrolsüz bir şekilde kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan davranışsal bağımlılıklar, teknoloji bağımlılığı olarak tanımlanır."

1. Aşağıdakilerden hangisi teknoloji bağımlılığının alt davranışlarından biri değildir?

A) Oyun oynama bozukluğu,
B) Kumar oynama bozukluğu
C) Sosyal medyanın aşırı kullanımı
D) Akıllı telefonun aşırı kullanımı
E) İnternette haber takibi

"İnternet günümüzde bilgi alışverişi, sohbet, alışveriş gibi birçok amaçla kullanılmaktadır. İnternetin bu kadar çok kullanımı beraberinde bazı psikolojik, davranışsal ve duygusal problemleri de insan yaşamına getirmektedir."

2. Aşağıdakilerden hangisi internette çok fazla zaman geçirmenin psikolojik ve sosyal sebebi olabilir?

A) Para kazanma isteği
B) Zaman geçirme arzusu
C) Sosyal kaygı azlığı ve değer arayışı
D) Teknolojik araçların cazipliği
E) İnternet ortamının rahatlığı

"İnternet bağımlılığının nedenlerine bakıldığında **sosyalleşme** gereksinimi önemli bir neden olarak görülebilir. Kişilerin gerçek kimliklerini saklayarak kendilerini olduklarından farklı bir şekilde göstermeleri, tanınmamanın verdiği rahatlıkla düşüncelerini açıkça paylaşabilmeleri, yüz yüze iletişim yerine internet iletişimini daha kolay bulmaları **sosyalleşme ihtiyacını** karşıladığından bireyler internete yönelmektedirler."

3. Metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanlar internette gerçek kimliklerini saklayabilirler.
B) Tanınmama, internette insanlara bir rahatlık sağlar.
C) İnsanlar internette sosyalleşme ihtiyacını karşılar.
D) İnsanlar internette kendilerini olduğundan farklı gösterebilir.
E) İnternetin sağladığı kolaylıklar ve sosyalleşme ihtiyacı internet bağımlılığıyla sonuçlanır.

"İnternet bağımlılığının da**vranışsal, fiziksel/zihinsel ve sosyal belirtiler** olmak üzere **üç belirtisi** var."

4. Aşağıdakilerden hangisi internet bağımlılığının sosyal belirtileri arasında yer alır?

A) İnternette geçen sürenin giderek artması
B) Önemli sosyal, meslekî ve serbest zaman faaliyetlerinin internet kullanımı yüzünden bırakılması
C) Kullanımla ilgili yalan söyleme
D) İnternetle ilgili aşırı zihinsel uğraş
E) İnterneti diğer problemlerden kaçmak için kullanma

5. Aşağıdakilerden hangisi internet bağımlılığının davranışsal belirtileri arasında yer alır?

A) Kullanımla ilgili yalan söyleme
B) İnternet kullanımının azalmasıyla birlikte anksiyete, internetle ilgili obsesif düşünceler ve hayallerde artış
C) Durgunluk, uykusuzluk, panik atak ve kızgınlık hâllerindeki artış
D) Kan basıncı ve kalp dolaşım sistemi bozuklukları, stres, konsantrasyon eksikliği;
E) Baş, mide ve kas ağrıları ile görme zayıflıkları

"İnternet bağımlılığının sonucunda **bedensel, sosyal ve psikolojik** sonuçlar ortaya çıktığı görülebilmektedir."

6. Aşağıdakilerden hangisi internet bağımlılığının psikolojik sonuçlarındandır?

A) Sırt ağrıları, baş ağrıları, göz şikâyetleri
B) Zayıflama veya aşırı kilo alma
C) Vücut hijyenini ihmal etme
D) Depresyona düşme, değersizlik ve çaresizlik duygusu yaşama
E) Yalnızlığa düşme, çevreden yalıtılma

7. Aşırı teknoloji kullanımına karşı ailelerin aşağıdakilerden hangisini yapmaması gerekir?

A) Çocuklarının nasıl bir insan olmasını istiyorsa ona o şekilde model olmalıdır.
B) Çocuklarına karşı her zaman saygılı olmalıdır.
C) Çocuklarına sevgilerini açıkça ve koşulsuz olarak göstermelidir.
D) Çocuklarıyla birlikte oyun oynamalıdır.
E) Çocuklarından ayrı olarak kitap okumalıdır.

✓ **(1)** Çocukların yaşına uygun sorumluluklar verilmeli.
✓ **(2)** Çocukların mutlaka bir spor ya da sanat alanında uğraş edinmesi sağlanmalı.
✓ **(3)** Çocukların yaşam amacı edinmemesi sağlanmalı
✓ **(4)** Sonuç değil, süreç odaklı başarıyı desteklemeli.
✓ **(5)** Çocukların arkadaşlarını tanımalı.

8. Aşırı teknoloji kullanımına karşı alınacak önlemlerin sıralandığı yukarıdaki maddelerden hangisini uygulamanın yanlış olduğu söylenebilir?

A) 5
B) 4
C) 3
D) 2
E) 1

Eyüp YILDIRIM

"Chibbaro, Ricks ve Lanier dijital bağımlılıkların önlenmesinde okul psikolojik danışmanlarına/rehber öğretmenlere yönelik bir model önermişlerdir."

9. Bu model ışığında aşağıdakilerden hangisinin yapılabileceği söylenemez?

A) Okul danışmanlarının konu ile ilgili yeni eğilimleri takip etmeleri ve profesyonel olarak kendilerini bu alanda geliştirmeleri gerekir.
B) Okul psikolojik danışmanları dijital bağımlılıklarla ilgili bazı okul personelini bilgilendirmeli, çeşitli eğitimler düzenlemelidir.
C) Aile ve topluma yönelik atölye çalışmaları, seminer ve eğitimler düzenlenmelidir.
D) Öğrencilerin birçok test ve çeşitli araçlarla internet bağımlılığı açısından değerlendirilmeleri gerekir.
E) Grup danışmanlığı, bireysel danışma, sınıf rehberliği gibi etkinliklerle öğrencilere yönelik dijital bağımlılıkta önleyici çalışmalar yapılması gerekir.

"İnternet bağımlılığını önlemede, okullara ve öğretmenlere düşen bazı görevler vardır."

10. Aşağıdakilerden hangisi bu görevlerden değildir?

A) Önleyici programlar uygulanmalı.
B) Öğrencilerin kişilik özelliklerine odaklanılmalı.
C) Öğrencilerin özel hayatları ve ailesi ile ilişkileri incelenmeli.
D) Öğrenciler yaratıcı ve keşfedici grup faaliyetlerine sevk edilmeli.
E) İnternetin pozitif ve negatif etkileri ile ilgili atölye çalışmaları düzenlenmeli.

"Öğrenme; öğretmenler ve öğrenciler arasındaki resmî ve gayri resmî iletişim ile gerçekleşen etkileşimler aracılığıyla yaratılan sosyal ilişkiler ağı içerisinde gerçekleşmektedir. Bu nedenle güvenli okul sadece fiziksel güvenliğin sağlanmasıyla elde edilemeyen, sosyal ve psikolojik yönleri de göz önünde bulundurmayı gerektiren durumdur. Eğitim özünde bir iletişim faaliyetidir. Etkili iki yönlü iletişim, okul yönetiminden müfettişe, müdür, yönetici ve öğretmene kadar tüm eğitim süreçlerinin başarıyla yerine getirilmesinde ve güvenli bir okul ortamı sağlanmasında bir ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır."

11. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Öğrenme, etkileşimli bir süreç ve ağda gerçekleşir.
B) Okul güvenliği, sosyal ve psikolojik yönleri de içerir.
C) Eğitim özünde bir iletişim faaliyetidir.
D) Etkili iki yönlü iletişim, güvenli okulun sağlanmasında ön koşuldur.
E) Fiziksel güvenliğin sağlanmasıyla okulun güvenliği tam olarak sağlanmış olur.

Güvenli okulun sadece fiziksel tedbirler ve okullarda kolluk mevcudiyeti ile sağlanamayacağı düşüncesi son yıllarda yaygınlık kazanan bir yaklaşım hâlini almıştır. Buna bağlı olarak **2019** yılında **Millî Eğitim Bakanlığı** ve **İçişleri Bakanlığı**nın ortaklaşa yürüttüğü **Eğitim ve Güvenlik Projesinde "güvenli eğitim iletişimi"** kavramı geliştirilmiştir."

Buna göre güvenli eğitim iletişiminin sağlandığı bir ortamda herhangi bir sorunla karşılaşan çocuk,

- ✓ **(I)** Kendisinin veya bir başkasının bir sorun ile karşılaştığını kavrar.
- ✓ **(II)** Sorunu; ailesi, öğretmenleri veya yetkili diğer kurum personelleri ile doğru ve etkili biçimde paylaşır.
- ✓ **(III)** Paylaşımı sonunda bir yardım alacağına dair beklentiye girer.
- ✓ **(IV)** Kurduğu bu iletişim sonunda olumsuz bir sonuç ile karşılaşmayacağına dair bir güvene sahip olur.

12. Kazanımlarından hangilerine sahip olur?

A) I
B) I-II
C) I-II-III
D) I-II-III-IV
E) II-III-IV

"**Güvenli eğitim iletişimi** çocuk odaklı bir kavram olmakla birlikte sadece çocuklarla kurulan iletişimi değil, aynı zamanda tüm paydaşların birbirleri arasında kuracakları iletişimin güvenli olmasını gerektirmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin, öğrenciler ve diğer paydaşlar arasında kuracağı iletişim süreçlerinde benimseyeceği kimi stratejiler güvenli eğitim iletişimi sağlamak için başlangıç adımını sağlayacaktır."

13. Aşağıdakilerden hangisi bu stratejilerden biri değildir?

A) Duruma uygun iletişim tonunu belirlemek
B) Okulun iletişim plânlarını bilmek ve bu kapsamda hareket etmek
C) Problemler ortaya çıkmadan önce iletişim kanallarını oluşturmak ve bunları açık tutmak
D) İletişim etkinliğine negatif olarak başlamak
E) Aktif dinleme edimini uygulamak ve iletişim sırasında karşıdaki kişi ile etkileşime girmek

Eyüp YILDIRIM

- ✓ **(I)** İletişim etkinliğine pozitif olarak başlamak
- ✓ **(II)** Uzlaşılan noktaları vurgulamak ve ödün vermeye rıza gösterebilmek
- ✓ **(III)** Gizliliği ifşa etmek
- ✓ **(IV)** Dedikodudan kaçınmak
- ✓ **(V)** Pozitif bir noktaya vurgu yaparak iletişimi sonlandırmak

14. Yukarıdakilerden hangisi uygulanabilir güvenli okul stratejilerinden değildir?

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

"Güvenli eğitim iletişimi, güvenli eğitime okulun fizikî ortamının dışındaki süreç ve kişileri de dâhil etmeyi gerektirmektedir. Bunun en önemli bileşenlerinden biri olan **ebeveynlerle olan iletişim** de öğrenciler ile olan iletişim kadar önemli ve tamamlayıcı bir niteliğe sahiptir. **UNICEF,** eğitim güvenliği konusunda farklı tehditler karşısında ebeveynler ile kurulacak iletişim türlerinde doğru tonun bulunmasına özel bir vurgu yapmaktadır."

15. Bu bağlamda aşağıdaki hangi adımı atmak yanlış olarak değerlendirilebilir?

A) Ebeveynleri dinleyerek sıcak ve pozitif bir ton tüm iletişim mecralarında sürdürülmeli
B) Ebeveynlerle sıkça değil, zaman zaman iletişime geçilmeli
C) İletişimin gizliliği ve ana hedefin öğrencinin çıkarları olduğu vurgulanarak bir güven hissi geliştirilmeli
D) Ailelerin farklı arka plânları ve inanışları olduğu göz önünde bulundurulmalı ve tek bir yaklaşımın her iletişim faaliyeti için uygun olmayabileceğinin farkında olunmalı
E) Ebeveynlerin değerli oldukları hissettirilmeli

"2011'den sonra Türkiye'ye farklı statülerde **beş milyondan** fazla **'göçmen'** yerleşmiştir. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü web sayfasından alınan bilgilere göre 2020 yılı sonunda, Türkiye'ye yerleşmiş olan yabancı uyruklu vatandaşların önemli **bir kısmı kamplarda** yaşamamaktadır ve kontrol altında olmadıklarından dolayı da çocuklarını eğitim kurumlarına göndermemektedirler. Yapılan araştırmada bu kategoriye giren göçmenlerin, eğitime ve Türkçe öğrenmeye yatırım yapmadıkları hâlde geri dönüş plânlarının da olmadığı anlaşılmıştır. Son göç istatistiklerine göre, Türkiye'deki yabancı kişi sayısı **Eylül 2021** itibarıyla **5.4 milyon** kadardır."

16. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Türkiye'de göçmen sayısındaki artışta, 2011 bir kırılma noktasıdır.
B) Kamplarda yaşayan göçmenlerin eğitim sorunu daha azdır.
C) Kampların dışında yaşayan göçmenlerde, eğitime ve Türkçe öğrenmeye karşı bir direnç bulunmaktadır.
D) Göçmenler birçok maddî ve psikolojik problemle karşı karşıyadır.
E) Göçmenlerin geri dönüş plânları bulunmamaktadır.

"Bireylerin güvenliği, bireylerin toplumda özgürce hareket edebilmesi anlamına gelmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim ve güvenliği ise istikrarlı bir güvenliğin sürdürülmesini ifade eder. Bu durum, evrensel insan hakları açısından da önemlidir. Birçok ülkede yabancı uyruklu öğrencilerin güvenliği, **eğitim kurumlarına** devredilmiştir."

17. Bu durumun sebepleri arasında eğitimin aşağıdakilerden hangisini üstlenmesinden kaynaklanmaz?

A) Eğitim ve öğretim
B) Maddî yardım
C) Kültürel uyum
D) Öğrencilerin aileleriyle iletişim kurma
E) Ayrımcılıkla mücadele konusunda bilgi ve tavsiyeler verme

18. "Her birey, içinde yaşadığı kültürün mührünü kimliğinde taşır." **sözü aşağıdaki hangi kavramla ilgili değildir?**

A) Aile
B) Çevre
C) Okul
D) Coğrafya
E) Cinsiyet

"Aile, çocuklarına örnek vererek onları eğittikleri ilk ve en **güvenli liman** gibidir. Aynı şekilde aile, insan sermayesinin ilk yatırım alanı, temel davranış özelliklerinin öğrenildiği ya da öğretildiği ve beşerî ilişkilerinin ilk deneyimlendiği yerdir."

19. Yabancı bir çocuğun okuldaki başarısını aşağıdakilerden hangisinin olumsuz yönde etkilediği söylenebilir?

A) Ebeveynlerin çocuklarına rol model olması ve okul-aile ilişkisinin güçlü olması
B) Ailede çocuğun eğitimini destekleyen aile ortamının varlığı ve çocuğa danışılması
C) Göç sürecinden dolayı çocuğun yaşadığı travmaların varlığı
D) Okulda çocuğun arkadaşlarının varlığı ve yakın çevresini oluşturan akran grubunun uyumlu olması
E) Çocuğu anlamak için çocuğun iç dünyasına girip çocuk ve ebeveynleriyle sağlıklı iletişim sağlanması

EYÜP YILDIRIM

"Öğrenci güvenliğinin önemi için ev sahibi ülke kurumlarının ve öğrencilerin yanı sıra ebeveynlerin de görüşlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Ebeveynler ve öğrenciler için **güvenlik unsuru,** okul seçerken en önemli önceliktir. **Hatta güvenlik unsuru** eğitimsel ve sosyal fırsatlardan **daha önemli** olabilmektedir."

20. Buna göre güvenli okullarda aşağıdakilerden hangisinin olması beklenmez?

A) Yüksek düzey güvenlik endişesi hâkimdir.
B) Akademik başarı ve motivasyon artar.
C) Ebeveynlerin kaygı düzeyi sıfıra yakındır.
D) Öğretmenler öğretimde, öğrenciler de öğrenmede sıkıntılar yaşamaz.
E) Öğrenciler öğrenmeye yoğunlaşır.

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Sevgili Dost!

Bana öyle bir kelime söyle ki hiç eksilmesin!

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2C 3E 4B 5A 6D 7E 8C 9B 10C 11E 12D 13D 14C 15B 16D 17B 18E 19C 20A

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

25 Eyl.

"Başka bir ülkeden özellikle de savaş nedeniyle göç eden yabancı uyruklu aileler savaşın da getirdiği travma nedeniyle çocuklarının güvenliği için **korku, endişe, panik** içinde yaşamaktadır. Çocuklarını emanet ettikleri eğitim kurumlarının hem çocukları için hem de kendilerinin okul ziyaretleri sırasında güvenli olduğunu bilmeleri, görmeleri, onların kaygılarını azaltacak; çocuklarını daha çok okula göndermelerine ve hem kendilerinin hem de çocuklarının topluma adapte olması çabasına girmelerini sağlayacaktır."

1. **Buna göre, aşağıdaki risk alanlarından hangisinin kişinin kendisinden kaynaklanma ihtimali de vardır?**

A) Dış tehlikeler
B) Mekânla ilgili tehlikeler
C) Hijyenle ilgili tehlikeler
D) Sağlıksız gıdalar
E) Sınav Kaygısı

"Genel olarak bakıldığında okul güvenliğinin, akranlardan gelecek şiddet olaylarına, öğretmenlerin fiziksel şiddetine maruz kalma hususuna, doğal âfetlere, sağlık ve temizliğe, cinsel istismara karşı güvenlik, psikolojik ve duygusal güvenlik, etnik ve siyasî görüş konularındaki güvenlik boyutları olarak ele alındığı görülmektedir."

2. **Aşağıdaki hangi güvenlik boyutu, metinde sayılan hususların dışında kalır?**

A) Âfetler
B) Sağlıksız gıdalar
C) Akran zorbalığı
D) Veli şiddeti
E) Öğretmen-idareci şiddeti

"Küresel bir politika sorunu olan yabancı öğrencilerin güvenliğinin **yalnızlık, ayrımcılık ve izolasyon** boyutları da vardır."

3. **Okullarda** "fiziksel, psikolojik ve sosyal güvenliğe" **dair aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Psikolojik güvenlik, yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel uyumu için kritik öneme sahiptir.
B) Psikolojik güvenlik, uyumsuzlukları telafi ve kabul duygusuna aracılık etmekle birlikte kişilerin yalnızlık duygusuna kapılmalarına da yol açabilir.
C) Okullarda bu öğrencilerin toplumsal kültüre uyumunu sağlamak ve aidiyet duygusu yaratmak için kendilerini psikolojik açıdan rahat ve güvende hissedeceği ortamlar yaratılmalıdır.
D) Ailelerin de kendilerini ifade edecekleri ve daha rahat hissedecekleri okul ortamları yaratılarak velilerin, okulda ve okul çevresinde herhangi bir tehdit ya da risk hissetmeden okula gelmeleri sağlanmalıdır.
E) Yabancı uyruklu öğrencilerin fiziksel güvenlik hissine katkıda bulunmakla beraber sosyal ve psikolojik güvenliklerinin de güçlendirilmesi gerekmektedir.

"Aynı dili konuşan insanların yoğun olarak bir arada yaşadıkları yabancıların mahalleleri/**gettolar** oluşmaktadır. Şu anda **Rotterdam**'da **Feyenoord** **'Küçük Türkiye'** olarak tanınmakta, **Utrecht**'te **Kanaal Eiland** ise **'Küçük Fas'** olarak tanınmaktadır. **Lahey** şehrindeki **Schilderswijk** semti ile **Amsterdam'ın tamamı** da Hollandalıların azınlıkta olduğu yerler olarak tanınmaktadır."

4. **Yukarıda anlatılan durum, 21. yüzyılın eğitim vizyonunun hangi hedefinin tam olarak yerine getirilememesiyle ortaya çıktığı söylenebilir?**

A) Eğitim ile mantık çerçevesinde düşünme, algılama, empati sağlama…
B) Risk, stres ve değişime dair hislerin kapasitesini fark etme
C) Çok kültürlülük ile baş etme ve uyum
D) Kontrol etme yerine iş birliği yapma
E) Güçlü ve zayıf yönler hakkında farkındalık

5. **Aşağıdakilerden hangisi 21. yy. eğitim konseptinde eğitimcinin rollerinden biri değildir?**

A) Sorumluluk taşımalı, değer vermeli, sevgi dolu ve şefkatli olmalı…
B) Gelenekçi ve tabulara bağlı olmalı, sınırlara sıkışmalı…
C) En zor konuyu da rahatça açıklayabilmeli, kreatif anlatma sanatıyla donanmalı…
D) Etkileşimli olmalı, herkese ilgi göstermeli, zaman ve söz hakkı tanımalı…
E) Konunun anlaşıldığından emin olmalı, kontrol edip geri dönüş/feedback sağlamalı…

"**Sosyal uyum,** bireylerin ev sahibi toplumla ilişki kurmak için **geçirdiği değişimler** olarak tanımlanmaktadır. Bireyin kendi kültürü perspektifinden ev sahibi ülkenin kültürel davranışlarını, değerlerini ve inançlarını anlama ve birleştirme süreçlerini içermektedir. **Bilişsel, duygusal ve davranışsal** olmak üzere birbirleriyle ilişkili **birçok faktör** içermektedir. Göçmenin yerleşmiş olduğu yeni toplumda, gelmiş olduğu ülkede sahip olduğu **kültürel kimliğini koruyarak** yeni toplumda sosyal ve kültürel bütün alanlarda **katılımcı olmasıdır**."

6. **Buna göre, sosyal uyum ve entegrasyonun önünde duran engellerden hangisi en kritik role sahiptir?**

A) Dil sorunu
B) Sosyal bilgilerin eksikliği
C) Psikolojik, sosyal ve fiziksel okul güvenliği sorunu
D) Okulu terk etme
E) Maddî yetersizlikler

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Birey sahip olduğu kimliğini bırakır.
- ✓ Yalnızca yeni toplumun kültürel değerleriyle yaşamına devam eder.

7. Yukarıda özellikleri sayılan kavram hangisidir?

A) Sosyal uyum
B) Kültürel uyum
C) Kimlik oluşumu
D) Asimilasyon
E) Göç

"**Kültürel uyum,** yabancı uyruklu öğrencilerin ev sahibi ülkelerin kültürlerini **öğrenmelerine, algılamalarına ve anlamalarına** yardımcı olan **zengin uygulama ile deneyim süreçlerini ve sonuçlarını** içermektedir. Bu durum, bir kültürün içselleştirilmesi yoluyla başka bir kültüre entegrasyonu yani **sosyal uyumu** anlamına gelmektedir. Bu süreç **sosyal uyum ile yakından ilişkilidir**. **Sosyal uyum,** bireyin belirli bir topluluğun değer ve normlarının kavramlarını öğrenerek sosyal çevrenin koşullarına aktif bir şekilde uyum sağlama sürecidir."

8. Buna göre, sosyo-kültürel uyuma dair aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Sosyal-kültürel uyum; fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik olmak üzere çok yönlü bir yapıdır.
B) Genel olarak sosyal-kültürel uyum, ev sahibi ülke vatandaşlarıyla sağlıklı "kişiler arası ilişkileri" ifade eder.
C) Eğitim kurumları; öğrencilerin psikolojik, fiziksel ve sosyal açıdan güvende hissedeceği, kültürel uyum sağladığı ve sosyal uyumun arttığı yerler olmalıdır.
D) Dışlanmak, anlaşılmamak ve sosyal izolasyon korkusu, yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel uyum sürecine yanaşmalarıyla neticelenir.
E) Yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel uyum süreciyle başa çıkma mücadeleleri psikolojik sağlıklarını da etkileyebilir.

"Göç, insanlar dâhil bütün yaratıklarda olduğu gibi, yaşam alanını kalıcı veya geçici bir şekilde değiştirmek anlamına gelir.

Göç ve ruh sağlığı arasındaki ilişkiler genellikle psikolojik sorunlara yönelik olumsuzluklarla ilişkilidir. Psikolojik iyi oluş, benlik ve kimlik algıları da dâhil olmak üzere duygusal bileşenlere odaklanmaktadır. Yine de psikolojik uyum ile kültürel uyum arasındaki ilişkilerin çok net olduğu söylenemez. Ancak psikolojik desteğin kültürel uyumu destekleyebileceği söylenebilir."

Soru yukarıda!

9. Buna göre, sosyal uyum sürecinde kültürün önemi ve güvenli okula dair aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olamaz?

A) Kültür, bir insan grubunun üyelerini diğerinden ayıran zihnin kolektif olarak programlanmasıdır.
B) Sosyal entegrasyon ile aidiyet hissi kazandırılması yabancı uyruklu öğrencilerde mutluluk, sevinç, bağlılık ve sakinlik gibi olumlu duygulara yol açabilir.
C) Stresli, endişeli ve depresif hisseden yabancı uyruklu öğrenciler yalnızlık duygusu yaşayabilir.
D) Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel ortamlara nasıl adapte oldukları okul deneyimlerine bağlı olabilir.
E) Ev sahibi ülke vatandaşlarının kültürel uyum sürecine dâhil edilmemesi gerekir.

"Bireyin kendini güvende hissedebilmesi ve eğitimin **'eğitim güvenliği'** hedefine ulaşabilmesi için de ebeveynlerin eğitime gerekli desteği vermelerinin sağlanması gerekmektedir. Nitekim **Altın Üçgen** olarak nitelenen; **aile-okul ve sosyal çevre** üçlüsü arasındaki sağlıklı iletişimin eğitim süresince gerçekleşmesi gerekmektedir."

10. Buna göre, "kimlik oluşumu ve altın üçgen"e **dair aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Ailenin özellikleri, çocuğun okul başarısındaki en önemli çevre faktörüdür.
B) Aile içi iletişim, bireyin sağlıklı bir kimlik kazanmasına, etkili ve pozitif iletişim kurmayı öğrenmesine katkı sağlar.
C) Çocuğun internet aracılığıyla erişim sağladığı sanal pencere, hiçbir engele takılmaksızın çocuğun kimlik oluşumunu etkileyebilecek güçte değildir.
D) Kimlik oluşumunda aile faktörünün yanında eğitim ve sosyal çevre de önem taşımaktadır.
E) Kimliğin oluşumundaki önemli üçüncü faktör ise çocuğun yakın çevresidir.

"Yabancı uyruklu çocukların **eğitim ve okul güvenliğine** ilişkin yurt dışında yapılan çalışmalar, **'yaş'** faktörünün gençlerin okullara hızlı ve kolay adapte olmasında kilit bir rol oynadığını göstermiştir."

11. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olamaz?

A) Bir çocuk ne kadar küçükse geçiş yapması onun için o kadar kolaydır.
B) Küçük çocuklar, ağır bir şekilde etkilenmeden yeni sosyal bağlar oluşturabilir.
C) Kardeşlere bakmak ve ev işlerini yürütmek çocukların entegrasyonunu kolaylaştırır.
D) Kabul edilmiş ve iyi entegre edilmiş hissetmek için arkadaş edinmek son derece önemlidir.
E) Sosyal akran desteği, engelleri ortadan kaldırmada kilit bir faktördür.

Eyüp YILDIRIM

"Yabancıların eğitimde karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri **Türkçe yetersizliği** ve **aidiyet bilincinden yoksun olmaları**dır. Topluma entegrasyonunun önündeki en büyük engellerden biri **dil**dir. **Dildeki noksanlık**; eğitim problemlerine, yeni topluma uyum sağlamada ve istihdam konusunda zorluklara neden olmaktadır."

12. Buna göre, aidiyet bilincini geliştirmek için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) Ayrımcılık yapmak
B) Sosyal dışlama
C) Ötekileştirme
D) Eşit hak ve sorumluluk bilinci
E) Hor görme

✓ **(I)** Yüksek Empati Yeteneği
✓ **(II)** Anlayış Gösterme
✓ **(III)** Dürüstlük ve Adalet
✓ **(IV)** Yeniliğe Açıklık
✓ **(V)** Takım Arkadaşlığı

13. Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri sosyal uyuma/entegrasyona önemli bir katkı sağlayacaktır?

A) I
B) I-II
C) I-II-III
D) I-II-III-IV
E) I-II-III-IV-V

"Oyun, insanlık tarihinin ilk yıllarından itibaren çeşitli şekillerde olagelmiş ve insanların günlük yaşamının bir kısmında yer almıştır."

14. Buna göre, oyunun doğasına dair aşağıdaki söylemlerden hangisine itiraz edilebilir?

A) İnsanlar, tarih boyunca oyun vasıtasıyla sosyal gelişim ihtiyaçlarını karşılamıştır.
B) Geleneksel oyunlarda zaman, yer ve katılımcı sayısı gibi bazı sınırlamalar vardır.
C) Geleneksel oyunların büyük çoğunluğunda -tek başına oynanmadığı için- bir başkasına ihtiyaç vardır.
D) Sanal oyunlarda zaman, yer, katılımcı gibi hiçbir kısıtlayıcı veya sınırlayıcı durum yoktur.
E) Sanal oyunlar, bireylere tek başına tüm özgürlükleri sağladığı için dışsal bir kontrol sağlanmaktadır.

✓ **(I)** Erkekler kızlardan iki kat daha fazla oyun oynamaktadır.
✓ **(II)** Her oyun bağımlılık yapmaz.
✓ **(III)** Her oyun, her bireye aynı etkiyi yapar.
✓ **(IV)** Oyun bağımlılığı genetik ve çevresel faktörlere göre değişiklik gösterir.
✓ **(V)** Her oyun, zararlı olmaz ve sağlıksız da değildir; bireylerin yaşamlarında eğlence, rahatlama ve hatta sosyalleşme sağlayan oyunlar da vardır.

15. Oyunla ilgili yukarıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

"Sanal oyunların bağımlılığı, diğer bağımlılık türleri gibi toplumda açık ve net olarak fark edilmemektedir. Oyun bağımlılığı, **Dünya Sağlık Örgütü (WHO)** uluslararası sağlık problemlerine ilişkin hastalıkları sınıflama (ICD) tarifinden hastalık olarak tanımlanmaktadır. Oyun bağımlılığı sadece çocuklarda değil, gençler ve yetişkinlerde de görülen bir sağlık problemidir. Oyun bağımlılığı, uzun süreli çok fazla oyun oynama değil; oyunun, bireylerin günlük yaşamlarının önemli bir kısmında yer alarak sorumlu oldukları görev ve sorumlulukları aksatması ve bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkilemesidir."

16. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Sanal oyun bağımlılığı fark edilmeyen bir yapıya sahiptir.
B) WHO, oyun bağımlılığını hastalık olarak görmektedir.
C) Oyun bağımlılığı sadece çocukların problemi değildir.
D) Oyun bağımlılığı çocukları daha fazla etkilemektedir.
E) Oyun bağımlılığında ölçü süre değil, görev ve sorumluluklarını aksatmadır.

"Oyun bağımlılığı yeni bir olgu ve güncel bir kavram olarak görülse de öğrencilerin dikkatlerini ders dışı etkinliklere vermeleri ve zamanlarının büyük bir kısmını öğrenme aktivitelerinin dışında harcamaları sorunu geçmişten beri tartışılmaktadır."

17. Aşağıdakilerden hangisi oyun bağımlılığının karşılaşılabilecek sonuçlarından değildir?

A) Yalnızlık (soyutlama)
B) Öz güven artışı
C) Duygu bozuklukları
D) Daha fazla enerji gereksinimi
E) Uyarıcı maddeleri kullanma

Eyüp YILDIRIM

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 2018 yılında gençlerin sanal oyun bağımlılığını **davranış bozukluğu** olarak tanımlayarak belirtilerini göstermede ölçütler belirlemiştir. **Buna göre bireyler,**

- ✓ **(I)** Oyun oynama isteğini kontrol altına alamama
- ✓ **(II)** Oyun oynamanın diğer tüm aktivitelerden daha önemli ve öncelikli olduğu duygusuna sahip olma
- ✓ **(III)** Oyun oynama isteğinde -ders çalışmayı aksatmasına, sosyal ilişkileri zayıflatmasına ve tüm faaliyetlerden uzaklaştırmasına rağmen- artma

18. Belirtilerinden hangisi veya hangilerini taşıdığında oyun bağımlısı olarak nitelendirilmiştir?

A) I
B) I-II
C) I-II-III
D) II-III
E) I-III

"**Amerika Psikoloji Derneği (APA)** bir bireye oyun bağımlısı teşhisi konulması için **dokuz** ölçütten en az **beşinin bir yıl içinde** göstermesi gerektiğini belirtmiştir."

19. Aşağıdakilerden hangisi bu ölçütlerden biri değildir?

A) Oyun oynamanın her şeyden önce gelmesi
B) Oyun oynamadığı zaman gergin ve asabi davranışlar gösterme
C) Oyuna daha fazla zaman ayırma eğilimi içinde olma
D) Daha önce sevilen aktivitelerle ilgilenmemeye başlama ve bu aktivitelerden uzaklaşma
E) Oyunda harcanan zamana ilişkin aileye doğru bilgi verme

- ✓ **(I)** Akademik çalışmalara daha çok zaman ayırmaya başlama
- ✓ **(II)** Oyun oynamayı; kaygı, suçluluk gibi olumsuz duygulardan kaçış olarak görme
- ✓ **(III)** Oyun oynama sıklığını, zamanını ve süresini kontrol etme
- ✓ **(IV)** Psikolojik problemler yaşamaya rağmen oyun oynamayı azaltma/kısıtlama eğilimi göstermeme

20. Yukarıdakilerden hangileri APA'nın bir bireye oyun bağımlısı teşhisi konulması için belirlediği ölçütlerdendir?

A) I-II
B) I-III
C) I-IV
D) II-III
E) II-IV

- ✓ **(I)** Oyun bağımlılığının oluşması
- ✓ **(II)** İlginin artması
- ✓ **(III)** Düşüncelerde oyunun öncelikli bir yere sahip olması
- ✓ **(IV)** Başlama isteği

21. Yukarıda sıralanan oyunlara bağlanma süreci ve bağımlılığın oluşma aşamalarından hangileri yer değiştirmelidir?

A) I-II
B) I-III
C) I-IV
D) II-IV
E) III-IV

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Sevgili Dost!

İnsan yoktu ve sınır yoktu. İnsan geldi ve elindeki tebeşirle sınırlar çizmeye başladı.

Sevgili Dost!

Allah'ın da sınırları var.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2D 3B 4C 5B 6A 7D 8D 9E 10C 11C 12D 13E 14E 15C 16D 17B 18C 19E 20E 21C

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

- ✓ **(I)** Ekonomik
- ✓ **(II)** Sosyal
- ✓ **(III)** Bedensel (sağlık)
- ✓ **(IV)** Duygusal

1. Oyun bağımlısı bireyler, yukarıda belirtilen hangi yönlerden etkilenmektedir?

A) I-III
B) I-II
C) I-II-III
D) I-II-III-IV
E) II-III-IV

"Oyun bağımlılığı bireyleri birçok açıdan olumsuz etkilemektedir. Hatta oyun bağımlılığı diğer bağımlılıklara ve istenmeyen alışkanlıklara da neden olduğu için bireyin yaşamında önemli risklere ve travmalara yol açmaktadır."

2. Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olarak değerlendirilemez?

A) Oyun bağımlılığı, bireyin yaşamını ekonomik yönden olumsuz etkilemektedir.
B) Oyun bağımlılığı yaşayan bireylerin fiziksel aktiviteleri yavaşlamakta ve beslenme alışkanlıkları değişmektedir.
C) Gerçek hayattan soyutlanmış bireylerde yüksek öz güven, sükûnet, iyimserlik ve empati yüksekliği gibi duygular görülmektedir.
D) Oyun bağımlılığı yaşayan bireylerin sosyal hayatlarında önemli değişikler görülmektedir.
E) Oyun bağımlısı bireyler, duygusal olarak kırılganlık yaşamaktadır.

3. Aşağıdakilerden hangisi oyun bağımlılığını önleyici tedbir olarak görülemez?

A) Oyun oynama süresi sınırlandırılmalıdır.
B) Oyun oynama etkinliğini alışkanlık ve rutin davranışa dönüştürecek sıklıkla yapmamaya dikkat edilmelidir.
C) Geceleri oynanan oyunlardan hemen sonra yatılmalıdır.
D) Tatile giderken veya seyahat esnasında oyun konsollarını mümkünse yanına almamalıdır.
E) Oyuna harcanan zamanın farkında olunmalıdır.

- ✓ **(I)** Oyun oynama zamanı bilinçli bir şekilde azaltılmalı veya uzmanlardan destek alma yolları aranmalıdır.
- ✓ **(II)** Spor ve fiziksel etkinliklere katılma teşvik edilmeli/desteklenmelidir.
- ✓ **(III)** Çocuklarla konuşulmalı ve hangi oyunlardan zevk aldıkları hakkında bilgi edinilmelidir.
- ✓ **(IV)** Çocukları oyundan uzaklaştırmak için aile içi ortak etkinlikler düzenlenmelidir.
- ✓ **(V)** Oyun oynayan çocuğa oyundan ayrılması için uzun bir süre tanınmalıdır.

4. Yukarıdakilerden hangisi oyun bağımlılığını önleyici tedbir olarak görülemez?

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

"Okulda şiddet, okul içinde veya çevresinde başkalarına zarar vermeyi amaçlayan bir dizi kasıtlı davranışı tanımlamaktadır. Zorbalık, siber zorbalık, kavga, silah kullanımı ve cinsel taciz ve istismar dâhil olmak üzere birçok sorun okul şiddeti olarak görülmektedir."

5. Buna göre, okul şiddetine dair aşağıdaki çıkarımlardan hangisi kabul edilebilir değildir?

A) Okulda şiddet, bir okulun eğitim misyonunu ve okulun saygı iklimini ihlal eder.
B) Bu sorun, yalnızca ülkemize ait olup ulusal sınırları aşarak uluslararası bir mesele boyutuna ulaşmaz.
C) Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler, okul ortamında ya da çevrim içi ortamlarda şiddet davranışlarının artışına neden olmuştur.
D) Risk faktörlerini belirlemeye yönelik çalışmalar, okullarda şiddeti önlemenin en önemli ve ilk basamaklarından biridir.
E) Bireysel özellikler, aile içi şiddet; tutarsız, gevşek ve sert disiplin uygulamaları; antisosyal akranlarla ilişki vb. şiddet için önemli risk faktörleridir.

"Okullarda şiddeti önlemenin **en önemli ve ilk basamaklarından biri risk faktörlerini** belirlemeye yönelik çalışmalardır. Bu faktörler bilindiğinde bir kişi için ya da okul temelli önleme çalışmaları plânlanabilir."

6. Aşağıdakilerden hangisi belirleyici risk faktörlerinden sayılmaz?

A) Risk faktörleri katlamalı olup ne kadar fazla risk faktörü varsa şiddet riski o kadar yüksek olur.
B) Risk faktörleri; birey, aile, akran grubu, okul ve mahalle seviyeleri dâhil olmak üzere birden fazla düzeyde ortaya çıkmaz.
C) Aile düzeyindeki faktörler küçük çocuklar için daha büyük rol oynar; akran grubu ve mahalle faktörleri daha büyük çocuklar için daha büyük rol oynar.
D) Bazı risk faktörleri, -cinsel şiddet, siber zorbalık gibi- belirli şiddet içeren davranış türlerine özgüdür.
E) Risk faktörlerine maruz kalmanın derecesinin sonuçlar üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır.

Eyüp YILDIRIM

"Doğrudan şiddet; zarar vermek amacı taşıyan bir kişiyle **doğrudan karşı karşıya gelme** davranışlarıdır."

Buna göre,

- ✓ **(I)** Dövmek
- ✓ **(II)** Tehdit etmek
- ✓ **(III)** Hakaret etmek
- ✓ **(IV)** İtmek
- ✓ **(V)** Dedikodu yapmak

7. Eylemlerinden hangisi doğrudan şiddet olarak değerlendirilemez?

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

- ✓ **(I)** Sosyal ret
- ✓ **(II)** Saçını çekmek
- ✓ **(III)** Dedikodu yapmak
- ✓ **(IV)** Küfretmek
- ✓ **(V)** Sosyal dışlama

8. Yukarıda sayılanlardan hangileri dolaylı/ilişkisel şiddete örnek değildir?

A) I-II
B) II-III
C) III-IV
D) II-IV
E) IV-V

- ✓ Kışkırtmaya cevap niteliğinde olan savunmacı davranışlardır.
- ✓ Başkalarının davranışlarına düşmanca bir biçimde hamlede bulunma karakteri vardır.
- ✓ Kendini kontrol etme ve dürtüsellik ile ilişkilidir.
- ✓ Sosyal ilişkilerle baş etme sorunlarıyla da ilişkilidir.

9. Özellikleri sayılan şiddet türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğrudan şiddet
B) Dolaylı/İlişkisel şiddet
C) Tepkisel şiddet
D) Plânlı şiddet
E) Kolektif şiddet

- ✓ Fayda beklentisi vardır.
- ✓ Kasıtlı bir biçimde yapılır ve dış pekiştireçler ile kontrol edilir.
- ✓ Yüksek düzeyde liderlik ve sosyal yeterlik becerileriyle ilişkilidir.
- ✓ Suç içeren ve antisosyal davranışlarla da ilişkilidir.

10. Özellikleri sayılan şiddet türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğrudan şiddet
B) Dolaylı/İlişkisel şiddet
C) Tepkisel şiddet
D) Plânlı şiddet
E) Kolektif şiddet

"Yaşamın erken dönemlerinde şiddet uygulayanların ve şiddet mağdurlarının sonraki yıllarda şiddet davranışlarında artma eğilimi görülmektedir**."**

Buna göre,

- ✓ **(I)** Suç ve şiddete meyilli olma
- ✓ **(II)** Riskli davranışlar gösterme
- ✓ **(III)** Madde kullanımı
- ✓ **(IV)** Öz saygıda azalma
- ✓ **(V)** Psikolojik travmada artış
- ✓ **(VI)** Okuldan kaçma

11. Davranışlarından hangilerinin şiddet mağdurunda görülme olasılığı daha yüksektir?

A) I-II-III
B) IV-V-VI
C) II-III-IV
D) III-IV-V
E) I-III-IV

"Ülkemizde yapılan çalışmalarda, öğrenciler arasındaki bir şiddet türü olarak zorbalık davranışlarının **lakap takma, söylenti yayma, göz ardı etme, gruba katılmasına izin vermeme ve gruptan atma, vurma veya itme** şeklindeki bir dağılımla karşımıza çıkmaktadır."

12. Buna göre, ülkemizde hangi zorbalık davranışının en yaygın şekilde gözlemlendiği söylenebilir?

A) Lakap takma
B) Söylenti yayma
C) Göz ardı etme
D) Gruba katılmasına izin vermeme ve gruptan atma
E) Vurma veya itme

Eyüp YILDIRIM

"Bir şiddet türü olarak **zorbalığa** maruz kalmış çocukların ruhsal açıdan incelendiği ülkemizdeki araştırmalar, bu çocukların birçok olumsuz sonuç yaşadıklarını göstermektedir."

Buna göre bu çocuklarda,

- ✓ **(I)** Düşük öz saygı
- ✓ **(II)** Stres ve depresyon
- ✓ **(III)** Kaygı ve intihar eğilimi
- ✓ **(IV)** Travma sonrası stres bozukluğu
- ✓ **(V)** Öfke ve şiddet eğiliminde azalış

13. Davranışlarından hangisinin görülmesi beklenmez?

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

"Güvenli okullar için olumlu sonuçlar sağlayan okul temelli programların en önemlilerinden birinin **sosyal duygusal öğrenme (SDÖ)** olduğu görülmektedir. Okul temelli **SDÖ** programları, **'çocuğun bütünsel gelişimi'** ile ilgilenen ve eğitime daha bütünsel bakan bir yaklaşım olarak görülmektedir."

14. SDÖ programlarının arasında hangi becerileri öğretme amacı yer almaz?

A) Öz farkındalık
B) Öz yönetim
C) Bireysel farkındalık
D) Kişiler arası ilişkileri yönetme
E) Sorumlu karar verme

15. SDÖ programlarının öğretmeyi hedeflediği becerilerin, hangi kısa vadeli faydayla sonuçlanabileceği söylenemez?

A) Gelişmiş bilişsel işlevler
B) Akademik başarı
C) Benlik saygısı
D) Olumlu tutumlar
E) Düşük öz saygı

"SDÖ, çocukların yaşam zorluklarıyla daha etkin bir şekilde başa çıkmalarına, hem öğrenmelerinde hem sosyal çevrelerinde başarılı olmalarına yardımcı olan bir dizi temel **sosyal ve duygusal becerinin** sistematik gelişimine odaklanmaktadır."

16. Buna göre, SDÖ programından geçen bir bireyin aşağıdaki hangi davranışı göstermesi beklenmez?

A) Duygularını tanır ve yönetir.
B) Sorumlu kararlar verir.
C) Zorlu sosyal durumları yıkıcı bir şekilde ele alır.
D) Başkalarını önemser ve onlara ilgi gösterir.
E) Kazanılan bilgi, tutum ve becerilerle olumlu ilişkiler kurar.

- ✓ Kişi; duygularını, ilgi alanlarını, değerlerini ve güçlü yanlarını/yeteneklerini doğru bir şekilde değerlendirir.
- ✓ Sağlam temellere dayanan bir öz güven duygusunu sürdürür.

17. Yukarıda özellikleri sayılan SDÖ kazanımları aşağıdaki hangi alana aittir?

A) Öz farkındalık
B) Öz yönetim
C) Sosyal farkındalık
D) Kişiler arası ilişkileri yönetme
E) Sorumlu karar verme

- ✓ Kişi; stresle başa çıkmak, dürtüleri kontrol etmek ve engellerin üstesinden gelmek için sebat eder ve duygularını düzenler.
- ✓ Kişisel ve akademik hedefler belirler ve daha sonra bu hedeflere ulaşma yolunda ilerler.
- ✓ Duygularını yapıcı bir şekilde ifade eder.

18. Yukarıda özellikleri sayılan SDÖ kazanımları aşağıdaki hangi alana aittir?

A) Öz farkındalık
B) Öz yönetim
C) Sosyal farkındalık
D) Kişiler arası ilişkileri yönetme
E) Sorumlu karar verme

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Başkalarının bakış açısını alır ve onlarla empati kurar.
- ✓ Bireysel ve grup benzerliklerini ve farklılıklarını tanır ve bunları takdir eder.
- ✓ Toplumsal davranış standartlarını anlar ve bunlara uyar.
- ✓ Aile, okul ve toplum kaynaklarını tanır ve kullanır.

19. Yukarıda sayılan kazanımlar SDÖ programının hangi alanına aittir?

A) Öz farkındalık
B) Öz yönetim
C) Sosyal farkındalık
D) Kişiler arası ilişkileri yönetme
E) Sorumlu karar verme

"SDÖ programını kullanan okullar, öğrencilere öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişkiler ve sorumlu karar verme alanlarında beceriler öğretir."

20. Buna göre öğrenciler hangi eylemi gerçekleştirmez?

A) Çocuklar kızgın olduklarında kendilerini sakinleştirebilirler.
B) Arkadaşlıklar başlatabilirler.
C) İlişki çatışmalarını saygılı bir şekilde çözebilirler.
D) Etik ve güvenli seçimler yapabilirler.
E) Şiddet ve zorbalığa başvurabilirler.

Sevgili Dost!

Telefonumun mesaj sinyali çaldı. Dokundum zarfın üstüne: "Hastamızın beyni öldü. Kalbi beş dakika hiç çalışmadı. Doktorlar elektroşokla çalıştırdılar kalbi. Bekliyoruz."

Sevgili Dost!
Ölüm de davetliler içinde.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

- ✓ İşbirliğine dayalı sağlıklı ilişkiler kurar ve bunu sürdürür.
- ✓ Uygunsuz sosyal baskıya direnir.
- ✓ Kişiler arası çatışmayı önler, yönetir ve çözer.
- ✓ Gerektiğinde yardım ister.

21. Yukarıda sayılan kazanımlar SDÖ programının hangi alanına aittir?

A) Öz farkındalık
B) Öz yönetim
C) Sosyal farkındalık
D) Kişiler arası ilişkileri yönetme
E) Sorumlu karar verme

- ✓ Etik standartlar, güvenlik endişeleri, uygun davranış standartları, başkalarına saygı ve çeşitli eylemlerin olası sonuçlarını dikkate alarak karar alır.
- ✓ Karar verme becerilerini akademik ve sosyal durumlara uygular.
- ✓ Kişi, okulunun ve toplumun refahına katkıda bulunur.

22. Yukarıda sayılan kazanımlar SDÖ programının hangi alanına aittir?

A) Öz farkındalık
B) Öz yönetim
C) Sosyal farkındalık
D) Kişiler arası ilişkileri yönetme
E) Sorumlu karar verme

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

CEVAP ANAHTARI: 1D 2C 3C 4E 5B 6B 7E 8D 9C 10D 11B 12A 13E 14C 15E 16C 17A 18B 19C 20E 21D 22E

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

27 Eyl.

"Okullar; değerleri, inançları, ilgileri, yetenekleri, motivasyonları ve bakış açıları farklı öğrencilerin bir araya geldikleri heterojen ortamlardır. Okullardaki ve sınıflardaki kalabalık öğrenci mevcutları da göz önüne alındığında okullarda öğrenciler arasında anlaşmazlıkların yaşanılması kaçınılmazdır. Bu noktada önemli olan öğrencilerin yaşamış oldukları bu anlaşmazlıkları hangi yöntemlerle ele aldıklarıdır."

1. Buna göre, okullarda barış yapıcılığa dair hangi değerlendirmenin yanlış olduğu söylenebilir?

A) Yaşamın doğal bir parçası olan anlaşmazlıklarda önemli olan husus, anlaşmazlıkların yapıcı-barışçıl bir biçimde çözüme kavuşturulmasıdır.
B) Anlaşmazlıkları önlemekten çok anlaşmazlıkların yapıcı-barışçıl bir biçimde nasıl ele alınabileceğini öğretmek daha önemlidir.
C) Yapıcı anlaşmazlık çözüm becerileri öğretildiğinde öğrencilerin sosyal yaşamda iş birliği yapma, ilişki kurma ve ilişki sürdürme becerileri de gelişir.
D) Barış yapıcılık/ara buluculuk uygulamalarının amacı öğrencilerin güvenliğini, sosyalleşmelerini ve gelişmelerini önlemektir.
E) Barış yapıcılık/ara buluculuk programları okullarda şiddet davranışlarının ve disiplin problemlerinin azaltılmasında alternatif bir yöntem olarak kullanılır.

"Barış yapıcılık/ara buluculuk, sorun yaşayan iki ya da daha fazla kişinin üçüncü bir **nötr** kişinin yardımıyla sorunu çözmek amacıyla bir araya geldikleri bir süreci içermektedir. Okullarda barış yapıcı olarak eğitilen öğrenciler, üçüncü bir **nötr** kişi olarak tarafların yapıcı-barışçıl bir çözüme ulaşmaları amacıyla taraflar için müzakere basamaklarını kolaylaştırmaktadırlar."

2. Buna göre barış yapıcılara dair hangisi söylenemez?

A) Barış yapıcılar, tarafların yaşadığı sorunu çözmeye çalışmaz.
B) Barış yapıcılar, tarafların sorunlarını çözmelerinde sadece süreci kolaylaştırır.
C) Barış yapıcının, taraflar üzerinde caydırıcı bir yaptırım gücü ve otoritesi vardır.
D) Barış yapıcı ve taraflar arasındaki ilişki eşitliğe dayanır.
E) Barış yapıcılık; gönüllülük esasına dayalı, gizli ve kontrollü yürütülen bir süreçtir.

Barış yapıcılar,

- ✓ **(I)** Taraf tutmazlar.
- ✓ **(II)** Kimseyi suçlamazlar.
- ✓ **(III)** Tarafları ön yargıyla dinlerler.
- ✓ **(IV)** Taraflara yardım ederler.
- ✓ **(V)** Taraflara yüzleşme fırsatı sunarlar.

3. Eylemlerinden hangisini yaptıklarında barış yapıcı görevlerine ters hareket etmiş olurlar?

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV **E)** V

- ✓ **(I)** Adlî makamlar
- ✓ **(II)** Öğrenci davranışları değerlendirme kurulu
- ✓ **(III)** Okul disiplin kurulu

4. Yukarıda sayılan kurumlardan hangisi veya hangilerine yansıması gereken olaylar hariç olmak üzere öğrenciler arasında yaşanan tüm sorunlar barış yapıcılıkta ele alınabilir?

A) I
B) I-II
C) I-III
D) I-II-III
E) II-III

- ✓ **(I)** Alay etme
- ✓ **(II)** Lakap takma
- ✓ **(III)** Cinsel istismar
- ✓ **(IV)** Dedikodu etme

5. Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri barış yapıcılıkta çözülebilecek sorunlardandır?

A) I
B) II
C) I-II-III
D) II-III-IV
E) I-II-IV

"Barış yapıcılığın gerçekleşebilmesi için taraflardan **her ikisinin de** barış yapıcılığı ..... etmesi gerekmektedir."

6. Metindeki boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi getirilmelidir?

A) ...terk
B) ...kabul
C) ...rica
D) ...redd
E) ...sipariş

"Barış yapıcılık, **dört** aşamadan oluşan bir süreçtir."

- ✓ **(I)** Kavganın sonlanması ve tarafların sakinleşmesi
- ✓ **(II)** Tarafların barış yapıcılık desteği almaya karar vermeleri
- ✓ **(III)** Anlaşmanın imzalanması
- ✓ **(IV)** Müzakere basamaklarının kolaylaştırılması

7. Yukarıdaki barış yapıcılığın aşamalarından hangi ikisi yer değiştirmelidir?

A) I-II
B) II-III
C) III-IV
D) II-IV
E) I-IV

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

8. Barış yapıcılıkla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Barış yapıcılık; kavganın sonlanması ve tarafların sakinleşmesi, tarafların barış yapıcılık desteği almaya karar vermeleri, müzakere basamaklarının kolaylaştırılması ve anlaşmanın imzalanması aşamalarından oluşur.
B) Barış yapıcılar tarafları bir araya getirmeden önce kavganın sonlandığından ve tarafların sakinleştiğinden emin olmalıdır.
C) Sorunun barış yapıcılık ortamında çözülmesini isteme kararı taraflara ait olmakla birlikte taraflardan biri barış yapıcılık desteği almak istemezse ikna edilir.
D) Barış yapıcı, tarafların müzakere basamaklarını kullanarak sorunlarını çözmelerinde kolaylaştırıcı bir rol üstlenir.
E) Görüşme sürecinin sonunda taraflar anlaşmaya vardıklarında barış yapıcı, barış yapıcılık formunu doldurur ve imzalamaları için taraflara sunar.

"Barış yapıcı öğrenciler, tarafların yaşadığı anlaşmazlığı ele alırken birtakım işlem basamaklarını takip ederler."

(I) Taraflar yaşadıkları sorunu nedenleriyle birlikte açıklarlar.
(II) Taraflar yaşadıkları duyguları nedenleriyle birlikte açıklarlar.
(III) Taraflar birbirlerinin bakış açısını anladıklarını gösterirler.
(IV) Taraflar isteklerini nedenleriyle birlikte açıklarlar.
(V) Taraflar ürettikleri çözüm seçenekleri arasından en adil, yapıcı ve barışçıl çözüm seçeneği üzerinde anlaşırlar.
(VI) Taraflar çözüm seçenekleri üretirler.

9. Hangi iki basamak yer değiştirdiğinde takip edilecek basamaklar doğru bir düzene kavuşur?

A) I-II
B) V-VI
C) III-IV
D) II-IV
E) IV-V

"Uygulayıcıların çalıştıkları kurumlarda barış yapıcılık/ara buluculuk programını kolaylıkla hayata geçirebilmeleri için izlemeleri gereken işlem basamakları **(10 basamak)** vardır."

10. Aşağıdakilerden hangisi birinci basamağı oluşturur?

A) Okul yöneticilerini bilgilendirmek, onları ikna etmek, onların desteğini almak ve güvenini kazanmak
B) Çevre kurum ve kuruluşlarla iş birliğinin sağlanması
C) Her bir öğretmenin desteğinin kazanılması
D) Kullanılacak eğitim programının belirlenmesi, revize edilmesi ya da geliştirilmesi
E) Uygulayıcıların maddî ihtiyaçların nasıl giderileceği konusunda okul yöneticileriyle görüşmeleri ve bütçe plânlamaları yapmaları

"Okullarda **önleyici ve gelişimsel rehberlik çalışmaları kapsamında** yürütülen barış yapıcılık programının amacına ulaşıp ulaşmadığını, etkililiğini ve sürdürülebilirliğini tespit etmek için hem uygulama sürecinde hem de uygulama tamamlandıktan sonra sistematik ve bilimsel değerlendirmeler yapılabilir."

11. Buna göre aşağıdakilerden hangisi barış yapıcılık uygulamasının son basamağıdır?

A) Barış yapıcı öğrencilerin seçimi ve eğitimlerin ne zaman gerçekleştirileceğinin belirlenmesi
B) Eğitim programının uygulanmasının ardından bu eğitime katılan öğrenciler için geniş katılımlı bir rozet takma töreni düzenlenmesi
C) Okulda ara buluculuk uygulamaları başlatılmadan önce tüm şubelerde tanıtım yapılması
D) Barış yapıcılık sürecinin yürütülmesi
E) Projenin etkililiğinin değerlendirilmesi

"Aynı ortamda bulunulduğunda kişide **öfke, huzursuzluk, korku, endişe, sıkıntı gibi duygular** yaşatan; **dinleme, anlama, anlaşma ve uzlaşma konusunda** bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sıkıntıların ortaya çıkmasına sebep olan insanlar için kullanılan bir kavramdır. Literatürde zor insan **patolojik çerçevede ele alınmasa da** hem kendileri hem de yakın çevresi için **yaşama sevinci ve yaşam enerjisini azaltan**, bireysel ve **kurumsal verimliliğe, motivasyona zarar veren** etkilerinden dolayı son yıllarda inceleme konusu hâline gelmiştir."

12. Metne göre zor insanlara dair aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

A) Zor insanlar, negatif enerji kaynağıdır.
B) Zor insanlar, iletişimde zorluk yaşar.
C) Zor insanlar, verimlilik ve motivasyon membadır.
D) Zor insanlar, patolojik vaka olarak değerlendirilmez.
E) Zor insanlar, yaşama sevincini ve enerjisini emer.

"Bir insanın çocukluğunda özellikle ebeveynleri ile oluşturdukları iletişim tarzı, ileri yaşlarda başka insanlarla iletişim kurarken aynı şekilde kullanılır. Ebeveynlerine güvensiz bağlanma, yetişkin yaşamda da diğer insanları güvenilmez bulma şeklinde devam eder. Ya da kaygılı bağlanmanın sonucu da yetişkinlik yaşamındaki ilişkilerinde benzer sonuçla ortaya çıkarır."

13. Metne göre olumlu ya da olumsuz iletişimi etkileyen en önemli kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bağlanma
B) Güvenme
C) Kaygı
D) Korku
E) Sevgi

Eyüp YILDIRIM

"Kendimiz ya da karşımızdakinin zor insan olup olmadığına karar vermek çoğu zaman kolay değildir. Bir davranışın kişilik özelliği ile ilişkilendirilmesi için devamlılığı (sürekliliği) ve farklı ortamlarda aynı anlayış ve davranış kalıplarının gözleniyor olması önemli bir kriterdir. Bir insan veya kendimiz sıklıkla ve aşağı yukarı her ortamda zor iletişim kurulabilen, dostane tavırdan uzak, anlayışsız, dinleme ve empati becerisi sınırlı, 'öteki'ne karşı ön yargılara sahip bir tutum sergiliyorsa zor insan olma ihtimali güçlüdür. Bir insanın gözlenebilir 'anlama ve anlaşılma çabası' onun zor insan olup olmadığının önemli bir göstergesidir. Anlama ve anlaşılma çabasının temelinde de 'dinleme becerisi' yer alır. Diğer bir ifade ile 'dinleme becerisi'ne bakılarak bir kişi hakkında önemli ipuçları elde edilebilir."

14. Metne göre zor insanı tanımlamada en önemli iki kriter aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlayış ve davranış kalıplarının gözleniyor olması
B) Davranışın her yerde devamlılığı ve dinleme becerisi
C) Zor iletişim kurma ve anlama çabası
D) Dostane tavır gösterme ve anlaşılma çabası
E) Empati becerisi ve davranışta süreklilik

"Tüm insan davranışları varlığını sürdürmeye, kişilik bütünlüğünü korumaya dönüktür. Bazı insanlar bunu sağlamak için sağlıklı tutumlar edinirken, bazıları **defans mekanizmalarını** abartılı kullanarak sağlıksız ya da patolojik tutum ve davranışlara başvurur."

15. Buna göre, zor insanlara dair aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Zor insanlar genelde kötü niyetli değildir.
B) Dünya adaletsiz ve onlar da kurban olduğu için kendilerini korumaya çalışırlar.
C) Zihinlerinde bir düzen vardır, bu da onları hayatta gerçekten yapmak istediklerine sevk eder.
D) Dünya görüşlerini destekleyecek sürekli bir kanıt arayışı içindedirler.
E) Zor durumlara başvurmalarının sebebi kanıt arayışı içinde olmalarıdır.

16. Aşağıdakilerden hangisi zor insanın çıkış sebeplerinden biri sayılmaz?

A) Helikopter ebeveyn tutumları neticesinde her şeyin arzularına göre şekillenmesi gerektiğine inanmaları
B) Dış dünyanın güvenilir ve diğer insanların tehlikesiz kişiler olduğu inancı
C) İnsanın kendisini değersiz ve yetersiz algılaması
D) Ebeveynlerine güvensiz bağlanma, yetişkin yaşamda da diğer insanları güvenilmez bulma
E) Dünyanın kendi etrafında dönmesi gerektiğine inanma

"Zor kişilikleri çeşitli kriterlere göre gruplandırmak mümkündür. Özellikle kurumsal yapı içinde değerlendirildiklerinde üç grup insanla karşılaşırız."

Buna göre,

- ✓ Aşırı uyum davranışı sergileme
- ✓ "Evet efendim!"ci davranış ve iletişim tarzı
- ✓ "Yatan mutlular" olarak bilinmeleri
- ✓ Kendi yaşamlarına veya kurumsal işleyişe olumlu bir katkıda bulunmama

17. Özellikleriyle bilinen zor kişiler aşağıdaki hangi kategoriye girerler?

A) İnaktif
B) Reaktif
C) Proaktif
D) Sağlıklı insan
E) Normal insan

18. Aşağıdakilerden hangisi reaktif kişilerin özelliği olarak öne çıkmaz?

A) En önemli özellikleri hemen her görüş, düşünce veya öneriye kendiliğinden karşı çıkmaları, muhalefet etmeleridir.
B) Ortaya atılan görüş ve öneriyi sorgulamazlar, üzerinde düşünmezler ve sadece karşı çıkarlar.
C) Karşı çıktıkları veya muhalefet ettikleri duruma ilişkin bir öneri veya karşı görüş bildirmezler.
D) "Karşı çıkmak için karşı çıkma" bir yaşam biçimi olarak yerleşmiştir.
E) Bu kişiler içinde bulundukları kurum için bir artı değer yaratırlar.

- ✓ En sağlıklı davranış ve sorun çözme yöntemine sahiptir.
- ✓ Hem sorgular hem çözüm önerir.
- ✓ İçinde bulunduğu durumu ya da sorunu sorgulamakla kalmaz, sorgu ve eleştirisinin sonuna bir çözüm önerisi ekler.
- ✓ Yapıcı, uzlaşmacı ve amaca yöneliktir.

19. Yukarıda özellikleri sayılan insan tipi hangi kategoriye girmektedir?

A) İnaktif
B) Reaktif
C) Proaktif
D) Sağlıklı insan
E) Normal insan

Eyüp YILDIRIM

"İnsanlar, **'sorunlar karşısındaki duruşu'** bakımından da farklı duruşlara sahiptir. Bir sorunla karşılaşıldığında insanların soruna karşı takındıkları tavır da birbirinden farklı olmaktadır. Hayatın her dönemi ve her türlü ortamda sorunlar kaçınılmaz olduğu gibi geliştiricidir de. Bu açıdan bakıldığında sorunların olmaması değil, insanların sorunlar karşısındaki duruşları önemlidir."

20. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sağlıklı insanın duruşuna uymaz?

A) Sağlıklı insan sorunların farkındadır.
B) Sorunu çözmek için gözlenebilir çabalar sergiler.
C) Bu çabaları amaca yönelik, uzlaşmacı ve yapıcıdır.
D) En bilinen ifade ile amacı "Bağcıyı dövmektir."
E) Sorunların çözümünde her iki tarafın da kazanabileceği sonuca odaklanır.

✓ "Haklısın-haksızsın!" tartışmasına girmez.
✓ "Köpek balığı" taktiği denilen "Haklı olmak için güçlü olmak yeterlidir." anlayışını benimsemez.
✓ "Ne şiş yansın ne kebap!" şeklinde özetlenebilecek "oyuncak ayı" yöntemini kullanmaz.

21. Yukarıda özellikleri sayılan insan tipi hangi kategoriye girer?

A) İnaktif
B) Reaktif
C) Proaktif
D) Sağlıklı insan
E) Normal insan

✓ Sorunların farkındadır; ancak o sorunları çözmek için bir çaba harcamaz, sorunlarla birlikte yaşamayı seçer.
✓ Sorunları halının altına süpürür.
✓ "Statükocu anlayış" olarak da kavramlaştırılabilir.

22. Yukarıda özellikleri sayılan insan tipi hangi kategoriye girer?

A) İnaktif
B) Reaktif
C) Proaktif
D) Sağlıklı insan
E) Normal insan

"Günlük hayatta çoğu insan **'normal'** olmayı **'iyi'** olmakla eş değer zanneder. Hâlbuki özellikle sorun çözme süreci açısından sağlıklı insan ile normal insan arasında önemli farklar vardır."

23. Aşağıdaki hangi cümle "normal insanı" tarif etmez?

A) Benim adım hıdır, bildiğim budur.
B) "Gelene ağam, gidene paşam!" demeyiz!
C) Böyle gelmiş, böyle gider.
D) Bir benim çabamla ne olacak?
E) Herkes böyle yapmıyor mu?

✓ En belirleyici özelliği iki defans (savunma) mekanizmasını sıklıkla kullanmalarıdır.
✓ Bunlar "neden bulma" ve "yansıtma"dır.
✓ Parmakları her zaman birilerini ve bir şeyleri gösterir.
✓ "Ben sorumluyum." diyemezler.

24. Yukarıda özellikleri sayılan insan tipi hangi kategoriye girer?

A) İnaktif
B) Reaktif
C) Sağlıksız insan
D) Sağlıklı insan
E) Normal insan

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Sevgili Dost!

Bir şehrin en güvenilir yeri sence neresidir? (…) Hangi pencere açıldığında rüzgârı bizi üşütmez? Hangi merdiven çıkıldığında yormaz kalbimizi?

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1D 2C 3C 4D 5E 6B 7C 8C 9B 10A 11E 12C 13A 14B 15C 16B 17A 18E 19C 20D 21D 22E 23B 24C

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

28 Eyl.

"Zor kişilikler, yaşam enerjilerini nasıl harcadıklarına bakılarak da tanınabilir ve gruplandırılabilir. **Yaşam enerjisi** her türlü etkinlik, sorun çözme, üretkenlik ve mutluluğumuz üzerinde etkili olan **içsel bir güç** olarak tanımlanabilir."

1. Buna göre, yaşam enerjisine dair aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

A) Yaşam enerjisi; fiziksel, zihinsel ve duygusal enerji olmak üzere üç kategoride değerlendirilir.
B) Fiziksel enerji; beden sağlığımız, beslenmemiz, uyku düzenimiz gibi yaşam alışkanlıklarımız tarafından belirlenir.
C) Düşünme, okuma, problem çözme gibi etkinlikler zihinsel enerji ile ilgilidir ve bu tür etkinliklerin hayatımızda yer alması zihinsel enerjimizi artırır, geliştirir.
D) Kendimize kendimizin biçtiği değer ise duygusal enerjimizi oluşturur.
E) Yaşam enerjisi olarak her türlü etkinliğimizde belirleyici bir güce sahip olmakla birlikte üç enerjinin birbiri ile etkileşim hâlinde olduğu söylenemez.

"Fiziksel enerjisi düşük bir insanın zihinsel ve duygusal enerjisi de düşük olacaktır. Ya da okumayan, sorgulamayan, problem çözmeyen yani zihinsel enerjisi düşük bir insanın **duygusal enerjisi** de bundan olumsuz etkilenecektir. Aynı şekilde kendisini değersiz, işe yaramaz, beceriksiz ya da çirkin gören birinin hem fiziksel hem de **zihinsel enerjisi** bu algısından etkilenecektir. İşte, bu noktada bir insanın yaşam enerjisini nasıl harcadığına bakılarak da onun ne ölçüde zor bir kişilik olduğu anlaşılabilir. **Zor kişilikler** genellikle yaşam enerjilerini ziyan eden, boş yere harcayan insanlardır."

2. Metinden aşağıdaki hangi çıkarıl elde edilemez?

A) Fiziksel enerjisi düşük olanın zihinsel ve duygusal enerjisi de düşük olur.
B) Duygusal enerjisi düşük olanın fiziksel ve zihinsel enerjisi de düşük olur.
C) Zihinsel enerjisi düşük olanın duygusal ve fiziksel enerjisi de düşük olur.
D) Yaşam enerjisinin harcandığı yer zor kişiliğin oluşumunda kritik bir öneme sahiptir.
E) Zor kişilikler, yaşam enerjilerini en zor yerlerde harcayan kişilerdir.

3. Aşağıdakilerden hangisi zor insanlarla iletişimi büyük ölçüde imkânsız kılan veya sorunu daha da ağırlaştıran tutumlardan değildir?

A) Aynen karşılık verme
B) Savunmaya geçme yerine problemi ele alma
C) Söylenenlerin ne anlama geldiğini dikkate almama
D) Ürkme ve şaşırma
E) Tepkisiz kalıp o anda bir şey düşünememe

"Zor kişilikler üzerine seminer düzenleyen Hatice Hanım, **zor** kişilerin yaşam enerjisini nasıl ve ne yaparak ziyan ettiklerine dair **'**Genellikle geçmiş ve gelecekte yaşarlar, **şimdi ve burada**yı unuturlar. Diğer bir ifade ile bu insanların **geçmişi geçmemiştir**. Belki de hiç ortaya çıkmayacak geleceğin olası olumsuzluklarına ilişkin **kaygı**larını bugün bütün yoğunluğu ile hissederler. Kısaca hayatı, **şimdiki zamanı** ziyan ederler. Mazeret üretmekte, suçlu bulmakta ustalaşmıştırlar. Abartılı bir benzetme ile 'otomobilleri ile giderken ağaca çarptıklarında, **ağacı trafik kurallarından habersiz olmakla** suçlarlar.' sözlerini sarf etmiştir."

4. Hatice Hanım, zor kişilere dair aşağıdaki hangi cümleleri sarf ettiğinde önceki söylemleriyle çelişir?

A) Kurban rolünü sıklıkla oynarlar; çünkü onlar hep mağdur edilmiş, hakkı yenilmiş insanlardır.
B) Negatif seçicidirler; çünkü yaşam alanlarında mevcut olan ya da sahip oldukları iyi ve olumlu şeyleri görmezler.
C) Beyinlerini âdeta kuruntu üretim fabrikası gibi kullanırlar.
D) Herkesi memnun etme çabası taşımakla birlikte kendi duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını da önemseyerek dengeli bir yaşam sürerler.
E) Her şeyi kontrol etme çabası içine girerek yaşam enerjilerini ziyan ederler.

"Tanrım! Bana değiştirebileceklerimi değiştirebilmem için **güç**, değiştiremeyeceklerime katlanmam için **sabır**, ikisini birbirinden ayırt edebilmem için **akıl** ver."

5. Bir yazıtta geçen yukarıdaki söz aşağıdaki hangi insan tipinin karakteriyle uyumludur?

A) İnaktif
B) Reaktif
C) Sağlıksız insan
D) Sağlıklı insan
E) Normal insan

"Her türlü insan karşısında **'model davranış sergilemek'** yapılabilecek en doğru davranıştır. Bu gerçekten hareketle bir insanın geliştirebileceği en değerli beceri **'iletişim becerisi'**dir. Bir insanın yaşam doyumu, mutluluğu ve verimliliği **iletişim becerisi ile** doğru orantılıdır. Zor insanlarla birlikte yaşamak ve çalışmak konusunda da **en temel öneri** budur."

6. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi zor kişiliklere mesajları iletme esnasında sergilenmesi gereken iletişim becerisinden değildir?

A) Dolaylı
B) Hemen
C) Açık bir şekilde
D) Dürüstlükle
E) Karşıdakini incitmeden

Eyüp YILDIRIM

"Karşımızdaki insanın davranışının altında yatan sebepleri, hangi **psikolojik ihtiyacından** kaynaklandığını bilirsek ona karşı göstermemiz gereken tepkiyi de bu oranda doğru seçebiliriz. Hiçbir insanın davranışı amaçsız değildir ve tüm davranışlarımız özellikle bir **psikolojik ihtiyacı** karşılamaya dönüktür. Kendini koruma ihtiyacı içinde davranan **güvensiz bir zor kişiliğin** karşısında onun **güvende** olduğunu hissettirecek bir tutum daha sağlıklı bir iletişim atmosferi oluşturacaktır. Bu bağlamda reaktif insanlar, kendilerini **güçlü gösterme** ihtiyacı duyarlar. Haklı olmanın ve hakkını elde etmenin **güç ile** gerçekleşeceğine inanırlar. Oysa **'güç'** elbisesinin altında **'korkaklık'** vardır."

7. Buna göre reaktif insanların davranışlarının altında yatan psikolojik alt yapıya dair aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Enerji küpü olduklarının farkındadırlar. Bu enerji yıkıcı değil, yapıcıdır; bunu negatif yönde değil, pozitif yönde kullanırlar.
B) Bir tür suçluluk duyarlar; çünkü başkalarından onların zayıflıklarının her an farkına varacakları endişesi taşırlar.
C) Yalnızlık çekerler; çünkü saldırgan tavırları nedeniyle insanlar onlardan uzak durur. Bu sebeple iç dünyaları aslında ıssız bir çölü andırmaktadır.
D) Tehdit altında olduklarını düşünürler ve özellikle de dış görünüşlerindeki öz güvenin yapmacık olduğunun anlaşılması durumunda tehdit algısı artar ve bu durum onları daha agresif yapabilir.
E) Sıkıntıdan bunalırlar ve özellikle de etraflarında yapıcı ve üretken insanlar gördüklerinde onların enerji ve hızına ayak uyduramama bu sıkıntıyı artırır.

"**Reaktif insan** davranışının altında yatan dinamikleri bilen bir partner ya da yönetici tüm irrasyonel düşünce kalıplarını boşa çıkaracak tutum ve davranış sergileyerek zor insanla birlikte çalışabilir. Gerekli süreyi tanıyarak aceleci bir beklenti içine girmezse ondaki olumlu değişmeyi görebilir."

8. Buna göre, bir başka zor kişilik olan kötümserlerden aşağıdaki hangi davranış kalıbı beklenmez?

A) Kendilerini gelecek başarısızlıklara karşı korumaya çalışırlar.
B) Nadiren bir işi tamamlamak için öneri getirirler.
C) Getirilen önerilere de hep olumlu yaklaşırlar.
D) Temel psikolojik ihtiyaçları güvenliktir.
E) Kendilerinin ortaya koyacakları olası bir başarı bile onları korkutur.

"İnsanı zor kişi yapan **korku**dur."

9. Buna göre, zor kişilik karşısında yapılması gereken somut, kalıcı ve en temel eylem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zor insanı değil, ona yaklaşımımızı değiştirmek en sağlıklı çözümdür.
B) Psikolojik olarak güven içinde olduklarını deneyimlemelerini ve bunu uzun bir süre içinde test ederek ikna olmalarını sağlamaktır.
C) Her türlü olumsuzluk ya da kışkırtma karşısında bile soğukkanlılık/sakinlik korunmalıdır.
D) Zor insanlara gerekli süre tanınmalı, acele hareket edilmemelidir.
E) Zor kişiliklerle birlikte yaşamak ve çalışmak zorunda olanlar kendilerini geliştirip değiştirmelidir.

"Bütün çözüm önerileri işe yaramadığında insanlar, zor insanla arasına mesafe koymayı bilmelidir. Zor kişiliklerle araya mesafe koymada uygulanabilecek bazı yöntemler vardır."

10. Aşağıdakilerden hangisi bu yöntemler arasında bulunmaz?

A) Kırık plak
B) İlişki yerine konunun içeriğini tanımlama
C) Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme
D) Kendinden emin erteleme
E) Sislendirme

"Dikkatle düşünüp **bir cümle hazırlamalı**yız! Zor kişiye kendisini duyduğumuzu belirtip bu cümleyi **üst üste tekrarlamalı**yız!"

✓ Söylediklerini duydum ve bugün konuşacak durumda değilim.
✓ Şimdi işe gitmem gerekiyor.
✓ Kızgın görünüyorsun ve ben şimdi tartışmak istemiyorum.

11. Yukarıda tarifi yapılan ve örnekleri verilen zor insanla araya mesafe koyma yöntemi hangisidir?

A) Kırık plak
B) Konunun içeriğini bırakıp ilişkiyi tanımlama
C) Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme
D) Kendinden emin erteleme
E) Sislendirme

Eyüp YILDIRIM

"Zor kişi, alışılmış davranışları sergilemeye başladığında **söylediklerine aldırmamalı** ve **yaptığına** işâret etmeliyiz."

- ✓ Konuşmayı bu şekilde sürdürürsek nerede gideceğimize karar veremeyeceğiz.
- ✓ Eski sorunları bir kenara bırakırsak işi daha iyi plânlayabiliriz.
- ✓ Birbirimize bağırıp çağırdığımız sürece sorunu çözemeyiz.

12. Yukarıda tarifi yapılan ve örnekleri verilen zor insanla araya mesafe koyma yöntemi hangisidir?

A) Kırık plak
B) Konunun içeriğini bırakıp ilişkiyi tanımlama
C) Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme
D) Kendinden emin erteleme
E) Sislendirme

"Karşıdaki kişinin **öfkesinin, dırdırının ya da suskunluğunun** nedenini tümüyle göz ardı edip konuşmayı erteleyebiliriz."

- ✓ Gördüğüm kadarıyla şu anda çok öfkelisin. En iyisi bu konuyu öğleden sonra ele alalım.
- ✓ Şu anda kendini iyi hissetmediğinin farkındayım. Daha sonra konuşalım.

13. Yukarıda tarifi yapılan ve örnekleri verilen zor insanla araya mesafe koyma yöntemi hangisidir?

A) Kırık plak
B) Konunun içeriğini bırakıp ilişkiyi tanımlama
C) Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme
D) Kendinden emin erteleme
E) Sislendirme

"Zor kişiye göstereceğimiz tepkiyi **daha sakin ve kafamızın daha duru olduğu bir zamana** bırakabiliriz."

- ✓ Şu anda bu konuyu konuşmaya hazır değilim.
- ✓ İlginç bir fikir! Bana düşünmem için izin vermeni istiyorum.

14. Yukarıda tarifi yapılan ve örnekleri verilen zor insanla araya mesafe koyma yöntemi hangisidir?

A) Kırık plak
B) Konunun içeriğini bırakıp ilişkiyi tanımlama
C) Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme
D) Kendinden emin erteleme
E) Sislendirme

"Karşımızdaki kişinin isteğini ve görüşlerini **kendi sözlerimizle** kısaca özetleyebilir, böylece onu dinlediğimizi ve anladığımızı göstermiş oluruz ve kendi düşündüğümüz şekilde tutum alabiliriz. Bu yöntem kırık plak cümlesi yönteminin biraz daha hafifletilmiş şeklidir."

- ✓ Bu konunun sizin için çok önemli olduğunu anlıyorum. Maalesef şimdi işe gitmek zorundayım.
- ✓ Şikâyetlerini dinledim ve bunları daha sonra görüşmek istiyorum.
- ✓ İşâret ettiğin olumsuzlukları anlıyorum. Artık olumlu noktalara bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

15. Yukarıda tarifi yapılan ve örnekleri verilen zor insanla araya mesafe koyma yöntemi hangisidir?

A) Kırık plak ikizi
B) Konunun içeriğini bırakıp ilişkiyi tanımlama
C) Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme
D) Kendinden emin erteleme
E) Sislendirme

"Her zor insan aynı özelliklere sahip değildir. Karşımızdaki kişiyi zor insan grubuna koyan temel özelliği bilinirse onun karşısında sergilenmesi gereken tutum ve davranış da farklılaşacaktır."

16. Aşağıdakilerden hangileri zor kişiliklerden değildir?

A) Saldırgan Kişilikler
B) Sürekli Yakınanlar
C) Suskun Tepkisizler
D) İyimserler
E) Çokbilmişler

- ✓ Biraz boşalmalarına izin verin! Kibar davranmaya kalkışmayın!
- ✓ Adlarıyla hitap etmek gibi bir yöntemle dikkatlerini çekin! Oturtmaya çalışın! Göz teması kurun!
- ✓ Düşündüklerinizi etkili ve kendinizden emin bir biçimde ifade edin!
- ✓ Söylediklerini tartışmayın, sözlerini kesmeyin! Dostça davranmaya hazır olun!

17. Yukarıdaki sözleri söyleyen biri hangi zor kişiliklere karşı takınılması gereken tutumları belirtmektedir?

A) Saldırgan Kişilikler
B) Sürekli Yakınanlar
C) Suskun Tepkisizler
D) Kötümserler
E) Çokbilmişler

Eyüp YILDIRIM

- ✓ Kendinizi sorumluymuş gibi hissetseniz de sabrınız taşsa da dinleyin!
- ✓ Söylediklerini başka sözcüklerle ve kısa cümlelerle kendisine tekrarlayarak esas söylemek istediklerini saptamaya çalışın!
- ✓ Görüşlerini o an makul bulsanız bile, sakın söylediklerini onaylamayın ya da kendisinden özür dilemeyin!
- ✓ "Suçlama-savunma-karşı suçlama" kısır döngüsüne düşmeyin!

18. Yukarıdaki sözleri söyleyen biri hangi zor kişiliklere karşı takınılması gereken tutumları belirtmektedir?

A) Saldırgan Kişilikler
B) Sürekli Yakınanlar
C) Suskun Tepkisizler
D) Kötümserler
E) Çokbilmişler

- ✓ Tepkisizliğin ne anlama geldiğini yorumlamaya kalkışmayın! Konuşturmaya çalışın! Açık uçlu sorular sorun!
- ✓ Yanıtı sabırla bekleyin! Sessizliği kendi konuşmalarınızla doldurmaya çalışmayın!
- ✓ Olaylarla veya durumla ilgili kendi yorumunuzu yapın! Tekrar açık uçlu sorular sorun!
- ✓ Eğer konuşmaya başlarsa yorum yapmadan dinlemeye gayret edin!
- ✓ Tepkisiz kalmayı sürdürüyorsa görüşmeyi kesin ve tekrar görüşmek üzere bir zaman belirtin!

19. Yukarıdaki sözleri söyleyen biri hangi zor kişiliklere karşı takınılması gereken tutumları belirtmektedir?

A) Saldırgan Kişilikler
B) Sürekli Yakınanlar
C) Suskun Tepkisizler
D) Kötümserler
E) Çokbilmişler

- ✓ Kendinizi ve ekibinizi koruyun! Kötü bakış açılarını size de bulaştırabilirler.
- ✓ Geçmişte benzer durumların nasıl başarıyla aşıldığını iyimser ama gerçekçi bir dille anlatın!
- ✓ Değişik seçenekler üzerinde görüşüyorsanız ilk önce en kötü durumda ne olabilir, bunu siz gündeme getirin!
- ✓ Söylediklerini gelecekte aşılması gerekebilecek sorunlar olarak görün!

20. Yukarıdaki sözleri söyleyen biri hangi zor kişiliklere karşı takınılması gereken tutumları belirtmektedir?

A) Saldırgan Kişilikler
B) Sürekli Yakınanlar
C) Suskun Tepkisizler
D) Kötümserler
E) Çokbilmişler

"Bu kişiler dayanılmaz bir mantık silsilesi ve bilgilerine olan güvenleriyle sizi aptal, beceriksiz konumuna düşüren ve savunmaya zorlayan insanlardır. Aralarında uzman olmadıkları hâlde uzmanmış gibi konuşan, yarı-bilgili hâllerinin kısmen farkında olan ve aldıkları yarım yamalak bilgileri aceleyle olayın bütünüymüş gibi sunanlar da vardır."

21. Metinde sözü edilen zor kişilikler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Saldırgan Kişilikler
B) Sürekli Yakınanlar
C) Suskun Tepkisizler
D) Kötümserler
E) Çokbilmişler

22. Aşağıdakilerden hangisi zor kişiliklere karşı takınılması gereken tavır değildir?

A) Bu insanlara karşı hızlı bir şekilde savunma pozisyonuna geçilmelidir.
B) Bu kişilere iletişim kurmak için önceden düşünceleri sıraya koymak ve birlikte ele alınacak konuyla ilgili hazırlıklar yapmak gerekir.
C) Söyledikleri kabul edilmek istenmiyorsa en etkin yöntem soru tekniklerini kullanmaktır.
D) Yapılacak işlerin gözden geçirilmesini sağlamak için ek bilgi vermelerini sağlayacak sorulardan yararlanılmalıdır.
E) Bunlar karşısında doğru olgular, sanki başka bir seçenekmiş gibi mümkün olduğu kadar tasvir edilmelidir.

Eyüp YILDIRIM

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

Sevgili Dost!

Şu günlerde herkes sesini duyurabilmek için hoparlörün sesini daha fazla açması gerektiğini düşünüyor. Bense sadece senin duyabileceğin bir sesle fısıldıyorum kulağına.

(Ali Ural, Posta Kutusundaki Mızıka)

Eyüp YILDIRIM

CEVAP ANAHTARI: 1E 2E 3B 4D 5D 6A 7A 8C 9B 10B 11A 12B 13C 14D 15E 16D 17A 18B 19C 20D 21E 22A